

LADISLAU GYÉMÁNT
ION MIRCEA

REMUS CÂMPEANU
ANTONIU DÖRNER

IZVOARELE RĂSCOALEI LUI HOREA

SERIA A
DIPLOMATARIA

VOLUM IX

EDITURA PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

IZVOARELE RĂSCOALEI LUI HOREA
SERIA A. DIPLOMATARIA
VOL. IX

FONTES SEDITIONIS HORIANAE

SERIES A. DIPLOMATARIA
VOLUM IX

I. COMITATUS ALBA INFERIOR
II. COMITATUS ALBA SUPERIOR

PER

LADISLAUM GYÉMÁNT
ION MIRCEA

REMUS CÂMPEANU
ANTONIUM DÖRNER

IZVOARELE RĂSCOALEI LUI HOREA

SERIA A. DIPLOMATARIA
VOL. IX

I. COMITATUL ALBA DE JOS
II. COMITATUL ALBA DE SUS

de

LADISLAU GYÉMÁNT
ION MIRCEA

REMUS CÂMPEANU
ANTON DÖRNER

Cartea a apărut cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor.

**© 2004 Ladislau Gyémánt, Remus Câmpeanu,
Ion Mircea, Anton Dörner. Toate drepturile
rezervate. Reproducerea integrală sau parțială a
textului, prin orice mijloace, fără acordul autorului,
este interzisă și se pedepsește conform legii.**

Tehnoredactare computerizată: Codruța Săcelean

**Universitatea “Babeș-Bolyai”
Presă Universitară Clujeană
Director: Alina Vesa
Str. Republicii nr.24
400015 Cluj-Napoca
ROMÂNIA
Tel.: (+402)-64-597.401
Fax: (+402)-64-591.906
E-mail: presa_universitara@email.ro**

ISBN 973-610-193-2

NOTĂ ASUPRA EDITIONII

Volumul IX al Colecției **Izvoarele răscoalei lui Horea. Seria A. Diplomataria**, elaborat de un colectiv de cercetători de la Institutul de istorie din Cluj-Napoca, având sprijinul unor colaboratori de la Direcțiile Județene ale Arhivelor Naționale din Cluj-Napoca și Alba Iulia, își propune publicarea materialului documentar referitor la marea răscoală a țăranilor din Transilvania din anul 1784, păstrat în arhivele comitatelor Alba de Jos și Alba de Sus. Dacă pentru Alba de Jos fondurile comitatense referitoare la anul răscoalei lipsesc, astfel încât materialul inclus în prezentul volum se rezumă la un număr de 24 de documente din perioada 22 august 1784 – 14 martie 1785, păstrate la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Alba Iulia, Biblioteca Batthyaneum și Arhiva episcopiei romano-catolice din același oraș, în schimb arhiva comitatului Alba de Sus, păstrată la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale din Cluj-Napoca, cuprinde un bogat material documentar referitor la perioada premergătoare, desfășurarea și urmările răscoalei.

În volumul de față, publicăm 114 documente din arhiva comitatului Alba de Sus, cuprinzând perioada 15 martie 1779-15 septembrie 1785, cu o informație cuprinzătoare, în cea mai mare parte inedită, privind stările și frământările sociale din anii care au precedat ridicarea țăărănească din 1784, ecourile acesteia în satele din cadrul comitatului Alba de Sus, măsurile oficiale de preîntâmpinare a extinderii răscoalei în aria menționată, ca și urmările în planul relațiilor dintre țărani și stăpânii de pământ în perioada imediat următoare înăbușirii mișcării.

Materialul oferă o bogată documentare asupra efectelor conscripției militare premergătoare răscoalei, asupra evenimentelor din perioada desfășurării acesteia, asupra frământărilor țăărănești din Câmpia Transilvaniei, rolul preoților români în cadrul acestora și măsurile autorităților pentru contracararea influenței lor, asupra acțiunilor militare și administrative îndreptate împotriva răsculaților.

Materialul documentar este publicat în limbile originale (latină, maghiară), documentele maghiare fiind însoțite, în conformitate cu normele generale de publicare a colecției, cu traducerea în limba română. Toate documentele sunt prevăzute cu regeste în limba română care cuprind indicațiile esențiale pentru cercetătorii care vor utiliza materialul publicat în volum. Un aparat critic și indici de nume și locuri sînt menite să facă acest nou volum al colecției cît mai util reconstituirii fidele a rolului major al răscoalei lui Horea în zorii epocii moderne din istoria Transilvaniei.

LISTA REGESTELOR

COMITATUL ALBA DE JOS

1. 1784 august 22. Alba Iulia. Declarația lui Tiron Dragoș, arhidiaconul [greco-catolic] al districtului Alba, prin care acesta face cunoscut că însuși comisarul de război i-a comunicat că a primit ordin de la Consiliul de război ca oricine ar vrea să se înroleze și se prezintă cu această intenție să fie primit și înscris, fără a nesocoti însă sau a se sustrage, sub acest pretext, de la robote și de la slujbele obștești, până când nu va apărea hotărârea imperială de rigoare și că în acest scop ar trebui să conlucreze chiar cu preoții, împreună cu judele satului și alți doi sau trei jurați, prin care, în calitate de exponenți ai voinței comunității (obștii), să poată stabili termenul de prezentare și înmâna formularele de înscriere, pentru a se evita ca deplasarea anarhică a “sărmanei plebi” să cauzeze pagube economiei și să afecteze îndatoririle față de stăpâni.

2. 1784 noiembrie 13. Alba Iulia. Relatare elaborată de personalul administrativ al Episcopiei [romano-catolice] a Transilvaniei în care acțiunile răsculaților sunt consemnate astfel:

- în 10 noiembrie 1784, spre seară, în partea de Sus a moșiei episcopale Galda de Sus, numită în popor Întregalde, a sosit o imensă mulțime de țărani, al cărei conducător era îmbrăcat în haină ungurească azurie; la îndemnul acestuia cârciuma domeniului a fost prădată și năruită, jefuită fiind, totodată, în aceeași noapte, ca și casa provizorului

- mulțimea a coborât apoi în satul Galda de Sus, unde, atrăgându-i și pe localnici, a prădat casa șpanului local; și aici, ca și în alte locuri, țărani declarau că săvârșesc toate acestea din ordinul și însărcinarea împăratului și că aveau poruncă “să stârpească întreg neamul unguresc”, îndeosebi nobilimea

- această mulțime, care ataca pe drumul și pe valea Gâlzii era alcătuită din țărani care locuiau în Câmpeni, Ponor și Râmeți, între ei distingându-se Bârlea Cosma și Miclea Todor

- în zilele de 11 și 12 noiembrie 1784 acești țărani s-au întâlnit cu alții care coborau pe valea Ampoiului, iar în ziua de 11 noiembrie au jefuit în întregime satul Cricău și au ucis foarte mulți unguri

- deoarece cele două sate, Galda de Sus și Cricău, se aflau la mică distanță de Alba Iulia, printr-un reprezentant trimis aici, răsculații făceau cunoscut că vor să atace castelul baronului Simion Kemény, aflat în apropiatul sat, Galda de Jos, și să nimicească prin pârjolire, însăși cetatea Alba Iulia

- în consecință, întreg ținutul învecinat a fost cuprins de teamă, amplificată de faptul că, începând chiar de la granițele principatului, răsculații au săvârșit, fără a fi opriți sau pedepsiți, pârjoliri, tâlhării, omoruri

- în localitățile Brănișca, Șoimuș, Băcăia, Aurel Vlaicu, Bobâlna, Săliștea, Tărtăria și în alte locuri, numeroase curți nobiliare au fost incendiate, casele nobililor au fost jefuite și distruse, mulți unguri, nobili sau oameni de rând, fiind căsăpiți

- în târgul Vințul de Jos, cârciuma domeniului episcopal a fost incendiată, cinci curți nobiliare au fost prădate, iar nouă unguri uciși

- în Meteș, casa șpanului și noua cârciumă a domeniului episcopal au fost prefăcute în cenușă, iar bunurile șpanului jefuite

- aceeași soartă a avut-o și cârciuma din Ampoia
- în Țelna și Ighiel o mare cantitate de vin și rachiu, merinde și toate bunurile familiei Teleki au fost prădate
- după jaful săvârșit în Cricău, în seara zilei de 12 noiembrie, răsculații s-au reîntors în Galda de Sus, unde cel mai de seamă conducător al acestora, Horea, a dat de veste că a încheiat un armistițiu, potrivit căruia timp de opt zile ostilitățile încetau, sfătuindu-și tovarășii să respecte acest acord și să se întoarcă acasă, dar după opt zile, conform hotărârilor anterioare, să-i nimicească fără cruțare pe unguri
- armistițiul nu a fost însă respectat, deoarece, puțin mai departe de acel loc, în satul Cetea, căpetenia însăși și oamenii săi au ucis o nobilă și un nobil și apoi au plecat
- 3. 1784 noiembrie 18. Alba Iulia. Relatarea lui Gheorghe Ördög cu privire la desfășurarea răscdalei din Transilvania, care dă semne de liniște.
- 4. 1784 noiembrie 18. Sibiu. Dispoziție a Guberniului Transilvaniei în legătură cu împiedicarea extinderii răscdalei și recompensarea celor credincioși suveranului.
- 5. 1784 noiembrie 20. Cluj. Raportul capelanului romano-catolic Michael Benkő din Cluj, înaintat episcopului romano-catolic al Transilvaniei, contele Ignățiu Batthyányi, prin care-și exprimă opiniile cu privire la soluționarea unor probleme ecleziastice locale și-i transmite următoarele informații în privința răscdalei:
 - mulțimea românilor răsculați, după ce a jefuit și pustiit târgurile Rimetea și Abrud, s-a retras spre munții Gilăului, la două mii de pași depărtare de Cluj
 - întreaga nobilime din comitatul Cluj și din comitatele învecinate s-a refugiat la Cluj, Dej, Bistrița și Târgu Mureș
 - în Cluj, nobilii refugiați abia mai găsesc adăpost, numărul lor este în neconținută creștere, iar tulburarea a pus stăpânire atât pe refugiați, cât și pe localnici
 - în pofida stării de neliniște, oficialitățile locale acționează în vederea ripostei; au fost înrolați peste 4.000 de oameni, iar zidurile cetății sunt reparate
 - contele Csáki, cu oastea sa formată din nobili, a plecat în satele dinspre Gilău, iar în ziua de 15 noiembrie 1784 s-au îndreptat spre acele locuri și 50 de soldați, în Cluj rămânând abia 40, deoarece alții au fost duși spre Alba Iulia
 - în satele de la poalele munților și în Câmpie mulțimea românilor este gata de revoltă.
- 6. 1784 noiembrie 21. Alba Iulia. Raportul capelanului Ștefan Fangh, înaintat episcopului romano-catolic al Transilvaniei, contele Ignățiu Batthyányi, prin care, referitor la răscdală, diminuată în amploare, dar încă în desfășurare, îi transmite următoarele informații:
 - pentru prinderea în viață a lui Horea și a fiului său, Guberniul Transilvaniei a oferit o recompensă de 2.000 de florini pentru fiecare, iar în cazul în care vor fi capturați morți, câte 1.000 de florini
 - armata și nobilii au trecut la reprimare, nimicind peste 200 de răsculați și luând numeroși prizonieri, cu care au umplut toate ungherele cetății din Alba Iulia; dintre cei prinși, unul a fost închis deasupra porții, unde se află statuia împăratului Carol al VI-lea și, potrivit zvonurilor, acesta ar fi fiul sau o rudă a lui Horea
 - contele Csáki, comitele suprem al comitatului Cluj, împreună cu nobilii locali, au ieșit din oraș, reușind ca pe unii dintre răsculații, care veneau dinspre valea Rimetei, să-i alunge, iar pe alții să-i ia prizonieri.
- Se consemnează totodată că acțiunile lui Horea s-au succedat astfel:
 - mai întâi s-a retras în vale, înspre Mogoș, unde a ocupat un sat, manifestându-se față de localnici ca un adevărat stăpân de pământ, soluționându-le litigiile în virtutea acestei calități și împărțindu-le pământuri; tot acolo i-a strâns pe țiganii din împrejurimi, impunându-le să făurească arme

- în Abrud a instituit un jude local, i-a constrâns pe trei dintre fruntașii unitarieni și pe preotul confesiunii helvetice să se boteze ca ortodocși și a dispus să se pună cruci bisericilor reformatilor și unitarienilor

- la Câmpeni, acționând cu aceeași cutezanță, biserica romano-catolică a fost devastată, iar lăcașul de cult al franciscanilor din Colțești a avut o soartă similară.

În final, într-un post-scriptum, se menționează că, potrivit unei informații primite chiar în acea zi, prin intermediul poștei, au incendiat Săvârșinul și au jefuit bunurile familiei Forrai.

7. 1784 noiembrie 22. Sibiu. Dispoziție a Guberniului Transilvaniei sub semnătura lui Samuel Brukenthal, guvernatorul Transilvaniei, în legătură cu liniștirea răscoalei.

8. 1784 noiembrie 23. Sibiu. Patentă de liniștire a răscoalei, emisă de Guberniul Transilvaniei în numele împăratului Iosif al II-lea.

9. 1784 noiembrie 28. Alba Iulia. Raportul capelanului Ștefan Fangh, înaintat episcopului romano-catolic al Transilvaniei, contele Ignățiu Batthyányi, prin care-l informează despre modul în care a soluționat problemele ecleziastice încredințate și-l anunță că, în prezent, este posibilă reîntoarcerea acestuia la reședința episcopală, dar că, pentru deplina siguranță, se impune solicitarea unei escorte militare. Se mai comunică episcopului că, în cetatea Alba Iulia, baronul Simon Kemény, comitele suprem al comitatului Alba Inferioară, convoacă adunări și își exercită foarte riguros prerogativele, pronunțând unsprezece condamnări la moarte, în rândul execuțiilor înscriindu-se cinci locuitori din Vințul de Jos, dintre care doi au fost franți cu roata, iar trei decapitați, un locuitor din Câmpeni, care a fost tras în jeapă, și alți cinci condamnați uciși prin frângere cu roata, decapitare și spânzurătoare. Se menționează, totodată, că aceste execuții n-au rămas fără efect asupra răsculaților români, care, îndepărtându-se de Alba Iulia, s-au retras în munți, spre Ponor și Râmeți, și nu au mai pricinuit rele în împrejurimile orașului, ci, potrivit relatărilor unora, în urmă cu trei zile, aproape de Zlatna, au prins 60 de locuitori în mină și au ucis 11 soldați.

10. 1784 noiembrie 29. Timișoara. Scrisoare adresată lui Emeric Daniel, aflat la Roma, bibliotecarul episcopului romano-catolic al Transilvaniei, contele Ignățiu Batthyányi, de către un cleric prieten, membru al suitei episcopale, care se găsea în afara Transilvaniei, prin care-l încunoștințează despre unele probleme ecleziastice survenite pe raza diecezei și-i transmite următoarele informații referitoare la răscoala românilor:

- din cauza românilor răzvrătiți, drumurile au devenit nesigure și, în consecință, episcopul Batthyányi, care în 17 noiembrie 1784 și-a început călătoria pentru a reveni în Transilvania, nu a putut ajunge decât până la Lugoj, unde a rămas până la 19 noiembrie, fiind apoi nevoit să se întoarcă la Timișoara

- pentru potolirea revoltei și investigarea cauzelor izbucnirii acesteia urma să sosească comisarul imperial, contele Jankovics

- dată fiind amploarea "fărădelegilor" răsculaților, împăratul a încuviințat ca autoritățile comitatense și militare să treacă la represalii

- în comitatele Hunedoara și Zărand, toate curțile nobiliare au fost devastate și pârjolite

- mulți nobili desculți, îmbrăcați în haine țărănești, un nobil reformat travestindu-se chiar în călugăr franciscan, s-au refugiat în cetatea Alba Iulia

- pradă furiei răsculaților au căzut și localitățile Secășel, Cisteiu și Mihailț, cutezanța românilor fiind atât de mare, încât chiar cei aflați în incinta cetății nu se considerau în siguranță

- la Alba Iulia, porțile cetății au fost închise, tunurile au fost amplasate pe ziduri, creând impresia iminenței unui atac al turcilor, iar prețul alimentelor a crescut în mod considerabil

- în vederea ripostei la acțiunile răsculaților, în orașul Cluj au fost înarmați două mii de cetățeni, recrutări de trupe efectuându-se, de altfel, pe întreg teritoriul comitatului Cluj, precum și în celelalte comitate, orașe și târguri ale Transilvaniei

- răsculații au jefuit și pârjolit toate localitățile din zona montană, îndeosebi Abrudul, unde a căzut pradă focului și biserica romano-catolică recent construită, iar târgul Colțești, situat în comitatul Turda, a fost în întregime mistuit de flăcări.

11. 1784, decembrie. Memoriul în 20 de puncte adresat, în numele Stărilor privilegiate, de un nobil transilvănean, către comisarul regal.

12. 1784 decembrie 1, Cluj. Raportul capelanului romano-catolic Michael Benkő din Cluj, înaintat episcopului romano-catolic al Transilvaniei, contele Ignățiu Batthyányi, prin care i se transmit următoarele informații referitoare la răscoală:

- în părțile Sălajului, spre cele ale Călătei, spre Gilău și Iara, domnește liniștea, exceptând localitatea Rimetea

- în comitatele Cluj și Solnocul Interior nu au fost tulburări, deoarece comiții supremi, cu oastea formată din nobili și unguri, stăteau de pază; în consecință, românii răsculați s-au retras la Câmpeni, iar răzvrătiții din Râmeți și Ponor au îndrăznit să atace ținuturile comitatului Cluj

- la Cluj este așteptată oastea secuilor, iar în vechiul scaun secuiesc Arieș au fost recrutați, în eventualitatea necesității represaliilor, peste trei mii de unguri

- câțiva armeni, care se întorceau, în urmă cu patru zile, de la Oradea, peste Criș, prin părțile Călătei, au declarat că nu au întâlnit în drumul lor tulburări

- în Cluj au rămas totuși în vigoare dispozițiile date anterior împotriva răsculaților, interzicându-se, totodată, desfășurarea târgurilor săptămânale în incinta orașului, prezența în oraș a vreunui servitor român, precum și accesul românilor în oraș fără scrisoare de liberă trecere

- s-a anunțat că, în scurt timp, urmează să sosească din Ungaria comisari imperiali, pentru a întreprinde cercetări în privința cauzelor și autorilor răscoalei și pentru a investiga, totodată, de ce revolta nu a fost curmată chiar din momentul izbucnirii ei.

13. 1784 decembrie 9, Eger. Scrisoarea episcopului de Eger, contele Carol Eszterhazi, prin care-l invită la reședința sa pe episcopul romano-catolic al Transilvaniei, contele Ignățiu Batthyányi, care, din cauza răscoalei românilor, se află la Timișoara, neputând reveni în Transilvania.

14. 1784 [Abrud]. Descrierea pustiirii Abrudului de către răsculați.

15. 1784, Dobra. Relatarea lui Baltazar Balog, capelan al parohiei din Dobra, cu privire la distrugerile provocate de răsculați.

16. 1785 ianuarie 5, Deva. Scrisoare de mărturie, emisă de nobilul Ignățiu Szeredai, prin care acesta face cunoscut că, în timpul răscoalei românilor, capela aflată în curtea sa nobiliară din localitatea Leșnic, situată în comitatul Hunedoara, a fost devastată de răsculați și menționează daunele provocate.

17. 1785 ianuarie 12, Hațeg. Raportul capelanului romano-catolic Iosif Szárhegy din Hațeg, înaintat arhidiaconului căruia îi este subordonat, prin care-l informează că, în timpul recente răscoale a românilor, pe teritoriul districtului Hațeg au fost prădate de răsculați capelele aparținând nobilului Ioan Boér și nobilelor Budai și Tordai, consemnând, totodată, că majoritatea bunurilor jefuite au fost recuperate.

18. 1785 ianuarie 15, Orăștie. Raportul administratorului parohiei romano-catolice din Orăștie, David Csiki, înaintat arhidiaconului căruia îi este subordonat, prin care-l informează despre daunele provocate de românii răsculați capelelor situate în localitățile Aurel Vlaicu și Geoagiu.

19. 1785 ianuarie 22, [f.loc.] Raportul baronului Simion Kemény, comitele suprem al comitatului Alba Inferioară, înaintat contelui Anton Jankovits, prin care solicită ca preotul ortodox Popa Ilie, din satul Galda de Jos, unde se află reședința baronului, să fie transferat în altă localitate, deoarece a colaborat cu răsculații și nu mai este o persoană demnă de încredere, iar în locul acestuia să fie numit preot Popa Dascăl, care, în timpul răscoalei, s-a dovedit fidel baronului.

20. 1785 ianuarie 24. Medias. Scrisoarea lui Benedict Stephanus, adresată nepotului său aflat la Roma, Emeric Daniel, bibliotecarul episcopului romano-catolic al Transilvaniei, Ignățiu Batthyányi, prin care-i prezintă unele evenimente survenite în viața ecleziastică romano-catolică din Transilvania și Ungaria, știri despre efectuarea conscripției militare în comitatele Ungariei, despre rude și cunoștințe și-i transmite, totodată, următoarele informații referitoare la răscoala țăranilor români din Transilvania:

- la începutul lunii noiembrie, Horea, împreună cu tovarășul său Cloșca, i-au instigat pe români, mai întâi pe cei din comitatele Hunedoara, Zărand și pe cei din părțile Crișului Negru, împotriva nobililor; în consecință, un mare număr de nobili au fost uciși, multe curți nobiliare au fost jefuite și distruse, actele nobililor au fost nimicite prin ardere sau sfășiate și aruncate în fântâni, lăcașurile de cult romano-catolice și protestante, precum și preoții acestora, au avut o soartă similară, mulți enoriași de altă confesiune au fost constrânși să adopte religia ortodoxă, unii negustori au căzut și ei pradă jafului românilor răzvrățiți, fete și femei de condiție nobilă au fost căsătorite, contrar voinței lor, cu români, iar teroarea răsculaților s-a dezlănțuit până aproape de Alba Iulia.

- răsculații au atacat chiar și satul Săvârșin, unde au jefuit și nimicit casa vicecomitelui Forray

- revolta ar fi avut o și mai mare amploare, dar, la solicitarea nobilimii, împăratul a ordonat intervenția armatei; în reprimarea răscoalei s-au distins soldații secui, un locotenent al acestora, Vajda, prinzându-i, în ziua de 29 decembrie 1784, mai întâi pe Horea, apoi pe Cloșca

- Horea, care se intitulase rege al Daciei, se află în captivitate la Alba Iulia, împreună cu Cloșca, care fusese căpetenia de frunte a răsculaților lui Horea

- numărul țăranilor răzvrățiți a fost de peste 15.000 de oameni; unii dintre ei au fost prinși de către autoritățile comitatense și pedepsiți cu moartea pentru nelegiuirile lor, alții au fost răpuși de oastea nobililor, peste 5.000 dintre cei răsculați au fost capturați de armată și pedepsiți, iar pe mulți dintre ei i-au răpus frigul și ploile

- din cauza răscoalei, mulți dintre aristocrați, conți, baroni, nobili s-au refugiat în orașe fortificate cu ziduri, unii dintre ei aflându-se încă acolo; 28 de membri ai familiei contesei Catharina Csáki erau, din 18 noiembrie 1784, găzduiți de autorul scrisorii

- Emeric urma să primească de la unchiul său o medalie cu efigia lui Horea

- conform celor comunicate recent de doamna Bethlen, numărul celor uciși de răsculați în comitatele Zărand, Hunedoara și Alba, îndeosebi nobili, se configura astfel; în Ribiița, 42; în Brad, Baia de Criș, Crișcior, Mihăileni și Lunca, 42; în Ilia, 20; în Șoimuș, Bărsău, Hărău, Bobâlna, Geoagiul de Jos, Băcăinți, Sântămăria de Piatră, Valea Sângeorgiului și Bretea Română, 17; în Vurpăr, 4; în Vințul de Jos, 2; în Țelna, 1; în Cricău, 1; în Cetea, 1; în Mesentea, 1; sursa menționată consemna totodată că în comitatul Alba au fost jefuite și pârjolite 91 de curți și case nobiliare

- vechiul episcop român greco-catolic, Grigore Maior, suspectat că ar fi fost implicat în tulburările românilor, a fost convocat la Alba Iulia de comisarii imperiali, contele Jankovits și generalul Papilla

21. 1785 februarie 14. Orăștie. Raportul capelanului David Csiki, administrator al parohiei romano-catolice din Orăștie, înaintat episcopului romano-catolic al Transilvaniei, contele Ignățiu Batthyányi, prin care-l informează despre daunele provocate, cu prilejul recente răscoale, capelelor din localitățile Aurel Vlaicu și Geagiu. Sunt menționate detaliat odoarele, odăjdiiile, cărțile liturgice, icoanele și alte bunuri ecleziastice, care au fost jefuite sau distruse de românii răsculați.

22. 1785 februarie 15. Alba Iulia. Raportul lui Tiron Dragoș, arhidiaconul greco-catolic al districtului Alba Iulia, înaintat episcopului greco-catolic Ioan Bob din Blaj, prin care-l informează

despre acțiunile întreprinse pentru îndeplinirea ordinelor acestuia, comunicându-i, totodată, că a decedat căpitanul adjunct al generalului Papilla, că unul dintre instigatorii răsculaților, Crișan Giurgiu, s-a sinucis în închisoare, strangulându-se, fiind îngropat de către călău chiar în ziua redactării raportului, că episcopul ortodox Ghedeon Nichitici se află la Alba Iulia din ziua de 2 februarie, că starea sănătății contelui Jankovits s-a ameliorat foarte puțin, că, din cauza unei epidemii, în oraș mor zilnic doi, trei, chiar șapte oameni, iar cu o zi în urmă, la Aiud, a încetat din viață vicecomitele Ladislau Ballo.

23. 1785 februarie 16. Câmpeni. Raportul preotului romano-catolic din Câmpeni, Demetriu Kossuth, înaintat episcopului romano-catolic al Transilvaniei, contele Ignățiu Batthyányi, prin care, descriind devastarea bisericii romano-catolice din Câmpeni de către răsculați în ziua de 5 noiembrie 1784, prezintă daunele provocate acesteia. Raportului îi este anexat un tabel, în care sunt menționate odoarele, odăjdiile și alte bunuri ecleziastice prădate de răsculați.

24. 1785 martie 14. [Viena]. Scrisoarea unui prieten din Viena, expediată la Roma lui Emeric Daniel, bibliotecarul episcopului romano-catolic al Transilvaniei, Ignățiu Batthyányi, prin care-i transmite portretele conducătorilor răskoalei și-l informează, din surse neoficiale, că au fost patru căpetenii ale răzvrătiților, Horea și Cloșca fiind cei mai importanți. Îi face cunoscut totodată că, dintre cei patru conducători, unul, care purta grija banilor strănși, a fugit cu aceștia la turci, altul s-a sinucis în închisoare, Cloșca a fost zdrobit cu roata, la Alba Iulia, pe durata a trei zile, la supliciu lui asistând și câte șase țărani din fiecare sat, iar Horea a fost ucis, ca și Cloșca, în prima zi zdrobindu-i-se cu roata un picior, în a doua zi celălalt, iar în a treia zi pieptul și celelalte membre. În final, se menționează că trupurile lui Horea și Cloșca și al celui care s-a sinucis au fost despicate în patru, fiind expuse în Alba Iulia și diferite părți ale Transilvaniei și că există portrete doar ale lui Horea și Cloșca.

SEMNE GRAFICE UTILIZATE ÎN PROCESUL EDITĂRII

- < > - Întregirea abrevierilor
[] - Completare prin deducție
() - Semn grafic utilizat de autorul documentului

LISTA ABREVIERILOR

- A.N.D.J.C. - Arhivele Naționale, Direcția Județeană Cluj
E.R.C.T. - Episcopia romano-catolică a Transilvaniei
Batthyaneum - Biblioteca Națională a României – Filiala Batthyaneum din Alba Iulia, colecția de documente
dos. - dosar
doc. - document
f. - fila
F.A.S.A.-Kemény - Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Alba, fond familia Kemény
Fd. - fond
f.l. - fără loc
Orig. - Original
M.R.U.B.-a.î. - Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Alba, fond Mitropolia română-unită Blaj - acte înregistrate

At<t>estatum

Infrascriptus testor super eo quod Magnus D<ominus> Bellicus Co<mmi>ssarius mihi eorum p<er>lata sua Dominatione personaliter constituto, ordines Consilii Bel<l>ici accepisse declaraverit, nimirum ut quicumq<ue> militiae nomen dare voluerit atq<ue> huc eo fine appulerit, suscipiatur et conscribatur, minus tamen a robotis p<rae>standis, publico servitio et vivo Regio Aerario sub hoc p<rae>textu deflectant aut se se retrahant, donec desuper clementem hunc in finem p<rae>stolaturus Suae Ma<ies>t<a>tis S<acratis>simae determinationem per Excelsum Bellicum Consilium cum uberiori declaratione, benigne resolutam, acceperit atq<ue> iis suo tempore publicaverit, in cuius praedecelatum finem Parochis ipsis cum Iudice Pagensi ac aliis sibi adiunctis duobus tribusve Iuratis comparandum foret, quibus spontaneam Communitatum voluntatem deferentibus, terminum Comparationis p<rae>figere et formularia admanuare possit, ne per hoc miserae distant Plebi voluntarie huc acceleranti, dispendium aconomiae stricto hoc tempore subsequatur et servitia Dominor<um> impedianur. Sig<natum>.

A<lbae> Carolinae, d<ie> 22da Aug<usti> <1>784

Tyron Drágosy

Distri<c>t<us> Albensis Archidiaconus

Orig., M.R.U.B. – a.î., dos. 45/1785, f. 1.

Species facti

Die 10ma currentis mensis circa vesperam ad superiorem partem poss<essio>nis Episcopalis Felső-Gáld, quae vulgo Intra-Gáld nominat<ur>, ingens multitudo rusticorum advenit. Quorum ductor veste Ungarica caerulea et communi nomine ruit hostem indutus illico ut consederunt suos socios ad audenda quoque idiomate Valachico animabat et exmissis nonnullis DiPe versorium D<omi>nale adorti sunt, unde ablatis vino et cremato et aliqua etiam pecunia ipsum DiPe versorium solo aequarunt. Dein adductos ex vicinis locis boves, signanter provisoris A<lbae> Carolinensis quatuor et adhuc alios, mactarunt atque inter se diviserunt.

Faenum D<omi>nale aequè in vicinia constitutum una cum faeno praedicti provisoris et spani localis eorundem praedae et pabulo equorum secum habitorum cessit.

Eadem ipsa nocte domum et habitationem provisoris expilarunt et uxorem eiusdem cum una parvula prole num interemerint aut alio quopiam fato quorsum devenerit hucdum ignotum est.

Inde recta via descenderunt ad pagum ipsum F<első> Gáld et in domo ibidem habitantis spani localis substiterunt ac pagensibus in suas partes attractis domum acriter hanc omnibus victualibus et utensilibus privarunt, numerosam vini quantitatem pessumdederunt ac alia damna hucdum n<on> satis nota intulerunt.

Prout vero in aliis locis hic quoque illud imperterritè as<s>entire veriti non sunt haec omnia iussu et mandatu Clementissimi Domini Nostri facere ac semet in mandatis habere ut universum genus Hungaricum, praecipue autem Nobilitatem Ungaricam, penitus exstirpent.

Cohors haec rusticana via et valle hac vulgo Galdensi grassans praecipue constat ex incolis Topanfalvensibus, Ponorensibus et Remetensibus. Signater inter eos agniti sunt Birla Kozma et Miklya Todor pridem a malitia sua moti incolae Remeciteienses ac alii plurimi ex genere Birlestior<um> et Miklestior<um>.

Die dein 11^a et 12^a mensis currentis iungerunt se aliis per vallem Onpoly descendentibus ac 11^a poss<ession>em Krako penitus expilarunt, plurimos ex Ungaris interfecerunt.

Poss<ess>iones hae, utpote F<első> Gáld et Krako, A<lba> Carolina nonnisi una et media hora distant. Miso A<lba> Carolinam expresso latrocinantes hi nunciarunt semet proxime poss<essio>nem Also-Gáld et ibidem existens castellum Ill<ustrissi>mi Baronis Simonis Kemény adoriri velle ac una eodem tempore ipsam Ci<vi>t<a>tem A<lba> Carolinam igne supposito penitus annihilare.

Unde qualis metus et tremor toti late viciniae incussus sit, eo facilius perspici potest, quod iam inde a finibus Principatus huius per incendia, grassationes et homicidia inpune perpetraverint neque hactenus obex ullus positus sit.

Ut enim in poss<essio>nibus Branyicska, Solymos, Bakó, Benczencz, Babolna, Csora, Tartaria et aliis succensas innumeras curias nobilitares expilatas et solo aequatas pauperum Nobilium domos, ipsas personas Nobiles et Ignobilis conditionis personae et Ungaros ovium in modum trucidatos praeteream.

Unice in oppido Alvincz perpetratam vandalitatem referre iuvat. Hic loci diPe versorium Ep<isco>p<a>le succensum est, quinque Nobilitares Curiae omnibus rebus suppellectilibus et utensilibus privatae, ingens vini ubique quantitas profusa, ipsa aedificiorum interna constitutio ulteriori usui inhabilis reddita et novem circiter ex Ungaris personae occisae sunt.

In poss<ess>i<o>ne Metesd domus Spanalis et diPe versorium novum Ep<isco>p<a>le in cineres abiit, Spani localis tres s<i>v<e> serigeri, vaccae et equus cum omni instructione domus et requisitis ad calcis ustrinam necessariis, bona vini quantitas et alia vix aestimabilia rabie eorundem cessit.

Eandem vitam subiit DiPe versorium Ompoiczenae.

In Czelna et Igen Pataka ingens Ill<ustrissi>mae familiae Telekianae vini et cremati, victualium item copia et tota suppellex domestica.

Unde nil mirum si inde iam a 7^a die currentis mensis in vicinio opp<id>o Alvincz continuata et sit successive exercita horum saevities et infraenis libido, plurimos arduo labore factis bonis et multos etiam vita exuerit et rasiduis adhuc ultimam perniciem minetur. Quae omnia ponendae quantocius salutaris medelae gratia obsequiose proponunt<ur>.

Prout demum superius attingit<ur> expilata poss<essio>ne Krako rursus per poss<essio>nem F<első> Gáld 12^a circa vesperam rediere, ubi ut mihi fidedigna relatum est primus horum antesignatus, Hora nomine, equo insidens, declaravit semet pactum seu armistitium fecisse ut octiduo nemini quidpiam faciant, huic itaque pacto semet ut socii conforment et domum abire possint admonuit, dein elapso octiduo iuxta priora mandata Ungaros ut sine discrimine trucidet et exstirpent edixit pollicitusque est semet multo plures adducturos.

Verum haud stetit promisso et pacto ipse antesignatus cum suis vix enim duobus quadrantibus distante poss<essio>ne Csaklya Nobilem quandam D<omin>am cum alio Nobili occiderunt hocque facto disparuerunt.

Sig<natum>. A<lbae> C<arolinae> 13^{ua} 9bis <1>784.

P<e>r off<icio>latum Ep<isco>p<a>le>m Tran<silva>niae

[Pe verso]¹: Facti Species ratione damnor<um> tempore tumultus Horaiani Felső Gáldiensibus A<nn>o 1784.10^a Novembris illatorum.

Concept, E.R.C.T. – acte fără număr/1784.

¹ Notă a cancelariei Episcopiei romano-catolice a Transilvaniei.

3.

1784, noiembrie 18, Alba Iulia

Kegyelmes Uram !

Előbbeni levelémhez képpst alázatos tudositásomat ezekkel tehetem: a fel támadott föld népe kegyetlenségi és tolvajkodási valamennyire szűnni láczatik, mivel már most sem rakásonként nem mutattyák magokat, sem pedig rablásokat és gyujtogatásokat mint eddig hála Istennek nem szenvedünk, de még is minyájan akik ide és más ilyen helyekre szorultak ki mozdulni nem mernek s nem is tanácsos üldözéseket is immár alkalmasan folytattyákis a kik ell

fogatattak naponként meg lehetősen fogynak, és érdemek szerint végeket érik, de mégis itt fogva vannak könnyen három százan. Most a mire Excellentiadat alásan kérem és egyszers mint javaslok az, hogy mivel vagy két hét mulva ezen zenebona ell csendesedését remélhetni az ott valo Armorum prefecturával végezni méltoztassák, hogy Excellentiadat egész Facsátig vagy 12 Fegyveresen késérjen, az ide valo Commanderozonknak is irjon hogy hasonloképpen Facsettrül, egész eddig más 12 késérje, ezt tudom mindenik meg cselekszi és az intertentiot és discretiot is offerálni kell. Addig is itt és a szomszédba meg láttyuk mi történik és Excellentiadnak meg fogom irni, s ha láttyuk asztán hogy az utazás bátorságos lehet jönni, de addig mig én nem irom akár ki akár mit mond ne hidgye és ne induljon Excelentiad, hanem előre a hét Commanderozoknál amint irám a jelentés és válasz várás jó lészen. Én embereket igaz innét küldhetek de mind oláh lészen, mert más nincsen, azoknak pedig most hinni éppen nem lehet. Ha a Babai Tisztartotul pénz nem telne addig innét küldeni lehet, csak Excellentiád parancsollyon.

Itten a Kolozsvári plebaniára härman concuráltak, s amit hallom commandált is, de én csak azt az egyet hozzá teszem hogy a mostani circumstantiában többen nem jöttek, ha más terminus nem lészen, subsumáltatni fog Excelentiad, de kevés ítéletem szerint talán nincs is a három közzül kit választani lehessen, mind az által amit teczik Excellentiadnak.

Magamrol mit irjak, hanem hogy feleségem távul létét és miképpen légyen állapottyán nehezen szenvedem, de jó az Isten Jót ad. Aláson csokolom Excellentiadat, gratiai kegyességibe ajánlott vagyok

Excellentiadnak
alázatos hive szolgája
Eőrdogh György m.p.

Alba Carolina 18^a Novembris 1784.

Orig., F.A.S.A., Documente Horea, microfilm Nr. 989/1784.

1784, noiembrie 18, Alba Iulia

Onorate domn !

Față de scrisoarea mea anterioară, aș începe corespondența mea modestă de acum cu informația că faptele cumplite și tâlhăriile poporului răsculat par întrucâtva să înceteze, căci slavă Domnului nicăieri nu contastăm acum o creștere a acțiunilor de jaf și incendieri, dar cu toate acestea noi toți care am rămas izolați aici și în alte locuri asemănătoare, nu îndrăznim să părăsim așezarea și nici nu se recomandă așa ceva, de acum chiar și urmările se continuă în mod convenabil, iar numărul celor capturați zilnic scade constant și după toate

probabilitățile va lua curând sfârșit, dar și așa cifra celor ce au fost reținuți pe ușor depășește trei sute. Acum, rog pe Excelența Sa în mod smerit și prin aceasta aș dori în același timp să-i fac și o propunere, întrucât este de sperat ca răscoala să se liniștească în circa două săptămâni, să binevoiască să dispună Excelența Sa armatei ca 12 soldați înarmați să-l însoțească de la Făget și până aici, ceea ce va face cu siguranță fiecare, fapt de care nu mă îndoiesc, putând să-i ofere și întreținerea cuvenită. Până atunci vom mai vedea ce se întâmplă aici și în împrejurimi și voi scrie Excelenței Sale, și dacă vom constata că se poate călători, atunci se poate veni, dar până eu nu vă voi scrie despre așa ceva, oricine orice ar zice Excelența Sa să nu plece la drum, ci ar fi mai bine ca înainte să aștepte răspunsurile la rapoarte a celor șapte comandanți. Este drept, eu de aici aș putea trimite oameni, dar aceștia ar putea fi numai români, căci alții nu sunt, iar acestora a da crezare întrutotul în vremurile de astăzi nu se poate. Dacă administratorul din Baba nu mai dispune de fonduri bănești, de aici se poate trimite numai să poruncească Excelența Sa.

Aici, pentru plebania din Cluj s-au prezentat trei candidați și, din câte am auzit, ar fi rămas toți, dar eu aș dori să menționez că, ținând seama de vremurile de acum, mai mulți nici nu ar fi putut veni, numai dacă nu fixează Excelența Sa vreun alt termen, dar după părerea mea nici unul din cei trei nu ar putea fi ales, căci nu ar corespunde exigențelor Excelenței Sale.

Despre mine, ce să scriu, decât că suport cu greu lipsa prezenței soției mele și a totalei absențe a veștilor referitoare la starea sănătății ei, dar Dumnezeu este bun și dă numai bine.

Sărut smerit pe Excelența Sa, recomandându-mă în grațiile sale.

Excelenței Sale
sluga smerită credincioasă
Ördög György

Alba Iulia, 18 noiembrie 1784

4.

1784, noiembrie 18, Sibiu

MÜ FELSÉGES MÁSODIK JOSEF, ROMAI TSÁSZÁRNAK
MAGYAR ORSZÁGI KIRÁLYÁNAK, Austriai Ertzherczegnek, és Nagy
Erdélyi Ország Fejedelmének Királyi Guberniuma, ezen Levelünket látó,
olvasó, es olvasni halló, Eő Felsége hiveinek kívánván minden jókat, azon
kegyelmes Fejedelmünk Császár és Királyi Kegyelmet ajályuk !

Mivel ezen Hazában némelly egybe tsoportozott paraszt oláh Sokaságnak minden tilalmas dolgokra Zenebanával való rohanása alkalmatosságával egyéb irtosztato vétkes tselekedetek között ezen gonosznak napról napra széllyesebben való ki terjedésiben azon módís gyakoroltatni tapasztaltatik, hogy azon meg

bódult rebellis sokasság az többi népet magok közül ki botsáttott fellázasztó személyek által mind magoknak mind az Hitegetőknek veszedelmére ki gondolt hazugságokkal ezen irtósztató magok társasságokra falunként hivogatni szokta; Hogy azért ezen gonosz továbbra is ne terlyedgyen, es másokis Külömben mind Királyihoz, mind az Hazához való hivségekről eddig isméretes Emberek ezen vakmerőségre ne vetemedgyenek, Mindeneknek, a kik ezen parantsolatot látandják ezen Királyi Fő Tanács nevével tudtára adatik, hogy valaki az ollyas tilalmas hitegetésben forgolodó Embereket ell fogandgyák, azokat a Közelebb való Hellység Tisztyeinek által adandgyák, és meg visgáltatván a dolog, s vétkeseknek, s ámtítóknak tanáltatván, azoknak azon Királyához, s Hazájokhoz mutatott hivségeként 30 Magyar Forint jutalmak lészen minden személyért külön külön minden bizonnal. Hogy ha pedig ellenben valamelly Hellység olly vakmerő bátorságra vetemednék, hogy azon el csábító, s bodító Embereket be fogadván, magát azoknak hitegetések által ell bódítani Szenvedné, tudtára légyen hogy azon Hellységnek Birájja harmad magával Hazánk Törvénnyel tartása szerént élete meg maradásának minden reménységén kívül nyársba vonattatik. E Regio Magni Principatus Transylvaniae Gubernio. Cibinii die 18va Novembris Anno 1784.

Orig., F.A.S.A., Documente Horea, microfilm No. 989/1784

Noi Iosif al II-lea, împărat Roman, rege al Ungariei, duce al Austriei și principe al Guberniului regal al Marii Transilvanii, ne recomandăm aceleia care vede această scrisoare, o citește sau o aude citită, dorind supușilor măreției sale toate cele bune !

Întrucât se constată în această țară că pe zi ce trece iau o tot mai mare extindere acțiunile unor grupuri de țărani români ce întreprind tulburări și alte lucruri groaznice interzise și care mulțime de răsculați atrag cu sine și pe alții din sate vecine prin promisiuni mincinoase, ca acest rău să nu se extindă pe mai departe și ca alți oameni să nu se hazardeze la asemenea acțiuni temerare și să revină la credință față de țară și rege, toți cei ce vor vedea această poruncă emisă cu știința Consiliului regal superior să știe că asemenea oameni ce se lasă înșelați sunt prinși și predați funcționarilor din localitățile cele mai apropiate spre examinare, iar dacă sunt găsiți vinovați sau ademenitori, cei care au arătat credință față de țară și rege, pentru fiecare persoană în parte să fie recompensați cu 30 de florini maghiari. Dar dacă vor exista, din contră, localități care să găzduiască asemenea oameni înșelători și amăgitori și se arată creduli față de făgăduielile lor, să le fie adus la cunoștință, că juzii acelor localități, împreună cu alți trei localnici, în baza legilor țării, vor fi pedepsiți cu pierderea vieții, fiind trași în țeapă. Din Guberniul Marelui Principat al Transilvaniei de la Sibiu în ziua de 18 noiembrie în Anul 1784.

Excellentissime, Illustrissime ac Reverendissime Domine Comes, Episcopo
Domine, Domine Benignissime

Ante biduum huc veniens D<ominus> Canonicus Vizi conqueritur se terminum concursus ad hanc Parochiam ignorasse, sed si etiam scivisset, hoc rusticorum tumultu fervescente, haud comparere potuisse proinde parat ad Excellentiam Vestram recurrere.

Antequam igitur litteras eius Excellentia Vestra percipiat, aut ad perceptas respondeat, num non expediret Candidates Civitati huic proponere, ab alto Excellentiae Vestrae iudicio pende<it>, hac enim ratione Ill>ustrissi>mi D<omi>ni C<omitis> Kemeny Commendatio optime declinari posset.

Significo interim demisse Civitatis huius Primores ad D<ominum> Canonicum Gáll inclitos esse, nam Ill<ustrissi>mus D<ominus> Consiliarius Gáll in Octobri binis etiam vicibus isthic diversatus est et alioquin intellexerunt huiates D<omini> Canonici Gáll praeclaras animi dotes. Immo Ill<ustrissimus> D<omi>nus Consiliarius Gáll dicebat mihi quanta spe in Excellentiae Vestrae promissionem feratur.

Unde Excellentiae Vestrae erga D<ominum> Consiliarium propensae voluntati substerno, an non esset D<ominus> Canonicus Gáll Civitati huic commendandus, si videlicet hoc per Regias Ordinationes facere expediret.

Litterae meae quas de obitu Parochi Katonaiensis Excellentiae V<est>rae Viennam miseram, remissae mihi sunt, licet eas 30 die 7^{bris} scripserim.

Significo igitur eum 17 die 7^{bris} e vivis sine testamento excessisse e gutturi affectione, anno aetatis 35, functionis Parochialis 9no.

Curam et distractionem substantiae eius D<omi>no V<ice>-A<rcchi> Diacono Bogáts commisi, at, sicut is scribit, vix si debita passiva non superaverint Illam, de que informabit ille Excellentiam V<est>ram¹.

Pro administratore vacantis illius Parochiae quemdam P<atrem> Franciscanum constitui, sed instat pro illo ardentem D<omi>nus quoq<ue> Lászlóffi V<ice> Praefectus, quem Excellentiae Vestrae demisse commendo, meretur enim illam dignusque est ut post tot merita consolationem adipiscatur. Alioquin rumor est de transferendo in Hungariam hoc Seminario atque tunc omni beneficio excideret pauper. Paratus is esset Administratorem interea loco sui ibidem constituere, donec ab officio Vice Praefecti absolvatur.

Ius Patronatus Parochiae illius habet Ex<ce>ll<entissi>ma Do<mi>na Comitissa, vidua Ex<ce>ll<entissi>mi quondam Do<mi>ni Thesaurarii Ignatii Bornemiszsza, cui si Excellentia Vestra eum proposuerit, procul dubio acceptabit, quem in finem, si opus est, ad concursum etiam paratus est D<ominus> Lászlóffi.

Magna Copia tumultuantis Plebis Valachicae, post devastata et cunctis Bonis spoliata oppida Toroczko et Abrudbánya, ad Alpes Gyaluienses duobus milliaribus Claudiopoli distantes se recepit.

Hinc tota Nobilitas in hoc et vicinis Comitatibus partim huc, partim ad Déés, Bistriczium et M<aros> Vasárhelyinum confluit. Hic sane vix iam capiunt domus, tot Nobiles advenerunt et incessanter adveniunt.

Non possum satis describere eorum et huiusmodi Civium Confusionem. Nihil est hic modo aliud quam querelae, tremor, fletus et eiulatus. Civitas quidem satis bonam dispositionem fecit, quemlibet enim qui arma capere potest, conscripsit. Quorum numerus ultra quatuor millia conficit, sed quia tot arma desunt, duo tantum millia ordinari potuerunt ad excubias successive agendas, si vero opus fuerit, reliqui etiam fustibus, falcibus 26 Latronibus illis resistere parati sunt. Muri Civitatis reparantur.

Ego meam bagasiam transmisi iam A<lbam> Carolinam itaq<ue> de me dumtaxat et Clericis sum sollicitus.

Comes Csaki cum collecta Nobilium turma in pagis versus Gyalu degit. Heri exiverunt eo milites etiam circiter 50. Hic in Urbe vix 40 remanserunt, nam alii abducti sunt versus A<lbam> Carolinam.

Hodie scripsi Gubernio ut de praesidio Militari provideat ad custodiendum Archivum nostrum, cum Latrones illi in Toroczko Litteras etiam igni dederunt.

In pagis infra Alpes et in Mezőség adeo parata est plebs Valachica ad similem tumultum, ut exhorrescere debeamus timeamusque horam qua ibi etiam tumultus exardescere potest.

Informabo Excellentiam Vestram deinceps quoq<ue> de singulis circumstantiis atq<ue> interea quoq<ue> profundissima veneratione perservo.

Excellentiae V<est>rae indignissimus Cliens et Capellan<u>s

Mich<ael> Benkö

Claudiop<olis> 20 9^{bris} 1784

P<ost> s<criptum>: Scholae fluunt, studiosi etiam cuiuslibet religionis ad arma capessenda conscripti sunt.

Orig., E.R.C.T., doc. 995/1784.

¹ S-a inserat nota marginală a cancelariei episcopale, cu următorul conținut:

D<ominus> Benkö refert de progressu tumultus Valachici, petit D<ominum> Gál pro Parochia Claudiopolitana caeteris concurrentibus proponi.

Resp<ondetur> 29^a 9^{bris} 1784.

1784

20 Nov<embris>

Excellentissime, Illustrissime ac Reverendissime Domine Comes, Episcopo
Praesul mihi benignissime

Tumultuantium furor nondum deferbuit., Remiserunt tamen multum a primo furore, siquidem nec interimat, nec succedant amplius. Ad sustentandam vitam suam unice praedas conquirant, quamvis et ab his destitutos speremus post publicationem ordinationis Ex<celsi> Regii Gubernii, quae 2.000 flor<enorum> pro Hora, alias Ursules, vivo, mortuo 1.000, et totidem pro filio, si interceptus allatus fuerit, pollicetur. Una ordinavit Regiu<m> Guberniu<m>, ut in omni pago, si se non opposuerint praedonibus istis tanto magis si se associaverint illis, Iudex cum duobus aliis impaletur.

Militia ac etiam Nobiles iam nunc rem strenue aggrediuntur. Quos capere nequerunt, absque ulla consideratione prosternunt. Universim facile 200 hinc inde prostraverunt ut nunquam sine captivis rediverunt, quibus omnes fere angulos huius arcis replere videntur. Paulo ante rursus 8 attulerunt, unu<m> specialiter vinctum, ut dicunt, infra Carolum VI, supra portam, recludendum. Unde consiliunt aliqui eum Magni Hora aut filiu<m> aut affinem esse, qui populum cum eodem concitasset.

Illu<strissi>m<u>s D<ominus> Comes Csáki, Supremus Comes Comitatus Kolos cum Nobilibus, ad Claudiopolim, in campum fertur prodivisse et advenientes ex Torotzkóiensi valle partim repulisse, partim captivos abduxisse.

Hora, seductor ille, primus se ad vallem prope Mogos recepit. Ibi pagum aliquem occupavit. Utitur in incolas iure terrestri et controversias iure dominali definit, imo terras ipsas eis distribuit. Congregavit illuc ex omni vicinia Zingaros, quos ad paranda instrumenta hostilia adstringit.

In Abrud Bányá Iudicem loci constituit, qui in hodiernum munere suo fungitur. Ibidem, ex Unitariis, primarios 3 una cum Ministro Helveticæ confessioni addicto felicit baptisari et Schisma hac ratione amplecti, quos alias procul dubio vita privaturus erat. Ecclesiis Reformato<um> et Unitario<um> curavit cruces imponi.

In Topánfalva in ea<m> temeritatem prorupit, ut Ecclesiam nostra<m> spoliari, aras consecrari curaverit, imo, ut nonnulli nar<r>ant ostensorium e Tabernaculo cum Sanctissimo ereptum predibus conculcatum sit, Administratore magna cum difficultate subducente.

Similis sors obtigit Ecclesiae franciscano<um> in Toroczkó Szent-György.

In aliis locis sacra nostra intacta permanserunt hactenus.

Quibus paternis Excellentiae vestrae gratiis demississime comendatus
maneo

Excellentiae vestrae humillimus Capellanus
Stephanus Fangh p^{ro}p^{ria}

A^{bae} Carolinae, d^{ie} 21^a 9^{bris} 1784.

<Post scriptum:> Iam etiam Soborsinu^m succenderunt et fere omnem
substantia^m Foraiana^m diripuerunt, prout sub hodierna posta
R^{everendi}ssⁱmus D^{ominus} Nagy ex sorore sua intellexit.

[Pe verso]¹: De incrementis Tumultus Grassantium Valachorum et factis
Horae refert Ill^{ustrissimus} D^{ominus} Stephanus Fangh

1784 21 Nov^{embris}
998.

Orig., E.R.C.T., doc. 998/1784.

¹ Notă a cancelariei Episcopiei romano-catolice a Transilvaniei.

7.

1784, noiembrie 22, Sibiu 10874

MŰ FELSÉGES MÁSODIK JOSEF, ROMAI TSÁSZÁRNAK
MAGYARORSZÁG KIRÁLYÁNAK, Ausztriai Ertzherczegnek, és
Erdély Nagy Fejedelmének Királyi Guberniuma, ezen levelünket látó,
olvasó, és olvasni hallo, Eő Felsege hiveinek kívánván minden jókat,
azon kegyelmes Fejedelmünk Császári és Királyi Kegyelmet ajánlyuk !

Kedvetlenül értette a Királyi Gubernium, hogy némely helységeekben az
Oláh nép által irtoztató gonosz erőszakok mellett támadot Zenebonának hite
minden felé terjedvén, némelly helységeknak lakossi az Hellységek
Tisztyeinek, és Földes Uraknak nem engedelmeskednek, az Hazánk
Törvényével, és Királyi Rendelésekkel meg egyező szolgálatokat ell tagadják,
és az engedetlenségnek jeleit mutatni merészlik. Arra nézve

A Királyi Gubernium minnyájokot, a kiket illeti, Felséges Urunk nevében
keménnyen inteni kívánnya, hogy nem tsak békességben, és tsendességben az
előbbeni ki botsátot Patentalis Levélnek ereje szerint tartóztassák magokat, és

azokbanis fel tett büntetés alatt az Zenebonát Inditókhoz magokat adni, vagy azokat bé fogadni ne merészellyék, hanem az Hellységek Tisztyeihez, és Földes Uráihoz engedelmessek lenni, úgy az Haza törvényre, és Királyi Rendelléssék szerént való Praestatiokat, és szolgálatokat azoknak meg tenni semmiképpen ell ne mulassák, különben nagy büntetést várhatnak. E Regio Magni Principatus Transylvaniae Gubernio.

Cibinii die 22da Novembris Anno 1784

B. Brukenthal Samuel

Gubernator m.p.

Székely Dávid m.p.

Cancellarius

Veres Adám m.p.

Secretarius Gubernialis

Orig., F.A.S.A., Documente Horea, microfilm No. 989/1784.

Noi, Guberniul Regesc al lui Iosif al II-lea, împărat roman, rege al Ungariei, duce al Austriei și mare principe al Transilvaniei, ne recomandăm aceleia care vede această scrisoare, o citește sau o aude citită, dorind supușilor măreției sale toate cele bune !

Guberniul regal a luat la cunoștință cu neplăcere știrea extinderii răscoalei pretutindeni, precum și răutatea groaznică de care a dat dovadă populația românească în unele localități, în altele, locuitorii satului nu se supun administratorilor și stăpânilor de pământ, legilor țării și ordinelor regale, refuzând prestarea serviciilor și îndrăznesc să arate semne ale nesupunerii. Datorită acestora:

Guberniul regal dorește să-i condamne cu asprime pe cei în cauză, în numele maiestății sale, cerând să urmeze cele cuprinse în patentele emise anterior, în care sunt cuprinse și pedepsele la care se expun cei ce se aliază cu răsculații și să nu îndrăznească să-i primescă în casele lor, ci să se poarte cu supușenie față de funcționarii locali și stăpânii de pământ ca și față de legile țării și ordinelor imperiale și să nu întârzie sub nici o formă prestarea serviciilor cu care sunt datori, căci altfel îi așteaptă o mare pedeapsă. Din Guberniul Regesc al Marelui Principat al Transilvaniei.

Sibiu, în ziua de 22 noiembrie în anul 1784.

B. Samuel Brukenthal

Guvernator m.p.

Dávid Székely m.p.

cancelar

Ádám Veres m. p.

secretar gubernial

10944

Wir Ihre Kayserliche Königliche Majestät, Joseph des Zweyten Römischen Kaisers, Königs von Ungarn, Erzherzogs von Siebenbürgen, Königliches Gubernium entbiethen jedermann dem es gebühret die Kaiserliche Königliche Huld und Gnade zuvor.

Nachdem Ihre Kaiserliche Königliche Apostolische Majestat, aus denen erstatteten allerunterthänigsten Berichten, den in einigen Orthen durch das Wallachische Volk ausgebrochenen sehr gefährlichen Aufruhr, und die damit verbundene grausamst Gewalttätigkeiten und Raubereyen erscheinen: so haben Allerhöchst dieselben allergnädigst zu verordnen geruhet, da wider diese Tumultuanten mit aller Strenge und Geschwindigkeit verfahren werden; Demjenigen oder denenjenigen aber, welche den Hauptanführer dieser Tumultuanten, oder sonst einen von denen fährnehmsten Anstiftern dieses Aufruhrs, einfangen und wirklich überliefern, eine Taglia von 300 Dukaten ausgezahlt werden solle.

Welchen allerhöchsten Entschluß demnach das Königliche Gubernium, in Gemäßheit des erhaltenen höchsten Befehls, durch gegenwärtiges Patent, allen und jeden denen es gebühret, zur gehörigen Wissenschaft hat mittheilen wollen. Von dem Königlichen Gubernium im Großfürstenthum Siebenbürgen. Hermannstadt den 23ten November 1784.

Orig., F.A.S.A., Documente Horea, microfilm No. 989/1784.

Excellentissime, Illustrissime ac Reverendissime Domine Comes,
Episcopo Praesul mihi benignissime !

Quod Excellentia vestra interimales dispositiones meas de Parochia Vizaknensi probare dignata sit, multum laetatus sum. Accluide nunc defuncti testamentariam dispositionem apertam prout inanita<m> mihi missa est, ut eandem gratiose ratihabere dignetur. Notabilem is reliquit post se substantiam, ex qua optassem ut stabiles ac ad iuvandam intertentionem iunioris cleri utiles fecisset dispositiones. Novi equidem salubre esse pro defunctis exorare Dominum, in quem finem cuncta sua destinavit, id tamen alia etiam modalitate fieri potuisse censeo. Demissa opinione mea Excellentia v<est>ra nil adversus voluntatem defuncti factura est quod si certam sum<m>a<m> ex 1.000 R<enanorum> f<lorenorum> clero pro sacro relictis reservaverit in necessitates seminarii expendenda<m> sub tali onere, ut clerici presbyteri sacra pro illa

sum<m>a absolvere adstringantur. Quod si Excelle<nti>ae vestrae haec demissa opinio mea non probaretur, dignetur saltem admittere, ut in rationem seminarii et domus deficientium aliquid desumere possim. Forte multum non erit, si decima ex universa substantia in hos fines subtracta fuerit. Manebit adhere, quo tam parochi, quam administratores regulares misere subsistentes ex legato 2.000 R<enanorum> fl<o>r<enorum> adiuvari poterunt etiamsi decima subtracta fuerit.

Administrator Vizaknensis iam petiit a me sibi assignari 16 R<enanos> fl<o>r<enos> menstruos, cui ego suffecturos existimarem 12, a gratiosa Excelle<nti>ae v<est>rae determinatione pendebit, quantum ei assignare dignata fuerit.

Accludo etiam litteras R<everendi>ssimi Domini Béla, ex quibus Excell<ent>ia vestra perspicere dignetur quae a me requirat. Ego eum iuvare non possum in iis nec informare, cum de officio boni latronis mihi nil constet. Nomina defunctorum ei submisi.

R<everendi>ssimus D<ominus> Benkö nondum fuit Carolinae. Transcribam tamen ei gratiosam Excelle<nti>ae vestrae ordinationem pro directione. Si venire vellet, sperarem D<ominum> Lászlófi pro parte seminarii utilem fore parochiae illius administratorem.

Pro altero concursu consistorium 17^a X^{br<is>} praestituit, pro que praeter R<everendi>ss<imum> D<ominum> Vizi vix speratur aliquis compariturus. R<everendi>ss<i>mo D<omi>no Gál nova haec ordinatio Excellentiae vestrae aegre accidit, qui sui nominationem hic praestolatus est vel ideo, quod ei redire actum non fuerit.

Quantum ad redditum Excelle<nti>ae v<est>rae, si relationibus fides habenda est, absq<u>e periculo redire poterit, pro tutiori assumat Excell<en>t<i>a v<est>ra stationatim milites, quos caeteroquin cuique absque difficultate dare solent. Futuro die Martis aut certo Mercurii, D<ominus> Praefectus rursus expediet homines suos ad Excellentia<m> vestra<m>, qui bundam, pecunia<m> ac breviarium<m> deferent.

Supremus Comes Co<mi>t<a>tus istius, Baro Simon Kemény, hic in arce celebrat sessiones et iam institit Ex<celsum> Reg<i>um> Guberniu<m> ut per hiemem manere possit, fungitur officio strictissime. Undecim sub patibulo Domini ter<r>estralis misit ad aeternitatem. Quinque ex illis erant Vinczienses ex quibus 2 rota fracti, 3 capite minuti sunt, sextus fuit Topánfalvensis palo affixus, alii iteru<m> partim rota fracti, partim decapitati et unus suspensus est. His videntur deter<r>iti tumultuantes Valachi ideo vel maxime quod a Ductore affidati sint eis A<lbae> Carolinae arma esse reddenda et nunc pro armis rotas, palos et patibulum referant, quare se ad montes versus Ponor et Remete contraxerunt neq<ue> audire amplius est in vicinia nostra malum, quod molliti sunt. Narrant quide<m> 3° abhinc die prope Zalathna<m> 60 metalurgos esse ab illis interceptos et 11 milites trucidatos, quod tamen contigisse non audeo asserere.

Scripsi nuper Excelle<nti>ae v<est>rae Toplicensem Ecclesia<m> esse expilatam cum tamen Topánfalvensis sit et Toplicensis hodieum intacta remanserit.

Devotionem ab Excelle<nti>a v<est>ra ordinata<m> 25ª inchoavimus, Hodie processionem poenitentialem ad Patres Bulgaros deduximus.

In reliquo paternis gratiis me plenissime devoveo et cum osculo manus maneo

Excellentiae Vestrae humilimus capellanus
Stephanus Fangh m<anu> p<rop>ria

A<lbae> Carolinae, d<ie> 28^a 9^{br<is>} 1784

[Pe verso]¹: Fangh Ill<ustrissi>mi Stephani de diversis ad Exc<ellentissim>um Ep<isco>pu<m> et de testamento Vizaknensi, tumultu Valachico etc.

1784 28 9^{br<is>}
1010

Orig., E.R.C.T., doc. 1010/1784.

¹ Notă a cancelariei Episcopiei romano-catolice a Transilvaniei.

10.

1784 noiembrie 29, Timișoara
Percept<ae> Romae. 19na Decembr<is> 1784¹

Adm<odum> Re<vere>nde D<omi>ne Bibliothecarie!

Funesta grassantium Valachorum seditio, quae omnes vias infestas reddidit, redire nos ad Transylvaniam usque dum prohibuit.

Scripseram nuper 17^a huius viam nos ingressuros, ingressi sumus utique et usque Lugosinum prosecuti fuimus, verum hic de inaugescente tumultu periculisque viarum Staffetaliter A<lba> Carolina certiores redditi, gradum revocavimus hucque 19^a huius nosmet recepimus.

D<ominus> generalis Zenyei, qui a longo tempore iussu Regio et causa militiae limitanae in Transylvania est, plane tunc inde per partes illas calamitosas egrediens, in Lugos in eodem nobiscum diPe versorio noctem egit et confirmavit fide digne crudelem Valachorum rabiem.

Pro sedando hoc tumultu investigandisque illius causis intrabit hinc Exc<ellentissimus> D<ominus> Comes Iánkovichs qua Commissarius nuperno cursore denominatus. In illius comitiva spero securum nobis fore iter in Patriam, secus si tunc remanserimus forte nonnisi Chrismatis confirmatio ad Diocesim revocabit.

Ad concursum pro Parochia Claudiopolitana institutum convenerunt terni dumtaxat, B<aro> Apor, Petrus Gál Archi-Diaconus Felcsikiensis et Andr<eas> Ferenczi, Marus Vásárhelyiensis Capellanus. Episcopus ratus viarum difficultatem et tunc temporis ferverentem tumultum in causa fuisse novum concursum indici mandavit Consistorio. B<aro> Apor strenue vult Parochiam Claudiopolitanam, D<omi>no Gal ceteroquin ab initio designabatur rumore communi, D<omi>nus Ferentzi commendatur undequaque a dextris et a sinistris. Consistorium tacite videtur Baronem prae reliquis propositum et praesentatum Civitati velle. Gratulatur Episcopus Vizium non comparuisse, sed fors ad secundas convocatorias adierit.

Vacat etiam Parochia Vizaknensis per montem Boni illius senis nuper defuncti, pro qua obtinenda iterum concursus instituetur. D<omi>nus Valner posset beati, sed necdum respiscit, necdum animi sui motus componit, necdum ventos suos dimisit, iubetur Cibiniu<m> Kapridito redire, cum Parochus iam ex Buccovina advenerit.

Sed ut ad maleferiatos illos Valachos, nationem exosam et perniciosam redeamus, scribitur nobis insolentiam illorum in dies maiora capere incrementa, in dies crescere numerum rebellium ut adeo Sua quoque Maiestas Sacratissima clementer indulserit quam Comitatus, quam Militaribus ut quosvis Valachos in facto delicti deprehensos illico proximae arbori appingant.

Cruditates horum horror est vel attingere. Comitissa Adamo Bethleniana scripsit huiati Generali Provisorem suum praevis expilatum et vestibis suis exutum ad verum vivum attraxisse et igni admovisse assandum.

In comitatu Hunyadiensi et Zarandiensi nulla curia nobilitaris eorum manus igne et omnigena barbarie plenas evasit.

Multi prioribus diebus nobiles ad arcem Carolinensem confugiebant nudis pedibus et veste rusticana induti; quidam Reformatus Nobilis in veste franciscana comparuit.

Hactenus perniciosi homines isti cis Marusium semet detinuerant. Iam trans Marusium diffusi in Bessenjö, Csesztve et Miháltzfalva praedari ceperunt.

Eo iam temeritatis processit natio Valachica, ut neque in arce Carolinensi congregati tutos se esse putent.

Iam tercenti intercepti sunt et custodiuntur in arce. Portae attractae sunt et tormenta per m<o>enia disposita ac si Turca prae foribus excubaret. Pretium victualium in arce notabiliter accrevit.

Claudiopoli scribitur Civitatem duo millia civium armasse contra ingruentes Valachos. Comitatus pariter habet suos armatos, quos insidiis illorum obiciat. Similae factae dispositiones in reliquis Comitatus, Civitatibus et Oppidis.

Iam omnia loca montana, praecipue Abrudbányám, expilarunt, exusserunt; combusta est etiam Ecclesia Nostra nova, quam Episcopus proximo vere consecrare intendebat. Capellani cuiusdam montani viscera excerpserunt et libris repleverunt stomachum eius et ventrem.

Exarsit totum oppidum Toroczko Szent György nuncupatum ad Thorda<m> situm.

Sed quo ferocientem hunc populum quidvis audendi temeritas abduxit ?

si bellum istud religionis incrementa habuerit, utique intrabimus etiam nos ad ovile, tunc etenim Episcopi praesentia et labor quam maxime erit necessarius.

Scribam Vestrae D<omi>nationi, si ad Tran<silva>n<i>am venerimus.

Interea me com<m>endo gratiis et amicis favoribus A<dmodum> R<everendae> D<ominationis> V<estrae>

igaz szívü barátja

Ioannes Papp m<anu> p<ropria>

Temesvarini. 29^a 9^{bris} 1784

Orig., Batthyaneum, LXX/2.

¹ Notă a destinatarului scrisorii, Emeric Daniel, bibliotecarul episcopului romano-catolic al Transilvaniei, contele Ignațiu Batthyányi.

11.

[1784, decembrie]

Méltóságos Gróff Status Intimus Consiliarius és Regius Comisarius Ur,
Gratiosus Patronusunk!

Hazánknak ily szörnyű romlásán, Jóságainknak, vagyonainknak, tüzzel, vassal történt pusztulásán, el predálásán, sok számtalan kedves Atyáinkfiainak ártatlan véreknek véletlenül történt kihullásán, hazánkban eddig fenn tartó közönséges tsendességinek el enyésztesén (melyet oly ritka példával véghez vitt rajtunk a felzendült Magyar Nemzetnek, és Nemességnek utolsó romlására egyben eskütt paraszt oláhság, a kihez hasonló a Magyar történeteiről írott könyvekben olvasni nem lehet) a mi némű keserűségben voltunk, de vagyunk mais minden segedelemről el hagyattatott Nemesség, annyi vigasztalásunk van abban, hogy a Mindenható Isten, a kinek kezében van a Királyok s Fejedelme szíve, a mi Kegyelmes urunknak, örökös Fejedelmünknek szívét arra vezérlette, hogy ezen oláhság, a nemesség és földes urai ellen való dühösségeinek, és felháborodásának valóságos okait ki tanulani és a végre Excelentiadban maga bizadalmát helyezettetvén méltoztatott és adot e végre közünkben küldeni, ohajtyuk a Mindenható Istentől érje el eő Felsége Szentséges maga czélját, Excellentiád pedig lehessen, mind azoknál ebben hasznosabb, szerentsésebb, és boldogabb eszköz, a kik még eddig az effélékben kevés vigasztalásunkal fáradoztak.

Hogy ha Excellentiád a mostan közöttünk lakozo avagy qvartirozo idegeny Nemzetbéli emberektől, Hadi Tisztektől szándékozik végire jární, már maga czélyát el nem érte, mert ezek azok, a kik nagy idegenységgel a közönséges szorongattatásunk közepetteis, hozánk nem segedelemmel hanem hideg vérrel mutatták magokat, és mutattyák mais, de a dolgokat sem tudgyák, nem értik.

Hogy ha csupán a fel lázadott Néptől kíván Excellentiád végire jární, ittenis nehezen fogja Excellentiád, maga szándékát el érni, mert ezen ellenünk dühösködő, és máris rajtunk sok kegyetlenségeket véghez vitt fel zúdult nép kigyót, Békát, fog a Nemesség ellen kiáltani, és maga irtóztató cselekedeteinek el fedezéséreis mind azon okokat fogja elé adni, a melyeket régtől fogva a Nemességnek meg eskütt ellenségei szivekben igyekeztek plántálni.

Hogy ha a Nemességtől kíványa Excellentiád magának annak okait fel adattatni, mily lészen a fel adásnak a modgya, a hányan vagynak azok kik ezen mostani közönséges veszedelemben s nyomoruságban kárvallotak fetrengenek; nem tagadhattyuk ugyan, hogy ki ki maga különös sérelminek leg jobban tudván okait, ezek adhatták leg igazabban elé környül álló dolgokat azokról, mit rajtok történtek, de hogy mégis az ezen rosztat szülő valóságos közönséges okok, melyekről ritka embernek van tudománya s minyájon által sem láthattyák, nyilvánságosabbak legyenek szükség felsőbb időkre, s egy néhány esztendőkre vissza térni, és éppen az akkori időkre midőn Erdély országa régi administratiójának formája változva ujjabba s a két administratio formájának egyben vetéséből ki keresni a valóságos okokat éppen könnyű de szükségesis.

Minek utánna édes eleink s Atyáink Scithiabol ki szármozván diadalmas kezekkel s vérek hullásával, ezen édes hazánkot meg vették, el foglalták minekutánna az akkori időkben ezen mostan rajtunk példátlanul dühösködő oláhságnak eleit magok alá hódoltatták Jobbágyi sorsra vetették tsendesen uralkodtak Eleink mindenkor rajtok, mind vad természetű népet (maga adván ugyan az eő életeknek mógyát) kemény fenyítették alatt tartották, az utánis Uladislaus Király uralkodásának fogyta felé in Anno 1514 a közönséges paraszt támadás után, hogy Jobbágyi sorsok ujjabbanis meg erősítettetett, mindenkor tsendesen birhattuk őket, és nem olvassuk sohais az Erdélyi Nemességnek ehez fogható veszedelmit, ugy hogy talám addig édes hazánknak minden határain vérrel folyo Patakok láttatnának ha a természet Törvénye szerint maga védelmére a mint a segítség engedte, némely kevés számból álló nemességekbe nem gyült volna, és ezen parasztság dühösségit éppen maga fekvő ágyában nem várta volna, a mi pedig leg keservesebb lehetett, az eő Felsége hiveinek minékünk az volt az, hogy nem átalotta s mais nem átalya ezen rajtunk dühösködő parasztság teli torokkal kiáltani aztat: Hogy mind ezeket rajtunk Felséges Urunk parantsolattvábol tselekszi nem felt soha a mi igaz hivságünkhöz aztat soha magunkal gondolattalis el hiteni, mert tudtuk, hogy a minden kegyelemre született örökös Urunk a mi oltalmunknak Bástyája, és ugyan azon tökéletes bizadalmunkban, a hol Császári Királyi Hadi seregeket láttunk,

tudtunk lenni, ily nagy hirtelen való véletlen nyomorultságunkban folyamodtunk oda, onnat kértünk segedelmet, de igen gyengén, sőt majd semmi képpen segítettünk, a mint egyéb környül álló dolgoknak kitanulása között az Excellentiád böltsesége aztat könnyen ki fogja látni.

Említettük, hogy ezen fel Lázzadásnak okait aki volta képpen ki akarja tanulni, szükség a felsőbb Esztendőkre hátra tekinteni, mert ugyanis, ha az 1761^{dik} Esztendőn felyül való időkre emlékezünk, hogy ha a Felséges Ausztia hazának, s nevezetesebben nagy ditsőségű MARIA Theresianak boldog uralkodásai alatt folyt időköt, az 1761^{dik} Esztendőn követő időkkel mérő serpenyőben vetyük; hogy ha azon tsendes időköt a melyekben bátorságos volt kiki maga lakta házában, tsendesen birhatta maga vagyonyját, melyekben jól ismérte ezen mostan ellenünk dühösködő parasztság, mind földes Uraihoz való kötelességeit, meg volt hozánk való engedelmessége, alig volt valami kevés Militia országunkban, nem volt felálitva a Székelybeli katonaság nem nyüsgött Hazánkban mind most a fegyveres Nép, sőt midőn a leg háboruságosabb időben több nem volt Erdélyben egy Bataliomnál s egy svadromnál. Csendesen volt az haza, most pedig ennyi fegyveres Nép között tüzel ég, lángol, nints hova léphessék bátorságoson a Haza fia; Hogy ha inkább azon időköt emlékezetünkben hozzuk, nem tartóztathattuk meg magunkot, keserves sirásainktól, a midőn a mostani időkét, s álapottjainkat azokkal egyben hasolittyuk, ha kivált képpen meg gondolyuk kik voltak Atyáink s Nemzőink, és mely arany időköt éltenek, azoknak avagy tsak meg gondolásávalis el lankad szivünk. Annak okáért

1° Azok között a mik a közönséges igazságnak ki szolgáltatása után mindgyárt boldogá tehetik egy hazát, leg elsőnek találtathatik méltán az, ha a mely adó pénzel, az adózó nép Királyának Fejedelmének tartozik, praestatiójában oly mód találtatik fel, s intéztetik, hogy aztot ugy adhassa az adózó nép, hogy a mindenkor maga erejében mégis meg maradhasson és azon terhet majd minden terek nélkül viselyhesse; meg volt ezen adózásnak jó sistemája, a módgya, és az avagy országos Gyűlések által tractaltatott, avagy az után, hogy a meg kezdett szünni más arra rendelt Cinosurakon igazított a mint hogy ilyen volt a Bethlenianum sistemaik de ez 1761^{dik} Esztendőben fel bomlott, fel fordult, és azotaitol fogva következett annak tsupán tsak arbitraria administratioja s még mai napigis a szerint mégyen.

2° Tsak hamar az után a Contributio azokáttal, kik az által magoknak érdemeket tsinálni, és magok szerentséjeket, felyebb hágtatni kevánták sine ulla emporiorum et plagarum proportione nagyobb részében a Magyar, azaz: az Vármegyékre, Székely Nemzetre rakatik; a Vármegyékre mondám, a hol ezen minden industria nélkül való Oláhság a vármegyéknek nagyobb impopulatioja mely miatt a midőn egy felől sok földel birna, másfelől elegendő industriát nem adhibealna, tsak nem a földhöz ragadott, s midőn ez se nem az országgal, se közöségesen, nem a

Királyi Guberniummal, hanem egy két emberek által arbitrarie eszerént kormányoztatnék, sirna rivna, az adoza nép, azok, kik az előbbeni principiumoknak koholói voltak, nem Contribuensek tehetetlenségének nem a Contributio mérték felett valo nagyságának, s improportiójának, hanem a földes Urak szolgálattya terhének sőt az perceptorok s mások által véghez vitték aztot, hogy az nép az ezeket követett Investigatiokban minden nyomoruságot a földes Uraknak nem a Contributio improportiójának tulajdonították. Ugyanis

3^{uo}

Anno 1763 a Continua Táblák erigáltatnak, és az által az Universitások, s a Politicum Corpusoknak minden Auctoritások abrogaltatik. El mulik akkor az adminisztrációnak régi formája, oda lesz ezen mostani felzendült népnek földes Urához és a Magistratusokhoz tartozo respektussok ezen ugy s természet szerént minden nyughatatlanságra hajlando oláh nemzetnek szívében bé oltatik lassanként, az eő Urához valo engedetlensége, ki nyitattik minden urával s magistratussával valo szemben állása, nemis lehetett oly minden igaz ok, s fundamentum nélkül, feltett méltatlan panasza a paraszt embernek, a mely két kézzel bé nem vétetődött. El mult tehát a régi jó administrationak formája, el enyészett a magistratusoknak ereje, a Continua Táblák voltak tsak a parantsolatoknak véghez vivői, de nem az haza Törvényeinek s régi jó szokásainak védelmezői; Procuratori hivatalokat viseltek inkább a Magistratusokban a Continua Táblák tagjai mintsem a földes uraknak igazságos ügyökbenis a parasztságot meg zabolázták volna s midön a parasztok hamissan panaszoztakis földes urok ellen, nem volt büntetések, sőt a parasztoknak panaszokat magok dolgozták sok helyt ki, s magok tették irásokba s midön benn ültek ők voltak Birák; Ha felyebb hattottanak a földes Uraknak méltó panaszok, avagy ellenkező okai, tsupán tsak a parantsolatok véghez vitelére Instituált Continua Táblának de nem a Földes Uraknak volt hitele a felsőbb Instántiáknál, a honnat naponként szarvat emelt a parasztság magának a nemesség ellen, s ki vetkezte lassanként az Urához valo minden kötelességit; Nemis lehet más képpen, mert midön a continua Táblákra, be teendő subjectumokrol a kérdés volt, nem a Vármegyéktől az egy Candidation kívül, nem a fő Ispányoktól fügött a subjectumoknak bé tétele, hanem a kik fennebb Patronusokat szerzetek magoknak gyakran ob geometricam inter Religiones proportionem Iószágtalan emberekis obstrudáltattak. Egy szóval elég volt a Földes uraság el nyomására, hogy a kik panaszoztak, azok Contribuensek voltak; e szerint

4°

Midön a Contributionak improportiójával meg nyomattatott szegénységnek, minden féle Investigatiokban a Perceptorok, s mások által véghez vitettetett, az hogy a nyomoruságot nem a Contributio improportiójának, hanem földes ura szolgálattjának tulajdonittaná; midön más felől az Urához valo engedelmességet ki vetkező oláhságnak,

a földes ura ellen valo panasza tsupán a parantsalatok véghez vitelére valo Continua Tábla institutumuma volna; már egész praesidiuma s már maga nyomoruságát nem az ado improportiojára, hanem földes ura terhes szolgálattjára kezdette volna hárítani. Innet kezdődött Ura ellen valo legelső gyűlölségének feje. Ha ezen Parasztoknak panaszai a földes Urak ellen meg igazítások végett a Haza törvényeire hozattattak volna, ha minyárt igazak lettek volnais könnyű lett volna azoknak igazittását fel találni, de inkább tezett a parasztoknak földes urok ellen sziveket fel gyujtani, s azokhoz a Felséges Udvar előtt több több gyanuban hozni hogy sem azoknak megigazittások végett a Törvények s Haza Constitutioinak mi voltához nyulni s ragaszkodni.

5° Következett hogy in Anno 1769 bizonyos punctumok készittetnek, melyeknél fogva az 1714^{ben} és 1742^{dikébéli} ki adott Urbáriális Királyi resolutiok meg erősittetnek, és Explanaltatnak, de ez alattis már a panaszlásra szoktatott föld népe meg nem szünik földes Urai ellen panaszolni s nyomoruságát annak tulajdonítani, Innét osztán

6° In Anno 1771 praetextuose a Dominus Terrestrisek meg zabolására bizonyos cinozura resolvaltatik, mely mellett a földes Uraknak az eő embereken praetextuallt kegyetlensége vindicaltassék. Ebből származott, és készittetett lassanként a földes Urak ellen valo önként kifolyó gyűlölsége, és fel bátorittása, a Jobbágyságnak. Ezen földes uraknak magok Jobbágyokon extendált saevitiesse, gyakor ezen modon vindicaltatottis, de tsak annyi successussal, hogy a tehetetlenebb földes Urakon történt az efféle, nem a nagyobbakon melynek nem a közönséges Haza vettethetik okul, hanem azok, a kik ez által azt akarták el érni, hogy ily színű praemeditált objectumokban az Nagyatól az Embereknek contradictiot ne szenvednének. Midön ezen földes urak kegyetlenségéről, már a Kovász a parasztok szívében plántáltatott, nem tsak közönséges hűt támasztottak azok, kik eztet üzték, főzték, hogy mint a Tatár a rabjával ugy bánnék az Erdélyi nemesség a maga Jobbágyaival, hanem azon gyalázatos hitnek a Felséges Udvarral tehető bővebb el hitetésére segítségül véteték az Erdélyi Limitanea Militiatis, s annyira ment a dolog, hogy a vég helyeknek tsupán örzetere s az országnak securitássára fel álltatott Limitanea Militia, de sőt az qvartelyozo Regulata Militiais magát belé elegyítvén, az volt az Compagniaknak a Regementekhez, a Regementeknek a Brigádokhoz, a Brigádoknak a General Commendához fel adásoknak szokásban vett egyik objectuma, hogy bánnak a földes Urak Jobbágyokkal s azokon minemű kegyetlenséget üzenek; Ezen idegen nemzetből álló Katona, Fő, s Al-Tisztek, kiknek pennájokon az effélék gyakron meg fordultak, nem ertvén hazánknak fundamentalis Törvényeit, nem tudván mivel tartoznék a parasztság az eő Urához, nem lévén arra reflexiot, hogy valamije van a Parasztembernek mind az ura fölgyéből való, s a Királyi adótis onnan fizeti a mint a Törvény mongya,

hogy Rusticus nihil habet, praeter mercedem Laboris, de fővebben a Limitanea Militia, a ki a Provincia meg szoríttatásávalis maga Jurisdictionját, s állapottját többre, többre nevelni első Instructumától fogva igyekezik, nem kevés kissebségire a földes Uraknak, ezen fundamentum nélküle való Gyanut többre többre nevelte a Felső Udvár előtt. Mindezeket látván a fel lázzadott parasztság nagyobb nagyobb bátorságot vett a földes Uraság ellen, látván hogy mindenütt pártya fogatik.

7mo Ezen már a Paraszatok szívében gyökeret vert gyűlölségek között a földes Urai ellen, következtenek a földes urak ellen a számtalan ok nélkül való investigatiók, melyek ha fundamentum nélkül valóknak találtattakis, de soha meg nem büntetettek, hanem mindenkör büntetlen maradtak, az ok nélkül panaszlo parasztok.

8vo Fataliter intercedalt ezek közt a 13 szász faluknak minden engedelmisséget földes Urokhöz, s Magistratusokhoz, fel rúgó indulattyok, melyeknek indító oka noha a Trautmansdorf Regiment béli Tisztek, Kapitány Aipech, és Groff Lerkenfeld, ki nyilatkozon legyenis mégis meg nem büntetettek hanem azon szegény népnek sok ezerekben földes urokkal került pereknek vége a volt, hogy a Fiscali actione per omnes Iudiciorum Gradus a qvaerulánsok impetitiojától a földes urak absolváltattak, s ma actuis a Felső Udvárnál hever indecise. Én a Jobbágyságnak let okhoz való gyűlölségére nem kevés alkalmatosságot nyújtott, és ha ezek nem oláhok hanem szászok voltakis, de ugyantsak az oláhokkal közönséges hajóban evezvén ezek, ezeknek történeti közös gyűlölség volt az oláhsággal egyetemben földes urok ellen.

9° Akár mely aprólékos dolgok adták elő magokat a Continua Táblák s magistratusok előtt, a parasztok, s Földes urok között azok vég képpen el nem igazíttathatták ottan, hanem felsőbb felsőbb instantiákra futkározván a parasztok, midőn ottan dolgok ujjabb szemre vétetődött, anyiszor lábat kaptak, és ujjabb gyűlölséget forraltak szívekben földes Urak ellen. Ellenben

10° Hogy ha publica Congregatiokrol, avagy egyebűnnen, oly végre repraesentatiók, fel adások, hogy azok a Király sine eleiben hassanak, történtenek, el nyomattattanak, de el nyomattattanak azokis más szín allat, kik az a félékben haszoson munkálkodtanak, és végtére keservesen kellett itt hallani aztot, mint ha Erdélyben nem volnának a publica administratiohoz el készült elegendő alkalmás subjectumok; holott az eféle hasznos subjectumok, tsupán tsak azoknak principiumokból, s feladásokból áldoztattanak fel, a kik magok hízeltetések által, tulajdon principiumokat foreálták, s elő segítették azoknak remotiojakkal.

11² Hogy a 20 egy néhány Esztendőtlől fogva ezen Hazának mint az előtt régi nagy érdemű s tehetségű familiakból Hazafiaiból való Iószágos praesessei lettek volna hogy ha a Törvény és Magyar nemzet Principiumi szerint kormányoztatott volna, nem lehetne azt reméllenii, hogy ezen

rosz származhatott volna, de 1761^{dik} Esztendőtől fogva a régi Administrationnak változásával, miként érzette, ezen a régi időben kemény fenyttek alatt tartatott oláh nép, a Magistratusok s földes Urak labefactatiojával a néki valo felette valo kedvezést, fel rugván azon nexusokat, melyek ör állói voltak a régi Administrationnak, tudni illik a Magistratus, és földes urát, úgy kezdett el vetemedni, érezheti ezt ma maga a Királyi Gubernium, aki midőn patenseket s parantsolatokatis publicaltatott kösztök, számba sem vészik, meg vetett földes Urakkal egy számban tartván a Királyi Guberniumot, gyakran azt hallatnak mondani, e nem a Király tsak az uraság parantsolattya.

12^a Történt annak utánna hogy Felséges urunknak örökös Fejedelmünknek elsőszöri Erdélyben valo járásával a midőn eo Felsége magával született, és kegyelmes indulattyát a föld népihez azzalis bizonyította volna, hogy kit, kit kegyelmesen nem tsak meg halgatott, de kinek kinek alázatos instántiáit, maga szentséges kezeivel bé szedte, soha elegendő képpen meg nem ditsérhető Királyi indulatbol tselekedte ezt eő Felsége, mert szükség a fejedelemnek, az eő népének álapottyát és szorongattatásának minden részeit megtudni. Midőn szemlélte volna ezen kegyelmességit eő Felségének ezen természet szerént álhatatlan és mindent maga malitiaja szerént magyarázni szokott oktalan nép, és reméntelen fundamentum nélkül valo Instantiakkal melylyekre másoktól gerjesztettek, és a millyeneket mások nekük fizetésért böven irtak terhelték volna eő Felségit bátorságot vett magának mint ha más alsobb instantiaknális az eő Magistratusa, s földes Ura ellen hasonló tartozkodás nélkült panaszolhatna és méltatlanul terhelhetné.

13^a 1778^{ban} az az előtt a Tyroknak adásából szokott constitutiobol különböző igen helyes mod intruducaltatik, hogy t.i. a földes urak magok constituályák a Tyrokot, melyet midőn egész hiosággal, és successussal praestaltanak a földes urak gyűlölségére tettek magokat magok Jobbagyai előtt.

14^a Követte ezt annak utánna másodszozi benn járása Erdélyben eő Felségének, ekkoris a föld Népihez hasonló kegyelemmel viseltetett eo Felsége, ujra kinek kinek bé szedte kéréseit, Memorialissait, eő Felsége terheltetvén az oláhoktól számtalanokkal eztetis balra magyarázta az Oláh nép, mint ha a mit a Királyi eleiben bé nyujthatott ahoz hasonlot minden nap tselekedhetnék, maga Magistratussával s földes urával akár lenne fundamentuma fel tett panaszának, akár ne.

15^a Követi ezt in Anno 1783 az Excorporatoria Principalis Comissio Conferentiaja mely in Anno 1784 continualtatik, és hogy az Uraságoknak, Nemességnek örökségei el vétetődnek s a Limitanea Militia számára által adatatnak depraeduáltatik sőt az aféle Ioszágoznak Conscriptiojárais bizonyos Conscriptiok rendeltettek mind ezekből eő Felsége intentioja ellenis azt itéli a föld népe, hogy az Uraságoknak az

egész országban minden allodiumi a föld népe közt fel osztatnak, ha minyárt ezt ő tudatlanságból balra magyarázzais.

16^a Még midőn Limitanea Militia erectioja történt vala az oláh népnek a fegyver fel vételére valo perszadeáltatására, a minden szükség nélkül valo számtalan oláh Papok Instrumentumokkal fel vétetődtenek vala, még akkor észre vették az oláh Papok, hogy ők azok a kik uralkodnak az oláhságnak szivin s valamint ez előtt ugy az utánis minden rosza ezek, mint Emyssariusok által vitettek végben, nem győzték az oláh Papok az oláhságot biztatni, hogy ha a fegyvert fel veszik, nem ők a földes Uraknak, hanem a földes urak lesznek az ők hatalmokban, sőt a Földes Uraknak allodiumait ők fogják fel osztani; De aztis bátorsággal beszéltek hogy az Uraság, nemesség unalmában volna a Királyi Felségnek, mivel tsak maga praerogativajához ragaszkodván, nem adoznék, nem volna hasznára, se Királyának, se a Monarchianak (mint ha nem ebben lehetne leg fővebb praesidiuma a fejedelemnek). Ugyanis a nemesség és a Magistratusok azok, s a földes urak, a mely lántszem ha el bontatik, ily színű dolgok támadnak, mind a mostani fel lázzadás, s ugyan azon okból, irta Leopoldus Császár Ministere Pelz Hoffen: Nobilitas est cor Regum mindezeket azért nem vette a tudatlan nép maga fejéből, de a földes Urához valo gyűlölségre, és annak meg vetésire nem kevés okot szolgáltatott az, amint hogy midőn, annakutánna égetett, gyilkoskodott, az oláhság innét volt hogy egyedül a Nemességet, s a Vármegye béli falukot, nem pedig a közöttök tarkáson lévő szász falukatis pusztította.

17^a Mindezeket követte az hogy a General Commando által Károly Fejérváratt ez előtt egy néhány holnapokkal, és ugyan Hátszeg vidékben, az első oláh Regimentbéli Obristlaidnand Kárpf Ur által Conscriptio vitetik véghez, melyben a Fejérváriban 81 helység complectaltatik, és midőn, hogy nem a General Commando hirivel ment volna végben, azal mentené magát a General Commando ekkor a dolog investigaltatik, és valósággal a General Commando rendeléséből véghez ment dolgoknak találtatik, de meg tiltatván annak bővebb investigaltatása publicáltattya ugyan a Gubernium, az oláhságnak, hogy azon a Conscriptio ne fundályon, de hitelt nem ad annak, azt mondván: a Conscriptio az eő Felsége akaratyából, de a republicatio tsak a Guberniuméből származott. Mind ezekből a nép maga álhatatlansága szerint ezeket ítélte:

1^a Hogy a Felséges Urunk parantsolattyából néki fegyvert kell venni

2^a Az Uraságot ell kell tüzel vassal pusztítani.

3^a Az Uraság allodiumot szükséges képpen el pusztulások után fel kell osztani, amint hogy némely el pusztított uraságnak fölgyeit máris el foglalták, és abban máris bé ültenek Jobbágyi. de

18^a Járulnak még ide egyéb okokis mert az oláhság a hegyek közt dissitim egyenként, és távul lakik egymástól, minden aeconomiája a háza

körül lévén, s ki ha faluk formájára épült helységeket constituálna s az egyik ház a másikat érné s a szerint formálnak a Falukot, a rajtok portélyozható hadi népek könnyű volna őket mindenkor az engedelemre hajtani, és az eő hozájok vezető ország utakis, az erdőknél az ország utaknál 30 vagy 40 ölnire való ki vágása az ok költségekkel es munkájokkal véghez mehetnének. továbbá

19^a Az ablicentius Katonák haza bocsáttása ha látzatikis a hadi Aerariumra való nézve nemű nemű haszonnal, egybe kaptsolva lenni, de midőn a fegyverhez szokott tanult nép haza bocsáttatik ide haza kényel nem dolgozik, mints miből élyen minden bizorinnal szaporitsa az e féle Tolvajoknak számát, a minthogy azok közt, kik az után el fogattattak, feles számmal e feléket találtattak, sőt ezek szoktak az után vezérek lenni a tanulatlan rosra vetemedett népnek fővebbenis azértis hogy azon földes Urak ellen dühösködhessenek, kik őket akaratyok ellenis katonáknak bé adták.

20^a Egész Erdélyből a Természet situssa szerint meg különböző hegyek között helyheztetett leg vadabb oláhokból álló Zarand Vármegye melyben ma egyedül Horja Tolvaival Uralkodik, és általak úgy el van zárattatva, hogy oda senkisépen penetrálhat, ottan nints semmi administratio, mind ha Erdélyhez sem tartoznék, mig különös Fő Ispányság alatt Vezéreltetett, s Nemes Hunyadvármegyéhez nem adattatott, csendességben volt, mert birt az administratio véllé, de miként Hunyad Vármegyének, tsak egy Circulussává tétetődött, nem lehetett a kevés Magistratus elegendő vigyázással arra, hogy ezen ros onnat ne eredhetett volna nagyobb mértékben; az honnan könnyű ki hozni, hogy akár mely ország annál csendesebben mentől több szakaszokban kormányoztatik administráltathatik.

Mind ezekből ki jö az hogy az Erdély országa administratiojának ujra lett megváltozásából származott ezen ros, leg közelebről mind az által a General Commandonak a 81 helységnek Károlyvárott való, és Limitaneus Obristlaidnant Karpf Uramnak Hátszeg vidékén még több helységeken történt irattatásából mint ezen rosznak kut fejéből lehet ezen ország romlását nyilvánoságoson ki hozni, mert akkoris nem egyéb okból kapott az oláhság a katonaságra való irattatáson, hanem hogy földes ur nélkül maradhatna azzal hitegette magát, avagy inasoktolis hitegettetett, hogy azzal az Uraság fölgyei övé lesznek nem tudván meg különböztetni hogy tsak Cantonoknak, s nem Corfuriana Militianak destináltatnék, melyet nemis akartak néki egy általyában meg magyarázni, sőt talán alattomban ellenkezdnek hitegették, midőn pedig látna, hogy a Földes Uraságtól mégis nem menékedhetnék annak tulajdon földjeit magáéva nem teheti fel lobbant az Uraság ellen való gyűlölsége s egybe esküvések által el végezték volt, hogy 1^a May a jövő tavaszal, mind meg ölyék a földes Urakot; De a Mindenható Isten a ki gongyát viseli a nemzeteknek, Horja nevű mostani Lázzaszo s nagy Impostor vezérek el fogattása által (ha minyárt azután el

szabadult légyenis) előbb fel lobbantotta a tüzet s előbb ki nyilatkoztatta ezen gonosz szándékokat, hogy sem a Magyar nemzetet ki törölhetnék volna. Ekkor is ha igaz lett volna az, hogy tsupán a Földes Urak kegyetlensége miatt származott légyen az oláhságnak ezen gyűlölsége, és a nemesség veszedelmére történt egybe esküvések, ottan kellett volna egy átalýában kezdődni az Lázadás kezdetinek, a hol praetendáltathatnak, hogy a saevitiés nagyobb mértékben lehetett volna, de ennek a kezdője Horja, és az eő általa fel Lazzitatott népnek fészke a Zalatnai Montanisticum Dominiumban volt, éppen hogy Zaránd vármegye felől ütötték ki magokat, ott tudni illik a hol a Zalatnai Dominiumban, oly könnyű életű Jobbágyok vadnak, hogy Európában nintsen mások.

Minek utánna tehát egész dühösséggel magok Gonoszságoknak fel áldozták volna a Zaránd vármegyei nemességet el pusztították volna ugyan Zaránd vármegyét, és Hunyad Vármegyének szebb szebb részeit, ki ontották volna sok nemeseknek véreit, mit tselekedett a minden segedelem nélkül való szegény nemesség, felette kevés számmal csoportoztak imitt amott egybe a Természet Törvénye szerint életek védelmére, azért hogy fekvő ágyokban éppen nem nyomtatnának, de ha ezt nem tselekedték volna, s mais nem tselekednék, minek utánna felséges Urunk magais számtalan károkat vallott ezen pusztulás által, úgy el pusztítottatott volna az ország hogy abból eő Felsége sok Esztendőknben, semmi hasznót nem találhatott volna.

Nem volt pediglem s mais nintsen annál keservesebb a Nemességnek mint hogy magának kellett s mais magának kellett magát védelmezni, akkor midőn a Militari quantum azért fizettetik, hogy az Ország a Királyi hadi nép által csendességben őriztessék, mert ugyanis lo a Császári Militia, ha minyárt mutattais magát, mikor ölték a nemességet nézte, midőn égették Udvarházait, késett a segedellemmel, ha sirt a Nemes ember, amár annyiszor depraedicalt saevitiest vetette szemire, ha panaszkodott, azt mondotta nem igaz, ha magát védelmezte Lármával vádolta, és a mely nép földes urán gyilkoskodott, hogy az ártatlan adozó népet nem kell vesztegetni, azt mondotta mikor leg nagyobb Lármá volt, békességet, s csendességet hirdetett, nem vágta, nem bántotta a Gyilkos népet, sajnállották vesztegetni, a ki maga gyilkosságának üzésire, aranyas keresztet emelvén a Király kárára szolgáló ország rontására. Aranyas keresztre egyben eskütt, és Contribuens népnek Titulussa alatt arany keresztet zászlóul emelvén földes Urait kívánta egy lábíg gyilkosson el veszteni, annak utánna pedig nem átalította idővel a Császári hadatis vesztegetni, ugyanis ha keményen fogták volna minnyárt a dolgot, vagy voltaképpen a Felséges Udvar informáltatott volna, lehetett volna azt a maga szikrájában meg oltani, de midőn eztet nem tselekedték, hanem inkább annak utánna ezen Rebellis Oláhsággal a Királyi Guberniumnak s Földes Uraságnak minden hire nélkül, nem kéretetvén arra senkitől armistitiummal tractalt Obristlaidinand Schults Uram akkor is nagyobb bátorság öntődött szívében azt álitván, hogy rémul a Hadi nép töllök véllek tractálván alkalmatosságot nyert arra, hogy jobban jobban meg fegyverez hetné magát, amint számtalan fegyverekre szertis tévén az után nem irtózott a

Császári Királyi hadi seregebenis kárt tenni, és az Isten tudgya mely nagyobb roszaik következhetnek, ez utánis; mert ha ezen tűz többre többre szaporodik, a ki tavaszodásnak idejiben nagyobb pustittástól rémulhet ezen haza, nemis csendesitethetik e már meg, nagyobb erő, költség, és példa nélkül, mert ha nagy példával meg nem rettentetik, és tsak tsupán szélyel hányattatnak, avagy Generalis amnistiával cselekedetek s másoknak tett irtozatos kárai, és ha tehettek alattomban valo ingerlöi el takartatnak, és ha leg alább Horja, s a Corifeusok kézhez nem adattatnának, fegyverek el nem szedettetnek, nem oltya el ezen tüzet szivekből sem Horjának sem más Coripheusoknak büntetetlenül történhető elfogvatások, mert a hány oláh falu van, annyi Horja van Erdélyben, nem tsendesittik le eztet a Nemességeis követhető akárminémü urbarialis rendelések, mert ha azt most nyernekis aztis arra magyaráznák, hogy mostani tselekedetek által nyerték, ki földes urok ellen, s ujra nagyobbat próbálhatnak. Egyedül tsak meg rettentésekre szolgálhat egy jó példa, mely egyetlen egy orvoslása lehet a vizzahozható ezen ország csendességének. Szükség tehát itten kettőre vigyázni, egyikre arra, hogy lehessen a mostani fel Lázadást mentől hamarabb le tsendesíteni, és mi móddal; másokra hogy le csendesitvén eztet, hogy lehessen ezen roszt egyszersmind úgy el oltani hogy e se tavaszal, se az után meg ne újuljon. Az elsőreis minyárt, mivel irtuk, hogy el nem tsendesitethetik, ha tsak rajtok valami rettentő példa nem tétetik, minyárt több hadi népre van szükség, mintsem az Erdélyi népből, e végre lehetne elegendőt applicalni mert sem a Székely Limitanea Militiát a Székelységről, sem az oláhokat magok fészkekből azon okból nem lehet, mind ki hozni, hogy az ottan fenn tartandó csendességeis vigyázni kell, már pedig négy, öt ezer néppel, melynél többet más regementekből nem lehet elő alittani, soha azon hegyeket, és impracticabilis helyeket úgy körül nem lehet venni, hogy egyben szoritatván avagy büntetésre vonattassanak, avagy meg csendesítettésének kellene tehát Magyarországról költsönözni hadi népet, de a General Commando ennekazért állott eddig eleiben, hogy ez által is ezen a maga Conscriptiojából származott roszaik kitsinné tehetné, mint ha meg vetni valo dolog volna, és az Erdélyi Hadi néppek is meg lehetne csendesíteni, holott, a ki a helyeket tugya, az lehetlen és ezen itten lévő népet tsupán nyomorkodni, és aztot Lassanként fogyatni annyit tészen, hogy a Tél el fog telni s a rosza vetemedett nép a Tavaszidőkre maga mostani fészkeben fog ki tavaszodni, s akkor nagyobb kár tételekre minden bizonyal elé állani. A mi illeti azt hogy úgy csendesítettessékel, hogy többször ezen rossz vissza ne fordulyon, és az országnak telyes securitása légyen erreis hadi nép kívántatik, még pedig úgy hogy azon faluk, a hol ezeknek fészke van bövségesen Hadi néppel meg rakattassanak, és a Hadi nép szeme előtt legyenek még a régi csendességre vissza térnek és hogy mindenkor rajtok Hadi nép kvartélyozhasson idővel lehet azon szerte széjjel hánt falukot, s népet egyben huzni. Mindezekre való nevezve

Ne szendvegye eztet el a Keresztény világnak ditsőségére született Urunknak ditsőséges uralkodása, hogy ily csendes uralkodásának közepette ezen

fel zendült dühös nép nem csak az addig egy néhány véghez vitt Executiokkal maragyon, ily méltatlan tévén ezen országon, a ki láttatott némű képpen, eő Felsége uralkodásánakis ditsőségit mint egy megmotskolni, midön hogy eő Felsége parantsolattyából mind ezeket cselekedte légyen azt Istentelenül hirdetni, eő Felségének országát, s Hadát pusztítani nem irtozott.

Mindezeknél több környül valo alapotokot tanulhat ki, az Excellentiád böltsesége, de sokra utasithatnák Excellentiadat, ugy gyanittyuk a Királyi Guberniumnak a General Commandoval történt Correspondentiai; sokra utasithattyák Excellentiát miolta ezen Rebellio meg indult az azon történteokről a Királyi Guberniumhoz a külső helységekről bé jött originális informatiok, és ugyan azokbol a Királyi Gubernium által, ugy a General Commando, és Thesauratus által is a Királyi Felség eleiben fel küldött informatiok, ha mind azokat Excellentiád in originali magához kívánnyá; Utasithattyák Excellentiadot bővebben a meg keseredett sziveknek Egik fel hatto siralmi Férjek nélkül maradt özvegyek, özvegységre jutott férfiak, Gyermekektől meg fosztatott Atyák és Anyák, kipusztított fel praedaltatott Udvar Házak, s mostis magok Hamvakban füstölő s Lángoló épületek. Adgyonis az Isten erőt, s bölts által látást Excellentiádnak, mind azoknak homály nélkül való kitanulására, s a Királyi Felség eleiben való fel adására, hogy az által Királlyához eddig bizonyított hivséges cselekedeteit tetézhesse egész ditsóséggel, Királyának tetzésivel. A mindenható Isten pedig a Királyunknak az eő szivét vezérelye a mi telyes oltalmunkra, hogy valamint Ditsóséges Elöljárónk szárnyai alatt, ugy eő Felsége kegyelmessége alatt ujra csendes napokat érhessünk és élhessünk. Midön eztet szivből kíványunk maradtunk

Excellentiádnak

Meg keseredett alázatos szolgálai
T.T.

[Pe verso] 67
Alba Carolina
Loc. 7. Fasc. 23 N° 2°

Orig., F.A.S.A., Documente Horea, microfilm No. 989/1784.

Preamărite conte consilier intim și domnule comisar regal, patronul nostru
grațios !

Distrugerea atât de gravă prin foc și fier a țării, a bunurilor sale mobile și imobile, căderea nevinovată a multor fii dragi, pierderea liniștii comune de până acum a patriei (care s-a realizat printr-un exemplu rar în dauna națiunii și nobilimii maghiare și care a fost dus până la ultima limită de răsculații români în așa fel încât exemple similare în cărțile de istorie cu privire la istoria maghiarilor

nu se pot găsi) și ce mâhniți am fost și mai suntem și azi, nobilimea fiind părăsită de toate ajutoarele, singura îmbărbătare o găsim în aceea că Bunul Dumnezeu, în mâna căruia se află inimile regilor și principilor, l-a condus pe îndurătorul nostru domn, principe perpetuu, să cerceteze cauzele adevărate ale prezentei răscoale a românilor, a urii lor împotriva stăpânilor de pământ, și să-și oprească încrederea sa asupra Excelenței Voastre, știre ce a fost făcută cunoscută deja în rândurile noastre; dorim ca Luminăția Sa să-și atingă țelurile sale sfinte cu ajutorul Atotputernicului Dumnezeu, iar în îmbărbătarea noastră Excelența Voastră să fie mai util, cu mai mult noroc și mai fericit decât precedenții ce s-au ocupat cu cazuri similare.

În cazul în care Excelența Voastră ar încerca să rezolve chestiunea prin intermediul administratorilor militari sau cu ajutorul altor oameni străini de națiune care trăiesc și locuiesc acum printre noi, țelul propus nu și-l va atinge, întrucât aceștia sunt aceia care au arătat o mare rezervă față de noi, chiar și în momentele cele mai critice, necum să ne ajute, aceeași atitudine având și astăzi, dar nici problemele [țării] nu le știu și nici nu le înțeleg.

Dacă Excelența Voastră ar dori să rezolve problema prin informații luate numai de la poporul răsculat și în acest caz ar atinge greu Excelența Voastră scopul propus, întrucât poporul răsculat, care și așa a cauzat multe acte de cruzime împotriva noastră, va acuza nobilimea de vrute și nevrute pentru a acoperi faptele lor oribile, el fiind fiind din timpuri străvechi în străfundul inimii sale dușman declarat al nobilimii.

Dacă va încerca Excelența voastră să afle cauzele de la nobilime, cel mai bine ar fi să abordeze individual pe acei care au suferit de pe urma primejdiei și a nenorocirii de acum, întrucât fiecare în parte își știe cel mai bine cauzele suferințelor sale, aceștia sunt cei mai în măsură să înfățișeze în chipul cel mai adevărat lucrurile petrecute cu ei, dar și așa, pentru a scoate la lumină adevărul cauzelor în genere, pe care puțini oameni îl știu și mulți nu îl văd, s-ar impune o analiză în timp, pe parcursul a câțiva ani, în perioada în care vechea formă de conducere administrativă a Transilvaniei a fost înlocuită cu una nouă și din compararea celor două forme administrative deducerea cauzelor adevărate ar fi foarte ușoară, dar și necesară.

După ce părinții și străbunii noștri și-au vărsat sângele și au luptat vitejește pentru cucerirea acestei patrii dragi, au ocupat-o și încă de pe atunci i-au transformat pe românii, care astăzi s-au răzbunat atât de cumplit pe noi, în iobagi și fiind ținuti sub amenințări aspre, strămoșii noștri au stăpânit acest popor sălbatic în chip liniștit. Pe la sfârșitul domniei regelui Vladislav, în anul 1514, după răscoala țărănească, starea lor iobăgească a fost din nou înăsprită, cu toate acestea i-am putut stăpâni întotdeauna în mod liniștit și nu s-a mai întâmplat un pericol asemănător pe seama nobilimii din Transilvania, așa încât ura țărănimii îndreptată împotriva nobilimii ne-a luat prin totală surprindere, dar ceea ce a fost mai trist pentru noi, supușii Înălțimii sale, este că țărănimea răsculată nu a pregetat și nu pregetă nici azi să declare cu toată puterea că: Toate

faptele s-au petrecut la ordinele măritului monarh, ceea ce nouă nici prin gând nu ne-ar fi trecut niciodată, datorită credinței noastre, căci am știut că domnul nostru milostiv, bastionul credinței noastre, [ne apără]. De aceea, unde am văzut trupe înarmate împărătești, acolo ne-am refugiat, atât de sigură ne-a fost credința în ele și de la ele am cerut ajutor în nenorocirea noastră atât de mare, ivită așa pe neașteptate, însă ajutorul acestora a fost foarte slab, ba chiar deloc; lucru pe care Excelența Voastră îl va putea constata cu ușurință în timpul analizei faptelor cu înțelepciunea sa de care dă dovadă.

Am amintit că cine ar dori să afle de adevăratele cauzele acestei răscoale, este necesar să treacă în revistă și perioada anilor anteriori, întrucât, dacă ne referim numai la anii dinaintea datei de 1761, la perioada domniei preafericitei Maria Theresia, care să fie pusă apoi în cumpănă cu perioada anilor de după 1761; dacă în acele vremuri liniștite, fiecare a putut să-și stăpânească în mod pașnic propriile averi și fiecare țaran, care acum s-a răsculat împotriva noastră, își știa obligațiile față de proprietarii de pământ, a arătat supunere față de noi, abia dacă se afla un număr redus de soldați în țară, nu au fost încă organizate regimentele secuiești și nu mișuna în țară, ca și acum, atât popor înarmat, mai mult chiar, în timpurile cele mai războinice nu a fost în Transilvania mai mult de un batalion de soldați și un escadron, totuși țara a fost în liniște, acum însă printre atâta popor înarmat arde cu foc, stă în flăcări, fiii țării neputând călca nicăieri fără de frică; dacă readucem amintirea acestor timpuri, nu putem să nu vorbim fără să ne plângem de vremurile de demult în comparație cu acea de azi și stările de fapt existente, gândindu-ne la ce perioadă de aur au trăit moșii și strămoșii noștri și numai simpla lor aducere în memorie îți frânge inima.

De aceea:

¹ Printre acelea ce ar putea face imediat fericită această țară prin servirea dreptății s-ar putea realiza în primul rând ca banii pe care poporul impozabil îi datorează regelui și principelui său să fie astfel dați de poporul impozabil, ca el să poată rămâne pe mai departe în puterea sa [economică], iar acea impunere să o suporte precum nici n-ar fi; un sistem și un mod bun de impunere a fost în perioada anterioară care a fost discutat fie cu prilejul dietelor țării, fie după acestea, dar care a început să dispară, fiind mai apoi reglementată de alte dispoziții, precum a fost sistemul Bethlenian, care a fost anulat în anul 1761, schimbat și aplicat mai pe urmă într-un chip foarte arbitrar, metodă după care se percepe până în ziua de azi.

² Curând după aceea, contribuția [personală] s-a dorit urcată de unii, care și-au făcut din asta un merit, fără să țină seama de nici un raport față de târg sau ținut, [drept pentru care] cei mai afectați au fost maghiarii: comitatele, națiunea secuiască; am spus de comitate, căci aici populația românească nu arată nici o sânguință, cu toate că, pe de o parte, posedă mult pământ, dar, pe de altă parte, nu arată destulă hârnicie și nu se arată

legată de pământ și cum acestea [comitatele] sunt conduse în mod arbitrar nu de țară și nici măcar de Guberniul regal, ci de unul sau doi oameni, poporul contribuabil se plânge și se vaietă împotriva născocitorilor principiilor mai sus menționate și care nu sunt contribuabili, însă consideră că nu măsura contribuției și împărțirea ei neproportională ar fi cauza incapacității de plată, ci felul în care acestea au fost duse la îndeplinire de proprietarii de pământ, chiar de perceptori și alte persoane, astfel că poporul în investigațiile care au urmat a atribuit toate nenorocirile sale stăpânilor de pământ și nu disproporției contribuției; drept pentru care

3⁰ În anul 1763, s-au instituit Tablele Continue, prin acestea fiind anulate toate atribuțiile Universității și a corpurilor politice. Atunci a fost schimbată vechea formă administrativă, dispărând cu aceasta respectul datorat de poporul răsculat acum față de stăpânul său de pământ și magistrați; astfel că în mod natural națiunea română înclinată spre toate neastâmpărările și-a clădit încet în suflet nesupunerea față de stăpânul său, deschizându-i-se toate perspectivele înfruntării cu stăpânul și magistratul său și care nici nu a fost fără de temeii. Prin urmare, buna veche formă administrativă, puterea magistraților, a Tablei Continue a fost anulată, acestea au devenit numai executorii unor dispoziții, nu și apărătorii vechilor tradiții bune, ai legilor țării; magistrații au avut mai mult atribuții de procurori, membrii Tablelor Continue, în loc să înfrângă țăranimea în procesele cu proprietarii de pământ, chiar și în cazurile evidente țăranii nu au fost pedepsiți când au făcut denunțuri false contra stăpânilor de pământ, mai mult, în multe locuri, plângerile țăranilor au fost redactate chiar de ei, urmate de procese pe care apoi tot ei le-au judecat. În cazul în care plângerile meritate sau cauzele contrare ale proprietarilor de pământ au fost înaintate forurilor superioare, nu aceștia au avut crezare la instanțele superioare, Tablele Continue fiind instituite doar pentru ducerea la îndeplinire a poruncilor primite, ceea ce a adâncit pe zi ce trece opoziția țăranimii față de nobilime și încetul cu încetul lipsind cu totul supunerea față de toate obligațiile sale față de stăpânul său. Într-un cuvânt, a fost destul pentru a da la o parte pe stăpânii de pământ, iar cei care au putut să se plângă au fost doar cei contribuabili; astfel

4⁰ În timp ce sărăcimea a fost impusă cu contribuții improportionale, toate investigațiile întreprinse de perceptori și alte persoane au dedus că nenorocirea s-a datorat nu disproporției impunerilor, ci prestațiilor față de stăpânul de pământ; dar chiar a încercat să acrediteze ideea după care nenorocirea s-a datorat nu contribuției disproporționale, ci serviciilor împovăraătoare față de stăpânii de pământ. De aici au început primele acțiuni dușmănoase față de stăpâni. Dacă la aceste plângeri ale țăranimii împotriva stăpânilor de pământ s-ar fi apelat la legile țării pentru

aplanarea lor, chiar dacă toate ar fi fost adevărate și tot s-ar fi putut rezolva în întregime, însă țăranilor le-a convenit mai mult să-i denigreze pe stăpânii de pământ, pentru a aduce în fața măritei curți imperiale tot mai multă suspiciune, în loc să aplice în scopul aplanării cauzelor, legile și constituția țării.

5⁰ A urmat apoi, în anul 1769, redactarea unor puncte care au întărit rezoluțiile urbariale regale din anii 1714 și 1742, numite Certa Puncta, dar țăranimea, care s-a obișnuit deja cu plângerile, nu a încetat să atribuie nenorocirea sa pe seama stăpânilor de pământ; de aici apoi

6⁰ În anul 1771 s-au introdus anumite limitări sub pretextul înfrânării cruzimii stăpânilor de pământ. De aici își are originea și s-a început încetul cu încetul ura împotriva stăpânilor de pământ și s-a încurajat iobăgimea. Pe această bază au fost rezolvate adesea diferendele furioase ivite între stăpânii de pământ și iobagi, cu mențiunea că acestea s-au întâmplat numai în cazul stăpânilor de pământ mai slabi și nu a celor mai mari. După ce această plămădeală cu privire la cruzimile săvârșite de stăpânii de pământ a fost implantată în inimile țăranilor, aceștia au cultivat pe mai departe ideea infamă după care nobilimea din Transilvania s-ar comporta cu propriii săi iobagi precum tătarii cu robii lor, solicitând ajutor preamăritei curți, dar și a regimentelor de graniță. Și s-a mers până acolo, că regimentele de graniță, instituite pentru securitatea țării, ba chiar mai mult, soldații armatei regulate încartiruite, înțelegându-se aici, companiile, regimentele, brigăzile, să aibă ca obiectiv al informării lor către generalul comandant și problematica felului în care se comportă stăpânii de pământ cu iobagii lor și ce cruzimi practică aceștia. Această armată, constituită din soldați, ofițeri inferiori și superiori străini, în informările cărora o asemenea problematică a fost ades consemnată, neînțelegând legile fundamentale ale țării noastre, nu a știut obligațiile cu care sunt datori țăranii față de stăpânii lor, negândindu-se că tot ce are țăranul o are de pe urma pământului primit de la domnul său și impozitul regal tot de acolo îl plătește, precum spune și legea că, *rusticus nihil habet, praeter mercedem Laboris*. Văzând toate acestea, țăranimea răsculată a prins curaj din ce în ce mai mare împotriva stăpânilor de pământ, văzând că peste tot i se ține partea.

7⁰ După toate acestea, în inimile țăranilor a prins rădăcini ura împotriva stăpânilor de pământ, după care au urmat nenumăratele investigații nejustificate, care chiar dacă au fost găsite neîntemeiate nu au dus niciodată la pedeapsa țăranului învinuit.

8⁰ În mod fatal a intervenit printre acestea și pomirile crescânde împotriva stăpânilor de pământ și a Magistratului din cele 13 sate săsești, în cauzele cărora, cu toate că au fost date declarații de ofițeri regimentului Trauttmansdorf, căpitanul Aipech și contele Lérkenfeld, nici unul nu a fost pedepsit, sfârșitul procesului dintre proprietarii de

pământ și poporul sărac, care a costat multe mii, a constatat în aceea că acțiunea fiscală a petenților a absolvit pe proprietarii de pământ de toate acuzele, act ce rățăcește și astăzi nedecis la preamărita curte. Și aceasta a dat prilej iobăgimii nu la puține pricini de ură și chiar dacă aceștia nu au fost români, ci sași, pot fi socotiți și ei în aceeași barcă cu românii, căci și ei manifestă o ură comună veche, ca și românii, împotriva proprietarilor de pământ.

9° Orice lucru nesemnificativ ce a fost prezentat Tablei Continue sau Magistratului în diferendul dintre țărani și proprietarii de pământ acesta nu a putut fi reglementat acolo, drept pentru care țăranii s-au îndreptat la instanțele superioare, unde lucrurile au întâlnit altă optică și cu aceasta ura contra proprietarilor de pământ creștea și mai mult în inimile lor. Din contră

10° Dacă în congregațiile publice sau altundeva s-au constituit în acest scop delegații, întâmpinări, ca acestea să fie apoi prezentate regelui spre rezolvare, s-a întâmplat ca ele să fie date la o parte și despre acei care în aceste cazuri au activat cu succes a trebuit să auzim cu tristețe că în administrația publică din Transilvania nu ar fi personal suficient pregătit;

11° Dacă în ultimii douăzeci și ceva de ani această țară ar fi fost cărmuită, ca și înainte, de reprezentanții bogați și capabili ai marilor familii ale țării și dacă s-ar fi condus după legile și principiile națiunii maghiare, nici nu ar fi fost de imaginat ca acest rău să se coboare asupra noastră, dar cu începere din anul 1761, odată cu schimbarea sistemului administrativ, după cum s-a simțit, populația românească care a fost ținută din vremuri străvechi sub o amenințare strictă, prin răsturnarea de magistrați și proprietari de pământ, a fost favorizată, dând cu piciorul în acele obligații pe care le-a avut pe timpul vechii administrații; felul în care a început să se ticăloșească față de Magistrat și proprietarii de pământ o poate simți azi însuși Guvernul regal, care, cu toate că publică printre ei patente, decrete, acestea nici nu se iau în considerație, adesea se aude afirmația [în rândurile lor] că ele sunt deciziile nobilimii și nu ale regelui.

12° S-a întâmplat apoi cu prilejul primei vizite în Transilvania a Majestății Sale, a principelui nostru perpetuu, pe când Maiestatea Sa și-a arătat bunăvoința îndurătoare față de țărani și prin aceea că a crezut, a crezut hotărât și nu numai i-a ascultat, luând de la unul și de la altul cu mâna lui sfântă plângerile lor smerite, dar niciodată Majestatea Sa nu a procedat decât printr-o pornire regală de laudat, întrucât principele are datoria să afle starea și toate nemulțumirile poporului său. În loc să arate bunăvoință față de mărinimia Majestății Sale, acest popor nerațional, care s-a obișnuit să explice toate ticăloșiile sale într-un mod foarte natural și fără nici un fundament palpabil, prin repetate petiții, despre care alții au scris mai pe larg, a asaltat instanțele magistraturilor cu plângeri la adresa

proprietarilor de pământ, încărcându-le activitatea acestora în mod nedemn.

13° În 1778 s-a introdus un mod bun, ca și înainte, de constituire a recruților, prin recrutarea acestora de către stăpânii de pământ, modalitate care însă a fost compromisă în fața propriilor iobagi, prin ura arătată față de stăpânii de pământ.

14° A urmat apoi al doilea drum al Majestății Sale în Transilvania, care a arătat și acum față de locuitorii țărani aceeași bunăvoință, luând din nou de la aceștia cererile și memoriile lor, fapt ce a fost din nou interpretat de către populația românească în chip greșit, de parcă tot ce a fost prezentat înaintea regelui ar fi fost și adevărat, fie că plângerile împotriva Magistratului și a stăpânilor de pământ au avut sau nu fundament.

15° A urmat apoi, în anul 1783, conferința comisiei miliare, care s-a continuat apoi în anul 1784, prin care au fost prădate prin confiscare bunurile stăpânilor și nobilimii în favoarea regimentelor de graniță, mai mult chiar, pentru înregistrarea acestor bunuri s-a instituit efectuarea unor conscripții, din care țărani au dedus greșit că intenția Majestății Sale ar fi ca toate bunurile alodiale ale stăpânilor din întreaga țară să fie împărțite între locuitorii țărani.

16° Încă înainte de ridicarea regimentului de graniță și constrângerea locuitorilor români să predea armele, au apărut mulți preoți români fără trebuință, care au constatat încă atunci că ei sunt stăpâni peste inimile românilor și preoții români nu au încetat să încurajeze pe români, [spunând] că dacă vor lua în mână armele nu ei vor fi supuși stăpânilor de pământ, ci stăpânii de pământ lor, chiar mai mult, ei vor fi cei ce vor împărți alodiile proprietarilor de pământ. S-a mai discutat și că stăpânii și nobilii sunt deja în disgrația înălțimii regale, întrucât aceștia se străduie să-și conserve doar prerogativele lor și nefiind categorie impozabilă, nu ar fi nici ai monarhiei, (de parcă nu în aceasta ar consta cea mai importantă formă de conducere a principelui), întrucât nobilimea și Magistratul sunt aceia prin intermediul cărora regele întreține legătura cu poporul, verigă care, în cazul în care se rupe, se pot petrece astfel de lucruri ca și această răscoală de acum și tot din aceeași cauză scrisese ministrul împăratului Leopold, Peltz Hoffen: "nobilimea este sufletul regatului"; toate astea nu și le-a luat din cap poporul neștiutor pentru a întreține ura față de stăpânii de pământ, iar după aceea românii să poată pustii, distruge, omorî nobilimea și în satele comitatelor, ca și satele săsești.

17° A urmat la toate acestea că generalul comandant din Alba Iulia în urmă cu câteva luni a efectuat în părțile Hațegului, prin intermediul locotenentului major al primului regiment românesc, Karp, o conscripție care a fost completată cu 81 de localități din Alba și întrucât acest fapt nu a fost efectuat cu acordul generalului comandant, fapt cu care acesta

încearcă să se dezvinovățească, însă s-au făcut investigații și a fost găsit, că de fapt s-a efectuat cu știința generalului comandant, dar a fost interzis și Guberniul a publicat românilor ca să nu se întemeieze pe ea, dar [românii] nu au dat chezare, spunând că această conscripție s-a făcut prin voia Majestății Sale, în timp ce revocarea ei numai din partea Guberniului. Din acestea poporul a dedus următoarele:

1. Din ordinul preamăritului domn ei trebuie să se înarmeze.

2. Stăpânii trebuie distruși prin foc și sabie.

3. Alodiile stăpânilor distruși în mod necesar trebuie împărțite, după cum a și fost ocupat pământul unor stăpâni uciși în care s-au și mutat iobagi. Dar

18⁰ Aici se mai adaugă și alte cauze și anume că românii trăiesc între munți risipiți, departe unul de altul, toată economia lor fiind pe lângă casă; ei ar fi fost ușor obligați să revină la sentimente mai bune cu ajutorul armatei în cazul în care erau în sate compacte, în care casele să se atingă și ar fi existat drumuri de țară prin tăierea a 30 sau 40 de stânci de pădure pe cheltuiala și munca lor. Mai departe

19⁰ Lăsarea la vatră a soldaților ablicențiați, chiar dacă se arată cu folos în ceea ce privește vistieria armatei, se află în legătură cu sporirea numărului tâlharilor, căci poporul, învățat cu purtarea armelor, ajuns acasă nu are din ce să trăiască, după cum reiese și din spusele multor captivi, mai mult, aceștia, îndeobște, vor deveni capii poporului pus pe rele împotriva proprietarilor de pământ, care înainte i-au militarizat, chiar și împotriva dorințelor lor.

20⁰ Zona cu cea mai sălbatică românie din toată Transilvania o constituie comitatul Zărand, datorită și situației sale geografice, așezată printre diferiți munți, unde astăzi stăpânește singur tâlharul de Horea care împreună cu complicitățile săi au închis așa [zona], încât acolo nimeni nu poate pătrunde și nu există nici o administrație de parcă nici n-ar aparține de Transilvania. Până a fost condusă de comiți supremi și nu a fost unită cu nobilul comitat Hunedoara a fost liniște și administrația a răzbit cu ei, dar de când face parte dintr-un cerc al comitatului Hunedoara, magistratul restrâns nu a putut împiedica ca acel rău să se extindă de acolo; de unde se poate lesne deduce că răul a lucrat mai încet pe când țara a fost împărțită în mai multe unități administrative.

Din toate acestea se poate deduce că acest rău a apărut din schimbarea administrativă a țării Transilvaniei, cauza imediată fiind conscripția celor 81 de localități efectuată de Alba Iulia, de generalul comandant și aceea făcută de locotenentul major, domnul Karp, a mai multor localități din părțile Hațegului, cauze din care a provenit distrugerea acestei țări, căci românii s-au conștientizat ca militari nu din alte cauze decât pentru credința lor de a rămâne fără stăpânii de pământ și speranța falsă că pământul domnilor va rămâne lor, neștiind că destinația acestora nu a fost decât aceea de cantoane și nu pentru armată, fapt ce

nici nu s-a dorit de fapt să li se explice; mai mult, au fost chiar incitați și văzând că pământurile nu pot fi înstrăinate de la proprietarii lor, a izbucnit ura față de proprietarii de pământ și jurându-și credință reciprocă au dispus să se întâlnească în primăvara viitoare de 1 mai și să omoare pe toți stăpânii de pământ, dar Atotputernicul Dumnezeu, ce poartă grija națiunilor, a făcut pe incitatorul și impostorul cu numele de Horea să se manifeste în intenția sa rea și să declanșeze focul. Dacă ar fi fost adevărat că ura românilor ar fi fost împotriva cruzimii proprietarilor de pământ și a nobilimii și de aceea și-au jurat credință, atunci începutul răscoalei ar fi trebuit să înceapă acolo unde s-au ridicat aceste pretenții și acolo să fi fost furia mai mare, or inițiatorul Horea și poporul răsculat și-a avut centrul pe domeniul montanistic Zlatna, unde iobagii au o viață atât de lejeră cum nu există altundeva în Europa.

Deci după ce au sacrificat urii și răutății lor nobilii întregului comitat Zărand și ucigând pe mulți nobili din comitatul Hunedoara, nobilimea nenorocită lăsată fără nici o apărare s-a regrupat în cete mici ici-colo și a acționat după legea naturii, căci de n-ar fi procedat așa și nu ar proceda și astăzi la fel, ar fi dispărut în așa măsură, încât Majestatea Sa nu ar fi putut să aibe nici un folos timp de mai mulți ani.

O soartă mai vitregă nu a avut nobilimea și nici azi nu are, pentru că a trebuit, precum și astăzi mai trebuie, să se apere singură, cu toate că pentru aceasta sunt plătite cotele de impozit militare ca să țină țara în liniște cu trupele din Alba Iulia, întrucât primul regiment imperial s-a arătat numai și a privit pe când erau uciși nobilii, a întârziat cu ajutorul lor pe când erau arse curiile nobiliare; dacă nobilul s-a plâns i se aruncau în față cruzimea lui, dacă reclama ceva i se răspundea că nu-i adevărat, dacă se apăra era acuzat de rebeliune și în timp ce uciderile împotriva proprietarilor de pământ erau în toi, au spus că nu trebuie tulburat poporul imposabil, predicând pacea și liniștea, nelovind și lăsând în pace poporul ucigaș, exprimându-și compasiunea pentru faptele lor ucigașe. Sub titulatura de popor contribuabil, a jurat credință să ridice steagul luptei contra nobilimii pe care a dorit s-o distrugă până la unul și nu s-a dat în lături după o vreme să atace chiar și trupele imperiale, anume dacă mareașă Curte ar fi fost bine informată și ar fi ținut din scurt lucrurile de la bun început, ar fi stins focul la prima scânteie, lucru pe care nu l-a făcut, ba din contră, prin tratatele de armistițiu inițiate de domnul locotenent Schultz, făcute fără știrea Guberniului regal și a nobilimii, a dat și mai multă îndrăzneală românilor răsculați, aceștia susținând că armata se teme de ei dacă inițiază tratative, deschizându-se prin aceasta perspectiva unei înarmări și mai masive, după cum au și pus mâna pe multe arme, după care nu s-au mai temut să facă victime și în rândul trupelor imperiale; Dumnezeu știe ce rău mai poate urma și de acum înainte, căci cercul de foc se extinde din ce în ce mai mult, țara temându-se că la primăvară va cunoaște și mai mari distrugerii și nici nu mai pot fi oprite [evenimentele] fără un efort financiar, forțe armate mai consistente și fără un exemplu [demobilizator], căci dacă nu sunt îngroziți printr-un exemplu care să-i

cutremure, ci sunt amenințați numai cu scaunul de judecată sau printr-un armistițiu general pentru pagubele groaznice pricinuite asupra altora și dacă nu sunt capturați cel puțin Horea și corifeii săi și nu li se confiscă armele, nu li se va stinge nicicum focul din inimile lor, nici a lui Horea și nici a însoțitorilor săi, căci câte sate românești sunt în Transilvania, atâția Horea sunt și nu se vor liniști oricâte decrete urbariale s-ar da cu privire la nobili, căci, dacă acum vor câștiga, vor explica, că victoria lor împotriva nobilimii s-ar datora faptelor lor de arme și vor încerca și mai mult. Singura modalitate de revenire la liniște a țării ar fi un exemplu bun care să-i îngrozească. Pentru aceasta trebuie să se țină seama neapărat de două lucruri: unul se referă la aceea ca răscoala de acum să fie liniștită cât mai repede; al doilea, ca după liniștirea ei să se treacă la stingerea definitivă a acestui rău, ca la primăvară să nu poată reizbucni. Imediat la primul punct, după cum am mai scris, [răscoala] nu poate fi liniștită până nu se dea un exemplu care să-i cutremure; ar fi nevoie de mai mulți soldați, dar nu din populația Transilvaniei, căci nici regimentele de graniță secuiești din secuime și nici cele românești nu pot fi scoase din locurile lor deoarece și acolo trebuie menținută liniștea și prin dislocarea celor 4.000 sau 5.000 de oameni, căci mai mulți tot nu pot fi adunați, nu se pot înconjura acei munți cu drumuri impracticabile, prin urmare, pentru limitarea ariei și pedepsirea vinovaților ar trebui aduși în ajutor soldați din Ungaria, fapt la care se opune generalul comandant, care ar mai putea prin aceasta să limiteze răul făcut prin efectuarea conscripției. El afirmă că se poate face și prin intermediul trupelor din Transilvania, dar cei ce cunosc munții știu că așa ceva este imposibil, că acțiunea se va derula foarte încet și va trece iarna, iar răsculații vor prinde primăvara în casele lor și când vor reîncepe, cu siguranță, pagubele vor fi mai mari. În ceea ce privește pacificarea, să se facă în așa fel, încât acest rău să nu mai izbucnească altă dată, iar țara să aibe o securitate deplină și pentru aceasta ar fi necesară prezența armatei, după următorul mod: ca în acele sate în care există deja militari să mai fie aduși din belșug alții care să aibe sub control [satele] până se va restabili liniștea din trecut și, cu timpul, satele și poporul răsfirat să fie concentrate într-un loc, și să fie controlate permanent de soldați încartiruiți. Ținând seama de acestea

Să nu îndure această măreața stăpânire născută spre slava lumii creștine ca, în toiul unei stăpâniri liniștite, poporul furios răsculat, care a produs așa o lovitură nedemnă asupra acestei țări, să rămână cu doar câteva execuții făcute până acum, căci rezultatul se poate constata prin întinarea stăpânirii slăvite a Majestății Sale, prin afirmația că toate au fost făcute la ordinele Majestății Sale cu distrugerea armatei imperiale.

Toate cele înșirate pot fi constatate de înțelepciunea Excelenței sale, dar multe date reies și din corespondența cu Guberniul regal și generalul comandant; multe informații reies și din știrile pe care le-au trimis Guberniului regal de diferite localități, precum și din informările efectuate apoi de Guberniul regal, comandantul general și Tezaurariat către Majestatea sa, pe care Excelența Sa le

poate vedea în original; știri mai poate obține Excelența Sa și din partea văduvelor întristate, care-și plâng și astăzi soții, văduvii, mame și tați ce au fost despărțiți pentru vecie de copiii lor, de curiile lor ce le-au fost prădate și de casele lor ce zac și acum în foc și cenușă. Dumnezeu să-i dea Excelenței Sale putere și înțelepciune ca să înlăture valul ceții în prezenta cauză și să prezinte Majestății Sale [rezultatul final al anchetei], iar pe regele nostru, Atotputernicul Dumnezeu să-l îndrume spre protecția noastră, să putem trăi din nou ca și predecesorii noștri zile liniștite.

Toate acestea le dorim fierbinte, rămânând slugile prea supuse ale Excelenței Sale

T.T.

12.

1784 decembrie 1, Cluj

Excellentissime, Illustrissimae ac Reverendissime Domine Comes, Episcopo
Domine, Domine Benignissime

Maximo dolore intellexi Excellentiam V<est>ram ob tumultuantem Plebem intrare in Dioecesim Suam non posse. Interim, iuxta Sanctissimam Excellentiae V<est>rae Ordinationem per V<enerabile> Consistorium Communicatam, ardentibus precibus oramus Deum Optimum, ut Provinciae huic restituat tranquillitatem ac cum illa nobis quantocius Excellentiam Vestram.

In Szilágyáság ac versus Kalotaszeg, Gyalu, Iára tranquilla sunt omnia, etsi Toroczko demum, totus Comitatus Colos et Szolnok Interior in tranquillitate permanserunt, nam Supremi Comites cum lectissima Nobilium et Hungarorum turma excubias agant. Hinc Rebelles Valachi ad priorem stationem Topanfalvensensem se receperunt et nec Remeteiensenses, nec Ponorienses versus nostras partes impetum facere audent.

Omni die expectamus Militiam Siculicam, iuxta Guberniale Intimatum maioris securitatis fine. Equidem D<ominus> Regius Perceptor Venetzei hodie mihi retulit, in antiqua Sede Siculicali Aranyas tribus millibus plures Hungaros conscriptos esse pro insurrectione contra Rebelles si tamen insurrectione opus esset.

Quidam Armeni, M<agno> Varadino penes fluvium Körös per Kalotaszeg ante quadriduum advenientes, narrarunt se in itinere nullum motum advertisse.

Hic tamen Claudiopoli manent hodiedum suo loco praeclarae contra Rebelles dispositiones et nec nundinae hebdomadales in Urbe, sed extra eam, celebrantur, nec licet ulli Valachum servitorem in Urbe habere, nec ullus Valachus, nisi passualibus munitur, per portam Urbis immittitur.

Perlatum est ad nos brevi Regios Com<m>issarios ex Hungaria venturos, cui investigent Causas et Authores Rebellionis et simul exquirant unde et a quibus factum sit, quod tumultus iste statim in exordio sopitus non fuerit.

Praemissa harum circumstantiarum descriptione, demisse significo me D<ominum> Mathiam Nagy, qui ex Böv ad Kide pro Parocho dispositus fuerat, ad Parochiam Kájántoiensem expeditisse propterea quod Kideienses Catholici Convertitae deficere voluerint ad Calvinismum et Arianismum si modernus P<arochiae> Administrator inde discesserit. Quod factum meum spero Excellentiae V<est>rae voluntati haud contrarium fore.

Quibus me Excellentiae Vestrae gratiis commendans profundissima veneratione persevero

Excellentiae Vestrae¹ indignissimus Cliens et Capellanus

Mich<ael> Benkö m<anu> p<ropria>

Claudiopoli 1ma X^{bris} 1784

<Post scriptum>: V<ice> Praefectum Lászlóffi praesumo rursus ad Parochiam Katonaiensem commendare.

Orig., E.R.C.T., doc. 1016/1784.

¹ S-a inserat următoarea notă a cancelariei episcopale:

Re<s>po<n>s<um> 5 Ian<uarii> 1785

Benkö Mich<ael> de tumultu Valachico scribit Ex<cellentissi>mo Ep<isco>po

1784 1^a Dec<embris>

1016

13.

1784 decembrie 9, Eger

Excell<entissi>me, Ill<ustrissi>me ac R<everendiss>me Domine Comes et Ep<isco>pe, Frater in Chr<ist>o colendissime !

Hic Agriae fama est Excell<enti>am V<estr>am tumultibus Valachicis in Transilvaniam redire prohibitam semet Temesvarinum recepisse.

Si ita siq<ue> Excell<enti>ae V<estr>ae animus est finem furoris Valachorum in tuto extra sedem suam operiri, dignet<ur> quaeso tempus illud potius apud me, quam illic exigere. Quamvis enim bona sua ibid proprius habeat, quia tamen habitationem in iis vix adhuc debite instructam, sed nec auram eiatem ita, ut Agriensem valitudini Excell<enti>ae V<estr>ae faventem esse existimo, et sibi melius consulat, et mihi rem gratissimam faciet

Excell<enti>a V<estr>a, si taliter mihi hospitalitatis munere fungendi
mutuamq<ue> amicitiam nostram ac fraternum affectum contestandi occasionem
praebuerit.

Dum responsum praestolor debito cum cultu persevero

Excell<enti>ae V<estr>ae obsequentissimus servus et frater

Carolus Ep<isco>pus Agr<iensis>

Comes Eszterhazi

Agriae. 9a Decembr<is> 1784

P<ost> s<criptum>: Vel secu<s> ferat quor<um> optione<m>, vel interea
etia<m> scribat S<anctus> Frater intus quae in hoc negotio ora habet et scribere
potest.

Excell<entissi>mo D<omin>o Com<iti> Ep<isco>po Transilv<anensi>

[Pe verso]¹: Eszterhazi C<omes>, ep<iscop>us Agriensis rogat
Ex<cellenti>ssim<um> Ep<isco>p<um> de Batthyan ut contra tumultus
Valachor<um> se ad ipsam Agriam recipiat potius quam Temesvarinu<m>.

1784 9 Dec<embris>

Orig., E.R.C.T., doc. 1027/1784.

¹ Notă a cancelariei Episcopiei romano-catolice a Transilvaniei.

14.

1784, [Abrud]

Anno 1784

Abrudbányának pusztítása

Ezen folyó 1784^{bem} 3^k Novembris jöve az hír Abrudbányára egy Hora
nevű Topánfalvi Olláh vezérsége alatt, igen reméltelen nép Köröst pusztította, a
Nemességet őli, a mely hír más nap meg erősedett a mikor Mihelyen nevű
faluban Csizsár László Urat két Gyermekeivel edgyütt maga tulajdon Jobbágyai
Hora indításából meg ölték.

5^{la} Novembris Egész nap a Város körül nevezetesen a Czlernitzen az
Oláhok tsoportoznak de nem lévén elégséges számmal az nap be nem ütnek
hanem felmennek Topánfalvára, ott a Magyarságot el pusztították magokat othon
nem találván, vagyonokot el hordgyák és rontyák; más napra viradólag az az

6^{la} Novembris Topánfalvárolis sokat vévén magok mellé circiter 6000 nép
Abrudbánya felett, Verespatak felett való hegyett, mint a fellegg el borította, és
reggeli 8 óra tájban rettentő ordítással a Városra bé rohannak egyben a várost el
borították, mindenütt azt kiáltván: Mind egy Lábig meg öllyük a Magyarokat.

NB. Minekelőtte a Városba bé jötenek volna, a Város elejekben ki küldöt, meg akarván tudni mi a Czéllyok ? ha bor, étel és pénz kell, adnak, vagy ha bizonyos személyek ellen vagyon czéllyok, ki adgyák, tsak a Városban ne pusztittsanak; de a felelet e volt: A Magyaroknak mind egy Lábíg el kell veszni, pusztulni.

7^a Novembris Egész sötét estéig le rajzolhatatlan sirás, jajgatás, lövöldözés között az házokat rontották, az házakban még tsak vass szegis nem maradott, az ajtók, ha ki voltakis nyitva, el hasogatták, az ablakokat Rámástol rostélylostól az egész Városon el pusztították, le huzták, el vitték, az házi eszközöket, székeket, ágyakott mind el hasogatták, az ajtó személydökeit mind el vagdolták, a kö falakat pénzért bontották; A Pinzében levő hordóknak fenekeit bé vágták, a bort el botsátották. Haec facies Troilevum caperetur: az az oly pustitást tettek hogy senki a ki a Kereszténységről valamit hallottis, ennek végben vitelére nem mehetett volna. Oly komor tekinteti van Abrudbányának, hogy 100 Esztendő alattis, ugy talán sohais az előbbeni állapottyára vissza nem áll.

Igy el prédálván világi javait, a Magyarságnak (az Oláhot nem bántották) Lelkekhez s hitekhez fordultanak, más Nap jöven ujra azt kiáltották ki, az Istentől s Császártoll vett parantsolat mellet, a Piatznak a közepin hogy a ki Oláh Vallásra nem áll, és Oláh köntösben nem jár, az Ajtaja előtt mind nyársba huzzák, vagy fejét veszik, ez nap el mentek Verespatakban, és ottis hasonló prédát tettek, és kénszerítették a Magyar Református, Unitarius, söt még a Papistákotis az Oláh Vallásra halál fenyegetésével, melytől a nép ugy el rémült, látván egyfelől hogy más Lelkin kívül semmije sintsen rohantanak, hogy Oláhok légyenek, és mind czédula váltással mentették a Dühösködöktől életeket

Ut qvondam Libellum

9va Septembris A Reformátusok Templom tetejére, és Ajtajára Oláh keresztet tétettek, mivel minden halgatok Reformátusok, és Unitáriusok Oláhok immár, itten ezen két Ecclésia oda vagyon Papjával edgyütt. Ebbenis Czéllyokat el érvén, mostis szüntelen hirül hozzák, hogy vissza fordulnak hozzánk hogy más sereg támad, és mind egész Gyermekestől a Magyarokat ez helységben meg öllýék oly sirás, sóhajtással van minden Ember az uttzán, halál szint visell, és hordoz, pusztult házát ortzára borulva sirattya, s jajgattya a Magyarságnak éppen pénze nintsen; mégis itt már a Buza 2 Rfis éhel halás eleget okoz azoknak, a kik Télben itt maradnak. El menne innét a Magyarság, de bé vadnak ide zárva minden felől az uton álló Tolvajoktól, és szorítva, hogy senki egy felé sem mehet egész vagyonnok kinek kinek a mi rajtok vagyon a czondra mert a kinek posztó gunyája volt, azt egészen le vetkeztették belölle, ha meg kapták; Lábravaloban hagyták, de 1 ing, Lábra valo több nints mivel meg változzék. Senkinek sints hová, s mire feküdgyenek nem hogy Derékallya, párnája s ágya volna, de még szalmája sints sem takarodzoja söt

A mi a jedzésre méltó, a Szent helységeknek sem kedveztek. Abrud Bányán a Református Templomban bé mennvén, ott az orgonát porrá tették, a Pap feje felett való koronát, a mennyire elérhették el tsonkitották; oda tétetett

véghezírtetlen kintseket mind el vették, a kik oda recipiálták magokat, a templom küszöbön sullyok bottal föben verték, meg ölték; Ezen pusztításban a kik meg ölettek a Magyaroknak hozzája nyulni szabad nem volt, annális inkább az Egyházi szolgáltnak hanem mint egy okatlan állatotkat harang szó nélkül el temették, így tselekedtek a Verespataki Unitárium és Catholicum templomokkal is, és mind az Abrudbányai, s Verespataki Plebánus házaivall az Református, Unitárius Parochiával.

vége vann

Orig., F.A.S.A., Documente Horea, Microfilm No. 989/1784.

Anul 1784

Pustiirea Abrudului

În 3 noiembrie al anului în curs 1784 a sosit vestea la Abrud despre pustiirea părților Crișului din partea unor locuitori disperați, care, sub conducerea unui român din Câmpeni pe nume Horea, îiucid pe nobili, veste ce s-a întărit ziua următoare, când în satul Mihăileni a fost ucis domnul Ladislau Csiszár împreună cu cei doi copii ai săi de către propriii săi iobagi, la instigarea lui Horea.

5 Noiembrie. În tot cursul zilei, în jurul orașului, românii se grupau, dar, nefiind în număr suficient de mare în ziua respectivă, nu am fost atacați, ci s-au îndreptat spre Câmpeni, unde îi pustiesc pe maghiari și întrucât pe aceștia nu îi găsc la casele lor, le distrug bunurile și le iau averile; în zorii zilei următoare pe

6 Noiembrie. Aducând cu sine pe mulți și din Câmpeni, în jur de 6.000 de țărani s-au postat deasupra Abrudului, pe munte, mai sus de Râul Roșu, de unde dimineața în jurul orei 8 cu zbierete îngrozitoare au atacat orașul, ocupând așezarea, strigând pretutindeni: îiucidem pe maghiari până la ultimul om. N.B. înainte de a intra în oraș, orașul a trimis o solie la ei, dorind să afle ce țel au? dacă le trebuie vin, de mâncare și bani, le dau, sau dacă urmăresc o persoană anume, o extrădează, numai orașul să nu-l pustiască; dar răspunsul lor a fost: Maghiarii trebuie să piară până la ultimul.

7 Noiembrie. Până la lăsarea întunericului a fost o imagine de nedescris; printre plânsete, vaiete, împușcături se distrug case până nu rămânea nici un cui de fier; în întreg orașul ușile, chiar de au fost deschise, au fost crăpate cu securea, geamurile distruse cu tocul lor cu tot; au adunat și au luat cu ei ustensilele din case, scaune, paturi, distrugând uși și pereți de piatră în căutare de bani. Butoaielor din pivnițe le crăpau fundul, vărsând vinul; aceștia au făcut așa o devastare încât nimeni care a auzit ceva de creștinism nu a mai pomenit încă

de așa ceva. Abrudul are o înfățișare atât de dezolantă încât nici după 100 de ani – poate niciodată – nu-și va recâștiga starea anterioară.

Prădându-le, astfel, bunurile lumești ale maghiarimii (de români nu s-au atins) și-au îndreptat privirea și spre sufletul și credința lor; ziua următoare, venind din nou în oraș, strigau în piața centrală că, în baza ordinului primit de la Dumnezeu și împărat, cei ce nu trec la religia românească și nu vor umbla în straie românești vor fi trași în țeapă fiecare în fața ușii sale sau își vor pierde capul. În această zi au plecat și la Roșia Montana unde au produs aceleași jafuri, obligându-i să treacă la religia românească, sub amenințarea morții, pe preotul maghiar reformat, unitarian și, mai mult, chiar și pe cel catolic, ceea ce a îngrozit într-atât pe locuitori încât, văzând că în afara sufletelor lor nu mai au nimic, au fugit să se facă români și să-și scape viața de răzbunare prin a-și scoate răvaș de convertire.

ut qvondam Libbelum

9 Septembrie. În vârful bisericii reformate, pe ușa de la intrare au fost puse cruci românești, căci, deja, fiecare reformat și unitarian e român, cele două biserici de aici pierzându-se astfel, cu preoții lor cu tot.

Cu toate că au și-impus scopul, și acum sosesc știri la noi după care vor veni din nou aici, că o altă ceată ne va ataca neîncetat, cu scopul să-i omoare pe toți maghiarii cu copiii lor cu tot, drept pentru care pe străzi plânge fiecare om, poartă haine negre și căzuți cu fața la pământ deplâng casele distruse și se vaietă de lipsă de bani; prețul grâului a atins aici deja suma de 2 florini, ceea ce va pricinui destule cazuri de morți prin înfometare pentru cei ce vor rămâne aici. Maghiarimea ar pleca, dar sunt închiși aici din toate părțile de tâlhari, care i-au atenționat că nimeni nu poate pleca nicăieri, cu toate că toată averea lor e pundra de pe ei, căci cei ce au avut haine de postav au fost deposezați de ele, în cazul în care au fost depistați; încălțările le-au fost lăsate, dar numai o singură pereche, alte haine de schimb nu au. Nimeni nu are un loc unde să se culce și pe ce să doarmă, necum saltea, perină sau pat, dar nici măcar paie cu ce să se acopere, mai mult chiar:

Ceea ce este demn de consemnat că nici lăcașurile sfinte nu au fost scutite. Intrând în biserica reformată din Abrud, au făcut praf și pulbere orga și au deteriorat – în măsura în care au putut s-o atingă – coroana de deasupra capului preotului; toate comorile bisericii au fost luate, iar cei care s-au refugiat acolo au fost omorâți în bătaie chiar în pragul bisericii. Maghiarii omorâți cu prilejul tulburărilor au zăcut așa acolo, încât nu li s-a permis celorlalți să se atingă de ei, în special slujitorilor bisericii, fiind înmormântați precum animalele fără bătaia clopotelor; așa s-a procedat și cu bisericile unitariană și catolică din Roșia Montana; dar și cu casele plebanilor din Abrud și Roșia Montană, precum și cu parohiile reformate și unitariene

Sfârșit

Excellentissime, Illustrissime, ac Reverendissime Domine Domine Comes et
Praesid. mihi collendissime !

Már Istennek Szent Neve áldossék itten mindenek békeségben vannak
Militari katonák is felessen vannak kik az Oláhokat nagjon meg csendesítették
mivel felesen vannak Dévánál és egjebütt a hol találták le vágtanak mostis a
Rebellis Falukbol meljek tele vannak katonnasággal a kezdők, vezérlők,
antesignánusok naponként vitetnek bé Dévára s ottan igen kevés ideig tartván
cselekedeteknek jutalmát veszik; az utját úgy intézze Excellentiád hogj egész
Kessovától fogva vendég Fogadot edjett sem kap mert azokat mind felégették a
rebellis Oláhok azon kívül a Nemes Rendeknek házokat, kiket fel vagdaltak,
kiket fel égették a Pinczéke az hordókot mind egjbe vagdolták egj szoval anjira
bántak az Nemességgel hogj nagj Gazdag Udvarak koldulásra jutottak még a
Bánjkonis stompokat, mindeneket egjbe rontotak, Abrudbánya egész hamuban
fekszik, s a körül vallo faluk egj Szalagnán kívül, meljeket kívántam
Excelentiádnak meg jelenteni. His dum me totum Gratioussimis obsequisque
dedico perenno.

Excellentissimi Illustrissimi, ac Reverendissimi

humillimus Capellanus

Balthasar Balogh

Parochus Dobrensis m.p.

<Pe verso> De tumultuatione grassantis populi Valachici
1784

Orig., F.A.S.A., Documente Horea, microfilm No. 989/1784.

Preamărite, preailustre și preavenerate domnule conte și
președinte preastimat !

Numele Sfântului Dumnezeu să fie lăudat, aici s-a instaurat pacea,
militarii sunt în număr mare la Deva și în alte părți, ceea ce i-a liniștit foarte mult
pe români, multe sate au fost pacificate și sunt pline de soldați, inițiatorii,
conducătorii și participanții sunt duși la Deva, unde la foarte scurt timp sunt
răsplătiți după faptele săvârșite; Excelența Sa așa să-și planifice drumul că nu o
să găsească nici un han, căci toate au fost prefăcute în cenușă de răsculații
români, iar în afară de aceasta și casele stărilor nobiliare, unele au fost distruse,

altele arse, butoaiile din pivnițele lor toate au fost tăiate în bucăți, într-un cuvânt curțile nobiliare bogate au ajuns în paragină; până și șteampurile minelor au fost distruse, întreg Abrudul fiind în cenușă împreună cu satele din jur, cu excepția Zlatnei. Ceea ce am dorit să raportez Excelenței Sale

umilul capelan al parohiei din Dobra
Baltazar Balog

16.

1785 ianuarie 5, Deva

Infrascriptus per praesentes fidem super eo quod Capellam in Curia mea Nobilitari Lesnekiensi in Co<mi>t<a>tu Hunyad existentem, degentissimam Deo dicatam, hac occasione modernae Turbulentiae Rebelles Valachi totam devastarunt, expilarunt una cum Calice et duobus apparamentis. Altare imagines, scamna fenestrae destructae in frustra scissa, ita ut in hoc quoque oratorio maximus mihi damnum sit illatum.

Sig<natum> Déva, d<ie> 5ta Ianuarii <1>1785

Ignatius Szeredai m<anu> p<ro>pria

[Pe verso]¹: 1785.5.Ian<uarii>

Quod Capellam Ignatii Szeredai devastaverunt rebelles Valachi.

Orig., E.R.C.T., doc. 84/1785.

¹ Notă a cancelariei Episcopiei romano-catolice a Transilvaniei.

17.

1785 ianuarie 12, Hațeg

Reverendissime Domine Canonice Archidiacone,
Domine Patrone Gratosissime !

Capellae domesticae in hoc Districtu, utpote apud Magnificu<m> Dominum Ioannem Boér et Magnificas Dominas Budaianam et Thordaianam in nuperno Valachorum tumultu tametsi spoliatae sint, restituta tamen sunt ablata potiori ex parte, ita, ut sola D<omi>nă Thordaiana unius aurei damnum habeat.

Quod ad Mandatum R<everen>dissimae D<ominationis> V<estr>ae debita cum submissi<o>ne significo et Gratiis Commendatus persisto

R<everen>dissimae D<ominationis> V<estr>ae Humilis Capell<anus>

Joseph Szárhegy

Hátzeg, 12 Ianua<rii> 1785

Orig., E.R.C.T., doc. 84/1785.

R<everen>dissime Domine Canonice et A<rchi>-Diacone,
D<omi>ne ac Patrone gratiosissime !

Litteras D<ominationis> V<estras> R<everen>dissimae, R<everendo> P<atre> Guardiano Devensi beneficio Postae submissi, aliis vicinis locis notificavi, ut Damna in Ecclesia, Capellis aut Oratoriis a Seditiosis Valachis causata¹ perscribant D<ominationi> V<estr>ae R<everen>dissimae.

Occasione Seditiosis in Benczencz, apud Illustrissimu<m> Baronem Orban in Capella perpetrata sunt sequentia:

1° Calix argenteus una cum Patena, Bursa, Pala, Vitta, Corporale, Sub-Corporale, Manipuli, Manutergia, Casula Sericea Alba cum suis appertinentiis, Portatile, Missale, Liber Evangelior<um>, Pixis pro Sacris liquoribus ex stanno, Campanula ad aram serviens, Ferrum pro pinsendis hostiis, Antipendium ex materia sericea, item Imagines Pictae 3, Minores sub Vitro 10, item 4 sub Vitro cum reliquiis Unionibus, argenteo filo² et auro exornatae, opere Nonialium<m> confectae, in Medio altaris Crucifixus elegans. Tabernaculum cum Mensa et Cistulis, Sedilia fenestras, Porta Capellae, Campanae duae, una minor alio et duo Candelabra argentea. Hae<c> omnia confracta, combusta et direpta sunt per Seditiosos Valachos.

2do Item in Gyogy apud D<ominum> Balog: Calix Argentens et quidem Novus, Casula Sericea una cum suis appertinentiis ad aram necessariis, duo Missalia, unum Missale Defunctor<um>, Imagines Variae, Tabernaculum una cum Mensa et duo Candelabra aeris, fenestras et ianua Capellae combusta, confracta et direpta sunt.

Quae dum omnia sincere significo in mei profundissima com<m>endatione perennes

R<everen>dissimi Domini Canonici<ci> et A<rchi>-D<iaconi> minimus Servor<um>

Fr<ater> David Csiki m<anu> p<ro>pria

Saxopoli, 15 ian<uarii> <1>785

[Pe verso]³: Dat<um> 18 Ian<uarii> 1785

Damna quae Ecclesiis ac Capellis intulerunt Valachi.

84.

Orig., E.R.C.T., doc. 84/1785.

¹ În text greșit: "causatis".

² În text greșit: "filio".

³ Notă a cancelariei Episcopiei romano-catolice a Transilvaniei.

Excell<entissi>mo D<omi>no Comiti Antonio Jankovits.
22da Ianuarii 1785

Dum inter tristes praeteritae Tumultuationis Circumstantias directumq<ue> a Capite contra me etiam rebellantium furorem e praesentatis nonnullorum Captivor<um> Examinibus Excell<enti>am V<estr>am gratiose perspexisse non ambigo, praetermittere non potui quin E<xcellentiae> V<est>rae conniventiam et molimina unius Popae in Possession<e> [Also] Gald meae v<ide>I<ic>et antea Residentiae Loco patefactam humillime coram E<xcellentia> V<est>ra depromerem prout etenim ex demisse isthic advolutis Examinibus et respective nonnullor<um> fassionibus evidens est Popa Illia Disunitus ex A<lso> Gald etiam medio Popae Krakkaiensis Correspondenter se cum Turba Tumultuantium habuisse verificatur.

Cum autem iure naturali quemq<ue> Suae Salutis conservandae studiosum esse oporteat veterique non immerito possim quod factione dicti Popae male affectum iam erga me animum satis prodentis fato quodam sinistro forte involendus sim, humillime orare sustineo Excell<enti>am V<est>ram dignetur pro securitate mei fortunarumq<ue> mear<um> id saltem gratiose ordinare, ut praefatus Popa Illia e Pago Also Gald alio dislocetur et in Locum huius Popa Daszkel qui fidelitatem suam mihi patefactione factae contra me Conspirationis [co]ntestatus est nec cum reliquis Page[nsi]bus in futurum etiam collus[...]tur[...] ad munus Paroch[iale] gratiose sufficia[...]am hanc Ex<cellentiae> V<est>rae suiq<ue> [...] ex[...]duce[...]ne, prosecuturus.

In reliquo gratus commendatus distincta veneratione persevero.

Concept, F.A.S.A. – Kemény, dos. 2/1785, f. 1.

Benedictus Stephanus Dániel Emerico, suo Nepoti carissimo

Anno 1784 die 4ª Decembris epistola tua Roma missa, ad me 29ª eiusdem mensis appulit, at valde sterilis, paucis novis referta.

Plura ex mea intellige, si nihil audistis in Italia de Valachis rusticis, praesertim subditis rebelibus Transilvanis.

Initio mensis Novembris (tametsi dudum in animo constituerint) insignis nebulo Valachus, Hora nomine, adsociato sibi alio Valacho, Klotska dicto, primum in Comitatu, sive Provincia Hunyadiensi, Zárándiensi ac ad Fekete Körös concitando Populum Valachicum, praesertim subditos (qui dudum occasionem exspectabant), contra nobiles ac praecipue Dominos Terrestres, ex quibus complures occiderunt, curias everterunt, horrea cum copia frumenti

omnis generis in cineres redegerunt, in vinis sive cellis vinariis innumera damna intulerunt, pretiosissima vina, si epotare nequiverunt, illa turba rebellium, fractis vasis, effuderunt, nobiles lit<t>eras partim combusterunt, partim in fontes deiecerunt dilaceratas copiam a multis familiis abstulerunt auri, argenti, coram Parentibus proles interfecerunt, aliquos vivos sepelierunt, ecclesias diruerunt tum Catholicas, tum Reformato<um> templa, aliquorum bibliothecas consecuerunt, dilacerarunt, uni Praedicanti Calviniano ventrem aperuerunt et Biblia imposuerunt, multos, praesertim Calvini, sectarios ad schisma amplectendum consuerunt, si non amplexi sunt, saevissime in eos animadverterunt, unum Praedictum in templo orantem capite in vestibulo templi plexerunt, unum e turri praecipitem dederunt, duos etiam Franciscanos ex Bulgarica Provincia, uti audivi, occiderunt, mercatores spoliaverunt mercibus, puellas, Dominas nobiles copularunt invitae cum suis, verbo, ea crimina et tam enormia patrarunt, eam barbariem exercuerunt usque fere Albam Carolina, quam calamo exprimere p<ro>pter compendium temporis non possum.

Audies, Deo volente, si redieris salvus in Patriam.

Fortunati complures qui se fuga salvarunt fere nudi, adeo, ut qui heri erat ditissimus, hodie pauperrimus factus sit, qui heri luxuriabat<ur> in bonis, hodie tristem gemet vitam.

Etiam in Soborsiny, pagum Domini Consilarii et Vice-Comitis Forray devastarunt, Domus solo aequarunt, omni argento et argenteis instrumentis, praesertim mensali apparatu spoliaverunt, templum destruxerunt, aras everterunt, crucifixos confregerunt, imagines, cathedram, organum, sanctissimum e ciborio effuderunt, conculcarunt, calicem commacularunt, sacris vestibus ad ludibrium usi sunt, zingarus pluviali indutus clavos fecit in templo.

Denique in sedibus, tam sacris, quam profanis, ea est desolatio et vastitas ut ne unum clavum reliquerint ferreum.

Hac barbaries se<r>psisset ulterius, nisi Patriae filii, praecipue Patres Patriae, expergefacti fuissent et Augustissimi Imperatoris nostri opem implorassent, qui militiam omnem in Patria iacentem contra eos nebulones, vel potius feras pessimas ire iussit.

Hic egregie se gesserunt Siculi milites, quor<um> unus Locumtenens, D<ominus> Vajda (antea Praetorianus miles Viennae), 29^a Decembris cepit D<ominus> Horam et eo die etiam Klotska captus est.

Hora se nominavit Regem Daciae. Nunc est Carolinae in captivitate una cum Klotska. Hic erat Primarius Centurio Horanae turmae.

Insurgentium rusticor<um> numerus excessit quindecim millia hominum, ex quibus iam partim per Comitatus capti sua scelera morte expiarunt, partim traieci per nobilitatem consurgentem, partim armis militiae regularis, imprimis Sicularum, ultra quinq<ue> millia intercepta poenas dedere. Multos etiam frigus occidit, multi aquis, cum eos persequent<ur>, suffocati tartareis ignibus sunt consecrati.

Quis finis sit futurus rer<um>, tempus docebit. Deus a nobis omne malum avertat¹.

Propter hos tumultus et Patriae formidandam cladem plurimi Optimates Patriae n<ost>rae, comites, Barones, Nobiles se se ad tutiora recipientes, multi etiam modo in Civitatibus praesertim moenibus munitis habitant. Com<itissa> Catharina Csáky, C<omitis> Nicolai Bethen vidua, huius filia, Rosalia Bethlen, consors C<omitis> Ioa<nn>is nepot<is> Csáki, item vidua B<aronis> Emerici Josika, cum magna familia apud nos hospitantur, cum 3 prolibus Csákyánis. In summa sunt 28. Aliquando etiam augentur, cum ex Bonis ipsar<um> Oeconomii vel Provisores comparent. Quamdiu sint mansurae, ignoro. Venerunt autem 18ª Novembris.

Ego in Patria solum audio, nam ex quo tempore D<ominum> Fratrem sepelivimus, Patriam non vidi. Iam elapsae sunt 16 hebdomadae.

Iudex confirmatus D<ominus> Emmanuel Csiki. Senator factus est Emericus Dániel. Martinus Dániel cooptatus in centumviratum. Notarius est Lazarus Csiki, D<omi>nae senis Törökianae gener, Ioannes Mártonfi orator factus est Communitatis. R<everen>diss<i>m<u>s D<ominus> Marcellus Csiki et D<ominus> Dominicus Szentpéteri, deputati Elisabethopolitani, Viennae a mense Iunio commorantes ea omnia obtinuerunt a Sua Maiestate, quorum gratia ascendere Viennam, ita audio. Faxint Superi ut ita Sit ! R<everen>d<issi>m<u>s Gál, frater Domini Consiliarii Gál, factus est Parochus Claudiopolitanus; votis pluribus superavit R<everen>d<i>ss<i>mum Dominum Vizi. R<everen>d<I>ss<im>us D<ominus>Michael Szabo, Canonicus Theologus diem supremum obiit in Csik Szent Márton 2ª Decembris 1784. R<everendus> D<ominus> Stephanus Mihálta ex Jesuita, 4 Decembris, Cibinii, in orphanotrophio. R<everendus> D<ominus> Latzeg, Parochus Vizaknensis, 11^a 9^{bris}. Connepos tuus, D<omi>nus Paullus Dániel, d<e>f<unc>ti Paulli Dániel filius, tandem aliquando a Deo donatus est filio mense 8^{bris} ex uxore Elisabetha Török.

Omnes Comitatus Hungarici conscriptionem receperunt, sed inviti, nam prius repraesentationes seu potius preces suas ad aulam miserunt obtestantes ut conscriptio aut fieret per Hungaros, aut plane emaneret. In Comitatu Nitriensi fortissime restiterunt, sed cum malo suo. Comes Nicolaus Forgach, Supremus Comes, depositus est. Comitatus potestate ius dicendi privatus. Tria Regimina sive Legiones armatae introductae. Praeses Conscriptionis et administrator Comitatus D<ominus> Izdentzi constitutus. Ante dies 30 D<ominus> Uzovits, Generalis Perceptor, catenis oneratus, inter arma Viennam ablatu. Effractum eius cubiculum, scripta collecta et eodem deportata sunt. C<omes> Franciscus Berényi ad Borussum profugisse dicitur. Supr<emus> Comes Comitatus Trentsiniensis, C<omes> Illésházy, seges historiae: is non intererat illis Congregationibus sui Comitatus, in quibus Conscriptionis introducendae negotium antea agitabatur, sed per epistolas cum suis correspondebat; inde Aulicis suspicio; expeditae primum omnes eius ep<isto>lae correspondentia<e>

ac Viennam delatae; quo post paucos dies ipse etiam citatus ascendere debuit; ibi quid actum sit, ignoratur; nisi quod totus perturbatus redierit et Posonii quinq<ue> diebus moratus domum se contulerit tetricus. Comitatus Posoniensis, Szaladiensis, Somogyiensis, Castriferrei et reliqui Transdanubiani adductis armatis cohortibus Germanicis persuasi, Conscriptoribus locum dederunt.

Effectus Conscriptionis quis est ? Ubiqumque peragitur Conscriptio, ibi rustici Dominis terrestribus obedire et servire recusant, etsi cogantur, verber<antur> ac mortis minas iactant.

Hinc ex aula decretum missum tam ad milites Conscriptores, quam ad Comitatus, quo declaratur, quod Aug<ustus> Imperator per Conscriptionem neq<ue> nobilium privilegia vel minimum laedere, neq<ue> antiquas plebis obligationes ullo modo relaxare velit poenisq<ue> propositis terretur plebs, si D<omi>nus terrestribus obedire detrectaverit.

Hoc Decretum severa iussione impulsus Conscriptores, nobiles vero sponte ubiq<ue> promulgat. Princeps Eszterházi in Esztoras, suo pago, ipse sua manu numerum domui suae adfixit. Non sic in Neogradiensi, ubi quidam Vice-Iudex Germanum numeros adfigentem traiecit et ibidem nobilis mulier, fortissima Tyndaridarum vel Slavonicar<um> accepto vero Germanum numerisantem ex scalis transfixum deiecit etc. Ex his credo aliquid, quod nondum audi visor.

Clerus Posoniensis et Agrariensis Pestinum redibit. Quae fama est etiam de Clero Transilvanico, Pestinum scilicet ituro. Aiunt Septemviratum in tres partes dividendum. Pars erit Budae, pars Cassoviae, pars Temesvarini. Locumtenentiale Posonium redibit. Sed haec proiecta sunt.

Nos Collegium et Templum amittimus.

Decretum prodiit die 19 Novembris de religiosorum reformatione cuius sensus est: deinceps in quavis domo religiosa Superiorem legent ipsi religiosi, qui illic habitant pro triennio, ita ut suffragium omnes professi etiam clerici habeant. Provincialis eligat<ur> pro sexennio a Superioribus, qui visitationem non nisi de gravissimis causis faciet, uti et mutationem subiectorum. Diffinitores assistentes concessant. In aliis Provinciis Austriacis iam promulgatum est hoc decretum et electio facta ultimis diebus Decembris, electio, inquam, Superiorum, nam Provinciales 1^a Maii eligentur. Capucini Posonienses, qui ad Provinciam Austriacam pertinent, iam iuxta vim huius dispositionis Superiorem elegerunt. In Hungaria nondum promulgatum est.

P<ater> Martinus Kruzi, Piarista, est in Agriensi Universitate Professor Theologiae cum R<enanorum> f<lorenorum> 500. P<ater> Koppi, Historicus, Pestini, cum R<enanorum> f<lorenorum> 300. P<ater> Pertz el Emericus est Posonii Professor Theologiae. P<ater> Dugonits Pestini Matheseos.

Decretum de sufferendis Congregationibus apud iam vulgatum est. Congregationes cessarunt, quarum cassae et supellectilia conscripta sunt, brevi licitationi exponuntur. In Decreto, quo Congregationes sufferentur, datur libertas Iuventuti scholasticae ad spectacula et saltus publicos eundi. Circa hoc punctum

repraesentationem fecit P<ater> Constantinus Malas, Rector Claudiopolitanus plane sapienter, ne scilicet durante convictu illud promulgetur. Alioqui totius eius Decreti vis supponit sublato iam convictus.

R<everen>diss<im>us Patrúbán factus Canonicus Titularis Carolinensis. A<dmodum> R<everendus> Do<m>i<nu>s Gál 47 suffragiis centum Patrum electus Parochus Claudiopolitanus. R<everen>dissim<u>s Vizi 10 suffragia acceperat.

Si poteris habere, procura mihi reliquias cum autentia S<ancti> Stephani Portomartyris et aliquas de Beatissima Virgine et S<ancta> Anna. Item cum veneris in Transilvaniam per aliquem Pictorem cures depingi imaginem S<ancti> Patris cum vera effigie usque ad humeros et Beatissimae Virginis imaginem quae colitur in ecclesia ad S<anctum> Pantaleonem nostra Romae. Sint circiter unam ulnam vel tres pedes longae, modo sit labor insignis altioris Pictoris. Ego tibi pretium deponam si salvum te hic in Patria salutare Deus concesserit. Mitto tibi formam nummi, Hora nummi formam. Tecum aliqua cupra antiqua adferas, varias imagines, quae mereretur videri in hac Patria. Aliquorum rarior<um> florum semina, aliqua opuscula Piaristar<um>, si quae habere poteris. Dices eis, quod mihi compares.

Usque ad 18^{am} huius mitem sensimus hiemem, at modo iam aliquot dies asperissimam experimur.

D<ominus> Issekutz Gregorius est Cibinii cum sua et Josepha, cuius mater nuper mortua est. Franciscus Csiki, gener nostrae Elisabethae Lengyelianae adscriptus etiam Centum Patribus. P<ater> Pek hactenus non potuit transire ad S<anctam> Annam p<ro>pter tumultus Transilvanor<um>, sed primo vere fortasse transibit.

Rh<etori>cam docet P<ater> Radits cum Poesi, Syntaxim et Gram<m>aticam, P<ater> Jeszenovszky, magnus architectus, qui fuit in Convictu S<ancti> Annensi 3 annos. Ille convictus iam dissolutus est. Applicabit<ur> pro militari hospitio.

Mediae adhuc manemus hoc anno. Me certtorem facias velim, de Comite Emerico Csáky. Quid isthic faciat ? Quid agat ? Utrum illum noscas vel videris ? Qui sermones de religiosis ? Quid reducendi ? Utrum aliquae dissensiones inter aliquos ? An aliqui ex Patribus Piar<um> Scholar<um> celebrent<ur> ab eruditione, add aliqua scientia primata ? Et si sint, qui illi ?

Gregorius noster erit solertissimus oeconomus et mercator. Pergit modo semper ad nundinas cum Senioribus Sodalibus. Est magis tenax, quam prodigus, non dico, avarus².

Dissensiones sive discordiae erant nonnullae Emericum inter et Martinum, germanos fratres, sed, incipiunt sapere cum ille in Senatum, hic in Centumviratum cooptatus sit. Michael domi esse dicitur, qui nihil agendo male agere discit. Vereor ne sumtus in eum facti tot annis vani evadant ac inanes. Audio se aliquoties matri acerbe repossuisse et restitisse. Habeat fructum mollis

educationis ac indulgentiae mater sua. D<ominus> Caietanus Kővér, nepos meus, D<omi>ni Issekutz gener, Magno-Varadini sibi vult domum emere et eo se transferre cum sua. Crediderim te audivisse mortem D<omin>ae Mariae Issekutz, secundo genitae filiae D<omini> Antonii Issekutz, coniugis D<omini> Andreae Lengyel. Habet solatia D<ominus> Lengyel in filio et filia, elegantibus prolibus. Domini Antonii Issekutz consors plurimum lecto affixa iacet, miseram vitam in divitiis ducit, ipsa sibi gravis est.

Haec modo Excell<entissi>ma D<omina> Bethleniana communicat mecum; occasione huius tumultus Horaiani elenchus occisorum in comitatibus Zarandiensi, Hunyadiensi et Albensi, praecipue nobilium: in pago Ribitze, 42; in pagis Brád, Körösbánya, Kristsor, Mihellyen et Lunka, n<ume>ro 42; in pago Illye, n<ume>ro 20; in Solymos, Berekszó, Horo, Babolna, Allgyógy, Bokally, Köboldogfalva, Vállya et Ola Bretye, n<umero> 17; in pagis: Borberek 4; in Alvintz, 2; Czelna, 1; Krakó, 1; Csákja, 1; Mind Szent, 1. Curiae et aliae Domus in comitatu Albensi 91 eversae et igne consum<p>tae.

Qui recenter inter Patres Purpuratos relati ? Ex quibus institutis sive ordinibus ? P<ro>pter eruditionem aliquam, an p<ro>pter virtutem ?

Pontificis veram imaginem, si volueris, mitte mihi, nam unam illius verae effigiei icones ferunt<ur> cui credam, ignosco. Ego habeo unam imaginem illius elegantem in 4to, ut dicitur, Itali alicuius, sed valde illum pulchrum expressit ac si esset adolescens 24 annor<um>.

Ep<isco>pus sentor Gregorius Maior, antea Valachor<um> unitorum citatus Albam Carolinam per D<omi>nos Com<m>issarios Regios, Comitem Jankovits et Generalem Papilla, in negotio turbarum harum Valachicarum, quasi esset in suspicione aliqua. Bonus seniculus multos adversarios tota vita tulit, sed etiam superavit.

Orphanotrophio Cibiniensi aliquis Baro Seeborg Saecularis praefectus est.

Delpinium R<everen>diss<i>imum Abbatem audivisti factum esse Canonicum Nitriensem.

Ep<isco>pus noster ante festa natalicia intravit Transilvaniam ex Banatu. Hodie Cibinii est.

Iam ignoro quid tibi amplius debeam scribere. Tu quoq<ue> mihi complura, quae audiveris, vel videris ex Italia et in Italia, scribito ac comple novis.

Vale et pro me Deum ora ac, si habueris occasionem, unam Missam dicito in Sacello S<ancti> nostri Fundatoris.

Orig., Batthyaneum, LXX/152.

¹ Destinatarul scrisorii, Emeric Daniel, bibliotecarul episcopului romano-catolic al Transilvaniei, Ignatius Batthyányi, a inserat la sfârșitul primei pagini următoarea notă: "Percept<ae> Romae, 16ta Febr<uarii> 1785".

² Deși locul firesc era după formula de încheire din finalul scrisorii, iar cele relatate în continuare nu au caracter de "post scriptum", autorul scrisorii menționează, totuși, la sfârșitul penultimei pagini locul și data redactării epistolei: "Mediae, in Transilvania, 24^a Ianuarii A<n<ni> 1785".

Excellentissime ac Reverendissime D<omi>ne Praesul, Patrone mihi
Gratiosissime, Colendissime !

Datas ad me de dato 28 Ian<uarii> c<urrentis> Excellentiae V<estr>ae Litteras, 13 Feb<ruarii> a<n<ni> c<urentis> perceptas, reverenter legi, quarum vigore super sequentia uberius et genuine a me informari postulat Excellentia V<estr>a, ut occasione tumultus ultimi Valachorum Capellas Gyogyiensis et Benczeziensis expilatas esse, praesentibus hisce postulato Excellentiae V<estr>ae sum<m>a, qua par est reverentiali obsequio, satis facere volui.

Quod Capellae in Benczencz et Gyogy omnibus Suppellectilibus ad Divinum Cultum concernentibus a Seditiosis Valachis occasione tumultus expilatae sint in rei veritate perscribere possum Excellentiae V<estr>ae ita, sicut informaveram Reverendissimum A<rchi>-Diaconum, exceptis his, ante duas septimanas quaequam paramenta reddita esse, nimirum, duae Casulae sine Stolis et Manipulis, una Alba et Mis<s>ale, item ferrum pro pinsendis hostiis, de caetero omnia interna, tam mobilia, quam im<m>obilia, confracta, combusta et direpta sunt.

Et quidem:

In Benczencz: Calix argenteus, cumpatena, Bursa, pala, Map<p>ae, Antipend<i>um, Portabile, Manutergia, corporale, Sub-Corporale, Cingulus duo Candelabra argentea, Crucifixus elegans ex ligno in medio altaris, Tabernaculum una cum mensa et cista, Imagines pictae, maiores tres, minores 10, sub vitro, pretiosae, item 4 cum Reliquiis S<acro> s<anctis> Unionibus argento et aureo filo exornatae opere Monialium confectae, sedilia, fenestrae, ianua Oratorii, duae Campanae, Liber Evangelior<um>, item Tintinabulum.

In Gyogy pariter sequentia Damna sunt causata (excepta Casula sola): Calix Novus et Argento una cum patena, Alba, Humerale, Stola, Manipulus, Mappae, Antipendium, Cingulus, Manutergium, Bursa, pala, Corporale, Sub-Corporale, portabile, duo Missalia, Unicum Defunctorum Rituale Strigoniense, Liber Evangeliorum, Campanula, duo Candelabra aerea, Mensa Sedilia, pixis ex Stanno pro Sacris Liquoribus, Crucifixus in medio altaris, Imagines variae pro ornamento Capellae.

Hic subiungo fassionem iuxta mentem S<acratis>simae Ma<ies>t<a>tis super proventibus Administrationis Parochiae Szászvarosiens<is>.

Proventus Annuus Parochiae, quam huius residentia administrat, efficit in aere parato circiter R<enanorum> f<lorenorum> 331,20 cr<uciferorum>, in Naturalibus ad aes reductis R<enanorum> f<lorenorum> 42.

Atque hac dum submissa Veneratione pro adhibita passibili industria substernerem Excellentiae Vestrae Episcopali pro Notitia persisto recom<m>endatus in gratiosas favores in reverentiali cultu

Eiusdem Excellentiae V<estr>ae Ep<isco>palis Infimus Capellanus

Fr<ater> David Csiki m<anu> p<rop>ria

Adm<inistra>tor Parochiae Szászvár<osiensis>

Szászváros. 14 Feb<ruarii> <1>785.

[Pe_verso]¹: Administrator Szászvárosiensis recenset damna Capellis
Bentzentziensi et Bágyoniensi a tumultuantibus Valachis illata
Repraesentatum> 27ª Febr<uarii> 1785
Dat<um> 14 Febr<uarii> 1785
183

Orig., E.R.C.T., doc. 183/1785.

¹ Notă a cancelariei Episcopiei romano-catolice a Transilvaniei.

22.

1785 februarie 15, Alba Iulia

Excellentissime ac Reverendissime Domine Praesul, D<omi>ne ac Parens
Gratiosissime, Observandissime !

Posteaquam Divino Numine providente feliciter domum pervenissem, illico gratiosae Com<m>issioni Praetit<ula>t<ae> Illustritatis Vestrae satisfacere intendens, Postale hocce Officium debite requirens, hic acclusas missiles ad fideles manus transmittere non defuit, quarum requisitum pretium in 40 cr<uci>f<e>ris per earundem Latorem eidem submissi cumque mihi nunciasset se se Illustritatis Vestrae ad servitia promptum, ne Lit<t>erae in posterum remoram patiantur ad ac<c>ordam pie in Domino Defuncti Excellentissimi quondam Praesulis solitum Libellum condescendere habereq<ue> velle, in quo menstruatim et dietim inserendarum adsemel pretium exolvendarum, annuente itaque Illustritate Vestra in duplici exemplari formulare conficiamus, quod unicum penes me, aliud penes Ipsum Postale Officium ad tol<l>endas suspectas (quas non censerem) difficultates manere possit.

Quoad vero aliam mihi datam Com<m>issionem intuitu vinorum sequentia sustineo, quod omnino reperiantur specialia et satis bona in Felső-Gáld et Benedek praecipue, non absimiliter in Vicinis quoque Possessionibus ex Promotoriis primis commendabilibus, meliora a 30 cr<uci>f<e>r<orum>, mediocria a 24, inferioris vero sortis leviori etiam pretio ita tamen aere parato urnam melioris sortis a 26 cr<uci>f<e>r<orum> satis abunde procurare possemus.

Novalibus pro nunc satis malis inservire possum, quod Adiutantius Capitaneus Generalis Papilla in domino obdormiverit, Krisan Dsurs, tumultuantium Alter Tumultuator, in aresto, quo detinebatur, ligula perisomatum annexo eidem frustillo tegulae se se suffocaverit, qui sub hodierno per Carnificem contumelatus est. Ill<ustriss>imus Gedeon die 2da p<rae>sentis mensis huc appulit et hodiedum hic est. Excellentissimus Comes ab Jankovits, qui diu iam aegrotabat, meliuscule valet. Caeterum gravis hic morbus ubique dillatur, grassatur et regnat ita ut, a quo huc venerim, non pertransivit dies, in

quo, duo aut tres, imo septem etiam uno eodemque die non morerentur. Intellexi etiam quod Spectabilis Dominus Ordinarius Vice-Comes, Ladislaus Ballo in Oppido N<agy> Enyed hesterno die e vivis decesserit.

Amore Patris quanti hic infirmi reperiuntur, quae dum humilime Illustritati Vestrae notifico, in profundissimo Venerationis cultu persisto.

Illustratis V<est>rae Humillimus Capellanus
Tyron Dragosy m<anu> p<ropri>a
Dist<ri>ctus A<lb>ae Car<olin>ae Archidiaconus

A<lb>ae Carolinae, die 15ta Februar<i>i> 1785

[Pe verso]: Illustrissimo ac Reverendissimo domino, Domino Ioanni Bab de Gyula, Dei et Apostolicae Sedis gratia Graeci Ritus Catholicorum Episcopo in M<agno> Principatu Tran<silva>niae Fogarasiensi, domino ac Praesuli mihi Gratosissimo, Observandissimo.

Balasfalvae
Tyron Dragos¹

Orig., M.R.U.B./a.î., dos. 45/1785, f. 6-7, sigiliu în ceară roșie.

¹ Consemnare a cancelariei Episcopiei greco-catolice din Blaj.

23.

1785 februarie 16, Câmpeni

Excellentissime, Illustrissime ac Reverendissime Domine, Domine Comes et Praesul, Domine Patrone Gratosissime, Benignissime!

Obedientiae vinculo dignis Excellentiae Vestrae Mandatis obstrictus pareo, dum genuinam tam redditorum, quam non redditorum Ecclesiae paramentorum relationem substerno: Casulam unam cum Stola per me antea procuratam redditam esse, ast totam nunc destructam videre est; aliam autem Casulam cum Velo hodiedum cernere non est, quemadmodum albam unam, amictus duos, purificatoria decem, Corporalia quatuor, Superpelliceum unum, Tintin<n>abula duo, ad Sacrystiam unum, ad Aram alterum, item discum argenteum inauratum ad Calicem spectantem, pro Sacris liquoribus pyxidem argenteam inauratam, portabile, ferrum pro pinsendis hostiis hodiernum usque rehabere non possum; taceo candelabra sex, quae penitus confracta visuntur.

Verum Calicem ad Conventum al-Vincensem pertinentem ad manus habeo una cum alia Casula ast destituta propria Stola et manipulo, quare omnibus, quae reddita sunt, aliquid deest.

Qualiter autem invasio Ecclesiae et dirreptio Supellectilis eiusdem acciderit? Propriis ego oculis e monte inter abietas tremebundus constitutus dolenter considerare debui, dum per ianuam Ecclesiae intrandi incapaces fuissent rebelles Valachi, per fenestras ferramentis cardinibusque praecisis, reliqui etiam turnatim magno cum clamore, blasphemiiis Hungaram gentem perstringentes, intravere. Inter quos aderat etiam Aedituus Ecclesiae meae videns omnia a Valachis dir*i*pi, ipse quoque morem reliquorum secutus est sicque unam Casulam antiquam cum Alba et Missali a manibus Latronum eripuit nursamque e Tabernaculo cum duabus particulis consecratis in corporali absconditis (Ciborio enim Ecclesia Topánfalvensis caret) per Valachos eiectam, levavit et ad Ecclesiam Graeco-Unitam detulit, quas particulas nimirum, redux Topánfalvam, quemadmodum collocavi, rep<p>eri, pyxidem autem cum Sacris liquoribus abstulere Valachi. Campanulas a turri ablatas, unam sine corona, iam redditas possideo.

Et haec sunt, quae ad Excellentiae Vestrae 28ª Ianuarii a<n<i> c<u<rrentis> benigne emanatas et 15ª Febr<u>arii> perceptas Litteras Gratosissimo conspectui demississime submitto, una obsecrans, quatenus mei miseri Ecclesiaeque mihi concreditae benignam reflexionem habere atque hic praespecificata Clementissime sublevare dignaretur.

Caeterum penes humillimam mei commendationem in osculo Sacratissimae manus esse perenno et maneo

Excellentiae Vestrae Episcopalis humillimus in Chr<i>sto Servus

Fr<ater> Demetrius Kóssúth m<anu> p<rop>ria
Administr<at>or Topánfalvensis

Topánfalvae 16ª Februarii <1>785⁰

[Pe verso]¹:

Administrator Topánfalvensis facit relationem de damnis Ecclesiae.

Repraes<entatum> 17ª Martii 1785²

Dat<um> 16 Febr<u>arii> 1785 192

A N E X A

Specificatio

Damnorum Ecclesiae Topánfalvensis 5ª Novembr<i>s> <1>1784⁰ per Valachicos Praedones illatorum utpote:

Casula una cum nova Sericcea cum suis appertinentiis

Ferialis altera etiam Sericea cum suis appertinentiis

Negri coloris tertia itidem cum suis appertinentiis

Albae duae novae. Humeralia duo. Corporalia 4.

Purificatoria 10. Superpellicium 1.

Calix cum patenula totus argenteus inauratus.

Rituale Romanum. Crucifixus 1.

Candelabra ex lignea.

Tintinabula duo, unum ad Aram, alterum ad Sacristiam.

Mappa cum fimbriis lineis 3.

Portatile consecratum 1. Liber Evangeliorum idiomate Hungarico.

Strophia duo alba Auro et Serico texta.

Imagines 4 e Tela. Missale novum 1.

Campanae e Turri 2.

Denique quidquid tam in Ecclesia, quam vero in Parochia fuit partim ablatum, destructum consecutumque est.

Pater Demetrius Kóssúth memoranda propria eiusdem

Ecclesiae Topánfalvensis Administratori

Provinciae Bulgariae Professor

Orig., E.R.C.T., doc. 192/1785.

¹ Notă a cancelariei Episcopiei romano-catolice a Transilvaniei.

² Text anulat.

24.

1785 martie 14, <Viena>

Perceptum Romae, 26 Martii

1785¹

Amicorum Dilectissime !

Mirari satis nequeo, quod binas meas epistolas, 13ta Ianuarii et 14 Februarii ad Te datas, novitatibus more solito repletas hactenus non respondeas.

Accepi ego rite Tuas 5ta et 21 Februarii. In neutra prioris epistolae meae mentionem facis. Iam pridem Tibi lubens scripsissem, si causam silentii Tui augurari potuissem.

En hic quas petisti imagines. 4 erant quasi Primipili, isti duo principales. Kloska Popa fuit, a cuius metu plebs pendebat. Unus, Cassae Praefectus, cum pecunia corrassa ad Turcos fugit. Alter se ipsum in carcere necavit. Horum duorum imagines non prostant. Kloska Carolostadii hisce diebus per triduum pati debuit supplicia, spectante Hora et ex quovis pago rusticis sex ad horrorem adesse iussis. 1^a die pes unus rota confractus est ei, 2^a die pes alter et 3ta pectus ceteraque membra, tum eodem modo per triduum Hora, tum corpora eorum, uti et illius, qui se ipsum occidit, in partes quatuor divisa hinc et inde in Transilvania suspensa sunt.

Sic lit< t>erae privatae narrant. In novis nihil adhuc legebatur.

Vive, vale, si male vales, cura ut per aliquem familiarium tuorum resciam.

Dabam 14 Martii 1785.

Orig., Batthyaneum, LXX/156.

¹ Notă a lui Emeric Daniel, bibliotecarul episcopului Ignatius Batthyányi, aflat la Roma.

COMITATUL ALBA DE SUS

1. 1779 martie 15. Anchetarea țaranului Ion Popa din Viscri, scaunul săsesc Rupea, bănuț a fi participat împreună cu tatăl său și cu câțiva tovarăși, la incendierea unui han și a câtorva căpițe cu fân, la prădarea unor case și la diferite încăierări cu arme de foc.

2. 1779 aprilie 21. Mărturia țaranului Ioan Popa cu privire la prădarea casei administratorului Andrei Simény, la furtul banilor unui negustor din Brașov și la unele furturi de cai.

3. 1782 septembrie 2, Vânători. Iosif Szoboszlai, vicejude al nobililor în comitatul Alba De Sus, și Samuel Gillyén, jurat în același comitat, anchetează douăzeci și nouă de martori în legătură cu tâlhăriile cunoscutului răufăcător Petru Moldovan, care a furat niște cai din satul Vânători, dar satul a refuzat să-l urmărească în afara hotarului.

4. 1783 februarie 15, Vânători. Iosif Szoboszlai, vicejude al nobililor în comitatul Alba De Sus, raportează comitelui suprem și Tablei Continue ale aceluiași comitat că i-a transmis lui Simon Csuli, jude al satului Vânători, dispoziția conform căreia Simon Csuli e obligat să trimită o informare Tablei Continue, legată de motivele pentru care satul a refuzat capturarea tâlharului Petru Moldovan, care a furat niște cai din satul Vânători. Simon Csuli a răspuns că a înțeles ordinul și că se va conforma.

5. 1783 iulie 5, Reghin. Plângerea soldatului Tămaș Leiprich din Ideciu de Jos, căruia, lăsat fiind la vatră, baronul Paul Haller a refuzat să-i acorde despăgubirea pentru cei doi boi confiscați la înrolare.

6. 1783 august 19, Făgăraș. Iosif Béli comunică comitelui suprem și Tablei Continue a comitatului Alba De Sus că au fost, în sfârșit, capturați, cu ajutorul armatei, cei zece răufăcători din Galați. Trimite Tablei Continue documentele anchetei efectuate și solicită transferarea sub pază a captivilor la închisoarea comitatului său, eventual, eliberarea lor, dat fiind faptul că satul a cerut acest lucru.

7. 1783 septembrie 8, Bahnea. Conte Paul Bethlen către Tabla Continuă a comitatului Alba De Sus, în legătură cu cercetarea abuzurilor percepătorului Sighișoarei, Carol Hanneheim, asupra iobagilor contelui din Criș și Stejăreni.

8. 1783 octombrie 22, Stejăreni. Anchetă desfășurată de Ludovic Szabo, asesor-jurat în comitatul Alba De Sus, și Alexe Szepesi, proprietar în același comitat, la ordinul judeului suprem al comitatului, Andrei Turi, în satul Stejăreni, privind soluționarea plângerii iobagului Ioan Hening, a cărui soție a fost bătută și arestată pentru că vitele ei au intrat în hotarul domeniului Sighișoarei.

9. 1783 octombrie, Stejăreni. Plângere adresată de 5 locuitori ai satului Stejăreni comitelui suprem și Tablei Continue a comitatului Alba De Sus, în legătură cu Carol Hanneheim, locuitor al Sighișoarei, care a confiscat vitele și caii satului Stejăreni care au pătruns pe pășunile domeniului Sighișoara, eliberând animalele doar după plata unei consistente amenzi. Printre semnatori și iobagul Ioan Henning, căruia Carol Hanneheim i-a bătut și arestat soția.

10. 1783 decembrie 4, Sibiu. Guvernul Transilvaniei ordonă anchetă Tablei Continue a comitatului Alba de Sus în problema memoriului înaintat de doi țărani din Uifalău împotriva nobilului Paul Magas.

11. 1783 decembrie 11, Sibiu. Guvernul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus cu privire la țărani nesupuși din satul Galați.

12. 1783 decembrie 16, Sibiu. Guvernul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus cu privire la decretul din 5 august privind termenul la care trebuie achitată cota contribuției anuale.

13. 1783 decembrie 18, Sibiu. Guvernul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus despre amendarea cu 100 de florini a 5 țărani din Felmer.

14. 1783 decembrie 19. Descrierea personală a patru răufăcători căutați de autorități pentru furt.

15. 1783 decembrie 30, Sibiu. Guvernul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus în legătură cu acțiunea unor țărani împotriva șefului poștei din Șercaia.

16. 1783. Tabel cu contribuția anuală a unor sate din Transilvania pe anul 1783.

17. 1783. Tabel nominal cu țărani români fugari din comitatul Alba de Sus.

18. 1784 ianuarie 5, Metiș. Petiție adresată autorităților militare cu privire la capturarea unor țărani răzvrățiți.

19. 1784 ianuarie 5, Sibiu. Guvernul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus despre acțiunile unor români împotriva unui funcționar din Malnaș.

20. 1784 ianuarie 7, Sibiu. Judele orașului și scaunului Sibiu, Johann Georg Eckhart, către Tabla Continuă cu privire la un furt de oi efectuat de doi români din Rășinari.

21. 1784 ianuarie 9, Sibiu. Guvernul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus cu privire la țărani fugari din spațiul transilvănean în perioada ultimilor doi ani.

22. 1784 ianuarie 9, Sibiu. Guvernul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus cu privire la cererea locuitorilor din Stejăreni în disputa lor cu perceptorul Carol de Hannenheim.

23. 1784 ianuarie 11, Sibiu. Ordonanța Guvernului Transilvaniei către autoritățile comitatului Alba de Sus privind reglementarea emigrării supușilor doar cu aprobarea stăpânilor de pământ sau a oficialităților locale.

24. 1784 ianuarie 20, Sibiu. Guvernul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus în legătură cu descrierea personală a patru răufăcători.

25. 1784 ianuarie 23, Idecicul de Jos. Paul Kementzi din Cioc, jude cercual, și Iosif Lászlóffi din Imper, asesor jurat al aceleiași comitat Turda, anchetează plângerea soldatului Tămaș Liprik din Idecicul de Jos, căruia baronul Paul Haller i-a confiscat doi boi, după înrolarea acestuia.

26. 1784 ianuarie 24, Mihăileni. Anchetarea a șaizeci și unu de martori de către Rafael Köntzei, asesor principal în comitatul Alba de Sus, și Sigismund Tamási, jurat în același comitat, în satul Mihăileni, în legătură cu țărani arestați și reținuți în închisoarea din Metiș, Isac Jurcă și Sima Varga, ambii din Mihăileni. Ei sunt acuzați de consăteanul lor, Dumitru Șipot, cum că ar fi furat mărfurile unui negustor grec, găzduit peste noapte în sat. Din unele mărturii reiese însă că și Dumitru Șipot ar fi participat, mai demult, la câteva furturi.

27. 1784 ianuarie, Galați. Cererea adresată de comunitatea satului Galați comitelui suprem și Tablei Continue a comitatului Alba de Sus în legătură cu limitarea abuzurilor arendașului domeniului fiscal al Făgărașului, Gheorghe Korodi, și ale judeului domenal, care îi trimite pe iobagii fiscalului să exploateze pădurea arendată satului.

28. 1784 februarie 6, Sighișoara. Cererea locuitorilor din Stejăreni, adresată magistratului orașului Sighișoara, contra abuzurilor.

29. 1784 februarie 29, Bârghiș. Iosif Szoboszlai, jude regesc, raportează Tablei Continue a comitatului Alba de Sus că în ultimii doi ani au fugit din cercul său în Țara Românească trei țărani din Vânători și trei țărani din Ruși, pe care îi nominalizează.

30. 1784 februarie 29, Bârghiș. Raportul înaintat comitelui suprem și Tablei Continue a comitatului Alba de Sus de către Iosif Turi, jude al cercului Bârghiș, în legătură cu căutarea unor răufăcători și cu situația refugiaților în Țara Românească. El declară că în ultimii doi ani nimeni din cercul lui nu s-a refugiat în Țara Românească, iar răufăcătorii nu au fost găsiți.

31. 1784 februarie 29, Bârghiș. Plângere adresată de Maria din Bârghiș, văduvă a lui Iosif Răchită, comitelui suprem și Tablei Continue a comitatului Alba de Sus, privind alungarea ei de la curtea doamnei Rebeca Urmösi după moartea soțului și confiscarea bunurilor sale.

32. 1784 februarie 29, Malnaș. Ordin al lui Wolfgang Köntzei privind arestarea unor răufăcători români care se ascund la Malnaș, în șura baronului Nicolae Miko, și trimiterea acestora la închisoarea magistratului.

33. 1784 martie 1, Metiș. Ordin privind cercetarea plângerii iobagului Gheorghe Roth din Petriș, care susține că suma pe care o plătește contelui Iosif Bethlen, în contul prestațiilor ce îi revin, este prea mare.

34. 1784 martie 1, Șercaia. Cerere adresată Tablei Continue a comitatului Alba de Sus de către Gabriel David, magistrul poștal, în legătură cu capturarea, înmormântarea sau aducerea înapoi a unui flăcău român care a fugit din serviciul său.

35. 1784 martie 3, Paloș. Vasile Donath, jude în comitatul Alba de Sus, raportează comitelui suprem și Tablei Continue ale aceleiași comitat că a transmis preotului ortodox din Paloș, pe nume Avrig, dispoziția potrivit căreia acesta e convocat la Tabla Continuă, acuzat fiind că a adăpostit pe răufăcătorul Petru Moldovan și că i-a scris acestuia chiar o scrisoare de recomandare. Preotul nu recunoaște acuzația și dorește să fie anchetat de forurile sale superioare.

36. 1784 martie 10, Metiș. Iosif Kotsis, jude al cercului Buia, răspunde unor circulare adresate lui de către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus. El arată că în cercul lui nu a fost

găsit nici unul dintre răufăcătorii căutați de Tabla Continuuă și că, în ultimii doi ani, nimeni nu s-a refugiat în Țara Românească.

37. 1784 [înainte de 11 martie]. Dispoziție în investigația întreprinsă de Tabla Continuuă a districtului Făgăraș în problema răzvrătiților din satul Galați.

38. 1784 martie 15, Mihăileni. Raportul judeului cercului Buia către comitele suprem și Tabla Continuuă a comitatului Alba de Sus privind anchetarea reclamației iobagului Gheorghe Roth din Petriș, care susține că suma cerută pentru răscumpărarea slujbelor și dijmelor este prea mare. El însă a fugit de pe domeniu cu patru ani în urmă.

39. 1784 martie 16, Hăghig. Wolfgang Kőnczei răspunde unor dispoziții trimise lui de către Tabla Continuuă a comitatului Alba de Sus. El îi numește, printre altele, și pe cei cinci țărani care, în ultimii doi ani, au fugit din zonă în Moldova și Țara Românească.

40. 1784 [înainte de 22 martie]. Raport al autorităților locale cu privire la nereperarea în cercul lor a fugarilor Francisc Szabo și Dragomir Puil, acuzați de furt.

41. 1784 martie 29, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către Tabla Continuuă a comitatului Alba de Sus în problema revizuirii structurii și competențelor forurilor judecătorești.

42. 1784 martie 30, Târgu Secuiesc. Raport al colonelului din Odorhei către Tabla Continuuă în legătură cu arestarea de către militari a unui răufăcător în Valea Seacă.

43. 1784 martie, Dopca. Țăranii satului Dopca se plâng comitelui suprem și Tablei Continue a comitatului Alba de Sus că stăpânul lor de pământ le interzice producerea și comercializarea pălincii și că le-a confiscat capacul cazanului, cu toate că ei ar fi vândut pălincă în alt ținut.

44. 1784 martie, Dumbrăveni. Plângerea negustorului Martin Pap din Dumbrăveni, adresată comitelui suprem al comitatului Alba de Sus, contra unor țărani din Bârghiș, privind restituirea sau despăgubirea pentru o pălărie pe care aceștia au luat-o de la fratele său în urma unui atac.

45. 1784 martie, Hăghig. Comunitatea satului Hăghig adresează o plângere Tablei Continue a comitatului Alba de Sus, arătând că nu este vinovată pentru moartea calului domnului Iosif Pilbar din Volal. De acest fapt se face vinovat numai cunoscutul răufăcător Bucur Istrate.

46. 1784 martie, Racoșul de Jos. Mihai Mildt, administrator al moșiei din Racoșul de Jos a baronului Ioan Bethlen, cere comitelui suprem și Tablei Continue a comitatului Alba de Sus trimiterea recompensei care i se datorează pentru capturarea dezertorului Andrei Szabo, hoț de cai. Recompensa a fost promisă prin ordin gubernial.

47. 1784 aprilie 1, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către Tabla Continuuă a comitatului Alba de Sus cu privire la unele precizări privind uniformizarea taxelor (Birsagiorum) și a procedurii de judecată.

48. 1784 aprilie 6, Paloș. Ladislau Donath, jude al cercului Paloș, trimite Tablei Continue lista conținând numele celor șapte țărani care s-au refugiat din cercul său în Moldova, în ultimii doi ani.

49. 1784 aprilie 19, Bârghiș. Iosif Kotsis, jude al cercului Bârghiș, raportează Tablei Continue a comitatului Alba de Sus că va trimite situația cu refugiații în Țara Românească, pe care nu a definitivat-o încă pentru că a fost transferat aici de curând, din cercul Buia.

50. 1784 aprilie, Buia. Iosif Türi, jude al cercului Buia, răspunde unor circulare adresate lui de către Tabla Continuuă a comitatului Alba de Sus. Printre altele, el declară că a înaintat deja Tablei Continue situația cu refugiații în Țara Românească.

51. 1784 mai 3, Buia. Anchetarea iobagului Gheorghe Kerekes, care a fost alungat de la curtea contesei Cristina Bethlen pentru că fiul său nu a prestat robota convenită, robotă datorată pentru casa tatălui său. La anchetă este convocat și administratorul din Buia al bunurilor contesei, Samuel Bihari.

52. 1784 [înainte de 7 mai]. Memoriu adresat guvernatorului Transilvaniei în legătură cu trei răufăcători acuzați de jaf și crimă, fugiți în Moldova.

53. 1784 [înainte de 26 mai]. Raport către guvernatorul Transilvaniei în problema uniformizării taxelor de judecată.

54. 1784 [înainte de 26 mai]. Rezoluție adusă de forurile judecătorești în procesul intentat de doi țărani din Uifalău împotriva nobilului Paul Magos.

55. 1784 iunie 4, Sighișoara. Magistratul orașului Sighișoara către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus cu privire la cererea locuitorilor satului Stejăreni în disputa lor pe care o au cu receptorul Carol de Hanneenheim.

56. 1784 iunie 9, Mohu. Ladislau Donath, judele cercului Paloș, către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus, prin care relatează despre opoziția manifestată de iobagii din Mohu la prestarea sarcinilor domeniiale și despre arestarea și înțemnițarea a 4 țărani.

57. 1784 [înainte de 14 iunie, Mohu]. Petiția iobagilor din satul Mohu către comitele suprem și Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus, cu privire la abuzurile pe care le îndură din partea baronului Anton Henter, solicitând intervenția forurilor comitatense pentru reglementarea situației lor.

58. 1784 iunie 14, [Dopca]. Petiția locuitorilor din Dopca către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus, prin care prezintă autorităților situația lor economică precară, cerând anumite înlesniri.

59. 1784 [înainte de 21 iunie, Filaș]. Demetriu Fazakas, jeler din Filaș, către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus despre o nedreptate pricinuită lui de soția baronului Jósika din Vânători.

60. 1784 iunie 23, Metiș. Anchetarea a unsprezece martori în legătură cu furtul unui cal, bănuț fiind țăranul Oprea Moise din Retiș.

61. 1784 iunie 23, Vânători. Memoriul adresat de baroana Susana Jósika către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus în legătură cu disputa ei cu iobagul Demetriu Fazakas din Vânători.

62. 1784 iulie 3, Bârghiș. Judele cercului Bârghiș, Iosif Kocsis, raportează Tablei Continue a comitatului Alba de Sus despre depozițiile unor martori în legătură cu comportamentul a trei răufăcători. Unul dintre ei a fost căutat cu armata, dar nu a fost găsit.

63. 1784 iulie 4, Sibiu. Magistratul orașului Sibiu către Tabla Continuă cu privire la ordinul gubernial din 28 mai referitor la țărani nesupuși și măsurile întreprinse împotriva lor.

64. 1784 iulie 13, Aiud. La sesiunea Tablei Continue a comitatului Alba de Sus, celebrată la Aiud, s-a decis și în cazul nobilului Francisc Rác, acuzat de crimă.

65. 1784 [înainte de 15 iulie, Buia]. Petiția lui Ioan Achim din Buia către comitele suprem și Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus, în legătură cu cele 28 de lovituri de baston primite din partea nobilului Ioan Nemeș.

66. 1784 iulie 22, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus în legătură cu cererea comunității satului Rucăr făcută împăratului.

67. 1784 iulie 27, Rupea. Judecătorii scaunului regesc Rupea solicită Tablei Continue a comitatului Alba de Sus anchetarea lui Onea Costea din Grânari și trimiterea rezultatelor anchetei la Rupea spre a fi folosite pentru cercetarea lui Petcu Stan, ambii fiind foști tovarăși ai cunoscutului răufăcător Petru Moldovan.

68. 1784 iulie 27, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus în legătură cu diferendele dintre țăranul Michael Bachner din Idecu de Jos și nobilii Paul Haller și Gheorghe Korda.

69. 1784 iulie 30, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus în legătură cu capturarea mai multor "răufăcători" din părțile Oltului.

70. 1784 iulie 30, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus în problema "răufăcătorilor" din Brașov, care au fost semnați în pădurile din Belin.

71. 1784 august 1, Văleni. Comisarul-inspector Samuel Bonyhai întârziind cu raportul către judele cercului, anunță direct Tabla Continuă că în satele inspectate, Luca și Crihalma, în ultimele cinci zile nu s-a auzit despre "răufăcători".

72. 1784 august 2, Bârghiș. Judele cercului Retiș, Iosif Szoboszlai, raportează comitelui suprem al comitatului Alba de Sus și Tablei Continue că în cercul său circulă vești despre "răufăcători", dar aceștia nu au fost încă văzuți.

73. 1784 august 2, Metiș. Judele cercului Buia, Iosif Turi, raportează comitelui suprem și Tablei Continue a comitatului Alba de Sus că, în ultimele cinci zile, în cercul său nu s-au auzit știri despre "răufăcători".

74. 1784 august 2, Paloș. Judele cercului Paloș, Ladislau Donath, raportează comitelui suprem și Tablei Continue a comitatului Alba de Sus că în cercul său nu au fost observați "răufăcători" și nici nu s-a auzit nimic despre ei.

75. 1784 august 6, Sânmartin. Tabla Continuă a comitatului Târnava către cea din Alba de Sus cu privire la decretul gubernial din 30 iunie și strămutarea soldatului Ioan Moldovan din satul Șard la Vânători.

76. 1784 august 8, Bârgheș. Judele cercului Bârgheș, Iosif Kocsis, raportează comitelui suprem și Tablei Continue a comitatului Alba de Sus că în cercul său, în ultimele cinci zile, nu a primit de la comisarii-inspectorii nici un raport despre "răufăcători".

77. 1784 august 21, Făgăraș. Autoritățile din Făgăraș către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus despre răzvrățiții din Crihalma.

78. 1784 august 27, [Veseud]. Punctele ascultării de martori cu privire la conscripția militară din satul Veseud.

79. 1784 august 27, [Veseud]. Depoziția parohului sas Mathias Weber din Veseud.

80. 1784 august, Metiș. Anchetarea martorului Ioan Costea din Grânari în legătură cu unele fapte comise de răufăcătorul Petcu Stan.

81. 1784 septembrie 28, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Făgăraș în chestiunea cererii comunității din satul Rucăr.

82. 1784 octombrie 15, Odorhei. Scrisoarea comitelui suprem al comitatului Odorhei, Ladislau Sándor, și a viconotarului aceluiși comitat, Francisc Török, către comitele suprem și Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus, prin care se arată că în cazul în care comitatul Alba de Sus solicită ajutor contra răscolatei națiuni române, ei sunt gata să-l ofere conform legilor patriei și uniunii celor trei națiuni.

83. 1784 octombrie 18, Făgăraș. Plângerea locuitorului Ioan Fényes din Jimbor către comitele suprem al comitatului Alba de Sus, privind abuzurile judei curții baronului Ioan Bethlen, care a confiscat bunurile băiatului său, iar pe el l-a bătut, amenințându-l că-l va închide în temnița curții.

84. 1784 octombrie 21, Odorhei. Comitele suprem Ladislau Sándor, și viconotarul comitatului Odorhei, Francisc Török, răspund favorabil unei cereri a comitelui suprem și a Tablei Continue a comitatului Alba de Sus privind acordarea de asistență armată vicecomitelui substituit, Steinburg, în anchetarea satelor răscolate Albești și Vânători.

85. 1784 octombrie 26, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Făgăraș în problema cererilor sătenilor din Colun în cauza lor cu vicejudele nobilair.

86. 1784 octombrie, Făgăraș. Plângerea adresată comitelui suprem al comitatului Alba de Sus de către locuitorii din Jimbor, în legătură cu abuzurile administratorului curții din Racoșul de Jos al baronului Ioan Bethlen, care nu le permite accesul peste domeniu la o pădure luată în arendă de către sat, le confiscă vitele și celelalte bunuri, percepe taxe de traversare a domeniului, etc.

87. 1784 octombrie, Făgăraș. Plângere adresată comitelui suprem al comitatului Alba de Sus de către Ioan Fényes din Jimbor, arendaș al cârciumii din același sat, prin care solicită preluarea unor pagube reieșite din cârciumărit de către comunitatea din Jimbor, având în vedere că el a plătit taxa pentru arendă.

88. 1784 noiembrie 4, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Făgăraș în cauza soldatului Vasile Rucărean din Rucăr.

89. 1784 noiembrie 5, Miercurea Sibiului. Judele nobiliar Michael Roth către Tabla Continuă cu privire la arestarea răscolatului român Irimie Dascăl și încarcerarea lui în Sebeș.

90. 1784 noiembrie 5, Miercurea Sibiului. Raportul judei Michael Roth către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus cu privire la arestările efectuate în scaunul săsesc Sebeș.

91. 1784 noiembrie 22, Chilieni. Oficialitățile comitatului Trei Scaune unit cu districtul Bârsa și Alba de Sus informează Tabla Continuă despre capturarea țăranului român Ioan Misia.

92. 1784 noiembrie 22, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către comitele suprem al comitatului Sibiu, Andrei Rosenfeld, cu privire la trimiterea de militari la Cioara pentru reținerea răscolatului român Avram Mihoc din Banpotoc.

93. 1784 noiembrie 29, Sibiu. Guberniul Transilvaniei face cunoscută arestarea țăranului român Ioan Misia.

94. 1784 decembrie 4, Valea Seacă. Gabriel Kőnczei și Paul Rápolti, nobili, anchetează doisprezece martori în legătură cu Tămaș Csuruja și fiul său, Francisc, ambii din Valea Seacă. Ei

se pare că au găzduit în mai multe rânduri "tâlhari" și s-au întovărășit deseori cu unii "răufăcători", dintre care câțiva au fost deja condamnați sau executați.

95. 1784 decembrie 6. Tabla Continuă a comitatului Trei Scaune către forul similar al comitatului Făgăraș prin care solicită date privind arestatul Ioan Misia.

96. 1784 [înainte de 9 decembrie]. Rucăr. Ștefan Ujvárosi către Tabla Continuă a comitatului Făgăraș în legătură cu soldatul Vasile Rucărean.

97. 1784 decembrie 9, Boarta. Emerik Miska, jude nobiliar în cercul superior al comitatului Sibiu, către președintele Tablei Continue prin care dă date despre Ștefan Tănăsie din Cornățel.

98. 1784 decembrie 9, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus în legătură cu investigarea unor arestați.

99. 1784 decembrie 11, Odorhei. Ladislau Sándor, președintele Tablei Continue a comitatului Făgăraș, și Francisc Tibad, notar, către Guberniul Transilvaniei, în legătură cu țărani din Albești, care ar fi trimis între 3 și 8 soli la răsculații din comitatul Hunedoara cu care și-au manifestat intenția de unire.

100. 1784 decembrie 16, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către comitele suprem al comitatului Făgăraș, Michael Ahlefeld, în legătură cu aderarea țărănilor din Albești la răscoală.

101. 1784 decembrie 17. Judele nobiliar Michael Huttern către Tabla Continuă a comitatului Sibiu unit cu Alba de Sus, cu privire la arestatul Ștefan Tănăsie.

102. 1784 decembrie 18. Procesul lui Gheorghe Man din Hașag, acuzat de solidaritate cu răsculații.

103. 1784 decembrie 18, Sibiu. Guberniul Transilvaniei către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus cu privire la problema bisericii unite din Transilvania.

104. 1784 decembrie 20. Procesul lui Macavei Sărtiș din Avrig, acuzat de furt și tâlhărie.

105. 1784. Circulară conținând descrierea a patru răufăcători căutați de către autorități. Printre ei și românul ortodox Andrei Kicsid din Cernatul de Jos, scaunul Trei Scaune.

106. 1784, Buia. Judele cercului Buia, Iosif Türi, raportează comitei suprem și Tablei Continue a comitatului Alba de Sus că în cercul său nu s-au auzit știri despre răsculați, nici nu au fost atacate satele în ultimele cinci zile.

107. 1784, Lunca. Plângerea locuitorilor satului Lunca către comitele suprem și Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus, împotriva stăpânului lor de pământ care refuză să desființeze canalul de drenare a grădinii sale și în acest fel apa inundă drumul public, devenit inaccesibil din cauza noroiului.

108. 1784, Rapolt. Memoriul perceptorului regal Iosif Rapolti către Guberniul Transilvaniei prin care solicită preluarea sarcinilor sale de către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus, arătând că datorită extinderii administrative a comitatului a acumulat unele restanțe în perceperea contribuțiilor de la anumite sate. Prin noua transformare a comitatului, situația sa poate deveni și mai împovărătoare.

109. 1784, Uifalău. Plângerea țăranilor din Uifalău împotriva nobilului Paul Magos.

110. 1785 ianuarie 14, Rupea. Ascultare de martori din satul Albești cu privire la persoanele suspecte de a fi participat la răscoală.

111. 1785 martie 28, Retișul. Scrisoare a contelui Paul Haller către comitele suprem al comitatului Alba de Sus, prin care, după ce îi comunică anumite pricini administrative, îl înștiințează că îl va trimite acolo pe administratorul său din Hoghiz, în scopul rezolvării cauzei unui iobag nemulțumit, care ar putea să se transforme într-un Horea ungar.

112. 1785 august 9-10, Jara de Jos. Anchetarea sâtenelor Teodosia Jurj din Runc și Maria Micu din Ocoliș, acuzate că ar fi oferit adăpost unor răufăcători în coliba păstorescă de pe muntele Ocolișului, unde se aflau peste vară, cu turmele.

113. 1785 august 15, Jara de Jos. Raportul judeiului cercului Jara de Jos, Gáspár Horváth, către comitele suprem al comitatului Cluj, privind anchetarea și întemnițarea a două sâtenes capturate pe muntele Ocolișului, care se pare că au acordat adăpost unor răsculați. Sunt oferite unele date despre un țigan aflat la închisoarea din Cluj, care a participat la uciderea unor husari în strâmtoarea Ponorului.

114. 1785 [înainte de 17 septembrie]. Nobilul Paul Bethlen către Tabla Continuă a comitatului Alba de Sus unit cu Făgărașul, cu privire la nesupunerea țăranilor la îndeplinirea sarcinilor iobăgești.

Anno 1779 Die 15^a Martii Benignum instituitur examen cum Captivo Juon Popa in Pago Szász Fejéregyháza sede saxonicali Rupensi intercepto, ac 13^{ia} praesentis ad Carceres hujusce Comitatus deducto.

1^a Quaestio

Minek hivnak, hány esztendős vagy ?

2^a Minémü nemből származtál szabad vagy pediglen Jobbágyi nemből ?

3^{ia} Hol neveltettél fel ?

4^{ia} Hát Mohából, hogy származtál el ?

5^{ia} Hány esztendeje lehet hogy meg házasodtál ?

6^{ia} Ottan, mitsoda életnek modjával éltél ?

7mo Hány esztendeje hogy Keringeni kezdettél ?

8va Hát mi okból nem lakhattál, ugy mint annak előtte, magad házánál ?

9^{ua} A miolta magad házánál nem lakhatot, kikkel társalkodtál, és nevezetesen, mitsoda helyeken fordultál meg ?

10mo Hát az Atyádtól és a nevezetett atyádfiától, hol és mikor váltál el ?

Resp. ad. 1^{am} Quaestionem.

Ifju Juon Popa, circiter 30 esztendős.

Ad 2^{am}

Szabad Papi nemből, az édes Atyám, ámgig az Anyám meg holt, Mohai Pap volt, Fejéregyházáról házasodott odá.

3^{iam} Az édes anyám halála után, nevelt fel az Néhai Nagy Anyám Mihál Kosztáné, és az bátyáim Juon és Ifiabb Bucur Koszta.

4^{iam} Fel neveltetésem után a Bátyáim jóváltásából házasodtam Szász Fejéregyházára, Köhalom székbe, és akkor ottanis maradtam, lakásomot ott foglaltam.

5^{iam} Mintégy 12 esztendeje.

6^{iam} Szántottam, vetettemis, minden esztendőben botos ménes Pásztor voltam.

7^{iam} Tsak esztendőtl fogva nem lakhattam egy magam házánál, mint ennek előtte.

8^{iam} Semmiből egyébből nem, hanem akartanak el fogni.

9^{iam} Az édes Atyámnak, Juon Popának, meg szabadulása után, mind az édes Atyámmal és Dragits Popával, a Fejéregyházi unitus Pap fiával, a ki velem unokagyermek, az egész nyárat az Szász Fejéregyházi Esztenán és a Siberki Pásztorokkal töltöttük el.

Ad 10^{iam} Dragits, a közelebb múlt karátsoni Bőjt hagyáskor, el hagyott bennünköt, annakutánna egy Báránkuti Nagy Sinkszéki szász mondotta, hogy Maros Vásárhelyen, a katonák között látta, az Atyámot pedig Praepostfalván, ugyan Nagy Sinkszékben, benn a faluban, a fogadóban meg lötték, e szerént váltam meg tollók.

11^a Ezen alkalmatossággal, honnat és mért mentetek volt Prepostfalvára, mások kik voltak veletek ?

12mo Ottan, hány nap mulattatok és mit tsináltatok ?

13^{ia} Szász Halomba meg szállottatok vagy hová mentetek ?

14^a Az után, ottan mulattatoké vagy onnan el mentetek ?

15^a Onnan el szaladván, hová mentetek, mit tselekedtetek ?

Ad 11^{mam} Én, az Atyámot a Siberki határon, valami Juhok tűzinél hagytam egyedül, meg indultam hogy Szent Ágotára menyek, valami kaltzunért, a Báránykúti kortsomára bé tértem egy szászhoz a kit Lungunak hivnak, ott midön ittam volna, hozzám jött Fogarasföldi Paroni Sztán Komsa, monda nékem, hogy Galatzi Márku az Atyámmal Zelistadtra mentek, nekiis oda vagyon uttya, mindhogy adossága vagyon Nikuláj Turkui nevezetű mészárosnál, nekemis utam lévén Szent Ágotára, éjtszaka Báránykutrol meg indultunk, virradta előtt, nevezett Nikulájnál, tanáltunk az Atyámot és Márkut, aluva.

Ad 12^{mam} Nikuláj Fogarasban lévén, sokáig vártuk hogy haza jöjjön, nem érkezvén, mentünk az kórtsomára mind négyen, ott ittunk mintegy Vetsernye Tájjig, annyira, hogy onnat meg indulván, Szász Halomig a nap el haladott.

Ad 13^{iam} Meg nem szállottunk, hanem mentünk a Jakabfalvi széna kalangyáig, ottan szénát tépvén meg állapodtunk, hajnal előtt meg indultunk, mentünk Prépostfalvára, a faluban lévő fogadoban, á fogados Káposztát és Kenyeret adott, hét kupa bort meg ittunk, mig meg viradott.

Ad 14^{am} Nem mentünk, mivel az odavalo Menes Pásztorok a fogadoban jöven, méretni kezdték a bort, mind ott tartoztattak, ott, ittunk egész naphaladat utánig, a midön én, künn lévén, láttam a falu Porgolád Kapuján csoportosan jöni az embereket, mondtam nekik jöjjenek menyünk el mert igen sok ember jö, az alatt a sok oláh közül, de melyik nem tudom mert féltemben nem vetettem észre, ezt kiáltá: jésitz fitsorj ke vau okolit in szát. Azonban én Márkuly és Sztán lora kaptunk, és meg indultunk. Az Atyám ott maradt, miképen lötték meg nem tudom, a mig mi a faluból ki mehettünk, bé setétedett.

Meg tértünk a falu végire, Onya Hátsma nevezetű Oláh ember házához, meg hirdettük

hogy az Atyámnak mi képen volna dolga; az meg monda, hogy meg lőtték. Ott vette Márkuj észre, hogy az az alatta való lovais meg nagyon löve, a rajta lévő bundájais, a lövés miatt el van szakadva, ezen furiájában meg térvén (noha én eleget mondtam hogy ne), de az ottan lévő széna kalangyákat, számukat ugyan nem tudom, meg gyujtá, Sztánis intette, de szót nem fogadott.

16^{le} Hát az után, mit tselekedtetek, hová mentetek?

Onnan, én akartam menni Szentz Agotára, magok pedig azt mondták nekem, hogy Galatz féle mennek, midőn a Prépostfalvi fogadokhoz érkeztünk volna, Márku meg álita ez mondván: ályatok me, hogy hozzak egy fél ejtel bort. Noha, mind én, mind Sztán mondtuk hogy nem kell, de Márku le ugrodván a lóról, bé mene a fogadoba, halván hogy a fogadost Sikkattya, bé mentem, hát a fogadost meg kötötte, kérdeni hogy mit akar, nekem a kezemben adá és a fogadosnével, Márku bé ment a Pintzébe, a mig ki jöttek, egy Kupa bort hoztak. Én addig a fogadost el oldottam, ugy monda Márku a fogadosnénak, hogy mindenit vegye ki, mert fel égeti a fogadot, én ekkoris intettem, de nem fogadván, meg gyujták a fogadot, mind addig mig tsak tehetett, a fogados portékáját hordottam ki a házból, kétszeris mentem bé a tűzben, sőt, azon fogságban lévő ember feleségének kérésére, egy sák lisztit a pintze tezkáig egyedül ki hoztam, ott nem birván vélle, nem tudam ki segite, a szerint vettük ki a tűzből, a fogados szénáját is, valamig a fogado égett, én altalmaztam meg a tűzből.

17mo Hát mikor a fogadóba mentetek, mitsoda idegen ember volt ott jelen, a fogadóban ?

Resp.

Tanáltunk ott, a kit én a fogadóban láttam, egy Kövesdi Oláhot, de minek hívják nem tudom, minek utánna pedig a fogadó el égett, a főgadón kívül láttam egy embert heverni, ki verte meg nem tudom, á nyergit láttam mellette lévén, Márku fel tette azon ember lovára, a Kövesdi embert reája ültette, annakutánna ugy mondotta meg az oláh, hogy

18^a Onnat, hová és meddig mentetek és a Kövesdi Oláhot meddig vittétek ?

19na Onnan, mitsoda idő tájban indultatok meg és hová mentetek ?

20mo Ha haza mentél, hány hetekig ültél oda haza, titkoné vagy nyilván ültél oda haza ?

21mo Mind a mezőben laktálé, vagy hol és miből éltél ?

22da Annak utánna, hol találkoztál ismét Márkuval és Sztánnal, a társaiddal ?

23^{ia} Hát mit kerestél abban a faluban, hogy ottan tanálkoztál ?

24^{la} Ottan, ki házánál találkoztál vélek ?

25^{la} Annak előtte ismértedé azt az embert ?

26^{ia} Tsak addig a faluig akartálé menni vagy tovább, és mi végre ?

27^a Hát miért nem követted szándékosodot, hanem ott maradtál ?

azis leveleket viszen, de melyik szász falubeli volt, nem tudom.

Resp.

Onnan mentünk a Jakabfalvi szénai Kalangyokhoz, ott meg szálltunk.

Resp.

Meg indultunk hajnal előtt, úgy hogy midőn a Szászhalmi Malomát által mentünk, már viradott, ott a Kövesdi ember, a Rétenfelé menő ösvényre fogott, mi pedig a Zelistadi szőlők felett, a Bértzen, a Báránykuti malom felé által mentünk, Miha felé, ott el váltunk, én mentem magam házamhoz, Szász Fejéregyházfelé, a többi el mentek Sibera felé, onat hová lettek, nem tudom.

Resp.

Estve haza mentem, harmad napot maratattam titkon a házamnál, onnan ki mentem a mezőre, honn lakni féltem.

Resp.

Nem. Mentem Sibera, Misére, az oláhokhoz, mind adtak kenyeret, éjtszakára ki mentem a mezőre és ottan szálltam, mert féltem a faluban szállni.

Resp.

A Bartzán, Rodnál nevű faluban.

Resp.

Tsak el mentem, félvén a házamnál lakni.

Resp.

Egy Josziv nevű Pásztornak a házánál.

Resp.

Nem. Hanem a mint az uton mentem, meg láttam hogy az uton edgyütt álnak, és a Kortsomára igyekeznek menni.

Resp.

Igyekeztem menni Hétfaluban, hogy ha gazdát kaphatok magamnak, áljak oda Juhok mellé.

Resp.

Azért, hogy ők azt mondták hogy már mind által mentenek a Juhos emberek, és hijában mennyek, hanem ők is szándékosznak által

28^a Hány nap mulattatok abban a faluban, és onnan hová mentetek ?

29^a Hát asztán, onnat hová mentetek ?

30. Oda miért mentél, mit kerestél ott ?

31mo Ez mitsoda idő tájban volt ?

32do A Karátson Innepét hol töltötted ?

33^{ia} Hát asztán, Krizbárol hová mentél, hol és meddig töltötted idődet ?

34^{ia} Hát asztán, onnat, hová mentél ?

35^{ia} Ott kinél és meddig töltöttétek az időt ?

36^{ia} Mikor haza felé indultál, egy nap Rodbárról haza jöhéttél ?

menni az Oláh Országban és énis el menvén véllek, kapok gazdát magamnak.

Resp.

Más nap reggelig nappal a Kortsomára mentünk és ott ittunk, észszakára mentünk Joszivhoz, ott száltunk.

Resp.

Márkuly és Sztán mentenek Hidvégire, de kihez meg mondani nem tudom, én pediglen mentem Krizbára, Onya Onyi Nyirihez.

Resp.

Tsak azért mentem, mert eő is, pásztor lévén, járt nállunk és ismertem.

Resp.

Most a Fárságon, mikor a Böjt hagyás közelgetett.

Resp.

Magam házamnál, Szász Fejéregyházán.

Resp.

Ad 33^{ium}, egyenesen jöttem Házamhoz, mulattam egy hetet.

Resp.

Úgy edgyeztem volt meg Sztánnal és Márkuval, hogy Rodváron, Ioszivnál találkozunk és onnan indulyunk bé az Oláh Országba, edgyetmásomot el vettem, bé mentem, de az edgyezésünk szerént, ott edgyiket sem találtam, hanem Föld Várra menvén, ottan tanáltam Márkulyt, ő monda meg nékem, hogy Sztán edgy Oláhnéval a Badzára ment, mihelyt onnan vissza jö, el megyünk.

Én ottan el hagytam Márkulyt, mivel eő Hidvégire Házosodván, a feleségéhez jött. Én pediglen, mentem Bozfalvára, mulattam ott a Pásztoroknál két napot onnan jöttem Földvárra, ott ebédeltem egy György nevű Oláhnál, onnan jötten Magyarosban, Onya Opri nevű pásztorhoz, ott mulattam egy napot, onnan jöttem haza, érkeztem haza Vasárnap. Kedden el fogtak, és ugy hoztak ide fogságra Igenis, mindenkor Egy nap haza jöttem.

37mo Hát Hidegkuton, mit kerestél ?

38^a Honnét mentél oda, és onnat, hová mentél ?

39no Kutsulátára, kihez mentél ?

40^a Mi végre ?

41^m Hát közelebb Fejéregyházához, nem kaptálé ?

42da Hiszen ha te nem mentél Mohában, atyádjai által küldhetted volna a feleségedet és azok szerzetek volna ?

43^{ia} Mioltától fogva esméred Sztán Rohánt, és mint barátoktól véle ?

45^a Mit kerestetek akkor Sztán Komsával, Sztán Rohánnál ?

46^{la} Hát osztán, vettélé tölle káposztát ?

47ma Magad hazádtól indultálé meg, és hol találkoztál Sztán Komsával, hogy edgyütt mentetek Kutsulátára, Sztán Rohánhoz ?

48^a Mit kereset Stán Komsa akkor Juon Miheilánál, Langodáron ?

49. Hát Juon Mihailánál, Langodáron, menyi ideig mulattattok ?

50. Hová mentetek onnan, egyenesen Sztán Komsával ?

Igaz hogy, midön Iuon Kosztát ott el fogták volt, Hidegkuton voltam, és a Birót kiis szólitottam, dé nem fenyegettem, a mint rollam ez emberek mondották, hanem azt mondottam, miért fogtátok el, és a gyermekeit árvaságra hagyátok, hiszen tudom, nektek semmit nem vétett. Azzal, onnat el mentem.

Az magam Házamtól mentem volt Hévizre, Many Morárhoz, a Nagy apám Unokájához, onnan mentem bé Hidegkutra, Hidegkutrol pedig, mentem Kutsulátára, mind azon a napon.

Sztán Rohánhoz.

Valami Káposztaért.

Közelebb nem kaphattam, mert a Szászok ugy is keveset ültettek, Mohában pedig nem mertem menni, mert a fogságtól féltem.

Küldöttem, de nem akart menni, azt mondván hogy otsobban kap az ols mellet, mikor a szászok el mennek a Malomban, el hozzák.

Közelebb mult karátson Böjtinek közepe tájján, Sztán Komsával mentem hozzá, és akkor esmérkedtem meg.

Akkoris, másodsoris, az Káposztaért mentem, mivel elsőben a földben volt, az után ki vette.

Alkudtam volt 50 fejet, de asztán ottan maradt.

Resp.

Ad 47^{mam} A magam házamtól indultam meg, a midön Langodárron mentem Keresztül, Iuon Miheilánál tanáltam Sztán Komsát, és onnat mentem véle Kutsulátára, Sztán Rohánhoz.

Resp.

Nem tudom, mert nekem semmit nem mondtok.

Resp.

Semmit nem mulattunk, mert Sztán Komsáis készen volt.

Resp.

Kutsulátára, Sztán Rohánhoz.

51. Mi végre mentetek Kutsulátára Sztán Rohánhoz, mindketten ?

50. Sztán Rohánon kívül, Kutsulátán, másokat kit ismertél ?

51² Honnan tudod te, hogy Sztán Rohán ellenkezik a sógorával, ha többször a házánál sem voltál ?

52² Hát Magyaréjon, voltálé valaha ? Kiket, és mit kerestél ?

53¹⁰ Kiért, miért nem mentetek el ?

54¹⁰ Ezen alkalmatossággal, a Magaréi százt ki akarta meg löni, és miért ?

55¹⁰ Onya Artán mitsoda féle ember ?

56¹⁰ Hát asztán, onnat, hová mentetek ?

57² Kihez mentetek, és ki hívott be Nagy Sinkre, hogy ennetek és innotok adott ?

Resp.

A mint felyebb meg mondotta Sztán Komsa, hogy ott sok Káposzta vagyon és az Káposzta vásárlás végett mentem.

Resp.

Senkit sem mást, hanem a sógorát a ki véle által ellenben lakik, kit Györgynek hívják, de egymással ellenkeznek, nem örömet mennek egymáshoz.

Resp.

Onnan, hogy Sztán Komsa mondotta hogy hívják oda, és akkor mondotta Sztán Rohán, nints miért, mert én élhetek nálla nélkült.

Resp.

Szent Ágotáról, az Nagy Boldog Aszszony Böjtiben, a nyáron, mentem Magyaréjra az apámmal, és Seges Vár Székben Budán lakó Onya Artánnal. Onya Artánt akarta az apám Batisfalvára vinni, egy lopott kantzának fel fogására.

Resp.

Meg részegedett ott az apám, és én nem akartam el menni, ökis nem mentetek el.

Resp.

Onya Artán. Egy cigány panaszolt, hogy a sertéseket bé akarták hajtani, és azért akarta meg löni. Én pedig, részeg apámmal bajlódtam.

Resp.

Nem tudom mert velem soha sem járt, se nem lopott.

Resp.

Morgondaig hárman edgyütt mentünk, Morgondánál az apám el vált, ment Ujjégyszáza, Todor Burnétéhez, azt mondván, hogy ott egy Babája vagyon, én pedig, Onya Artánnal, a Nagy Sinki Reurában, ott hálтам, más nap a Nagy Sinkiekkal hazat hodván találkoztunk, bé vittek, ennünk és innunk adtak.

Resp.

Sztán Sztingy és Onya Báltya hittak, a több Pásztorok is vélünk találkozván, bé érttek, és

58^a Morgondán, kinek adtál egy ökör bőrt, és egy lovat adott néked ?

59na Quaest.

Minthogy Sztán Rohánnal, Márkulylyal, Sztán Komsával egy barátságban voltál, a Sospataki Tisztartónak háza fel verettetése alkalmatosságával, véllek edgyütt voltálé, vagy nem ?

60. Hát hallottadé, mitsoda idő tájban verettett fel ?

61mo Hát a Semény András Ur Házának fel verettésébe mit tudsz, mikor verettettett fel ?

62da Hát ha ott nem voltál, mi tsoda pénzért izentél te, az apád meg lötetése után, az Prepostfalvi folnagynak, hogy az apád derekán lévő gyűszüt, ennyi vagy amanyi aranyot, vagy tallérrat, küdgye viszsza, mert ha nem, olyat lát hogy el nem felejtí ?

63^{ia} Az Brassai Kereskedő Moldvany Györgynek fel verettésében és pénzinek el vitetében, mit tudsz, és mit hallottál ?

64^{oz} Hát Réteni Sztán Czinczel, mi bajod volt és honnat ismérted ?

65^{io} Hidvégin, ki házat frequentáltad, és kikkel ?

ott, ennünk és innunk adtak, a Kortsomán, Nagy Sinken.

Resp.

Morgondán nem adtam senkinek ökör bőrt lőért, hanem a Morgondai Pásztorok adtak, nekem és György Vasziynak, a ki innen katonának ment, egy barna-paj lovat, ígértünk néki egy tehen bőrt, a ló meg döglött.

Resp.

Nem voltam.

Resp. Nem hallottam, nemis tudok benne semmit.

Resp.

Semmit hogy annak az Urnak háza fel verettett, de nem tudok semmit benne.

Resp.

Soha nem izentem, az apámnak még egy Krajtzárja se volt hogy dohánt vegyen, hanem Sztán Komsa adott egy polnát.

Resp.

Semmit sem hallottam iránta.

Resp.

A nyáron, a Zelistadti Kortsomán, adtam néki, nyoltz forintban, égy kantzát. Két forintot meg adott, hattal ados maradott, most midön el fogtak, a Nemes emberek el vették a tehenit.

Resp.

Hidvégin soha kétszeröl többet nem voltam, hanem a fogadonál voltam kétszer.

66^{la} Todor Motsinik és Máftis
Böér, Morgundajak, mitsoda
szörü lovat adtak volt néked ?

Resp.

Felyebb meg mondám, hogy Bukur
Motsinikon kivül, a több Pásztorok adtak volt
nékem edgy lovat, mely megis döglött.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

1779 martie 19.

15 martie 1779. Anchetarea arestatului Ion Popa prins în satul Viscri,
scaunul săsesc Rupea și adus în 13 a prezentei luni în închisoarea acestui
comitat.

1^a Întrebare.

Cum te cheamă, ce vârstă ai
?

2^a Din ce fel de neam te tragi,
din neam liber sau din neam
iobăgesc ?

3^{ia} Unde ai fost crescut ?

4^{ia} Dar din Grânari, de ce ai
plecat ?

5^{ia} Câți ani au trecut de când
te-ai căsătorit ?

6^{ia} Acolo ce fel de viață ai
dus ?

7ma De câți ani ai început să
rătăcești ?

8va Dar din ce motiv nu ai
mai putut locui în casa ta, așa
ca înainte ?

9na De când nu ai mai putut
locui în casa ta, cu cine te-ai
întovărășit și, concret, în ce
locuri ai umblat ?

10ma Dar de tatăl tău și de
numita ta rudă, unde și când
te-ai despărțit ?

Răspunsul la prima întrebare.

Ion Popa junior, aproximativ 30 de ani.

Ad 2^{dam} Din neam de preot liber, tatăl meu a
fost preot în Grânari, până mama a murit, s-a
căsătorit cu ea venind din Albești.

3^{iam} După moartea mamei mele, m-a crescut
bunica mea din Grânari și unchii mei Ion și mai
tânărul Bucur Costea.

4^{iam} După ce am ajuns la maturitate, din dorința
unchilor mei, m-am căsătorit în Viscri, în
scaunul Rupea, și atunci am și rămas acolo,
făcându-mi acolo locuință.

5^{iam} Cam 12 ani.

6^{iam} Am arat, am și semănat, am fost
herghelegiu în fiecare an.

7^{nam} Numai din acest an nu am mai putut locui
în casa mea, ca înainte.

8^{am} Din nici un alt motiv decât acela că nu
vroiam să mă prindă.

9^{nam} După eliberarea tatălui meu Ion Popa,
împreună cu tatăl meu și cu Drăghici Popa, fiul
preotului unit din Albești, care este văr cu
mine, ne-am petrecut toată vara la strunga din
Viscrist și la ciobanii din Jibert.

Ad 10^{nam} Drăghici s-a despărțit de noi în timpul
postului de Crăciun, după care un sas din
Bărcuț, scaunul Cincul, ne-a spus că l-a văzut

11^a Cu această ocazie, de unde și de ce v-ați dus la Stejărișul, cine altcineva a mai fost cu voi ?

12mo Acolo câte zile ați petrecut și ce ați făcut ?

13^{ia} Ați poposit la Movile sau încotro v-ați dus ?

14^e După aceea, ați petrecut acolo sau ați plecat de acolo?

printre soldații din Târgu-Mureș, iar pe tatăl meu l-au împușcat în hanul din satul Stejărișul, tot în scaunul Cincul, în acest fel m-am despărțit eu de ei.

Ad 11^{mam} Eu l-am lăsat pe tatăl meu singur la o stână oarecare de pe hotarul satului Jibert și am pornit după ceva colțuni, ducându-mă la Agnita, am intrat în cârciuma din Bărcuț, la un sas pe nume Lungu, acolo, în timp ce beam, a venit la mine Stan Cornșa din Părau, din ținutul Făgărașului, spunându-mi că Marcu din Galați, împreună cu tatăl meu s-au dus la Seliștat. Și el având drum încolo, pentru că avea o datorie la măcelarul pe nume Nicolae Turcui, și eu având drum la Agnita, am pornit noaptea din Bărcuț, înainte de ivirea zorilor, și i-am găsit pe tatăl meu și pe Marcu, dormind la numitul Nicolae.

Ad 12^{mam} Nicolae aflându-se în Făgăraș, l-am așteptat vreme îndelungată să se întoarcă acasă, dar el nesusind, ne-am dus toți patru la cârciumă și am băut acolo până pe înserat, în așa fel încât pornind de acolo la Movile, ziua a trecut.

Ad 13^{iam} Încă nu am poposit, ci am plecat până la căpițele de fân din Iacobenii, unde ne-am întins pe niște fân smuls; înainte de a se lumina de ziuă am pornit, ducându-ne la Stejărișul, la hanul din sat. Hangiul ne-a dat varză și pâine și am băut două căni cu vin, până s-a luminat de ziuă.

Ad 14^{am} Nu am plecat, pentru că herghelii de acolo, intrând în han, au început să împartă vinul, reținându-ne acolo, așa încât am băut acolo până după apusul soarelui. În timp ce eu mă aflam afară, am văzut oamenii venind în grupuri de la poarta pârcălabului satului și le-am spus tovarășilor mei să vină să plecăm pentru că sosesc oameni prea mulți. În acest timp, dintre românii mulți, unul, dar care, nu știu, pentru că din cauza spaimei nu am băgat de seamă, a strigat așa: ieșiți feciori că v-au ocolit în sat. În acest timp eu, Marcu și Stan am încălecat și am plecat. Tatăl meu a rămas acolo, în cel fel l-au împușcat nu știu, până noi am putut ieși din sat, s-a întunecat.

15^a Fugind de acolo, unde v-ați dus și ce ați înfăptuit ?

16^{le} Dar după aceea ce ați înfăptuit, unde v-ați dus ?

17ma Dar când v-ați dus la han, ce fel de om străin s-a aflat de față acolo, la han ?

18² De acolo unde ați plecat și până unde ați ajuns și pe românul din Cuieșdi până unde l-ați dus ?

Ne-am întors la capătul satului, la casa numitului român Onea Hacima, dând de știre despre ce a pățit tatăl meu. Acesta ne-a spus că l-au împușcat. Acolo a observat al Marcului că și calul său a fost rănit și cojocul de pe el s-a rupt din cauza împușcăturilor și s-a întors mânios (deși eu destul i-am spus să n-o facă), dar nu știu să fi dat foc la căpițele de paie de acolo, și Stan i-a făcut semn, dar el nu a ascultat.

De acolo am vrut să plec la Agnita, ei însă mi-au spus că pleacă spre Galați. În timp ce am ajuns la hanul din Stejărișul, Marcu oprindu-se, a spus: stați ca să aduc o jumătate de vin. Atunci, atât eu cât și Stan, i-am spus că nu ne trebuie, dar Marcu a sărit de pe cal intrând în han. Auzindu-l pe hangiu strigând, am intrat, el îl legase pe hangiu. Întrebându-l ce vrea, mi l-a predat pe hangiu, iar cu hangița, Marcu a intrat în pivniță, de unde au ieșit aducând o cupă cu vin. Eu l-am dezlegat până atunci pe hangiu, Marcu spunându-i hangitei ca să-și aducă toate lucrurile afară pentru că el va incendia hanul. Eu i-am făcut semn și atunci, dar el neascultând, a incendiat hanul, timp în care am făcut tot posibilul ca să scot lucrurile hangiolui afară din casă, de două ori chiar am intrat în foc, ba mai mult, la rugămintea nevestei acelui om care se afla la han, am cărat singur un sac cu făină până la podul beciului, iar de acolo, nemaiputând căra, cu ajutorul nu știu cui, am scos sacul din foc. Chiar și fânul hangiolui eu l-am salvat din foc, până când hanul a ars.

Resp. Pe cine am văzut eu la han, am găsit acolo un român din Cuieșdi, dar pe care nu știu cum îl cheamă, însă după ce hanul a ars, am văzut în afara hanului un om zăcând, nu știu cine l-a bătut, i-am văzut șeaua aflându-se lângă el, Marcu a pus-o pe calul acelui om, l-a așezat pe cal pe omul din Cuieșdi, după care a spus românul că și acela duce scrisori, dar din care sat era sasul, nu știu.

Resp. De acolo am plecat la căpițele de fân din Iacobenii, unde am poposit.

19no Când ați plecat de acolo și unde v-ați dus ?

20no Dacă ai plecat acasă, cât timp ai stat acolo, te-ai ascuns sau pe față ai stat acolo, acasă ?

21no Tot timpul ai stat pe câmp, sau unde și din ce ai trăit ?

22da După aceea, unde te-ai întâlnit din nou cu tovarășii tăi, Marcu și Stan ?

23da Dar ce căutai în satul acela, cum că acolo v-ați întâlnit ?

24da Acolo, în casa cui te-ai întâlnit cu ei ?

25da L-ai cunoscut pe omul acela mai înainte ?

26da Ai vrut să te duci numai până în acel sat, sau mai departe, și în ce scop ?

27da Dar de ce nu ți-ai urmat intenția și ai rămas acolo ?

28da Cât timp ați petrecut în acel sat și de acolo unde v-ați dus ?

Resp. Am plecat înainte de zori, în așa fel încât, în timp ce treceam pe lângă moara din Movila deja se lumina, acolo omul din Cuieșdi a luat-o pe cărarea care ducea spre Retișul, iar noi am trecut pe culme, pe deasupra viilor din Seliștat, pe lângă moara din Bărcuț, înspre Grânari, acolo ne-am despărțit, eu am plecat la casa mea, înspre Viscri, ceilalți au plecat înspre Jibert, iar de acolo nu știu încotro s-au dus.

Resp. Am mers acasă pe înserat, m-am ascuns trei zile la casa mea, de acolo am plecat pe câmp, acasă mi-a fost frică să locuiesc.

Resp. M-am dus la Jibert, la slujbă, la românii de acolo, toți mi-au dat pâine, seara m-am dus pe câmp și acolo m-am adăpostit, pentru că mi-era frică să mă adăpostesc în sat.

Resp.

În Bârsa, în satul numit Rodbav.

Resp.

Am plecat pur și simplu, fiindcă-mi era frică să mă adăpostesc acasă.

Resp.

În casa unui cioban pe nume Iosif.

Resp.

Nu. Însă în timp ce mergeam, am văzut că ei stau împreună pe drum și se pregătesc să meargă la cârciumă.

Resp.

Mă grăbeam să merg în Săcele, dacă mi-aș fi găsit stăpân, să mă angajez la el.

Resp.

De aceea, pentru că ei mi-au spus că ciobanii au trecut toți deja și că degeaba mă duc, însă ei intenționează să treacă în Țara Românească și să mă duc și eu cu ei, pentru că așa îmi voi găsi stăpân.

Resp.

A doua zi dimineața, ne-am dus la cârciumă și acolo am băut, spre seară, am plecat la Iosif, unde ne-am adăpostit.

29^a Dar după aceea, de acolo unde ați plecat ?

30. De ce te-ai dus acolo, ce ai căutat acolo ?

31ma Asta în ce perioadă a fost ?

32da Unde ai petrecut sărbătorile de Crăciun ?

33^{ia} Dar după aceea, unde ai plecat de la Crisbav, unde și în ce fel ți-ai petrecut timpul ?

34^{ia} Dar după aceea, de acolo unde ai plecat ?

35^{ia} La cine și până când ați petrecut timpul acolo ?

36^{ia} Când ai pornit spre casă, ai putut ajunge din Rodbav acasă într-o singură zi ?

37ma Dar la Fântâna, ce ai căutat ?

Resp.

Marcu și Stan au plecat la Hăghig, dar nu știu să spun la cine, iar eu m-am dus la Crisbav, la Onea al Onii Nirea.

Resp.

M-am dus numai pentru că și el, fiind cioban, a umblat pe la noi și îl cunoșteam.

Resp.

Acum, în timpul sărbătorilor, când se apropia ieșirea din post.

Resp.

La casa mea, în Viscri.

Ad 33um Am venit direct acasă, unde am petrecut o săptămână.

Resp.

Așa am fost înțeleși cu Stan și cu Marcu că ne vom întâlni în Rodbav, la Iosif, și de acolo să pornim în Țara Românească; mi-am luat una, alta, am intrat în sat, dar acolo nu l-am găsit pe nici unul conform înțelegerii, dar ducându-mă la Feldioara, acolo l-am găsit pe Marcu, el mi-a spus că Stan a plecat cu o româncă la Bața, de unde când se va întoarce, vom pleca.

Resp.

Eu acolo m-am despărțit de Marcu, el fiind însurat în Hăghig și venind la nevastă. Eu însă am plecat la Buzd, unde am petrecut două zile la ciobani, de acolo am venit la Feldioara, unde am prânzit la un român pe nume Gheorghe, de acolo am venit la Măgheruș, la ciobanul pe nume Onea al Oprii, unde am petrecut o zi, de acolo am venit acasă, sosind duminică. Marți m-au prins și așa m-au adus aici, în captivitate.

Resp.

Întocmai, într-o singură zi m-am întors acasă.

Resp.

Este adevărat că în timp ce l-au prins acolo pe Ion Costea, eu mă aflam în Fântâna și chiar l-am avertizat pe jude, dar nu l-am amenințat așa cum au spus oamenii despre mine, ci i-am spus

38^a De unde te-ai dus acolo și de acolo unde ai plecat ?

39ma La Cuciulata, la cine te-ai dus ?

40^a În ce scop ?

41ma Dar nu ai găsit mai aproape de Viscri ?

42da Dar dacă tu nu te-ai dus la Grânari, prin intermediul părinților tăi puteai să-ți trimiți soția și ei ți-ar fi procurat varza ?

43^{la} De când îl cunoști pe Stan Rohan și cum te-ai împrietenit cu el ?

45^a Ce ați căutat atunci, împreună cu Stan Comșa, la Stan Rohan ?

46^{la} Dar în final, ai cumpărat varză de la el ?

47ma Ai plecat de la casa ta și unde te-ai întâlnit cu Stan Comșa, în așa fel încât împreună v-ați dus la Cuciulata, la Stan Rohan ?

48^a Ce a căutat atunci Stan Comșa la Ion Mihăilă, în Satulung ?

49. Dar la Ion Mihăilă, în Satulung, până când ai petrecut ?

că de ce l-au prins și i-au lăsat copiii orfani, doar știu că lor nu le-a făcut nici un rău. Cu aceasta, am plecat de acolo.

Resp.

De la casa mea am plecat la Hoghiz, la Manu Morar, nepotul bunicului meu, de acolo am intrat în Fântâna, iar de la Fântâna am plecat încă în aceeași zi, la Cuciulata.

Resp.

La Stan Rohan.

Resp.

După ceva varză.

Resp.

Mai aproape nu puteam găsi, pentru că sașii au cultivat și așa puțină varză, iar la Grânari nu am îndrăznit să mă duc, de frică să nu fiu prins.

Resp.

Am trimis-o, dar nu a vrut să se ducă, spunând că va găsi mai ieftin, atunci când sașii vor merge la moară, vor aduce.

Resp.

Pe la mijlocul postului Crăciunului trecut, m-am dus la el cu Stan Comșa și atunci l-am cunoscut.

Resp.

Și atunci, și a doua oară, m-am dus după varză, pentru că prima dată nu era culeasă, după aceea a scos-o din pământ.

Resp.

M-am înțeles cu el pentru 50 de căpățâni, dar după aceea varza a rămas acolo.

Resp.

Ad 47ma Am plecat de la casa mea și în timp ce treceam prin Satulung, la Ion Mihăilă l-am găsit pe Stan Comșa și de acolo am plecat cu el la Cuciulata, la Stan Rohan.

Resp.

Nu știu, pentru că mie nu mi-au spus nimic.

Resp.

Nu am petrecut de loc, pentru că și Stan Comșa era gata de plecare.

50. Ați plecat de acolo, împreună cu Stan Comșa, direct unde ?

51. În ce scop v-ați dus amândoi la Cuciulata, la Stan Rohan ?

50. În afară de Stan Rohan, pe cine ați mai cunoscut în Cuciulata ?

51^a De unde știi tu că Stan Rohan se dușmănește cu cumnatul său, dacă nu ai fost de mai multe ori în casa lui ?

52^a Dar la Pelișor ai fost vreodată ? Pe cine ai căutat și în ce scop ai fost acolo ?

53^{ia} Dar de ce nu v-ați dus acolo ?

54^{ia} Cu această ocazie, cine a vrut să-l împuște pe sasul din Pelișor și de ce ?

55^{ia} Ce fel de om este Onea Artan ?

56^{ia} Dar după aceea, de acolo unde ați plecat ?

Resp.

La Cuciulata, la Stan Rohan.

Resp.

Așa după cum am spus mai sus, m-am dus împreună cu Stan Comșa, pentru că acolo este multă varză și am dus la bun sfârșit cumpărarea.

Resp.

Pe nimeni, în afară de cumnatul său, care stă într-o casă în fața casei lui, pe care îl cheamă Gheorghe, dar cei doi se dușmănesc, nu se vizitează unul pe celălalt cu plăcere.

Resp.

De acolo că Stan Comșa a spus să-l chemăm acolo și atunci Stan Rohan a spus că nu este pentru ce, pentru că el poate trăi și fără dânsul.

Resp.

Astă-vară am plecat de la Agnita la Pelișor, în timpul postului Adormirii Maicii Domnului, împreună cu tatăl meu și cu Onea Artan care locuia în scaunul Sighișoara, la Bunești. Tatăl meu dorea să-l ducă pe Onea Artan la Batiz, pentru prinderea unei iepe furate.

Resp.

Pentru că tatăl meu s-a îmbătat acolo, eu nu am vrut să plec și atunci nici ei nu au plecat.

Resp.

Onea Artan. Un țigan s-a plâns că vor să-i închidă porcii și de aceea a vrut să-l împuște. Însă eu aveam probleme cu tatăl meu care era beat.

Resp.

Nu știu, pentru că nu a umblat niciodată împreună cu mine, nici nu am furat împreună.

Resp.

Până la Merghindeal ne-am dus toți trei împreună, la Merghindeal tatăl meu s-a despărțit de noi plecând la Nocrich, la Todor Burnete, spunând că acolo are o treabă, iar eu cu Onea Artan ne-am dus la Râușor, în Cincul, acolo am înnoptat, a doua zi ne-am întâlnit cu cei din Cincul în drum spre casă, ne-au dus în sat, ne-au dat de mâncare și de băut.

57^a La cine v-ați dus și cine v-a chemat în Cincul ca să vă dea de mâncare și de băut ?

58^a Cui i-ai dat o piele de bou și ți-a dat un cal, în Merghindeal ?

59ma Quaest.

Având în vedere faptul că erai prieten cu Stan Rohan, al Marcului, Stan Comșa, cu ocazia prădării casei ispravnicului din Spătac, ai fost împreună cu ei sau nu ?

60. Dar ai auzit în ce perioadă au prădat casa ?

61ma Dar în legătură cu prădarea casei domnului Andrei Semény ce știi, când a fost prădată ?

62da Dar dacă nu ai fost acolo, după ce fel de bani ai trimis tu vorbă judei din Stejărișul, ca să-ți trimită înapoi, după împușcarea tatălui tău, atâta sau atâta aur sau taleri care se aflau în brâul ce încingea mijlocul tatălui tău, pentru că dacă nu, va vedea el, așa că nu va uita ?

63^{ia} Ce știi și ce ai auzit despre prădarea casei și luarea banilor negustorului brașovean Gheorghe Moldovan ?

64^{la} Dar cu Stan Tănțel din Retișul ce treabă ai avut și de unde l-ai cunoscut ?

Resp.

Ne-a chemat Stan Stângu și Onea Baltă, dar și ceilalți ciobani ne-au ajuns din urmă, s-au întâlnit cu noi și ne-au dat de mâncare și de băut acolo, la cârciuma din Cincul.

Resp.

În Merghindeal nu am dat nimănui piele de bou pentru cal, ci ciobanii din Merghindeal ne-au dat, mie și lui Gheorghe Văsâi, care pleca de aici în armată, un murg maroniu, le-am promis lor o piele de vită, dar calul a murit.

Resp.

Nu am fost.

Resp.

Nu am auzit și nici nu știu nimic în legătură cu aceasta.

Resp.

Am auzit că a fost prădată casa acelui domn, dar nu știu nimic în legătură cu aceasta.

Resp.

Niciodată nu i-am trimis vorbă, tatăl meu nu avea nici măcar un creișar ca să-și cumpere tutun, ci Stan Comșa i-a dat o porție.

Resp.

Nu am auzit nimic în legătură cu aceasta.

Resp.

Astă vară, la cârciuma din Seliștat, i-am dat o iapă cu opt forinți. Doi forinți mi i-a dat, cu șase mi-a rămas dator, iar acum fiind prins de nobili, i-am luat vaca.

65^{la} A cui casă ai frecventat-o în Hăghig și împreună cu cine ?

66^{la} Ce culoare avea calul pe care Todor Măcinic și Maței Boier din Merghindeal ți l-au dat ?

Resp.

În Hăghig nu am fost niciodată mai mult decât de două ori, ci la un han am fost în două rânduri.

Resp.

Am spus mai sus că, cu excepția lui Bucur Măcinic, ceilalți ciobani mi-au dat un cal care a și murit.

2.

1779 aprilie 21.

Confessio Iuon Popae serie sequenti

Az Simény András Uram házának fel veretéséről, ez jutot még eszembe, hogy annak fel verettetésében volt az, ammit Sztán Komsa és Márku mondták nekem, részes Bukur Grinbosán, One Kriszti, ennek testvére Bukur Kriszti, György Hénik és Piku, ezek el menvén az Andrásfalvára Szimnyon Koltséruhoz, onnét az Nagy Szolymos Patakon lévő molnárhoz, és ugyan azon Patakon lévő Fogadoshoz, kiknek neveket nem tudom, és ezeknek vezérlések által, jutotak az Simény András Ur házához, ezen alkalmatossággal el lopot portékákat, hova tették, az fellyeb irt tolvajok nem tudom, de elég hogy Sztán Komsa, Kutsulátán, az sogoránál Sztán Roháinnál tartotta, mindem portékáit.

Az Tisztartó pénzitis az fellyebb irtak lopták, és verték fel házát.

Az Brassoi görök pénzéről, egyebet mondani nem tudok, hanem, azt hogy Hidvégin létemben, engemet, Sztán Komsát, Bukur Gyimbésánt, Márkulyt és egy Havassalföldiben lako Purétsé nevezetűt, hivut egy hallal kereskedő görök, Hidvégin létiben, azt mondván, hogy velle mennyenek, mert el vezeti egy pénzes görögnek az házához, akinek házánál lakot magais. Én el nem mentem, hanem arol hazafelé jöven, midőn Hidvégire vissza mentem, hallottam hogy meg eset az ház, az hallal kereskedő göröknek ugy hivta hogy szerentsések lévén nékieis részt adgyák.

Az Martonfalvi Szásznak az lovát, Márkuly adta el Langodárra, Juon Bukurnak. Énis loptam az idén egy pár lovat Rüszzről, az egyiket adtam Baranyikutra, egy Lunguj nevű szásznak, az második Bölömben egy Kajlárnak.

Az Szelindeki lovak, Kriszban és Rodbáván vadnak el adva, Márku és Sztán Komsá adta el Kriszbán, Onya Myirinel Rodbáván, az Ménes Pásztoroknál, Közönségesen.

[Pe verso] Quod famosus Praedo Popa Juon, A.1779 21^a Apr. expedit.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

Despre prădarea casei domnului Andrei Simény mi-am adus aminte că despre această prădăciune mi-au vorbit Stan Comșa și Marcu, părtași fiind Bucur Grinboșan, Onea Cristea, fratele acestuia Bucur Cristea, Gheorghe Helnic și Picu. Aceștia, ducându-se la Săcel, la Simion Colceru, de acolo au plecat la morarul din Șoimușul Mare, aflat în Văleni, și la hangiul aflat tot acolo în Văleni, ale căror nume nu le cunosc, și prin intermediul cărora au ajuns la casa domnului Andrei Simény. Bunurile furate cu această ocazie nu știu unde le-au dus tâlharii amintiți mai sus, dar e suficient faptul că Stan Comșa își ținea toate bunurile la Căciulata, la cumnatul său Stan Rohain.

Și banii administratorului sus-menționat i-au furat și i-au prădat casa.

În legătură cu banii grecului din Brașov, altceva nu știu să spun decât că aflându-mă la Hăghig, acel negustor de pește grec, aflat și el în Hăghig, ne-a chemat pe mine, pe Stan Comșa, pe Bucur Ghimboșan, pe Marcu și pe unul Purece, de loc din Muntenia, spunându-ne să mergem cu el, că ne conduce la casa unui grec cu bani, la care locuia și el. Eu nu m-am dus, ci întorcându-mă de acolo spre casă, în timp ce treceam prin Hăghig, am auzit că a fost prădată casa aceea, negustorul de pește grec afirmând că, dacă vor avea noroc, și el va primi parte din pradă.

Calul sasului din Mărtineni l-a vândut Marcu în Dăișoara, lui Ion Bucur.

Și eu am furat anul acesta o pereche de cai din Rușii Munți, pe unul l-am vândut în Bărcuț, unui sas numit Lungu, pe celălalt în Belin, unui cocoșat.

Caii din Slimnic sunt vânduți în Criș și în Rodbav, i-a vândut Marcu și Stan Comșa în Criș, lui Onea Nirea și în Rodbav, unor herghelegii care i-au cumpărat împreună.

[Pe verso:] Cu privire la vestitul tâlhar Juon Popa, 21 aprilie 1779.

3.

1782 septembrie 2, Vânători

Illustrissime domine Domine Comes Camerarie et Supreme Comes

Inclyta item Tabula Continua Judiciaria

Domine Domini Patrone Gratosi humilime Colendissimi !

Humilime notum facimus Illustritati Vestrae Inclytae item Tabulae Continuae Judiciariae quod nos ad requisitionem Spectabilis Domini Emerici Miske de Magyar Csesztve Vice Comititis Inclyti Comitatus Albae Superioris quatenus formalem de et super questionibus nobis propositis et scripto tenus transpositis perageremus Inquisitionem Anno hocce Currenti 1782 Die 14ta Mensis Februarii in et ad Possessionem Héjasfalva praelibato Comitatus adjacentem accesserimus, ibique in Domo Providi Andreae Nagy Iobbagio

Spectabilis ac Magnifici Josephi Czobel vigore sigili Spectabilis Domini Andreae Türi de Sarkad Supraemi praelaudati Comitatus Judicis Nobilium Coram Nobis accersitos adhibito prius firmissimo Juramenti Sacramento de et super questionibus inferius insertis examinavimus perceptamque ab iisdem veritatis certitudinem serie sequenti descripsimus sigillum huius erat tenoris Anno 1782 Die 2da Mensis Septembris Sigillum Citatorium Certificatorium Inquisitorium attestatorum in et prohibitorum pro parte et in Persona Spectabilis Domini Emerici Miske de Magyar Csesztve Inclyti Comitatus Albae Superioris Vice Comitatus ab officio sub poena hflr. 12 et subscriptum erat iisdem Extradatum per Supremus Inclytae Comitatus Albae Superioris Judex Nobilium Andream Türi de Sarkad eratque sigillo eiusdem subscribentis Domini Supremum Judex Nobilium in medio loco videlicet solito Communitum et roboratum patenterque confectum et emanatum.

Questiones Nobis propositae hujus erant tenoris

1mo Tudgyae a Tanu nyilván és bizonyoson szemeivel láttaé hogy Péter Moldován nevezetü publicus Maléfactor, Héjasfalván, nappal gyakor izben az Utzákon sétált volna, Étzakais egész bátorsággal mulatott volna, név szerint pedig kinél mulatozot, és mennyi ideig volt az faluban, hány versekben ? hát

2do Aszt tudgyaé a Tanu, hogy Czobel Ur lovait, az deutrált Publicus Malefáctor erőszakoson, tselédgyei szemei előll el vitte volna, és mai napigis oda lennének, a mikoris.

3^{ius} Igaz hogy, az irt tolvajnak, ezen erőszakos tselekedetitt, az Birónak és falunak hirrre tettik, mégis fel nem költ az falu, el nem fogta, cum omnibus Congruis Circumstantiis, vallya meg a Tanu.

Sequntur Nomina Testium eorumque fassiones

1^{mus} Testis Provid. Andréás Fodor senior Annorum circiter 68 Iobaggio Spectabilis domini Beniamini Somodi fatetur ad 1um Magam szemeimmel nem láttam Péter Moldován nevezetü Malefáctort, hanem hallattam hogy itten Hejasfalván, éjjel és nappal gyakorta járt, és, égy alkalmatossággal, estve, lövést hallék az faluba, és azon lövésre ki szaladván, kérdem az emberektől hogy ki lött, melyre mondanak az emberek, Péter Tolvaj. Ad 2um Nihil. Ad 3^{ium} Tudom asztis bizonyoson, mások relátiokból, hogy mikor Péter Tolvaj az Czobel Ur lovait el vitte, az falus biro falut gyűjtván, az falu végén mentek, sannét vissza jöttek, és az Czobel Ur lovának, nyomot fel nem akarták venni, aszszát állitván hogy az falun kívül, nyomot fel venni nem tartaznak.

2us Testis Andreas Fodor Junior Annorum circiter 28 Iobaggio spectabilis Domini Beniamini Somogyi fatetur ad 1um Tudom aszt bizonyoson vállalni mivel szemeimmal láttam, két izben, etzer estve, akkor utánná is nyargaltunk hogy el fogjuk, de nem lehetet. Másodszor Dél tájban, Péter Tolvajt, hogy itten az falun keresztül ment. Ad 2um Nihil. Ad 3^{ium} Tudom asztis bizonyoson, hogy mikor az Ur Czobel lovait el lopták, az Falus Biro, falut gyűjtöven, az falu

végéig mentünk, és az falun kívül nem akart az falu nyomfelvételre menni, aszt mondván hogy nem tartoznak az falun kívül az nyom felvétellel.

3^{l^{ius}} Testis Providus Pernutz Nika Annorum circiter 30 Jobaggio Spectabilis Domini Beniamini Somodi fatetur. Ad 1^{mum} Igaz hitem szerint, tudom eszt vállalni, mint hogy szemeimmel láttam, hogy egy alkalmatossággal, nappal, mint egy Dél tájban, itten Hejasfalván, az Helybeli Vaszi kapujába, ló háton meg álván, Utrizált Péter Moldován szidni kezdé, s.v. No, baszom az anyádott, ha elé nem hozod az nyergem, kantárom, szijam, keszkenöm, börbundám, meg nyúzlak, elevenen, hogy magad szemedel nézni fogod az böredet, azon alkalmatossággal, elegen láttuk. Ad 2^{dum} Hallottam hogy az Czobel Ur lovait el lopták, de kitsoda nem tudom. Ad 3^{lium} Uti antedens Testis.

4^{l^{ius}} Testis Providus Juon Petre Annorum circiter 22. Jobaggio Illustrissimae L.B. Antonio Domokosianae fatetur. Ad 1^{mum}, 2^{dum} Nihil. Ad 3^{lium} Aszt tudom, hogy mikor az Czobel Ur lovait el lopták, az falu egybe gyülvén, a faluvégiig el mentek, és onnat vissza tértek.

5^{l^{ius}} Testis Providus Paskuly Trandi Annorum circiter 50 Jobaggio Illustrissimae L.B. Rekite viduae Antonii quondam Domokos fatetur ad 1^{mum} et 2^{dum} Nihil. Ad 3^{lium} Mikor az Czobel Ur lovait el lopták, az nyom felvételre kiindult az falu, de az falu végénél tovább nem mentek, aszt álitván hogy az falun kívül károsadtak el.

6^{l^{ius}} Testis Providus Robb Lupuj Annorum circiter 30 Jobaggio Spectabilis Domini Stephani Maroti fatetur ad 1^{mum} 2^{dum} Nihil. Ad 3^{lium} Tudom, hogy mikor az Ur Czobelnek az lovait az Tanorályjából el lopták, az falunak hirt tévén, az falus bíró által, ki ment az falu az falu végéig, és onnét vissza tért, tovább az nyom felvételre nem akart menni.

7^{l^{ius}} Testis Providus Pipás Mihály Annorum circiter 30 Jobaggio Illustrissime Domokosianae fatetur ad 1^{mum} Az Segesvári sokadalomkor, láttam szemeimmel, hogy itten Hejasfalván, keresztül ment Ad 2^{dum} Hallottam hogy Péter Tolvaj lopta volna el az Czobel Ur lovait, de bizonyoson nem tudom. Ad 3^{lium} Mikor az Czobel Ur lovait el lopták, tudom hogy falustól el mentek az falu végig, és onnat vissza jöttünk.

8^{l^{ius}} Testis Providus Kis Mihály Annorum circiter 22 Jobaggio Illustrissimi Com. David de Bethlen fatetur ad 1^{mum} Nihil. Ad 2^{dum} Hallottam az Czobel Ur kotsissa szájából, hogy Moldován Péter lopta el az Ura lovait. Ad 3^{lium} Tudom, hogy mikor az Czobel Ur lovait el lopták, akkor az falu egybe gyülvén, el mentek az falu végéig, hogy az nyomott fel vegyék, de mit gondoltak, onnan vissza jöttek.

9^{l^{ius}} Testis Providus Bárdás János Annorum circiter 30 Jobaggio Illustrissimae Baronissae Domokosiane fatetur ad 1^{mum} Az mely nap, az Sárdi kortosomába, el fogták Péter Moldován nevezetű Tolvajt, azon az nap láttam, hogy itten Hejasfalván keresztülment Ad 2^{dum} Hallottam az Czobel Ur kotsissától mondani, hogy azon Tolvaj erőszakoson vette el az lovakatt tőle. Ad 3^{lium} Nihil.

10. Testis Nemet János Annorum circiter 40 Jobaggio Spectabilis Domini Beniamini Somodi fatetur ad 1um Láttam szemeimmel az kérdésben forgó Tolvajt, itten Hejasfalván járnai, lóháton, nevezetesen elsőb mikor láttam hogy Sándorné Aszszony kérdi tőlle hogy hová való, ő pedig felöle, én Pálos, és felele Péter Tolvaj, öis egy tolvaj, de miként haza megyek, mingyárt le vágom és azzal el mene az Nitzuly Vlád kapujáig és ott az Fijával, Péterrel beszélvén, el mene. Ad 2um Nihil. Ad 3um Az mikor az Czobel Ur lovait el lopták, tudom hogy az falu egybe gyűlvén, az falu végiig el mentek, és onnét visza tértenek.

11us Testis Providus Vaszily Kelderus Annorum circiter 20 Jobaggio Spectabilis Domini Stephani Maroti fatetur ad 1um et 2um Nihil. Ad 3um Letet hitem után tudom vallani, hogy mikor az Czobel Ur lovai el károsadtanak, az falut egybe gyűjtven az falus biro, el mentek az falu végiig, és onnan meg tértenek.

12us Testis Providus Vaszijé Styopuly Annorum circiter 60 Jobaggio Spectabilis Domini Stephani Maroti Ad 1um et 2um Nihil fatetur. Ad 3um Mikor az falut Czobel Ur igasság letétele mellet fel költette, magamis a faluval edgyüt ott voltam, és az falu végéig el mentünk, de tovább az falu nem akarván menni onnan viztatértünk.

13us Testis Providus Vlász György Annorum circiter 30 Jobaggio Spectabilis Domini Stephani Maroti fatetur Ad 1um láttam egy alkalmatossággal szemeimmel, mint egy ebéd tájban, Péter Moldovánt hogy itten Helybeli Vaszil kapujánál szidta, káromlotta, és azzal elmene, ad reliqua nihil.

14us Testis Providus Kapatzina György Annorum circiter 40 Jobaggio fiscalis fatetur in genero taliter én Péter Moldován nevezetű Tolvajt nem esmértem, hanem egy estve, lövést halván, ki menék és látok három embert lóháton menni az utzán, azonba Lázár Tudoránnal szembe találkoznak, és kiálta az edgyik Tolvaj nékie hogy állyon ki az útból, Lázár Tudorán pedig Tolvajt kezdven kiáltani és egy néhányon utánnakis indulának, de el nem foghaták. Az Czobel Ur lovait, hogy ő vitte el vagy más, nem tudom. Aszt tudom hogy falut költettek, hogy nyomoszák az lovakott, de a falu, az falu végénél tovább nem ment.

15us Testis Providus Gergely Todor Annorum circiter 30 Inquilinus Illustrissimi Comitis Alexandri Bethlen fatetur ad 1um Az ősszel láttam, az Utban ki nevezet Péter Moldovánt, itten az Héjasfalvi uttyán el menni, nappal, ad reliqua nihil.

16us Testis Providus Gávrillá Szávuly Annorum circiter 25 Jobaggio Illustrissimae Baronissae Consortis quondam Antonii Domokos fatetur ad 1um Minek előtte Péter Tolvaj az Sárdi kortsomába el fogatatott, láttam hogy itten Hejasfalván keresztül ment, uterum nihil.

17us Testis Providus Robb György Annorum circiter 30 Jobaggio spectabilis Domini Stephani Maroti fatetur ad 1um et 2um Nihil. Ad 3um Az Czobel Joseff Ur lovai el lopottatásokor, az falunak hire lévén, Méltóságos Czobel Joseff Ur, az falu fel költ és el ment az falu végiig, és onnan visza tértenek.

18ma Testis Providus Todorán Todá Annorum circiter 60 Jobaggio Magnifici Domini Josephi Czobel fatetur ad 1ma Le tett hitem után, egyebet vallani nem tudok, hanem esztet hogy Péter Moldovánt láttam az Segesvári sokadalom előtt, in Anno 1782 ősz előtt, itten Héjasfalván keresztül menni.

19. Testis Providus Mojszi Munténás Annorum circiter 20 Jobaggio Illustrissimi Comitis David Bethlen ad utri puncta nihil fatetur.

20ma Testis Providus Csobán Dumitru Annorum circiter 40 Jobaggio supra scripti Comitis ad puncta Deutralia nihil fatetur.

21ma Testis Providus Munténás Niká Jobaggio Illustrissimi Comitis Alexandru Bethlen fatetur ad 1ma Én töbször etzernél, Péter Moldován nevezetű malefactort, itten Héjasfalván nem láttam. Ad 2^{dum} et 3^{ium} nihil.

22. Testis Providus Todorán Lázár Annorum circiter 40 Jobaggio Illustrissimae Baronibus Antonio Domokosianae fatetur ad 1ma Láttam szemeimel és tudom hogy az el mult nyáron, egy Szász Kézdi határon lakó Mihezszzel, az falunkon keresztül ment. Más nap, láttam hogy Méltóságos Groff Bethlen Davidné Aszszony eö Nagytsága fogadojában, Helybeli Voszijal ivutt és akkor fogságba is eset, az után meg szabadulván, az után nem sok idővel, itten Hejasfalván, az falu egybe gyűlvén, valami baja igazítása véget, estve még az Utzáról bé nem mentem volt házomhoz, látam Péter Moldovánt, harmad magával, jöni az falunkon keresztül és engem meg szállita illy formán; Álly férre s.v. boszom az lelkedet, magamis vissza szidom, és azonba tolvajt kiáltok, és utánnuk eredink, de meg nem foghatok. Ceterum nihil.

23ma Providus Onya Czitzij Annorum circiter 40 Jobaggio Spectabilis Domini Stephani Maroti fatetur ad 1ma Láttam szemeimmal az kérdésben forgó Péter Tolvajt, az falunkon keresztül menni, ad reliqua nihil.

24ma Testis Providus Kosztin Kimpian Annorum circiter 40 Jobaggio Spectabilis Domini Stephani Maroti fatetur ad 1ma Két versen láttam Péter Moldovánt, nappal az falunkon keresztül menni. Ad 2^{dum} Nihil. Ad 3^{ium} Tudom Aszszist, mikor az Czobel Ur lovait el lopták, hogy az falu öszve gyűlvén, az igasság letétel mellet, az falu végénél tovább nem ment.

25ma Testis Providus Helybeli Vaszij Annorum circiter 30 Inquilinus Illustr. Baronisae Domokosianae fatetur ad 1ma Le tett hitem után, bizonyoson tudom vallani, mivel szemeimmal láttam, az elmúlt 1782 esztendőben, hogy az kérdésben forgó Péter Moldován nevezetű Tolvaj, háromszor volt az falunkban, és itten keresztül ment.

26ma Testis Providus Lörincz István Annorum circiter 60 Jobaggio Spectabilis Domini Beniamini Somodi fatetur ad 1ma Láttam egy alkalmatossággal, nappal, hogy Péter Moldován itten Héjasfalván, Vlád Nitzuly-nivál veszekedet, az Baló Urtól el lopott ló felet, az melyért Vlád Nitzuly fogva volt. Ad reliqua nihil.

27ma Testis Providus Ferentzi Ferentz Annorum circiter 50 Jobaggio Illustrissimi L.B. quondam Antonio Domokosianae fatetur. Ad 1ma Két versen szemeimmal láttam Péter Moldovánt, az el mult esztendőben, az falun, Héjasfalván, keresztül menni. Ad 2^{dum} et 3^{ium} Nihil.

28^{vus} Testis Providus Irimi Táléntrák Annorum circiter 20 Jobaggio Spectabilis Domini Alesandri Nagy fatetur Ad 1um Én, Péter Tolvajt, itten Héjasfalván, etzernél többszer nem láttam. Ceterum nihil.

29^{nus} Testis Providus Posztya Péter Annorum circiter 60 Jobaggio Illustrissimae Baronisae Domokosianae fatetur ad 1um et 2um Nihil. Ad 3um Tudom hogy mikor az Czobel Ur lovai el kárasadtak, hirt tettek az falunak és egybe gyűlvén az falu, az falu vegiig el mentetenek és onnan visszá tértenek.

Praescripti Fatentes omnes et singuli sunt praescriptae conditionis Incolae praedictae Possessionis.

Cujus quidem praemissae hujus modi Inquisitionis Nostrae seriem pro ut per Nos extitit expedita et peracta Illustritati Vestrae Inclytaeque Tabulae Continuae fide Nostra mediante rescripsimus in reliquo Patrocinio et Favoribus humilime Commendati perennamus.

Illustritati Vestrae
Inclytaeque Tabulae Continuae

humilimi servi
Josephus Szoboszlai mp.
I. Comitatus Alb. Super.
Alter vice judex nobilium
et
Samuel Gillyén m.p.
I. Comitatus Albae
Super Iurassor

Correcta per nos

[Pe verso] Illustrissimo Domino Domino Supraemo Praesidi Inclytae Tabulae I. Comitatus Albae superioris Iudiciariae

Iuratis Assessoribus Ordinario ac Vice Notariis Domino
Dominis Patrono humilime Colendissimis

Ao. 1783. Apper. Stephan Rápolti m.p. de Peselnek

I. Cottus. Alb. Super. V. Notar.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

Întrebările care ni s-au propus erau următoarele:

Prima: Știe, oare, martorul cu siguranță și, în mod evident, a văzut, oare, cu ochii lui că numitul Petre Moldovan, răufăcător public, s-ar fi plimbat, deseori, pe străzi, în timpul zilei, în Vânători și ar fi petrecut, cu tot curajul, și în timpul nopții. După nume însă, la cine a petrecut și de câte ori a fost în sat și pentru cât timp? De asemenea

A doua: Știe, oare, martorul că, prin fapta sa violentă, abuzivul răufăcător public i-a luat caii domnului Czobel din fața ochilor lui și că, până în ziua de azi, aceștia se află la el? În sfârșit

A treia: Este adevărat că aceste fapte violente ale numitului tâlhar au fost aduse la cunoștința judei și, cu toate acestea, satul nu s-a ridicat și nu l-a prins ? Să recunoască martorul, cum omnibus congruis circumstantiis.

Urmează numele martorilor și mărturiile lor

Primul: Mărturia făcută de chibzuitul Andrei Fodor senior, de circa 68 de ani, iobagul strălucitului domn Benjamin Somogyi. La prima: Eu, cu ochii mei, nu l-am văzut pe numitul răufăcător Petru Moldovan, dar am auzit că umbla des, ziua și noaptea, pe aici, prin Vânători, și într-o împrejurare, seara, am auzit împușcături în sat și, zăbindu-le, am fugit afară, întrebându-i pe oameni că cine a tras, la care mi-au răspuns oamenii că Petru Tâlharul. La a doua: Nimic. La a treia: Știu și aceea, cu siguranță, din spusele altora, că atunci când Petre Tâlharul a dus caii domnului Czobel, adunând judele satului pe săteni, s-au dus la capătul satului și, de acolo, s-au întors, fără să vrea să găsească urmele calului domnului Czobel, susținând că nu sunt datori cu găsirea urmelor în afara satului.

Al doilea: Mărturia făcută de Andrei Fodor junior, de circa 28 de ani, iobagul strălucitului domn Benjamin Somogyi. La prima: Știu să mărturisesc, cu siguranță, pentru că am văzut cu ochii mei, aceea că în două rânduri l-am văzut, o dată seara, atunci ne-am și dus după el să-l prindem, dar nu am reușit, a doua oară, în timpul amiezii, că traversa tâlharul Petre satul, aici. La a doua: Nimic. La a treia: Știu și aceea, cu siguranță, că atunci când au furat caii domnului Czobel, adunând judele satului pe săteni, ne-am dus până la capătul satului și în afara satului nu au vrut să meargă sătenii pentru a depista urme, spunând că nu sunt datori cu depistarea urmelor în afara satului.

Al treilea: Mărturia făcută de chibzuitul Petru Nica, de circa 30 de ani, iobag al strălucitului domn Benjamin Somodi. La prima: După credința mea adevărată, știu să mărturisesc, pentru că am văzut cu ochii mei, faptul că, într-o împrejurare, în timpul zilei, cam pe la vremea amiezii, aici în Vânători, în poarta unui localnic, Vasile, oprindu-se numitul Petre Moldovan, călare, a început să-l certe așa: No futu-ți mama ta, dacă nu-mi aduci șaua, frâul, cureaua, basmaua, jocul care sunt ale mele, te voi jupui de viu, ca să-ți privești cu ochii tăi propria piele. Cu acea ocazie, l-am văzut destul de bine. La a doua: Am auzit că au fost furați caii domnului Czobel, dar cine a făcut-o, nu știu. La a treia: ca și mărturiile dinainte.

Al patrulea: Mărturia făcută de chibzuitul Ion Petre, de circa 22 de ani, iobag al preailustrului baron Anton Domokos. La prima. La a doua. Nimic. La a treia: Știu aceea că, atunci când s-au furat caii domnului Czobel, sătenii adunându-se, s-au dus până în capătul satului și de acolo s-au întors înapoi.

Al cincilea: Mărturia făcută de chibzuitul Trandi al Pascului, de circa 50 de ani, iobag al văduvei prealuminatului baron, răposatul Anton Domokos. La prima și la a doua: nimic. La a treia: Când au fost furați caii domnului Czobel, satul a pornit pentru a căuta urmele, dar nu au depășit capătul satului, susținând că în interiorul satului s-a produs paguba legată de cai, cu atât mai mult cu cât din mâinile proprietarului au fost furați.

Al șaselea: Mărturia făcută de chibzuitul Rob al Lupului, de circa 30 de ani, iobag al strălucitului domn Ștefan Maroti. La prima, la a doua: nimic. La a treia: Știu că atunci când caii domnului Czobel au fost furați din mâinile sale, dându-se de știre satului prin intermediul judei sâtesc, s-au dus sătenii până la capătul satului și de acolo s-au întors înapoi, nevrând să mai continue descoperirea urmelor.

Al șaptelea: Mărturia făcută de chibzuitul Mihai Pipaș, de circa 30 de ani, iobag al preailustrului Domokos. La prima: Cu ocazia târgului de la Sighișoara, am văzut cu ochii mei că a trecut pe aici, prin Vânători. La a doua: Am auzit că tâlharul Petre ar fi furat caii domnului Czobel, dar nu știu aceasta cu siguranță. La a treia: Când au fost furați caii domnului Czobel, știu că, cu sat cu tot, ne-am dus până la capătul satului și de acolo ne-am întors înapoi.

Al optulea: Mărturia făcută de chibzuitul Mihai Kis, de circa 22 de ani, iobag al preailustrului conte David Bethlen. La prima: Nimic. La a doua: Am auzit, din gura vizitiului domnului Czobel, că Petre Moldovan a furat caii domnului său. La a treia: Știu că, atunci când s-au furat caii domnului Czobel, atunci sătenii s-au adunat și s-au dus până la capătul satului, ca să găsească urmele, dar nu știu la ce s-au gândit și s-au întors, de acolo, înapoi.

Al nouălea: Mărturia făcută de chibzuitul Ioan Bardoș, de circa 30 de ani, iobag al preailustrei baroneze Domokos. La prima: În ziua aceea, când l-au prins pe tâlharul numit Petre Moldovan, în cârciuma din Șard, în acea zi l-am văzut că traversa satul pe aici, prin Vânători. La a doua: l-am auzit pe vizitiul domnului Czobel spunând că acel tâlhar i-a luat caii, cu forța. La a treia: Nimic.

Al zecelea: Mărturia făcută de Ioan Nemet, de circa 40 de ani, iobag al strălucitului domn Beniamin Șomodi. La prima: L-am văzut, cu ochii mei, pe tâlharul despre care ne anchetați, trecând călare pe aici, prin Vânători. Și anume, prima oară, l-am văzut când nevasta lui Șandor l-a întrebat că de unde este, iar el a răspuns: eu sunt din Paloș. La aceasta, a întrebat nevasta lui Alexandru Nagy că domnul meu Szentkirályi cum se mai simte în Paloș, și i-a răspuns tâlharul Petre că: și el este un tâlhar, dar de îndată ce mă voi întoarce acasă, imediat îl voi tăia, și, cu aceasta, s-a dus până la poarta lui Vlad Nițul și acolo, discutând cu băiatul său, Petre, a plecat. La a doua: Nimic. La a treia: Atunci când s-au furat caii domnului Czobel știu că sătenii, adunându-se, s-au dus până la capătul satului și de acolo s-au întors înapoi.

Al unsprezecelea: Mărturia făcută de chibzuitul Vasile Căldăruș, de circa 20 de ani, iobag al strălucitului domn Ștefan Maroti. La prima și la a doua: Nimic. La a treia: După credința mea, pot să mărturisesc că atunci când domnul Czobel a fost păgubit de caii săi, judele adunându-i pe săteni, s-au dus până la capătul satului și de acolo s-au reîntors.

Al doisprezecelea: Mărturia făcută de chibzuitul Vasile al Șchiopului, de circa 60 de ani, iobag al strălucitului domn Ștefan Maroti. La prima și la a doua nu a făcut mărturie. La a treia: Atunci când satul a fost ridicat spre a i se face dreptate domnului Czobel, și eu mă aflam acolo împreună cu sătenii și ne-am

dus până la capătul satului, dar mai departe nevrând să meargă satul, de acolo ne-am reîntors.

Al treisprezecelea: Mărturia făcută de chibzuitul Gheorghe Vlad, de circa 30 de ani, iobag al strălucitului domn Ștefan Maroti. La prima: L-am văzut, într-o împrejurare, cu ochii mei, pe Petre Moldovan, la vremea amiezii, că îl certa pe localnicul Vasile și îl ocăra, în poarta acestuia, după care a plecat. La restul, nimic.

Al patrusprezecelea: Mărturia făcută de chibzuitul Gheorghe Căpățână, de circa 40 de ani, iobag al fiscului. La început, tot așa, eu nu l-am cunoscut pe tâlharul numit Petru Moldovan ci, într-o seară, auzind împușcături, am ieșit afară și am văzut trei oameni călare trecând pe uliță, întâlnindu-se atunci cu Lazăr Tudoran, care venea din partea opusă, și începându-i să-i strige lui unul dintre tâlhari ca să se dea la o parte din drumul lor, iar Lazăr Tudoran începând să strige "hoții", câțiva au și pornit după ei, dar nu i-au prins. Nu știu că el sau altcineva să fi dus caii domnului Czobel. Știu că satul a fost ridicat ca să găsească urmele cailor, dar sătenii nu s-au dus mai departe de capătul satului.

Al cincisprezecelea: Mărturia făcută de chibzuitul Gabriel Tudor, de circa 30 de ani, locuitor pe domeniul preailustrului conte Alexandru Bethlen. La prima: L-am văzut în toamnă, pe drum, pe numitul Petre Moldovan, aici pe ulița din Vânători, trecând în timpul zilei. La restul, nimic.

Al șaisprezecelea: Mărturia făcută de chibzuitul Gavrilă Săvui, de circa 25 de ani, iobag al preailustrei baronese, consoarta defunctului Anton Domokos. La prima: Înainte ca tâlharul să fie prins la cârciuma din Șard, l-am văzut aici că traversa prin Vânători. La celelalte două, nimic.

Al șaptesprezecelea: Mărturia făcută de chibzuitul Gheorghe Rob, de circa 30 de ani, iobag al strălucitului domn Ștefan Maroti. La prima și la a doua: Nimic. La a treia: Când s-au furat caii domnului Czobel, dând de știre satului măria sa domnul Iosif Czobel, satul s-a ridicat și a mers până la capătul satului și de acolo s-au întors înapoi.

Al optsprezecelea: Mărturia făcută de chibzuitul Todea Todoran, de circa 60 de ani, iobag al măreșului domn Iosif Czobel. La prima: După jurământul depus, nu știu să mărturisesc altceva decât că l-am văzut pe Petre Moldovan înainte de târgul din Sighișoara, înaintea toamnei din 1782, trecând pe aici, prin satul Vânători.

Al nouăsprezecelea: Mărturia chibzuitului Moise Muntenaș, de circa 20 de ani, iobag al preailustrului conte David Bethlen. La nici una nu a mărturisit nimic.

Al douăzecilea: Mărturia făcută de chibzuitul Dumitru Ciobanu, de circa 40 de ani, iobag al contelui menționat mai sus. La punctele în cauză nu a făcut nici o mărturie.

Al douăzecișunulea: Mărturia făcută de chibzuitul Nica Muntenaș, iobag al preailustrului conte Alexandru Bethlen. La prima: Eu pe răufăcătorul numit

Petre Moldovan nu l-am văzut decât o singură dată, aici la Vânători. La a doua și la a treia: Nimic.

Al douăzeci și doilea: Mărturia făcută de chibzuitul Lazăr Todoran, de circa 40 de ani, iobag al preailustrei baroneze a lui Anton Domokos. La prima: Am văzut cu ochii mei și știu că, în vara care a trecut, a traversat satul nostru, împreună cu un stupar care locuiește pe hotarul satului Saschiz. A doua zi, l-am văzut că bea, împreună cu localnicul Vasile, în hanul doamnei înălțimii sale, măritului conte David Bethlen și atunci a și fost capturat, după care evadând, la scurtă vreme după aceea, aici în Vânători, adunându-se satul pentru a rezolva unele treburi, la urmă, până când nu am apucat a intra de pe uliță în casa mea, l-am văzut pe Petre Moldovan traversând satul, împreună cu încă trei, și pe mine m-a strigat în acest fel: Dă-te la o parte, futu-ți sufletul tău. La care și eu l-am ocărât înapoi și, în același timp, am strigat "tâlharii" și ne-am dus după ei, dar nu i-am prins. În continuare, nimic.

Al douăzeci și treilea: Mărturia făcută de chibzuitul Onea Țâfai, de circa 40 de ani, iobag al strălucitului domn Ștefan Maroti. La prima: Am văzut cu ochii mei pe cel în cauză, tâlharul Petre, traversând satul nostru. La restul, nimic.

Al douăzeci și patru: Mărturia făcută de chibzuitul Costin Câmpian, de circa 40 de ani, iobag al strălucitului domn Ștefan Maroti. La prima: L-am văzut, în două rânduri, pe Petre Moldovan, traversând satul nostru, în timpul zilei. La a doua: Nimic. La a treia: Știu și aceea că, atunci când s-au furat caii domnului Czobel, satul s-a adunat pentru a face dreptate, dar nu a trecut mai departe de capătul satului.

Al douăzeci și cincilea: Mărturia făcută de chibzuitul localnic Vasile, de circa 30 de ani, locuitor al domeniului preailustrei baroneze Domokos. La prima: Conform jurământului depus, știu să mărturisesc, cu siguranță, pentru că l-am văzut cu ochii mei, că în anul 1782, care a trecut, cel în cauză, numitul tâlhar Petre Moldovan, de trei ori a trecut prin satul nostru și aici a traversat satul.

Al douăzeci și șaselea: Mărturia făcută de chibzuitul Ștefan Lörincz, de circa 60 de ani, iobag al strălucitului domn Beniamin Somodi. La prima: am văzut, într-o împrejurare, în timpul zilei, aici în Vânători, că Petre Moldovan se certa cu Vlad Nițui, pentru un cal furat de la domnul Balo, pentru care Vlad Nițui a și fost prins. La restul, nimic.

Al douăzeci și șaptelea: Mărturia făcută de chibzuitul Francisc Ferenczi, de circa 50 de ani, iobag al preailustrului baron, răposatul Anton Domokos. La prima: în două rânduri, am văzut, cu ochii mei, pe Petre Moldovan traversând satul Vânători, în anul care a trecut. La a doua și la a treia: Nimic.

Al douăzeci și optulea: Mărturia făcută de chibzuitul Irimia Talentrak, de circa 20 de ani, iobag al strălucitului domn Alexandru Nagy. La prima: Eu nu l-am văzut decât o dată pe tâlharul Petre aici în Vânători. În continuare, nimic.

Al douăzeci și nouălea: Mărturia făcută de chibzuitul Petru Postea, de circa 60 de ani, iobag al preailustrei baroneze Domokos. La prima și la a doua: Nimic. La a treia: știu că, atunci când a fost păgubit domnul Czobel de caii săi, satului i s-a adus la cunoștință, și adunându-se sătenii, s-au dus până la capătul satului și de acolo s-au întors înapoi.

Illustrissime Domine Domine Comes Supreme
 Inclyta item Tabula Continua Judiciaria
 Domine Domini Patrone mihi Gratiose humilime Colendissimi

Alázatoson jelentem, Nagyságodnak és az Tekintetes szüntelen folyó Törvényes Táblának, hogy Nemes Fejér Vármegye Felső Járása Vice Ispánnya, Tekintetes Magyar Csesztvei Miske Imbreh Ur, küldé kezembe egy írott Instructiot, a végre hogy hivatalam szerint ott az hol illik tenorával praecedálnék, mely Instructio, így következik

Instructio

Nemes Fejér Vármegye Felső Járása Vice Ispánnya, Tekintetes Magyar Csesztvei Miske Imbreh Ur, tégedet, Providus Simon Csulit, Kornis Antal Ur lobbágyát és Héjasfalvának mostani actualis falus biráját, Kire per mutationem dicti officii Iudicatus, minden falu terhei és responsabilitása, legitime condéscendalt, tertio tecum Juratis vel quibus ad stare valueris in vestris ipsorum propriis reliquorumque Incolarum et Inhabitorum rusticorum Possessionis Hejasfalva nominibus et in Personis ut falutt in általam Tisztem szerint, modo legitimo Certificáltatt ad 8va Diem a Die huius modi Certificationis Legitime Computando Justa brevem Juditiorum Processum alias in similibus observari solitum az említett Nemes Vármegye szüntelen folyó Törvényes Táblájára, Törvényre, ez okon hogy, ezen esztendőben, közelebből Augusztusban és Septemberben, az Nemes Küküllő Vármegyei Tablájától meg Sententiáztatott Péter Moldován, nevezetű publicus malefactort, éjjel, nappal, Bátorságosan falutokba mulatozni, az falu Utzáin alá és fel járnai, nem tsak meg nem engedtétek, sött, mikor az Czobel Ur lovait erőszakoson el vette és vitte, akkoris, ámbár hurré tettik volna, az nevezett malefactornak tselekedetetekért fel nem költetek falustól, és el nem fogtátok, mely Törvénytelen tselekedetetekért, az Exponens Ur ratione dicti sui officii, termino et foro in premissis, aszt tselekedni, quod Juris Justiciaeque erit, véghez vinni el nem mulattya, legyen azért hirettekkel et Protestatur.

Mely Instructiot, kezemhez vévén, Anno 1783, Die 15^a Mensis Februarii, el mentem Nemes Fejér Felső Vármegyébe, Héjasfalvára, az mostani Falus Biró, Providus Simon Csulij házához, az holottis, az kapu előtt meg álván, magát Simon Csuléjt, Helybeli Vasziót és Bardos Jantsit mint hogy edgyütt voltak, ki szólítottam és az kezembe lévő Instructiott, eő előtttek szóról, szóra fel olvasván és nékiek oláh nyelven meg magyarázván, általak az falut, Héjasfalvát, ad 8va, az Tekintetes Nemes Fejér Felső Vármegye szüntelen folyó Törvényes Táblájára az Instructioban expressált okkokért, Certificálom. Ezen Certificációmra, az nevezet birotól ilyen feleletett értem, az falut egybe gyűjtem és hurré teszem nékiek.

Ezen Certificátionak rendi valamint, szintén én előttem és általam mindenkben ekképpen menvén, végben irtam meg, énis, Nagyságodnak és az Tekintetes szüntelen folyó Törvényes Táblának, tulajdon kezem subscriptiója és usualis Petsétem alatt, fide mea mediante.

Ceterum Illustritatem vestram. Inclutamque Tabulam Cont. J. Comitatus Albae Super. Divinae Commendans Providentiae solito venerationis cultu persisto.

Illustritat. Vestrae

Inclyt. Item Tab. Cont. Judiciariae

humilimus servus

Josephus Szoboszlai m.p.

J. Comitatus Albae Supr.

alter vice judex nobilium

[Pe verso] Illustrissimo Domino Domino Comiti Supr. Ac Praesidi Tabulae item Continuo Judiciariae J. Comitatus Albae Superioris Assessoribus Actualib. Ordinario item ac Vice Notariis Domino Dominis Patrono Gratosissimo humilime Colendissimis.
Anno 1783 Apper. Andr. Türi mp. Supr.
Judex nobilium I. Comitatus Albae Super.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

Preailustre domnule, domn comite suprem

De asemenea, strălucită Tablă judiciară continuă

Domnilor, domn stăpâni ai mei, mie binevoitori, cu supunere foarte onorați !

Cu umilință, raportează înălțimii tale și onoratei Table judiciare continue că vicecomitele ținutului de sus al nobilului comitat Alba, onoratul domn Emerik Miske din Cisteiul de Mureș, mi-a trimis, în mână, o instrucțiune scrisă, în scopul ca, după cerințele funcției mele, să procedez la publicarea ei, acolo unde se cuvine, care instrucțiune urmează, în felul următor:

Instrucțiune

Vicecomitele ținutului de sus al nobilului comitat Alba, onoratul domn Miske din Cisteiul de Mureș, pe tine chibzuitule Șimon Csuli, iobag al domnului Anton Kornis și actualul jude al satului Vânători, căruia, prin dispoziția numitului oficiu juridic, îi revine povara și responsabilitatea legitimă a fiecărui sat, tertio tecum Juratis vel quibus ad stare valueris in vestris ipsorum propriis reliquorumque Incolarum et Inhabitorum rusticorum Possessionis Vânători nominibus et in Personis ut, în virtutea funcției mele, modo legitimo, să informezi ad 8va diem, a Die huius modi certificationis Legitime Computando Justa brevem Judiciorum Processum alias in similibus observari solitum la amintita Tablă a numitului nobil comitat, în cauza potrivit căreia, în apropiatul

august și septembrie a acestui an, pe răufăcătorul public numit Petre Moldovan, condamnat de Tabla nobilului comitat Târnava, l-ați lăsat nu numai să petreacă cu curaj zi și noapte în satul vostru, să umble în sus și în jos pe ulițele satului, ci mai mult, chiar și atunci când a luat cu forța caii domnului Czobel și i-a dus, cu toate că vi s-a adus la cunoștință fapta răufăcătorului, nu v-ați ridicat întreg satul și nu l-ați prins, pentru care faptă nelegiuită, domnul Exponens, ratione dicti sui officii, termino et foro in premissis, va înfăptui aceea quod Juris Justiciaeque erit, neprecupețind să ducă la bun sfârșit, ca de aceea să fiți informați, et Protestatur.

Care instrucțiune, preluând-o în anul 1783, ziua a 15-a a lunii februarie, m-am dus în Vânători, în nobilul comitat Alba De Sus, la actualul jude sățesc, la casa chibzuitului Șimon Csuli, unde oprindu-mă în fața porții, i-am strigat pe însuși Șimon Csuli, pe localnicul Vasile și pe Iancu Bardos, care se aflau împreună acolo, și am citit în fața lor, cuvânt cu cuvânt, instrucțiunea preluată de mine și explicându-le în limba română, prin intermediul lor am informat satul Vânători, în privința dispozițiilor din instrucția din data de 8 a onoratei Table judiciare continue a nobilului comitat Alba De Sus. La această informare, am primit răspunsul de la numitul jude că am înțeles, voi aduna satul și le voi aduce la cunoștință.

Această informare am efectuat-o în ordinea și la nivelul cerințelor pe care le-am avut în față și prin intermediul meu, ducând-o la bun sfârșit întocmai în acest fel, am scris înălțimii tale și onoratei Table judiciare continue, sub semnătura mea proprie și sigiliul meu uzual, spre încredințare

prea umilă slugă
Iosif Szoboszlai m.p.

5.

1783 iulie 5, Reghin

Felséges Uram !

Alláb meg jedzetett, a ki Méltóságos Groff Hállér Pál Ur eő Excellentiájá Jobágya vagyok, és á melynek, untálan és szüntelen, mind kömivess dolgoztám, és a munkámért nehogy valamit fizettet volná, hánem még tsák ennem sem adott, könyöreg álazatoson Felségednek, igasságoss tételért, és assésztentiaért, Hállér Pál Ur eő Excellentiájá ellen, hogy az 1 pár oekreimet, melyket midön 20 esztendő ellöt azt Idöbben tártóttám, és 50 fr. betsültetek, Tisztarto Ur által elvittetenek, in natura, ávágy pénzel viszá adatassának.

1mo Eltölt imár 2ö Esztendeje, hogy az mosstani Gróff Gyúlai Ferentz Ur eő Nacsága Regimenteben magám önként ákaratomból, szolgálattót vettem, jó lehet úgyán hogy Földess Urámnak kedve ellen, mely ókból valo nézve, az étszáká Oekreimnek elvitelle meg esset.

2do Lengyel Országból káptám volt, 12 esztendő előtt, az Obersteremtől, Koppentzollertől, szabadságót, és levelet, hogy ő Excellentiától, úgy mind Groff Hállér Páltól, valamit ígérhetnék, de midőn a levelet meg mutattam volna, és az Oekreimről említésst tettem volna, ászt felelte, nékem az Regiment ábbán semi nem parantsól, és há tégedet az Császár nékem viszá ágja, akkor én is az Oekreidet viszá ádom.

3do Minden Más sturbán, Genneralis, és Commissarius Uróknál, magamát azérant jellenttem, de tsák a sók igiretekkkel voltám, és azokbán bizván, addig az Oráig semmit sem vigesztenek, és tsak az igirettel márádtám.

4do Ab 18 Annorum Spatio Szolgálók fen említett Regimentben, elsső Grannatiróss Companiában, mind Kősz Katoná, és szándikom vágyón Felssigedet, á még az eröm engedi, tovább béli szolgálátra magamát ajánláni, és hóltomig szolgálni.

Felsigednek,
Sig. Szász Régen, die
5 Julii A. 1783
Thomas Leprich Gránnatiróss
Compániában Kősz Katoná Grof
Genneralis Gyulai Ferentz Regimentben

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Maiestatea Voastră !

Subsemnatul, care sunt iobag al excelenței sale, măritul domn conte Paul Haller, și căruia i-am lucrat ca zidar, fără zăbavă și neîntrerupt, fără ca să-mi plătească ceva, nedându-mi nici măcar de mâncare, mă rog cu umilință înălțimii tale a-mi face dreptate și a-mi da un sfat împotriva excelenței sale, domnul Paul Haller, ca acea pereche de boi pe care am ținut-o în urmă cu 20 de ani, care valora 50 de forinți și pe care a luat-o prin intermediul domnului administrator, să mi-o restituie, în natură sau în bani.

Prima: Au trecut deja 20 de ani de când, din proprie voință, m-am înrolat în actualul regiment al Înălțimii sale, domnul conte Francisc Gyulai, poate că împotriva dorinței domnului meu stăpân de pământ, motiv pentru care, în timpul nopții, s-a petrecut luarea boilor.

A doua: În urmă cu 12 ani, am primit din Polonia, de la comandantul meu Koppentzoller, lăsarea la vatră și scrisoarea ca excelența sa, contele Paul Haller, să mă ajute, dar în timp ce îi arătam scrisoarea și îi pomeneam despre boii mei, mi-a răspuns că, în acest caz, regimentul nu îmi ordonă mie și că dacă pe tine împăratul mi te dă înapoi, atunci și eu îți voi restitui boii.

A treia: M-am prezentat în fața fiecărui domn ofițer, general sau comisar, dar nu am obținut decât multe promisiuni și crezând în ele, nici până la această oră nu m-am consolată deloc și am rămas numai cu promisiunea.

A patra: De o perioadă de 18 ani, servesc în regimentul amintit mai sus, în prima companie de grenadiri, ca simplu soldat, și am intenția că, dacă puterile îmi permit, să mă recomand a o sluji în continuare pe Maiestatea voastră, până la moarte. Maiestății Tale,

Tămaș Leprich,

simplu soldat în compania de grenadiri a regimentului contelui-general
Francisc Gyulai

6.

1783 august 19, Făgăraș

Méltóságos Gróff és fő Ispány Ur,
Tekintetes Nemes szüntelen folyó Törvényes Tábla;
Méltó tisztelettel tisztelendő jó Uraink !

Ezen folyó esztendőben Kis Aszszony havának 18^{ik} napján, az erdőkön lappangó és nyilvánságoson Uton álló Tolvajokkal való társalkodásokért elfogatván, azon végre rendeltetett fegyveres katonáknak kezek által, tiz Gallatzi személyek, minekutánna azokat ezen Hellység közönséges Tömletzére vétették volna, az Nemes Tábla kötelessége szerint az okot vállaló vétkeknek kinyilatkoztatása véget bizonyos kérdésekre vette, és minden Kénszerítés nélkül való feleleteket az Törvényes Tábla Színén, fel jegyezvén, Nagyságodnak, és az Nemes Táblának azon Nemes Vármegye Törvényes Jursidictiójának alatta valók lévén, ide zárva jövendöbeli Törvényes haszon véget által küldi, jelentvén az Nemes Táblának aztot egész tisztelettel, hogy mi az Gallatzi Communitás Kérességére, azon elfogott Személyeket kinem attúk, hanem ökök oda utasítottuk, azon Hellység Jurisdictionóják ot tartozván. Méltostassék azért az Nemes Tábla vagy Kezességen való ki botsátatások iránt (ha úgy fog tetzeni) irni, vagy pediglen bátorságos őrizett alatt, azon Nemes Vármegye Tömletzére által vitetni: Továbbá pedig szokott Tisztelettel marattunk

Nagyságodnak, és az

Tekintetes Táblának

Köteles szolgálja

Béldi Josef m.p.

Fogarás. Die 19^a Augusti

A. 1783 [o altă mână] Fogarasi P. István

Fogarasi földi fő notarius

[Pe verso] Praesentatur Die 23 Augusti 1783

Ref. D. Ord. Notar

Relat. Die 25^a Augusti

Doc. nr. (19) 9840

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domnule conte și comite suprem !
Onorată și nobilă Tablă continuă judiciară !
Bunilor noștri domni, onorați cu respectul cuvenit !

În anul în curs, în a 18-a zi a Sântămăriei mici, fiind capturate, în sfârșit, în mâinile soldaților înarmați solicitați în acest scop, zece persoane din Galați care se ascundeau în păduri și tâlhăreau pe drumurile publice, după ce pe aceștia, în loc să fie aruncați în închisoarea comună a acestui ținut, nobila Tablă, conform obligațiilor ei, i-a supus mai întâi unui anumit interogatoriu pentru a evidenția faptele lor, răspunsurile obținute fără vreo constrângere, consemnate fiind la nivelul Tablei judiciare, le trimitem măriei tale și nobilei Table, aflându-ne sub jurisdicția legilor acelui nobil comitat, anexându-le în perspectiva ducerii la bun sfârșit a anchetei judiciare. Raportăm totodată nobilei Table, cu tot respectul, faptul că noi nu am eliberat acele persoane capturate la cererea comunității Galați, ci i-am îndrumat acolo, la jurisdicția ținutului, fiind acolo aparținători. Să binevoiască de aceea nobila Tablă sau să ne scrie în sensul eliberării lor cu milostivenie (dacă așa va considera necesar) sau să-i transfere sub pază strictă la închisoarea acelui nobil comitat. Rămânem însă în continuare, cu obișnuitul respect, măriei tale și onoratei Table, obligate slugi,

Iosif Béldi m.p.

Ștefan P. Fogarasi
Notar suprem al districtului Făgăraș

7.

1783 septembrie 8, Bahnea

Tekintetes Continua Tábla
nékem Bizadalmas Jó Uram !

Segesvári Hannenhein Uram, Ki-is ugy tudom most-is Perceptorságot visel éppen a Kerezdi Határ szélbe, tart a Dánosiaktól zálogba, vagyis Arendába, egy darab Hellyet, hová-is Hurubákban, egy néhány oláhot szállítván, és oeconomiát gyakorolván szegény kerezdi és Besei embereinket, mar régtől fogva sok képpen vexállya, mellyeket per partes enumerálnom hosszúra terjedne, de a peragált Inquisitioból, reméllem mindenek ki-fognak villágosodni, mivel pedig meg irt Hannenhein Uram ezektől a vexáktól, ugy tapasztallyuk, nem-akar megszűnni, ajánlom ezen szegény embereink dolgát a Terkintetes Continua Táblának, és Kérem ezen panaszok aránt bé adott Memorialisokat méltotzassék Atyai szívére venni, és végbe vinni azt, hogy a miket Hannenhein Uram törvénytelenül extorquealt, azokat resztituállya, és többé embereinket ne emungállya. Mellynek ajánlása mellett, mostanis egész tisztelettel maradok,

Az Tekintetes Continua Táblának

Igaz Köteles szolgálja
Bethlen Pál m.p.

Bonyha 8^a – 7bris 1783

[Pe verso] Inclytae Tabulae continuae Inclyti Comitatus Albensis
Transilvaniae Superioris Judiciariae domine mihi Colendissimis
Observandissimis Martonfalva
Submissa Repraesentatio Die 19^a Octobris Anno 1783
Praesentatur 10 Octobris 1783
Referatur D.S. Mohai
Relatur 19^a ejusdem

Doc. nr. 618

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

**Onorată Tablă continuă
Bunilor domni, mie de încredere !**

Domnul Hannenhein, din Sighișoara, care – așa după cum știu – îndeplinește și acum funcția de perceptor, ține în zălog sau în arendă, de la Dăneșeni, o bucată de loc chiar în marginea hotarului cu satul Criș, unde a așezat în colibe câțiva români pe care îi pune la muncă, păgubind în multe feluri, deja de multă vreme, sărmânii oameni ai noștri din Criș și de la Stejăreni. Pentru a enumera amănunțit aceste pagube, m-aș extinde prea mult, dar din ancheta desfășurată sper că toate vor fi scoase la lumină. Pentru că, însă, constatăm că pomenitul domn al meu Hannenhein nu dorește a înceta păgubirea pe care o provoacă, recomand problema acestor oameni sărmâni ai mei onoratei Table continue și cer ca memoriul încheiat în sensul acestor plângeri să binevoiți a-l pune la sufletul Dumneavoastră părintesc pentru ca pagubele provocate nouă în chip nelegiuit de către domnul Hannenhein să fie restituite și, de-acum încolo, pe oamenii noștri să nu-i mai prigonească. Pe lângă care recomandare, rămân și acum cu întregul respect, onoratei Table continue prea îndatoritoare slugă,

Paul Bethlen m.p.

8.

1783 octombrie 22, Stejăreni

Ajánllyuk Méltóságos Groff fő Ispány és Praeses Ur
Nagyságodnak és a Tekintetes Continua Táblának mindenkori
Kész szolgálatunkot !

Kivántunk alázatosan jelenteni Nagyságodnak, és a Tekintetes Continua Táblának, hogy midőn in Anno 1783 Die 7^a Novembris volnánk Nemes Felső

Fejér Vármegyében Keresden requirala bennünket Besében lako Providus Haning János Méltóságos Groff Camerarius, és Consiliarius, és a Felséges Királyi Táblának Praesesse Groff Bethlen Pál Ur eö Excellentíája Jobbágya, és kére bennünket hogy az irt Faluban Keresden Inquisitiot peragálnánk feleségének meg verettetéséről, adván minékünk Nemes Felső Fejér Vármegye Nagy Érdemü Fő Birája Türi András Ur vallató Petsétjét hogy azzal az előnkben convocalt fatenseket meg eskednök, és Hitek után tett fassiojokat le írrok. Miis annakokaért, mind az fenneb nevezett Henning János Kérésének elegend Kivánván tenni, mind pedig az Tekintetes Fő Biró Ur Petsétyének Kivánván engedelmeskedni; elmentünk az nevezett falu mostan fungens Fő Polgar Sip János, ugyan fenneb betsülött Méltóságos Groff Ur eö Excellentíája Jobbágya Házához, az holott az előnkben convocált fatenseket leg elsőbbenis erős Hittel meg eskéttünk; annakutánna az előnkben adattatott Kérdés szerint serio examináltuk, és Hitek után tett fasziojokat in sequentibus megis irtuk.

Az Petsétnek rendi ez vala

Anno 1783. Die 22da Octobris. Sigillum Citator. Certificator. Inquisitor Attestator. Repetitor in et Prohibitorium, pro parte, et In persona Providus Joannis Hening Incolae Possessionis Bese, Iobbagionis Excellentissimi Domini Comitis Pauli de Bethlen Sacrae Caesareo Regiae et Apostolicae Majestatis Camerarii Consiliarii Status utrobique Actuali Intimi, et Inclytae Tabulae Regiae in Magno Transilvaniae Principatu Judiciariae Praesidis sub Poena flor. Hug. 12 et subscriptum erat extraditum per Supremum Inclyta Comitatus Albensis Transilvaniae Super. Judicem Nobilium Andream Türi peratque Sygillo ejusdem Praelaudati Domini Supremi Judicis Nobilium super hostia Alba in medio, loco videlicet solito, impressive communitum, et roboratum, patenterque confectum et emanatum.

A kérdésnek pedig rendi éz vala

Tudjse a Tanu nyilván és bizonyoson láttaé szemeivel, és hallottáé füleivel ?

1ma Hogy in hoc Anno labenti 1783 Die véro 3^{ia} Mensis Octobris estve ezen Nemes Felső Fejér Vármegyében Besében Commoralo Providusnak, Henning Jánosnak, az feleségét, Katrinat, Méltóságos Groff Camerarius és Consiliarius, és Tabulae Regiae Praeses Ur, Groff Bethlen Pál Ur eö Excellentíája Jobbágy Asszonyát, midőn három lovaít legeltetés végett a mezőre hajtotta volna, ugyan a Besei Határban, Ki ? minemü szidalmok közt aggredialta, minden igaz ok nélkül ? Ki verte a földhöz és ott miként taglotta, főrevaloját a fejéről, szokójáját a nyakából ki szaggatta ki ? Ki kötözte, és kötöztette meg, azután, és kik voltanak azon actusban aggresorok segítői és meddig vitte rabul, onnat miként eresztette vissza; miit vette el, máigis zálogul ? Marhái azon Asszonynak tetteneké, és tehetteneke olyan notabilis kárt, vagy sem, mellyért azt érdemelhete volna azon Jobbágy Asszonya eö Excellentíájának, és a marhákat akartaé azon aggresor be hajtani, vagy tsak az irt személyekbe kötölözzet leg elsőbbenis, et haec cum omnibus congruis Circumstantiis vallya meg a Tanu minden Kedvezés nélkül, jó lelki esmerettye szerint.

Következnek a vallók nevei, és azoknak vallás tételek

1ma Testis Sara Gergelly in Capillis constituta Annor. Circiter 14 fatetur hinc in modum. Én a kérdésben forgó dologról azt tudom bizonyosan mondani, hogy midőn Henning János felsége Katrina én velem együtt az Besei Határra mentünk volna, marháinkot legeljük idején, és midőn az mi Határunkon legeltük volna, azonban Segesvári Hannenhain Urfi, Beséből szolgáljával együtt, lóháton mentenek volna az Méhes Kertye felé, melly vagyon az Segesvári Határon, találá bennünket, hogy az mi falunk Határan marháinkot etessük, azomban mit gondolván, kezdé felénk rugászkodni, és minden igaz ok nélkül, keményen szidni lelkünket, Atyánkot, és mi ijettünkben meg futamodván béért, és a fenneb említett Henning János feleségét lovával le ütettvén, és azomban le szálott és keményen kezdette tépni haját, köntösét, és rugdosni, úgy annyira hogy fein lévő kendeit mind el szagatta, és rajta lévő rokájáját nyakából ki szagatta, annakutánna szolgáljával meg kötöztetett, nem hogy marháinkot bé hajtotta volna, hanem minket egybe kötözve, vitt az méhes Kertye felé Határunkrol, azután pedig sok könyörgése után, az mellettem kötve lévő Hening János feleségét el botsátotta, de engemet, el nem botsátott, hanem éppen a Majorjaig vitetett, az holot őrizet alá tétetett, és énis valami nagy bajal őrizetek alól meg szabadulván, étzakának idején el szökvén, haza mentem, aztis tudom hogy az nevezet Asszonyak egy előruháját, és egy övedző sziját el vette, és máigis ott tartja.

2da Testis Provid. Juon Pintye Beseiensis Annor. Circiter 25, Jobbagio Excellentissimi Domini Comitis Pauli Bethlen fatetur. Én a kérdésben forgo dologrol egyebet nem tudok mondani, hanem azon étzakán mellyen az Deutralt Asszony meg verettetett, akkor én magamis az marhákkel voltám és én jöttem hazafelé és találkoztam Hening János feleségével és, Gergelly Sárával, hogy őtt marhát hajtnak ki legelni, fellyebb jöven találkoztam Hannenhain Urral hogy falunkbol megyen az Méhes Kertye felé, és egy kevésbé megállik, azomban penig Kemény Káronkodásait, és szidalmait hallám Hannenhain Urnak, és nem sokára, a fenneb nevezet személyek keményen valo sigoldásokat, és sirásokat, de azt szemeimmel nem láttam hogy mi képpen verte, tépte, és rugdozta. Az mi határunkon mivel igen seteszeg volt, hanem azután egy kevés idő mulva, látam hogy jö az Deutralt személy, nagy lelkentezve és beszéllé hogy mi képpen kenoszta, és verte meg őttött, és társát hogy el vitte kötözve, aztis láttam hogy rajta levő köntössét mind el hasogatta.

3^{tus} Testis Joannes Czál, Incola Possessionis Bese, Annorum Circiter 26, Jobbagio Excellentissimi Comitis Pauli Bethlen fatetur. Azon időben mellyen az Hennig János felesége meg verettetett etzakának idején, én magamis az marhákkel mentem lefelé Határunkba, azomban be ére Hanenhain Uram, és elis hagyá, nem meszsze távozozt én töllem, és hallom nagy Károlkodását, és szidalmát, lelkeket, Annyokot szitta, és azomban hallom hogy erőssen sikoltnak, de magam értvén a szovát Hannenhain Urnak, nem mertem közel menni, azonnal magam az marháimmal alább menék, és találám az Deutralt személy

hogy ottan sir, és marháitis hogy az mi határunkon vannak, úgy beszélle hogy miképpen bánt Hännerhain Ur vellek, és az társát kötözve elis vitte, láttam hogy rajta levő egyetmása mind elvan hasogálva, és ábrázattya meg körmölve, aztis bizonyoson tudom, hogy midőn marháinkot az Segesvári Határon tanállya, ha olyan helyre megyenis az hol semmi kárt nem teszenis, mégis egy marhán akár mi kitsid marha legyen, két két sustákat, és sokszor egy egy Mariástis eő bennünket ugy taxál.

Ezen fenn irt vallok minyajon laknak Nemes Felső Fejér Vármegyében Besében, az tulajdon magok földes urok Jozságáiban, kiket a fenneb meg irt Petzétnek erejivel, magunk eleiben hivttuk, és erős hittel meg eskettünk és vallás tételeket ide fellyeb le irtuk.

Melly Inquisitio mindenekben eszszerént menván végben, irtuk meg miis, Méltóságos Groff Fő Ispány, és Camerarius Ur Nagyságodnak, és a Tekintetes Continua Táblának igaz Hittünk szerént, tulajdon subscriptionak, és usualis Petzétünkkel meg erősítvén, jövőndő bizonságal kiis attuk Actum Anno Die locoque actori Praemisis.

Ezekután, a Szent Istennek oltalmában ajálván Méltóságos Groff Fő Ispány Ur Nagyságodat, és a Tekintetes Continua Táblát, és maradván, vagyunk.

Méltóságos Groff Ur Nagyságodnak, és a Tekintetes Continua Táblának

Sárpataki Szabo Lajos m. p.
Nemes Felső Fejér Varmegye Felső

igen alázatos szolgálái
és Voldorffi Szepesi Elek m.p.

Házájának edgyik Juratus Aszeszorja

Nemes Felső Fejér
Vármegyében Poszeszor

[Pe verso] Illustrissimo Domino Domino Supremo Comiti J. Comitatus Albae Superioris ejusdemque Comitatus J. Continuae Tabulae Judicariae Praesidi, Ceterisque, Dominis Juratis Assessoribus Ordinario item, ac Vice Notariis dictae Tabulae Continuae Judicariae Domino, dominis Nobis Gratoso humilime Colendissimis.

Anno 1783 Apper Ioannem Sárpataki de ead.
ordinar. I. Comitatus Alb. Super. Notar.

Doc. nr. /618/ /60/

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Recomandăm înălțimii tale mărite, domnule conte, comite suprem și președinte, și onoratei Table continue, serviciile noastre totdeauna prompte

Am dorit cu supunere să raportăm Măriei tale și onoratei Table continue, că în ziua de 7 noiembrie a anului 1783, în timp ce ne aflam la Criș, în nobilul comitat Alba De Sus, ne-a căutat prevăzătorul Ioan Hening din Stejăreni, iobag

al excelenței sale măritul baron camarar și consilier și președinte al înaltei Table regești, domnul baron Paul Bethlen, și ne-a cerut nouă ca în amintitul sat Criș să desfășurăm o anchetă privind bătaia primită de nevasta sa. Dându-ne nouă domnul Andrei Turi, mare merituos jude suprem al nobilului comitat Alba De Sus, un sigiliu al său pe care să depună jurământ martorii convocați înaintea noastră, mărturiile depuse cu credință le-am consemnat. Și noi, din același motiv din care numitul Ioan Henning a dorit să înainteze în fața Dumneavoastră cererea sa și dorind să ne supunem sigiliului onoratului domn jude suprem, ne-am dus la primarul în funcție acum al satului amintit, Ioan Șip, la casa de asemenea amintitului mai-sus iobag al excelenței sale, respectatul mărit domn baron, unde, în primul rând, ne-au depus jurământ, cu mare credință, martorii convocați înaintea noastră. După aceea, am cercetat răspunsurile la întrebările puse înaintea noastră și mărturiile, făcute după credință, le-am și consemnat în succesiune.

Ordinea după sigiliu a fost aceasta

Iar ordinea întrebărilor a fost aceasta

Știe martorul în chip evident și a văzut cu siguranță cu ochii lui și a auzit cu urechile lui ?

prima: că în acest an amintit, 1783, căzând cu adevărat în ziua de trei a lunii octombrie, pe soția prevăzătorului Ioan Henning, Caterina, locuind în Stejăreni, în acest nobil comitat Alba De Sus, iobag al excelenței sale domnul conte Paul Bethlen, domn conte camarar și consilier și președinte al Tablei regești, în timp ce se pregătea de pășunatul celor trei cai ai ei și să-i mâne pe câmp, tot în hotarul Stejăreniului, cine ? între ce fel de împrejurări, a agresat-o, fără nici un motiv adevărat ? Cine a trântit-o la pământ și acolo în ce fel a călcat-o, i-a smuls basmaua de pe cap, șalul de la gât ? Cine a legat-o și a pus-o s-o lege, după aceea, și cine au fost în timpul acelei fapte ajutoarele agresorilor, până unde și până când a dus-o și a ținut-o captivă și de acolo în ce fel i-a dat drumul înapoi; ce i-a luat până în ziua de azi ca zălog ? au făcut sau puteau să facă vitele acelei femei vreo pagubă mai importantă, sau nu, pentru care să fi meritat bătaie acea femeie, iobag al excelenței sale, și a vrut acel agresor să-i ia vitele sau s-a legat în primul rând numai de persoanele menționate și, cu toate aceste împrejurări cunoscute, să mărturisească martorul, fără părtinire, conform bunei sale cunoștințe.

Urmează numele martorilor și mărturiile lor depuse

Prima: Mărturia completă a lui Sara Gergelly, de aproximativ 14 ani, făcută în acest fel: Eu despre întâmplarea pusă în discuție știu să spun cu siguranță aceea că în timp ce, împreună cu soția lui Ioan Henning, Catrina, ne-am dus pe hotarul Stejăreniului, cu vitele la păscut, în acel timp domnișorul

Hanenhein, împreună cu sluga sa din Stejăreni, călăreau înspre stuparnița care se afla pe hotarul Sighișoarei, găsim-ne pe noi care eram cu vitele la păscut pe hotarul satului nostru. Însă gândindu-se la ceva, a început să se repeadă spre noi și, fără nici un motiv adevărat, ne-a ocărât tare sufletele, părinții și noi luând-o la fugă, ne-a ajuns și lovind-o pe nevasta menționatului Ioan Hening cu calul său, a doborât-o, a și descălecat însă și a început să-i smulgă tare părul și rochia și s-o lovească cu piciorul, într-atât încât i-a rupt de tot basmaua de pe cap, iar șalul aflat pe ea i l-a smuls de la gât. După aceea a legat-o, împreună cu sluga sa, și în loc să ne ia vitele, ne-a legat una de alta și ne-a dus de pe hotarul nostru înspre stuparniță, iar după aceea, după multe rugăminți, a eliberat-o pe soția lui Ioan Hening care se afla legată de mine. Dar pe mine nu m-a eliberat, ci m-a dus tocmai până la gospodăria sa, unde m-a pus sub pază și eu numai cu mare necaz am reușit să mă eliberez în timpul nopții, de sub pază, și, fugind, am plecat acasă. Știu și aceea că amintitei femei i-a luat un șorț și un brâu și că le ține acolo până în ziua de azi.

A doua: Mărturia depusă de prevăzătorul Ion Pinteș din Stejăreni, iobag al excelenței sale domnul conte Paul Bethlen, în jur de 25 de ani. Eu nu pot să spun altceva despre întâmplarea pusă în discuție, decât că în acea noapte în care femeia cercetată a fost bătută, atunci și eu mă aflam cu vitele la păscut și eu mă întorceam acasă și m-am întâlnit cu nevasta lui Ioan Hening și cu Sara Gergelly care mânau vitele de la păscut; venind mai în sus m-am întâlnit cu domnul Hanenhein care mergea din satul nostru înspre stuparniță și care s-a oprit puțin, dar deși am auzit înjurăturile tari și cearta domnului Hanenhein și, la scurtă vreme după aceea, țipetele tari ale persoanei menționate și plânsete, dar aceea nu am văzut cu ochii mei în ce fel a bătut-o, a smucit-o și a sucit-o, pe hotarul nostru, pentru că era prea întuneric. Însă aceea, după scurt timp, am văzut că persoana cercetată vine răsuflând din greu și povestind în ce fel a fost chinuită și bătută, cum a fost ea legată și dusă împreună cu tovarășa ei. Am văzut și aceea că șorțul de pe ea era rupt în întregime.

A treia: Mărturia depusă de Ioan Țal, locuitor al domeniului Stejăreni, în jur de 26 de ani, iobag al excelenței sale contele Paul Bethlen. În acel timp în care nevasta lui Ioan Hening a fost bătută, în cursul nopții, și eu mergeam cu vitele în jos pe hotarul nostru, însă ajungându-mă domnul Hanenhein și lăsându-mă chiar în urmă, nu s-a îndepărtat mult de mine și am auzit înjurăturile sale puternice și cearta sa, ocărând sufletele mamelor lor, dar am auzit și că țipau cu putere, dar eu, înțelegând vorbele domnului Hanenhein, nu am îndrăznit să mă apropiu. Mergând imediat, eu și vitele mele, mai încolo, am și găsit persoana cercetată plângând acolo și chiar și vitele se găseau acolo pe hotar. Ea mi-a povestit că în cel fel s-a purtat cu ele domnul Hanenhein și că pe tovarășa sa a și dus-o legată. Am văzut că unele lucruri de pe ea sunt toate sfâșiate și chipul îi este zgâriat cu unghiile. Știu și aceea, cu siguranță, că dacă ne găsește cu vitele noastre pe hotarul Sighișoarei, chiar dacă mergem într-un asemenea loc unde nu putem provoca nici o pagubă, chiar oricât de mică fiind acea vită, și atunci

pentru o vită ne taxează dânsul pe noi cu câte doi șuștaci și de multe ori chiar cu un măriaș.

Acești martori menționați mai sus, locuiesc cu toții în Stejăreni, în nobilul comitat Alba De Sus, pe proprietatea și printre bunurile stăpânului lor de pământ, și pe care i-am convocat înaintea noastră, cu puterea peceții menționate mai sus, și le-am spus să depună jurământ, cu credință mare, iar mărturiile depuse le-am notat aici mai sus. Care anchetă desfășurându-se în toate, în acest fel, am notat-o și noi înălțimii sale măritul domn conte, comite suprem și camerar și onoratei Table Continue, întărind cu semnăturile noastre și cu pecețile uzuale, conform credinței noastre adevărate. Ca mărturie viitoare am și dat acest act în anul și ziua stabilită, executorii menționați.

După acestea, recomandând pe înălțimea ta mărite domn conte, comite suprem și onorată Tablă continuă sub ocrotirea Sfântului Dumnezeu, și noi rămânem și suntem înălțimii tale, mărite domn conte și onoratei Table continue, prea supuse slugi,

Ludovic Szabo din Glodeni m.p.,
unul dintre asesorii jurați ai cercului de sus al nobilului comitat Alba de Sus, și
Alexa Szepeș din Văleni m.p., proprietar în nobilul comitat Alba de Sus.

9.

1783 octombrie, Stejăreni

Méltóságos Gróff Camerarius, és Fő Ispány Ur,
Tekintetes Continuo Judiciaria Tabula;
Gratiosus Patronusunk, és Kegyes Protector jo Uraink !

Segesváran residealo Hannenhain Károly Urnak, már egy néhány Esztendőktől fogva, magunk, és marhainkan is, példa nélkül el Követett Törvénytelen sokféle saevitiességnek, és abból következő nyomorgattatásainknak és Határainkban valo meg verettetéseinknek, ugy terhes taxáltatásainknak is sokaságát, már tovább éppen nem szenvedhetvén; hogy továbbá, tsak némü némü Képpen elé adandó, Keserves nyomorgattatásainktól szabadabbak lehessünk, mély alázatosággal, egyszersmind pedig, tellyes bizodalommal is folyamadunk Nagyságodhoz, és a Tekintetes Continua Táblához, Atyai protectiojához, ugyan is; Határunk az Segesvári Határral conterminálodván; meg történt, és történik (mint szomszédok között) hogy iga vonó marháink az Segesvári szomszéd Határban, et vice versa által bodorgottanak, és bodorganak, de mi a Segesvári marhákot, az szabad legellésü helyyekről, soha bé nem hajtyuk, és az mi marháinkat sem, más Segesvári lakosok, hanem tsak Tiszteletes Hannenháin, maga, és emberei által fel fogván,

és bé hajtván, nem Hazánk Törvénye szerint; a Kárnak, és az hajtó pénznek taxája mellett vehettünk, és vehettyük ki eö Kegyelmetől marháinkat, sok éheztetések után is, hanem mindenkor igen terhes, és Kegyetlen extorsiokat vitt véghez marháinkért rajtuk, akkár Tilalmas; akkár pedig szabad pascuatioja helyeken találta, és talállya is azokat, ugyan is töllünk;

Méltóságos Groff Bethlen László Ur eö Nagysága szegény Jobbágyaitól, Csej Andrástól két lóért, Dr. 68

Fodor Mihálytól egy lóért egy versen Dr. 24, más versen pedig Dr. 18

Méltóságos Groff Bethlen Pál Ur eö Exccellentíája Jobbágjától, ugy mint

Czál Jánostól három rendben, három három, egy egy esztendő Csitkaitól in suma Dr. 60 insuper pedig pro Dr. 48. nem lévén kész pénzem, bizonyos zálogamat tartya még máig is.

Vagyon a Segesvári Határban egy Gyelngitz nevezetű darab hely, melyet részibe, mik falustól edgyütt szoktunk törökbuzával esztendöként bé vetni, az honnat, ami törökbuza Koréinkból is szedés után, be hajtátván marháinkat, hasonló módon huz, és von szegény fejünket.

Nékem pedig Henning Jánosnak, ugyan az eö Excellentiája Jobbágjának, az Feleségemet ezen Közelebből el mult October holnapnak 3^{ik} napján estve, midön három lovaimat legeltetés végett, a mezőre ki hajtotta volna, Tiszteletes Hannenháin Ur, ugyan felöllünk haza menő uttyában, magával lévő lovas két embereivel edgyütt, utol-ervén, és lovárol le szálvan, minden szájára jöhető rut Káromlásai között, említett feleségemet, a mi Határunkban hatalmassul aggredialta, és hajánál fogva, a földhöz vérvén, ottan térdével reá állott, és rutul tapodta, verte, rongálta, főre valóját le szagatta, rokojáját nyakából viszont ki szoggatta, annakutánna a Kömives Mihály, Groff Bethlen László Ur eö Nagysága Jobbágya szolgálójával, (akki viszontirt Gazdájának azon alkalmatossággal, két ökrit hajtotta a mezőre) öszve kötözvén, egy jó darabig rabul vitette, onnat pedig hosszas sirása, és Kérése után (szopó gyermekét mondván lenni) el vévén elő ruháját, és övedző szíjját is, igen propudiose, tsak egy ingajban, vissza botsátotta. A szolgálót pedig kötve el vitette, és magánál tartoztatta, míg vissza szöckett; mint ezt alázatosan be nyujtott Inquisitoriám is bizonyityta, melyekre nézve,

Mély alázatossággal folyamadunk Nagyságodhoz és a Tekintetes Continua Táblához, méltotassanak illy méltatlan, és igen terhes nyomorgottatásainkat, Atyai Képpen considerálni, és az Hannenháin Ur ellenünk régtől fogva gyakorlatt Törvényteleniségeinek, magok böltességek szerint zabolát vetni, és az által nekünk szegény fejünknek is, eö Kegyelme ellen, továbbrá securitást, közölebből pedig, az eddig valo sok Keserves nyomorgattatás a mi kérő, kegyesen méltó consolatiot nyujtani, hogy fellyebb valo Instantiákra e végett recurrálni, ne kéntelenitessünk. Mellyért az Isten is

meg áldja Nagyságodat, és a Tekintetes Continua Táblát, akkit is midőn Kegyes és örvendetes Resolutiot alázatosan Instálnánk, vagyunk

Méltóságos Groff Fő Ispány Ur Nagyságodnak

és

Az Tekintetes Continua Táblának

Igen alázatos szegény szolgálai

Csej András

Fodor Mihály,

Kömvies Mihály,

Czál János, és

Henig János

Besében lako szegény Contribuens személyek

[Pe verso] Az Méltóságos Groff Camerarius, és Fő Ispány Ur eő Nagyságához és Az Tekintetes Nemes Felső Fejér Vármegyei szüntelen folyó Törvényes Táblához, mint Gratosus Patronussokhoz, és Kegyes Protector nagy jó Uraikhoz

alázatos Instantiájak

a benn irt

Besei lakossoknak

Praesentatur 10 Octombris 1783

Referatur D. Sigelus Mihai

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn baron camerar și comite suprem !

Onorată Tablă judiciară continuă;

Domnii noștri buni, binevoitori stăpâni și milostivi protectori !

Deja de câțiva ani, domnul Carol Hannenheim, cu reședința în Sighișoara, a comis numeroase răutăți nelegiuite împotriva noastră și a vitelor noastre și de aici ni se trage nenorocirea și bătăile îndurate pe hotar, ca și împovărarea noastră cu prea multe taxe, ceea ce de-acum înainte deja nu mai putem suporta; pentru ca în continuare, într-un mod oarecare, să îndepărtăm nenorocirea noastră amară și să fim mai liberi, cu adâncă umilință și deplină încredere apelăm o dată pentru totdeauna la ocrotirea părintească a măriei tale și a onoratei Table continue în următorul scop: hotarul nostru fiind învecinat cu hotarul Sighișoarei, s-a întâmplat și se întâmplă (ca între vecini) că vitele noastre au rătăcit și rătăcesc peste hotarul vecin al Sighișoarei și viceversa; dar noi niciodată nu am gonit vitele Sighișoarei de la locurile de pășunat liber și nici vitele noastre nu au fost gonite de alți sighișoreni, numai onoratul Hannenheim, el însuși și oamenii săi, ne-au capturat vitele, ducându-le în cetate, contrar legilor patriei. Vitele noastre le eliberăm și le vom putea elibera de la milostivenia sa

numai după plata taxelor pentru daune și pentru mânarea vitelor, după o lungă înfometare, iar pe deasupra, întotdeauna ne-a prea împovărat și ne-a stors fără milă datorită vitelor noastre, pe care le-a găsit și le găsește pe pășunile libere sau pe cele interzise. De la noi a încasat următoarele: De la Andrei Csej, sărmanul iobag al înălțimii sale măritul domn conte Ladislau Bethlen, pentru doi cai, denari 68.

De la Mihai Fodor pentru un cal, într-o ocazie denari 24, iar în altă ocazie denari 18.

De la iobagul excelenței sale, măritul domn conte Paul Bethlen, deci de la Ioan Czál, în trei rânduri pentru câte trei mânzi de câte un an, în sumă de denari 60, pe deasupra însă pentru denari 48 neavând bani, anumite lucruri mi le ține în zălog chiar și până în ziua de azi.

Fiind în hotarul Sighișoarei un loc numit delniță, pe care în parte, noi satul întreg obișnuiam să-l semănăm anual cu porumb, de acolo, din locul porumbului nostru, după cules, ducându-ne acolo vitele, ni le-a capturat, împovărându-ne și apăsându-ne în același fel sărmanele noastre capete.

Iar mie, lui Ioan Henning, de asemenea iobag al excelenței sale, mi-a jignit nevasta în felul următor: în cea de-a 3-a zi a lunii apropiate octombrie care a trecut, spre seară, în timp ce soția mea termina pășunatul celor trei cai ai mei și se pregătea să-i mâne peste câmp, împreună cu doi oameni de-ai săi, onoratul domn Hannenheim, călare, a ajuns-o din urmă pe soția mea, pe drumul spre casă, care se află în partea noastră, și, descălecând, a început să-mi ocărăască amintita nevastă cu toate înjurăturile grosolane care îi puteau veni în minte, iar printre înjurături, a bătut-o foarte tare în hotarul nostru și prinzând-o de păr a trântit-o la pământ. Acolo, ingenunchind deasupra ei, a stălcit-o grosolan, a bătut-o, a smucit-o, i-a smuls basmaua, i-a smuls șalul de la gât, după care, împreună cu slujitoarea lui Mihai Kömives, iobagul înălțimii sale domnul baron Ladislau Bethlen (care, în schimb, în această împrejurare a mânat pe câmp doi boi ai numitului său stăpân), au legat-o, capturând-o pentru o bună bucată de vreme, iar de acolo, după îndelungi plânsete și rugăminți (spunându-i că are un sugar), luându-i șorțul și chiar și brâul, cu mare nerușinare a trimis-o acasă numai într-o cămașă, iar slugile le-a legat și le-a luat cu el, ținându-le până atunci când au putut să fugă. Plângerea mea, înaintată cu umilință, poate să dovedească toate acestea, drept pentru care:

Cu adâncă umilință, ne adresăm măriei tale și onoratei Table continue, să binevoiască în chip părintesc a lua în considerare această necuvenită și prea împovărătoare nenorocire a noastră și să oprească, prin reputația sa, nelegiuirile practicate împotriva noastră, de multă vreme, de către domnul Hanenheim și prin aceasta să ne asigure siguranța și sărmanelor noastre capete, împotriva domniei sale. Ca primă necesitate însă, așa cum o cer numeroasele noastre nenorociri amare de până acum, să binevoiți a ne acorda un sfat, în cel fel să apelăm la instanțele superioare, sfat pe care nu vom precupeți a-l îndeplini. Fapt pentru care și Dumnezeu va binecuvânta pe măriia ta și onorata Tablă continuă, cărora

așteptându-le în acest chip milostiva și îmbucurătoarea decizie, insistând cu umilință, suntem înălțimii tale, mărite domn baron comite suprem și onoratei Table continue, prea supuse slugi sărmâne

Andrei Csej
Mihai Fodor
Mihai Kőmives
Ioan Czál și
Ioan Henig
sărmâne persoane contribuabile,
locuind în Stejăreni.

10.

1783 decembrie 4, Sibiu

Sacrae Cesareo Regiae, et Apostolicae Maiestatis Archi Ducis Austriae, Magni Principis Transilvaniae, et Sicularum Comititis, Domini Domini nostri clementissimi nomine !

Illustrissime, Egregii, et Nobiles Fratres nobis observande, et benevoli salutem, et Gratiae Caesareo Regiae Incrementum ! Advolutum hic erga remissionem in originali Memoriale Providorum Silipás Pintimon, et Szalametye Tanaszi ex Szász Ujfalu, contra nobilem Paulum Magas ratione ademptorum pecorum in nundinis publicis coemptorum Augustissimo Imperatori porrectum, abindeque penes Benignum de 29ª Octobris a.c. emanatus Decretum Reg. horsum remissum, ac nostro Aulico 2093. signatum Dominatio Vestris ea cum ordinatione transponitur, ut indagato expositionis statu, qvaliter supplicantibus subveniendum existiment, Informationem cum opinione Gubernio Regio submittant, hac occasione autem transpositum sibi Memoriale remittere haud negligant. Sic facturis altefata Sua Maiestas sacratissima benigne propensa manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio

Cibinii Die 4ta Mensis Decembris, Anno 1783

Barro Samuel de Brukenenthal gubernator m. pria

David Székelly m. pria cancellarius

Ladislauș Turi m. pria secretarius

Tabulae Continuae Judiciariae

Comitatus Albae Superioris consignandum

Ex officio

per Nagy Selyk
Martonfalvae

[Pe verso] 9376

[o altă mână]

Praesentavit 2 Januari 1784

m. ad. D. Die eodem

Referendarius D. super Judicis nobilium

m. ad D. Ref. Die eodem

Relatur Die eodem

[o altă mână]

Investigari et referri

Comiss. Die eodem Vice Judici nobilium

Desideratur Relatio

Denuo Comissum 29^a Marty 1784

Submissa 26^{la} Maji 1784 simul cum Memoriale
in originalibus

[o altă mână]

Decreta Gubernalis ad annum 1784 inservient.
in numero 27 exist. Juxta Registr.

[o altă mână]

De precibus Szalumetye Pintimon et
Szalumetye Tenasze contra Paulum Magos

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte judiciare

11.
9840

1783 decembrie 11, Sibiu

Sacrae Cesareo Regiae, et Apostolicae Maiestatis Archi
Ducis Austriae Magni Principis Transilvaniae, et Siculorum
Comitis Domini domini nostri clementissimi nomine

Illustrissime, Egregii, et Nobiles, Fratres Nobis observande et Benevoli !
Salutem, et Gratiae Cesareo Regiae Incrementum ! Cum e representatione
Dominationis Vestrarum die 28^a Novembris intuitu Incolarum Galaczensium
Latronibus quod in conformitate ordinationis Gubernialis sub 19^a Septembris
numeroque 7342 exaratae cum Tabulae Districtus Fogaras cointelligentia habita
sit, qvovde eadem investigationem in sui gremio peregerit, et dominationis
Vestris communicaverit, eademque in reflexionem sumta existerit committi
Dominationis Vestris, quatenus si factum id, hactenus non fuisset, antelato
Decreto satisfacere studeant, ac de effectu informationem submittant; caeterum
id etiam declarent, qualiter id in relatione moderna inteligendum sit, quod
Galaczienses illi a proportionem culpa dolo carentis puniti sint ? paenae etiam hi
dictatae qualitate expressa. Sic facturis Altefata Sua Maiestras Sacra benigne
propensa manet, E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio. Cibiny die
11^a Decembris, Anno 1783

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator m. pria

David Székelly m. pria cancellarius

Stephanus Koszta m. pria secretarius

Tabulae Comitatus Albae Superioris
Ver. Cott. Dir. 7976

[Pe verso]

9840

Tabulae Continuae Judiciariae Inclutae
Comitatus Albae Superioris consignandum
Ex officio per Nagy Selyk
Martonfalvae

[o altă mână]
[o altă mână]

Die 6^a Ianuari 1784 advenit.
Praesentatur 12 ianuary 1784
m. ad D N Die eodem
m. ad D. Refer. Die eodem
Referendarius D. Supr. Judlium
Relatatur Die eodem
Relatio desideratur
Submissa 11^a Marty 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte judiciare

12.
9841

1783 decembrie 16, Sibiu

Sacrae Caesareo Regiae et Apostolicae Maiestatis Archi Ducis Austriae
Magni Principis Transilvaniae et Siculorum Comitis
Domini domini nostri Clementissimi Nomine !

Illustrissime, Egregii, et Nobiles, Fratres Nobis Observande et Benevoli.
Salutem et Gratiae Caesareo Regiae Incrementum ! Ieiuna nimis et perfunctoria
comperitur ea, quam Dominationes Vestrae ad exigentiam Decreti Gubernialis
sub 5^a Augusti anni currenti emanati, super terminis, in quibus per contribuentes
quotta eorum contributionalis facilius exsolvi posset, sub 28va recenter evoluti
mensis Novembris submiserunt, Informatio. Injunctum enim Dominationis
Vestris fuerat, ut non tantum tempus, verum etiam mediis et modos, quibus
Contributio Regiae cum observatione Oeconomiarum Circumstantiarum, et
habite ad situm locorum consideratione facilius exigi posset, indigent;
Dominationes Vestrae autem ad haec simpliciter referunt, circuli sui
contribuentis partem Contributionis suae in hybernalibus, alteram in vernalibus
solvere valere. Penes expositionem igitur supini hujus neglectus in re tam
momentosa commissi, Dominationis Vestrae serio monentur, ut praememoratam
Ordinationem magis attente relegant, et cum indigitatione mediorum
collectionem contributionis facilitantium Informationem ad conservationem
contribuentium directam submittant. Sic facturis Altefata Sua Maiestas
Sacratissima benigne propense manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae
Gubernio.

Cibinii die 16^a Decembris 1783

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator m. pria

David Székely cancellarius m. pria
Stephanus Koszta m. pria secretarius

[Pe verso] 9840

Tabulae Continuae Judiciariae Inclutae
Comitatus Albae Superioris consignandum
Ex officio per Nagy Selyk
Martonfalvae

[o altă mână]

Praesentatur 5^a Ianuari 1784

m. ad D N Die eodem

m. ad D. Referendarius Die eodem

Referendarius D. Supr. Jud.

Relatatur Die eodem

Relatio desideratur

[o altă mână]

Die 30um Decembris 1783 advenio

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte judiciare

13.
9596

1783 decembrie 18, Sibiu

Sacrae Cesareo Regiae et Apostolicae Maiestatis Archi
Ducis Austriae Magni Principis Transilvaniae et Sicularum
Comitis Domini Domini Nostri Clementissimi Nomine !

Illustrissime Egregii et Nobiles Fratres nobis observande et Benevoli !
Salutem et Gratiae Caesareo Regiae incrementum ! Cum de hac supplicantis
communitatis Galacziensi Expositione: quod Licet unus tantum dictae
communitatis Incola a Silvis Pagi Felmér Ligna Focalia deveni curasset, tamen a
quinque Incolis suae Communitatis 100 Hungaricus floreni titulo paenalitatis
exacti fuissent in Informatione Dominationum Vestrarum de dato 25^a
Novembris submissa, nulla mentio sit, penes remissionem inadaequata hujus
Informationis, seriamque neglectus exponentionem, committitur iisdem, ut
penitus indagata hujus quoque Expositionis realitate auditisque uberius
supplicantibus magis adaequatam intra 8um ad ductum editae sub 22^a Julij anni
currenti Dispositionis Gubernialis submittant Informationem, quo tandem Suae
Maiestatis etiam Sacratissimae in complementum Benevoli Decreti Regii de 2^a
Julij anni currenti exarati demisse informari possit. Sic facturis Altefata Sua
Maiestas Sacratissima benigne propense manet. E Regio Magni Principatus
Transilvaniae Gubernio.

Cibinii die 18^a Decembris 1783.

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator m. pria

David Székelly cancellarius m. pria

Stephanus Koszta secretarius m. pria

Tabulae Albae Superioris

[Pe verso] 9596

Tabulae Continuae Inclytae Albae Superioris
Judiciarie consignandum

Ex officio

per Nagy Selyk
Martonfalvae

[o altă mână]

Praesentatur 5^a Ianuary 1784
m.ad D N Die eodem
m.ad D. Refer. Die eodem
Refer. Dominus Supremus Judex Nobilium
m. ad Ref.
Relat. Die eodem
Relatio Desideratur
Commissum 10^a Martÿ 1784
Denuo Commissum Josepho Kotsis 29^a Martÿ

Anni 1784

submissa 3^a Aprili 1784

[o altă mână]

Die 3 Ianuari 1784 advenit

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte judiciare

14.
10835

1783 decembrie 19

Personalis descriptio

Quatuor die 19^a Decembris 1783 occasione interfecti Apiarii Dragumir Pujul, ad ejus muliere liberisque in hypocausto observatorum Latronum.

1us Vallachus, altioris Staturae, faciei flavae, subluteis Capillis, mystacibus flavis, barba tonsa, oculis majoribus, tunica pellicea indutus, amictu vulgo Szarika velatus, in Capite mitram nigram habens, sic dictisque Opints calceatus, duobus pistoletis, et acinace hungarico armatus.

2us Vallachus mediocris Staturae, rotundae fuscae faciei, nigris Mystacibus, et Capillis, mitra Vallachica et veste vulgo Zeke indutus.

3us Vallachus juvenili aetate, minorisque Staturae, albae faciei, Capillis nigris, cuique mystaces nunc tantum progerminare videbantur, veste vulgo Zeke, Conguloque Valachico cinctus, ac baculo cum ferro praefixo armatus.

4us Aeque Vallachus, juvenis, magnae Staturae, albae longiusculae faciei, flavis Capillis, et mystacibus, cum Szarika et Opints indutus, hasta vulgo Lámtsa armatus.

Specificatio

Rerum ab interfecto Apiario Dragumir Pujul die 19ª Decembris 1784 nocturno tempore furto ablatarum

300 Ulnae lintei ex gossypio et lino Confecti

250 detto detto crassioris Sortis

18 Numero indusia ex Gossypio virilia

5 Numero Panniculi Cericei Diversi Coloris, unus niger cum floribus flavis ornatus

2 Numero Vestas muliebres Vallachicae, quarum una e fulva viridi, altera e rubra

materia sic dicta Bogasie confecta.

5 Numero Induscia muliebra minoris Sortis, pro puellis adaptata.

1 Numero tunica pellicea Valachica absque menicis

14 Ulnae lintei subtilioris Sortis e tabernis coemti

1 Numero Panniculos more Vallachico cum floribus majoribus textus

2 Numero Szarike Nova.

2 Paria calceorum virilium

3 Paria femoralia vulgo Csorits

4 ½ Ulnae Panni grisei vulgo Zeke

7 Numero mappae

Pecuniae circiter 50 H. Flor. In diversis monetis argenteis et cupreis, quas inter et taleri turcici quatuor.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

15.
10.273

1783 decembrie 30, Sibiu

Sacrae Cesareo Regiae et Apostolicae Maiestatis, Archi Ducis Austriae
Magni Principis Transilvaniae et sicularum Comititis,
Domini Domini Nostri Clementissimi nomine.

Illustrissime, Egregii et Nobiles fratres nobis observande et Benevoli !
Salutem et Gratiae Caesareo Regiae incrementum: Displicenter observavit
Gubernium Regium Dominationem Vestras informationem circa casum latrocinij
per Postae Magistrum Sarkányiensem horum repraesentatem, iisdem injunctam,
quae alioquin celeriores submissionem exposcebat, quarto solummodo mense
praestitisse, ut proinde deinceps Dominationi Vestrae in objecto tam gravis
momenti et moram haud patiente Relationes Suas tempestive submittere
noverint, iisdem serio iungitur. Sic facturis Altefata Sua Maiestas Sacratissima
benigne Propensa manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio.
Cibinii die 30^a Decembris 1783.

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator

David Székely m. pria cancellarius

Ladislauș Türi secretarius

coll. T. Tabulae Comitatus Albae Superioris

[Pe verso] 10.273

Tabulae Continuae Judiciariae Inclutae
Comitatus Albae Superioris consignandum
Ex officio per Nagy Selljk
Martonfalvae

[o altă mână]
[o altă mână]

Die 30ma Ianuaris 1784 advenit
Praesentatur 4^a Februarii 1784
Referens Dominus Franciscus Gyulai
Relatus 6^a ejusdem observari
Die 30ma Decembris 1784 numero

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare

16.
1783

Consignatio
Competentiae Contributionum pro Anno 1783

Nomina Pagorum			Competentia Florenus Denarius		
Pagus	Bollya	219	28	877	52
	Hidegviz	187	22	749	27 ½
	Hortobagyalva	87	58 ½	351	54
	Ingodally	52	51	211	23 ½
	Isztinna	64	51 ½	259	26
	Mihályfalva	128	35	514	19 ½
	Peterfalva	118	44 ½	474	57 ½
	Rovás	108	46	431	4
	Saldorff	125	41 ½	502	46
	Sallyko	81	6	324	24
	Szász Vessződ	104	31	418	3
	Szent Jánoshegye	122	45	490	59
	Also Gerés	163	54 ½	655	38
	Bükkös	149	29	597	56
	Felső Gerés	165 ¹	4	660	16
	Gallatz	117	27 ½	469	50
	Gainar	33	31 ¹	134	4
	Kövesd	48	20 ¹	197	19
	Martonfalva	294	56 ¾	1179	47
	Martontelke	326	11 ¼	1304	45
	Ola Ivánfalva	109	54 5/8	438	38 ½
	Ola Ujfalu	109	24 ½	437	38
	Rukar	54	16 ¾	217	7
	Vetsérd	155	44*	622	56
	Zalakna	80	33 ¾	322	15
	Agostonfalva	56	40 ¼	226	41
	Also Rakos	141	26 ¼	565	45

Pagus	Bogáth	25	51 ½	103	26
	Daak	77	19	309	16
	Felső Rákos	231	40 ½	926	41
	Heviz	199 fl.	50 ¼	799	21
	Hidegkut	84	45 1/8	359	¼
	Királyhallma	122	31 ¾	450	7
	Longodár	119	22 ¼	477	29
	Matefalva	68	16 ¹	273	4
	Moha	253	26 ¹	1013	44
	Pálos	332	46 ½	1331	6
	Petek	150	8	600	32
	Sombor	56	4 ½	224	18
	Ürmös	119	21	477	24
	Voldorff	110	18	442	18
	Also cum Felső Volák	49	5 ½	196	22
	Arapataka	185	54 ¼	743	37
	Bodola	137	26 ½	550	46
	Erösd	61 ¹	33 1/3	246	13 ½
	Hidvége	337	25 ¾	1349	43
	Kauta	61 ¹	40 ¾	246	43
	Karathna	52	8 ½	208	34
	Markos	40	30 ½	162	2
	Nyien	211	53	847	32
	Peselnek	142	38	570	32
	Szárazpatak	75	49 ½	303	17
	Off. Vitr. Malnás	57	4 ¼	228	17
	Almakerék	272	21 ½	1089	26
	Bese	357	36 ¼	1429	55
	Felek	49	53 ¼	199	33
	Fejeregyszéke	137	55 ¾	551	43
	Földszin	68	30 ½	274	2
	Hejasfalva	96 ¹	25 ½	385	42
	Keresd	269	58	1079	52
	Rheten	215	27	861	48
	Rudally	154	30 ¼	618	1
	Sárpatak	52 ¹	12	208	48
	Szász Ujfalu	268	4 ¾	1072	19
	Szederjes	55	55 1/8	223	40 ½
	Volkány	109	59 10/12	439	59 ½
	Zoltány	37	16 ¹	149	4

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

¹ Cifrá corectată.

17.
1783

Speci[ficatio]¹

Incolarum Inclyti Comitatum Albae Superioris Annis Superioribus 1782 et 1783 ad partes Valachiae profugorum

Nomina Processum	Nomina Pagorum unde profugerunt	Nomina Profugorum	Locus in Valachia quo profugerunt
Peselnekiensis	Karathna Száraspatak Hidvég	Franciscus Nagy Bogdány Mihály Michael Boloni Onya Blága Petru Csokenél alias Korovan	Ignoratur Ignoratur Ignoratur Kálno
Pálosiensis	Mátéfalva	Onya Szurdite Opra Boszomán Sztán Gárbe Vonya Blage Nika Koltseru	La Izvoare Rimnik Pe Trutus la Djalu Nou Szlimnic Szlimnic La Izvoare
Réteniensis	Hejasfalva	Iuon Bardás Iuon Todika Bukur alias Many Dobra Sztan Onyi Czintz Bukur Dan	Ignoratur Ignoratur Ignoratur Ignoratur Ignoratur Ignoratur Ignoratur

Ex processibus Bürkös et Bolya nullos profugisse relatum est per Vice Judices Nobilium

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comit. Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

¹ Rupt.

18.

1784 ianuarie 3, Metiș

Illustrissime domine Baro Colonelle et Commendans
Domine nobis colendissime !

Ad Literas Illustritatis Vestrae de dato 22^a Mensis Novembris Anni proximus evoluti exaratas, condecenque honore acceptas reponimus,

memoratum Bohretas non ex colluvie Latronum de quorum interceptionis premio citata Ordinatio loquitur exstitisse adeoque petito mercedem sollicitandum Tabulam defe[...] ¹ minime posse.

Quibus condecanti Veneratione permanemus

Illustritatis Vestrae obligatissimi servi

Martonfalvae 5^a January 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

¹ Pată de cerneală.

19.
10.449

1784 ianuarie 5, Sibiu

Sacrae Cesareo Regiae et Apostolicae Maiestatis, Archi Ducis Austriae,
Magni Principis Transilvaniae, et Sicularum Comititis,
Domini Domini Nostri Clementissimi Nomine.

Illustrissime Egregii et Nobiles, Fratres nobis observande et Benevoli !
Salutem et Gratiae Caesareo Regiae Incrementum. Intellexit Regium
Gubernium, Valarchos penes Officinam Vitriariam Málnásiensem Comitissae
Stephano Mikoianae Commemorantes de latrocinio, vel maxime suspectos esse;
cum proinde de securitate publica provideandum sit, memorata vero Officina in
circulo Dominationum Vestrarum situata esse referatur, Dominationi Vestrae in
expositum latrocinii casum sub manu inquierat, et de eorundem Valachorum,
qui de latrocinii crimine suspecti invenirentur interceptione, ac secure detentione
providebunt de effectu qualitercunque secuto ad Gubernium relaturae, Sic
facturis Altefata Sua Maiestas benigne propensa manet. E Regio Magni
Principatus Transilvaniae Gubernio. Cibirii Die 5ta Ianuarii 1784.
Barro Samuel de Brukenthal Gubernator

David Székelly m. pria cancellarius
Ladislauș Türi secretarius

Albae Superioris

[Pe verso] 10.449

Tabulae Continuae Judiciariae Inclutae
Comitatus Albae Superioris consignandum
Ex officio per Nagy Sellik
Martonfalvae

[o altă mână]

[o altă mână]

Die 30ma Ianuaris 1784 advenit

Praesentatur 4^a Februarii 1784

Referendarius Dominus Supremus Iudex

Nobilium

Relatur 6ma ejusdem

Committi sub manui Vice Jud. Köntzei

Commissum Die 6^a Februarii 1784
Relatio desideratur
Denuo interpellatus 29^a Martij
Submissa 7^a May 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

20.

1784 ianuarie 7, Sibiu

Illustrissime Domine Comes Praeses,
Inclita item Tabula Iudiciaria Continua,
Domini nobis collendissime, Honorandissimi

Quum Exhibitoribus praesentium Alleman Kapete et Opre Flesztin Incolis Pagi Resinar, sedi hujati Cibiniensi ingremiati, e Territorio Vurpodiensi, ante aliquot hebdomadarum spatium, 30 circiter ovium capita furto ablata fuissent; accidit, quod iidem, ad denunciationem Incolae cujusdam e Possessione Gezes oriundi Philpal Thomi Galye duos ejusdem Possessionis Incolae Onye lui Thuodor Szász et Thoma Tirzu in Pago Vurpoditidem cum ovibus eorundem degentes, qua Patratores hujus delicti per ejatis pagi Iudicem incaptivari, indeque ad carceres hujates Cibinienses duci facerint, qui tandem furtum hocce ipsis imputatum negantes, Actoribus vero assertum eorum nondum satis probantibus, per Iudicatum, praestita prius, de semper sistendo, cautione dimissi sunt, pro uberius exquirenda autem hujus furti verificatione Inclytam Tabulam Continuum demisse requirendam nostri Officii esse duximus, ut praefatum denunciatores, vulgo Kollokar dictum, in ambarum partium praesentia constitui, depositoque prius per eundem juramento examinari facere, examenque ejustandem pro justa Causae hujus decisione Iudicatu hujati transmittere dignentur. Quam speratam Iustitiae promotionem aliis recurrentibus occasionibus pariter promptissimis servitiis nostris compensaturi debita veneratione persistimus

Illustrissimi Domini Comitatus Praesidis

Inclytae item Tabulae Continuae

obligatissimi servi

Iudicatus Civitatis sedisque Cibiniensis

Joh. Georg. Eckhart m. pria

Cibinii die 7ma Ianuaris 1784

Iurat. praef. sedicae secretarius

[Pe verso]

Illustrissimo Domino comiti Praesidi, Inclytae

item Tabulae Iudiciariae Continuae, Dominis nobis

Collendissimis Honorandissimis, in

Martonfalva

[o altă mână]

Praesentatur 21^a Iuny Anni 1784

Referendarius Dominus Abel Kerekes

Relatatur Die eodem

[o altă mână]
[o altă mână]

Fasciculus: 16 Numero 1009
die 7ma Ianuaris 1784
1792 Novo Archivo numero

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

21.
10.562

1784 ianuarie 9, Sibiu

Sacrae Cesareo Regiae, et Apostolicae Maiestatis, Archi
Ducis Austriae, Magni Principis Transilvaniae, et Siculorum
Comitis Domini Domini Nostri Clementissimi Nomine.

Illustrissime Egregii et Nobiles Fratres Nobis observande et benevoli !
Salutem et Gratiae Caesareo Regiae Incrementum ! Dominus Valachiae Princeps
securem reddidit Armorum Praefecturam, quod Incolas Transilvanienses sub
spatio duorum Annorum eo profugos, si nominarentur, et locus commorationis
eorundem detegeretur pro possibili, et transponi facere vellet. Proinde committi
Dominationibus Vestris, ut si e numero Incolarum a duobus Annis profugissent
eorumque locus commorationis resciri posset, consignent, et Gubernio ulteriora
disposituro quantocyus submittant. Sic facturis Altefata Sua Maiestas
Sacratissima benigne propensa manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae
Gubernio.

Cibinÿ die 9^a Ianuari 1784.

Barro Samuel de Brukenthal Gubernator

David Székelly m. pria cancellarius

Ladislauș Türi secretarius

Tabulae Continuae Albae Superioris

[Pe verso] 10.562 Tabulae Continuae Judiciariae Inclutae
Comitatus Albae Superioris consignandum
Ex officio per Nagy Sellyk
Martonfalvae

[o altă mână] Die 30ma Ianuari 1784 advenit
[o altă mână] Praesentatus 4 Februarii 1784
Referendarius D. V. Csongradi
Relatus 5^{la} ejusdem

[o altă mână] Cassu Die 10^a ejusdem Desideratur Relatio
Denuo Commissum Josepho Kotsis, Ladislao Donath, et
Jacobu Türi. Die 29^a Martÿ Anno 1784
submissa 30¹ Junÿ 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr.8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

¹ Corectat din "26 May".

Sacrae Caesareo Regiae, et Apostolicae Majestatis Archi
Ducis Austriae Magni Principis Transilvaniae et Siculorum
Comitis Domini Domini Nostri Clementissimi Nomine !

Illustrissime, Egregii et Nobiles, Fratres nobis observande et benevoli !
Salutem et Gratiae Caesareo Regiae Incrementum. Penes remissionem Actorum,
Dominatio Vestrarum Repraesentationi sub 19^a Decembris circa querelas
quorundam Incolarum Besseiensium contra Perceptorem Regium Carolum de
Hannenheim motas advolutorum, iisdem comittitur, ut querulantes ad Instantiam
querulati, Magistratum utpote Schaesburgensem reinvient, pro illegitimis uti
praetenditur exactionibus, et iniuriationibus condignam ipsis satisfactionem
procuraturum, Sic facturis Altefata Sua Maiestas Sacritissima benigne propensa
manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio.

Cibinii 9^a Ianuari 1784.

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator m. pria

David Székely m. pria cancellarius

Ladislaus Türi secretarius m. pria

Tabulae Comitatus Albae Superioris

[Pe verso] 10.630

Ad

Tabulae Continuae Judiciariae Inclytae

Comitatus Albae Superioris consignandum

Ex officio

per Nagy Selyk

Martonfalvae

[o altă mână]

Praesentatur 4^a Februarii 1784

Referendarius Dominus Gyulai

Relatur 6^{ia} ejusdem

[o altă mână]

Inclyto Magistratui transcribatur

Scriptum est Magistratui Schaesburgiensis 6^{ia}

February 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Sacrae Caesareo Regiae et Apostolicae Maiestatis Archi Ducis Austriae
Magni Principis Transilvaniae et Siculorum Comitis
Domini Domini Nostri Clementissimi Nomine !

Illustrissime Egregii et Nobiles observandae nobis benevoli. Salutem et
Gratiae Caesareo Regiae Incrementum. Ad praevertendum ex hac Provincia

Incolarum profugium visum esse Regio Gubernio In. Thesaurariatum requirere ut Tricesimatores in confiniis Provinciae constitutos instruat ne sine Testimonialibus Dominorum Terrestrium, aut officialium venientibus emigrationem admittant, verum eosdem detineant, et concernentibus Instantiis notificent, Dominationis Vestris eo fine perscribi, ut in casibus, quibus per Tricesimatores de detinendis Incolis Transilvaniensibus ex hac Provincia emigrare volentibus assistentiam peterent eandem absque haesitatione promptem praestent. Sic facturis Altefata Sua Maiestas Sacratissima benigne propensa manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio. Cibinii Die 11ma Ianuarii 1784.

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator

David Székely m. pria Cancellarius

Ladislaus Türi Secretarius

Ad Tabulam Albae Superioris

[Pe verso] 10.561

Incltyi Comitatus Albae Superioris, Tabulae
Continuae Judiciariae consignandum

Ex officio

per Nagy Seik
Martonfalvae

[o altă mână]

Die 3 Februarii 1784 advenit

[o altă mână]

Praesentatur 7 Februarii 1784

Referendarius Dominus Csongradi

Relatur 9^a ejusdem

committi Vice Judicibus Nobilibus

commissum Die 10^a ejusdem

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare

24.

1784 ianuarie 20, Sibiu

10.835

10.819

Sacrae Caesareo Regiae, et Apostolicae Maiestatis, Archi
Ducis Austriae, Magni Principis Transilvaniae, ac Siculorum
Comitis, Domini Domini Nostri Clementissimi Nomine !

Illustrissime, Egregii et Nobiles fratres nobis observande, et Benevoli,
Salutem, et Gratiae Caesareo Regiae incrementum ! Personalis descriptio
quatuor Latronum die 19^a Decembris 1783 Apiarium Coronensem Dragumir
Papul interficientium, una cum rerum, ab eodem abductarum specificatione, ea
cum Ordinatione mittitur Dominationibus Vestris, ut eosdem sedulo perquirant,
et cum praeterea Regio Gubernio relatum sit, homicidam etiam Nobilem
Franciscum Szabo annorum Circiter 32 quoad Staturam Procerum, in Facie
variolatum, Hungaricam et Valachicam lingvas callentem, pariter e Carceribus in

Profugium prolapsus esse, hujus etiam perquisitio ea ratione demandatur, ut si ille nefors inveniretur, Regio Gubernio illico referant. Sic facturis Altefata Sua Maiestas Sacratissima benigne propensa manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio. Cibinii die 20ma Mensis Ianuarii 1784.

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator

David Székely m. pria Cancellarius

Michael Thab. Ahlefeld m. pria Secret.

Alba Superior

[Pe verso] 10.835

10.819

Tabulae Continuae Incltyae Comitatus Albae
Superioris consignandum

Ex officio

per Nagy Sejk
Martonfalvae

[o altă mână]

die 6 Februarii 1784 advenit

[o altă mână]

Praesentatur 9 Februarii 1784

Referendarius Dominus Simon Boc

Relatur 11^a ejusdem

Dati ordines Vice Judex Nobilium

Dati Die 13^a Februarii Anni 1784

Desideratur Relatio

22^a Marty 1784 submissa

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

25.

1784 ianuarie 23, Idecui de Jos

Copia 1832.984

Nemes Thorda Vármegye Felső Járásából, Also Idétsről, az Incl. Gyulaianum Regimentben, ennek előtte 22. esztendőekkel, katonának állott Liprik Tamás, Felséges Császárunknak panaszolta, hogy midőn katonának állott, akkor Méltóságos Groff, Haller Pál Ur ő Excellentiája, 45 forintokat érő ökreit elvette, melly ökröknek vissza adattatása iránt, Insztántziája által, requirálta ő Excellentiáját, de mind ez ideig, visszá nem nyerhetvén, ő Felségének visszá adattatása iránt Instált. Melly iránt Investigatio parantsoltatván, mi alább subscribáltak, rendeltettünk ki Invesztigátiora, vévén azért mi a 9645. numerus alatt lévő Insztántiát, el mentünk Also Idetsre, falusi Biro házához, az hovais, feles számu falusi lakosokat convocáltatván, Instáns katona Liprik Tamás panaszszát, azon egyben gyült falusiaknak meg magyarázván, Invesztigálván, közönségesen azt felelték: hogy a be panaszlott két ökör el vétele igaz, mert midőn Instáns Katona Liprik Tamás katonának állott, már az Attyafiával meg volt osztozva, és az el vett két ökör bizonyoson a katonáé volt, azon két ökör,

akkor megis ért 45 forintokat. Melly declárátiojokrol, a falusi lakosoknak adjuk ezen Tesztimonialis levelünket, fide nostra mediante. Dat. Also Idets.

23^a Januar. 1784

Tsokfalvi Kementzi Pál m. p. és
Nemes Thorda Vármegyének hites
Processualis szolgabírája

Nagy Kaszoni Lászlóffi
Josef m.p.
Nemes Thorda Vármegyének
Jur.-Assessora

Copie, A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Soldatul Tămaş Liprik, din cercul de sus al comitatului Turda, din Idecicul de jos, care s-a înrolat, în urmă cu 22 ani, în strălucitul regiment Gyulai, s-a plâns înălţatului nostru împărat că, în timp ce el s-a înrolat, excelenţa sa, măritul domn conte Paul Haller, i-a luat boii care valorau 45 de forinţi. Pentru restituirea acestor boi, prin intermediul unei cereri, a stăruit excelenţei sale, dar până acum nefiindu-i restituiţi, a insistat în faţa înălţimii voastre, în sensul recuperării lor. Fapt pentru care, ordonându-se o anchetă, noi subscrişii numiţi ca anchetatori, preluând dispoziţia cu numărul 9645, am plecat la Idecicul de jos, la casa judeului sătesc, unde am convocat jumătate din numărul de locuitori ai satului, explicându-le sătenilor adunaţi la un loc plângerea reclamantului soldat Tămaş Liprik şi anchetând, răspunsul lor comun a fost că luarea celor doi boi ai reclamantului este adevărată, pentru că în timp ce soldatul reclamant Tămaş Liprik s-a înrolat, el se înţelesese deja cu rudele sale în privinţa bunurilor deţinute, şi cei doi boi luaţi erau cu siguranţă ai săi, acei doi boi valorând, cu adevărat, pe-atunci 45 de forinţi. Care declaraţii ale sătenilor le dăm în această scrisoare de mărturie, sub întărirea mărturiei noastre. Elaborat în Idecicul de jos.

Paul Kementzi din Cioc m.p.
jude cercual jurat al
nobilului comitat Turda

şi Iosif Laszloffi din Imper m.p.
asesor jurat al nobilului
comitat Turda

26.

1784 ianuarie 24, Mihăileni

Illustrissime Domine Domine Comes Supreme ac Praeses !

Tabula item Continuo Judiciaria.

Domine domini Nobis Gratiose humilime Colendissimi !

Humilime reddimus Illustritati Vestrae Inclytaeque Tabulae Continuo Judiciariae, Quod Nos Sigillum Spectabilis ac Magnifici Domini Andreae Türi de Sarkad Inclyti Comitatus Albae Superioris pro parte et in Personis Providorum Szima Varga et Jszák Zsurka Incolis Possessionis Saldorff in

praefato Comitatu Albae Superioris Commorantium, pro nunc autem in Captivitatibus existentium, de dato 23^{ia} Januarii Anni 1784 recepimus et subscriptum erat eisdem. Extraditur per Inclytum Comitatus Albae Superioris Supremus Iudicem Nobilium Andream Türi m.p. Quibus Nos receptis Anno praenotato Die autem 24^{ia} Mensis Januarii in et ad Possessionem Saldorff Consequenterque Dominum Iudicis Jurati Providi Sándru Kisku Inquillini Spectabilis ac Magnifici Andreae Türi de Sarkad accessimus, ibique Testes infrascriptos Vigore praeinserti Sigilli ad utri puncta Nobis exhibita Examinavimus perceptamque ab iisdem inquisitae veritatis Certitudinem seriae sequenti descripsimus.

Utri puncta nobis exhibita erant huius tenor

Tudjaé a Tanu, njilván és bizonjosa, láttaé, hallottaé és kitöll ?

1mo Hogy mostan Nemes Felső Fejér Vármegye Szász Martonfalván, Magistratuális Tömletzben, fogságban lévő Sárdorfon Commorált Jszák Zsurka és Szima Varga, egész életékben, mitsoda életü emberek voltak ? Kiktől, mit loptak és kezeknél minémü lopott portékákat tanáltak ?

2do Hát mostan, miért estek fogságban, ki vádjára fogttattak el ?

3^{uo} Hát ezen Jszák Zsurkának, és Szima Vargának, nem haragossaé Dumitru Şipot, és mi okboll lehetett volna egjmás ellen származni haragjok. Nevezetesen Szima Vargát, fenjegetteé Czinémintjével, avagj.

4^{la} Dumitru Sipot tanáltattaté valaha valami Tolvajssággal, nevezetesen, még len, a Sárdorfi Malomban lakott. Mitsoda Károkat tett. Nevezetesen, a vas botot igazé hogy ő lopta volna és nála meg is tanáltattat, négy Esztendő mulva, nem különben.

5^{la} Ugjan Dumitru Sipot, az Mardosi Tiszteletes Evangelicus Praedikátortol kést lopott volna, igazé ? Azon kés mit ért volna és nála meg is tanáltattat hát.

6^{la} Midön az Onya Atjim Házát felverték volt, akkoron egj el lopott zsák, igazá hogy a Dumitru Udvarán tanáltattott. meg nem különben mostan is, a káros Görög Hámjai, ugyan az ő Kertjire vetve tanáltattak meg ?

7mo Midön a Görögnek Ládáját vissza vetettek az Iliszia Udvarából, akkoron, vagy azon ejtzaká, leg jobb vigyázo kutyája othon hálté ?

8^{uo} Iliszia Zsurka és Szima Varga Házot, egymástol mitsoda Distantziával vádnak, végtére

9^{uo} Midön a Káros Görög bé szállatt Iliszia Zsurkához, akkoron vagy azon Ejtzaka, ezen fogságban lévő két rab, láttatotté együtt lenni, hát honnan tudja a Tanu, hogy Iliszia Zsurka, és Szima Varga verte volna fel az Görög Ládáját, hát Iliszia Zsurka mondtaé hogy a mie vagyon hozza bé. Cum omnib. Congr. Cir. valya meg a Tanu.

Praesentia Quaestionum puncta in Sessione publica Die 22da Januar. Anni 1784, in Possessione Martonfalva Celebrata Revisa, et approbata fine peragenda Inquisitionis Regiis D. Raphaeli Köntzei Super numer. Assessori, et Sigismundo Tamási transponenda Extradantur per Ioanem Sárpataki m.p. Ordinar. I. Comitatus Albae Super. Notar.

Sequuntur Testis eorumque Fassiones

1^{mus} Testis Providus Juon Batsila, Jobbagio Spectabilis Domini Samuelis Miske de Magyar Csesztve, Annorum 50. fatetur. ad 1um Tudom, nyilván és bizonyosan, hogy mostan Tömletzben lévő Iszák Csurka és Szima Varga ide valok, Sárdorfiok és ismerjük joll. Azt is tudom hogy Tolvajok, még edig nem voltanak, hanem Szima Várgáról hallottam hogy egy Martsinántol Kotsmáját el vette és talán pénzt is, magát is meg verte. Azt is hallottam hogy egy Soljkai emberit, Miske Samuel Urnak, Kegyetlenül meg verte. Iszák Csurkáról azt mondhatom hogy hallottam hogy egy Rovási és egy Soljkai, mindenik Tizenkét esztendő Leányokon, erőszakot tett, de mindenikért Complánált. ad 2um Ugy hallotam, hogy az Görög portékájának el veszéseért estenek fogságban és az Dumitru Sipot vádjára. ad 3um, 4um, 5um Nihil. ad 6um Hallottam, hogy, midön fel verték az Onya Atyim Házát, akkor az Dumitru Sipot háza mellett tanáltatatt egy Zsák almával, ugy szintén mostis, nem meszsze tanáltattak az Káros Görögnek hámjai. ad 7um Nihil. ad 8um Tudom hogy egymástol meszszure laknak az Utrizált Személlyek. ad 9um Nihil.

2us Testis Providus Petru Atyim, Jobbagio Magnifici Francisci Eperjesi, Annorum Circiter 40.

3us Testis Providus Toma Buntya, Jobbagio Spectabilis Domini Alexii Török, Annorum Circiter 28.

4us Testis Providus Vonya Atyim, Jobbagio Magnifici Francisci Eperjesi, Annorum 70 fatetur. ad 1um Mi az déutrált fogságban levő személlyeket joll ismerjük, semi Tolvajságokat még eddig nem tudjuk, hanem Szima Juánrol hallottuk hogy egy Mársinánban meg vert volna, ugy egy Sallykai embert is. Iszák Csurkáról pedig, hogy két kis Leánykán erőszakott tett volna, de mindenik meg békellett ezen Cselekedetiért. ad 2um Ugy tudjuk hogy az Görög portékájának el veszéseért fogattattok el, és a Dumitru Sipot vádjára. ad 3um Nihil. ad 4° pariter. ad 5um pariter. ad 6um Az Zsák, az Dumitru Sipot Háza mellet tanáltatott, ugy az Káros Görögnek Hámjáis, nem meszsze az ő kapujátoll vétettek fel. ad 7um Nihil. Tudjuk hogy a Delinquensek egymástoll igen távol laknak. ad 8um Az midön az Görög ládája fel verettetett, azon napon estve és éjtszaka, az Delinquenseket együtt beszélleni nem láttuk, nem hallattuk. Azt sem mondhattjuk, mivel nem láttuk, hogy ők vérték volna fel a Görög ládáját, hogy mondotta volna Iliszia Csurka az Görögnek, midön bé szállott hozzája, hogy Márfáját hozza bé, mi nem tudjuk, nem hallattuk, mivel távol lakuk egymástoll.

5us Testis Providus Petru Atyim, Jobbagio Magnifici Francisci Eperjesi, Annorum Circiter 30. fatetur. ad 1um Az Utrizált személlyeket Tolvajoknak nem tudom. ad 2um Az Káros Görögnek portékáinak el veszésiért fogattottak, az Dumitru Sipot vádjára, el ad 3um Nem tudom hogy haragosok lettettek volna egymásra az Utrizált személlyek. ad 4um igaz hogy a vas bot nála tanáltatott, de nem ugy mint lopott porteka, Dumitru Sipotnal. ad 5um Nihil ad 6um Az Onya Atyim Zsákját tudom hogy az eő Háza mellett levő pusztán kapták meg, ugy szintén az káros Görögnek Hámjai is, nem meszsze az ő kapujához, egy füzfa

mellett tanáltattak meg. ad 7um Nihil. ad 8um Tudom hogy meszsze laknak egymástoll. ad 9um Én, midön a kár esett, azon napon és éjtszaka, az Delinquenseket együtt lenni semmi képpen nem láttam, azt sem mondhatom hogy ők tselekdték volna az Görög kárát.

6us Testis Providus Toma Bontya, Jobbagio Alexij Török, Annorum circiter 35.

7us Testis Providus Iuon Todor, Jobbagio Illustrissimae C. Alexio Kendefianae fatentur. ad 1um Az Deutrált rabságban lévő személyeket jól ismérjük és még eddig emberséges embereknek ismertük, nem Tolvajoknak és hogy lopott portekák tanáltatták volna valamelyiknél, nem hallottuk, ad 2um Tudjuk hogy az Görög portekájíért vadnak fogságban és azt is, hogy a Dumitru Sipot panaszszára, vagy is vádjára fogattattok el. ad 3um Nihil. ad 4um Azt tudjuk mondani, hogy egy csákány nála tanáltatott, de annak Urát adta hogy kitölli vásárlotta, és kárt egyebet hogy tett volna, nem tudjuk. ad 5um Nékem, Toma Bontyának házamnál mondotta az Mardosi szász Papnak Majorja, hogy az el mult Tavasszal, Dumitru Sipot el lopta Mardoson az Tiszteletes szász Papnak egy pár Kését, melyet tölle ottan el is vettek. A kés volt Brassai, én pedig, az más tsak az faluban hallottam. ad 6um Hallottam hogy az káros Görögnek Hámjai, az Mihaila Dragán kapujánál, az Dumitru Sipot kapujánál tanáltottak meg. ad 7um Én, Toma Bontya tudom hogy az Iliszie Csurka jo örző kutjája, azon éjtszaka othon nem volt, mivel szomszédja lévén, hallottam midön az Görög fel vert ládája vissza vettetett az Ilisia kertiben, hogy kiáltotta az kutyák nevén, én is, az lármára hajadon fővel és mezit láb ki szaladtam és a sötétben kérdettem midolog. Iszák Csurka ugy mondja hogy azon ember után lármáz, aki az Görög ládáját fel vervén, a kertiben bé vetette, és a sötétben el vesztvén, én sem láttam senkit és együtt vissza tértünk, de én, Iuon Todor, ezeket tsak hallottam - ad 8um Tudjuk hogy Szima Varga és Iszák Csurka egymástol mesze laknak, egyik, egyik falu végén, a más, az másikon. ad 9um Azon estve vagy éjtszaka hogy az Delinquensek együtt lettek volna, akár hollott is, nem tudjuk. Ugy azt is, hogy átalok eshetetté az Görög kára vagy nem, hogy mondotta volna Iliszie Csurka hogy hozza vagy vigyebé Márfáját mi nem hallottuk, azt mondhattuk az Dumitru Sipot szavai szerint, hogy talán ők verték fel az Görög ládáját és portekájit.

8us Testis Providus Mányi Sərbán, Jobbagio Illustrissimi Comitiss Ludovici Bethllen de eodem, Annorum 34. fatentur. ad 1um Az Delinquenseket jól ismérjük, semni Tolvájságokat edig nem tudjuk. ad 2um Az Görög portekájíért vadnak fogva és a Dumitru Sipot vádjára. ad 3um et ad 4um Nihil. ad 5um Nékem az Mardosi szász Pap mondotta, hogy egy alkalmatossággal, eö kegyelménél ivutt Dumitru Sipot és a szolgálójának el lopta volt egy pár kését, de rajta kapván, tölle el vették az hüvellyiböll. ad 6um Az Onya Atyim zsákjais, az ő háza mellett lévő pusztán tanáltatott, ugy szintén nem meszsze az Görög Hámjai is, nem meszsze az ő kapujától. ad 7um Nihil. ad 8um Tudom hogy meszsze laknak egymástoll az Utrizált személyek. ad 9um Azok estve vagy

éjtzaka, az Delinquenseket együtt lenni vagy beszélgetni nem láttam, hanem Makavéj Bontya mondotta nékem, hogy azon estve midőn az Görög kára történt nála, Iszák Csurka egy fél kupa bort, de hogy ők tselekedték volna azon kárát a görögnek, nem merjük mondani, mivel szemeinkel nem láttatam, hanem az Dumitru Sipot szavára mondhattom.

9^{mus} Testis Providus Sztrátyr Szarák, Jobbagio Magnifici Francisci Eperjesi, Annorum circiter 36.

10^{mus} Testis Providus Dumitru Hila, Inquilinus Spectabilis Domini Samuelis Miske, Annorum 26.

11^{mus} Testis Providus Iuon Kretsun, Inquilinus Ecclesiae, Annorum circiter 30. fatetur. ad 1um Mi a deutrált személyeket joll ismerjük, de semmi Tolvajságokat nem hallottuk, hanem Iszákrol hallottuk hogy egy Rovási és egy Saljkai léánykát erőszakoson meg nyomorított volna, úgy hogy vérben fetrengettek. Szimu Várgárol pedig, azt hallottuk hogy egy Martsinánt az uton meg vert és katsmáját is el vette, úgy azt is hallottuk hogy egy Sollykai embert, Miske Sámuel Urnak, kegyetlenül meg verte, de mindenik tselekedeteit Complánálta. ad 2um Az Görögnek el károsodott portékáiirt estek fogságban, az Dumitru Sipot vádjára. ad 3um Nem tudjuk hogy Dumitru Sipot haragban lett volna az Utrizált személyekkel. ad 4um Nihil. ad 5um Hallottuk hogy a Mardosi Pap szolgálójának egy villáját el lopta volt, de vissza is adta. ad 6um Azt tudjuk, hogy az Onya Atyim zsákja, az ő Mosiája mellett lévő pusztán tanáltatott, de azt is hallottuk, hogy az káros Görög Hámjai is, nem meszsze tanáltattak az ő Dumitru Sipot kapujától. ad 7um Nihil. ad 8um Tudjuk hogy az deutrált személyek egymástoll meszsziire laknak. ad 9um Mi együtt nem láttuk, sem beszélteni, sem innja, mivel azon napon és éjtzaka, itthon nem voltunk, azt sem mondhattuk hogy ők tselekedték volna az Görög kárát.

12^{mus} Testis Providus Iuon Bobela, Jobbagio Illustrissimi Comitis Sigismundi Toldi de Nagy Szalonta, Annorum circiter 30.

13^{ius} Testis Providus Toder Vaszilie, Jobbagio Illustrissimae C. Alexio Kendeffiánae, , Annorum circiter 40.

14^{ius} Testis Providus Vonja Stirbán, Jobbagio Spectabilis Domini Samuelis Boér, Annorum 42. fatetur. ad 1um Mi az Utrizált személyeket joll ismérjük, de semmi Tolvajságokat nem tuttuk, hanem, Szima Várgárol hallottuk hogy egy Mártsinánt és egy Sollykai embert meg vert kegyetlenül, de Iszák Csurkáról is hallottuk, hogy egy Rovási léánykát és egy Solykait erőszakoson meg nyomorított, de mindenik az maga tselekedetét complánálta. ad 2um Ugy hallottuk, hogy a Görög portékáinak elveszésiért estek fogságban, a Dumitru Sipot bizonyság tételére. ad 3um hogy haragosok lettek volna a Delinquensek Dumitru Sipottal, nem tudjuk, annál is inkább, fenyegetését. ad 4um Nihil, ad 5um Hallottuk hogy a Mardosi Tiszteletes szász Papnál, Dumitru Sipot, egy alkalmatossággal, ivutt és a szolgáló kés villáját el lopta és vissza is adta. ad 6um Azt is hallottuk, hogy az Onya Atyim zsákja, az Dumitru mellett lévő pusztán tanáltatott, nem különben az káros Görög Hámjaiis, nem meszsze az eő

Házától tanáltottak meg. ad 7^{mum} Azt is tudjuk, hogy Deutralt személylek meszsze lanknak egymástol. ad 8^{vum} Nihil. ad 9^{mum} Együtt valo lételeket, azon estve, nem láttuk. Az Dumitru Sipot szavai után mondhattyuk, de mi azon meg nem merünk esküdni hogy az deutrált személylek tselekedték volna, mivel szemeinkel nem láttuk. Azt sem tudjuk, mondattaé Ilisie Csurka a Görögnek, hogy portékáját vigye bé a Házba.

15^{tus} Testis Providus Iuon Hirla, Jobbagio Spectabilis Domini Samuelis Miske, Annorum circiter 60.

16^{tus} Testis Providus Gyorgye Czotzonya, Jobbagio Illustrissimi C. Alexio Kendeffianae, Annorum circiter 60.

17^{tus} Testis Providus Dumitru Lázár, Annorum 30.

18^{tus} Testis Providus Kosztándin Vajla, Annorum 32.

{	Jobbagiones
	Spectabilis
	Domini
	Samuelis Miske

fatentur ad 1^{mum} Tudyuk hogy Szima Varga verekedő legény volt. Iszák Csukát is hallottuk, hogy két kisdöd leánykákön erőszakot tett, de hogy Tolvajok lettek volna, mind eddig nem tudjuk. ad 2^{dum} a Görög káráért, e Dumitru Sipot vádjára fogattuk el. ad 3um Nihil. ad 4um Igaz hogy egy vass bot tanáltatott nála, de ő akitől vásárlotta, meg mutatta. ad 5um Közönséges hirböl hallottuk, hogy egy alkalmatossággol, az Mardosi Szász Papnál ivutt és egy kés, villát el vett, de vissza adta. ad 6um Azt is tudjuk, hogy az Onya Atyim Háza felverettetésének utánna, az zsák nála tanáltatott, de az is igaz hogy az Görög el veszet Hámjais, közel hozzá, egy füzfa mellett tanáltottak. ad 7^{mum} Nihil. ad 8^{vum} meszsze lanknak egymástoll. ad 9^{mum} együtt valo lételeket, azon estve, az utrizáltáknak nem tudjuk, nem láttuk, annál is inkább, hogy ök tselekedték volna az Görög kárát, nem láttuk, hanem, hogy ha igaz hogy Szima vetette le az Hámokot, nem más hanem ök tselekedték, az Dumitru Sipot szavai szerint.

19^{tus} Testis Providus Toma Iván, Jobbagio I. Comitis Sigismundio Toldi, Annorum 50.

20^{tus} Testis Providus Dumitru Szász, Jobbagio Spectabilis Domini Sámuelis Miske, Annorum circiter 50.

21^{tus} Testis Providus Iuon Sztojka, Inquilinus Ecclesiae, Annorum 36. fatetur. ad 1^{mum} Mi az deutrált személyleket jól esmérjük, semmi tolvajságokot nem láttuk, hanem én, Sztojka Iuon, Szima Várgát Tolvajnak mondom azért hogy, midön innen az katonák el mentek, egy Nyársamot az Hadnagy Ur Házától titkon el vitte, eleget kértem vissza, és kérettem az folnagy általís, de meg esküven, el tagadta hogy nálla nintsen, annak utánna meg esmértem nálla és elís vettem. ad 2^{dum} A görög portékáinak el károsodásáert, ő Dumitru Sipos szava után, fogadtak meg. ad 3^{mum} Semmi edgyüt valo ellenkezéseket nem tudjuk az Utrizáltáknak. ad 4um Igaz hogy Dumitru Sipotnál kaptál volt a vas botot, de eö zuvatossát adta, akitől vette. ad 5^{mum} Hallottuk hogy Dumitru Sipot,

Háza mellett levő pusztán, tanáltatott volt meg. Nem különben, az mostani Káros Görögnekis az Hámjai, nem meszsze az ő Kapujától tanáltattak meg. ad 7um Nihil. ad 8um Meszsze lagnak egy mástol a Deutralt személylyek. ad 9um Mi az nevezet személylyeket azon napon, vagy éjtzakán mellyen a kár eset, edjüt lenni vagy beszélleni, nem láttuk, hanem, a Dumitru Sipot szava után, készek vagyunk fejekre esküdni, hogy ők tselekedték, de hogy szemeinkel láttuk volna, azt nem.

22us Testis Providus Petru Morár, Inquilinus Magnifici Domini Francisci Eperjesi, Annorum circiter 46.

23us Testis Providus Iuon Ionásko, Inquilinus Spectabilis ac Magnifici Andreae Türi, , Annorum circiter 42.

24us Testis Providus Iuon Dusa, Iobbagio I. Comitit Sigis. Toldi, Annorum 40.

25us Testis Providus Iuon Vlad, Inquilinus Ecclesiae, Annorum 25.

26us Testis Providus Iuon Muntyan Senior, Inquilinus Magnifici Francisci Esperjesi, Annorum 60. fatentur ad 1um A Deutrált Személylyeket jól ismerjük, de mi semmi Tolvajságokat nem láttunk, nem tudjuk, hanem ad 2um Azt tudjuk hogy az Görög Káráért fogattattanak el, a Dumitru Sipot vádjára. ad 3um Ugy hallottuk, hogy az el mult Kaszáláskor, Sima Varga, Dumitru Sipotnak egy pofot adott, de egyéb ellenkezést közöttük, nem tudunk. ad 4um Hallottuk hogy a vasbot nálla tanáltatott volt, de eö annak Urát adta akitől vásárolta volt. ad 5um Nihil. ad 6um Ugy halottuk, hogy az Onya Atyim Zsákja, az Dumitru Sipot Háza mellet levő pusztán tanáltatott volt meg. Nem különben, az mostani káros Görögnekis az Hámjai, nem meszsze az ő Kapujától tanáltattak meg. ad 7um Nihil. ad 8um Meszsze lagnak egymástol. ad 9um Mi egymás között való Társalkodásokat, azon estve, nem láttuk, hanem a Dumitru Sipot szava után mondhattuk, hogy a Deutrált személylyek által eshetett az Görögnek kára, mi szemeinkel ugyan nem láttuk, azt sem hallottuk, mivel távol lakunk Iliszia Zsurkától, hogy az örménynek mondogta volna, vigyebé a Házba a maga márfáját.

27us Testis Providus Flora Kodre, Iobbagio I. Comitit Samuelis Teleki, Annorum 30.

28us Testis Providus Juon Lázár, Iobbagio Spectabilis Samuelis Miske, Annorum 30.

29us Sztán Jonasko, Inquilinus Ecclesiae, Annorum 40.

30. Ilia Baszarába Inquilinus Ecclesiae, Annorum 40. fatentur. ad 1um Mi a Deutrált személylyeket jól ismerjük, de még eddig semmi gonosz tselekedeteket nem tapasztaltuk, hanem a Várgának verekedésit. Iszák Zsurkának pedig, két leányakon végben vit erőszak tételét hallottuk. ad 2um Ugy hallottuk, hogy a Görög Káráért fogadtattanak el, a Dumitru Sipot vádjára. ad 3um Hallottuk aztis, hogy a vasbot nálla tanáltatott, de annak emberit adta akitől vette volt. ad 4um. ad 5um Nihil. ad 6um Hallottuk, hogy az Onya Zsákja, az Dumitru Sipot háza mellett levő pusztán tanáltatott meg. Nem különben, a Káros Görögnekis hámjai, nem

meszsze az ő jószágától. ad 7^{mm} Nihil. ad 8^{ym} Nem meszsze laknak egymástol. ad 9um Edgyüt valo lételeket a Deutrált személyeknek, azon estve vagy éjtzaka midön a Görög Kára történt, nem láttuk, ez nemis mondhasuk bizonyoson, hogy az Delinquensek által eset volna, hanem tsak a Dumitru Sipot szavára mondjuk.

31^{ms} Testis Providus Iuon Kretsun, Inquilinus Ecclesiae, Annorum 42.

32^{ds} Testis Providus Toder Many, Jobbagio J. comitis Sigis. Toldi, Annorum 41.

33^{ts} Testis Providus Iuon Aringie, Jobbagio Posteritatum Illustrissimi quondam Ladislai Türi de Sarkad, Annorum 50.

34^{ts} Testis Mihaillo Szpik, Jobbagio Samuelis Miske, Annorum 40. fatentur. ad 1^{mm} A Deutrált személyeket jól ismerjük, de azoknak semmi Tolvajságokat nem tudjuk. ad 2^{dm} A Görög el lopot portékáiirt fogadtattanak el, a Dumitru Sipot bizonyosság tételére. ad 3^{hum} Hallottuk, hogy az elmúlt kaszáláskor, Szima Varga, Dumitru Sipotott pofon tsapta volna, azért hogy a ketskejit be akarta hajtani a kaszálo fűvéből. ad 4um Hallomásból tudjuk mondani, hogy az nevezetes vas bot Dumitru Sipotnál tanáltatot volt, de zuvatossátis attá akitől vásárlotta volt, mellyet maga Tisztelt fő Biro Uris jól tud. ad 5um Hallottuk aztis, az Mardosi szász Paptól egy kés villát ell lopot volna, de visszais adta. ad 6^{mm} Az Onya Atyim zsákjátis, hallottuk hogy az ő jószága mellet levő pusztán tanálták meg, úgy mostanis az Káros Görög Hámjaitis, nem meszsze az Dumitru Sipot kapujához, egy fűzfa mellet. ad 7^{mm} Nihil. ad 8^{ym} Meszsze laknak egymástol. ad 9um Együtt volt lételeket, az Deutrált személyeknek, azon estve vagy éjtzaka mellyen a Görögnek kára eset, nem láttuk, azt sem mondhattuk, bizonyoson, hogy általlok eset volna a Görögnek kára, hanem az Dumitru Sipot szava után mondhattuk, hogy ők lopták volna azon portékáit el a Görögnek. Reggel pedig, midön a falu az Ilisia Zsurka házához felgyült, akkor hallottuk mondani Ilisia Zsurkát, a Görögnek meg mondám az estve hogy hozbé az márfadat, de nem fogadad meg. Eszt pedig a Görög sem tagadá.

35^{ts} Testis Providus Gabrilla Kesku, Inquilinus L.B. Antonii Henter, Annorum 40.

36^{ts} Testis Providus Vonja Avram, Jobbagio Excellentissimi C. Nemes, Annorum 40.

37ma Testis Providus Vonjá Gaudi, Conjux Számfirá, Annorum 30.

38va Testis Providus Irimia Bodorogja, Conjux Szálámia, Annorum 50. fatentur. ad 1^{mm} Az Deutrált személyeket jól ismerjük, és eddig jó hírű embereknek tartattuk. ad 2^{dm} A Görög pórtékáiért vadnak fogva, az Dumitru Sipot vádjára. ad 3^{hum} Együtt valo beszélgetéseket, az utrizált időben, nem láttuk. ad 4um Az vas botot igaz hogy nála tanálták meg, de ő urát adta kitől vásárlotta. ad 5um Hallottuk, hogy az Mardosi Pap Szolgálójának villáját el lopta és a Pap még pofon is vágta érette és úgy jött el onnan, amint lehetett. ad 6um Az Onya Atyim el veszet Zsákja, igaz hogy az Dumitru Sipot jország mellet tanáltatot

meg, de az is igaz hogy az Görög Hámjáius, nem meszsze tanáltattok az ő kapujától. ad 7um Nihil. ad 8um Meszsze lagnak egymástol. ad 9um Midön az Görög portékái vesztenek, akkor együtt a két rabot beszélni nem láttuk és különben nem is mondhattjuk hogy ők tselekedték volna, hanem a Dumitru Sipot szava után.

Die Immediate Subsequenti, Continuatur praesens Inquisitio, in praefata Possessione Domoque, praefati Judicis.

39us Testis Providus Szimion din Pizas, Jobbagio Domini Danielis Lukats, Annorum 19. fatentur. ad 1um Én az Utrizált személyeket jól ismérem, mivel Iszákkal, laktam két esztendeig mind szolgál, de soha semmi rossz tselekedeteket vagy Tolvajságokat nem láttam. ad 2um Az Görög portékáinak elveszésiért fogattattanak el, az Dumitru szavára. ad 3um Nihil. ad 4um et ad 5um audita refert. ad 6um Igaz hogy a Görög hámjai, nem meszsze tanáltattak meg az Dumitru Sipot kapujához. ad 7um Én szolgálja vagyok Ilisia Zsurkának és, azon éjtzaka mellyen a Görög ladját vissza vetették, otthon voltam és tudom, bizonyoson, hogy a leg jobb örző kutyája Gazdámnak, jelen nem volta. ad 8um Igaz hogy meszsze lagnak egymástol. ad 9um Midön a Görög kára történt, akkaron vagy azon éjtzaka, Jzsák Zsurka, Szima Várgával semmi képpen nem beszéllet, mivel hogy vatsoráltunk edgyüt, minyájan le feküttünk, a Göröggel egyetemben, a Görög hogy bé szállot, hallottam fülemmel hogy mondotta a Gazdám Ilisia Zsurka a Görögnek, hogy a mi márfája vagyon hosza bé a házba, a Görög azt felelte rá, nintsen egyéb, hanem egy hordotska halam, ő pedig jól bé van fenekelve, különben is jó kutyája vagyon, el hadhattya künnis.

40us Testis Providus Juon Batzomán, Jobbagio Spectabilis Domini Sigis. Mohai, Annorum 50.

41us Testis Providus Romány Atyim, Jobbagio Magnifici Domini Francisci Eperjesi, Annorum 60.

42us Testis Providus Juon Szilimon, Jobbagio L. Baronis Caroli Nalatzi, Annorum 50.

43us Testis Providus Andrae Lebu, Jobbagio Posteritatum Illustrissimi quondam Ladislai Türi de Sarkad, Annorum 40. fatentur. ad 1um Az Utrizált személyeket jól ismerjük, nevezetes Tolvajságokat nem tudjuk, hanem Szima Varga, midön a katonák innen el mentek, az Juon Sztojka nyársát el vitte magához és el tagadta, annak utánna reá ismervé, Juon Sztojka elvette. Azt is hallottuk, hogy Szima Varga egy Sallykai embert kegyetlenül meg vert, nem különben egy Marsinánt, de ezekért complanált, Iszák Zsurkáról is hallottuk, hogy egy Rovási és egy Sallykai leánykát az mezőn meg szorított és rajtok erőszakot akarván tenni, mind vérben keverte, de ezen tselekedetéért, úgy hallottuk, hogy meg békélt. ad 2um A görög portékáiért estek fogságban, a Dumitru Sipot vádjára. ad 3um Egyéb haragoskodásokat az Utrizált személyeknek nem tudjuk edgyüt, hanem az elmúlt kaszáláskor, Dumitru Sipotot pofon vágta Szima Varga. ad 4um Semmi tolvajságát nem tudjuk az Utrizált személyeknek, hanem ad 5um Ugy hallottuk, hogy az Mardosi szász

Papnál kortsomán lévén, a szolgálonak egy kés villáját el lopván, tölle visszais vitetlettel és öis tsak ugy szaladott el, a mint lehetett, aztis tudjuk, ad 6um hogy az Onya Atyim szákJa, a Dumitru Sipot házához közél tanálatott. Nem külömben most, a Görög Hámjaiis, nem meszsze az kapujához. ad 7um Nihil. ad 8um Meszsze lagnak egymástol. ad 9um Edgyüt valo beszélgetéseket nem láttuk a Deutrált személlyeknek, azon estve vagy éjtzaka mellyen a Görög kára esett ebből az okbol mondhattuk, hogy ök tselekedték volna a kárt, hogy Iliszia Zsurkának olyan gonosz kutyái vadnak, hogy oda idegen ember, himélkült, bé nem mehet, második okbol pedig, ebből hogy reggel, midön a folnagy oda ment a hol a kár esett, Iszák azt mondotta, menyetek el a kert megé és, talán, tanáltk valami portékát, mert a tolvaj a ki a ládát vissza vetette, a mint hogy a folnagy elisment és holmi portékát megis kapot, harmadig okbol pedig, azért mondhattuk hogy Dumitru Sipot látta Szima Vargát, hogy a káros Görög Hámjait, egy füzfa mellé levetette.

44us Testis Providus David Tib, Jobbagio Posteritatum Illustrissimi quondam Ladislai Türi.

45us Testis Providus Dumitru Kretsun, Inquilinus Ecclesiae, Annorum 20.

46us Testis Providus Dumitru Oprán, Jobbagio Illustrissimae Alexio Kendeffianae, Annorum circiter 34.

47us Testis Providus Szálámié Iuj Pável, Conjux, Annorum 40.

48us Testis Providus Juon Rájko, Jobbagio Illustrissimi D. Nicolai Horváth, Annorum circiter 52. fatentur. ad 1um Az Deutrált fogságban lévőket jól ismerjük. Semmi tolvajságokat nem láttuk és nem tudjuk, hanem jó hirü nevü embereknek tartattuk, és azt sem hallottuk, hogy lopott portékát tanáltk volna valamellyiknél. ad 2um Azt tudjuk, hogy az Görögnek elkárosadott portékájért estenek fogságban, az Dumitru Sipot vádjára. ad 3um Nem tudjuk haragosoknak lenni Dumitru Sipot a Delinquensekkel. ad 4um Nihil. ad 5um Hallottuk, hogy az Mardosi Tiszteletes szász Papnak szolgálója kés villáját el lopta, részegen. ad 6um Hallottuk, hogy az Onya Atyim szákJa, az Dumitru Sipot háza mellett tanálatott meg, ugy az káros Görög Hámjaiis, ad 7um Nihil. ad 8um Tudjuk, hogy egy mástoll, az Delinquensek meszsze lagnak, ad 9um Azon estve vagy éjtzaka, nem láttuk az Utrizált személlyeket együtt lenni és beszélgetni, hanem a Dumitru Sipot mondására mondhattuk, hogy ök rontották fel az Görög ládáját, mivel Dumitru Sipot azt mondotta, hogy látta, midön Szima Varga letette egy füzfa mellé az Görög Hámjait, ő pedig, ismerte volna Szima Vargát.

49us Testis Providus Makavei Buntýé, Jobbagio Spectabilis Alexii Török, Annorum 56.

50us Testis Conjux ejusdem Juana, Annorum 40. fatentur. ad 1um Az Utrizált személlyeket jól ismerjük, de mi világos tolvajságokat nem tudjuk, nem láttuk, hanem, mint mások, ökis dolgoztanak. ad 2um Ugy tudjuk, hogy az Görög el vezett portékáiért vadnak fogságban, az Dumitru Sipott vádjára. ad 3um Nem hallattuk, hogy egymásnak haragossi lettenek volna a Deutrált személlyek. ad 4um Nihil. ad 5um, ad 6um Audito referunt. ad 7um Nihil. ad 8um

Ök egymástoll meszsze laknak. ad 9um Együtt léteket, mi az Delinquenseknek nem láttjuk; hanem azt reggel, én Mákávej Bontya mondhatom, hogy hallottam az Ilisie Zsurka szájából, hogy monda az Görögnek, láde Görög, meg mondám hogy ami Márfád van hozd bé az Házba, én pedig Joána egyebet nem mondhatok, hanem azon reggel midön a kár esett, én ki menvén az Sipotra, tanálttam egy fél ujjas kesztjüt az ország uttján, mellyett férjem, osztán a falus biróhoz is vitt.

51us Testis Providus Szimion Varga, Jobbagio C. Sigismundi Toldi, Annorum 50.

52us Testis Providus Juon Pintya, Jobbagio Spectabilis Samuelis Miske, Annorum 50. fatentur. ad 1um Mostan Martonfalván fogságot szenvedő Deutrált személyeket jól esmerjük, de semmi gonosságokat vagy Tolvajságokat nem láttuk, hanem közönséges hirtől hallottuk, hogy Szima Varga, egy Mársinánt, az uton, meg vert, ugy egy Sallykai legéntis, de a mint hallottuk, megis békéltett ezen tselekedetiért. Ugy tsak Jsák Zsurkátis, hallottuk, hogy két leánykákön erőszakot akart tenni, de öis ezen tselekedétét, amit hallottuk, Complanálta. ad 2um A Görög portékáinak el károsodásáért estek fogságban, a Dumitru Sipot szemmel látott bizonyágtételére. ad 3um mind eddig az ideig, hogy Dumitru Sipot haragossá lett volna a Deutrált raboknak nem tapasztaltuk, sem nem hallottuk. ad 4um Hogy valami tolvajszágban elegyítette volna magát Dumitru Sipot nem tapasztaltuk, hanem az igaz hogy ő nálla tanáltatott az Deutrált vas bot, de eő annak, amint hallottuk, a Méltóságos fő Biró Ur előtt zuvatossát adta akitől vásároltta volt, ad 5um Aztis tudjuk közönséges hirtől mondani Dumitru Sipotról, hogy egyszer, az Mardosi Tiszteletes Evangelicus Paptol egy kés villát el vett és tsak ugy szaladott onnan el, a mint lehetett. ad 6um hallottuk aztis, hogy az Onya Atyim zsákja, a Dumitru Sipot háza mellet levő pusztán tanáltatott volt meg, a káros Görögnekis Hámjai, nem meszsze az ő kapujához, egy füzfa mellet. ad 7um Nihil. ad 8um Igaz hogy meszsze laknak egymástol, mivel Szima Varga az falu Rovás felé való végén lakik, Izsák pedig az falunak Sallyka felől való végén. ad 9um Azon estve vagy éjtzaka mellyen a kár esett, edjüt létéléket, ivásokot, avagy beszélgetéseket a kérdet legényeknek nem láttuk, azt pedig hogy ök tselekedték volna azon kárt, a Dumitru Sipot szemmel látott valástételire tudjuk mondani, de hogy szemeinkel láttuk volna, azt nem erősittyük. Caeterum nihil.

53us Testis Providus Szteu Sztanilla, Jobbagio I. Comitis Sigis. Toldi, Annorum 40.

54us Testis Providus Mihaila Dragan, Jobbagio Illustrissimi Nicolai Horváth, Annorum 46 fatentur. ad 1um Az mostan Magistratuális Tömletzben lévő Sáldorffon Commoráló személyeket jól ismerjük, ugy mint Iszák Zsurkát és Szima Vargát és Nékiek, mind eddig, jo hireknevek volt, mig ez az Görög Kára nem történt volna. Mind azon által, Szima Vargáról hallottuk bizonyoson, hogy egy Martsinánt Kegyetlenül meg vert volna és annak holmi portikáját is el vette volna, nemkülömben, midön jött volna a Sellyki sokadalomból, tanálkozott

egy Salljkai emberrel, az Miske Sámuel Ur Jobbágával, azt is földre le verte, de úgy tudom hogy, ezen tselekedettiért, egészszen meg békeltett. Iszák Zsurkáröll pedig, azt hallottuk hogy egy Rovási Leánykán erőszakot tett volna, nem különben egy Rovási Leánykán is, de öis, úgy tudjuk, hogy maga dolgát Complánálta, tolvajságokat nem tudjuk még eddig, sem azt nem hallottuk, hogy lopott portéka vagy Marha tanáltotott volna valamellyiknél. ad 2um Ugy halljuk és tudjuk is, hogy Iszák Zsurka és Szima Varga, az káros Görög Portékájának el veszéssiert fogattattanak el ad 3um Mi mind eddig úgy tudjuk, hogy az Utrizált személlyeknek, egymás ellen, semmi haragjok nem volt; hanem jól éltenek egymással. Azt sem hallottuk, hogy egymást fenyegette volna valamellyik. ad 4um Azt tudjuk, nyilván és bizonyoson, hogy ennek előtte való időkben, tanáltatott Dumitru Sipotnál, hogy a mi Malmunkból haza szállott, egy vas bot, de mi úgy tudjuk, hogy ő urát adta hogykirölt vette és így, nem lopott volt, egyéb tolvajságát nem tudjuk, hanem, ad 5um Hallottuk hgy Mardosról, a Tiszteletes Szász Pap Szolgálójátoll, egy kés villát el lopott volna, melyet is nála még ottan az házban meg tanáltak és tölle el vették, maga pedig tsak ugy szaladott el, a mint lehetett. ad 6um Hallottuk azt is, bizonyoson, és némű képpen tudjuk is, hogy midön az Onya Atyim háza gonosz Embertől fel verettetett, akkor egy Zsákja is almával el vesztett; már pedig azon Zsák, az Dumitru Sipot háza mellett tanáltatott meg, melyet vissza is adott Dumitru Sipot. Most, midön az káros Görög Hámjai meg tanáltattak, az Hámok is, nem meszsze a Dumitru Sipot kapujától tanáltattanak meg. ad 7um Mivel hogy Ilisia Zsurkánál, azon estve vagy éjtzaka, nem voltunk, nem tudjuk jó örző kutyája othon volté vagy nem. ad 8um Azt tudjuk, mind ketten az Deutrált személlyek, egy mástol meszsze lagnak, mivel egyik, egyik falu végén lakik, az más a másikon. ad 9um Mi azon estve vagy éjtszaka, az Deutrált személlyeket vagy együtt beszélgetni, vagy kortsománn innja nem láttuk. Az Görög kárát, hogy ök tselekedték volna, én Sztinu Sztanila, ezen okbol tudom mondani, hogy ma egy hete mult, az Ifiuságok nálam a Csürben tántzot indítottak, volt kik között a Detentus Szima Varga feleségeis, ottan lévén kérdem tölle, hát Szimaéknak hogy vagyon dolgok, melyre nékem felele, ki botsátták, ha a pénzt meg fizetik, arra mőndik, vallyon ök tselekedtéké, melyre felele viszont, bágdeszáma jéj. Én pedig, ezen okból tudom mondani hogy ök tselekedték, hogy más estve hogy a Görög Ládája fel verettetett, hozzám jővé Izsák Zsurka Gávrilla Késkuval is, egy, egy kupa bort meg ivának, és meg borosodván, egymást, tréfábóll, szidni kezdék, egyszer monda Iszák Zsurka, Gávrilla Késkunak, halgas, mert az éjtsaka, mikor az Görög Ládáját vissza vetettéd, magad után futumtatál, melyre Gávrilla monda, halgas mert a ki a tréfát nem tudja, azt gondollya hogy úgy van, nehogy nyomoruságot tsinálly nékem. Midön még egy kevesset mulattak volna, monda Iszák Gávrollának, bizony fekete vagy kívüll mint az Czigány, de belöll fejr mint a ho, és elméninek töllem.

55^{ba} Testis Providus Juon Sztánila, Jobbagio Illustrissimi Comitiss Sigismundi Toldi de Nagy Szalonta, Annorum circiter 50. fatetur. ad 1um

Tömlöttben lévő Iszák Csurkát is, és Szima Vargát jól ismérem, semmi tolvajságokat még eddig nem láttam, nem is ismértem hogy valami lopott portéka valamelyiknél tanáltattott volna, azt sem tudom, hanem azt tudom mondani, hogy midőn én Falnagságot viseltem, azon Esztendőben, utrizált Iszák Zsurka egy Sallykai Léánykát erőszakosan meg nyomoritott; melly tselekedetiért el akarván én fogni ő meg tiltott hogy oda ne mennek, mivel az két Ember, mindenik, egy urhoz tartozik és ők el igazíták dolgokat. Szima Vargáról pedig, hallottam hogy egy Martsinánt és egy Sallykai Embert kegyetlenül meg vert. ad 2um Ugy hallom, hogy az Görög portékáiért vadnak fogva és a Dumitru Sipot bizonyásgtételére. ad 3um Az Utrizált személyek nem tudom hogy haragosok lettenek volna egymás ellen, és hogy fenyegették volna egymást. ad 4um Hogy az vass bot az Utrizált Dumitru Sipotnál tanáltattott igaz, de az is igaz hogy ő Urát adta kitől vásárlota, azt is hallottam. ad 5um Hogy Mardoson, az Szász Paptól hallottam, hogy a Szolgálónak egy kés Villáját el lopta Dumitru Sipot, de asztán rajta kapván, vissza is adta. ad 6um Uti Utrum, tudja. ad 7um Nihil. ad 8um Meszsze laknak az Utrizált személyek egymástoll, ad 9um Én, azon estve és éjtszaka nem láttam a Deutrált személyeket együtt lenni, azt sem mondhatom bizonyosan, hogy azon meg Károsítatt Görögnek portékáit, ezek az Delinquensek lopták volna el, hanem a mint Dumitru Sipot nekünk referálta, ez okból mondhattuk és más Circumstántziákból, Falustól, nem mondhattuk.

56us Testis Popa lui Popi Dumitru, Inquilinus Ecclesiae, Annorum 30. fatetur. ad 1um Az Utrizált személyeket jól ismerem, és semmi tolvajságokat nem tudom. ad 2um Ugy tudom, hogy az Görög portékáinak elveszésiért estenek fogságban, az Dumitru Sipot panaszszára, vagy bizonyásgtételére. ad 3um Nem tudom hogy az Utrizált személyek, egymás ellen haragosok lettek volna. ad 4um Uti praecedens. ad 5um Ut pariter. ad 6um ad 7um Nihil. ad 8um Tudom hogy meszsze laknak egymástoll. ad 9um Tudom hogy az Utrizált személyek egymástoll igen távol laknak, nem is mondhatom hogy az Utrizált személyek tselekedték volna az Görög Kárát, hanem az Dumitru Sipot szava után mondhatom én is, de hogy a Görög Ládáját ők rontották és verték volna fel, én azt bizonyosan nem mondhatom, a mint nem is mondom.

57us Testis Szimion Buntie, Jobbagio Alexii Török, Annorum circiter 36. fatetur. ad 1um Tudom, ismérem az Delinquenseket, igaz életű Embereknek lenni, és hogy tolvajok lettenek volna, én nem tudom mind az óráig, hanem azt valhatom, hogy Szima Vargáról halottam, hogy két Embert, szörnyen meg vert, és Iszák Zsurka két leányokon erőszakot tett; hogy lopott portékákat tanáltanak volna náluk, azt nem tudom, ad 2um Azt is tudom: Hogy az Detentusok az Görög portékáiért vadnak fogságban, és a Dumitru Sipot vádjára fogattottanak el, azt is tudom, hogy az Delinquensek közül, egyik sem volt haragossa Dumitru Sipotnak, hogy pedig fenyegette volna egyik a másikat, azt nem hallottam. ad 4um Uti praecedentes. ad 5um Én is hallottam, hogy Mardosról az Tiszteletes Szász Paptól, az Szolgálójának valami kés villáját el vette vagy lopta volna, de

én szemmeimmel nem láttam és nem is valhatom bizonyl: ad 6^{lum} Tudom nyilván és bizonynyoson, hogy midőn az Onya Atyim Háza fel verettettett, azon reggel, az Onya Atyim el Károsodott Zsákja almával, az Dumitru Sipot Háza mellett tanáltatott meg, nem különbben az Görög Hámjaiis, nem meszsze egy fűszfa mellett, az ő kapujától már meg mondott Görög hámjai tanáltattak, és ad 7^{lum} Nihil. ad 8^{lum} Tudom hogy az Delinquensek, egymástol igen meszsze laknak. ad 9^{lum} Az Delinquenseket együtt beszélgetni azon estve, vagy éjtszaka, midőn az Görög kára történt, nem láttam, hanem közönséges hərből mondhatom, hogy a Delinquensek tselekedték az Görög kárát, ezen okból hogy, Dumitru Sipot mondotta, hogy ő szemeivel látta hogy levetette Szima Varga az Görög Hámjait. Caeterum nihil.

58^{lus} Testis Providus Sándru Kesku, Inquilinus Magnifici Domini Andreae Türi de Sarkad, Annorum circiter 70. fatetur. ad 1^{lum} Marton Szász Martonfalván, Magistratuális Tömletzben fogságot szenvedő Szima Várgát és Iszák Zsurkát jól ismerem, de semmi tolvajságokat szemeimmel nem láttam, sem nem tapasztaltam, hanem ezt a tselekedeteket hallottam, nevezetesen Szima Várganak, hogy az Ország uttyán, egy Marsinánt meg támadván, rútul megis verte. Azt is hallottam, hogy az ősszel, egy Sallykai embert, midőn az Selyki sokadalomból jöttek volna, ugyan az Ország Uttyán, meg támadot és meg vert, melly tsélekedeteiért meg is békéltet. Iszák Zsurkának pedig, azt a gonosz tselekedetet hallottam, hogy egy Rovási Léánykát és egy Sallykait, az Mezőn meg szorított és rajtok erőszakot akarván tenni, mind vérbe keverte, de ezen tselekedeteiért, őis békességet tsinált. Szima Varga, mikor a Marsinánt meg verte, egy kutszmát elvet volt, de mikor az Öregek elöt meg békéltet, vissza adta. Az Sallykai embernekis, egy Tsuklyáját el vette volt, de ezért a Szolga Biro Urralis meg békéltet. ad 2^{lum} Az Káros Görögnek el lopot portékáiért estek fogságban, az Dumitru Sipot szemmel látott vallás tételére. ad 3^{lum} Nihil. ad 4^{lum} Igaz hogy az Utrumban feltett vas bot, a Deutrált Dumitru Sipot kezinel tanáltatott volt, de amit hallottam, Dumitru Sipot zuvatossát adta, a Méltóságos Fő Biro Ur előtt, akitől vásárlotta volt. ad 5^{lum} ezen kérdésre, ezt tudom mondani, hogy én hallottam, de kitől nem emlékezem rá, hogy Dumitru Sipot, egy alkalmatossággal, másokkal edgyüt, Bor ennya a Mardosi Tiszteletes Evangelicus Paphoz ment, és midőn meg részegedet volna, részegen, az Szolgálónak kés, villáját, a magájé gyenánt, az maga hüvelyében tette, mellyet meg látván az Pap, Dumitru Sipottól jól pofon vágta, és a kés, villát tőle el vette. ad 6^{lum} Az Onya Atyim Háza felerettetése után valo reggel, Dumitru Sipot, maga tanálta volt meg egy Zsákját Onya Atyimnak, az ő Háza mellet levő pusztán, mellyet meg tudván vagy meg esmervén hogy az Onya Atyimé, mindjárt hozá adta. ad 7^{lum} Nihil. ad 8^{lum} ezen kérdésre, tsak ezt tudom mondani, hogy az edgyik Delinquens, az edgyik falu végén lakik, a másik pedig, a másikon lakik. ad 9^{lum} Én szemeimmel, a Deutrált személyeket, azon estve vagy éjtszaka, edgyüt beszélgetni, mikor az Görög kára esett, nem láttam, hanem hallottam, hogy Iszák Simához ment volna, akkor azt pedig hallottam Sztélu

Sztanilától, hogy pedig a Görögnek portékáit ők lopták volna el, ezen okokból tudom mondani, hogy engemet mint Felnagyot, reggel mikor a kár esett volt, Iszák Zsurka az Göröggel edgyüt oda hivanak, hogy az kárt meg mutassák, mikor oda mentem volna és a Ládát meg néztem, azt monda Iszák, Badé Sandru, mennyetek el it a kert felet, apámmal, hát ha valami portékáit tanálnánk, mert a tolvaj arról jött mikor az Görög Ládáját ide vissza vetette és a Botzomány kutyája mind ugadta, ezen szavára meg indultam Ilisia Zsurkával a kert felet és mentünk mind egy puska lövésneg és meg kaptuk az Görögnek ingeit, egy csomo levelit, egy komponáját és egy harapó fogóját, második okból azért mondhatom, hogy általlok esett a kár, hogy Dumitru Sipot látta Szima Vargát, mikor az Görög Hámjait, egy füzfa mellé levetette, harmadik okból azért, hogy már ép akkor eset kár, annál az Háznál, mellynek némellyik részét, a falu megis fizette, eztis hallottam, hogy midön a Görög engemet fel hivut Hitesseimmel edgyüt, akkor a faluis jelen lévén, monda Ilisia Zsurka, hogy megmondám Kegyelmednek, az estve, hogy hozza bé a mi féjlo portékája vagyon, ne hogy kára történnyék, a Káros Görög nem tagadá mi előttünk, hogy Ilisia Zsurka nem mondotta volna, azt hogy portékáit hozza bé.

59^{mus} Testis Providus Román Hirla, Jobbagio Spectabilis Domini Samuelis Miske de Magyar Csesztve, Annorum 40. fatetur ad 1um Az Deutrált fogságban lévő két Személyeket jól ismérem, és semmi tolvajságokat nem tudom, hogy valamit, valakitől loptanak volna, azt sem tudom, hogy lopott portékák tanáltattanak volna az Delinquenseknél nem hallottam, hanem ezt tudom mondani, hogy Szima Varga meg vert egy Martsinánt és egy Sallykai Embert, Kegyetlenül, Iszák Zsurka pedig, két kis Léánykán, egyik valo Rovasi, az más pedig Salkai, azokon erőszakot tett. Lopott portékákat hogy tanáltanak volna akár mellyik házánál nem tudom. ad 2um Azt én is tudom, hogy az fogságban lévő ide valo Személyek, az Görög portékájiért vadnak fogságban. Azt is tudom, hogy az Dumitru Sipot vádjára fogattattak el. ad 3um Nem tudom, hogy az Utrizált személyek, egymás között haragot tartottanak volna, sem pedig egyik hogy a másikat fenyegette volna, de ad 4um mondhatom, hogy semmi tolvajságát Dumitru Sipotnak észre nem vettem. Ami illeti az Malomboll el vett vas botot, ugy volt, de ugy hallottam hogy urát adta akitől vette, de ad 5um Hallottam azt is, hogy az Mardosi Pap Szolgálójának egy kés, villát, az Házboll el lopta, de ugy hallottam hogy vissza is adta. Egyéb tolvajságát nem tudom. ad 6um Hallottam, hogy Dumitru Sipot tanálta meg, az maga Háza mellett lévő pusztán, az Onya Atyim Zsákját, az Almával. Ugy szintén, hogy az Káros Görögnek Hámjaiis, ottan nem meszsze tanáltattanak meg, az Dumitru Sipot Kapujához, egy füzfa mellett, letéve. ad 7um Nihil. ad 8um Tudom azt is, hogy az Deutrált Személyek, egymástoll meszsze laknak. ad 9um Én, azon estve vagy éjtszaka, az Utrizált személyeket együtt leni nem láttam, azt sem erősithetem, hogy általak lett volna bizonyoson azonn kár tétele az Görögnek, hanem abbóll az okboll mondom én is, hogy Dumitru Sipot vallya.

60^{mus} Testis Providus Iván Sipot, Jobbagio Domini Lucae Daniel, Annorum circiter 60. fatetur. ad 4um A több kérdésekre felelni nem tudom, hanem erre azt valhatom, hogy ennek előtte való időkben, én az Mardosi Malomban Molnár lévén, hozzám jött Szolgának, hogy Molnári Mesterségre tanítsam és nállam lakott egy néhány Esztendeig, történt az alat, midőn nállam lakot volna, egy alkalmatossággal, feles öllök jöven az Malomban és edjéknek a Szekerirre két vika Lisztett el lopott, én, mind Gazda, tarttoztam felelni az Zsákjokról és Gabonájokról az nállam örlött embereknek, melyly szerint énnis, a Több örlő embereket, a károssal edgyüt, az Mardosi öregek eleibe vittem és onnan azon Embereket, viszont a magam keszességemen kivettem, annak utánna, haza jöven az Malomhoz, magamis az el károsodot Lisztnek utánna indulván (mivel betsületemet fejtettem), az el lopot Lisztet az Malomra Szolgáló Szkok alatt meg tanáltam, és az akkor embereket, midőn a kár történt, egyben gyűjtven, én fel akartam vinni az Öregek eleibe, Mardosra és akkor Dumitru Sipot, félre híván engemet, monda, Gazda, ezen embereket ne vid az Mardosi Öregek eleibe, mivel a Lisztett, melyly el veszet volt és te meg tanáltad, én loptam ell, de egy Czigánnak tanittására és ingerlésére tselekedtem. Caeterum, a több kérdésekre nem tudok vallani. Mivel hogy én ide való nem vagyok.

61^{mus} Testis Providus Juon Rájku junior, Jobbagio Magnifici Domini Nicolai Horvát, Annorum 25. fatetur. ad 1um Tudom nyilván és bizonyoson, hogy az mostan fogságban ezen Nemes Felső Fejér Vármegyei Tömletzben való személyeket, hívják egyiket Iszák Zsurkának, az másikat, Szima Várgának, én azokkal Jffju Légényesedtem, de soha semmi Tolvajságokat nem tapasztaltam mind ez óráig, azt nem hallottam, hogy valami lopott portéka tanáltatott volna nálók, ad 2um Ugy tudom és ugy hallottam, hogy az Görög portékáinak elveszésiért fogattattak el, és az Dumitru Sipot vádjára, de nem tudom ugy vagyón é, vagy nem. ad 3um Tudom, hogy egymásnak, mind eddig, nem voltanak haragossé, hogy egyik a másikat fenyegették volna nem tudom, nem hallottam. ad 4um Azt hallottam, hogy midőn itten az Malomba Otsinik volt, hogy sokszor Lopott, az Malomból kivetették, de egyebet én nem tudok, hanem még is, ad 5um Én magam jelen voltam egy alkalmatossággal Mardoson, az Tiszteletes Szász Pap Ur házánál, midőn az mi részünkre tartozando kriznikeket szoktuk változtatni, és az Mardosi Oláhok adtanak egy Veder bort, miis ketten, vettünk ketten, két kupát és meg itasodott Dumitru Sipot, és az Szolgálónak az hüvellyiből, egy kés, villált el lopott, melylyet az Szász Pap Szolgálója észre vévén, mindjári referálta Gazdájának, és az Szász Pap meg keresvén, nála is tanálta, az tarisnjájában, és onnan ő ki szaladott, és ugy jött el, a mint lehetett, még buné zoát sem vett a Papptoll. De azt is tudom, hogy az Onya Atyim elveszett Zsákja, Dumitru háza mellett éppen tanáltatott meg, az midőn az háza fel verettetett. Az Görög Hámjajis, tudom, hogy nem meszsze tanáltották az Dumitru Sipot házátoll ad 7um Nihil. ad 8um Tudom, hogy meszsze laknak az Delinquensek egymástol. ad 9um Nem meszsze lakom Iszák Csurkától, de én azon estve vagy éjszaka, nem láttam együtt beszélteni, és innja semmi képpen,

azt sem mondhatom, hogy ök tselekedték volna, mert én mindenikkel iffju Legénykedtem. Azt is tudom, hogy nintsenek `ollyan hires kutjái Ilisia Zsurkának, mint a hire van. Caeterum nihil.

Hi praescripti numero 61 Testes Sunt omnes et singuli praescriptae Conditionis Suntque Legitime Citati Jurati et examinati modoque praemisso fatti Commorantes in dicta possessione Saldorff praeter 60. qui Commoratur in Possessione Rovás.

Cujus quidem praemissae huius modi Inquisitionis et attestationis Nostrae Seriem Illustrati Vestrae Inclytaeque Tabulae Continuo Judiciariae humilime sub Sigillis Nostri usualibus manumque propriarum Subscriptionibus fide Nostra mediante humilime rescripsimus. In reliquo Illustritatem Vestrae Inclytamque Tabulam continuam Judiciariam Divinae Commendants tutelae praenotatis Exponentibus Jurium, Suorum Uberiorum futuram ad Cautelam Necessarum extradeditimus. Datum Anno et diebus ut in praemissis.

Illustrissimi Comitis Supremi ac Praesidis
Inclytaeque Tabulae Continuo Judiciariae

Raphael Köntzei m.p. et
Tabulae continuae Inclyti
Comitati Albae Superioris
Autem superioris Assessorem

humilimi Servi
Sigismundus Támási mp.
praefatus Comitatus
Jurassor

[Pe verso] Illustrissimo Domino e Comitibus Stephano Mikes de Zabola Inclyti Comitatus Albensis Transilvaniae Superioris Comiti Supremo, Tabulae item Continuo Judiciariae Dominis Actualibus Assessoribus, Ordinario item et Vice Notariis domino Dominis Nobis Gratoso humilime Colendissimis.
Anno 1784 Apper. Andrea Türi m.p.
Supremus Judex Nobilium Inclyti Comitatus Albae Superioris

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

1784 ianuarie 24, Mihăileni

Preailustre domnule comite suprem și președinte !

Punctele anchetei care ne-a fost ordonată

Știe martorul negreșit și cu evidență, a văzut, a auzit și de la cine ?

1mo Că actualii ținuți în captivitate în temnița magistratuală a nobilului comitat Alba De Sus din Metiș, Isac Jurcă și Sima Varga, locuind în Mihăileni, ce comportament au avut, ce fel de oameni au fost pe parcursul vieții lor de până acum ? Ce au furat, de la cine și ce fel de bunuri furate s-au găsit în mâinile lor ?

2da Dar acum, de ce au căzut în captivitate, la acuzarea cui au fost prinși ?

3^{le} Dar Dumitru Șipot nu este dușmanul acestor Isac Jurcă și Sima Varga și din ce motiv s-a putut isca dușmănia dintre ei ? L-a amenințat anume pe Sima Varga cu "ține minte", sau

4^{le} Dumitru Șipot a fost prins oare, vreodată, cu ceva hoție, anume când încă locuia jos, la moara din Mihăileni ? Ce fel de pagube a făcut ? E adevărat, anume faptul că drugul de fier el l-ar fi furat și că l-au și găsit la el după patru ani, nu altfel ?

5^{le} E adevărat oare că tot Dumitru Șipot ar fi furat un cuțit de la onorabilul preot evanghelic din Moardăș ? Cât ar fi valorat acel cuțit și dacă a și fost găsit la el ? dar

6^{le} E adevărat oare că un sac furat s-a găsit în curtea lui Dumitru atunci când lui Onea Achim i-a fost spartă casa sau nu, altfel, tot acum, tot în grădina lui, au găsit aruncate hățurile păgubitului grec ?

7mo Atunci, sau în acea noapte, în timp ce lada grecului era recuperată din curtea lui Ilisie, cel mai bun câine de pază se afla acasă ?

8va Casele lui Ilisie Jurcă și Sima Varga, la ce distanță se află una de alta ? și în sfârșit

9no Atunci sau în acea noapte, în timp ce păgubitul grec s-a adăpostit la Ilisie Jurcă, acești doi tâlhari aflați în captivitate au fost văzuți împreună ? Dar de unde știe martorul că Ilisie Jurcă și Sima Varga ar fi spart lada grecului ? Dar Ilisie Jurcă a spus oare ca toată averea pe care o are să o ducă înăuntru ? martorul să recunoască cu toate amănuntele și circumstanțele.

Urmează martorii cu mărturiile lor

1^{mus} Cumintele martor Ion Băcilă, iobag al strălucitului domn Samuel Miske de Cisteiul de Mureș, de 50 de ani. Făcută la prima: Știu negreșit și cu evidență că Isac Jurcă și Sima Varga, acum aflați în temniță, sunt de aici din Mihăileni și îi cunoaștem bine. Știu, de asemenea, că până acuma ei nu au fost hoți, dar despre Sima Varga am auzit că ar fi luat cușma unui mărginean și banii acestuia, chiar bătându-l. Am mai auzit și aceea că ar fi bătut fără milă o slugă din Șoale a domnului Samuel Miske. Despre Isac Jurcă pot să spun că am auzit că ar fi siluit fetele, fiecare de 12 ani, ale unui om din Răvășel și ale unuia din Șoale, dar a despăgubit pentru fiecare. La a doua: Așa am auzit, că ar fi fost prinși, la acuzarea lui Dumitru Șipot, pentru pierderea mărfurilor grecului. La a treia, a patra, a cincea: Nimic. La a șasea: Am auzit că atunci când i-au spart casa lui Onea Achim, lângă casa lui Dumitru Șipot a fost găsit un sac cu mere, la fel acum, nu departe, au fost găsite hățurile păgubitului grec. La a șaptea: Nimic. La a opta: Știu că persoanele în cauză locuiesc departe una de cealaltă. La a noua: Nimic.

2^{dus} Cumintele martor Petru Achim, iobag al măritului domn Francisc Eperjes, de aproximativ 40 de ani.

3^{tius} Cumintele martor Toma Bunta, iobag al strălucitului domn Alexe Török, de circa 28 de ani.

4^{mus} Cumintele martor Voinea Achim, iobag al măritului domn Francisc Eperjes, de 60 de ani. Făcută la prima: Noi cunoaștem bine fiecare dintre persoanele aflate în captivitate, nu știm să fi comis nici o hoție până acum, dar am auzit despre Ioan Sima că ar fi bătut un mărgean și tot așa ar fi bătut și pe unul din Șoale. Cât despre Isac Jurcă, am auzit că ar fi siluit două fete, dar s-a împăcat pentru fapta sa, cu fiecare. La a doua: Așa știu că au fost prinși pentru dispariția mărfurilor grecului și la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Nimic. La a patra: la fel. La a cincea: la fel. La a șasea: Sacul a fost găsit lângă casa lui Dumitru Șipot, la fel și hăturile păgubitelui grec le-au ridicat nu departe de poarta sa. La a șaptea: Nimic. Știm că răufăcătorii locuiesc departe unul de altul. La a opta: În aceeași seară și noapte, în timp ce lada grecului era prădată, nu i-am văzut sau auzit pe răufăcători discutând împreună. Nu putem declara, pentru că nu am văzut, nici aceea că ei ar fi spart lada grecului, nici nu știm, nu am auzit, pentru că locuim departe unul de altul, ca Ilisie Jurcă să-i fi spus grecului, în timp ce acesta era găzduit la el, să-și aducă marfa înăuntru.

5^{mus} Cumintele martor Petru Achim, iobag al măritului domn Francisc Eperjesi, de circa 30 de ani. Făcută la prima: Nu știu ca persoanele în cauză să fie hoți. La a doua: Au fost prinși pentru dispariția mărfurilor păgubitelui grec, la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Nu știu ca persoanele în cauză să fi fost în dușmănie una față de alta. La a patra: Este adevărat că drugul de fier a fost găsit la el, la Dumitru Șipot, dar nu ca un bun furat. La a cincea: Nimic. La a șasea: Știu că sacul lui Onea Achim a fost găsit pe terenul pustiu de lângă casa lui și, de asemenea, nu departe de poarta lui, lângă o salcie, s-au găsit și hăturile păgubitelui grec. La a șaptea: Nimic. La a opta: Știu că locuiesc departe unul de altul. La a noua: Eu, în ziua și în noaptea în care s-a întâmplat paguba, nu i-am văzut deloc pe răufăcători să fi fost împreună, nu pot să spun nici aceea că ei ar fi provocat paguba grecului.

6^{mus} Cumintele martor Toma Bunta, iobag al lui Alexie Török, de circa 35 de ani.

7^{mus} Cumintele martor Ion Todor, iobag al preailustrului comite Alexie Kendefi. Făcută la prima: Îi cunoaștem bine pe fiecare dintre persoanele aflate în captivitate și, până acum, i-am știut ca oameni de omenie nu ca hoți și nu am auzit ca să se fi găsit la careva dintre ei bunuri furate. La a doua: Știm că se află în captivitate pentru mărfurile grecului și știm și că au fost prinși la plângerea sau acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Nimic. La a patra: Știm să spunem că a fost găsită o cazma la el, dar a spus numele fostului stăpân de la care a cumpărat-o, și altceva, să fi făcut vreo pagubă, nu știm. La a cincea: Mi-a spus mie, Toma Bunta, la casa mea, administratorul preotului sas din Moardăș, că, anul trecut, Dumitru Șipot a furat în Moardăș o pereche de cuțite de la onoratul preot sas, pe care, acolo pe loc, le-au și luat de la el. Cuțitele erau brașovene, iar eu știu celelalte numai din cele auzite în sat. La a șasea: Am auzit că hăturile păgubitelui grec au fost găsite la poarta lui Mihăilă Drăgan și la poarta lui Dumitru Șipot. La a șaptea: Eu, Toma Bunta, știu că în acea noapte câinele cel

bun de pază al lui Ilisie Jurcă nu era acasă, pentru că fiind vecin cu el, în noaptea în care lada spartă a grecului a fost aruncată înapoi în curtea lui Ilisie, l-am auzit pe acesta strigându-și câinele pe nume, la această gălăgie alergând și eu afară, cu capul gol și desculț și întrebând în întuneric ce s-a întâmplat, Isac Jurcă mi-a spus, că strigă după acel om care a spart lada grecului, aruncând-o înăuntru în grădină, dar pierzându-se în întuneric, nu am văzut nici eu pe nimeni și ne-am întors împreună înapoi, dar eu Ion Tudor, numai am auzit acestea. La a opta: Știm că Sima Varga și Isac Jurcă locuiesc departe unul de celălalt, unul locuiește la un capăt al satului, altul la celălalt capăt. La a noua: În acea seară sau noapte, nu știm nicicum ca delicvenții să fi fost împreună. Nu știm, de asemenea, ca ei să fi comis sau să nu fi comis paguba grecului și nu am auzit că Ilisie Jurcă ar fi spus grecului să-și ducă sau să ducă marfa înăuntru, putem spune că, după spusele lui Dumitru Șipot, poate ei au prădat lada și bunurile grecului.

8ma Cumintele martor Manu Șerban, iobag al preailustrului conte Ludovic Bethlen de Beclean, de 34 de ani. Făcută la prima: Pe răufăcători îi cunoaștem bine, până acum nu știm să fi fost nici o tâlhărie. La a doua: Sunt reținuți pentru marfa grecului și la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia și la a patra: Nimic. La a cincea: Mi-a spus mie preotul sas din Moardăș că, într-o împrejurare, Dumitru Șipot a băut la milostivenia sa și a furat de la sluga dânsului o pereche de cuțite, dar fiind surprins asupra faptului, i le-au luat din teacă. La a șasea: Și sacul lui Onea Achim a fost găsit pe terenul pustiu de lângă casa lui, la fel, tot așa și hăfurile grecului au fost găsite nu departe de poarta sa. La a șaptea: Nimic. La a opta: Știu că persoanele locuiesc departe una de cealaltă. La a noua: Nu am văzut în acea seară sau noapte ca răufăcătorii să fie împreună sau să vorbească împreună, ci mi-a spus Macavei Buntea că, în acea seară în care s-a întâmplat paguba grecului, Isac Jurcă a băut la el o jumătate de cupă cu vin, dar ca ei să fi pricinuit paguba celui grec nu îndrăznim să afirmăm pentru că nu am văzut cu ochii noștri, ci pot să declar numai după spusele lui Dumitru Șipot.

9ma Cumintele martor Stratir Sărac, iobag al măritului domn Samuel Miske, de 26 de ani.

10ma Cumintele martor Dumitru Hilă, jeler al cinstului domn Samuel Miske, de 26 de ani.

11ma Cumintele martor Ion Crăciun, jeler al bisericii, de circa 30 de ani. Făcută la prima: Cunoaștem bine persoanele în cauză, dar nu am auzit despre nici o tâlhărie, ci am auzit despre Isac că ar fi nenorocit cu sila o fetiță din Răvășel și una din Șoale, în așa fel încât acestea au zăcut însângerate. Iar despre Sima Varga, am auzit că ar fi bătut pe uliță un mărginean și i-a luat și cușma, tot așa, am mai auzit și aceea că l-a bătut fără cruțare pe un om din Șoale de-al domnului Samuel Miske, dar pentru fiecare faptă a sa a despăgubit. La a doua: Au fost arestați pentru marfa păgubită a grecului, la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Nu știm ca Dumitru Șipot să fi fost în dușmănie cu persoanele în cauză. La a patra: Nimic. La a cincea: Am auzit că a furat o furculiță de la sluga

preotului din Moardăș, dar a și restituit-o. La a șasea: Știm aceea că sacul lui Onea Achim a fost găsit pe terenul pustiu de lângă gospodăria lui, dar am auzit că și hășurile păgubitelui grec s-au găsit nu departe de poarta lui Dumitru Șipot. La a șaptea: Nimic. La a opta: Știm că persoanele locuiesc, fiecare, departe una de cealaltă. La a noua: Noi nu i-am văzut nici vorbind, nici bând împreună, pentru că în acea zi și noapte nu am fost acasă, nu putem declara nici că ei ar fi pricinuit paguba greului.

12^{mus} Cumintele martor Ion Bobală, iobag al preailustrului conte Sigismund Toldi de Salonta Mare, de circa 30 de ani.

13^{ius} Cumintele martor Todor Vasile, iobag al preailustrului conte Alexe Kendeffi, de circa 40 de ani.

14^{ius} Cumintele martor Voinea Știrban, iobag al cinstului domn Samuel Boar, de 42 de ani. Făcută la prima: Noi cunoaștem bine persoanele în cauză, dar nu știm despre nici o tâlhărie, ci am auzit despre Sima Varga că ar fi bătut, fără milă, un om din Marginea și unul din Șoale. Iar despre Isac Jurcă am auzit că ar fi nenorocit cu sila o fetiță din Răvășel și una din Șoale, dar pe fiecare a despăgubit-o pentru fapta sa. La a doua: Așa am auzit că au fost arestați pentru dispariția mărfurilor greului, la mărturia făcută de Dumitru Șipot. La a treia: Nu știm cum că răufăcătorii să fi fost în dușmănie cu Dumitru Șipot, cu atât mai mult nu știm despre amenințarea sa. La a patra: Nimic. La a cincea: Am auzit că, într-o împrejurare, Dumitru Șipot a băut la onoratul preot sas din Moardăș și a furat cuțitul și furculița slugii, dar le-a dat înapoi. La a șasea: Am auzit și aceea cum că sacul lui Onea Achim a fost găsit pe terenul pustiu de lângă Dumitru și, tot așa, hășurile păgubitelui grec s-au găsit nu departe de casa sa. La a șaptea: Știm și aceea că persoanele locuiesc, fiecare, departe una de cealaltă. La a opta: Nimic. La a noua: Nu i-am văzut în acea seară împreună. După spusele lui Dumitru Șipot putem afirma aceasta, dar noi nu îndrăznim să jurăm că persoanele în cauză ar fi făptașii pentru că nu i-am văzut cu ochii noștri. Nu știm nici ca Ilisie Jurcă să fi spus sau nu greului să-și ducă înăuntru în casă mărfurile.

15^{ius} Cumintele martor Ion Hârlă, iobag al cinstului domn Samuel Miske, de circa 60 de ani.

16^{ius} Cumintele martor Gheorghe Țoțonea, iobag al preailustrului conte Alexe Kendeffi, de circa 60 de ani.

17^{mus} Cumintele martor Dumitru Lazăr, de 30 de ani

18^{ius} Cumintele martor Constantin Văilă, de 32 de ani

$\left\{ \begin{array}{l} \text{iobagi ai} \\ \text{cinstului domn} \\ \text{Samuel Miske} \end{array} \right\}$

Făcută la prima: Știm că Sima Varga a fost un flăcău bătauș. Am auzit și despre Isac Jurcă cum că a siluit două fetițe de vârstă mică, dar nu știm până acum despre ei să fi fost hoți. La a doua: Au fost prinși pentru paguba greului, la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Nimic. La a patra: Este adevărat că s-a găsit la el un drug de fier, dar a arătat de la cine l-a cumpărat. La a cincea: Am

auzit că, într-o împrejurare, a băut la preotul sas din Moardăș și a luat o furculiță și un cuțit, dar le-a dat înapoi. La a șasea: Știm că, după spargerea casei lui Onea Achim, sacul a fost găsit la el, dar și aceea e adevărat că hăturile dispărute ale grecului s-au găsit aproape de el, lângă o salcie. La a șaptea: Nimic. La a opta: Locuiesc departe unul de celălalt. La a noua: Nu știm, nu am văzut ca în acea seară cei în cauză să fi fost împreună și, cu atât mai mult, nu am văzut ca ei să fi pricinuit paguba grecului, dar dacă este adevărat că Sima a aruncat hăturile și că ei ar fi făptuitorii, aceasta se poate susține numai după cuvintele lui Dumitru Șipot.

19^{mus} Cumintele martor Toma Ivan, iobag al strălucitului conte Sigismund Toldi, de 50 de ani.

20^{mus} Cumintele martor Dumitru Sas, iobag al cinstitului domn Samuel Miske, de circa 50 de ani.

21^{mus} Cumintele martor Ion Stoica, jeler al bisericii, de 36 de ani. Făcută la prima: Noi cunoaștem mai bine persoanele în cauză, nu am văzut nici o hoție, dar eu, Ion Stoica, îl numesc pe Sima Varga hoț, pentru că, în timp ce soldații plecau de aici, el a dus pe ascuns o frigăruie de-a mea, de la casa domnului sublocotenent, destul i-am cerut-o înapoi și i-am cerut-o și prin intermediul judeului, el a negat totul, jurându-se cum că la el nu se află, dar după aceea am recunoscut-o la el și i-am și luat-o. La a doua: Au fost prinși pentru păgubirea mărfurilor grecului, după declarația lui Dumitru Șipot. La a treia: Nu știm despre nici o dușmănie a celor în cauză, între ei. La a patra: Este adevărat că la Dumitru Șipot au găsit drugul de fier, dar el a arătat de la cine l-a cumpărat. La a cincea: Am auzit că Dumitru Șipot a furat de la sluga preotului sas din Moardăș un cuțit și o furculiță. La a șasea: Este adevărat și aceea că, după prădarea locuinței lui Onea Achim, un sac a fost găsit pe terenul pustiu de lângă casa lui Dumitru Șipot, nu departe de poarta sa au fost găsite și hăturile păgubitelui grec. La a șaptea: Nimic. La a opta: Persoanele în cauză locuiesc departe una de alta. La a noua: Noi nu am văzut, în acea zi sau acea noapte în care s-a produs paguba, numitele persoane vorbind sau fiind împreună, dar, după spusele lui Dumitru Șipot, suntem gata să jurăm pe capul lor că ei sunt făptașii, însă că am fi văzut cu ochii noștri, asta nu.

22^{mus} Cumintele martor Petru Morar, jeler al măritului domn Francisc Eperjes, de circa 46 de ani.

23^{mus} Cumintele martor Ion Ionașcu, jeler al cinstitului și măritului domn Andrei Türi, de 42 de ani.

24^{mus} Cumintele martor Ion Dușa, iobag al strălucitului conte Sigismund Toldi, de 40 de ani.

25^{mus} Cumintele martor Ion Vlad, jeler al bisericii, de 25 de ani.

26^{mus} Cumintele martor Ion Muntean, jeler al măritului domn Francisc Eperjes, de 60 de ani. Făcută la prima: Fiecare persoană o cunoaștem bine, dar noi nu am văzut, nu știm de nici o hoție, însă: La a doua: Știm că sunt deținuți pentru paguba grecului, la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Așa am auzit

că, în timpul coasei trecute, Sima Varga i-a dat o palmă lui Dumitru Șipot, dar nu știm de vre-un alt conflict între ei. La a patra: Am auzit că drugul de fier a fost găsit la el, dar el a indicat proprietarul de la care l-a cumpărat. La a cincea: Nimic. La a șasea: Așa am auzit că sacul lui Onea Achim a fost găsit lângă casa lui Dumitru Șipot. Tot așa, și hățurile acum păgubitelui grec au fost găsite nu departe de poarta sa. La a șaptea: Nimic. La a opta: Locuiesc departe unul de altul. La a noua: Noi nu i-am văzut întovărășindu-se în acea seară, însă, după spusele lui Dumitru Șipot, putem afirma că persoanele în cauză au produs paguba grecului. Noi însă nici nu am văzut cu ochii noștri, nici nu am auzit ca să-i fi spus armeanului să-și ducă marfa în casă, pentru că locuim departe de Ilisie Jurcă.

27^{mus} Cumintele martor Florea Codrea, iobag al strălucitului conte Samuel Teleki, de 30 de ani.

28^{yas} Cumintele martor Ion Lazăr, iobag al cinstitului domn Samuel Miske, de 30 de ani.

29^{mus} Stan Ionașcu, jeler al bisericii, de 40 de ani.

30. Ilea Basarabă, jeler al bisericii, de 40 de ani. Făcută la prima: Noi cunoaștem bine fiecare dintre persoanele în cauză, dar până acum nu am observat nici o faptă necurată, numai bătaia lui Varga, iar în privința lui Isac Jurcă, am auzit despre fapta sa, că a siluit cu violență două fete. La a doua: Așa am auzit că au fost prinși pentru paguba grecului, la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Am mai auzit și că drugul de fier a fost găsit la el, dar a numit persoana de la care l-a cumpărat. La a patra: La a cincea: Nimic. La a șasea: Am auzit că sacul lui Onea Achim a fost găsit pe terenul pustiu de lângă casa lui Dumitru Șipot. Tot așa, și hățurile păgubitelui grec au fost găsite nu departe de gospodăria sa. La a șaptea: Nimic. La a opta: Nu locuiesc departe unul de altul. La a noua: În acea seară sau noapte în care s-a întâmplat paguba grecului, nu am văzut persoanele în cauză împreună, din acest motiv nici nu putem declara cu siguranță că acești răufăcători au fost făptuitorii, ci susținem aceasta numai după spusele lui Dumitru Șipot.

31^{mus} Cumintele martor Ion Crăciun, jeler al bisericii, de 42 de ani.

32^{dis} Cumintele martor Todor Manu, iobag al strălucitului conte Sigismund Toldi, de 41 de ani.

33^{bas} Cumintele martor Ion Arimie, iobag al răposatului domn Ladislau Turi de Șercaia, pentru posteritate preailustru, de 50 de ani.

34^{bas} Cumintele martor Mihăilă Spic, iobag al lui Samuel Miske, de 40 de ani. Făcută la prima: Persoanele în cauză le cunoaștem bine, pe fiecare, dar nu știm de nici o hoție de-a lor. La a doua: Au fost prinși pentru mărfurile furate ale grecului, la mărturia depusă de Dumitru Șipot. La a treia: Am auzit că în perioada coasei trecute, Sima Varga l-ar fi palmuit pe Dumitru Șipot pentru că a vrut să-și mâne caprele pe pășunea lui, pe care urma să o cosească. La a patra: Știm să spunem, din auzite, că amintitul drug de fier a fost găsit la Dumitru Șipot, dar a indicat persoana de la care l-a cumpărat, lucru pe care îl cunoaște

bine și onoratul domn jude. La a cincea: Am auzit și că ar fi furat un cuțit și o furculiță de la preotul sas din Moardăș, dar le-a înapoiat. La a șasea: Am auzit că și sacul lui Onea Achim a fost găsit pe terenul pustiu de lângă gospodăria lui și, tot așa, hăturile acum păgubitelui grec s-au găsit nu departe de poarta lui Dumitru Șipot, lângă o salcie. La a șaptea: Nimic. La a opta: Locuiesc departe unul de altul. La a noua: În acea seară sau noapte în care a căzut paguba grecului, nu am văzut persoanele în cauză împreună, nu putem declara cu siguranță că ei au făcut paguba grecului, ci, după spusele lui Dumitru Șipot, putem susține că ei ar fi furat acele mărfuri ale grecului. Dimineață însă, în timp ce satul s-a adunat la casa lui Ilisie Jurcă, atunci l-am auzit pe Ilisie Jurcă spunându-i grecului: ți-am spus aseară ca să-ți aduci marfa înăuntru, dar nu m-ai ascultat. Iar acest lucru nici grecul nu l-a contestat.

35^{ms} Cumintele martor Gavrilă Chișcu, jeler al lui Anton Henter, baron prin rescript imperial, de 40 de ani.

36^{ms} Cumintele martor Voinea Avram, iobag al excelenței sale contele Nemeș, de 40 de ani.

37ma Cumintele martor Voinea Găude, soț al Zamfirei, de 30 de ani.

38va Cumintele martor Eremia Boborodea, soțul Salomieii, de 50 de ani. Făcută la prima: Cunoaștem bine pe fiecare dintre persoanele în cauză și până acum i-am considerat ca oameni de bună reputație. La a doua: Sunt deținuți pentru mărfurile grecului, la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Nu i-am văzut discutând împreună în perioada pomenită. La a patra: Este adevărat că au găsit drugul de fier la el, dar el a numit persoana de la care l-a cumpărat. La a cincea: Am auzit că a furat furculița de la sluga preotului din Moardăș și că preotul l-a și palmuit pentru aceasta, așa că el a venit de acolo cât de repede s-a putut. La a șasea: Este adevărat că sacul pierdut al lui Onea Achim a fost găsit lângă gospodăria lui Dumitru Șipot, după cum este adevărat și că hăturile grecului au fost găsite nu departe de poarta sa. La a șaptea: Nimic. La a opta: Locuiesc departe unul de altul. La a noua: Atunci, în timp ce au dispărut mărfurile grecului, nu i-am văzut pe cei doi tâlhari discutând împreună și, de altfel, nici nu putem spune că ei ar fi fost făptașii, ci ne putem lua după cuvintele lui Dumitru Șipot.

39^{ms} Cumintele martor Simion din Pizăș, iobag al domnului Daniel Lucaci, de 19 ani. Făcută la prima: Eu cunosc bine persoanele pomenite pentru că am locuit, ca slugă, cu Isac, timp de doi ani, dar niciodată nu am văzut nici o faptă rea sau vre-o hoție a acestuia. La a doua: Au fost prinși pentru dispariția mărfurilor grecului, la spusele lui Dumitru Șipot. La a treia: Nimic. La a patra și la a cincea: relatează din auzite. La a șasea: Este adevărat că hăturile grecului s-au găsit nu departe de poarta lui Dumitru Șipot. La a șaptea: Eu sunt sluga lui Ilisie Jurcă și în acea noapte în care a fost aruncată înapoi lada grecului, am fost acasă și știu cu siguranță că cel mai bun câine de pază al stăpânului nu era acolo, de față. La a opta: Este adevărat că locuiesc departe unul de celălalt. La a noua: Atunci, sau în acea noapte, în timp ce s-a întâmplat paguba grecului, Isac Jurcă

nu a vorbit în nici un chip cu Sima Varga, pentru că, imediat cum am cinat, ne-am culcat cu toții și grecul era împreună cu noi. Am auzit cu urechile mele că, de cum grecul a poposit la noi, stăpânul meu, Ilisie Jurcă, i-a spus ca să-și aducă înăuntru în casă toată marfa pe care o are, iar grecul a răspuns că nu are altceva decât un butoiș cu pește, care însă este bine astupat, de-altfel are un câine bun, așa că poate lăsa marfa și afară.

40^{mus} Cumintele martor Ion Bățăman, iobag al cinstitului domn Sigismund Mihai, de 50 de ani.

41^{mus} Cumintele martor Românu Achim, iobag al magnificului domn Francisc Eperjes, de 60 de ani.

42^{mus} Cumintele martor Ion Solomon, iobag al lui Carol Nalatzi, baron prin rescript imperial, de 50 de ani.

43^{tus} Cumintele martor Andrei Lebu, iobag al urmașilor răposatului preailustru domn Ladislau Türi de Șercaia, de 40 de ani. Făcută la prima: Cunoaștem bine persoanele în cauză, nu știm să fi făcut vre-o anumită hoție, dar în timp ce soldații plecau de aici, Sima Varga a dus la el frigarea lui Ion Stoica și a refuzat să recunoască acest lucru, după care Ion Stoica recunoscând-o, i-a luat-o. Am auzit și că Sima Varga a bătut, fără milă, pe un om din Șoale, și, tot așa, și pe un mărghinean, dar a despăgubit pentru aceste fapte. Am auzit și despre Isac Jurcă cum că, prinzând la strâmtoare, pe câmp, o fată din Răvășel și una din Șoale și încercând să le siluiască, le-ar fi umplut de sânge pe amândouă, dar am auzit că s-au împăcat pentru aceste fapte. La a doua: Au fost prinși pentru mărfurile grecului, la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Nu știm ca persoanele în cauză să fie supărate unele pe altele, decât atât că, în perioada coasei trecute, Sima Varga l-a palmuit pe Dumitru Șipot. La a patra: Nu știm nici o hoție a persoanei în cauză, dar, La a cincea: am auzit că, aflându-se la cârciuma preotului sas din Moardăș și furând un cuțit și o furculiță a slugii, acestea i-au fost luate înapoi și el a fugit de acolo, cum a putut de repede. Știm și aceea La a șasea: că sacul lui Onea Achim a fost găsit aproape de casa lui Dumitru Șipot. Tot așa și hăturile, de acum, ale grecului s-au găsit nu departe de poarta sa. La a șaptea: Nimic. La a opta: Locuiesc departe unul de celălalt. La a noua: În acea seară sau noapte, în care a căzut paguba grecului, nu am văzut persoanele în cauză să discute împreună, putem spune că ei ar fi produs paguba din motivul că Ilisie Jurcă are câini atât de răi, încât acolo nu poate intra nici un om fără știrea sa, iar al doilea motiv reiese din aceea că dimineața, în timp ce judele s-a dus acolo unde s-a produs paguba, Isac i-a spus să mergeți în spatele grădinii și poate acolo veți găsi ceva marfă, pentru că acolo a aruncat hoțul lada. Judele s-a și dus și a și găsit acolo ceva calabalâc. Iar al treilea motiv pentru care putem susține aceasta este acela că Dumitru Șipot l-a văzut pe Sima Varga că a aruncat hăturile păgubitelui grec lângă o salcie.

44^{tus} Cumintele martor David Țib, iobag al urmașilor răposatului preailustru domn Ladislau Türi.

45^{tus} Cumintele martor Dumitru Crăciun, jeler al bisericii, de 20 de ani.

46^{mus} Cumintele martor Dumitru Oprean, iobag al preailustrului Alexie Kendeffi, de circa 34 de ani.

47^{mus} Cumintele martor Salomie a lui Pavel Strat, soție, de 40 de ani.

48^{mus} Cumintele martor Ion Raicu, iobag al preailustrului domn Nicolae Horváth, de circa 52 de ani. Făcută la prima: Cunoaștem persoanele în cauză, aflate în captivitate. Nu am văzut și nu știm despre nici o tâlhărie de-a lor, ci i-am ținut drept oameni de bună reputație și nu am auzit nici că s-ar fi găsit la vreunul dintre ei mărfuri furate. La a doua: Știm că au fost prinși pentru păgubirea mărfurilor grecului, la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Nu știm ca Dumitru Șipot să fie în supărare cu răufăcătorii. La a patra: Nimic. La a cincea: Am auzit că, beat fiind, a furat cuțitul și furculița slugii onoratului preot sas din Moardăș. La a șasea: Am auzit că sacul lui Onea Achim a fost găsit lângă casa lui Dumitru Șipot și, tot așa, și hășurile păgubitului grec. La a șaptea: Nimic. La a opta: Știm că răufăcătorii locuiesc departe unul de celălalt. La a noua: În acea seară sau noapte, nu am văzut persoanele în cauză aflându-se împreună și discutând împreună, dar putem susține că ei au spart lada grecului după cuvintele lui Dumitru Șipot, pentru că Dumitru Șipot a spus că l-a văzut pe Sima Varga în timp ce puneja jos, lângă o salcie, hășurile grecului, iar el l-ar fi recunoscut pe Sima Varga.

49^{mus} Cumintele martor Macavei Buntea, iobag al cinstitului domn Alexe Török, de 56 de ani.

50^{mus} Martora Ioana, soția aceluiași, de 40 de ani. Făcută la prima: Cunoaștem bine persoanele în cauză dar nu știm, nu am văzut vre-o hoție evidentă a acestora ci, și ei, lucrau ca și alții. La a doua: Așa știm că sunt reținuți pentru mărfurile dispărute ale grecului, la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Nu am auzit ca persoanele în cauză să fi fost supărate unele pe altele. La a patra: Nimic. La a cincea. La a șasea: Relatează din auzite. La a șaptea: Nimic. La a opta: Ei locuiesc departe unul de altul. La a noua: Nu am văzut pe răufăcători să fi fost împreună, dar eu, Macavei Buntea, pot să spun că am auzit dimineață din gura lui Ilisie Jurcă că spunea grecului: ai văzut, grecale, ți-am spus că toată marfa pe care o ai să o aduci înăuntru în casă. Iar eu, Ioana, nu pot să spun altceva decât că, în acea dimineață în care s-a produs paguba grecului, mergând eu la Șipot, am găsit o mânășă cu un deget pe drumul țării, pe care, după aceea, bărbatul meu a și dus-o la judele satului.

51^{mus} Cumintele martor Simion Varga, iobag al contelui Sigismund Toldi, de 50 de ani.

52^{mus} Cumintele martor Ion Pinteja, iobag al cinstitului domn Samuel Miske, de 50 de ani. Făcută la prima: Cunoaștem bine persoanele în cauză, care acum îndură captivitatea la Metiș, dar nu am văzut nici o răufăcătorie sau hoție de-a lor, iar de o binecunoscută întâmplare am auzit doar după care Sima Varga a bătut pe drum pe un mărginean și, de asemenea, pe un flăcău din Șoale, dar, după cum am aflat, s-a împăcat cu ei pentru faptele sale. Tot așa, și despre Isac Jurcă am auzit că ar fi vrut să siluiască două fetețe, dar și el le-a despăgubit, după

cum am auzit, pentru faptele sale. La a doua: Au fost prinși pentru păgubirea mărfurilor grecului, la mărturia lui Dumitru Șipot, care a văzut cu ochii lui. La a treia: Nu ne-am dat seama și nici nu am auzit ca Dumitru Șipot să fi fost, până acum, în dușmănie cu tâlharii în cauză. La a patra: Nu am observat ca Dumitru Șipot să se fi amestecat în vre-o hoție, dar este adevărat că pomenitul drug de fier a fost găsit la el, însă, după cum am auzit, a indicat în fața măritului domn jude, persoana de la care l-a cumpărat. La a cincea: Știm să spunem, după cum se vorbește, și aceea că, odată, Dumitru Șipot a luat un cuțit și o furculiță de la onoratul preot evanghelic din Moardăș și că a fugit de acolo cât a putut de repede. La a șasea: Am auzit și că sacul lui Onea Achim a fost găsit pe terenul pustiu de lângă casa lui Dumitru Șipot, iar hăturile păgubitelui grec au fost găsite nu departe de poarta sa, lângă o salcie. La a șaptea: Nimic. La a opta: Este adevărat că locuiesc departe unul de celălalt, pentru că Sima Varga locuiește la capătul satului nostru, înspre Răvășel, iar Isac la capătul înspre Șoale. La a noua: Nu am văzut ca flăcăii despre care întrebați să fi fost împreună, să fi băut împreună sau să fi discutat împreună în acea seară sau noapte în care s-a produs paguba, dar putem susține că ei ar fi făcut acea faptă după mărturia lui Dumitru Șipot, care a văzut cu ochii lui, însă nu putem întări declarația cum că am fi văzut cu ochii noștri. În rest, nimic altceva.

53^{mus} Cumintele martor Stănilă Șuteu, iobag al strălucitului conte Sigismund Toldi, de 40 de ani.

54^{bas} Cumintele martor Mihăilă Drăgan, iobag al preailustrului domn Nicolae Horváth, de 46 de ani. Făcută la prima: Cunoaștem bine persoanele locuind în Mihăileni, aflate acum în temnița magistratuală, atât pe Isac Jurcă cât și pe Sima Varga, și ei, până acum când s-a întâmplat paguba grecului, au avut o reputație bună. Cu toate acestea, am auzit, cu siguranță, despre Sima Varga că ar fi bătut fără milă un mărginean și că i-ar fi luat și bunurile. Tot așa, în timp ce ar fi venit de la iarmarocul din Șeica, s-a întâlnit cu un om din Șoale, iobag al domnului Samuel Miske, pe care, de asemenea, l-a trântit la pământ, însă așa știu că s-ar fi împăcat pe deplin cu persoanele pomenite pentru faptele sale. Iar despre Isac Jurcă am auzit că ar fi siluit o fetiță din Răvășel și tot așa pe una din Șoale, dar și despre el, așa știm, că le-a despăgubit pentru faptele sale. Până acuma, nu știm despre vre-o hoție de-a lor, nici aceea nu am auzit ca la vreunul dintre ei să se fi găsit mărfuri sau vite furate. La a doua: Așa am auzit și știm că Isac Jurcă și Sima Varga au fost prinși pentru dispariția mărfurilor păgubitelui grec. La a treia: Noi așa știm că până acum persoanele în cauză nu au avut nici o supărare una contra celeilalte, ci că au trăit în pace împreună. Nu am auzit nici ca vreunul să-l fi amenințat pe celălalt. La a patra: Știm, în mod evident și cu siguranță, că înainte vreme s-a găsit la Dumitru Șipot un drug de fier pe care l-a dus acasă de la moara noastră, dar noi așa știm că a indicat omul de la care l-a cumpărat și că nu era furat. Altă hoție a sa nu știm, însă La a cincea: Am auzit că ar fi furat un cuțit și o furculiță de la sluga onoratului preot sas din Moardăș, pe care le-au găsit asupra sa încă acolo în casă și i le-au luat, iar el a fugit de-acolo,

cât a putut de repede. La a șasea: Am auzit, cu siguranță, și într-o oarecare măsură chiar cunoaștem că, atunci când casa lui Onea Achim a fost prădată de un răufăcător, a dispărut un sac cu mere; dar acel sac a fost găsit lângă casa lui Dumitru Șipot și Dumitru Șipot l-a și înapoiat. Acum, când au fost găsite hăturile păgubitelui grec, și aceste hățuri s-au aflat nu departe de poarta lui Dumitru Șipot. La a șaptea: Pentru că în acea seară sau noapte nu am fost la Ilisie Jurcă, nu știm dacă câinele bun de pază era acasă sau nu. La a opta: Știm că persoanele în cauză locuiesc departe una de cealaltă, pentru că una locuiește într-un capăt al satului, iar cealaltă în celălalt capăt. La a noua: În acea seară sau noapte, noi nu am văzut persoanele în cauză să fi discutat împreună sau să fi băut împreună la cârciumă. Că ei au provocat paguba grecului, eu, Șuteu Stănilă, pot să spun, pe motivul că, acum o săptămână, tinerii au pornit o horă la mine în sură, printre ei aflându-se și soția captivului Sima Varga. Am întrebat-o, deci, cum stă treaba cu Sima, la care mi-a răspuns că îl vor elibera dacă vor plăti despăgubirea, drept pentru care eu am întrebat: oare ei ar fi făptuitorii, iar ea mi-a replicat: bag de seamă că ei. Eu însă pot să spun că ei ar fi făptuitorii pentru că, seara următoare spargerii lăzii grecului, au venit la mine Isac Jurcă și cu Gavrilă Chișcu și, amețindu-se, după ce au băut câte o cupă cu vin, au început să se certe în glumă. Odată i-a spus Isac Jurcă lui Gavrilă Chișcu: să taci, pentru că noaptea trecută când ai aruncat înapoi lada grecului, m-ai făcut să fug după tine, la care Gavrilă a răspuns: să taci tu, pentru că cine nu știe de glumă va crede că așa este, nu cumva să-mi provoci vre-o nenorocire. După ce au mai chefuit puțin, i-a spus Isac lui Gavrilă: e adevărat că ești negru ca un ȕigan pe dinafară, dar pe dinăuntru ești alb ca zăpada, și au plecat de la mine.

55^h Cumintele martor Ion Stănilă, iobag al preailustrului conte Sigismund Toldi de Salonta Mare, de circa 50 de ani. Făcută la prima: Îi cunosc bine atât pe Isac Jurcă, cât și pe Sima Varga, aflați în temniță; până acum nu am văzut și nici nu știu de nici o hoție de-a lor, nu știu nici să se fi găsit la ei ceva mărfuri furate, dar pot să spun că în perioada în care eram jude al satului, în acel an, pomenitul Isac Jurcă a siluit și a nenorocit o fetiță din Șoale, faptă pentru care am vrut să-l prind. El mi-a interzis să mă duc acolo pentru că amândoi țin de același stăpân și că ei își vor aranja problemele. Iar despre Sima Varga, am auzit că ar fi bătut fără milă pe un mărginean și pe un om din Șoale. La a doua: Așa aud, că sunt reținuți pentru mărfurile grecului și la mărturia lui Dumitru Șipot. La a treia: Nu știu ca persoanele în cauză să fi fost supărate una pe alta și că s-ar fi amenințat una pe cealaltă. La a patra: Este adevărat că drugul de fier a fost găsit la pomenitul Dumitru Șipot, dar am auzit și este adevărat și faptul că a indicat omul de la care l-a cumpărat. La a cincea: Am auzit că Dumitru Șipot a furat un cuțit și o furculiță în Moardăș, de la sluga preotului sas, dar fiind prins asupra faptului, le-a înapoiat. La a șasea: Ca și ceilalți. La a șaptea: Nimic. La a opta: Persoanele în cauză locuiesc departe una de alta. La a noua: În acea seară sau noapte, eu nu am văzut persoanele în cauză să fi fost împreună, nici nu pot să spun, cu siguranță, că acești răufăcători ar fi păgubit mărfurile grecului, că le-

ar fi furat, ci așa după cum ne-a spus Dumitru Șipot, din acest motiv putem susține faptul, dar din alte motive, noi sătenii nu putem spune aceasta.

56^{lxs} Martorul Popa al Popii Dumitru, jeler al bisericii, de 30 de ani. Făcută la prima: Cunosc bine persoanele în cauză și nu știu despre nici o hoție de-a lor. La a doua: Așa știu că au căzut prinși pentru dispariția mărfurilor grecului, la reclamația sau mărturia lui Dumitru Șipot. La a treia: Nu știu ca persoanele în cauză să fi fost supărate una pe cealaltă. La a patra: La fel ca cei dinainte. La a cincea: La fel. La a șasea. La a șaptea: Nimic. La a opta: Știu că locuiesc departe unul de celălalt. La a noua: Știu că persoanele în cauză locuiesc departe una de alta, nici nu pot să spun că persoanele în cauză ar fi făcut paguba grecului, ci, după cuvintele lui Dumitru Șipot, pot să spun și eu așa, dar că ei ar fi spart și ar fi stricat lada grecului, eu nu aș putea să declar, cu siguranță, și nici nu o declar.

57^{lxs} Martorul Simion Buntea, iobag al domnului Alexe Török, de circa 36 de ani. Făcută la prima: Știu, îi cunosc pe răufăcători, sunt oameni cu o viață dreaptă și că să fi fost hoți eu nu cunosc până la această oră, dar pot să mărturisesc că am auzit despre Sima Varga cum că a bătut groaznic doi oameni, iar Isac Jurcă a siluit două fete; nu știu ca să se fi găsit la ei mărfuri furate. La a doua: Știu și faptul că deținuții se află în captivitate pentru mărfurile grecului și că au fost prinși la acuzația lui Dumitru Șipot. Știu și aceea că, dintre răufăcători, nici unul nu era în dușmănie cu Dumitru Șipot, iar ca să se fi amenințat unul pe altul, nu am auzit. La a treia: Ca și martorii precedenți. La a cincea: Și eu am auzit că în Moardăș ar fi luat sau ar fi furat ceva cuțite și furculițe de la slujbașul onoratului preot sas, dar nu am văzut cu ochii mei și nici nu pot să mărturisesc cu siguranță. La a șasea: Știu, în mod evident și cu siguranță, că atunci când a fost prădată casa lui Onea Achim, în acea dimineață, păgubitul sac cu mere al lui Onea Achim a fost găsit lângă casa lui Dumitru Șipot, tot așa și hățurile grecului au fost găsite nu departe de poarta sa, lângă o salcie, și La a șaptea: Nimic. La a opta: Știu că răufăcătorii locuiesc prea departe unul de celălalt. La a noua: În acea seară sau noapte în care s-a petrecut paguba grecului, nu i-am văzut pe răufăcători discutând împreună, dar din auzite pot să spun că răufăcătorii au provocat paguba grecului, din motivul că Dumitru Șipot a susținut că a văzut cu ochii lui cum a aruncat Sima Varga hățurile grecului. În rest nimic altceva.

58^{lxs} Cumintele martor Șandru Chișcu, jeler al magnificului domn Andrei Turi de Șercaia, de circa 70 de ani. Făcută la prima: Îi cunosc bine pe Sima Varga și Isac Jurcă, care îndură captivitatea în temnița magistratuală din Metiș, dar nu am văzut cu ochii mei și nici nu am constatat nici o hoție de-a lor, dar despre acea faptă anume a lui Sima Varga am auzit, cum că ar fi atacat și l-ar fi și bătut până la desfigurare, pe drumul țării, pe un marginean. Au auzit și aceea că, în toamnă, în timp ce veneau de la iarmarocul din Șeica, tot pe drumul țării, ar fi atacat și ar fi bătut un om din Șoale, fapte pentru care însă s-au împăcat. Iar despre Isac Jurcă, am auzit acea răufăcătorie a lui, cum că ar fi strămtorat, pe câmp, o fetiță din Răvășel și una din Șoale și că, vrând să le siluiască, le-ar fi

umplut de sânge, dar pentru aceste fapte și el s-a împăcat cu ele. Când l-a bătut pe mărginean, Sima Varga i-a luat și cușma, dar atunci când s-a împăcat în fața bătrânilor, i-a dat-o înapoi. Și omului din Șoale i-a luat o glugă, dar pentru aceasta s-a împăcat în fața domnului jude. La a doua: Au căzut prinși pentru mărfurile furate ale păgubitelui grec, la mărturia lui Dumitru Șipot, care a văzut cu ochii lui. La a treia: Nimic. La a patra: Este adevărat că drugul de fier în cauză a fost găsit în posesia pomenitului Dumitru Șipot, dar, așa cum am auzit, Dumitru Șipot a indicat, în fața măritului domn jude regal, persoana de la care l-a cumpărat. La a cincea: La această întrebare pot să răspund că eu am auzit, dar nu-mi amintesc de la cine, că într-o împrejurare, Dumitru Șipot a plecat împreună cu alții ca să bea vin la onoratul preot evanghelic din Moardăș și, în timp ce petreceau, beat fiind, a pus, pe furiș, cuțitul și furculița slugii în teaca sa, faptă pe care văzând-o preotul, l-a palmuit cu putere pe Dumitru Șipot și i-a luat cuțitul și furculița. La a șasea: În dimineața de după prădarea casei lui Onea Achim, însuși Dumitru Șipot a găsit un sac de-al lui Onea Achim pe terenul pustiu de lângă casa lui și, știind sau recunoscându-l că este al lui Onea Achim, i l-a dus imediat. La a șaptea: Nimic. La a opta: La această întrebare pot să răspund numai că unul dintre răufăcători locuiește într-un capăt al satului, iar celălalt în celălalt capăt. La a noua: În acea seară sau noapte în care a căzut paguba grecului, eu nu am văzut, cu ochii mei, persoanele în cauză ca să discute împreună, dar am auzit că Isac s-ar fi dus la Sima, aceasta am auzit-o de la Stelu Stănilă. Pot să spun cum că ei ar fi furat mărfurile grecului pentru motivul că, în dimineața în care s-a întâmplat paguba, Isac Jurcă împreună cu grecul m-au chemat acolo ca jude, ca să-mi arate paguba. Când am ajuns acolo și am văzut lada, a spus Isac așa: bade Șandru, du-te cu tatăl meu deasupra grădinii, da dacă veți găsi ceva, pentru că hoțul dintr-acolo a venit atunci când a aruncat lada grecului aici, iar câinele lui Boțoman l-a lătrat tot timpul. La aceste vorbe, am pornit cu Ilisie Jurcă spre partea de sus a grădinii și, cam la un foc de pușcă distanță, am găsit cămășile grecului, o mulțime de scrisori, o trusă și un clește. Al doilea motiv pentru care pot să susțin că prin intermediul lor s-a produs paguba, este acela că Dumitru Șipot l-a văzut pe Sima Varga atunci când a aruncat hățurile grecului lângă o salcie. Al treilea motiv este acela că paguba care a fost deja, în parte, plătită de către sat, a căzut tocmai atunci și tocmai la acea casă. Am auzit și că atunci când grecul m-a chemat împreună cu oamenii mei, fiind de față întregul sat, i-a spus Ilisie Jurcă așa: am spus domniei tale aseară, să-ți aduci înăuntru mărfurile care sunt mai de preț, nu cumva să se întâmple vre-o pagubă, iar păgubitul grec nu a negat în fața noastră că Ilisie Jurcă i-ar fi spus ca să își ducă mărfurile înăuntru.

59^{mas} Cumintele martor Roman Hârlă, iobag al cinstului domn Samuel Miske de Cisteiul de Mureș de 40 de ani. Făcută la prima: Cunosce bine cele două persoane în cauză, aflate în captivitate, și nu știu despre nici o hoție de-a lor, nu știu nici să fi furat ceva de la cineva, nu am auzit ca la răufăcători să se fi găsit mărfuri furate, dar pot să spun că Sima Varga a bătut fără milă un mărginean și

pe unul din Șoale, iar Isac Jurcă a siluit două fetețe mici, una de loc din Răvășel, iar cealaltă din Șoale. Nu știu să se fi găsit mărfuri furate la oricare dintre casele lor. La a doua: Știu și eu atât, că cei de loc de aici, aflați în captivitate, sunt reținuți pentru mărfurile grecului. Știu și aceasta că au fost prinși la acuzația lui Dumitru Șipot. La a treia: Nu știu ca persoanele în cauză să fi ținut supărare între ele, nici ca unul să-l fi amenințat pe celălalt. La a patra: Pot să spun că nu am observat nici o hoție de-a lui Dumitru Șipot. În ceea ce privește drugul de fier, luat de la moară, așa a fost, dar am auzit că a indicat persoana de la care l-a cumpărat, dar La a cincea: Am auzit și că a furat din casă de la popa din Moardăș, de la sluga acestuia, un cuțit și o furculiță, dar am mai auzit că le-a înapoiat. Altă hoție de-a sa nu știu. La a șasea: Am auzit că Dumitru Șipot a găsit sacul cu mere al lui Onea Achim pe terenul pustiu de lângă casa lui. Tot așa și hăturile păgubitelui grec s-au găsit acolo, nu departe de poarta lui Dumitru Șipot, puse jos lângă o salcie. La a șaptea: Nimic. La a opta: Știu și aceea că persoanele în cauză locuiesc departe una de alta. La a noua: În acea seară sau noapte, eu nu am văzut persoanele în cauză să fi fost împreună, nici nu pot să confirm că prin ei s-ar fi produs cu siguranță paguba aceea a grecului, dar pot susține și eu acest lucru din motivul că îl mărturisește Dumitru Șipot.

60^{mus} Cumintele martor Ivan Șipot, iobag al domnului Luca Daniel, de circa 60 de ani. Făcută la a patra: La celelalte întrebări nu pot să răspund, dar la aceasta pot să mărturisesc că, fiind eu înainte morar la moara din Moardăș, a venit la mine, ca slugă, pentru ca să-l învăț meseria de morar și a locuit la mine pentru câțiva ani. În timp ce el locuia la mine, s-a întâmplat, într-o împrejurare, că, venind la moară câțiva oameni, de la unul din căruță a furat două măsuri de făină. Eu ca stăpân aveam datoria să răspund de sacii și de grânele oamenilor care măcinau la mine, drept pentru care și eu împreună cu păgubitul și cu ceilalți slujbași ne-am dus în fața bătrânilor din Moardăș de unde i-am scos de milă. După aceea, venind spre casă, la moară, am început și eu să caut unde este făina păgubită (pentru că îmi apăram cîntea). Făina furată am găsit-o sub scocul care deservește moara și, atunci, adunându-și pe slujbași, din nou am vrut să-i duc în fața bătrânilor din Moardăș. Atunci, Dumitru Șipot m-a chemat deoparte, spunându-mi: stăpâne, să nu-i duci pe acești oameni în fața bătrânilor din Moardăș, pentru că făina dispărută, pe care tu ai găsit-o, am furat-o eu, dar am fost sfătuit și învățat de către un ȋigan. În rest nu știu să răspund la celelalte întrebări, pentru că eu nu sunt de aici.

61^{mus} Cumintele martor Ion Raicu junior, iobag al magnificului domn Nicolae Horváth, de 25 de ani. Făcută la prima: Știu, în mod evident și cu siguranță, că persoanele aflate acum în captivitate, în temnița acestui nobil comitat Alba De Sus, se numesc, unul Isac Jurcă, iar celălalt, Sima Varga. Eu mi-am petrecut tinerețea cu ei, dar niciodată până acum, la această oră, nu am constatat nici o hoție de-a lor, nici nu am auzit ca să se fi găsit la ei ceva mărfuri furate. La a doua: Așa știu, și așa am auzit, că au fost prinși pentru dispariția mărfurilor grecului și la acuzația lui Dumitru Șipot, dar nu știu dacă a fost așa

sau nu. La a treia: Știu că, până acum, nu au fost supărați unii pe alții, nu am auzit, nu știu să se fi amenințat unii pe alții. La a patra: Așa am auzit că, în timp ce era ucenic aici la moară, a furat de multe ori și că l-au scos de la moară, dar altceva nu știu, însă totuși: La a cincea: Într-o împrejurare, am fost chiar eu de față, la Moardăș, la casa onoratului preot sas, când schimbam crâșnicul care ne revenea și românii din Moardăș ne-au dat o găleată cu vin. Noi, amândoi, am luat două cupe, iar Dumitru Șipot s-a îmbătat și, din teaca slugii, a furat un cuțit și o furculiță, fapt pe care observându-l sluga preotului, imediat i-a spus stăpânului său și preotul sas, căutându-le la el, le-a și găsit în desaga sa și de acolo el a fugit și a venit, cât a putut de repede, fără chiar a-și mai lua bună ziua de la preot. Dar știu și aceea că sacul dispărut al lui Onea Achim a fost găsit chiar lângă casa lui Dumitru Șipot, tocmai atunci când casa i-a fost prădată. Știu că și hăturile grecului au fost găsite nu departe de casa lui Dumitru Șipot. La a șaptea: Nimic. La a opta: Știu că răufăcătorii locuiesc departe unul de celălalt. La a noua: Nu locuiesc departe de Isac Jurcă, dar nu i-am văzut în nici un chip, în acea seară sau noapte, discutând împreună și bând, nu pot să spun nici că ei ar fi făptașii, pentru că ne-am petrecut tinerețile toți împreună și că Ilisie Jurcă nu are câini atât de grozavi pe cât se zvonește. În rest, nimic.

Ai preailustrului comite suprem și președinte, precum și înălțatei Table continue judiciare

umili slujitori

Raphael Köntzei m.p.

și

Sigismund Tamási m.p.

27.

1784 ianuarie, Galați

Méltóságos Gróff Fő Ispány és Praeses Ur !
Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Tábla !
Nagy Kegyességü Uraink és Fautorink !

Mélly alázatossággal, és egész reménségü alázatos bizodalommal Kéntelenítettünk a Nagyságod és a Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Tábla gratiosum Patrociniumához reverálni ez okon. Mivel a maemoria humana a falusi egész Communitásnak mind addig volt egy darab erdeje, amelyét mind amiénkink, úgy successive miis in usum et necessitatem pagi tilalamban tartattunk, a Kegyelmes Királyi ordinátiokis azt irrvá álván Kegyelmesen, hogy az csere erdők tilalomban tartassanak és mind eddig (illibate) maga tilolmában megis maradtott magunk közöt 6 Mforint birság alatt tartván, amely tilalmat a Méltóságos Regius Fiscus idejétől fogva, mind ezen Tisztelt Korodi Györgyi Arendator Ur Arendátorságáig az egész Tisztelt Possessoratus is ellene mondás nélkült approbálván, abban manuténéáltatot a falu, de amiolta Tisztelt Korodi György Arendátor Ur Ő Kegyelme az Fagarasi Dominiumnak Arendatorává lett, mitsoda principiumból indittatván az Dominum részéről való Udvari vagysis

Dominalis Biró és egy néhány Fisco Naturalis Jobbágy, a nyakassá nem gondolván, az tilalammal potentiose az erdőt vágni, pusztítani merészelik, akiketis ha a falusi Birák meg találnak, és meg zálagollyák, magakat meg adni nem akarják, hanem szemtől szemben obstálván a fát hordják, kit a városra, kit magoknak es máshová, ammint meg történt rendszeresen; a napokban két fiscális Jobbágyot rajta Kapván, mi falustol meg zálagoltuk őket, és a le vágot fákatis, amidőn és amig szekeret rendelt a falusi Fohnagy hogy be hozza, addig, non obstante hogy még zálagóltattak az favágok a sonaiaknak el adták és alattamban elvitték Sonára, otis meg találtatot a fa amelyet amidőn panaszkodt a falu Korodi György Arendátor Urnak, ő Kegyelmeének, ő Kegyelmekek nem hogy adnának parantsolatot ki hogy desistállýának a jobbágyok a magok részéről, de még mivel a falusi Tisztek az Inclita Possessoratus részéről valokkal elegessen vannak, amint mostis vagyon a fohnagy a parte Fisci meg akarta csapatni, és meg parantsolta hogy senki ne merészelye az erdőtől arctálni a Dominalis Birot és másokatis, annál inkább meg zálogolni, mert meg nem engedi, sőt a maga részín valót meg Csapattyák, amelyet ha így kell szenvedni efféle director alat, a közönséges jóra czélozó dolgokban, semmi activitássa nem lészen a Falusi Tiszteknek, mivel penig itten a Regius Fiscusnak Külénes erdéje nem volt, hanem Communi consensu Inclýta Possessoratus a Communitásnak van azon kevés tilalmassa, aztis veréssel, fenyegetéssel hogy őrizhesse, és Aréndátor Uris in praejudicium Inclýta Possessoratus ad Cubitum vágassa eddig soha nem volt.

Instálunk annakokaért Méltóságós Groff Fő Ispány Urunk ő magának és a Tekintetes Táblának, igen alázatos engedelemmel, ezen meg bántódása iránt szegény faluknak gratiose providalni és magokkal születet kegyességek szerént, Atyai Képen reflexe lenni méltóztassanak Nagyságok Kegyelmekek, ne kellettete ígyis igen Kevés erdőkban paríálni, jövendőtis nézvén benne, hogy ha pusztulóbann vágni hagyatík, a falusi embernek még csak egy szegetskétis honnan szerezen magának nem lészen, méltóztassanak manutenálni szegény falunkat az efféle erőszak vétetből, Istentől veszi Nagyságod és a Tekintetes Tábla jutalmát maradván holtig.

Méltóságós Gróff Fő Ispány Urunknak

és az

Tekintetes szüntelen folyó Törvényes

Táblának

igen alázatos szolgálái

A Galaczi egész falusi Communitás

nagyob része

[Pe verso] Ad Illustrissimum Dominum Dominum Comitem Supremum Inclýtae Continuo Judiciariae Tabulae Inclýtae Comitatus Albae Superioris Comitem Inclýti item Tabulam Continuum Judiciariam Dominos Dominos graciosum et patronos Colendissimos humillima Memoriale intro scriptae Communitatis Galatz

Comitatul ingraemiande
Praesentatur Die 21ª Januarii 1784
Ref. D. Ioan Donáth
Relat. Die 22ª ejusdem
Scriptum Die 22ª Januarii

Doc. nr. (47)

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte comite suprem și domn președinte !
Onorată Tablă continuă judiciară
Domnilor noștri ocrotitori și foarte milostivi !

Cu adâncă umilință, supusă încredere și cu toată speranța, suntem nevoiți a ne adresa protecției binevoitoare a Măriei tale și a onoratei Table continue judiciare, din următorul motiv: pentru că de când amintirea omului reține, de atunci întreaga comunitate a satului a avut o bucată de pădure, care fiind în întregime a noastră, de aceea în consecință am ținut-o și noi în interdicție spre folosul și nevoile satului, stând scris în milostivele ordine regale, cu milostivenie, că pădurile obținute prin schimb să fie ținute în interdicție și până acum a și rămas în interdicție acea pădure, noi ținând-o împreună în arendă pentru 6 forinți ungurești, care interdicție, din vremea măritului fisc regal până la luarea în arendă de domnul arendaș onoratul Gheorghe Korodi, ni s-a aprobat fără împotrivire și de către onoratul posesorat, satul stăpânind-o în acest fel. Dar de când milostivul onorat domn arendaș Gheorghe Korodi, a devenit arendaș al domeniului Făgăraș, pornind de la nu se știe ce idei, împreună cu judele curții domeniului său sau judele domenial și cu câțiva iobagi ai fiscului, negândându-se deloc la sfera interdicției, îndrăznesc a tăia și pustii pădurea, înfruntând ochi în ochi juzii sătești care îi surprind și nelăsându-se zălogiți sau capturați, cărând lemnul când la oraș, când pentru ei sau în alt loc, ceea ce se petrece cu regularitate. În aceste zile, doi iobagi fiscali fiind surprinși, au fost zălogiți de către sat împreună cu lemnele tăiate. În acel timp și până când mai marele satului a dispus aducerea căruțelor pentru a-i transporta în sat, până atunci, fără nici o piedică și nepăsându-le că sunt zălogiți, tăietorii de lemne au vândut lemnele celor din Sona și le-au dus în acel timp celor de acolo, unde au și fost găsite lemnele reclamate de sat atunci.

Înălțimile voastre să dea un ordin nu numai milostivului domn arendaș Gheorghe Korodi ca iobagii să înceteze astfel de fapte, dar și posesoratului pentru că funcționarii satului sunt în relații încordate cu strălucitul posesorat, așa cum este și acum când fiscul dorește să-l pedepsească pe mai marele nostru poruncind ca nimeni să nu îndrăznească a-i izgoni din pădure pe judele domenial și pe alții, ba cu atât mai mult a-i zălogi nu este permis, pedepsind chiar pe cei ce

se află în partea pădurii care aparține fiseului. Drept pentru care, dacă așa trebuie să suferim sub aese fel de onduător, dregătorii satului nu vor avea nio o aetivitate în sensul realizării binelui komun. Pentru că aici fiseul regal nu a avut o pădure separată, oi, în komun konsens cu strălueitul posesorat, satul a avut aele puține privilegii, și aelea păstrate ou bătaie și amenințări, și nu au existat tăieri ale domnului arendaș în prejudieul strălueitului posesorat, nioodată până aeum.

Stăruim din aeste motive domniei tale, mărite domn baron komite suprem al nostru și onoratei Table, ou preaumilă supunere, să împiedice ou bunăvoință prejudieerea săracului nostru sat și mila dumneavoastră înnăseută să se refleete ou dragoste părintească asupra noastră. Să binevoiască înălțimile voastre milostive să nu permită pagube în pădurea noastră și așa mieă, pentru că dacă se va permite tăierea până la pustiire, săteanul nu va avea de unde să își procure nio măear o așhie. Să binevoiască domniile voastre a feri săracul nostru sat de aese fel de pagube păcătoase. Luându-și măria ta și onorata Tablă, răsplata de la Dumnezeu, rămânem până la moarte măritului domn baron, komite suprem al nostru, și onoratei Table kontinue judieiare prea supuse slugi, cea mai mare parte a întregii komunități a satului Galați.

28.

1784 februarie 6, [Sighișoara]

Inclyte Magistratus Domini nobis colendi

Penes Literas Excellentissimi domini comitis Pauli de Bethlen, fine adlaborandae condignae satisfactionis, quales nonnullorum Incolarum Pagi nostri Bese contra ejatam Perceptorem Regium Dominum Carolum de Hanneenheim querelae submissae habeatur advolutum uberius primae Domini querulati Instantiae, ea cum officiosa petitione, cum reinviatione supplicantium transferibimus, quatenus eisdem tanquam miseris contribuentibus, pro illegitimis uti praetenditur ex actionibus et injurationibus condignam satisfactionem procurare non gravetur.

Quibus decenti Officiositatis amore permanemus.

Inclyti Magistratus

Expediatur 6^a Februari Anno 1784
obligatissimi servi

Inclyto Magistratui Schaesburgiensi

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judieiare.

Méltóságos Gróff Fő Ispány és Praeses Ur
Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Tábla
Nekem Kegyes és jó Patronus Uraim !

De Dato 10^a Februarii Anni 1784 datált parantsolattyát vevém Nagyságodnak és az Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Táblának, az Oláh Országban két esztendőktől fogva be szökött embereknek Investigátioják véget. Én az Processusomba Investigálván, többet hogy azon idő alatt Havasalyföldre szöktenek volna nem találtam, hanem Hejusfalván, Bárdos Juont és egy Todika nevezetűt, nem különben Réslenből Bukur Many Dobrului, Sztan Rogozt, Demjan (Voniczink) és Bukur Dánt, melyet midőn alázatos relatiom által jelentenek, maradtam

Nagyságodnak

alázatos szolgálja
Szoboszlai Joseff m.p.
R.P. Szolgabíró

Bürkös Die 29^a Febr. 1784

[Pe verso] de Profugis ad Moldaviam
Relat. 10^a Maii 1784

Orig., A.N.D.J.C. , Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, comite suprem și președinte !
Onorată Tablă judiciară continuă !
Domnilor mei stăpâni, mie milostivi și buni !

Preluând ordinul măriei tale și al onoratei Table judiciare continue, datat în 12 februarie a anului 1784, privind definitivarea anchetei referitoare la oamenii fugiți de-acum doi ani, în Țara Românească: Anchetând în cercul meu, mai mulți să fi fugit în această perioadă în Muntenia nu am găsit decât trei din Vânători, pe Ioan Bardău și pe unul numit Todică, ca și pe Bucur Manea al Dobrelui, precum și pe Stan Rogoz, pe Damian (Voiniții) și pe Bucur Dan, din Ruși. În timp ce raportează acestea prin umila mea relatare, am rămas măriei tale supusă slugă, Iosif Szoboszlai, jude regesc.

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur !
Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Tábla
Nekem Gratosus Patronus Uram és jó Uraim

De Dato 10^a Febr. Az Felséges Királyi Guberniumnak sub Dato 9^a Januarii Anni praedicti és numero 10.562. Az ez előtt két esztendőkel Profugiált lakosok vissza vagy nem jövedeleik iránt, tétendő Investigációról Költ Kegyelmes parantsolattyának tartása szerint, nékem küldött parantsolattyára az Tekintetes Táblának. Alázatosan jelenthetem, hogy Circulusombol, Oláh Országban senki Két esztendőktől fogva nem profugiált.

2de Sub dato 12da februarii A.C. Ugyan a Felséges Királyi Guberniumnak. Ezen folyó esztendőben 5^a Januarii, sub numero 10.342. Az Asztalos béli Contuberniumok iránt, Kegyelmes parantsolattjának tartása szerint, Kezemben jött Circularissnak tellyesedésere, alázatosan referálok hogy Circulusomban, semi féle Mester embereknek Céhek nintsen.

3° Sub dato 13da ejusdem Mensis A.C. Ugyan az a Felséges Királyi Guberniumnak, de Dato 5^a Januarii ejusdem Anni, sub numero 10.558 és 10.557 költ parantsolattyának tartása szerint, jött parantsolattyára, Vinklerin Karofendi Circulusomban és az más hozá Malefactorokat Kerestem, de nem találtat, az Specificált portekákkal együtt investigáltam, de nem találtannak.

4° Brassoi Mész Dragomir Papált meg ölü gyilkosokat, az Felséges Királyi Guberniumnak de Dato 20 Januarii A.C., sub numeris 10.835, és 10.819. Költ parantsolattya szerint, sub Dato 13° M febr. adot parantsolattyára, az Tekintetes Táblának úgy az el lopottat sok portékák, az accludált specificánt szerént, Circulusomban investigáltam, de semmi nyomok nem találtannak.

5° Bécsi Borbély Leglev Josef el lopotat portékáit, az Felséges Királyi Guberniumnak 23° Xbris A. 1783 sub nro. 10.262 Költ parantsolattya szerint, sub 13° M. Februar. Költ Circularis szerint, Circulusomban investigáltam, de nem találtatik.

6° Az Posoni Trenetariis templomából el lopot portékát, úgy ugy feleségét meg ölü David Stájkot, az accludalt specificatio szerint, az Felséges Királyi Guberniom, de Dato 9° Januarii A.C. sub nro. 10.803 és 345 Költ parantsolattya szerint, Circulusomban investigáltam, de nem találtatik.

7° Mezei Pált, in Complementum Decreti Gubernialis, de Dato 10^a febr., sub nro. 1022, Circulusomban Kerestem, de nem találtotik. Mellyeket e szerint referálván, vagyok.

Nagyságodnak és a
Tekintetes Táblának

alázatos szolgálja
Türi Joseff m.p.
Bürkösi Processualis Szolga Biro

[Pe verso] Ad Inclytam Tabulam Continuum Incl. Comitatus Albae Superioris
Patronum Gratosum humilime Colendissimos
humilimo Relatio

Martonfalva

Praesentatur 17^a Martii a. 1784

m. ad. D. Not. Die eod.

Ref. D.V. Notarius

m. ad. D. Ref. Die eod.

Relat. Die 19^a ejusdem

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, comite suprem !

Onorată Tablă judiciară continuă !

Domnule stăpân al meu, mie binevoitor și bunilor mei domni

Din data de 10 februarie. La ordinul Înălțatului Guberniu regesc, la data de 9 ianuarie a anului amintit și sub numărul 10.562. În sensul întoarcerii sau nu a locuitorilor fugiți, a fost făcută o anchetă, spre a îndeplini milostivul ordin al vostru. La ordinul trimis mie, pot să raportez cu supunere onoratei Table, că din cercul meu, de doi ani încoace, nu a fugit nimeni în Țara Românească.

A doua: La data de 12 februarie anul curent. Tot Înălțatul Guberniu regesc, la ordinul din cursul acestui an, de la 5 ianuarie, sub numărul 10.342. Pentru a putea respecta și îndeplini milostivul ordin primit prin circulara ajunsă în mâna mea, privind relațiile tâmplarilor, raportează cu supunere că în cercul meu nici unul dintre meșteșugari nu face parte din vre-o breaslă.

A treia: La data de 13 a aceleiași luni, anul curent. Tot pentru îndeplinirea ordinului sosit de la acel Înălțat Guberniu regesc, la data de 5 ianuarie a aceluiași an, sub numerele 10.558 și 10557, am căutat pe dezertorii din regimentul Carol Vinklerin și alți asemenea răufăcători, dar nu i-am găsit, fapt pe care l-am anchetat împreună cu bunurile furate, specificate, dar nici acestea nu le-am găsit.

A patra: Pe ucigașii victimei Dragomir Papa, stupar din Brașov, i-am căutat în cercul meu, conform ordinului emis de Înălțatul Guberniu regesc, la data de 20 ianuarie anul curent, sub numerele 10.885 și 10.819, împreună cu numeroasele bunuri furate, solicitate de onorata Tablă în ordinul de la data de 13 februarie și în specificația anexată, dar nu am descoperit nici o urmă.

A cincea: Bunurile furate ale chirurgului vienez Iosif Legler, le-am căutat în cercul meu, conform ordinului emis de Înălțatul Guberniu regesc, la 23 decembrie anul 1783, sub numărul 10.262 și conform circularei emise la 13 februarie, dar nu le-am găsit.

A șasea: Bunurile furate din biserica trinitariană din Bratislava, le-am căutat în cercul meu, ca și pe David Staicu, cel care și-a ucis soția, conform

specificației anexate și conform ordinului emis de Înalțul Guberniu regesc, la data de 9 ianuarie anul curent, sub numerele 10.803 și 345, dar nu am găsit nimic.

A șaptea: În întregirea decretului gubernial din data de 10 februarie, sub numărul 1.022, l-am căutat pe Paul Mezei în cercul meu, dar nu l-am găsit.

Raportându-vă toate acestea, rămân măriei tale și onoratei Table supusă slugă, Iosif Türi m.p., jude al cercului Bârghiș.

31.

1784 februarie 29, Birghiș

Méltóságos Gróff Fő Ispány, és Praeses Ur;
Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Tábla,
Nékem nagy Méltoságu Pátronus, és Főutor Uraim !

El nyomorodott özvegyiségre, és nyomoruságra ügyemet Kéntelenítettém Nagyságod, és a Tekintetes tábla Kegyes, és könyörülő szivek eleiben, terjesztem: Ugyanis az én néhai férjem, Juon Rekijata, lévén Jobbágya Bürkösen lakott Néhai Keserü István Uramnak: Kitis az ő Kegyelme halála után, el maradt özvegye, Urmösi Rebeka Aszszony, maga Bürkösi udvarába hozott, én vélem együtt, és szolgálta ő kegyelmét, benn az udvarba, béresi szolgálattal, 21 esztendőknék el forgások alatt, semmit egyebet, ételin, botskorán, és esztendőnként egy egy köből vetésen kívül nem adván; férjemet köntösökkel amint éntöllem lehetett magam ruházván. Nem régiben pedig, úgy mint a közelebb el mult esztendőben, említett férjem meg halálozván, maradt egy tehenem, mely az Atyámtól nékem férjhez menetelem után adatott, téhen tinóból szaporodott, nem gondolván említett Aszszonyom, az én gyámoltalanságra jutott állapottal, engemet maga udvarából ki küldött, de a mi keserveséb, fellyebb említett egy borjus tehenemtől, mellyel életemet már vénségembe, és özvegységembe táplálnom lehetne, meg fosztott, és magának tart borjával együtt.

Instálók azért mélylységes alázatossággal Nagyságodnak, és az Tekintetes Táblának keserves állapotra jutott ügyemet meg tekinteni és engemet el vétetett tehenem vissza adattatásával consolálni, az özvegyeknek, és árváknak Attya is meg jutalmaztatja. Én pedig kegyes válaszszoikat várván, vagyok

Nagyságodnak és az
Tekintetes Táblának

alázatos özvegy szolgálójk
Bürkösen nyomorgó Mária,
Néhai Juon Rekijata özvegye

[Pe verso] A Méltóságos Gróff Főispány Ur ö Nagysághoz, és a Tekintetes
Nemes Felső Fejér Vármegye Törvényes Táblájához
alázatos Instántiája 1379. A ben irt özvegynék
Praesentatur 3^{ia} Martii A. 1784
m. ad. D. Not. Die eodem
Refer. D. Abel Kerekes
Relat. Die 4ta ejusdem

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, comite suprem și președinte;
Onorată Tablă judiciară continuă,
Preamăriți domni ai mei, stăpâni și ocrotitori !

În nenorocita mea văduvie și în starea miseră în care mă aflu, sunt nevoită să-mi fac cunoscută cauza în fața inimilor milostive și îndurătoare ale măriei tale și ale onoratei Table: anume fiind soțul meu răposat Ion Răchită din Neha, iobag al domnului răposat Ștefan Keserü din Neha, care locuia în Bârghiș, pe soțul meu, după moartea milostiveniei sale, văduva dânsului, doamna Rebeca Urmösi, l-a adus la curtea sa din Bârghiș, împreună cu mine, și a slujit-o pe milostivenia sa la curte, cu slujbă de argat, timp de 21 de ani, fără altă plată decât mâncarea, opincile și anual câte o câblă de semănături. Pe măsura puterilor mele, l-am îmbrăcat pe soțul meu cu haine făcute de mine. Nu cu multă vreme în urmă, anume în anul în care a trecut, amintitul soț al meu murind, mi-a rămas o vacă pe care tatăl meu mi-a dăruit-o după ce m-am măritat și care a făcut un vițel. Negândindu-se amintita doamnă la situația neputincioasă în care am ajuns, m-a gonit de la curtea ei, dar ceea ce este mai trist, m-a lipsit și de vaca mea cu vițel, ținându-le pentru ea, și cu care puteam să-mi asigur hrana și viața, acum la bătrânețe și la văduvie.

Insist de aceea cu adâncă umilință măriei tale și onoratei Table a avea în atenție problema mea ajunsă într-o tristă situație și pe mine a mă consola prin înapoierea vacii care mi-a fost luată, fapt pentru care părintele și ocrotitorul văduvelor și al orfanilor vă va răsplăti. Eu, în schimb, așteptând milostivul vostru răspuns rămân măriei tale și onoratei Table supusă slugă văduvă, sărmana Maria din Bârghiș, văduva lui Ion Răchită din Neha.

32.
10.449.64

1784 februarie, Malnaș

Perillustris ac Generose domine
Nobis Observande !

A mint az Felséges Királyi Guberniumnak sub 5^a Januarii A.C. költ
rendeléséből láttuk, vagynak Méltóságos Gróff Mikó Miklós Ur eő Natsága

Málnási lévén csüreinél olyan személyek, kikhez latorság vagy tolvajságbéli gyanu fér, minthogy pedig az Közönséges és bátorságos békességre szükséges nagyon vigyázni, Kegyelmed parantsolatunkot vévén, titkon mennyen végére kik legyenek azok az Oláhok, és ha találtatnának olyaténok, okoson bánván az dologgal, mindjárt fogassa el, és igen jó őrizet alatt Külgye ide fogságra, de effectu qualicumque pedig, a Táblát intro 15^{am} Informalni el ne mulassa. Lecter persiste

Pretitulatae Dominationi Vestrae

ad Officia parati

Expediatur 6^a februaris 1784

Volfgang Köntzei

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Preastrălucit și binevoitor domn
Nouă îndatoritor !

Așa după cum observăm din ordinul emis la 5 ianuarie anul curent de către Înălțatul Guberniu regesc, se află la șura înălțimii sale, măritul domn baron Nicolae Miko, de la Malnaș, asemenea persoane asupra căroră cade bănuiala de hoție sau tâlhărie. Pentru că, însă, trebuie să avem mare grijă de liniștea publică și de siguranță, domnia ta să ducă la bun sfârșit, în taină, ordinul de a afla cine ar putea fi acei români și dacă veți găsi printre ei răufăcători, procedând cu înțelepciune, imediat să-i capturați și, sub pază foarte bună, să-i trimiteți aici, spre a fi ținuți prizonieri, iar despre rezultatul acțiunii, să nu întârziati să informați Tabla până în 15 zile.

Numitei domnii a voastre îndatorat
Volfgang Köntzei

33.

1784 martie 1, Metiș

Perillustris ac Generose domine
Nobis Observande !

Az Felséges Királyi Gubernium sub dato 11^a proximis evoluti Mensis Februarii et numero 858 Költ Decretumában, Péterfalvi Roth György Földes Ura Méltóságos Groff Bethlen Jozsef Urfi eő Natsága ellen tett panaszszai dolgában, méltoztatik annakis végére menni, parantsolni, hogy azon 8 Rfl. és 20 Xrok melyeket, Roth György annuatim Jobbágyi szolgálattyának, Dézmáknak, és egyéb praestatioknak redemptiojában fizetett Földes Urának valyon az pársok

között lett edgyezésből vagyoné, és valyon azon taxa fizetés nem excessive desumáltatnéké rajta, vévén azért parantsolatunkot, menyen kegyelemel végeig, hogy nevezett Roth György, Péterfalván bira munkasagat vagy pedig mind örökség nélkült valo embernek, ugy kivannya Praetitulatae Domine Vestrae Natsága aton 8 Rflr. és 2 xr. taxát melyről intra 8um informatioját tsalhatattanul bé küldeni el ne mulassa

ad Officia parati

Expediatur 1^a Martii a. 1784

Doc. nr. (858) (111)

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Preailustru și binevoitor domn,
nouă îndatoritor !

În legătură cu decretul Înălțatului Guberniu regesc, emis la data de 11 a lunii trecute februarie și sub numărul 858, în problema plângerii lui Gheorghe Roth din Petriș împotriva stăpânului său de pământ, înălțimea sa, măritul domnișor conte Iosif Bethlen, binevoiiți a dispune a se afla dacă acea sumă de 8 florini renani și 20 de creițari pe care îi plătește anual Gheorghe Roth în contul slujbei, a dijmiei și a altor prestații ale sale, drept răscumpărare, stăpânului său de pământ, este o sumă la care s-a ajuns prin înțelegere între părți și dacă acea plată a sumei nu înseamnă o dijmuire excesivă a lui. Preluând ordinul nostru, să-l îndepliniți cu milostivenie, pentru ca numitul Gheorghe Roth să-și poată îndeplini sarcinile acolo în Petriș sau, dacă consideră numita domnie a voastră, acea sumă de 8 florini renani și 20 de creițari să o plătească în continuare, ca fiind un om fără avere și moștenire. Despre care fapt, până în data de 8, să nu amânați a trimite un raport.

34.

1784 martie 1, Șercaia

Inclyta Continua Tabula Judiciaria !

Domini Domini mihi ennixe colendissimi

Ez okból kellett, az Tekintetes Nemes Continua Táblát terhelnem, minapában, Voldorfról Széki Sigmond Uram, egy Moysi nevezetű oláh legényel Hozám jöven, tettzet azon legénynek, az idevaló Posta szolgálatyára bé állani, ki is a mult napokba ell szökik, és azon csalárdságával, nagy hátra maradást, és kárt okozván, utánna küldöttem, de nem hogy visza jöt volna, sőt Annya véle edgyüt ell bujt.

Nem lévén pedig nékem tovább modom ennek visza hozatásában, azért Kéntelenittem, az királyi ordinátiók szerint, az Tekintetes Nemes Continua Táblához recurrálnam, és edgyszers mind alázatosan Kérni, Méltósztassék fennebb meg nevezet ell szököt Postilionak, edgyik Szolga Biró Urnak ell fogatásáról committálni, hogy redeáljon szolgáltyára, ha edgyszer magát hozám Testibus obligálta, mert időközbe nehéz nékem mást heljébe állittanam, mivel érette, mást ell botsálttam vala, nem tétzenék visza jöni, vitetessék Tömletzbe, eztet pedig meg nem lehetne kapni, az Annya fogatattassék ell, mert mindennek az oka, mert ha az ide nem jöt volna, eztet nem hiszem próbálta volna fia mivel sem okozhat bennünket. Ezen legény szabad személy Attya meg halván, Annya Báro Henter Ur eö Nagysága Jobbágyához ment férjhez, kik légyenek nevezet Széki Sigmond Uram meg fogja mondani, mert az eö Kegyelme recommendatiojára szegődtem vala meg.

Ez terhes szolgálatba egy óraig sem lehetek bizonyos cseléd nélkült, meljre alázatosan ajállom, alázatos kéresemnek foganatyát. Ki is Ki telhetőkbe meg hálaloja lenni, el mulatom et Gratiis commendatus persevero,

Inclyt. Continuae Tabulae Judiciariae

humilimus servus

David Gergely

Posta Magiszt.

Sarkany 1^a Martii 1784

[Pe verso] No. 1^a D. Sarkany

Ad Inclytam Continuum Tabulam Judiciariam, I. Comitatus Alba Superioris,
 Dominos Dominos mihi ennixi colendissimos
 R.P. Die 2 Mar. 1784 advenit Per Seik/Martonfalva
 Praesentatur 13^a Martii A. 1784
 m. ad. D. Not. Die eod.
 Refer. D. Abel Kerekes
 m. ad. D. ref. Die eod.
 Relat. Die 16^a ejusdem

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Strălucită Tablă judiciară continuă !
 Domnului domn, de mine întrutotul preaonorat.

A trebuit să împovărez Onorata nobilă Tablă continuă, datorită motivului că, în aceste zile, venind la mine de la Văleni domnul meu Sigismund Széki, împreună cu un fecior român pe nume Moise, i-a plăcut acelui fecior să se angajeze în serviciul de poștă de aici. Acesta în zilele trecute a fugit și

înzălăciunea aceea a lui mi-a provocat mare rămânere în urmă și pagubă. Am trimis după el, dar nu numai că nu s-a întors, ba mai mult, s-a ascuns împreună cu mama sa.

Nemaiavând nici o posibilitate în aducerea lui înapoi, de aceea sunt nevoit să recurg la onorata nobilă Tablă continuă, conform instrucțiunilor regești, și să cer totodată, cu umilință, să binevoiți a dispune unui domn jude nobiliar să-l captureze pe acest curier evadat, numit mai sus, ca să își reia slujba, din moment ce s-a angajat prin declarație față de mine, la aceasta, pentru că, între timp, îmi este greu să-l înlocuiesc cu altul, având în vedere că pentru el am renunțat la altul. Dacă nu va dori să se întoarcă, să-l duceți la închisoare, iar dacă nu îl veți găsi, să o capturați pe mama lui, pentru că ea este cauza tuturor celor întâmplate. Căci dacă aceasta nu ar fi venit aici, acest lucru nu cred că l-ar fi încercat băiatul, pentru că nu ne poate reproșa nimic. Murind tatăl acestui fecior, care era om liber, mama s-a măritat cu un iobag al măriei sale domnul conte Henter. Cine ar putea fi el, o va spune numitul domn Sigismund Széki, pentru că la recomandarea milostiveniei sale l-am acceptat.

În această slujbă împovărătoare, nu mă pot descurca nici măcar pentru un ceas fără o slugă sigură, drept pentru care recomand primirea umilei mele cereri. Pentru aceasta nu voi întârzia a vă fi recunoscător și a rămâne recomandat bunăvoinței strălucitei Table judiciare continue, supusă slugă David Gergely, magistru poștal.

35.

1784 martie 5, Paloș

Méltóságos Gróff Fő Ispány és Praeses Ur !
Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Tábla !
Nékem Kegyes Patronus Uraim !

Alázatosan Kivántuk Nagyságodnak és az Tekintetes Táblának jelenteni hogy Tekintetes M. Cseszvei Miske Imre Ur, Nemes Fejér Felső Vármegye Ordinarius Vice Ispánya, ab officio adván én nékem egy irot Instructiot Kezemben, hogy azzal az hol illenék procedálnék, mely Instructio, szórol szóra, következik így:

Instructio: Tekintetes Magyar Cseszvei Miske Imre Ur, Nemes Felső Fejér Vármegye V. Ispánya, ratione officii sui, Kégyélmedet, nem unitus honorabilis Popa Avrigát, én általam Tisztem szerint, modo legitimo, Certificáltáttya az említett Nemes Vármegye Szüntelen folyó Törvényes Táblájára Törvényre, ad 8^{YUM} diem a Die hujusmodi Certificationis legitime computandi ratione praevio Coram latius declaranda super eo Mérészelt Kegyelmed, hazánk szoros Törvénye ellen, Moldován Péter nevű tolvajt, kit a haza Törvényei szerént meg sentenziásztatott az nemes Küküllő Vármegyei Táblától, nem tsak házában befogadni, lappangtattni, hanem még a mint keze írása alatt költ Tesztimonium

bizonyította, bizonság levelet szavairol írni, mely cselekedetiért, kégyélmednek az Exponens Ur termino et foro in praemissis, azt cselekedni, quod juris Justitiaque észl el nem muláttya, légyen azért hirivel, et protes.

Énnis annak okáért, Anno 1784 Die 3^{ia} Mensis Martii, kezemhez vévén a fenn le irt Instructiot, el mentem az Vármegyében, Páloson lakó non unitus Fungens Popa Avrig Parochiális házához, az holotis jelen lévén maga popa Avrig, az Instructiot előtte fel olvasván, certificálam tenora szerént, ad octavum diem a Die modernae meae Certificationis legitime compositis. Nemes Fejér Felső Vármegyében most Szász Mártonfalvában, ennek utánna, akár holot Celebrálendo Szüntelen Folyó Törvényes Táblájára Törvényre, melyre ő ilyett feleletett: Értem én, azon Tolvajt házámnál nem tartottam soha nemis volt, nem érdemelném én meg hogy pap lennék ha azt cselekedtem volna, különben magam foramomon kész vagyok meg felelni.

Mely processus és Certificátionak rendi, mindenekben az fenn megirt mód szerént végben, azért irtam meg énis, igaz hütöm szerint, Tulajdon Subscriptionnal és usualis petsétemmelis corroborálván, jövőndő bizonságál kiadtam. Az irt esztendőben, napon, és holnapban, Páloson.

Ezekk utánna az Szent Isten altalmában ajálván Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur Nagyságod, és az Tekintetes Tábla eléteket magam, és vagyok
Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur Nagyságodnak
és Az Tekintetes Táblának

alázatos szolgálja

Donáth László m.p.

N. Felső Fejér Vármegyének Hütös
Szolga Birája

Correcta per eosd.

[Pe verso] Illustrissimo Domino, Domino Supr. Comiti ac Praesidi Spectabilibus item Dominis Jur. Assessoribus Ordinario et vice Dominis Notariis Inc. Tabulae Continuo Judiciarae Inc. comitatus Albae Trannae., Superioris Domino dominis mihi Gratiose humilime Collendissimis

A. 1784 Apper. Stephanum Rápolti

I. Cottus Alb. Super. V. Notar

Erre Köntzeitől kel Kérni egy Testimoniumot

Fiscalis Provocat. Pálosi Popa ellen

Tiszt. Vice Ispány Miske Imre Ur Certificatoria Relatoriája

Ab officio. Pálosi non unitus fungens popa Avrig ellen

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitatus Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domnule conte, comite suprem și președinte !

Onorată Tablă judiciară continuă !

Domnilor mei stăpâni, mie binevoitori !

Cu supunere, am dorit să raportăm măriei tale și onoratei Table că onoratul domn Emeric Miske din Cisteiul de Mureș, vice comite ordinar al nobilului comitat Alba De Sus, mi-a transmis în mână, de la oficiul său, o instrucțiune, pentru ca să procedez în conformitate cum se cuvine, care instrucțiune urmează, cuvânt cu cuvânt, în acest fel:

Instrucțiune: Onoratul domn Emeric Miske din Cisteiul de Mureș, vice comite al comitatului Alba De Sus, în conformitate cu îndatoririle sale, te citează pe dumneata, milostive și onorabil popă Avrig, pe cale legală, prin intermediul funcției mele, la judecata Tablei Judiciare Continue a amintitului nobil comitat, la 8 zile după data acestei citări pentru a vă declara dacă a îndrăznit milostivenia ta, în pofida legilor riguroase ale patriei noastre, nu numai a-l primi în casă și a-l ascunde pe numitul hoț Petru Moldovan, care a fost condamnat conform legilor patriei, ci chiar, așa după cum dovedește mărturia scrisă de mâna dumnitale, a-i scrie un salv-conduct după cuvintele dictate de el, faptă pentru care se va proceda în justiție conform legii la termenul stabilit, fără amânare, de aceea încunoștiințându-te.

Și eu, din acest motiv, în 3 martie a anului 1784, preluând instrucțiunea scrisă de mai sus, am plecat în comitat, la casa parohială a preotului ortodox în funcție, locuind la Paloș, pe nume popa Avrig, unde de față fiind însuși popa Avrig, am citit instrucțiunea în fața lui, citându-l conform cuprinsului, în termen de 8 zile, în nobilul comitat Alba de Sus, la Metiș, unde se va ține în continuare, atunci, judecata Tablei judiciare continue, la care el mi-a răspuns în felul următor: înțeleg, eu pe acel hoț nu l-am ținut în casa mea, nici nu a fost aici vreodată, nu aș merita să mai fiu preot dacă aș fi făcut așa ceva, de-altfel sunt gata să răspund în fața forurilor mele superioare.

Care anchetă și citare desfășurându-se întocmai după ordinea scrisă mai sus, ducându-le la bun sfârșit, de aceea le-am scris, conform credinței mele adevărate și le-am redactat cu credință în continuare, întărindu-le cu semnătura mea proprie și cu pecetea mea uzuală. În anul, ziua și luna scrise mai sus, la Paloș.

După acestea, cu mila lui Dumnezeu, mă recomand în fața Înălțimii tale, Mărite domn conte, comite suprem și în fața Onoratei Table și rămân

Înălțimii tale, Mărite domn conte, comite suprem
și Onoratei Table,

a domniei voastre

slugă umilă,

Ladislau Donath m.p.

jude nobiliar jurat al nobilului

Comitat Alba De Sus

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur !
Tekintetes Continua Tábla !
Gratiosus Patronus Uraim !

De Dato 10ma februar. A.C. Az felséges Királyi Gubérniumnak, sub Dato 9na Januarii Anni praedicti et numero 10362, az ez előtt két esztendőekkel Profugialt lakosok vissza vagy nem jövételek iránt, tejendő Investigátióról, költ Kegyelmes Parantsolatyanak tartása szerint, nekem küldött Parantsolatyára, az Tekintetes Táblának alázatosan jelenthetem hogy Circulusomból, Oláh Országba, két esztendőköi fogva, nem Profugialt.

2da Sub Dato 12ma febr. A.C. Ugyan az Felséges Királyi Gubérniumnak, ezen folyo esztendőben 5^{ia} Januar. sub nro. 10342 az Asztalos Mester emberek iránt és más Mesterségbéli contuberniumok iránt – költ Kegyelmes Parantsolatyanak tartása szerint Kezemben jött Circulárisnak telyesedésére, alázatosan referalom hogy Circulusomban semmi féle mester embereknek czéhok nintsen.

3^{ia} Sub Dato 13^{ia} ejusdem Mensis A.C. ugyan azon Felséges Királyi Gubérniumnak, de Dato 5^{ia} Januar. ejusdem Anni, sub nris. 10558, et 10557. Költ Parantsolatyanak tartása szerint jött Parantsolatyára, Vinclerin Karolinát és az más három melefaktorokat, Circulusomban, az specificált Portekákkal együtt Investigáltam, de nem tanálatnak semmiképpen.

4^{la} Brassai Méhéss Drágomir Pópult, meg ölö gyilkosokat, az Felséges Királyi Gubérniun De Dato 20ma Jan. A.C. sub nris. 10835, et 10819, költ Parantsolatya szerint, sub Dato 13^{ia} Mensis ejusdem febr. adott Parantsolatyára, az Tekintetes Táblához, ugy az el lopott Portekákat, az acludált specificatio szerint, Circulusomban investigáltam, de semmi nyomok nem tanálatik.

5^{la} Bétsi Borbély Legler Joseff, el lopatott Portekáit, az Felséges Királyi Gubérniumnak, 23^{ia} X br. Anni 1783, sub nro. 10262, költ Parantsolatya szerint, sub 13^{ia} Mensis febr. költ Circulárisom szerint Circulusomban Investigáltam de nem tanálatik.

6^{la} Az Psoni Trinitináriusok Templomából el lopott Portekákat, ugy feleségét meg ölö David Sztaykót, az abban acludált specificatio szerint, az Felséges Királyi Gubérniun, de Dato 9ma Januar. A.C., sub nro. 10803 és 345 költ Parantsolatya szerint, Circulusomban Investigáltam, de nem tanálatik.

7ma Mezei Pál, in complementum Decreti Gubernialis, De Dato 10ma Febr. A.c., sub nro. 1022, Circulusomban Kerestem, de nem tanálatik.

Melyeket, eszserint referálván, marattam

Natságodnak és Az

Tekintetes Cont. Táblának

alázatos szolgálja
Kotsis Joseff Bolyai Processualis
Szolgabíró

Martonfalva 10ma Martii 1784

[Pe verso] Ad Inclitam Tabulam Continuum. Incliti Comitatus
Albensis Superioris Dominum Dominos Patronum Gratosum
humilime Colendissimos relatio

Martonfalva

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, comite suprem !
Onorată Tablă continuă !
Binevoitori domni, stăpâni ai mei !

La data de 10 februarie anul curent. Pentru îndeplinirea milostivului ordin trimis mie, emis de Înălțatul Guberniu regesc la data de 9 ianuarie al anului amintit, cu numărul 10362, privind instituirea anchetei în legătură cu reîntoarcerea sau nu a celor fugiți acum doi ani, la ordinul trimis mie, pot să raportează cu supunere onoratei Table că din cercul meu, de doi ani încoace, nu a fugit nimeni în Țara Românească.

A doua: La data de 12 februarie anul curent. Tot pentru îndeplinirea milostivului ordin emis în cursul acestui an, la 5 ianuarie, cu numărul 10342, de Înălțatul Guberniu regesc, în legătură cu relațiile dintre tâmplari și cu relațiile dintre alți meșteșugari, răspunzând circularei sosite în mâna mea, raportează cu supunere că în cercul meu nu există nici un fel de breaslă a vreunor meșteșugari.

A treia: La data de 13 a aceleiași luni, anul curent. Tot pentru îndeplinirea ordinului emis la data de 5 ianuarie a aceluiași an, sub numerele 10558 și 10557, de către același Înălțat Guberniu regesc, am căutat, la ordinul sosit, pe Carolina Vinclerin și alți trei răufăcători, împreună cu bunurile specificate, dar nu i-am găsit în cercul meu, în nici un fel.

A patra: Pe ucigașii stuparului brașovean Dragomir Popu, i-am căutat conform ordinului emis de Înălțatul Guberniu regesc, la data de 20 a lunii ianuarie a anului curent, sub numerele 10.835 și 10819. La ordinul emis de onorata Tablă în 13 a aceleiași luni februarie, am cercetat și după bunurile furate, specificate în anexă, dar nu am găsit nici o urmă în cercul meu.

A cincea: Conform circularei date în 13 a lunii februarie, la ordinul emise de Înălțatul Guberniu regesc, în data de 23 decembrie a anului 1783, sub numărul 10262, privind bunurile furate de la bărbierul vienez Iosif Legler, am anchetat în cercul meu, dar nu am descoperit nimic.

A șasea: Conform ordinului emis de Înălțatul Guberniu regesc la data de 9 ianuarie a anului curent, sub numerele 10803 și 345, am căutat în cercul mei bunurile furate din biserica trinitariană din Bratislava, precum și pe David Staicu care și-a ucis soția, specificat în acea anexă, dar nu am găsit nimic.

A șaptea: În completarea decretului gubernial din data de 10 februarie anul curent, cu numărul 1022, l-am căutat pe Paul Mezei, dar nu l-am găsit.

Fapte pe care raportându-le în acest fel, am rămas mării tale și onoratei Table continue supusă slugă,

Iosif Kotsis,
jude nobiliar al cercului Buia

37.

1784 [înainte de 11 martie], f.l.

Excellentissimi Domini !

Ad exigentiam Gratosi Excellentiarum Vestrarum de dato 11^{ae} Decembri Anni elapsi 1783 numeroque 9840 emanati Decreti sequentia humilime referimus: Tabulam Inclyti Districtus Fogaras Investigationem intuitu Incolarum Galacziensium Latronibus alimenta praestare praetensorum nobis transmisisse; Quam pervoluta et hi trutinum sumpta invenimus alterum Eorum Onya Lánki Custodem Gregis Communis per Latrones in Sylvis Felmeriensibus tunc temporis Latitantes ad Judicem Dominalem Domicellarum Beldianarum severa comminatione expeditum fuisse; indeque eundem victum et potum eisdem administrasse, hinc etsi metu ad is inductus fuisset, qvia tamen ex instanti Iudici Pagensi non revelando in conorarium ordinationum Egisset ad 25 ictus baculorum stante sessione sustinendos judicialiter convictum extitisse. Quoad secundum Nika alias Tamaszi, siquidem nulla cum maleferiatis conversatio ejusdem elucescat, prodeat solum ex Examine illum ebrium Braxatoris Galatziensis conjugem praesentiam iminentiam Latronum terruisse, proinde 13 ictibus baculorum punitum fuisse. Quoad tertium et quartum Onya Nyejko et Nyikulaŷ Lazár fato tantum et casu in Sylvis Felmeriensibus Latronibus Currubus lignis oneratis inopinate occurrentes, qvia cum eisdem nonsolum collocti, qvin et ibidem complotasse comperirentur hinc eisdem scorsive eo a fortiori quod Judicibus non revelassent 15 ictus baculorum judicialiter fuisse determinatos, et ita culposos qvidem absque praevia tamen in dolum et fraudem aut in damnum alicujus Inclinante praemeditata malitia versatos¹ liberati restitutos fuisse. Quod dum humilime Excellentissimis Vestris subteneremus Gratosis Patrociniis etc.

Submissa 11^a Martiŷ 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

¹ Corectat, scris deasupra

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur
Tekintetes Continua Tábla !
Gratiosus Patronus Uraim !

De Dato 1ma Martiis A.C. sub numero 858 Költ és vélem fine Investigationis Közöltetett Guberniale Decretum Continentiaja szerint, Péterfalvi Roth György Panasza iránt Investigálván, melyet Natságodnak és a Tekintetes Táblának alázatosan referálok, in sequentibus: 1mo Panaszló Roth György Profugiumban van a 4 Anni 2do Ennek előtte circiter 18 esztendőkel Kéredzettenek taxára, az Méltóságos Gróff Bethlen Joseff Urfi ő Natsága Péterfalvi Jobbágyi és azokkal Roth György is önként igérvén 8 Rforintokat és 2xtzárt annuatim szolgáltyok és Dézmájok redemptiójában. 3^{uo} Panaszló Roth György birt örökséget cum appertinentiis mint más Jobbágyok, mig helyt lakot. Melyknek submissiójával alázatosan maradtam.

Natságodnak és

Az Tekintetes Táblának

alázatos szolgálja

Kotsis Joseff Bolyai Processualis
szolga Biró

Saldorff 15to Martii 1784

[Pe verso]

Ad Inclitam Tabulam Continuo Judiciariam Incliti
Comitatus Albae Superioris Dominos dominos Patronos
Gratiosos relatio

Martonfalva

Praesentatur 16ª Martii Anno 1784

Referatur D. Ord. Notar

Relatus Die eodem

Relat. Guber. Die 22ª Martii 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, comite suprem !

Onorată Tablă continuă !

Binevoitori domni, stăpâni ai mei !

Conform conținutului decretului gubernial, emis la 1 martie anul curent, sub numărul 858, prin care mi se cerea definitivarea anchetei privind plângerea lui Gheorghe Roth, am anchetat în acest sens, fapt despre care raportez cu supunere măriei tale și onoratei Table, următoarele:

Prima: Reclamantul Gheorghe Roth a fugit de 4 ani. A doua: Acum aproximativ 18 ani, li s-a pretins suma iobagilor din Petriș ai înălțimii sale măritul domnișor conte Iosif Bethlen, iar împreună cu ei și Gheorghe Roth a promis suma de 8 florini renani și 20 de creștări anual, ca răscumpărare a slujbelor și dijmelor sale. A treia: Reclamantul Gheorghe Roth a avut drept de moștenire, în mod firesc, ca și alți iobagi, până când a fost stabilit aici. Cu transmiterea acestora, am rămas cu supunere măriei tale și onoratei Table supusă slugă

Iosif Kotsis,
jude nobiliar al cercului Buia.

39.

1784 martie 16, Hăghig

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur és
Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Tábla
Nékem Kegyes Patronus Uram és jó Uraim

De Dato 16ma Januarii a.c. 1784 költ parantsolattyát, a Tekintetes Continua Táblának, vettem ultima februarii, a Mészárosok és az Oláh Országokban való Profugusok iránt ab Anno 1781/2 az az két Esztendők alatt, melly parantsolattyát a Tekintetes Continua Táblának tellyesitettem, de Pago in Pagum kivántam, Primo Uvegsür, F. Volát, Korenen, Petelnek, Szárazpatak, Márhos, Nyény, Bodola, Erösd, Arapataka, Kanta, faluban poitása és segélyssége nélkül, Mészároost nem kapnak, Hidvégi azon Mészároost, melly volt eddig most is tartya, válalta is ez Mészáros, hogy továbbá is tartani fogja.

Ami illeti két Esztendők alatt levő Profugiusok, Oláh Országban való el szökéseket, Petelnekről szökött el Sorbán János Janko Péter uram Jobbágya, Fazakas András Potso Dávid Ur Jobbágya, ezek Molduvába szöktek, hol laknak nem tudatik.

Kovásznáról Nagy Ferencz, Burtok András Ur Jobbágya

Szárazpatakról Bogdány Mihályi, János Antal Ur Jobbágya

Hidvégiről, Bölöni Mihály, Dömbi Jozsef, vagy most Balás Ur Jobbágya, két Esztendők alatt ezek szöktenek el, kiket alázatosan submittálni kötelességemnek tartottam.

A Hidvégi Mészárosoknak neve Péter János, Brassai Czéhbeli Mészáros. Továbbá magamot midőn Nagyságod és a Tekintetes Continua Tábla Gratiójokban alázatosan ajjállanám, vagyok,

Méltóságos Gróff Uram Nagyságodnak
és a Tekintetes Continua Táblának

alázatos szolgálja
Könczei Farkas m.p.

Hidvége 16ta Martii A. 1784

Kántából és Hidvégiről küldök valami Quietantiákot, nevezetesen Kantából a Verbuansok Quietantiáját, nro. 2¹⁰¹, A Nemes Oroszianum Regimentiből¹.

Relat. 10^a Maii 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

¹ Urmează un fragment șters.

Mărite domn conte, comite suprem și
Onorată Tablă judiciară continuă,
Domni, stăpâni ai mei milostivi, și bunilor mei domni

Am preluat, în ultima parte a lui februarie, ordinul emis de onorata Tablă continuă în data de 16 ianuarie a.c., în legătură cu măcelarii și cu refugiații din cei doi ani ai perioadei 1781/2, în Țara Românească, care ordin al onoratei Table continue l-am executat, umblând din sat în sat, fără vreun tovarăș sau vreun ajutor. Primul, Valea Zălanului, apoi la Volal, Valea Crișului, Pecelea, Valea Seacă, Moruș, Teliu, Budila, Ariușa, Araci. Măcelari în zona noastră nu am găsit, cel din Hăghig, care a fost măcelar până acum, și acum își păstrează meseria și își asumă răspunderea că o va face și în continuare.

În ceea ce privește cei ce au fugit în timpul celor doi ani în Țara Românească, au fugit din Pecelea. Ioan Șerban, iobagul domnului Petru Ianko, Andrei Fazakas, iobagul domnului David, aceștia au fugit în Moldova, nu se știe unde s-au stabilit.

Din Covasna, Francisc Nagy, iobagul domnului Andrei Burtok

Din Valea Seacă, Mihai Bogdan, iobagul domnului Ioan Antal

Din Hăghig, Mihai Bölöni, fost iobag al domnului Iosif Dömbi, acum iobag al domnului Bălaj. În timpul celor doi ani, aceștia au fugit, pe care am considerat că este de datoria mea să-i raporteze, cu umilință.

Numele măcelarului din Hăghig este Ioan Peter și face parte din breasla brașovenilor. În timp ce mă recomand în continuare, cu umilință, bunăvoinței măriei tale și a onoratei Table continue, rămân înălțimii tale, mărite domn baron, și onoratei Table continue supusă slugă,

Volfgang Könczei m.p.

40.

1784 [înainte de 22 martie], f.l.

Excellentissime Domine !

Nec Homicidam in profugium prolapsus Franciscum Szabo, nec e Specificatis Rebus Apiary Dragomir Pujul furto ablati quidquam in Circulo

nostro reperire potuisse, dum humilime in complementum Gratosarum
Excellentiarum Vestrarum de dato 20^a Ianuarii a.c. numeroque 18.835 et 10.819
signatarum ordinationum referremus Gratosis Patrociniis etc.

22^a Marty 1784 submissa

Orig., A.N.D.J.C., Fd., Comitat Alba de Sus, 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

41.

1784 martie 29, Sibiu

2680

Sacrae Caesareo Regiae et Apostolicae Majestatis Archi Ducis
Austriacae Magno Principis Transilvaniae et Siculorum Comitum,
Domini Domini nostri Clementissimi nomine !

Illustrissime Egregii et Nobiles Frater nobis observande et Benevoli
Salutem et Gratiae Caesareo Regiae incrementum ! Obmota est superinde
querela, quod Fora Iudiciaria in hac Provincia constituta non raro ab exteris
Iurisdictionibus ad subministrandas in subsidium Iustitiae necessaria inviationes
repetitis etiam vicibus absque effectu se sollicitari potiantur. Quod cum mutui ab
utrinque ad accelerandum Iustitiae administrationem obstricti Adjutorij legibus
multum adversetur, ac in criminalibus, quia delinquentium detentionem protrahit
pessimas trahere possit sequelas. Hinc Dominationis Vestris comitti, ut
quotiescunque ad quamcunque demum invitationem elargiendam ab extranea
quacunque Iurisdictione interpellerentur; indilatum semper eatenus responsum
edendi se obstrictos esse censeant. Sic facturis Altesata Sua Majestas
Sacratissima benigne propensa manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae
Gubernio. Cibiny die 29 Martii 1784

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator m. pria

David Székely m. pria Cancellarius

Michael Thab Ahlefeld m. pria Secretarius

Tabulae Comitatus Albae Superioris

[Pe verso]

2680

Tabulae Continuae Inclyti Comitatus Albae Superioris
consignandum

Per Nagy Sellyk
Martonfalva

Ex officio

[o altă mână]

Die 23 Aprili 1784 advenit

Praesentatur 26ª Aprili 1784

Referendarius Dominus Supremus Iudice Nobilium

Relatur 27ª ejusdem

Desideratur 29na Martii 1784

Numero

Domini colendissimi

Inclytæ Tabulæ Continuae.

colonellus

Kézdi Váásárhelly die 30a Marty 1784

[Pe verso] Inclyta Tabulae Continuae Inclyti Comitatus
Albae Superioris Dominis colendissimis
Ex officio Szász Martonfalva

Cursus: Pálos, Moha, Réten, Kövesd, Bürkös, Ivánfalva sub poena
Fl. 12 Szolga Biró

[o altă mână]	Praesentatur 23 ^a Aprili 1784 Referendarius Dominus Vice Notarius Relatur Die eodem scrib. script.	28 ^a Aprilis 1784
[o altă mână]	Felső Rákosi Biro ezen Tekintetes Táblának szolló Levelet külgye Palosra onnan szolgabíró Uram külgye Szász Mártonfalvára. Könözi Farkas m. pria szolgabíró	

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Méltóságos Gróff Camerárius Fő Ispány és Praeses Ur ! Tekintetes
Szüntelen Follyó Törvényes Tábla, Nekünk Kegyes
Patronus Uraink !

Nagy alázatosan, meg hajotott fővel, merészeltünk Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur, Nagytságod, és az Tekintetes Tábla előtt, alázatos Instantiánkkal meg jelenni, ilyen színű dolgunk iránt, hogy mű szegény Contribuensek, magunknak számára, sok nyomoruságink között is, edgy edgy égetbor főző üstött szerezvén, hogy annális inkább, az eő Felsége adóját meg fizethetnök, ugy szintén hogy annak malotojával, ha éget bort főszhetnénk, marhainkot, és sertéseinketis azzal legeltetnök, de mi okból, Méltóságos Földes Uraink, semmi képén, meg nem engedik hogy párinkát főzzünk, üsteink sisákját, mind el szedetik, holott Földes urainknak semmi praejudiciumakra nem vagyunk az párinka főzéssel, mert az párinkát másutt adgyuk el, városokon, falukon korcsomájok ellen nem kortsomárolunk, mind ezeket, kegyes szivekre vévén, Nagytságotok meg tekintvén szegénységünköt, méltószttassanak tsak annyibanis minkét segelleni, és bár tsak hogy azzal segelthessük magunkot, sok nyomoruságink közt, had főszhessük az párinkát. Mely ébbeli kegyes Gratiáját, Nagytságodnak, és az tekintetes Táblának, midőn alázatosan Instálnok, jo resolutionkot, az Isten is meg fizeti. Miis, töllünk kitelhetőkben, még szolgálni magunkot kötelezük, maradván,

Méltóságos gróff Fő Ispány Ur Nagytságodnak
és az Tekintetes Táblának

alázatos
szegény szolgálók,
az egész Datki paraszt
contribuens lakosok

[Pe verso]

Az Méltóságos gróff camerárius Fő Ispány, és Praeses
Ur, és az tekintetes Táblához, ezen Nemes Fejér Felső
Vármegye érdemes Tiszt Uraihoz, mint Kegyes Patronus
Urainkhoz
Alázatos Instantiája, a benn meg irt Communitásnak
Praesentatur 24^a Martii 1784
m. ad. D. Notar., die eod.
Ref. D.V. Notarius
Relat. 26^a ejusd.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitatus Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, camerar suprem și președinte !
Onorată Tablă judiciară continuă. Domnilor, stăpâni ai
noștri, cu noi îndurători !

Cu mare umilință și cu capetele plecate, am îndrăznit să ne înfățișăm cu o plângere înaintea înălțimii tale, mărite domnule conte, comite suprem și înaintea onoratei Table, în sensul acestei cauze, că noi, sărmanii contribuabili, printre multe nenorociri care s-au abătut asupra noastră, am reușit să procurăm un cazan de fierț vinars, ca să putem plăti, cu atât mai bine, dările către Majestatea sa și pentru ca să putem să ne hrănim vitele și porcii cu borhotul rămas în urma fierberii vinarsului.

Dar din vreun motiv oarecare, măritul domn, al nostru stăpân de pământ, nu ne permite în nici un chip ca să fierbem pălincă, cazanul ni l-a luat cu totul, deși noi nu am fi provocat nici o pagubă domnului nostru stăpân de pământ prin fierberea pălincii, pentru că acea pălincă am fi vândut-o în altă parte, în orașe, sate, iar împotriva cârciumarilor nu cârciumărim. Luând în seamă sărăcia noastră, înălțimile voastre să pună la îndurătoarele lor inimi toate acestea și să binevoiască să ne ajute numai în aceea pe noi măcar ca să ne putem sprijini pe noi printre nenorocirile noastre și să ne permită să fierbem pălincă. Pe care această îndurătoare bunăvoință a măriei tale și a onoratei Table, în timp ce cu umilință stăruim pentru o hotărâre bună, o va răsplăti și Dumnezeu. Și noi, din partea noastră, ne obligăm, să vă slujim unde este necesar, rămânând înălțimii tale, mărite domn conte, comite suprem și onoratei Table, supuse slugi sărmane, toți țărani contribuabili, locuitori în Dopca.

44.

1784 martie, Dumbrăveni

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur.
Nékem Kegyes Patronus Uram !

Ezelőtt mint egy három hetekkel, mind kereskedő ember, midőn magam életem táplálására eladnivalo portékáimmal falunként jártam volna, történt Bürkösen valo által menetelemis, az holott a falun végig menvén, midőn a faluból ki mentem volna, holmi Istentelen emberek (akiknek jóllehet nevetek nem tudom, de Szaboszlaó Lukáts Uram, aki oltalmamra volt, meg tudja mondani) utánam ki jöven az faluból Bürkösről, Külömben belém nem Kötedkettenek, hanem a testvéremnek kalapját fejéből el kapván, a faluban a kalappal vissza szaladtanak, énis meg fordítván a szánomot, meg indultam utánnok Bürköstre, a végre hogy az falusi Birónak hirt tévén, hatalmasul el vett kalapját testvéremnek vissza szerezhettném; de azok vas villákkal, botokkal, az ország uttyában rám rohanván, ha Szoboszlai Lukáts Uram meg nem oltalmazott volna, halálra vertek volna; melly oltalom után, Noha Kezekből ki szabadultam,

de ez elvett Kalap oda maradván, máigis oda vagyon: Mellyszerént Instálók alázatosan Nagyságodnak, Méltóztassék Processualis Szolga Biró Uramnak meg parantsolni, hogy azon Corifeusoknak neveket, Szaboszlai Lukats Uramtol ki tanulván, hatalmasul el vett Kalapját testvéremnek, vagy annak árát, két német forintokkal fizettesse vissza, meg támadásokért pedig illő satisfactiot impendállyon, melly ebbeli Gratiáját, Nagyságodnak, midőn alázatosan egész reménsséggel várnám, vagyok,

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur Nagyságodnak

alázatos szolgálja

Ebesfalvi Kereskedő

Pap Márton m.p.

[Pe verso] Az Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur eő Nagyságához, alázatosan be nyuitott Instantiája,
a ben meg irt Ebesfalvi Kereskedő Pap Mártonnak
Praesentatur 15^a Martii A. 1784
m. ad. D. Not. Die eod.
Ref. D. Abel Kerekes
m. ad. D. Ref. Die eod.
Relat. Die 18^a ejusdem

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, comite suprem !
Domnul meu stăpân, mie milostiv !

Cu circa trei săptămâni în urmă, în timp ce ca negustor, pentru a-mi putea susține zilele, umblam prin sate, cu bunuri de vânzare, s-a întâmplat ca în timp ce treceam prin Bârghiș, traversând întreg satul, pe când mă pregăteam să ies din sat, acolo ceva oameni fără Dumnezeu (cărora ar fi bine să le știu numele, dar nu le știu, însă domnul meu Luca Szoboszlai, care mi-a fost de ajutor, poate să spună), ieșind noi pe drum din satul Bârghiș, de altfel de mine nu s-au legat, ci fratelui meu luându-i pălăria din cap, au fugit cu ea înapoi în sat. Și eu, întorcându-mi sania, am pornit după ei, în Bârghiș, în scopul de a anunța judele sătesc și pentru a primi pălăria fratelui meu, luată cu forța; acei oameni însă, pe drumul public, s-au repezit la mine cu furci și cu bâte și dacă domnul meu Luca Szoboszlai nu m-ar fi ocrotit, aș fi fost bătut de moarte. Cu această ocrotire, am reușit cumva, după aceea, să scap din încercuire, dar pălăria luată a rămas și se află și acum acolo. De aceea, insist cu umilință măriei tale, să binevoiască a porunci domnului jude al cercului, ca să afle de la domnul Luca Szoboszlai numele acelor căpetenii care să înapoieze pălăria luată cu forța fratelui meu sau să plătească despăgubire prețul acesteia, de doi florini renani, iar pentru atacul

lor, să impuneți o pedeapsă corespunzătoare, în care bunăvoință a măriei tale, în timp ce aștept cu umilință și întreaga speranță, rămân înălțimii sale, măritul domn baron comite suprem, supusa sa slugă,

Martin Pap m.p.,
negustor din Dumbrăveni.

45.

1784 martie, Hăghig

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur és Tekintetes
Continua Tábla !
Nékünk Nagy Érdemü Patronus Uraink !

Nagy alázatossággal kívántuk, tsekélly Instántiánk által, mély panaszunkot jelenteni Nagytságodnak és a Tekintetes Continua Táblának: 1ma Mint hogy In Anno 1777^{dik} esztendőben, Olos Márton Biróságában, az akori Circulátor Comisarius Karaknai Pilbárt Jozseff eö kegyelmének, egy sárga szörü Paripája a Méltóságos Gróff Mikó Ferenz Ur eö Nagytsága Kaszálo rétyiben, meg döglöt. Azért minket, Hidvége falvát, a Tekintetes Continua Tábla eleiben Certificáltata Törvényre, Tisztelt Processualis Szolga Biró Ur által. Mipedig, azon lónak meg döglésének okai nem vagyunk, mert ő Kegyelme Pilbárt Jozseff Uram, nem más hanem maga, kérte a fejeb meg irt Méltóságos Gróff Tisztartóját, Petki Nagy Istvánt, hogy azon rétbe a sarjuba járna, mellyetis ha tagadni találna, mostis Petki Nagy István Uram akármikor mostis kész bizonságunk, de mi nagyob oka, azon regelt követő éjtzakán, nem más hanem maga Pilbárt Jozseff eö kegyelme, atta oda a maga paripáját Iztrátyi Bokornak, annak az lappango ország meg háborító tolvajnak, azt ugyan regel ha oda hozták, az akori Biró Olos Márton eö kegyelme házához, mellyre monda Pilbárt Uram, Biró Uram én bé kértem a tisztartótól a rétbe a paripámot, hanem kegyelme kulgyebé az estrásától és az Iztratyi Bokor, lovával öszve kel nyugözni, és azon az napon, tolvajnak az lovával, vagyis lova mellet, döglöt meg. Mind ezekre nézve, alázatosan Instálunk, Nagytságodnak és a Tekintetes Continua Táblának, Meltóztassanak ezen oknélkült szenvedő sérelmes panaszinkat, kegyes szivekre venni, az Istenis meg fizeti müs holtunkig, meg hálálván, el nem mulatyuk, maradtunk.

Nagytságodnak és a Tekintetes
Continua Táblának

alázatos szolgálji
Hidvégi Comunitás

[Pe verso] A Méltóságos Gróff Fő Ispány Urához és a Tekintetes
Continua Táblához, Nekünk Nagy Érdemü Patronus Urainkhoz,
alázatossággal, 2697
a benne irt Comunitás
Praesentatur 24^a Martii 1784, m. ad. D. N. die eod.
Ref. D. Abel Kerekes
Relat. 26^a ejusd.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, comite suprem și onorată Tablă
continuă !

Nouă foarte merituoși domni, stăpâni ai noștri !

Cu mare umilință, am dorit prin această mărunță cerere, să aducem la cunoștința măriei tale și a onoratei Table continue, marele nostru necaz. În primul rând, cum că în cursul anului 1777, în jurisdicția lui Martin Olos, comisarului de atunci, milostiveniei sale, domnului Iosif Pilbart din Volal, i-a murit un cal roșcat, pe pășunea înălțimii sale, domnul baron Francisc Miko. Din acest motiv, ne-a chemat pe noi, satul Hăghig, la judecată, în fața onoratei Table continue, prin intermediul onoratului domn jude cercual. Noi însă nu suntem vinovați pentru moartea celui cal, pentru că nimeni altul decât milostivenia sa, domnul Iosif Pilbárt, a cerut permisiunea de la administratorul Ștefan Nagy din Petecu, al mai-sus numitului mărit baron, să hrănească calul cu otava acelei pășuni, lucru pe care, dacă ar încerca să-l nege, și acum domnul Ștefan Nagy din Petecu stă gata, oricând, să-l mărturisească. Dar motivul mai important este acela că, cu o noapte înaintea acelei dimineți, nimeni altul decât însuși milostivenia sa, domnul Iosif Pilbárt, și-a dat calul lui Bokor Istrate, celui tâlhar pitit, care tulbură țara. Pe acesta, dacă l-au adus în aceeași dimineață acolo, la casa judeului de atunci, milostivenia sa Martin Olos, atunci la acestea a spus domnul Pilbárt: domnule jude, eu am cerut administratorului să dea voie calului meu pe pășune, iar măria ta să trimită străjile și să-l prindă pe Bokor Istrate cu calul său, și în aceeași zi, împreună cu calul celui tâlhar sau lângă acel cal, a și murit calul domnului Pilbárt. Având în vedere toate acestea, cerem cu umilință măriei tale și onoratei Table continue să binevoiască a pune la milostiva lor inimă această dureroasă plângere și suferința noastră nemotivată, fapt pe care îl va răsplăti și Dumnezeu. Și noi, rămânând recunoscători chiar și în moarte, nu am precupețit a rămâne măriei tale și onoratei Table continue supuse slugi,

Comunitatea din Hăghig.

46.

1784 martie, Racoșul de Jos

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur !
és Tekintetes Continua Tábla !
Nékem Gratosus Patronus Uraim !

Az Felséges Királyi Guberniumnak Circularissa járván az elmúlt nyári napokban ily okon, hogy a ki Desertor Katonát foghatna el, tehát 50 R. forint, remuneratioját várhatya:

Lévén Gróff Bethlen János Ur ö Natságának egy Szabó András nevezetű Kuktája, Kiis midön fel serdült volna szép liberiáson elszökött, és midön sokáig

tolvajságát fojtatta volna Székely Udvarhelyen Rabságban esván, onnan egy Nemes ember ki váltatta hogy 3 esztendeig szolgálja, de tovább egy hétnél ott nem lakván, el szökött, és Brassóban menvén katonának állott, midőn már keveset katonáskodott volna, Silvakra rendeltetvén, onnan is el szökött, és két lovat lopván, ki jött Leppend fellé, és ott a határ Pásztort öszve vagdalta a mezőn, és akkor az egyik lovat el szalasztatta, de láрма esván, a szántók superveniáltak, és az egy lóval el szaladott, az után fel kelvén a Falu, utánna eredett, és egy erdőben még a más lovátis meg kapták, és így a két lopott lovak mostis Bonyhán, Gróff Bethlen Pál Ur eö Excellentiája Udvarában vadnak; onnan bé vetődvén, születte földire, Also Rákosra, és ottis a Pakulároktól aszt tudakozta hogy nekünk Udvari Tiszteknek, vané jó lovunk, és hol tartjuk ? De a Faluban is bé jövén egy emberhez bé szállott, midőn ott létit homályoson sajdítottam volna, egy néhányad magammal rá mentem, és a házban bészárkózva tanálván, egy lóis meg trüszszenti magát, és hát ottis az ajtó bé van zárva, aszt bé rontván, onnan meg tudtam hogy a Tolvajnakis ott kel lenni. De midőn mégis semi képpen bé nem mehettünk volna, ki üttettem hogy a házot fel gyujtsunk. Már ekor a Gazda ki nyitván az ajtót, a Tolvaj is ki akarván jöni akkor el fogtam, meg kötöztetvén rá is ismértem, azonnal vasban verettem, és szolgabíró Tisztelt Donáth Urnak meg irtam a Cásust, kiis el jövén kezében adtam a Rabot, lovastól együtt. Kiis a Rabot Dirigálván, ezen Nemes Fejér Vármegyei Szent Martonfalvi tekintetes Continua Táblára. Midőn mind ezek így lettenek volna, nem régiben jelentettem magamat a Tekintetes Táblán, hogy a meg ígért Praemiumat ki nyerhessem, de semit se kaphaték, évégre Instálom a Méltóságos Fő Ispány Urat, és a Tekintetes Nemes Continua Táblát, Méltóztassanak, a meg ígirt Praemiumot ki szolgáltottatni, külömben elébbis, kéntelenittetem fojamodni, és igaz jutalmamot meg keresni. A ki midőn alázatos engedelemmel várnám a

Méltóságos Gróff Fő Ispány Urnak és a
Tekintetes Nemes Continua táblának

Alázatos szolgálja

Michael Mildt

Gróff Bethlen János Ur eö

Natsága Also rákosi Számtartaja

[Pe verso] A méltóságos Gróff Fő Ispány Urhoz és a Tekintetes Nemes Felső Fejér Vármegyei, Törvényes Táblájához Nékem Gratosus Patronus Uraimhoz. Alázatos Instantiaja, a ben megírtak.
Praesentatur 13^a Martii 1784
m. ad. D. Ref. Die eodem
Ref. D. Csongrádi
Relat. Die 16^a ejusdem

Doc. nr. (147)

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitatus Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, comite suprem !
și onorată Tablă continuă !
Mie binevoitori domn stăpâni ai mei

Comunicându-se în zilele verii trecute circulara Înaltului Guberniu regesc potrivit căreia cine capturează un soldat dezertor se poate aștepta, deci, la o remunerație de 50 de florini renani:

Având înălțimea sa domnul baron Ioan Bethlen un ajutor de bucătar pe nume Andrei Szabo, care, îmbrăcat în livrea, a fugit, și după ce multă vreme și-a continuat tâlhăriile, a fost capturat la Odorheiul Secuiesc, de unde un nobil l-a răscumpărat pentru ca să îl slujească timp de trei ani. Mai mult de o săptămână însă nu a locuit acolo, ci a fugit mergând la Brașov și înrolându-se ca soldat. În timp ce mai avea puțin din serviciul militar, a fost transferat la Silvaș, de unde de asemenea a evadat și, furând doi cai, a ieșit înspre Lepindea, unde l-a tăiat în plin câmp pe păstorul care se afla pe hotar și atunci a eliberat unul dintre cai, dar auzind gălăgia, cei care se aflau la arat au intervenit și el a fugit cu un cal. Alarmat fiind, satul a ieșit la drum urmărindu-l și într-o pădure am găsit și celălalt cal și așa cei doi cai furați se află și acum la Bahnea, în curtea excelenței sale domnul baron Paul Bethlen. De acolo s-a repezit în ținutul său natal, la Racoșul de jos, și și acolo s-a interesat de la păcurari, dacă administratorii de la curte au sau nu cai buni și unde sunt aceștia ținuți. Dar a intrat și în sat, găzduindu-se la un om, timp în care i-am bănuțat vag prezența acolo și m-am dus peste el, împreună cu câțiva oameni, găsimu-l închis în casă. Fiind acolo ușa închisă și unul dintre cai strănutând, spărgând ușa mi-am dat seama că tâlharul trebuie să fie acolo. Dar în timp ce în nici un chip nu puteam să intrăm înăuntru, am născocit că vom incendia casa. Atunci deja gazda deschizând ușa și tâlharul încercând să iasă afară, l-am prins în acel moment, l-am legat și l-am recunoscut, punându-l în fiare pe loc și scriindu-i despre acest caz onoratului domn jude Donath, care și el venind la fața locului, i-am predat prizonierul cu cal cu tot, acesta conducând captivul la Onorata Tablă continuă din Metiș a acestui nobil comitat Alba. În timp ce toate acestea s-au desfășurat în acest mod, nu cu mult timp în urmă, m-am anunțat onoratei Table, pentru a-mi încasa premiul promis, dar nu am primit nimic, de aceea, în final, insist mării tale domnule comite suprem și onoratei nobile Table continue să binevoiți a-mi elibera premiul anunțat, pentru că altfel sunt obligat să recurg la instanțele superioare și să-mi găsesc adevărata răsplată. Ceea ce aş aștepta cu umilă îngăduință, a măritului domn baron, comite suprem și a onoratei nobile Table continue supusă slugă,

Mihai Mildt,
provizorul din Racoșul de jos al mării sale domnul baron Ioan Bethlen.

Sacrae Caesareo Regiae, et Apostolicae Majestatis, Archi Ducis Austriae, Magni Principis Transilvaniae, ac Sicularum Comitatus, Domini Domini Nostri Clementissimi Nomine !

Illustrissime, Egregii, et nobiles fratres nobis observande, et Honorande !
Salutem et Gratiae Caesareo Regiae Incrementum ! Sua Majestas Sacratissima, observato ex Informatione super Multis et Birsagiis judicialibus pro 4ta Anni elapsi Angaria abhinc submissa, et aliis ejusmodi Tabelis eo, quod huiusmodi onera, ac predictique Repulsionis in uno Circulo majori, in alio vero minori Quantitate desummi consueverint, medio Benigni de 6ta Martii a.c. emanati Decreti Aulici clementer jussit, ut nisi onerum illorum desumptio in uno aut altero loco per longaevum usum aut particulares Constitutiones in legem abiisset, de Uniformitate in his quoque introducenda provideatur. Cum proinde ad procurandum benignae hujus Ordinationis effectum nostrae praevisio intersit, qualitatem et Quantitatem ejusmodi Birsagiorum et onerum Judicialium, ac etiam id, cui Legi, aut Consuetudini, vel particulari Constitutioni in Singulis Circulis et locis, hujus vel illius exactio innitatur. Hinc Dominationibus Vestris committendum esse duxit Regium Gubernium, ut subinde genuinam ac Circumstantialem ab acceptis intra quindenam horum submittant Informationem, quo dein Uniformis regulatio, in Quantum per Leges et rite receptum usum licueri, elaborari et introduci Queat. Sic facturis Altesata Sua Majestas Sacratissima benigne propensa manet. E Regio Magni Principatus Transylvaniae Gubernio. Cibinii die 1ma Aprilis 1784.

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator m. pria

David Székely m. pria Cancellarius

Michael Thad. Ahlefeld m. pria Secretarius

[Pe verso]

2657

Inclyti comitatus Albae Superioris, Tabulae

Continuae Judiciariae consignandum

Ex officio

per Nagy Selyk
Martonfalvae

[o altă mână]

Die 23 aprilii 1784 advenit

[o altă mână]

Praesentatur 26^a Aprili 1784

Referendarius Dominus Vice Notarius

Relatur 27^a ejusdem

Desideratur informatio

[o altă mână]

Submissa 26ta May 1784

[o altă mână]

De specificatione onerum et mulctorum

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Méltóságos Gróff Fő Ispány és Praeses Ur !
Tekintetes Tábla !
Gratiosus jó Patronus Uraim

Az Tekintetes Tábla parantsolattyát, az ennek előtt 2 Esztendőekkel Oláh Országban be szököttek iránt, alázatosan vettem, mely szerint Investigátiót tévén, tanáltattak eszerint

Mátéfalváról az előt két Esztendőekkel szöktek el Molduában lakosok

1mo Onya Blága, kiis lakik Kálno nevű faluban

2do Petru Csoknél, alias Karován, lakik Lá Izvoare

3^{ho} Onya Szurdilé, lakik Rimnik nevű mező városban

4^{lo} Opra Boeroman, lakik Pe Trutus, La Djálu Nou

5to Sztán Gartsa } laknak, Szimnil nevű faluban
6to Vonya Blága }

7^{mus} Nika Koltséru lakik, La Izvoare nevű faluban

Több faluban el szököttek nem tanáltattak, ezeket így adván fel le irtam és az Tekintetes Táblának el küldöttem, maradván

Nagytságodnak és az Tekintetes Táblának

alázatos szolgálja

Donáth László m.p.

Pálosi Processualis Szolga Biro

Sig. Pálos Die 6^{la} Aprilis 1784

[Pe verso] Ad Inclit. Tab. J. Cottus Alb. Super. humilima Relatio
Ex Processu Palos
Cursus Pálos, Moha, Rétén, Kövesd, Bürkös, Ivánfalva,
Martonfalva, sub poena Art. Szolga Biró
Praesent. 26^a Apr. 1784
Ref. D.V. Notar
Relat. 27^a ejusdem

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, comite suprem și președinte !
Buni domni, stăpâni ai mei binevoitori

Am preluat cu supunere ordinul onoratei Table, în legătură cu cei fugiți de acum doi ani înspre Țara Românească, conform căruia, instituind o anchetă, am descoperit următoarele:

Din Săcuieni au fugit locuitori în Moldova, acum doi ani
Primul: Onea Blaga, care locuiește în satul numit Călnic
Al doilea: Petru Ciocănel, alias Carovan, care locuiește la Izvoare
Al treilea: Onea Surzilă, care locuiește în târgul numit Râmnic
Al patrulea: Oprea Boeroman, care locuiește pe Trotuș, la Dealu Nou

Al cincilea : Stan Garcea }
Al șaselea : Voinea Blaga } care locuiesc în satul Simnil

Al șaptelea: Nica Colceru, care locuiește în satul numit Izvoare.

Alți fugiți prin alte sate nu am mai găsit, pe aceștia i-am notat, numindu-i,
și i-am trimis onoratei Table, rămânând măriei tale și onoratei Table supusă
slugă. Ladislau Donáth m.p., jude al cercului Paloș.

49.

1784 aprilie 19, Bârghiș

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur !

Tekintetes Continua Tábla !

Gratiosus Patronus Uraim !

Natságodnak és a Tekintetes Continua Táblának, alázatosan referálok
hogy még mig nem Transferáltattam az Bükösi Processusban, az Bolyaiból
vettem az Tekintetes Tábla parantsolatyát. De Dato 10na februar. a.c. Az 1782 és
1783 ban innen el szökött és Oláh országban meg telepedett profugusok
Investigátioja iránt melyet Investigálván, referálok is, azon Processusból. De
most ujira, De Dato 29na Mar. a.c., azon Matériában, Kemény Parantsolatot
vévén, az Bükösi Processusbanis Investigáltam, éppen 1782 és 83 ban el szökött
Profugus, hogy Oláh Országban hol lakik nem tanáltatik még eddig, ha nem ide
hátrább hol létek, megtudatnék referálni el nem mulatom, az irt esztendőök előtt
el szöktek közül lakhelyek sokaknak tudatik, de azokról nem lévén parantsolat,
ezek szerint nem Investigáltam, melyeknek alázatos submitiójával, maradtam

Natságodnak és A

Tekintetes Continua Táblának

alázatos szolgája

Kotsis Joseff m.p.

Bükösi Processualis Szolga Biró

Bükös 19na Apr. 1784

[Pe verso] Relat. 10^a Maii 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, comite suprem !
Onorată Tablă continuă !
Domni ai mei, binevoitori stăpâni !

Măriei tale și onoratei Table continue le raportez cu supunere că încă înainte de a mă transfera în cercul Bârghiș, am primit la Buia ordinul onoratei Table, din data de 10 februarie anul curent, privind căutarea celor care au fugit de aici în 1782 și 1783 și care s-au stabilit în Țara Românească, anchetă pe care am efectuat-o în acel cerc și am raportat-o. Dar acum, din nou, la data de 29 martie anul curent, am preluat în acea problemă un ordin foarte răspicat, anchetând în cercul Bârghiș tot pe acei fugari din anii 1782 și 1783. Că unde s-au stabilit ei în Țara Românească, încă până acum nu am reușit să aflu, dacă voi reuși să aflu unde au locuit în ultimul timp nu voi întârzia să raportez. Domiciliul celor fugiți dinainte de perioada menționată se cunoaște în cazul multora, dar neexistând un ordin în acest sens, nu l-am raportat. Pe lângă care raport trimis cu umilință, am rămas măriei tale și onoratei Table continue supusă slugă

Iosif Kotsis m.p.
jude al cercului Bârghiș

50.

1784 aprilie, Buia

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur !
Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Tábla,
Nékem Gratiósus Patronus Uram és jó Uraim !

Alázatosan jelentem Nagyságodnak és a Tekintetes Táblának; hogy nékem küldött circulásokat e szerint publicáltam: 1^a De dato 9^a Martii 1784 sub nro. 1881 költ Decretumában a Felsőleges K. Gubernium méltosztatott parantsolni: hogy el mult esztendőben termet gabonának bösségét Consideratióban venni, szabadoson külső országokra vinni meg engedve.

2de De dato 2^a Mensis Martii a.c. nro. 1667 költ Decretumában parantsoltatott: Hogy egy Pazarlo Comunitásis se erdeit, se falu közönséges földit, ura és Vármegye Tisztyei hírek nélkül el adni ne merészellyenek. 3^a A Jobbágy szokot [földet] el tserélni, Vármegye Tisztyei nélkül nem szabad, hanem előttek légyen a tsere.

3^a - 12^a Mensis Aprilis a.c. vettem parantsolatyát a Tekintetes Táblának, de Profugis Anno 1782 et 1783, hogy azoknak lak helyek hol lenne. Ezen

Circularisal, még Mártiusnak elein referaltunk, ketten Kotsis Josef Colegámmal, Tisztelt Fő Notarius Ur, még maga dictált tulajdon házában, Mellyeknek alázatos jelentéseim mellet, maradtam,

Méltóságos Gróff Fő Ispány Urnak
és a Tekintetes Táblának

alázatos szolgálja
Türi Joseff m.p.
Bollyai Processualis Szolga Biró

Azt is jelentem Nagyságodnak, hogy Joan Marsinán, Gróff Gyulai Sámuel Ur Regementiből valo Katona, egész járásomban nintsen. Maradván

Nagyságodnak és a
Tekintetes Táblának

alázatos szolgálja
Türi Joseff
Bollyai Processualis Szolga Biró

[Pe verso] Ad Inclytam Tabulam Cont. Judiciariam Inclyti Comitatus
Albae Sup. Transilvaniae Domino Dominos mihi humilime
Colendiss.

Martonfalva

Praesentatur 23ª Apr. 1784
Ref. D. Josef Miko
Relat. Die eod.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Mărite domn conte, comite suprem !
Onorată Tablă judiciară continuă !
Domnule stăpân al meu mie binevoitor și bunilor mei domni !

Cu supunere raportează mării tale și onoratei Table că circularele trimise mie le-am făcut cunoscute în felul următor:

Prima: Decretul emis la data de 9 martie 1784, cu numărul 1881, prin care Înălțatul Guberniu regesc a binevoit a ordona: cum că, luând în considerare bogata recoltă de grâne din anul trecut, este permisă valorificarea lor în țările străine, în mod liber.

A doua: în decretul emis la data de 2 martie anul curent, cu numărul 1667, ordinul: cum că nici o comunitate risipitoare să nu îndrăznească a vinde nici pădurea sa, nici pământul său public, fără încuviințarea domnului său și a funcționarilor comitatului. Schimbarea sesiilor iobăgești (a pământurilor) este interzisă fără prezența funcționarilor comitatului, doar în prezența lor să fie făcut schimbul.

A treia: ordinul preluat de mine la data de 12 a lunii aprilie anul curent, despre cei care au fugit în anii 1782 și 1783, cum că unde ar fi domiciliul lor. În legătură cu această circulară, încă la începutul lunii martie am întocmit un raport, împreună cu colegul meu Iosif Kotsis, chiar onoratul domn notar suprem dictându-ne personal, în casa dânsului. Pe lângă care rapoarte umile, am rămas măritului domn baron comite suprem și onoratei Table supusă slugă,

Iosif Türi m.p.
jude nobiliar al cercului Buia.

Raportez și aceea măriei tale, că Ioan Mărgineanu, soldat din regimentul domnului baron Samuel Gyulai, nu se află nicăieri în ținut. Rămânând măriei tale și onoratei Table supusă slugă,

Iosif Türi,
jude nobiliar al cercului Buia.

51.

1784 mai 3, Buia

A.1784, Die 3ta May Constituto sub hodiernae sessione Provisore Illustrissime Comitissae Alexio Kendesiano Samuele Bihari et querulato Georgio Kerekes examinati sequenti unde sunt responsi

Provocalvan Méltóságos Gróff Kendesiné Bethlen Kristina Aszony éő Nagysága Bolyai jóságának Tiszttyere, hogy felséges Urunkhoz könyörgésit nyújtott Kerekes Györgynek, az Udvarból való ki botsátatásának, parantsolatyára constitualtattak mái napon mind az emlitet Tisztarto, mind pedig Kerekes György.

Az Tisztarto recognoscalya a Méltóságos Aszonynak tavalyi parantsolattyát hogy Kerekes Györgyöt az Udvarbol ki botsásssa, mely parantsolattyának az emlitet Tisztártó által Kerekes Györgyel való közlését maga Kerekes Györgyis recognoscalya, és nem erőltetet hogy tovább az Udvarban lakjék, ő pediglen maga önként nem jöven más az Majorházban ot lakot továbbrais.

Ő maga és felesége, mind öreg személyek, Majorságra viseltek gondott, igaz hogy most ötödik Esztendeje, hogy Udvarban lakik – Házos fia pediglen Inquidályon az Aszony éő Nagysága örökségit birván a rendes Jobbágyi robottat atyának Udvarban való lakásáért nem praestálta hanem egyszer, másszor levelekkel küldötték, mely Esztendőben egyszer vagy legfelyeb 2-szer volt.

Maga ugy valya hogy nemis nyujtotta volna panaszat    fels gihez, hanem ezt Szebeni Polgár Mester Ur mellet város szolgája, mint veje, Dániel András hire nélkül adta és soha be adásában nemis consenti lt.

[Pe verso] A. 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Anul 1784. Ziua 3 a lunii mai.  ntruni i în cursul  edin ei de azi, administratorul strălucitei so ii a contelui Alexe Kenderesi, Samuel Bihari  i reclamantul Gheorghe Kerekes. Examinare în care se află următoarele răspunsuri.

Acuzat fiind administratorul bunurilor sale din Buia ale  n l imii sale, doamna Cristina Bethlen, soția Măritului conte Kenderesi, prin rugămintea lui Gheorghe Kerekes,  naintat  Maiest  ii Sale, privitoare la alungarea lui de la curte, la poruncă am citat astăzi atât pe amintitul administrator c t  i pe Gheorghe Kerekes.

Administratorul recuno te porunca de anul trecut a Măritei doamne ca Gheorghe Kerekes să fie alungat de la curte, pe care poruncă Gheorghe Kerekes mărturisește că a luat-o la cunoștință prin intermediul administratorului  i Gheorghe Kerekes, care el însuși fără a fi silit să locuiască în continuare la Curte, nevenind altul în gospodărie, a locuit acolo în continuare.

El însuși  i soția sa, ca persoane în v rst , au avut în grijă păsările de curte, adevărat fiind faptul că acum este al cincilea an că locuiește la curte. Fiului său căsătorit, a a după cum a aflat M rita doamnă, fiindu-i  ncredin at  mo tenirea, nu a prestat obi nuita robot  iobăgească pentru casa tatălui său de la curte, ci c teod t  a fost trimis cu scrisori, ceea ce în anul acesta s-a întâmplat o dată sau cel mult de două ori.

El recuno te că nici nu ar fi înaintat Măriei sale plângerea, dar o slugă de la ora , de pe lângă domnul primar al Sibiului, Andrei Daniel, cumnat al său, a înaintat-o, fără știrea sa, fapt cu care el niciodată nu a fost de acord.

52.

1784 [ nainte de 7 mai], f.l.

Excellentissime etc.

Qvod Gratoso Decreto de dato 5ta Ianuariy ac sub numero 10449ma nato jussum est praescripta in ibidem modalitate explorari facere non defuimus sed ut explorantis ejatis Procesus Vice Judex Nobilium de super submissa informatione

edocti summus in memorata Malnas de expositis maleficiis suspecti alii homines non sunt nec fuere, praeter quam Illustrissimus Dominus Comes Stephanus Miko vel tres hyemationis causa cum ovibus receperat ei cum Inclyta Tabula Inclytae sedis Csik inferioris penes declarationem exercitorum in Moldavia Latrociniorum ac homicidiorum de interceptione eorum a propiori directe investigantem Vice Judex Nobilium requisivisset, qvo ipse morum fecisset casum denunciationis fato qvo rescientes duo illorum suscepta fuga captivitatem evaserunt de praesentiqve ubi locorum delitescant nescitur. Tertius autem illorum sedula J.D. Comitissae Nicolai Miko opera¹ in Captivitatem incidit et domino Vice Judici Regio Sedis Sepsi transpositus hodie pro moto huc referentis vinculatus detinetur. Juxta qvoad Gratosiss Patrociniis commendati emorimur.

Excellentiae Vestrae

submissa 7^a May 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

¹ Scris deasupra.

53.

1784 [înainte de 26 mai], f.l.

Excellentissime etc.

Jubente Gratoso Decreto de dato 1ma Aprilis a.c. sub numero 2657 emanato; seriem mulctarum et Birsagiorum Iudicialium humilime taliter subjungimus, Desumptio oneris repulsionis, dependittam a Personis, qvam vero objectis Iudicio substernendis, ut si rustica privata sit, deponendum onus repulsionis, ex irradicato usu, continuoqve usurpata consvetudine, illud in novem Hfl. deponit, si vero fuerit communitas rusticana, ex usu recepto semper pro persona nobili reputata pro dicto onere In causis more ut antea nominari solebant sedriam partialem rescipientibus summamqve 100 flor. haud superantibus 18 Hfl. deponendum habet his momentuosioribus in objectis summamqve 100 Hfl. excedentibus Hfl. 36 tenentur. Iam vero nobiles qvoad tanto oneri repulsionis deponendo sint obnoxii fit inde qvoad juxta Tit. 75 Decreti Tripartitum Partis 2^{dae} onus repulsionis in Inclyta Tabula Regia deponi consvetum ad 72 Hfl. sit limitatum foraqve Dignitate eminentia Foro Praelaudatae Tabulae Regiae inferiora velut gradu activitaqve judicandi minora, Lege statuminatae 72 Hfl. summae in objectis Generales sedrias concernentibus, aeqvam dimidietatem 36 qvippe Hfl. pro dicto onere repulsionis deponendos fixerunt, ne vero respectu, qvorumcumqve minorum etiam objectorum in sedriis Partialibus tractibilibus tractandorumqve infra hoc videlicet Hfl. subversantium

una eademque oneris repulsionis depositione partes Litigantes gravarentur, per observantiam geometricae proportionis illorum praevisio modo statutorum 33 Hfl. aequam dimidietatem 18 videlicet Hfl. pro subversanti onere Repulsionis deponendos, in usum tandem vim Legis sortientem taxerunt; a parteque saltem nostri Iudicis nec aliter usurpatum haberi. Praeter dictum hocce onus Repulsionis crebrius auditur revocatio procuratoris hujus quoque remedii onus Lex Decretum Tripartitum Partis 2^{dae} Tit. 80 definitivam est quidem: in desumtione tamen ejus hanc methodum observamus, quod si renovatio cum minori onere instituenda veniat, tunc pro onore tres Hfl. deponuntur si vero cum majori 6 fl. dimidietatem in Incluta Tabula Regia deponi solito et hujus oneris apud nos deponentur velut oneris Repulsionis. Abinde nobilis mortuum Homagium 66 vivum 33 Hfl. compensat Rusticus praerogativaque nobilitari carens pro mortuo Homagio 25 pro vivo 12^{1/2} deponit, ad dictamen videlicet Decretum Tripartitum Partem 3^{iae} Titulus 3^{tium}. Occurrit quandoque et violationi sedis Judiciariae poena, quae juxta nunc tantum citatum Tit. quinquaginta Hfl. taxanda veniret ast quoniam idem Titulus eandem quoque poenam homagiale esse declararet Iudiciis fors visum est poenae vivi homagii Attemperare, apud nos tamen hoc ovo ex irrepto usu et consuetudine 33 Hfl. taxatur. Poena minoris actus Potentie citato 3^{tio} ex 50 Hfl. consistit respectu nobilium, respectu vero Rusticorum attemperate eorum homagiis procedit, ita ut Rusticus in actu minoris violentiae convictus 12^{1/2} fl. solvit. Indebita poena argumento Ar. 1^{mi} Aprilis Partis 4^{tae} Tit. 9.

4^{ti} essent 200 Hfl. ast ad 33 Hfl. reducta vi recepti invalidique usus, dum ergo occurreret non secus quam praespecificatis 33 flor. taxatur: Poenam Calumniae Lex Decretum Tit. 170 Part. 2^{dae} clare definit, in casibusque ab ipsa Lege in serieque Tituli specificatis cum occurrerent in ipsa a Lege definita mensura desummitur, verum quoniam novum prosequi negligentibus et non ad praescriptum Legis Inhibitione utentibus quoque sensu Instructionis Caesareo Regio Tabularis 119 et 120 poena Calumniae irrogaretur quantitate tamen ab praespecificata Calumniae poena differret, differentiae dissimilitudinisque Causa haec est, quod Brohardicon Legis in 66 flor. fixerit, porro quia et hac poena per citatam in hic statim Legem homagialis declararetur per continuatum usum poenae vivi homagii attemperata in Casum talis Calumniae incurrentis 33 flor. mulctantur, sunt praeter enumeratas poenalitates et aliae poenae sparsim in Legibus Patriis dictatae sed quoniam tales lege speciali in casibus aequae specialibus determinatae habeantur in Forisque tam inferioribus quam vero altioribus aequaliter infligantur, neque per exercitium diurni usus alterationi subjaceant difformitatemque in modo exigendi capsi nec admittant, enumerationem illarum et abs re futuram, et contra mentem Praelaudati mentionem tantum per usum et praxim Iudiciorum difformiter exigi consuetarum

facientis fieri Censuimus hac ratione itaque praetermissis aliis ea quae enumeravimus dum humilime submittere sustineremus Gratosius Patrociniis Commendati emorimur.

Excelentiae Vestrae

Excelssique Regy Gubernator

humili servi

[o altă mână]

submissa 26^{la} Maj 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr.8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

54.

1784 [înainte de 26 mai], f.l.

Excellentissime etc.

Ut gratiosum Excellentiarum Vestrarum sub 4^{la} Mensis Decembris Anni praeteriti 1783 et numero 9376 cum advolutis precibus Providorum Szilipas Pintimon et Szalumetye Tanaszi ex Szász Ujfalu contra nobilem Paulum Magos, ratione ademptorum sibi pecorum in nundinis Publicis coemptorum, Augustissimae Imperatori emanatum debitum sortiretur effectum, nulli defuimus Vice Judici Nobilium Processus Retentensis in cujus circulo Possessio Szász Ujfalu reperitur, congruos de indagando expositionis statu exarare ordines, ex cujus non pridem accepta relatione certiorati sumus, nec querulantes superius a nominibus denotatos, nec vero Paulum Magos ibidem reperiri imo antenominatum Pagum Szász Ujfalu in Inclyto Comitatu Doboka praexistere; Quibus penes humilimam advolutarum precum remissionem, Gratosius Excellentiarum Vestrarum Patrociniis eadem humilitate commendati emorimur.

Submissa 26^{la} May 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

55.

1784 iunie 4, Sighișoara

Illustrissime Domine Supreme Comes, et Praeses,
Inclyta item Tabula Continuo Judiciaria

Quaerelis ab Incolis quibusdam Pagi Besse coram Excellentissimo Domino Comite Paulo de Bethlen contra alterum hujatem Regius Perceptorem Carolum ab Hannenheim fuis, atque medio Gratioussimarum Litterarum de 6^a Februarii anni currenti ad Magistratum imperiendae condignae satisfactionis fine concommitatis, ast hic 20^a Martii praesentatis, sua via pro danda Explanatione

cum Quaerulato communicatis ipse Quaerulatus Regius Perceptor sub 3^a currenti insinuavit Magistratui, se quamprimum Quaerulantes eundem coram Foro competenti sua via et forma actionaverit, ad respondendum seque legitime defendendum promptum fore, et paratum. Quo circa, quum ist hoc Declaratio et respective petitem Dominum Regii Perceptoris in Jure utique fundatura, sequitaturque consonum videatur : perofficiose proinde Illustritatem Vestram, et Inclytam Tabulam Continuo Judiciariam hisce duximus esse requirendum, quatenus Quaerulantes ad ordinariam viam Juris, competentemque Instantiam, quae est Judicatus hujatis Officium suo modo inviare haud gravatim velit. Qui de reliquo solita cum Veneratione perseveramus

Illustritatis Vestrae

Inclytaeque Tabulae Continuae

obligatissimi servi

Magistratus Schaesburgensis

Schaesburgi die 4^a Junij Anno 1784

[Pe verso]

Ad Inclytam Tabulam Continuum Inclitae Comitatus

Albae Superioris Judiciam, Dominos nobis colendissimos

Ex officio

Martonfalva

[o altă mână mai adaugă]

per Nagy Sellyck

[o altă mână] Die 22^a Junij 1784 advenio

[o altă mână] Praesentatur 25^a Junij 1784

Referendarius Dominus Franciscus Gyulai

Relatur 28^a eiusdem

Inviandi suplicantes Besisenses

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

56.

1784 iunie 9, Moha

Méltóságos Gróff Fő Ispány, Camerarius Ur,

Szüntelen folyó Tekintetes Tábla !

Gratiosus jó Patronus Uraim !

Méltóságos L. Baro Henter Antal Ur ő Nagysága ide valo Mohai Jobbágyi rendes szolgálatot praestalni nem akarván, ő Nagysága parantsolt énnékem hogy az Corifeusok közül kiket az Birája fel ad egy néhányat küldjek a nemes Fejérvármegye Tömletziben az kik közülis 4 elfogatván ezen ő Nagysága

parantsolatyára el küldöttem melyet a Tekintetes Táblának alázatosan jelentek.
Továbbra magamat Kegyes Gratziajában alázatosan commendálván maradok

Nagyságodnak
és a Tekintetes Táblának
Moha 9^{dik} Juny
1784

alázatos szolgálja
Donáth László m. pria
Paksi Processualis
Szolgabíró

[Pe verso] Ad Inclytam Tabulam continuam Judiciariam Inclyti
Comitatus Albensis Transilvaniae superioris Dominis Dominis
mihi Gratosi humilime Colendissimis

[o altă mână] Cursus
Moha, Réten, Kösösd, Bürkös, Ivánfalva, Martonfalva
sub poena Articulorum Szolga Bíró

[o altă mână] Praesentatur 14 Juny A. 1784
Referendarius Dominus Simon Boer
Relatus Die eodem

[o altă mână] Commissum de investigatione Die eodem

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 51, Acte Judiciare.

Preamărite conte comite suprem, domnule camerar,
Onorată Tablă Continuă !
Domnii noştri buni patroni graţioşi !

Iobagii preamăritului baron Anton Henter de aici din Mohu nedorind să
presteze obligaţiile curente, Domnia voastră mi-a poruncit ca pe câţiva dintre
răzvrătiţi, pe care judele îi numeşte, să fie trimişi la închisoarea din nobilul
comitat Alba; la porunca Domniei Voastre au fost capturaţi şi trimişi patru dintre
ei, fapt pe care îl raportează cu supunere onoratei Table.

Rămân pe mai departe preasupus Domniei Voastre şi onoratei Table

Ladislau Donath,
jude nobiliar al cercului Pachia

57.

1784 [înainte de 14 iunie], f.l.

Méltóságos Gróff Fő Ispány és Praeses Ur !
Tekintetes szüntelen folyó Törvényes Tábla, nekünk kegyes fautorink !

Alázatos Instantiank által jelentjük Nagyságodnak és a Tekintetes
Táblának, az mi ok nélkül való szenvedésünket, mivel minket négyen a
lőszágból ki válogatván úgy mint Balos Györgyöt, Dregits Kosztát, Juvan

Bérest, Bukur Kotsist; szolga Biró Uram minket el fogatván, a szolgálotért Báro Urunk parantsolattyából; Holott mi az Királyi rendelés szerént a szolgálatott ki töltöttük, négy ökörrel a két napot, két ökörrel is két napot magunk Tehetségünkkel, gyalog szert négy napot Télbe Nyárba, ennünk sem ad amind más Mahai Possessorok adnak, Nyárban aratások s Kaszáláskor vét a Biró egy egy Czipót, de nevezetesen én Iuvan Béres minden héten négy ökörrel ki Töltöttem, amelyet kész vagyok meg bizonyittani, a szolgálatott, oknélkült fogtak meg és hurtzolnak; hanem Instálunk Nagyságodnak és a Tekintetes Táblának méltoztassék ezen oknélkült való szenvedésünket meg Tekinteni, és jó móddal el igazittani, mivel Jelentyük alázatosan, hogy kételenek leszünk a Felséges Királyi Gubernatoriumhoz folyamodni; Mely kegyes válaszsát Nagyságodnak és a Tekintetes Táblának midön el várnak s maradunk

Méltóságos Gróff Fő Ispány Urnak
és a Tekintetes Táblának

alázatos szolgálai
Mohai Jobbágyok az Báro Henter
Antal Ur ö Nagyságának

Instálunk Nagyságodnak és Tekintetes Táblának egész Iószág, hogy ezen négy embert, a Tömlöztbe ne Tétesse be, mivel készek vagyunk, negyven kezest is állittani érettek, amig el igazodik a Bajunk az Udvari Birótól két betsületes nemes Ember által kértük ki kezeségen s nem botsátottak ki.

[Pe verso] Az Méltóságos Gróff Fő Ispány és a Tekintetes Táblának
alázatos Instantioja
a bent irt.

[o altă mână] Tek. L. Báro Henter Antal Ur ö Nagysága Iobbágyi
Praesentatur 14^a Juny A. 1784
Referendarius Dominus Simon Boer
Relatus 15^a ejusdem
De Investigatione Vice Judex Processuali committi
Commissum 15^a Junij 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 51, Acte Judiciare.

Preamărite conte comite suprem și domn președinte!
Onorată Tablă Continuă, apărătorul nostru milostiv !

Prin petiția noastră smerită aducem la cunoștința Domniilor Voastre și onoratei Table suferințele noastre pe care le îndurăm, fără motiv, întrucât noi patru precum: Gheorghe Balos, Drăghici Costa, Argat Iovan, Bucur Căruțaș, am fost aleși dintre cei de pe moșie și arestați de domnul jude nobiliar la ordinele domnului baron; dar noi am îndeplinit sarcinile regale prescrise, respectiv, două

zile cu patru vite, două zile cu două vite după putința noastră, patru zile pedestru, iarna și vara și nici de mâncare nu am primit după cum procedează alți proprietari din Mohu, ci în timpul aratului, vara, și la cosit judele a cumpărat câte o pâine mică; concret, eu, Argat Iovan, am muncit în fiecare săptămână cu patru vite, fapt ce sunt gata să-l dovedesc și mi-am efectuat sarcinile, totuși am fost prins și târât în captivitate fără motiv; pentru cele relatate, rog pe Domniile Voastre și onorata Tablă să aibe în vedere suferințele noastre fără motiv și să le rezolve în mod just, căci de nu, vă facem cunoscut că vom fi obligați să recurgem la preamăritul Guberniu regesc, drept pentru care așteptăm răspuns de la Domniile Voastre și Tabla Continuă

Rămânem slugi smerite preasupuse domnului comite suprem și onoratei Table

Iobagii din Mohu ai domnului baron Anton Henter

Ne rugăm Domniilor Voastre și Tablei Continue, oamenii întregii moșii, ca pe cei patru să nu-i pedepsească cu închisoarea, căci suntem gata să punem la dispoziție 40 de chezași în favoarea depoziției lor și până se rezolvă cazul acestora am solicitat judeului curții să-i elibereze în baza chezașiei a două persoane cinstite nobile, dar nu au fost eliberați.

[Pe verso] Preasupusă cerere domnului conte comite suprem și Tablei Continue

58.

1784 iunie 14, f.l.

Méltóságos Fő Biró Ur !
és szüntelen folyó Nemes Tábla !
nékünk bizodalmas Jó Fautorink s Patronusink !

Ezen csekély de hibás Instantiank által alázatosanollyamodtunk a Tekintetes Táblához ilyen okon: Alázatosan jelentyük a Méltóságos Fő Biró Urnak és a Tekintetes Táblának az mű keserves nyomoruságos voltunkot melyis ez hogy mű marháinkat az esztenára adgyuk nyáron által semmi hasznot utánnok se ettzer se mászszer nem láthatunk mert a Méltóságos Possessor Urak ez előtt való régi időben abbéli hasznot a parasztságról el vették s el foglalták az esztenáról mindenkor a magok allodialis szántó földökre csináltattyák a szegény parasztságnak pedig szántó földök az esztenákkal a magok tulajdon marhájokkal sohais nem trágyázatatnak a melyis igen keserves dolog kiki bölcs szivel meg ítélheti holot ez előtt való régi időben mint egy ötven esztendeje már a Parasztságé volt az eszténa minden nyáron a Possessor Urak az esztenához számot nem tartottak ezt pedig hogy így volt egy nyolczvan nyolcz estendős öreg Embernek Korodi Amrus nevezetüvel készek lészünk akármikor meg

bizonyittani az esztenát a magok Földökre csináltatták az Urak sőt pedig a Juhaknak igen igen keveset adnak mert csak egy mását adnak egész nyáron átal mégis a tömlő Turót meg kívánnák hogy a Báts meg adgya.

Melyre nézve alázatosan Instalunk a Méltóságos Fő Biró Urnak és a Tekintetes Táblának méltóztassanak mi reánk kegyes Istenes szemekkel tekinteni és a mi ügye fogyott voltunkot illendő consideratioban hozni és minket valamenyire consolalni hogy a Méltóságos Possessor Uraktól a Juhok által való trágyáztatás a régi mód és szokás szerént had vétetődgyék el és had fordittassék a szegény Parasztságnak hasznára had trágyázhassa az hegyeken való szántóföldeit a Parasztságis mint hogy az adót tartozik meg adni kiki azokról is mint az alat való földekről ha pedig az esztana el nem vétetődik az Uraktól bárcsak adgyanak elegendő sőt, Istenért cselekedgyenek irgalmasságot és kegyelmességet mi vesünk a Méltóságos és Tekintetes Urnak az Istentől kívánatos virágzó napokat kívánunk és életeknek tellyes folyásához való örömekeket és hogy sok szegényeknek fel segittök lehessenek nyomorúságokban.

A Méltóságos Fő Biró Urnak és a Tekintetes Táblának

Alázatos szegény szolgálai egész Dath

Die 14ta Juny 1784

[Pe verso] A Méltóságos Fő Biró Urhoz és a Tekintetes szüntelen folyó Táblához s annak Érdemes Tagjaihoz mint bizodalmas jó Urakhoz alázatos memonialissok a benn meg irt szegény lustansoknak

[o altă mână] Praesentatur 14^a July a. 1784
Referendarius Dominus Abel Kerekes
Relatus Die 15^a ejusdem

[o altă mână] Cum Illustrissimi Domini Domini Possessori communicari communicatur 15ª Juny 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 51, Acte Judiciare.

Preamărite domn comite suprem !
și nobila Tablă Continuă !
apărătorii și patronii noștri de încredere !

Prin scurta și lacunara noastră cerere recurgem smerit la Tabla Continuă astfel: preaplecăt informăm pe măritul domn comite suprem și Tabla Continuă despre starea noastră precară, căci vitele noastre trimise la stână pe timpul verii nu ne-au adus nici un venit de nici un fel, pentru că preamăriții domni proprietari au luat acel bun al nostru de mai demult și au ocupat stânele, făcându-le pe proprietățile lor alodiale, pe câmpul de arătură, pe când țăranii săraci nu pot să îngrășe pământul cu vitele aflate în proprietatea lor, ceea ce este un lucru de

plâns, fapt ce poate să constate toți cei cu inima înțeleaptă; în urmă cu 50 de ani, stânilile au fost în fiecare vară ale țăranilor, dar domnii proprietari nu au ținut seama de ele și că a fost așa suntem oricând dispuși să o dovedim cu un om bătrân de 88 de ani, Ambruș Korodi, cum că stânilile au fost făcute de domni pe pământurile lor, mai mult chiar, dând și pentru oi mult prea puțin, numai o majă toată vara și cu toate acestea au pretenția ca baciul să le dea burduf.

Drept pentru care, rugăm smerit pe preamăritul domn comite suprem și onorata Tablă ca să privească și spre noi cu milostivirea dumnezeiască și datorită sărăciei noastre să fim luați în seamă și să fim consolati cât de cât și noi, ca vechiul obicei și mod al gunoirii cu oi să fie luat de la preamăriții domni posesori și să fie orientat spre folosul țăranilor, să se permită și țăranilor să gunoiască în munți pământul de arătură, după cum sunt obligați și cei de pe acele pământuri unde nu le-au fost luate stânele, iar domnii să dea sare în cantitate suficientă; dorim ca Dumnezeu să ne milostivească pe noi și pe Domniile Voastre preamărite și onorate, să vă dea Dumnezeu zile înfloritoare și bucurii depline ca să le fie în ajutorul multor nenorociți și nevoile lor.

Preaonoratului domn comite suprem și onoratei Table slugi smerite

Întreaga comunitate Dobca

[Pe verso]

Preamăritului domn comite suprem și onoratei Table
Continue și membrilor săi distinși

59.

1784 [înainte de 21 iunie], Filiaș

Méltóságos Praeses Ur !
és Tekintetes Nemes Continua Tábla mindnyájan
igen Gratosus Patronus Uraim !

Alázatos Instantiam által kentelenítetttem, a Méltóságos Interimalis Praeses Ur és a Tekintetes Nemes Continua Tabla eleiben folyamodni illyen keserves ügyemben hogy most a közelebb el mult 1783 dik esztendőben Nemes Fejérvármegyében Hejásfalván lakván el fogattam Sellér házul, ugyan Nemes Fejérvármegyében Hejasfalván a Néhai Méltóságos Báró Domokos Antal Ur meg hagyatott özvegye Méltóságos Báró Jozsika Susanna Aszszony eő Nagyságának egy belső portio alatt levő jobbágy Jozságát, Szent György naptól fogva más Szent György napig minden külső hozzá tartozo appertinentiakat hozzá adván ugy mint kaszáló, buza, Törökbuza földeket, ezen jószágrol a szolgálatott a szegődtség szerént hűségesen igazán mint Sellér annak idejében meg adtam semmi difficultas fenn nem maradván, mégis mi októl viseltetvén a fellyeb meg irt Méltóságos Bároné Aszszony eő Nagysága négy szekér törökbuzámat mellynél több egy szem vala a mellynek ketteje szekér készen meg volt tisztitva más ketteje pediglen tisztitatlan lévén el vette s vétette, ezenn

kivül a jószághoz tartozandó buza Földeket bé vetnem nem engette a szegődség szerént hanem tsak valami keveset azokbolis a többit mind el vévén, holott én az egész Jószághoz tartozandó minden külső appertinentiaknak adajat vagyis portióját az eő Felsége rendelése szerént mind egy pénzig meg attam, a mi keveset otan a földekből bé vetettem, aztis a Méltóságos Aszony eő Nagysága el akarja venni, a többit pedig akkor nem engette be vetnem mikor már készen meg volt szántva, el volt készítve a föld a mag alá.

Melly szerént Instálok egész alázatossággal a Méltóságos Praeses Ur, és a Tekintetes nemes Continua Tábla előtt, méltotassék ezen keserves méltó panaszomat Istenesen megtekinteni és azonn négy szekér török buzánnak vissza adatásáról s el vett buza földeknek hasznairól kegyelmesen parantsolni mert különben mind életem módgyának folytatásában meg gátoltatom, s mind a haza szolgáltyában ugy eő Felsége portiojanak, megszerzésébenis erőtelen lészek, egy szóval egész reméntelenségre jutt életem.

Melly velem tejendő Méltóságos Uri Gratiajat, a Méltóságos Interimalis Praeses Urnak és a Tekintetes Nemes Continua Táblának az Isten midőn ez a mind az örök életben megfizeti, én pedig örök hála adással tisztelni el nem mulatom s Nagyságotokért Istent imádni meg nem szünöm.

Mellyek után midőn az Ur Istenek oltalmában ajánlanom Nagyságotokat vagyok s marattam

A Méltóságos Interimalis Praeses Urnak
és a Tekintetes Continua Táblának

alázatos szegény szolgálja
Fazakas Demeter Méltóságos Gróff
Nemes Susanna Aszszony eő Nagysága
Fiatfalvi sellére

[Pe verso] A Tekintetes Nemes Felső Fejérvármegyei Continua Táblának, Méltóságos Interimalis Praessesséhez és a Tekintetes Nemes Continua Táblának érdemes tagjaihoz alázatos Instantiaja az Introscriptus személylyek

[o altă mână] Praesentatur 21^a Juny A. 1784
Referendarius Dominus Franciscus Gyulai
Relatus Die eodem
Scriptus Die eodem

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 51, Acte Judiciare.

Preamărite domnule președinte
împreună cu onorata și nobila Tablă Continuă,
Domnii noștri patroni grațioși !

Mă văd obligat să recurg prin petiția mea la domnul președinte interimar și la onorata nobilă Tablă Continuă, într-o problemă grea, respectiv, în anul ce a

trecut 1783, locuind la Vânători, în nobilul comitat de Alba, m-am angajat ca și jeler la casa răposatului domn baron preamăritul Anton Domokos, tot din Vânători, în nobilul comitat Alba, lăsat văduvei preamăritului baron Josika. Domniei Sale, doamna Susana, pe lotul unui iobag situat într-o zonă interioară a moșiei cultivată cu porumb, de pe care și-a îndeplinit toate obligațiile contractuale de jeler, nemairămânând nici o restanță, cu toate acestea, nu știu din ce cauză preamărita doamnă baroană, Domnia Sa, mi-a luat și a dus patru care de porumb, din care două au fost gata curățate și două încă pe știulete, pe lângă acestea nu mi-a permis să însămânțez pământul cu grâu, pământ ce aparținea tot moșiei, ci numai o mică parte din el, restul luându-mi-l, cu toate că impozit am plătit pentru toate parcelele conform ordinului împărătesc, deci și pentru cele în cauză, iar puținul rod rezultat și pe acesta vrea Domnia Sa preamărita doamnă să mi le ia.

Drept pentru care rog umil preamăritul domn președinte și onorata Tablă Continuă să binevoiască să se aplece și spre problema mea și să dispună restituirea celor patru care de porumb și să dispună și asupra pământurilor însămânțate cu grâu ce mi-au fost de asemenea luate, întrucât în caz contrar toată viața mea rămâne fără de speranță.

Drept pentru care Dumnezeu să vă răsplătească pentru toată viața pe domnul președinte interimar și onorata Tablă Continuă, iar eu voi rămâne pe veci recunoscător.

După care Dumnezeu să vă ocrotească pe Domniile Voastre, rămân preasupusă slugă a preamăritului domn președinte interimar

Dumitru Fazakas, jeler din Filiaș a
doamnei nobile contese Susana

[Pe verso]

Onoratei și nobilei Table Continue a comitatului Alba de Sus,
președintelui interimar al nobilei și onoratei Table Continue,
smerită cerere a persoanei subscrise.

60.

1784 iunie 23, Metiș

Anno 1784 Die 23^a Junii In Possessione Martonfalva Authenticantur Testes, in Inquisitoriis pro parte Providi Opra Mojsza in Réten peractis contenti nimirum comparuere ex Testibus.

1ma In Inquisitoriis 4^{lus} Mihaile Pupeza recognoscit fassionem et addit hoc solum, egyszer Onya Mojsti Haza jöven, Kérdem hogy hát Oprát nem botsátaté el, melyre felele, nem, mert az Jakabfalviak egy ökörért, benn tiltották.

2da In Inquisitoriis 5^{lus} Szamoile Barb recognoscit fassionem addito, én eő szomszédja vagyok, tudom hogy szántó, vető jó gazda, de tolvajságokban valo elegyedését nem tudom, továbbá ugy hallottam, hogy Rosondára járván, Opra Mojsza, Bukur Dobrának Kezesse lévén egy Rosondai szásznak el adott kantzáért, midőn ittason viszsza jött, az ménes által ment volna rajta és ugy

fogták volna réá az Jakabfalvi ménes Pásztorok, hogy ő Opra Mojszi lenne az tolvajjok.

3to In Inquisitoriis 10^{mus} Onya Szburtsa recognoscit fassionem.

4to In Inquisitoriis 8us Nikare Styopote recognoscit fassionem.

5mo In Inquisitoriis 9us Atyim recognoscit fassionem.

6to In Inquisitoriis 6us Iuon Burszan recognoscit fassionem.

Vaszily Pupeza In Inquisitoriis 1^{mus}
Szamoila Koka In Inquisitoriis 2^{dus}
Onya In Inquisitoriis 3^{ius}
Miron Iuj Toma In Inquisitoriis 7^{mus}

Ad servitiam Dominalē in
Possessionem Héviz
expediti comparere
non valuerunt

Opra Otzetya In Inquisitoriis 11^{mus}
Expedit.Die eod.

[Pe verso] Pro 23a Junii A. 1784

1mo Praesens Authenticat.

2do Causa Criminalis Contra Juon Burszán

3to Causa Criminalis Contra Johannem Czekéli Uxoridam.

4to Literae D. Georgii Bóér rad. fiscalium

Fasc. 16. 1044

D. 23^{ia} Junii 1784 nro.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba De Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

Anul 1784 iunie 23.

1mo Mihăilă Pupăză adaugă la depoziția sa că odată venind acasă Onea Moise, l-am întrebat dacă pe Oprea nu l-au eliberat, la care el a răspuns că nu, pentru că cei din Iacobenii l-au reținut pentru un bou.

2do Samoilă Barbu adaugă la depoziția sa: eu sunt vecinul lui, știu că este o gazdă bună, harnică, dar despre înțelegerile sale în privința tâlhăriilor nu știu nimic, iar mai departe așa am auzit că mergând la Ruja, Oprea Moisea avea la el o iapă pe care Bucur Dobrea o vânduse unui sas din Ruja, vreme în care întorcându-se băut, a fost prins în timpul drumului și așa au ajuns herghelieții din Iacobenii la concluzia că Oprea Moisea ar fi hoțul.

61.

1784 iunie 23, Vânători

Méltóságos és Tekintetes szüntelen folyó
Tábla nékem különös jó Uraim !

A Méltóságos és Tekintetes Táblának ezen folyó holnapnak 21^{dik} napján hozám botsáttani méltóztatott levelit a Méltóságos Táblának, ezen levélbe bé zárt minden hamisságot ellennem vádосkodó Fazakas Demeter Instantiájáról

edjűtt vettem, melyly levelére a Méltóságos és Tekintetes Táblának igazán jelentem alázatosan; az ő hamis vádja ellen feleletemet jelentem.

Azon Fazakas Demeter nevű istentelen lelkű olá Héjasfalvára jöven egy derék Ioszágomban bé szállott, és a mint a Birám nekem mondja, olly conditioval, ment bé a Ioszágba, hogy négy ökörrel fog szolgálni minden héten két nap; de az a gonosz Demeter Fazakas, nem hogy négy ökörrel szolgált volna, de jó két ökre sem volt, hanem egy ökörrel és egy Tehénnel szolgált. Magam haza jöven Héjasfalvi házamhoz, és látván az ő tökéletesen szolgálatját, mindjárt magam mondtam neki, hogy takarodjék el a Ioszágomról, mert meg nem szenvedtem, hogy ollyan álnoksággal szolgáljon. De nem ment, hanem erőszakosan lakott a házba, mivel a Ioszá után való földekbe, sok Törökbuzát vetett, ugyan a Ioszá után való fűből, tsináló 12. 14. Szekér szénát maga számára a melyly szénát, maga el adott 13, nem lévén marhája a melylyel meg etesse, hamis tétekkel vádol engemet ok nélkül, mert én azt se tutam, ha szántotaé, és vettetté valami buza földett bé, nem is tiltottam hogy bé ne vesse, ha pedig buza vetésem vagyon a földembe nem tiltottam, és nem is tiltom fel aratni onnat, az [...] ¹ hamis lélekkel vádoskodik ellenem, hogy ha pedig szántott, vagy szántatlan föld maradt a ház helyly után való földből, annak nem én vagyok az oka, hanem az a hamis lelkű vándorló oláh, mert egy rossz ökörrel, és egy rossz Tehénnel igen sok Ugart nem tsinálhat, egy rossz gaz paraszt ember, sem Urat nem szolgálhat, a mikor pedig én a Hejásfalvi házamhoz meg érkeztem, már akkor minden ugarzásnak vége volt, mégis engemet ok nélkül hamissan vádol, hogy az ugarlástól, és a tetéstől el tiltottam. El hiszem a kutja hazug vándorló, és urat meg tsaló oláhommak, hogy vagy vetni való buzája nem volt, vagy ereje a földnek bé vetésére, és azért nem vethette bé a földeket, azért engemet hazugságaival ok nélkül ne vádollyon, mert ha a szükség ugy hozza, meg bizonyitom, hogy ártatlanul vádoltatom, egy tolvaj olának hamissan irattatott Instantiájába, Igaz az, hogy szekeretske tisztított Törökbuzát bé hozattam az Udvaromba, más szekeretske tisztítatlan Törökbuzát mindenik két két ökör után való volt, de azon Törökbuzát, a melylyet az udvaromba hozattam, nem Fazakas Demeter szántotta, vetette, hanem egy el szökött Jobbágyom, és az a tökéletlen, hirem nélkül, belé állott, és meg kapálta; nekem úgy tetszik, hogy nem ötött illette a Törökbuza hanem engemet, mint hogy az el szökött Jobbágyom vetette, az én földembe, de ugyan tsak, ha szép szóval kért volna töllem, bizony vissza adtam, azt a kis Törökbuzát, a sokszor említett Fazakas Demeternek, tsak minden hamis lelkű vádolóssal Instantiája által ne alkalmatlankodott volna a Méltóságos és Tekintetes Tábla urai előtt, hogy nevem ne forgana, mert méltatlanul szenvedem, egy gaz hamissan vádoskodó paraszt embertől, bizony abban vagyunk a jó napban igaz nemes [vé]¹rből születettet [...] ¹ hogy a parasztember hamissan vá[d]¹ol bennünket és azok mindenjárt meg halgattatnak, minket pedig meg nem halgatnak akárminemű méltó panaszunkat feladjuk és midjárost az ő minden hamisságoknak véghez vitelek mellett is a Méltóságos Királyi Guberniummal fenyegetnek. Ez a gonosz

Istentelen fenyegetődző Fazakas Demeter egy rossz ökrivel, és egy Tehénnel nem hogy igazán szolgált volna minden héten két napot, de két számrá sem szolgált olyan gonosz tökéletlen ember, holott úgy adták ki neki a Jóságot, hogy négy ökkörrel szolgáljon. Instálom azért alázatosan a Méltóságos és Tekintetes szüntelen folyó Táblát, méltoztasék tekintetbe venni, az ellenem való hamis vádját el nem hinni, annak a gonosz Fazakas Demeternek, mert én buzáját el nem tiltottam hogy fel ne arassa. Jóság után sok szénát tsinált, a mint fellyebb is irám, és maga vette hasznát, Törökbuzát a mint maga vetette a földeimbe, maga megkapálta és maga vette hasznát is, mikor most a Tavaszon el ment a Jóságomból, akkor sok Törökbuzát tsépelt el, s el is vitte, most pedig azért gazolkodik ellenem hazugságal irott Instántiaja által, hogy Jóságomban, hamis szolgálata tovább meg nem szenvedtem, hanem ki hánjattam bellölle, eztet kívántam alázatosan, és hoszas levelem irásával alkalmatlankodni Méltóságos Táblának. Ezel magamat alázatosan ajálván Nagyságodnak.

Méltóságos és Tekintetes szüntelen folyó Táblának

Héjosfalva 25 Junii 1784

Alázatos szolgálója

B. Josika Susánna m. pria

[Pe verso] Méltóságos és Tekintetes szüntelen folyó Fejér Felső
Vármegye szüntelen folyó Törvényes Táblának jó
Méltóságos Uraiminak alázatosan Mártonfalva

[altă mână] Híjesfalva
Fejérgyháza
Bese
Falukrol falunként vigyék Mártonfaluér a Táblára sietve
Mingyárt

[o altă mână] Praesentatur 11^a Augusti 1784
Referendarius Dominus Ordinarius notarius
Relatur Die eodem

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 51, Acte Judiciare.

¹ Pată de umezeală cu ruptură

Către preamărita și onorata Tablă

Am primit scrisoarea preamăritei Table ce mi-a fost adresată în cursul acestei luni în ziua de 21, scrisoare care conține o seamă de lucruri mincinoase împotriva mea din petiția lui Dumitru Fazakas, la care cerere către preamărita și onorata Tablă aduc la cunoștință respectuos răspunsul meu la acuzațiile mincinoase aduse împotriva mea.

Acel român, Dumitru Fazakas din Vânători, fără suflet creștinesc, venind pe o moșie de a mea bună, precum îmi spune judele, cu condiția aceea a intrat pe moșie că va servi cu patru vite două zile în fiecare săptămână; dar răutăciosul Dumitru Fazakas nu numai că nu a servit cu patru vite, dar nici măcar doi boi buni n-a avut, ci a servit cu un bou și o vacă. Sosind la domiciliu, la casa mea din Vânători, și văzând serviciile sale neîndeplinite, l-am alungat imediat de pe moșie, întrucât nu am mai îndurat să văd încetineala cu care lucra. Dar el nu a plecat, ci a stat pe mai departe cu forța în casă, căci a semănat mult porumb în pământul moșiei și din fânul obținut de pe fânaș circa 12-14 căruțe le-a ținut pentru el și l-a vândut ulterior, neavând vite pe care să le furajeze. El mă acuză fără temei pe mine, întrucât eu nici nu am știut dacă l-a arat sau semănat cu grâu și nici nu i-am interzis să nu îl semene, căci pământul era pentru cultura de grâu, iar dacă pământul a rămas necultivat, pentru acest fapt nu eu sunt de vină, ci răutăciosul de român, care ticălos, cu o vită slabă și o vacă neputincioasă, prea mult pământ nu a putut să deștelinească și nici obligațiile să le presteze, <iar> pe când am ajuns la casa mea din Vânători, toate lucrările de arătură erau terminate [mai puțin ale lui] totuși pe mine mă acuză fără temei că i-am interzis să îl are și să îl semene. Cred că acest câine vagabond mincinos de român și înșelător de stăpâni, or n-a avut grâu de sămânță, or putere să lucreze acel pământ, drept pentru care pe mine să nu mă acuze în mod mincinos într-o petiție românească falsă că îl învinuiesc pe nedrept.

Este adevărat că am adus un car mic de porumb curat la Curte, un alt care mic de grâu, fiecare fiind după două-două vite, dar acel porumb pe care l-am adus în curtea mea nu l-a arat și semănat Dumitru Fazakas, ci un iobag ce mi-a fugit, iar acest netrebnic a intrat pe pământ fără știrea mea și l-a arat; eu cred că în acest fel nu lui i se cuvine porumbul, ci mie, întrucât iobagul fugit a însemănat pământul meu, dar cu toate acestea, dacă ar fi cerut cu vorbă bună de la mine, i-aș fi dat acea cantitate mică de porumb ales deja pomenitului Dumitru Fazakas, dar să nu fi făcut petiție răuvoitoare și neadevărată în fața preamăritului și onoratei Table și ca numele meu să fie pomenit, întrucât sufăr pe nedrept pentru un acuzator de țăran nemernic; din păcate s-a ajuns până acolo cum că un țăran ne poate acuza pe nedrept pe noi ce suntem de viță nobilă și este ascultat, iar plângerile noastre nu le bagă nimeni în seamă, pe lângă care mai suntem și amenințați cu ducerea la îndeplinire a rezoluției cu ajutorul măritului Guberniu Regesc. Acest acuzator păcătos fără Dumnezeu, Dumitru Fazakas, cu o vită și o vacă slabă nu numai că nu ne-a servit în fiecare săptămână două zile, dar nu ne-a servit cu săptămânile, așa om rău și nevrednic este, pe când lui așa i s-a dat pământ să ne servească cu patru vite.

Rog de aceea cu supunere preamărită și onorată Tablă Continuă să ia în considerare cele scrise de mine și acuzațiile aduse de Dumitru Fazakas împotriva mea să nu le creadă, căci eu nu i-am interzis să lucreze pământurile cu grâu. De la fânaș a realizat mult fân, după cum am mai scris și mai sus și s-a bucurat de rodul realizat; acum în primăvară, când a plecat de pe pământul meu, a treerat

mult porumb și l-a luat cu el, iar acum e mânios pe mine prin petiția mincinoasă scrisă că nu l-am mai lăsat în continuare pe pământurile mele, ci l-am alungat.

Acestea am dorit să vi le aduc la cunoștință prin scrisoarea de față adresată preamăritei Table.

Cu aceasta mă recomand Domniilor Voastre smerit și rămân preamăritei și nobilei Table Continue preasupusa slugă

Baroana Susana Jósika

[Pe verso] Către preamărita și onorata Tablă Continuă a comitatului
Alba de Sus, smerit Domniilor Voastre
[o altă mână] Vânători
Albești
Stejăreni
Să fie dus imediat din sat în sat la Tablă pentru Metiș

62.

1784 iulie 3, Bârghiș

Méltóságos Interimalis Praesses Ur !
Tekintetes Continua Tábla
Gratiosus Patronus Uraim !

Alázatoson referalom a Tekintetes Táblának hogy 28vo praesentis egy Cseltenyő Máléfactornak Keresésére hat falut fel költvén, egy Huszár káplárt is 12 tód magával ki kérvén, kerestük s kerestettük minden fele az hol gondoltuk semmi de semiképpen nyomában sem akadhattunk, hanem Szoboszlai Coszurius Uram referalya hogy annak előtte volt nap ugy mint 27ma July az Hirlyu nevű oltiniai fogadóban három ember egész nap ivútt és az ablakon ki szüntelen lövöldöztek, előbb egy kupa bort meg fizettek, többre pénzek nem lévén az előbbeni vén fogados Onya Nyomtzuily azt mondván hogy ujj egyházi sullerek mivel parok volt az fejeken a fekete német köntösben volt az nagyobbik, ugy adott a kortsomáros bort pénz nélkül az Onya Nyomtzul szavára az előtt való nap penig az Hidegvizi falus Birót ugyan német köntösbeli tolvaj támatta meg az Martonfalvi erdőn, ezeknek submissiojával alázatoson marattam

A Méltóságos Praeses urnak és a

Tekintetes continua Táblának

Bürkös 30^{am} July

alázatos szolgálja
Kotsis Joseff Bürkösi
Processualis Szolga Biró

[Pe verso] Ad Inclitam Tabulam Continuo Judiciariam Inclitis
Comitatis Albae Superioris
Martonfalva

Doc. nr. 5507

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Mărite domn președinte actual !
Onorată Tablă Continuă.
Binevoitori domni patroni !

Cu umilință raportez Onoratei Table că în data de 28 a lunii prezente, pentru căutarea unui răufăcător am ridicat șase sate cerând în ajutor și un caporal de husari cu 12 subordonați. Am căutat și am tot căutat peste tot unde am crezut că ar putea fi, dar în nici un fel nu am reușit să-i dăm de urmae, însă domnul comisar Szoboszlai ne-a înștiințat că cu o zi înainte, pe data de 27 iulie, în hanul oltenesc Hiru, trei oameni au băut toată ziua, trăgând încontinuu focuri de armă pe geam. La început au plătit câte o cupă cu vin, dar pentru restul nu au mai avut bani. Bătrânului hangiu, Onea Neamțul i-a spus că sunt tineri de la școlile bisericești pentru că purtau perucă, iar cel mai mare era într-o haină nemțească neagră. Cărciumarul le-a dat vin în continuare pe cuvântul lui Onea Neamțul, însă cu o zi înainte judele satului Călvasăr a fost atacat de un hoț tot în haină nemțească în pădurea Metiș. Comunicând acestea, rămân cu umilință măritului Domn președinte și Onoratei Table Continue supusă slugă,

Ioșif Kotsis,
jude nobiliar al cercului Bârghiș.

63.

1784 iulie 4, Sibiu

Inclyta Tabula Continua !

Ad honoratissimas Inclytas Tabulae Continuae, intuitu persecutionis et interceptionis Praedonum in effectum gratiosae ordinationis Gubernialis sub 28va Maÿ anni currenti emanatae, nuper ad nos directas Litteras, officiose reponimus: omni nisu et conatu nos quoque eo intentos esse, ut perniciosae Latronum Turbae penitus eliminetur, fastasque eatemus praetitulatus Dominationum dispositiones praecipuo ad constituendos fidos exploratores collimates, nostro quoque calculo approbari. Quia vero percrebescente de die in dies, facinorum per malevolos hosce nebulones hinc inde perpetratorum fama, Excelsum Regium Gubernium medio gratiosi Decreti sub 1ma currentis mensis circulariter emanati, varias dispositiones ad hunc scopum tendentes, precique de constituendis diurnis et nocturnis vigilibus, de insurrectione pagensium, de exmittendis fide dignis Exploratoribus, de remuneratione illorum, qui unum alterumve latronem interciperent, aut trajicerent, etc. adere dignatum esset, quarum tenor Inclitae Tabulae Continuae sufficienter cognitus esse supponitur: e re fore invenimus, nostra ex Parte Capitaneum Civitatis hujatis Michaellem Theil cum adjunctis sibi 7 bene armatis Civitatis Servitoribus eo fine exmittere ut ad procurandum salutaris hujus finis effectum, in conformitate praescriptorum Punctorum contra

malitiosos istos homines procedant, debitamque cum constitutis ex Parte Inclytae Tabulae Continuae Commissariis foveant cointelligentiam. Quamobrem per officiose requirendas esse duximus Praet. D. Vestras, quatenus praenominato Capitaneo Civitateni adjunctisque sibi servitoribus promptam adistentiam praebere, omniaque media ad obtinendum salutarem in hoc negotio effectum magis convenientia, et Praet. V. Vestris velut propioribus, cognita adhibere ne graventur, quo perniciosae malefactorum Colluvies penitus dissipari et eliminari, publicaue securitas, pro vivi Aerarii Regii, totiusque Patriae emolumento unitis restitui quaet. Quibus in reliquo singulari aestimationis cultu perseveramus Inclytae Tabulae Continuae

obligatissimi magistratus Cibiniensis

J. de Rosenfeld m. pria

consul provincialis

Joh. Andr. Leonhard m. pria

Notarius

Cibinii die 4ta Julii 1784

[Pe verso]

Praesentatur 15^a July anni 1784

Referendarius D. ord. Notar

Relatur 16^a ejusdem

Orig.. A.N. D.J.C., Fd Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

64.

1784 iulie 13, Aiud

Inclyta Tabula Continua Judiciaria !
Domini Nobis Fratres Vicinique colendissimi !

Deliberatum Excelsi in Magni Transilvaniae Principatu Fori Superrevisorii in Cassa Criminali, contra nobilem Franciscum Ratz ratione homicidii, et aliorum criminum coram Praelaudata Tabula Continua mota, et abinde per solitos Appellationum Gradus, in praesentiam Excelsi Regii Gubernii deducta, latum, suaque formalitate expeditum ac per Magnificum Dominum Caussarum Publico Fiscalium Directorem horum transmissum Praelaudatae Tabulae Continuae qua concernenti Jurisdictioni fine procurandi ejusdem debiti complementi, in advoluto officiosissime transponimus. In reliquo solito respectu perseverantes.

Inclytae Tabulae Continuae Judiciariae

Obligatissimi servi Fratres et Vicini

Georgius Vas m. pria

Praeses

Franciscus Benedek

Vice Notarius m. pria

[Pe verso]

13^a Julij 1784
Fasc. 16 Numero 1039

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

65.

1784 [înainte de 15 iulie], Buia

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur.

Tekintetes Continua Tábla nékem igen jó Patronus Uram !

Földes Uram Méltóságos Gróff Nemes János Ur eő Excelentiája Die 11^a Mensis Maÿ Hidvégén azzal jutalmaztatta, az oda tett hoszas utamat, hogy le vonatván 28 igen kemény Páltza ütésekkel veretettvén büntetett úgy hogy Pálcza el romlott rajtam melyet bizonyítottok Bollyai Dumitru Atyimmal, a ki velem volt és olvasta az ütések s látta nagy kinomat, okát meg veretettésemnek nem tudom különben hanem, mihelyest oda érkeztem és ő Excellentiájának köszöntem, azt felelte eő Excellentiája, no tu Hunczfut, tu áj foszt Gyiron lezeri, tu ájfoszt Krismár, luj tu nyi ajtremesz Prunye de pe Czingány, azokra felelni nem engedete eő Excellentiája hanem le huzatott. Mély alázatossággal Instált Natságodnak, és a Tekintetes Táblának hogy ha hatalmat engedett Felséges Urunk az efféléknek orvoslására Méltóztassék rajtam is szegény nyomorult Paraszt Contribuens segíteni, ha pedig melyet nemis képzelek nem volna hatalma az Tekintetes Táblának, Méltóztassék felsőbb Instántiákra engem botsáttani mert illy szörnyű rongáltatásom nem szenvedhetem most sem ülhetvén Testemre. Istenes válaszoló résolutioját Natságodnak és a Tekintetes Táblának alázatosan el várván maradtam.

Natságodnak és

Az Tekintetes Continua Táblának

Alázatos szolgálja

Juon Atyim m. pria

Bollyai szegény Contribuens Paraszt

[Pe verso]

Az Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur eő Natságához, és az nemes Felső Fejér Vármegyei Tekintetes szüntelen folyó Törvényes Táblához alázatos Instántiaja

benis irt

Bollyai Juon Atyim

[o altă mână]

Praesentatur 15^a July a. 1784

Referendarius Dominus Michael Nagy

Relatur 16^a ejusdem

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 51, Acte Judiciare.

**Preamărite domnule conte comite suprem
Onorată Tablă Continuă, bunii noștri domni stăpâni !**

Preamăritul domn proprietar, contele Ioan Nemes, excelența Sa, în ziua de 11 mai mi-a recompensat drumul lung efectuat de mine la Hăghig cu 28 de lovituri de baston tari, așa încât 4 bețe s-au rupt pe spinarea mea și pe care îl pot demonstra la nevoie cu Dumitru Achim din Buia, care a fost cu mine și a numărat loviturile primite și a văzut chinurile mele mari, dar motivul pentru care am fost bătut nu îl știu, decât că atunci când am ajuns acolo și i-am dat binețe, la salutul meu nu mi-a răspuns, ci m-a terfelit spunând: tu afurisitule, tu ai fost Ghiran Lezeri, tu ai fost crâșmar, lui tu nu i-ai trimis prune de pe Țingani, după care fără să mă lase să răspund ceva, a pus să mă bată. Drept pentru care rog smerit Domniile Voastre și onorata Tablă să analizeze comportarea de acest fel a măritului domn și să mă ajutați și pe mine, un simplu țăran nenorocit contribuabil, iar dacă nu ar avea destule puteri onorata Tablă ceea ce nici nu-mi vine a crede, să mă îndrumați spre instanțele superioare, căci atât de groaznic sunt de ruinat cu sănătatea, încât nici să mă așez nu pot. În așteptarea deciziei Domniilor Voastre și a onoratei Table rămân sluga preasupusă a Domniilor Voastre și a onoratei Table Continue

Ion Achim, țăran contribuabil din Buia

[Pe verso] Preamăritului domn conte comite suprem, Domniei Sale și
Tablei Continue a nobilului comitat Alba de Sus cererea
smerită a lui Ion Achim din Buia

66.
5607

1784 iulie 22, Sibiu

**Sacrae Caesareo Regiae et Apostolicae Majestatis, Archiducis
Austriae, Magni Principis Transilvaniae et Siculorum Comitiss,
Domini Domini nostri clementissimi nomine !**

**Illustrissime, Egregii et Nobiles, Fratres Nobis Observande et Benevoli.
Salutem et Gratiae Caesareo Regiae incrementum ! Accepta Dominationum
Vestrarum de dato 1ma Martii a.c. in puncto querelarum Communitatis Pagi
Rukar Augustissimo Imperatori porrectarum horsum submissa Relatione: cum e
Responso querulorum Possessorum Eidem adjacente appareat: Per eosdem a
querulantibus nihil ultra, quam quod aut per illos querulantes titulo illegitimo, et
in praejudicium Domini Terrestrialis possessum erat, aut vero per profugium
alicujus desertum mansit, occupatum exstitisse, eo etiam addito quod iidem, qui
diversis sub titulis alienos fundos possederunt, ut summas suas investitas
liquidant, praemoniti exstiterint, ut adeo nulla iisdem hac in parte illata sit injuria**

jura Dominorum Terrestrium hanc ipsis facultatem concedente. Quod autem querelas contra Officiolatum Nagy Sinkensem directas attinet; siquidem eveniret eosdem querulantes non ratione ipsarum sylvarum, sed ratione pascui in illis habiti conventionem inivisse, nihil proinde praetensionis eosdem quoad sylvas habere. Respectu demum invagationis pecorum: cum illa a Terreno ad ipsam sedem Nagy Sinkensem pertinente, quod querulantes via facti pro pascuo usurpant, acciderit, eosdem pariter nihil, quod fundate querantur, habere. Hinc querelis eorum ex omni parte pro infundatis compertis rescribendum comittendumque duxit Regium Gubernium, ut praefatos querulantes eatenus edoceant, ac si quid juris ne fors illi semet aut ratione conventionis, aut intuitu controversi Terreni habere autumant, eosdem ad viam Juris invient, parte vero ab altera Dominationi Vestrae eisdem, ne contra Jus et aequum injuria iisdem inferatur, adsistant, invigilentque, neve fundi Contributioni obnoxii Tabellisque illati citra legalem rationem per Dominos Terrestris ocupentur. Quia autem e Responso Stephano Ujjvárosiano eveniret, eosdem Incolas ad omnia accelera promptos esse, Dominationi Vestrae serio attendant, quo iidem intra cancellos contineantur, in exorbitantes vero debite animadvertant. Sic facturis Altefacta Sua Majestas Sacratissima benigne propensa manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio. Cibinii die 22da Julii 1784.

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator

David Székelly m. pria Cancellarius

Stephanus Koszta m. pria Secretarius

[Pe verso]

Tabulae Continuae Inclitae Comitatus Albensis
Superioris consignandum

Per Nagy Sellyk
Martonfalva

Ex officio

[o altă mână]

Die 3^a Augusti 1784 advenio

[o altă mână]

praesentatur 18^a Octobris 1784 Numero 70

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

67.

1784 iulie 27, Rupea

Incltyi Tabula Continuo Judiciaria,
Domini Domini Nobis Singulari Observantia
colendissimi !

Történvén hogy 24 passati Mensis Junii Székünkben Mirkvása nevű faluban egy Petki Sztan, alias Máty Sztentsuki nevű oláh, meg fogatott, a kiis akkor meg fogása után idevaló királyi bíró, és Polgar Mester Urak előtt önként meg vallotta hogy a hires Tolvaj Péter Moldovány Társaságából való, most

pediglen in figura judicii simpliciter illyen képpen tagadgya hogy eő Péter Moldoványt nem is esmérí. Egy ellene peragáltatott Inqvistióból pedig az is meg világosodik, hogy eő azzal az Tolvajjal, a ki a minapiban Hideg kutton az Tolvaj Commissariusok által meg fogatatott és a Tekintetes Táblának kezében hoztatott, ugy mind Mohából el szököt Juon Koszta alias Popi, tudnillik Mohai Onye Koszte alias Popi nevü oláhval conversalódot és ivut. Mellyre nézve, officiose leg előlszer erre kérjük a tekintetes Táblát, ne sajnálja az most említett Onye Koszte alias Popit, meg examináltatni, hogy hol mihelly és kikkel járt ide való rabbunkkal irt Petki Sztán alias Many Sztentsukival és hol esmérkedett meg véle. Másodszor arrais méltósztassék a Tekintetes Tábla, Petken és másutis a hol tudnillik az Nemes Táblának szükségesnek tetzeni fog inqvíráltatni, és minékünk mint ezeket in forma probante el küldeni. A mint a Tekintetes Tábla aztotis tudni fogja, mi nemü a Fellséges Királlyi Guberniumnak Kemény Decretumai circulariter Költenek az illyenekben, ezekre nézve kérjük ne sajnálja a Tekintetes Tábla két rendbéli kérésünket menél hamarébb el követni és el küldeni. Várván ebbéli válaszolását penes officiosissimam nostri commendationem persistimus,

Inclytae Tabulae Continuo Judiciariae

obligatissimi servi,

Judicatus Regiae Sedis Rupensis

Rupe 27ma Julii 1784

[Pe verso] Inclytae Tabulae continuo Judiciariae Inclytae Comitatus
Albae Superioris. Dominis Dominis Nobis Singulari
Observantia Colendissimis

Martonfalva

Ex Officio

Praesentatur 29^a Julii 1784

Document nr. [10]

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Strălucită Tablă judiciară continuă,
Domnilor, preaonorabili domni ai noștri, cu
Excepțională considerație !

Întâmplându-se ca în 24 ale lunii trecute iunie, în scaunul nostru, în satul Marcheasa, să fie prins un român cu numele de Petcu Stan alias Manu al Stanciului, care chiar atunci după capturarea sa, în fața judeului regesc de aici și în fața fiecăruia dintre domnii primari, a recunoscut că a făcut parte din grupul cunoscutului tâlhar Petru Moldovan, acum în schimb, în fața instanței, neagă pur și simplu, în același mod, cum că el l-ar cunoaște pe Petru Moldovan. Dintr-o anchetă desfășurată contra lui, reiese chiar și faptul că el, împreună cu acel tâlhar

care în zilele acestea a fost capturat prin comisari în Fântâna și predat în mâna onoratei Table, ca și cu Ion Costea alias al Popii, fugit din Grânari, și anume cu românul pe nume Onea Costea din Grânari, alias al Popii, a discutat și a băut. Având în vedere acestea, cerem cu deosebire în primul rând onorata Tablă să nu precupească a ancheta pe acum amintitul Onea Costea alias al Popii, să reiasă unde, în ce fel și cu cine a umblat, împreună cu tâlharul nostru de aici, menționatul Petcu Stan alias Manu al Stanciului, și unde s-a cunoscut cu el. În al doilea rând, să binevoiască onorata Tablă și la a ancheta în Petecu și în alte părți unde va crede de cuviință și să ne trimită nouă toate aceste rezultate într-o formă concretă. După cum va lua la cunoștință și acest fapt, onorata Tablă, decretele clare ale Înălțatului Guberniu regesc au emis instrucțiuni pentru astfel de situații, iar noi, având în vedere acest lucru, rugăm onorata Tablă a nu întârzia în a urmări și soluționa cât mai repede dubla noastră cerere. Așteptând răspunsurile în acest sens, recomandându-ne ai dumneavoastră îndatorați, rămânem strălucitei Table judiciare continue preobligate slugi, judecătorii scaunului regesc Rupea.

68.

1784 iulie 27, Sibiu

6643

Sacrae Caesareo Regiae, et Apostolicae Majestatis, Archi
Ducis Austriae, Magni Principis Transilvaniae, et Siculorum Comitiss,
Domini, Domini nostri clementissimi nomine !

Illustrissime, Egregii et Nobiles Fratres nobis observande, et Benevoli. Salutem, et Gratiae Caesareo Regiae Incrementum ! Cum ex adnexa Relationi Dominationum Vestrarum circa querelas Michaelis Bachner Incolae Also Idetsiensis Militis exauthorati Augustissimae Imperatori contra Excellentissimos Comites Paulum Haller, et Georgium Korda ratione adeptorum sibi nonnullorum fundorum et pecorum porrectas de dato 30^a Junii exaratae, Investigatione prodeat, eosdem fundos, et pecora non per querulatos Dominos Comites verum per antenatos eorundem ante adhuc plures, utpote 40, usque 60 Annos fuisse occupata; Hinc re jam antiquata existente, ac querulatos directe neque feriente nihil superesse, quam ut querulans ad fundamentum praetensionum Suarum in via Iuris legitimandum invietur.

Dominationibus Vestris ea cum Ordinatione rescribitur, quatenus querulantem super hac dispositione instrui faciant. Sic facturis Altefata Sua Majestatas Sacratissima benigne propensa manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio Cibinii Die 27^a Iulii 1784.

Barro Samuel de Brukenenthal

David Székely Cancellarius
Stephanus Koszta m. pria Secretarius

[Pe verso]

6643 Inclytae Comitatus Albae Superioris
Continuae Tabulae consignandum
Ex officio per Nagy Sellyk
Martonfalvae

[o altă mână]
[o altă mână]
[o altă mână]

Die 10ma Augusti 1784 advenio
praesentatur 18^a Octobris 1784
Numero 69

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

69.

1784 iulie 30, Sibiu

6923

Sacratissimae Caesareae Regiae Apostolicae Majestatis, Archi
Ducis Austriae, Magni Principis Transilvaniae, et Sicularum Comitatus
Domini Domini nostri Clementissimi nomine !

Illustrissime, Egregii et Nobiles, Fratres nobis observande et benevoli.
Salutem et Gratiae Caesareo Regiae incrementum ! Relatum est Gubernio:
Catervas latronum, pro eludendis de eorum interceptione dispositionibus, illud
inter reliqua, invisisse consilium, ut si in partibus Cis-alutam persequerentur,
adminiculo mavis, pro transitu ad Pagum Kirá[lyh]alma constitutae, trans-alutam
transirent, si vero ex hac parte persequerentur, in eodem transitu ad partes Cis-
Alutanes rediunt, committendum proinde.

Dominationibus Vestris duxit Regium Gubernium, ut facta cum Tabula
Districtus Fogaras, jam eatenus instructa, cointelligentia, pro intercipiendis his
latronibus sufficientes ad hunc passum constituent Custodes, transmissosque ne
fors latrones intercipi curent, datis ad Nautas ordinibus, ut si adverterent latrones
ad hunc Trajectum appropinquare, eorum adventum continuo denuncient. Sic
facturis Altefata Sua Majestas Sacratissima benigne propensa manet. E Regio
Magni Principatus Transilvaniae Gubernio Cibiný Die 30^a Iulý 1784.

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator

David Székely m. pria Cancellarius
Stephanus Koszta m. pria Secretarius

Albae Superioris

[Pe verso]

6923 Inclytae Comitatus Albae Superioris Tabulae
Continuae consignandum
Ex officio per Nagy Selyk
Martonfalvae

[o altă mână]
[o altă mână]
[o altă mână]

Die 13^a Augusti 1784 advenio
praesentatur 18^a Octobris 1784
Serotina minis est hujus Decreti exhibitio adeoque
reponatur ad Archivam

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

7013 et 1076

Sacratissimae Caesareae Regiae Apostolicae Majestatis Archi
Ducis Austriae, Magni Principis Transilvaniae, et Siculorum Comit
Domini Domini Nostri Clementissimi nomine !

Illustrissime, Egregii et Nobiles, Fratres nobis observande et benevoli.
Salutem et Gratiae Caesareo Regiae incrementum ! Mittimus in advoluto
Dominationibus Vestris dupplicis ordinis Descriptionis, una complicum
Latronum illorum, qui nuper per Magistratum Coronensem ob sponte confessa
varia latrocinia ultimo supplicio affecti sunt; alia equorum quorundam, una cum
adnexa eidem specificatione rerum apud latrones in sylvis Bölöniensibus
deprehensis repertarum: Dominationes Vestrae proinde in persecutione latronum
juxta communicatam personalem descriptionem serias de interceptione,
securaeque Custodiae fienda traditione eorundem Complicem facient
dispositiones desequento effectu horum relaturae; equorum autem
descriptionem, rerumque specificationem ad omnium notitiam promulgari
facientes, reperibiles damnificatos pro legitimanda seu equorum, sive rerum
furto deperditarum proprietate, subsecuturaque rehabilitatione ad Tabulam Sedis
Háromszék Continuum inviabunt. Sic facturis Altesata Sua Majestas
Sacratissima benigne propensa manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae
Gubernio Cibiny Die 30ª Iulij 1784.

Barro Samuel de Brukenenthal

David Székely m. pria Cancellarius
Stephanus Koszta m. pria Secretarius

Albae Superioris

[Pe verso] 7013 Inclytae Comitatus Albae Superioris Tabulae
Continuae consignandum

per Nagy Sellyk
Martonfalvae

Ex officio

[o altă mână] Die 13ª Augusti 1784 advenio
[o altă mână] praesentatur 18ª Octobris 1784 Nro. 73
[o altă mână] reponatur ad archivam

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Tekintetes Szüntelen Follyó Tábla
Gratiosus Jó Patronus Uraim !

El késvén Relatiomot Szolga Biró Uramhoz administrálni, kívántam az Tekintetes Táblának alázatosan jelenteni, hogy Inspectiom alatt lévő falukban Langudáron és Királyhalmán, az Tolvajok miat az közelebb el mult öt napok alatt semmi ujság nem történt, ottan nem is láttattak, mellyel magamot alázatosan ajánlom kegyes Gratiájóknak maradván

A Tekintetes Táblának

Alázatos szolgálja
Bonjhai Sámuel comissarius

Valdorff Die 1mo Augusti 1784

[Pe verso] Ad Inclitam Tabulam comitatus Albae superioris
Judiciariam humilima Relatio
Martonfalva

Doc. nr. 5007

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8 , cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Onorată Tablă Continuă !
Binevoitori și buni domni stăpâni !

Întârziind cu transmiterea raportului meu către domnul jude, am dorit cu umilință să informez Onorata Tablă că în satele aflate în raza inspecției mele, Langodar și Crihalma, din cauza hoșilor, în apropiatele cinci zile care au trecut nu s-a întâmplat nimic nou, acolo ei nici măcar nu au fost văzuți. Cu care mă recomand cu supunere, rămânând milostivilor binevoitori și Onoratei Table, umilă slugă,

Sámuel Bonjhai, comisar

Méltóságos Gróff Fő Ispány és Praeses Ur !
Tekintetes Szüntelen Follyó Törvényes Tábla
Nékem Kegyes és jó Patronus Uraim !

Nagytságodnak és az Tekintetes Táblának alázatosan jelentem hogy az kezem alatt lévő Processusban az mint az Inspector Comisariusak és az Falus bírák nékem referáltak az Tolvajoknak tsak az hírek vagyon de róllok semmit

sem tudnak referálni mivel sem öket sem pedig semmi patratumokat sem nem láttuk sem nem hallották.

Mellyet midön alázatosan referálnék maradtam
Nagytságnak és az
Tekintetes Táblának

alázatos Szolgája
Szoboszlai Joseff
Retené Processualis Szolga Biró

Bürkös Die 2da Augusti 1784

[Pe verso] Ad Inclitam Tabulam Continuo Judiciariam Comitatus Albae
Superioris Domino Domino Patrono Gratosissimo humilime
Colendissimis Martonfalva

Doc. nr. 5507

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Mărite domnule conte, comite suprem și președinte
Onorată Tablă Continuă Judiciară.
Milostivilor și bunilor mei patroni !

Măriei tale precum și Onoratei Table vă raportez cu umilință că în cercul aflat sub îndrumarea mea, așa după cum inspectorii comisari și juzii satelor mi-au comunicat, despre hoți doar am auzit, dar nu vă putem informa pentru că nici pe ei și nici măcar pe răufăcători nu i-am văzut sau auzit. Ceea ce raportez cu supunere rămânând Măriei tale și Onoratei Table, a dumneavoastră slugă umilă,

Iosif Szoboszlai,
jude nobiliar al cercului Rețiș.

73.

1784 august 2, Metiș

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur !
Tekintetes Continua Tábla
Nékem Gratosus Patronus Uram és jó Uraim !

Jelentem Nagyságodnak és a Tekintetes Táblának hogy ezek alatt az mostan mult ötöd napok alatt semmi ollyas hir az Tolvajok iránt a Circulusomban nem halatott melly alázatos jelentésem mellet maradtam.

Méltóságos Gróff Fő Ispány Urnak
és a Tekintetes Táblának

alázatos szolgája
Türi Joseff
Bollyai Processualis Szolga Biró

Martonfalva 2^a Augusti 1784
Doc. nr. 5507

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Mărite domnule conte, comite suprem
Onorată Tablă Continuă !
Mie binevoitor domn patron și buni domni !

Raportez Măriei tale și Onoratei Table că în aceste cinci zile care au trecut până acum nu s-au auzit nici un fel de știri în legătură cu hoții în cercul meu, pe lângă care raport umil rămân măritului domn conte, comite suprem și Onoratei Table supusă slugă,

Iosif Türi,
jude nobiliar al cercului Buia.

74.

1784 august 2, Paloș

Méltóságos Gróff Fő Ispány és Praeses Ur !
Szüntelen folyó Tekintetes Tábla !
Gratiosus jó Patronus Uraim

Alázatosan jelentem az Tekintetes Táblának hogy ezen az folyt héten az gonosz tévő tolvajokról gonosz tselekedetek ezen Processusban nem történt, itten valo járásról se hallatot, melyet alázatosan kívánok jelenteni, melyel marattam

Nagytságodnak és az
Tekintetes Táblának

alázatos szolgálja
Donáth László
Palosi Processualis Szolga Biró

Palos 2da Augusti 1784

[Pe verso]

Ad Inclitam Tabulam Continuo Judiciariam Comitatus
Albae Superioris humilima Relatio Ex Processus
Palos
Voldorfról Apathi László Ur küdgye Martonfalvára az
Tekintetes Tábla rendelése szerint

Doc. nr. 5007

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Măria ta domnule conte, comite suprem și președinte !
Onorată Tablă Continuă !
Domnilor stăpâni, binevoitori și buni !

Cu umilință raportează Onoratei Table că, în săptămâna în curs, fapte ticăloase ale răufăcătorilor hoți în acest cerc nu s-au petrecut, despre o incursiune în aceste meleaguri nu s-a auzit, ceea ce cu supunere doresc să aduc la cunoștință. Cu care am rămas Măriei tale și Onoratei Table umilă slugă,

Ladislau Donath,
jude nobiliar al cercului Paloș.

75.

1784 august 6, Sânmartin

Inclyta Tabula Continua !
Domini nobis Fratres, et Collegae sing. Colendissimi !

Excelsum Regium Gubernium, vi Decreti sui sub 30ª Junii anni currenti numeroque 5974 ad Tabulam hanc Continuum emanati, ac isthic peramice advoluti gratiose jubere dignitatum est, ut Joannes Moldován Gregarius ex. I. Regimine Altoniano, Centuriaque Regenthal, ad hujus I. comitatus Portionem suam ablicentatus pro 12ª affuturi mensis Septembris Leopolim in Galitia pro celebrandis caestris inomissibiliter reinviatur, expensasque ei in proprio ferendas esse declaretur, Quia vero praefatus Miles in dicta Possessione Sard perquisitus ad Portionum Hejesfalva ejati Incliti Comitatus ingremiatam transmigrasse referatur, officiose requirendam duximus praelaudatam Tabulam Continuum, quatenus advoluti Gratosi Gubernialis Decreti complementum procurare, ac super effectu, tam ad Excelsum Regium Gubernium referre, quam etiam nos peramice certiores reddere haud gravatim velit; In reliquo singulari venerationem persistimus

Inclitae Tabulae Continuae

obligatissimi servi Fratres et Collegae

Tabula Comitatus de Küküllő Cont. Jud.

Samuel Domokos m. pria

J. Praeses

Szent Márton Die 6^a Augusti 1784 Sigismundus Nagy vicenotarius

Inclytae Tabulae Albae Superioris

[Pe verso]

Inclytae Tabulae continuae Incliti Comitatus
Albae Superioris, Dominis Fratribus et Collegis
Nobis colendissimis
Ex officio
per Mediam

Martonfalva

[o altă mână]

Praesentatur 24^a Augusti 1784
Referendarius Dominum Simon Boer
Relatur 25^a ejusdem

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr.8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

76.

1784 august 8, Bârghiș

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur !
Tekintetes Continua Tábla
Gratiosus Patronus Uraim !

Alázatosan referalom a Tekintetes Táblának hogy Circulusombeli
Inspector Comissariusok most ezen öt nap alatt a Tolvajokrol semmit nem
referáltak, sohult magakat ki nem ütötték, melyeknek commissiójával marattam

Nagyságodnak,
A Tekintetes Táblának

alázatos Szolgája
Kotsis Joseff Bürkösi
Bocessualis Szolga Biró

Bürkös 8^{ia} Augusti 1784

[Pe verso] Ad Inclitam Tabulam Continuo Judiciariam Comitatus Albae
Superioris Domino Dominis Patrono Gratiosissimis
humilima Colendissimos

Martonfalva

Doc. nr. 5507

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Mărite domnule conte, comite suprem !
Onorată Tablă Continuă !
Binevoitori domni stăpâni !

Cu umilință raportează Onoratei Table că comisarii-inspectorii din cadrul
cercului meu, acum în aceste cinci zile, nu au raportat nimic despre hoți, aceștia
nu s-au arătat nicăieri, cu care comunicare am rămas Măriei tale și Onoratei
Table supusă slugă,

Iosif Kotsis,
jude nobiliar al cercului Bârghiș.

Inclyta Tabula Continua,

Domini Nobis Colendissimi !

Tametsi nulla pronunciatum, Latronum his in Locis observentur vestigia, nihilominus quia etiamsi qui illorum essent, facillimum esset, in Trajectu Királyhalmiensi eosdem et observare, et intercipi curare, indigitante id ipsum ordinatione Guberniali; Donec proinde uberiores aliis in Locis explorare possemus eo[run]¹dem existentiam, ne gravetur Inclyta Tabula efficaces ad Trajectum alutanum Királyhalmensem dare Dispositiones, ut Custodes ibidem, qui, si quid tale animadverterent Nobis propinquioribus, et mediis eum in finem provisus nunciarent, constituentur; Quibus in reliquo condigno respectu, manemus Inclytae Tabulae Continuae

obligatissimi servi

C. Josephus Béldi m. pria

Stephanus Fogarasi ord. Notarius m. pria

Fogaras Die 21^a Augusti Anni 1784

[Pe verso]

Fogaras

Inclytae Tabulae, Inclyti Comitatus Albae

Superioris Continuae; Dominis nobis colendissimis

Ex officio

Martonfalva

Orig., A.N.D.J.C., Fd Comitatus Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

¹ Ruptură în text.

Tudja e a Tanu

1^a Hogy Nemes Felső Fejérvármegyei Szász Veszszödi Jobbágy lakosok magokat katonáknak kívánták volna fel irattatni, s ha igen

2^a Hol, kik és ki által irattatták fel magokat, nevezze meg a Tanu

3^a A ki fel írta mi okból vagy parantsolathból tselekedte, kik requirálták leg elébb, hogy fel írja őket

4^a A fel íratásnak alkalmatosságával, vagy az előtt és annak utánna kik mit beszéltenek ezen conscriptioról a Jobbágyok közül. Volt e valaki közüllök valahová kövedségbe, és kiket tapasztalt inditoinak lenni. Mi ok vitte réa őket hogy magokat felirattassák cum omnibus congruis circumstantiis.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitatus Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

Dacă ştie martorul

1. Dacă locuitorii iobagi din Veseud situat în nobilul comitat Alba de Sus ar fi vrut să se conscrie ca militari şi dacă da

2. Unde, cine şi prin intermediul cui s-au conscris, martorul să-i numească

3. Cine i-a conscris, din ce motiv şi la ordinul cui l-a făcut, cine a cerut pentru prima dată să fie conscris

4. Cu prilejul conscrierii sau înainte şi după, cine ce a vorbit despre conscripţiile din rândul iobagilor. A fost careva dintre ei în vreo delegaţie şi cine au fost iniţiatorii. Ce i-a determinat să se conscrie cu toate detaliile să se raporteze

79.

1784 august 27, [Veseud]

Anno 1784 Die 27^a Mensis Augusti

Mathias Veber Parochus Szász Veszszodiensis Luteranus Annorum 58

Fatetur ad 1^m Tudom bizonyoson hogy az utrizált lakosok kívánták s kívánnák magokat Katonáknak fel irattatni mert ad 2^{dum} Hozzám jöttek és általlam iratták fel magokat magam házomnál. Ad 3^m Semmi parantsolatom feliratásokról nints s nemis volt hanem ez előtt kevés idővel azon alkalmatossággal midőn az Mestert házomnál az egész falu jövődre meg fogatta volna az mostani lármához képest ökis fel zúdulván el végezték hogy valakit közzüllek el külgyenek egy olyan helyre az holott az illeten Conscriptioknak ki tételekről tudakazdnának, és ha jó ki menetelét látnák tehát ökis magokat Conscribaltatnák aminthogy egy Mechel Boldesch nevezetű embert a falu elis küldött éppen Gergellyfájára és minthogy az Gergellyfaiok már az előtt magokat fel irattok az oda való szász Papok Formularetis hozott, a melly szerint énis osztán az falunak fele részit Conscribáltam s szándékozom hátra lévő részitis Conscribálni nevezetesen pedig az falusiak közzül ki hozta elő ezen dolgot elsőbben nem emlékezem, eddig pedig kiket Conscribáltam azoknak Tabellája még kezemnél vagyon ugyan de ki nem adom, mert nem tartozom velle s senkinek semmi rosszszat nem cselekedni véle effelet. Ad 4^m Ezen Conscriptioról egyebet nem beszéllettek az Falusiak hanem az felyebb nevezet, egybe gyűlések alkalmatossággal közönségesen beszéllették hogy Conscribaltatván magokat, ökis, mint más falubeliek Károlyvárra viszzik az Conscriptiot s ot meglátták mire mehetnek véle a mint

vettem észre pedig nem egyéb ok vitte őket ezen Conscribáltatásra hanem látván más falubeliectől ezt gondolván hogy valami könnyebbséget nyernek velle ökis igyekeztek magokat Conscribáltatni.

[Pe verso] Investigatio contra Parochum Szász Veszszödiensis
Citatoria est. Expeditur
Fasc. 16 nro. 1038
Die 27ma Augusti 1784
1792 Novo Archivo numero
1369

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

Mathias Weber, parohul luteran din Veseud, în etate de 58 de ani

La 1 a declarat: 1^m Ştiu cu siguranţă că numiţii locuitori au dorit să

se conscrie ca militari căci ad 2^{dum} la mine au venit şi eu i-am conscris la casa mea. Ad 3^m Nu există nici un ordin despre conscrierea lor şi nici nu a fost, ci cu puţin timp în urmă cu prilejul noilor tocmeli ale magistrului de şcoală efectuate la casa mea în prezenţa întregului sat s-au raliat şi ei la tulburările de acum şi au dispus să trimită pe cineva din rândul lor într-un loc în care să se poată interesa de mersul conscripţiei şi dacă o consideră pozitivă să se înscrie şi ei; după care au şi trimis pe un anume Michael Boldesch la Ungureni – care s-a conscris deja mai înainte – şi a adus de la preotul sas de acolo formulare după care şi eu apoi am conscris jumătate din sat, intenţionând pe mai departe să conscriu şi cealaltă jumătate, dar nominal să menţionez pe cel care a început acest lucru dintre săteni, nu-mi aduc aminte. Tabele cu cei pe care i-am conscris până cum se află încă la mine, dar nu le voi da din mână, căci nu mă văd obligat prin atribuţiile mele şi prin ele nu am făcut un rău nimănui. Ad 4^m Despre conscripţie ţăranii nu au vorbit decât cu prilejul adunării lor mai sus menţionate, când au afirmat că în urma conscrierii lor şi tabelele efectuate vor fi duse la Alba Iulia, ca şi ale altor sate, iar acolo vor vedea ei la ce se va ajunge; din câte am văzut nu altceva i-a determinat să se conscrie decât exemplul altor sate şi gândul că prin conscriere să uşureze ceva din greutăţile lor.

Anno 1784. Die Augusti in Possessione Martonfalva instituitur examen Benignum Captivi Juon Koszsza alias al Popii Mohaiensis hunc in modum

Quastiones

1ma Hová való vagy ?

2da Kinek hívnek és ki fia vagy ?

3ta Hány Esztendeje hogy lakhelyedről el távoztál ?

4ta Házas vagy-e ?

5ta Hát minekutánna el távoztál házadrol, hol jártál az alatt az idő alatt ?

6ma Hát Petri Sztán a lui Mány Sztántsukát esmeredé, és ha ismered hol esmérkedtél meg velle és rajta Kivül Kikkel jártál még velle együtt ?

Responsiones

Ad 1um Mohai ezen Nemes Vármegeyi vagyok.

Ad 2um Juonnak hívnek és vagyok fia Mohai Myihaj a Iuj Bukur Koszsztának, ki testvér Drégits Kosztyával.

Ad 3um Mintégy 12 Esztendeje hogy el távoztam.

Ad 4um Házas voltam de mind az két feleségem megholt, az edgyiktől maradott egy léányom az ment férjhez az Onya Korkodél fiához Mátéhoz, Mohában, az másiktól maradott egy fiatskám mintegy 7 esztendős, ez egynéhány juhaim mellett vagyon az Bartza Vidéken Szetseleni Kokonu Zaré nevezetű Boernal.

Mind az két feleségem Hidegkuti lévén, ugy mint az első Maria a Stéfán Roská léánya, a második Ana az Juon Jonha léánya, mind ottan laktam mind addig mig utolssori feleségem most három esztendeje meg holt, és ugy mentem Szetselbe bátsnak az fennebb nevezett Kokon Zaré nevezetű Boérhoz, holott az hideg lelésben esvén sokáig nyomorogtam, melyből alig gyógyúlván fel, egy kis vakarásbol lábaim ki sebesedtek; fellyebb nevezett gazdántól el jöven Brassoban mentem gyógyittatásom végett egy Borbélyhoz, de nem segithetvén, onnan mentem Földvárra egy orvos Aszszonyhoz, az sem segilthetvén, megint Hidegkutra jöttem holott elis fogtak egy Hévízi Nemes ember és egy Voldorfi a mint mondgyák, de neveket nem tudom.

Ad 6um Sztanu Iuj Mány Sztántsukát egyébként nem esmérem hanem midön én magamot Földvárt gyógyittattam, Pálosi Andris Jozsának elveszvéen egy Kantza lova, minthogy veje fiával Sztánnal edgyütt voltanak ottan Földvárt, és ottan esmerkedtem meg Mány Sztántsukával velle lévén fijas.

7me Hát az Turzonban lévő fogadónál midőn az Köhalmi szász meg Kergettetett, mitsoda emberek kergettéke meg és mit tsináltak nékie ?

Ad 7ma Magamis azon idő tájban köhalmi sokadalomban lévén, ottan az Turzonban lévő fogadóhoz bé mentem vala egy ital Bort innya masokkal edgyütt, hova is el jött vala azon Köhalmi szász is, de az ajton nem jöve bé, meg látván pedig azon szászt ugyan Köhalmi Sztán nevezetű Ménes Pásztor, ő tudja mitsoda okból utánna mené, kinn mit tsinált vélle nem tudom, mert én a házból ki nem mentem, elég hogy bé jövén azon Sztan nevezetű Ménes Pásztor a Házban, nevet vala.

Doc. nr. (10)

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Anul 1784. Anchetă instituită în cercul Metiș contra captivului Ion Costea alias al Popii din Grânari după cum urmează:

Prima: De unde ești de loc?

La prima: Sunt din Grânari, din acest nobil comitat.

A doua: Cum te cheamă și al cui băiat ești ?

La a doua: Mă cheamă Ion și sunt fiul lui Mihai al lui Bucur Costea din Grânari, care e frate cu Drăghici Costea.

A treia: De câți ani ai plecat din locul tău natal ?

La a treia: am plecat cam de 12 ani.

A patra: Ești căsătorit ?

La a patra: Am fost căsătorit de două ori, dar ambele neveste mi-au murit, de la una mi-a rămas o fată care s-a măritat în Grânari, cu Matei, băiatul lui Onea Corcodel, iar de la cealaltă mi-a rămas un băiețel cam de 7 ani, care, împreună cu câteva vite ale mele, se află în Țara Bârsei, la un boier pe nume Coconu Zare din Săcele.

A cincea: După ce ai plecat de acasă, unde ai umblat în tot acest timp ?

La a cincea: ambele neveste ale mele fiind din Fântâna, prima fiind Maria, fata lui Ștefan Roșca, a doua Ana, fata lui Ion Ionea, am locuit tot acolo, până atunci până când ultima mea nevestă mi-a murit acum trei ani, și așa am plecat la Săcele ca păstor la mai sus numitul boier, Coconu Zare. Acolo căzând într-o răceală, am zăcut mult timp, de-abia vindecându-mă, dintr-o mică mâncărime picioarele mi s-au umplut de răni. Plecând de la stăpânul meu amintit mai sus și venind la Brașov, pentru a mă vindeca, m-am dus la un chirurg, dar acesta nefiindu-mi de ajutor,

am plecat de acolo la o femeie vindecătoare în Feldioara. Nici aceasta nefiindu-mi de ajutor, am venit din nou în Fântâna, unde am și fost prins, după cum se spune, de un nobil din Hoghiz și de unul din Văleni, dar numele lor nu le cunosc.

A șasea: Dar pe Petcu Stan a lui Manu Stanciu îl cunoști, iar dacă îl cunoști, unde te-ai cunoscut cu el și în afară de el cu cine ai mai umblat, împreună cu el ?

A șaptea: Dar la hanul aflat în Turzun, când sasul din Rupea a fost gonit, ce fel de oameni l-au gonit și ce i-au făcut sasului ?

La a șasea: Pe Stan al lui Manu Stanciu de-altfel nu-l cunosc, doar în timp ce mă tratam la Feldioara, lui Andrei Ioja pierzându-i-se o iapă, aflându-se acolo la Feldioara împreună cu Stan, ginerele său, acolo am făcut cunoștință cu Manu Stanciu, cu el fiind și băiatul său.

La a șaptea: Și eu aflându-mă în acea perioadă la târgul de la Rupea, acolo am intrat împreună cu alții la hanul aflat în Turzun, ca să beau o cupă cu vin. Acolo a sosit și acel sas din Rupea, dar nu a intrat pe ușă înăuntru. L-am văzut însă pe numitul Stan, de asemenea din Rupea, herghelegiu, mergând după sas, el știe din ce motiv. Ce a făcut cu el afară nu știu, pentru că nu am ieșit din încăpere, doar atât că intrând înăuntru din nou, numitul Stan, acel herghelegiu, era vesel.

81.

1784 septembrie 28, Sibiu

6607

Sacrae Caesareo Regiae Apostolicae Majestatis Archi Ducis
Austriae, Magni Principis Transilvaniae et Siculorum Comitit
Domini Domini nostri clementissimi nomine ! Tabulae
Comitatus Fogarasiensi intimandum !

Supplex Libellus Communitatis pagi Rukkur, diversa querelarum momenta continuae in advoluto exemplo communicatur C. Tabulae ea cum ulteriori declaratione, et ordinatione, quatenus relate ad ea, quae Supplices contra Officiolatum Nagy Sinkensem Nobiles item Apáti et Ujvárosi exponunt, quaeve jam antehac quoque investigata, et pro infundatis comperta sunt, ipsique Supplices ad viam Iuris relegati existant, quod autem cymbam super fluvio Aluta prohabitam attinet, committi Dominationibus Vestris, ut supplicantium expositionem, audito etiam querulato Officiolatu Dominali Szombatfalvensi indagari curent, illisque pro justo et aequo subveniant; Respectu duorum Incolarum vero Zétán Dacha et Onye Popi, quos publicis oneribus subijci eadem Communitas Supplicat, ad Dominationum Vestrarum pertinebit partes, memoratos duos Incolas, nisi ipsis ex tenore Legum, et Altissimarum ordinationum exemptio competeret, publicis oneribus aequaliter ferendis subijce

iisdem Supplicantibus intuitu filii Iuon Mihailla, quem in munere Ecclesiastico conformandum flagitant ad concernentem Dominum Episcopum inviatis. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio. Cibinii Die 28ª Septembris Anno 1784

Barro Samuel de Brukenthal Gubernator

David Székely m. pria Cancellarius

Anton Horváth Secretarius p. pria

[Pe verso]

6607 Tabulae Continuae Inclytae Comitatus

Fogaras consignandum

Ex officio

Martonfalva

[o altă mână]

praesentatur 20^a Octobris 1784 Nro. 88

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

82.

1784 octombrie 15, Odorhei

Méltóságos Feő Ispány Ur,

Tekintetes Nemes Continua Tábla

Méltóságos Ur, Kedves Atyámfiai !

Tudva vagyon a Méltóságos Ur, és a Tekintetes Tábla előtt, minémü példátlan és minden keresztény szívet felettéb érzékeny fájdalommal sértő kegyetlenséggel a fel lázzadott Rébellis dühösködő Oláh Nép édes Hazáknak nevezetes részeit fel praedálta, annak Nemessebb lakossait öszve rontotta, fel kontzolta Istennek, Hazáknak, Nemzetek, és Természet Törvényyeinek lábok alá való tapodásával, és az Királyi Fellségnek nagy meg bántodásával. Melynek meg előzésére értettük Felséges Urunknak a Vitézljő rendekhez tett édes Atyai rajtunk könyörülő kegyelmes Parantsolatit, azon dühösködő fene Nemzettségnek leg job moddal lehető meg zabolásása iránt: tettünk miis Vár Megyénkben az Felséges Királyi Gubernium Parantsolataival meg, edgyezőleg oly Rendeléseket, hogy ha azon veszedelmes pártos szövetséget továbbrá harapozni, vagy közelebbről fel támadni tapasztalnok, tehát tehetségünk szerént minden módon ellenne álhassunk. Melyet oly véggel kívántunk Atyafiságoson jelenteni a Méltóságos Urnak és a Tekintetes Continua Táblának, hogy mivel, azon Nemes Vár Megye közelebből érzi, és láttya azon veszedelmeket, ne terheltelessék minket az iránt voltaképpen tudósítani, és ha azon veszett indulatu ártalmas Népnak többreis igyekező gonosz szándékát tapasztalná (a mint ez közönségessé lett mi előttünk bizonyos tudositásokból), tehát ekkor magais a Méltóságos Ur és a Tekintetes Continua Tabla azon Nemes Vár Megyében oly rendeléseket tenni, hogy ha a szükség ugy hozná, meg edgyesült szível, erővel, akarattal, és értelemmel Hazáknak védelmit munkálhassuk, és az közönséges gonoszt el

távoztathassuk. Mert hogy egymást egyenlő képpen mindnyájan oltalmazzuk, arra minket nem tsak Felséges Királyunkhoz való tökéletes Hivségünk, nem tsak az Isteni és felebaráti szeretet kénszerittenek, hanem Hazánknek törvénnye szerént az Három Nemzetségnek egyben köttetett, és Hittel egymás oltalmára meg petsétlett edgyesüléseis kötelez, annyival is inkább mivel láttyuk azon gonosz tevőknek annyira lett meg átalkodását, hogy már fertelmes undok fegyvereket és kezeket a Császári Hadi Néptől is nem Kéméllik, sőt hová tovább, mind gonoszabb szándékkal az ég és Föld ellen támadni bátorkodnak, illik tehát a gonosznak el távozására egyenlő szívvvel a szükséges készületeket meg tenni. Melyről ottan ottan Atyafiságos tudósittását a Méltóságos Urunk és a Tekintetes Continua Táblának el várván egész indulattal maradunk a

Méltóságos Feő Ispány Urnak és a
Tekintetes Continua Táblának

Igaz Attyafiai el kötelezett szolgálai
Sándor László Feő Ispány m.p.
Török Ferencz Vice Notarius m.p.

Udvarhely Die 15^a Xbr.
A. 1784

[Pe verso] Tabla Comitatis Udvarhely
Illustrissimo Domino Georgio Andreae de Roszenffeld
Sacrae Caesareae Regiae et Apostolicae Magistratis
Inclyti Comitatus Cibiniensis Supremo comiti, et ejusdem
Inclyti Tabulae Continuae Dominis Fratribus nobis
Colendissimis Cibinium

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte judiciare.

Mărite domn comite suprem !
Onorată nobilă Tablă Continuă !
Mărite domn, dragi rude ale noastre !

Încunoștiințat fiind Măritul domn și înaintea Onoratei Table, în ce chip nemaiîntâlnit, neîndurător și nemilos, care provoacă durere asupra tuturor inimilor creștine mai sensibile, răsculatul și rebelul neam românesc a prădat părțile mai importante ale patriei noastre dragi, pe locuitori și mai ales pe nobili i-a decimat, a călcat în picioare și distrus pe Dumnezeuul nostru, Patria, Națiunile și Legile noastre naturale și a provocat Înălțimii sale regale mari daune. Fapt pentru evitarea căruia am înțeles ordinul milostiv și îndurător înaintat de Înălțatul domn, bun părinte, bravelor noastre stări în legătură cu înfrângerea cât mai grabnică a acelei națiuni furioase și îndrăcite. Am dat și noi, în comitatul nostru, asemenea ordine, în consens cu ordinele Înaltului Guberniu Regal ca

dacă acea periculoasă și părtinitoare asociere își continuă fărădelegile sau, mai mult, constatăm că încearcă să se revigoreze și să atace din nou, să ne opunem deci în toate chipurile și după posibilitățile noastre. Lucru pe care, la urmă, îl dorim cu dragoste părintească a-l raporta Măritului Domn și Onoratei Table Continue. Anume dacă acel nobil comitat consideră necesar și observă acele pericole, să nu precupețească efortul de a ne anunța propriu-zis în acest sens și dacă constată în continuare intenții răufăcătoare iminente ale acelui popor cu porniri pierzalne (fapt cunoscut public din informări sigure aduse la cunoștința noastră), deci atunci dumneavoastră, Mărite domn și Onorată Tablă Continuă, în acel nobil comitat să dați asemenea dispoziții că, dacă împrejurările o cer, cu inimi, puteri, voințe și gânduri unite să purcedem la apărarea patriei noastre pentru a putea înlătura răul comun. Pentru ca împreună, în chip egal, cu toții să ne protejăm, la aceea trebuie să ne oblige nu numai credința deplină în Înălțatul împărat, nu numai iubirea față de Dumnezeu și față de aproapele, ci ne obligă și unirea celor trei națiuni conform legilor patriei noastre, înțelegerea pecetluită cu credință în scopul protejării tuturor, cu atât mai mult cu cât observăm transformarea în așa măsură a acelor răufăcători, încât deja nu își feresc armele și mâinile înspăimântătoare și dezgustătoare în fața trupelor imperiale, ba, chiar mai mult, cu intenții tot mai pizmașe, cutează să atace împotriva cerului și pământului. Trebuie, deci, ca pentru înlăturarea răufăcătorilor să facem pregătirile necesare cu inimile unite. Despre care fapt așteptăm de acolo încunoștiințarea părintească a Măritului nostru domn și a Onoratei Table Continue, rămânând cu întreaga voință, Măritului domn comite suprem și Onoratei Table Continue, adevărate rude și slugi devotate

Ladislau Sándor, comite suprem m.p.

Francisc Török, vicenotar m.p.

83.

1784 octombrie 18, Făgăraș

Méltóságos Fő Ispány Ur,
Igen Gratosus Patronus Uram !

A Méltóságos Daniel Familiának egy darab Erdellyit árendára birván az Also Rákosi Határnak szomszédságában a Sombori Communitás, azon erdőre a Méltóságos Gróff Bethlen János Ur ö Nagysága Erdellyin vagyon által menő bizonyos jó Utunk, melly uton a fijám menvén tüzi fáért, az Udvar Birótól Erdő pásztortól megzálogoltatott, magam személylesen által mentem Rákosra, az ö Nagysága Curiájának gondviselőjéhez, a Tisztelt Szolga Biró Ur praesentiájában Kérvén magam portékáját, lántzomot és fejszemet; házából ki igazított, iterato mégis instaltem, akkor házából ki hajtot, páltzát ragadván fejemet bérontotta azt mondván hogy ö Kegyelmének Nagyságod se parantsol azon Curiában, melly

tselekedete Nemes Házánk Törvényei ellene vagyon, nem elégelte hogy engemet talpig vérben Kevert, a mint mostis köntösömön máigis tetzik; sőt a Curialis Tömlőtzbén tétetni akart minemü törvénytelen potentiat sem Isten, sem pedig Haza Törvénye nem fogja meg engedni, ezen erőszakos tselekedetét, pedig a Tisztelt potentiarus és quaerulatus Urunknak fenn álló számos bizonyságokkal, emberséges emberekkel bocealhatom, minemü vérben borult állapotomot és keserves szenvedésemet, fájdalمامot elszenvednem talán a Nagyságod Grátiája sem fogja megengedni, és ugy gyalázatomotis semmiben hagyonom éppen lehetetlen.

Melly alázatossággal instálom azért Nagyságodat, méltóztassék kegyesen engemet informálni, hogy per Curtam dolgom igazitathassék utat mondani, és mutatni, mitévös legyek arról parantsolni, vagy pedig nékem plenarie Contentumot igasságom mellett tétetni. Mellyet az Istenis megfizet, én pedig vagyok

A Méltóságos Fő Ispány Urunknak

Alázatos engedelmes szolgája

Sombori Fényes János

[Pe verso] A Méltóságos Fő Ispány Urhoz Méltóságos Ahlefeld Urhoz ö
Nagyságához Nemes Fogaras Vármegyei Fő Ispányához nagy
Kegyességü Patronus Urához alázatos Memorialissa a benn
irt Supplicanssnak Sombori Fényes Jánosnak

Dominus Ord. Judex Nobilium Statum ac veritatem expositionis hujus cum
concernente vice Judicarium quantocyus genuine investiget et me, penes
remissionem huius desuper circumstantialiter informet. Fogaras.

Die 18 Octobris 1784

Michael Ahlefeld m.p.

Supremus Comes

Praesentatur

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Mărite domn comite suprem !

Prea binevoitor domn stăpân !

Luând în arendă comunitatea satului Jimbor o bucată de pădure, în vecinătatea hotarului Racoşului de Jos, de la mărita familie Daniel, drumul cu siguranţă bun spre acea pădure trece prin pădurea Măritului domn baron, Înălţimea sa Ioan Bethlen, pe care drum băiatul meu mergând după lemne de foc, a fost oprit de pădurarul judelui Curţii, care i-a zălogit lucrurile. Eu personal am trecut pe acolo spre Racoş, ducându-mă la înălţimea sa, administratorul curţii, unde, în prezenţa onoratului domn jude, mi-am cerut înapoi bunurile,

lanțul și securea. Dându-mă afară din casa sa, eu totuși am insistat din nou, iar atunci m-a azvârlit afară din casă, lovindu-mă cu un băț și spărgându-mi capul, spunând că nici măcar Măria ta milostivă nu dă ordine în acea curte, faptă care contravine legilor nobilei noastre patrii. Nesatisfăcându-l bătaia care mi-a administrat-o, umplându-mă de sânge până la tălpi, ceea ce și acum se observă pe hainele mele, a vrut, chiar mai mult, să mă închidă în temnița curții ca pe un oarecare nelegiuit. Nici Dumnezeu și nici Legea patriei nu va îngădui fapta sa violentă și deși în fața onorațiilor și puternicilor domni plângerea pot să o susțin cu numeroase dovezi, în fața unor oameni de omenie pot să-l dovedesc, dar situația mea de bătut până la sânge și starea mea necăjită, precum și durerile suportate nu le va putea permite Măria ta milostivă și în acest fel a tolera umilirea mea este chiar imposibil.

Cu adâncă umilință insist de aceea Măriei tale, rugându-vă să binevoiți cu milostenie a mă informa și a-mi spune în ce fel micul meu caz să se aranjeze pe o cale bună și a-mi arăta și dispune în legătură cu aceasta ce trebuie să fac pentru a-mi da satisfacție în conformitate cu deplul meu adevăr. Faptă pe care și Dumnezeu o va răsplăti, iar eu rămân Măritului domn comite suprem umilă slugă supusă,

Ioan Fényes din Jimbor

84.

1784 octombrie 21, Odorhei

Illustrissime Domine Supreme Comes
Inclyta item Tabula Continua
Domini et Fratres Nobis Colendissimi

Atyafiságos Jelentésünkre tenni nem terheltetett Attyafiságos válaszáat a Méltóságos Fő Ispány Urnak, és a Tekintetes Táblának, hasonló Attyafiságos indulattal el vettük, melyből nagy vigasztalással értyük az Méltóságos Fő Ispány Urunk és a Tekintetes Táblának szorgalmatos Rendeléséit, és Subsztitutus Vice Ispány Steinburg Urunk az töllünk jelentetett Falukban (Fejéregyházán és Hejasfalván), téendő Invesztigatiojat és az ki nyilatkozando Gonoszok meg zabolására intézett szándékát, akiis a szükségeseb környül állásokban ha minket, akár mibenis meg tanálni nem terheltetik, ki telhetőkben részünkről lehető jelenlételünkkel szolgálattýára lenni el nem mulattýuk. Az Militaris assistantianakis kérését az Méltóságos Fő Ispány Urunk, és a Tekintetes Táblának annyivalis szivesebb indulattal köszönjük mivel az fenn irt Falukban az vitézlő Rendnek jelenlétit igen szükségesnek itélyük mind addig, még a zenebona végképpen el nem csendesedik. Ajályuk továbbrais magunkot az Méltóságos Fő Ispány Urunk és a Tekintetes táblának Atyafiságos szeretetiben, és Kérjükis hogy ne terheltessenek velünk az szükségesebb tudósittásokat

közleni, müis örömknek fogjuk tartani ha miben Attyafiságos indulatunkot az egymás között lehető meg egyesülésben közönségesse tehetyük.

In reliquo debito venerationis Cultu persistimus

Ilustritatis Vestrae

Inclytae item Tabulae continuae

Obligatissimi servi fratres

Ladislaus Sándor Suppremus Comes m.p.

Franciscus Török vice notarius m.p.

Udvarhely 21^a X^{br} 1784

[Pe verso]

Illustrissimo Domino Michaeli ab Ahlefeld, Sacrae Caesareo
Regiae et Apostolicae Majestatis Inclyta

Comitatus Fogaras Supremo Comiti, necnon Ejusdem
Comitatus Tabulae Continuae, Dominis et Fratris Nobis
peculiariter Colendissimis

Ex Officio

Fogaras

Praesentatur Die 23^{ia} X^{br} 1784

Tabulae Continuae Comitatus Udvarhelyi pro factis intuitu
Fejéregyhaziensium et Hejasfalvensium dispositionibus
grates refert

Expediatur Die 26.Xbr. 1784

Doc. nr. 367

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Preastrălucite domn comite suprem !

De asemenea strălucită Tablă continuă !

Prea onorații noștri domni și frați !

La raportul nostru frățesc nu ați întârziat, Mărite domn comite suprem și onorată Tablă, a da un răspuns frățesc pe care cu aceeași frățietate l-am preluat și din care cu mare îmbărbătare am înțeles conștiinčioasele dispoziții ale Măritului nostru domn comite suprem și ale onoratei noastre Table, cum că domnul nostru vicecomite substitut Steinburg are intenția de a ancheta satele raportate de noi (Albești și Vânători) și de a potoli răufăcătorii declarați, iar dacă consideră necesar a ne afla prin preajma lui și nu precupețește a ne chema în completarea misiunii sale, din partea noastră nu vom întârzia a ne pune la dispoziția lui cu posibila noastră prezență.

Mulțumim Măritului nostru domn comite suprem și onoratei noastre Table pentru cererea privind asistența militară, cu o plăcere cu atât mai mare cu cât considerăm că, în satele amintite mai sus, prezența bravei armate este prea

necesară până atunci până când tulburările nu s-au sfârșit de tot. Ne recomandăm în continuare dragostei frățești a Măritului domn comite suprem și a onoratei Table și cerem chiar a nu ezita în a ne transmite nouă informațiile necesare, pe care le vom primi cu bucurie pentru că, prin aceasta, intențiile noastre frățești privind posibila colaborare între noi le putem face cunoscute.

În continuare, rămânând îndatorat în admirația Luminăției voastre și de asemenea a strălucitei Table Continue,

Supusul frate îndatorat

Ladislau Sándor, comite suprem m.p.

Francisc Török, vice notar m.p.

85.

1784 octombrie 28, Sibiu

9575

Sacratissimae Caesareo Regiae et Apostolicae Majestatis Archi Ducis Austriae, Magni Principis Transilvaniae, et Sicularum Comitatus, Domini Domini nostri clementissimi Nomine Tabulae Inclytae Comitatus Fogarasiensi, cum parte Albae Superioris conjuncti Intimandum !

Querulosa Incolarum Pagi Kolum contra severitatem novi Procesualis Vice Iudicis Nobilium isthic facta Expositio mittitur Dominationibus Vestris ea cum Ordinatione, ut Vice Officiales intra debitae moderationis Limites continere noverint. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio Cibiny die 26 Octobris 1784.

Baro Samuel de Brukenthal Gubernator

David Székely m. pria Cancellarius

Adam Veres m. pria Secretarius

[Pe verso]

9575

Tabulae Continuae Comitatus Fogaras cum parte Albae Superioris conjuncti consignandum

Ex officio

Fogaras

[o altă mână]

praesentatur 14^a Novembris 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

86.

1784 octombrie, Făgăraș

Méltóságos Feő Ispány Ur,

Nagy Kegyességü Patronus Ur !

Nem Kitsiny Kárunkot, méltatlan és Törvénytelen szenvedéseinket, mindennapi serttholátásunkot nem szenvedhettvén, kényszerített kitsiny

Communitasunk Nagyságodhoz alázatos Instantiája által folyamodni, az eránt: hogy lévén a Méltóságos Daniel familiának Erdélye, Méltóságos Groff B. Bethlen János Ur ö Nagysága Also Rákosi Erdellyivel Conterminalva, emberi emlékezettől és majd örök időkből fogva a Sombori communitas bizonyos summa pénzig arenda szerent birta, tüzi fa nélkül szükölködvén, de nevezetes az, hogy a nevezett erdő advicinálva lévén a Méltóságos említett Groff Ur ö Nagysága Erdellyenek, egy igen kitsinyi helyen, a Méltóságos P.B. Bethlen János Ur ö Nagysága erdellyin bizonyos jó uton kelletik által mennünk, holottis mind ez ideig nemis impediante bátorságos járatunk volt, de mostanában az ö Nagysága Also Rákosi Curiájának Gondviselője talán privata injuriától viseltetvén azon kitsiny helyen által menetet ö nem enged, noha az igaz úton való sáral és a vízzel való elep mindennel köt, sőt ha történetből iga vonó baromunk az ö Nagysága Falujának határára által mentenek, minden marhát egy egy Márvásra büntetett, megesettis azis, hogy a Sombori határral [...] a sertések az Also Rákosi határra, által szaladván minden sertésért 30 pénzt vett a Tisztelt Gondviselő ö Kegyelme, némellyikünknek azon fenirt utról zállagját elvétette, ha mikor kérte a kérőt megverte, mellyért instantiánkot a Tisztelt fő Biró Urunknak nyujtottuk, de semmi válaszungk nintsen. Azértis:

Alázatosan instállyuk Nagyságodot, méltóztassék Nagyságos Tisztelt gondviselő Urunk, ö Kegyelmet regulazni, hogy illy törvénytelen mulatakat ne tegyen, e mellett abbanis modot találni hogy el arendált erdönkben eddig volt szabadságunk szerént bátorságos által menetelt engedtessek. Várván a Nagyságod Kegyes Gratiáját maradunk

A Méltóságos Fő Ispány Urnak

alázatos szegény szolgálai a
Sombori Communitás tagjai

[Pe verso]

A Méltóságos Fogaras Vármegyei Fő Ispány Urhoz,
Méltóságos Ahlefeld Urhoz ö Nagyságához igen Kegyelmes
Patronus Urához mint Fő Justitiárius Urhoz alázatos
Instantiája a benn irt Supplicánsok
Supplicantes inviant ad D. Ordinarium Judicialium
Sárpataki, ipsis vi Officii sui, re investigata et audita
etiam Officiolatu Dominiali A. Rákosiensis per prosisto et
aequo subventurum, Fogaras die 18^a Octobris 1784.

Michael Ahlefeld m.p.

Supremus Comes

Praesentatur 16ª Octobris 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitatus Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Mărite domn comite suprem !
Domnule stăpân foarte milostiv !

Marile daune, nemeritatele și nelegiuirile noastre suferințe, neputința de a îndura jignirile zilnice, au obligat mica noastră comunitate să se adreseze Măriei tale, prin intermediul unei umile cereri, în următorul sens: aflându-se capătul pădurii Măritei familiei Daniel în vecinătatea pădurii din Racoșul de jos a Măriei sale, înălțatului domn baron Ioan Bethlen, din amintirea oamenilor și înainte, din vremuri de demult, comunitatea din Jimbor a luat în arendă acea pădure pentru o anumită sumă de bani, datorită lipsei lemnului de foc. Este de menționat însă, că amintita pădure, învecinată fiind cu pădurea numitei înălțimi a sale domnul baron într-o porțiune foarte mică, a trebuit să trecem pe drumul bun care traversează pădurea Măritului baron, înălțimea sa domnul Ioan Bethlen, unde până acum, fără nici o problemă, am avut acces liber. Acum însă, administratorul curții din Racoșul de jos a măriei sale, probabil îndurând vreo jignire personală, nu permite trecerea prin acel loc mic, deși câteodată toate drumurile sunt acoperite cu noroi și cu apă. Ba chiar mai mult, dacă păstorii noștri trec peste hotarul satului Măriei tale, pentru fiecare vită percepe, din nou, o pedeapsă de un măriaș, la aceasta adăugându-se, încă, pentru încălcarea hotarului dinspre Jimbor spre Racoșul de jos, 38 de bani, iar pentru fiecare traversare 30 de bani, încasați de milostivul și onoratul administrator. Unora dintre noi, care am trecut pe drumul amintit, ne-a zălogit lucrurile, iar când le-am cerut înapoi, ne-a bătut, fapt pentru care am înaintat plângere onoratului domn jude suprem, dar nu am primit nici un răspuns. De aceea, insistăm cu umilință măriei tale, să binevoiască mânia ta a-l avertiza pe onoratul și milostivul domn administrator, ca asemenea nelegiuiri ca cele din trecut să nu mai înfăptuiască, iar pe lângă acestea să găsiți o modalitate ca, pe baza libertăților noastre de până acum, să avem permisiunea unui acces liber și liniștit la pădurea pe care am luat-o în arendă. Așteptând bunăvoința înălțimii tale milostive, rămânem, măritului domn comite suprem, supusele slugi sărmane,

Membrii comunității din Jimbor

87.

1784 octombrie, Făgăraș

Méltóságos Feő Ispány Ur,
Kegyelmes Patronus Ur !

Meg valloim sajnállom Nagyságodnak instantiám által ennyit incommodalni, de a szükség Kénszerit mint Fő Instantiarius Ur eleiben ügyemet terjeszteni, melly abban függ: hogy in Anno 1778 vettem volt a Sombori Communitástol bizonyos aréndát a mint az időben költ Contractusbol világoson

ki tetzik melly kortsmát Tisztelt Groff Ur adot által a falunak Contractus szerént, a pálinka Kortsmarlásuk ugyan dolga helyben maradt az akkori kortsmáros keze alatt, rész szerént, de három hordó pálinkában vagy nagy difficultas melly pálinkák nem voltak ezen pálinkát kortsmárló embernek keze alatt, hanem nékem mint arendatornak; praetensiom pedig: hogy adatott nékem által sub numero 1. egy hordo palinka Ur. 44 Vizméréskor pedig lött 22. kupa helye Sub 2do volt egy hordo pálinka 18. 44. ennek vizméréskor lött Ur. 1 héllya volt sub numero [...] ¹ 18.44 mellyis méretetven viz mérés szerént találtatott. 12. kupa hijjával, mind ezeknek egyenesen tsak engemet illetett kortsomárlása, mellyet személye szerént Groff Ur maga méretett meg a más két hordónak is akik mérői voltak hitek szerént által adták Tisztelt Groff Urnak akkor praesentiajában, ki telvén pedig az Arendának ideje, mint hogy én a falutól vettem volt az kortsomárlásuk arendáját, a falu plenarie rajtam desmálta az egész summát, nékem pedig a kortsomárlásban tsonkasságom és károm volt és mais vagy és hogy szárazon fizessek valakinek a Nagyságod Gratiájais nem fogja meg engedni Azértis:

Alázatosan instálom a Méltóságos Fő Ispány urat, méltóztasék méltó praetensiomot Istenes Consideratioban venni, a Sombori Communitással az hordó pálinkák csonkasságát, szélhámosságát megfizeteni a Communitással, mint hogy én az egész arendának taxáját a falunak plenarii deponáltam, a falu pedig keresheti ott az hol illik a maga praetensioját, praetensiom pedig 13 forintokra és nyoltz pénzekre extenszálódik. Legalis Interessével melly káromnak refundiáját alázatosan kérem a Nagyságod Bölts ítélete mellett, hogy a falu nekem refundálja. Várván a Nagyságod Istenes Gratiáját és Kegyes Válaszszát vagyok és leszekis

A Méltóságos Fő Ispány Urnak

alázatos szegény szolgállya
Sombori Fényes János

[Pe verso]

A Méltóságos Fő Ispány Urhoz Méltóságos Ahlefeld Urhoz a Nemes Fogaras Vármegye Fő Ispányához ő Nagyságához Nagy Kegyességű Patronus Urához alázatos Memorialissa az Introscriptusnak

Supplicans dirigit ad viam Juris.

Fogaras die 18^a Octobris 1784

Praesentatur 16^a Octobris 1784

Michael Ahlefeld m.p.

Supremus Comes

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitatus Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte judiciare.

1. Rupt în document.

Mărite domn comite suprem !
Milostiv domn stăpân al nostru !

Mărturisesc, regret că prin plângerea mea incomodez atât de mult pe Măria ta, dar nevoia mă obligă să vă aduc la cunoștință cazul meu, Domnia voastră fiind domnul care reprezintă instanța supremă. Cazul meu constă în următoarele: că în anul 1778 am preluat de la comunitatea din Jimbor o oarecare arendă, ceea ce reiese cu claritate din contractul întocmit la timp. Aceea cârciumă, Onoratul domn baron a transferat-o satului pe bază de contract. Cârciumărirea Țuicii a rămas blocată sub administrarea cârciumarului de atunci, existând dificultăți mari, în parte, cu trei butoaie cu Țuică ce nu au fost sub administrarea omului acesta care a cârciumărit Țuica, ci sub administrarea mea ca arendaș. Revendicările mele ar fi următoarele: la butoiul cu Țuică ce mi s-a dat mie sub numărul 1, cu 44 de măsură, la măsurătoarea cu apă s-a potrivit, cu 22 de cupe lipsă; sub numărul doi a fost un butoi de Țuică, cu 18.44 de măsură, din care la măsurătoarea cu apă s-a potrivit, cu o măsură lipsă; sub numărul [...] ¹ 18.14 măsură pe care măsurându-le prin măsurătoarea cu apă, s-au potrivit cu 12 cupe lipsă. Cu toate acestea, cârciumăritul lor mi s-a acordat direct numai mie, butoaiile fiind măsurate personal însuși de domnul baron. Celelalte două butoaie, care aveau măsură, mi-au fost acordate pe încredere, atunci în prezența domnului baron. Trecând însă perioada de arendare, cum eu de la sat am preluat arendarea cârciumăritului, satul întreg m-a dijmuț pe mine cu toată suma, eu însă din cârciumărit am avut numai necazuri și pagube și le am și astăzi, iar ca să plătesc pe degeaba cuiva, asta nu o va permite nici înălțimea ta milostivă.

Cu umilință insist la Măria ta, domnule comite suprem, să binevoiți a lua în atenția Dumneavoastră dumnezeiască importanta mea cerere, ca paguba și neseriozitatea în legătură cu butoaiile cu Țuică să fie plătită de comunitatea din Jimbor, dat fiind faptul că eu am depus întreaga taxă pentru arendă, întregului sat. Satul să-și caute despăgubirile acolo unde se cuvine, despăgubirea pretinsă de mine ridicându-se la 13 forinți și opt creițari. Revendicările mele legale privind restaurarea pagubelor le solicit cu umilință, pe lângă decizia milostivă a Înălțimii tale ca satul să mă despăgubească. Așteptând bunăvoința dumnezeiască a Înălțimii tale și milostivul Dumneavoastră răspuns, sunt și voi rămâne, Măritului domn comite suprem, supusă slugă sărmană,

Ioan Fényes din Jimbor.

10067 Sacrae Caesareo Regiae Apostolicae Majestatis Archi Ducis
Austriacae, Magni Principis Transilvaniae et Siculorum
Comitis Domini Domini nostri Clementissimi Nomine
Tabulae Inclytae Comitatus Fogaras cum Parte Albae
superioris conjuncti intimandum !

In continuationem illorum, quae Tabulae Continuae circa ablicentiationem
anhelantes Milites Oroszianos minus Possessionatos sub 5 superioris mensis
octobris numeroque 8921 commissa extiterunt, communicatur eidem advoluta
Gregarii Militis Vaszilie Rukkenran ex Rukkor oriundi consignatio pro habenda
hujus quoque condigna reflexione.

E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio Cibiry Die 4
Novembris Anno Domini 1784

Barro Samuel de Brukenenthal Gubernator

David Székely m. pria Cancellarius
Anton Horváth Secretarius m. pria

[Pe verso] 10.067
Tabulae Continuae Iudiciariae Inclitae Comitatus
Fogaras consignandum

Ex officio Fogaras

[o altă mână] praesentatur 17ª Novembris 1784

[aceeași mână] Domino substituti Vice comiti circuli transalutani
inferiori committatur ut reflexe ad ordinationem

eidem sub 27^a Octobris et numero 103 intuitu quorundem militum
Oroszianorum ablicenciationem anhelantium datam, ad quam
petitia Informatio in praesens usque desideratur, in effectum
Decreti hujus Gubernialis ratione etiam ejusdem regiminis
Gregarii Militis Vaszilie Rukuran, ex Rukar oriunde, an
ablicentiationem mereatur, horum quantocyus informet.

[o altă mână] Expediatur die 19 Novembris 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Illustrissime Domine Supreme Comes
Inclyta Tabula Continua Domine Domini Gratosissime
Colendissimi !

In complementum Gratosae Illustritatis Vestrae et Inclytae Tabulae
Continuae, de dato 20ma Septembris exaratae Ordinationis respectu Captivorum

in carceribus hactenus sedium Saxonicalium Magistratualibus detentorum observanda praescribentis, delinquentis cujusdam, ex Pago, ad processum Pianensem numerato Lomán valachi Irimie Dászkel nominati, et e carceribus Sabaesiensibus ad me adducti, incusata, judicialiterque agitata delicta, pensitando, eadem criminaliter pertractanda dejudicavi. Ductu igitur data mihi in tali casu instructionis, ex actis coram foro Sabaesiensi assumtis generalibus, cum delinquente transmissis, brevem isthic advolutam Facti Speciem adornavi, eandemque cum ipso delinquente, et actis originalibus ad Illustritatem Vestram et Inclytam Tabulam Continuum pro ulteriori rei discussione, et ferendo meritali Judicio transmittere insimul vero etiam humilime referre sustineo, nullos in hujusce circuli publicis custodiis ejusmodi, de praesenti detineri delinquentes, nisi quod in Pago Doborka, anteo sedi Mercuriensi ingremiato, casuale contigerit homicidium ipsum vero homicidii reum, sibi fuga consulisse.

Qui interea Gratiis et favoribus Illustritatis Vestrae et Inclytae Tabulae humilimae commendatus perenni fide et obsequio persisto

Illustratis Vestrae

Inclytae item Tabulae Continuae

Domini Dominorum Gratiostissimi Colendissimorum

Mercurii die 5ta Novembris

1784

humilis servus

Michael Roth m. pria

Ordinarium Judex Nobilium

Circuli Inferioris

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr.8, cutia 50, Acte Judiciare.

90.

1784 noiembrie 5, Miercurea Sibiului

In causa contra captivum Libertium Irimie Pask, alias Dászkel ex inferioris circuli Incliti Comitatus Cibiniensis, Processus Pianensis, Pago Lomán oriundi Valachi, primo ab imputatum pecuniarum furtum, tandem ratione seductionis, et denique ob attentum homicidium, coram Incliti Judicatu antea Sabaesiensi, dismembrate agitata, et criminaliter tractanda, ex actis a praelaudato Judicatu, una cum delinquente, ad me infra scriptum transmissis, breviter et succinte eruta, et adornata.

Facti species.

Ex Actor pag. 1. usque 6.

In anno 1779 die 28va Octobris Irimiae Pask alias Dászkel, modernus deliquens, a Rekiensi inhabitatore Onye Kászor, ob imputatum eisdem, pecuniarum furtum, captivus ad Judicatum Sabaesiense, adducitur ibidemque contra eundem, assumitur actio; qualem vero illa sortita sit finem, ex actis Judicialibus non apparet. I.

In Anno 1781 die 30ma Juny, idem modernus deliquens, a Militibus Limitaneis, in Promontorii versus Valachiam excubicis agentibus, in facto seductionis prohibito una cum seductis deprehensas ad carceres praelaudatae Militiae in Pago Orlath stabales, deducitur abinde vero, facta desuper ad Inclutam Supremam Armorum Praefecturam, et Excelsum Regium Gubernium relatione subsecutaque eatenus dispositione, una cum adornato, in substrato seductionis crimine delinquentis examine, ipsum inquisitum super incusata seductione in, confessis constitutum, valde aggravante ad Magistratum Sabaesiensem, qua ad ejusdem jurisdictionem tunc spectans, pro subcunda sua poenalitate, remittitur.

Ubi tendem.

In Anno 1781 die 7mo Iulii Transmissus modernus deliquens constitutus et super imputato eidem seductionis facto noviter examinatur, et ex utroque, moderno nempe et anteriori examine comperitur, eundem inquisitum, duas ex Incliti

Ex Litteris Missilis Domini
Colonei Sburlati, et
examine iisdem accludo,
non minus

Ex actis p. 7. usque 16

Comitatus Hunyadiensis, possessione Bulbok profugientes familias per semitas vetitas, erga 15 flor. et 18 cruciferis solutionem (quam tamen pecuniae summam solventibus restituisset, delinquens asserit) in Valachiam traducere intendisse imo jam etiam ad fluvium Lottra usque traduxisse, ubi vero seductor, una cum seductis, per Milites Limitaneos indigati et reducti fuerunt.

Interea vero, quod praeattactus Magistratus ductu Gratosae Excelsi Regium Gubernium de dato 17ma Decembris anni 1776 editae ordinationis, examinatum substratae causae statum Excelso Regio Gubernio prius submittere, et de ulterius procedendi directione sollicitare intendisset, ipse delinquens eodem Anno 1781 die 12ma Iulii fuga sibi consulit taliterque ulteriorem contra se progressum sufflamminavit, sed abinde.

In Anno 1784, die 26^{la} Augusti idem crebro fatus in facto seductionis convictus Irimie Dászkel seu Pásk Anno superiori 1781 die 12ma Iulii, e carceribus Sabaesiensibus publicis profugus, et abinde in Valachiae partibus abscondibus,

modoque noviter per Lomaniensem Inhabitorem Juon Paszkul, nomine lateraliter per undem vulnerati sui fratris Sztán super attentato et furto et homicidio accusatus, iterum custodiae traditur, eo quidem a fortiori, quod dubia de vulnerati vita, et reconvalescentia adesset spes.

Ex Actor pag. 16

Mox igitur ab officio chyrurgus de investigando vulnerati statu, exmissus refert judicatu, incaptivatum Irímie Dászkel visitato Sztán Páskul, cultello suo in illius alveum defixo, intestina sua emisisse, mulierum vero aliquam valachicalem, tempore vulnerationis praesentem, intestina iterum reposuisse, factaque perforationis, seu vulneris suttura, ulteriorem somationis curam in se assummissee reconvalescente tandem vulnerato Sztán Páskul.

Eodem Anno 1784 die 7ma Octobris comparet ipsemet ad Judicatum, actionemque contra saepefatum Irímie Dászkel personaliter in ipsius praesentia instituit, attentatumque ab eodem, primo equorum suorum furtum, dein vero subsecutam Lactiferam suam vulnerationem circumstantialiter in faciem enarrat; ubi tandem in fine actionis suae non nisi bonificationem dolorum et expensarum praetendit.

Inctus deliquens, de incusato et furti et vulnerationis facto sibi nihil constare asserit, et si quid ejusmodi fors contigisset, illud suae, et Actoris ebrietati, sed vel maxime etiam Actoris et fratris sui inhumanis, sibi inflictis verberationibus attribuit, desuperque ad testium eatenus exaudienda edicita provocat.

Audiuntur ad haec testes, ab utraque parte in figura Judicii constituti, numero quinque, quorum tertius et quartus in merito nihil.

Duo priores vero Mihaele Darebánt cum Marian Veszeli et 5ta Juon Stenille, uno ore refurunt:

Querulantem Irímie Dászkel, consociatum cum altero Lomaniensi inhabitatore Sztenus al Poppi, jam valde in ebrietas fuisse dum Actor, cum fratre suo ad cauponam appulissent equos suos foris anteportam; aliquando advenientibus

introitum difficilem reddidisset. Ubi jam attactus Irimie ex caupona ad portam exivisset, ipsique etiam testes, ad exortum ibidem tumultum concurrissent; se praemonitos duos fratres Juon et Sztan Paskul, querulatum Irimie Dászkuł, valde inebrietum, et humi prostratu capillis post se trahere observando dissolutionem contravenientium intentasse, ipsumque Irimie, pro exitanda ulteriori dissensione ad hortum detraxisse; querulantem vero Stan Paskul omnes adhortationes contemnendo, toties fatam Irimie Dászkuł, noviter in horto, aggressum esse taliterque accidisse quod aggressus, aggredienti Stan Paskul cultello suo, praemanibus habito in alverum de fixo intestina enisisset.

Ubi tandem ex actis Judicialibus modernum delinquentem concernentibus, de vita ejusdem ante acta, nihil perhibeatur; commissum fuerat concernenti processuali Vice Judex Nobilium Klein, ut eatenus in pago Lomman investigationem instituat, eandemque quantocyus submittat; ex qua igitur praeattacta Vice Judex Nobilium desuper submissa relatione, actis Judicialibus sub Littera A. adnexa observatur questionatum modernum delinquentem antea non malae famae hominem fuisse.

In quod taliter ex actis Judicialibus, isthic advolutis erutam bona fide subscribit.

Mercurij die 5ta Novembris
1784

Michael Roth m. pria
Ordinarius Judex Nobilium
Circuli Inferioris

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitatus Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

91.

1784 noiembrie 22, Chilieni

Illustrissime Domine Supreme Comes,
Inclyta item Tabula Continua, Domine, ac Fratres singulariter
colendissimi !

Valachus quidam Iuon Misza nominatus ortum suum ex Inclyta Fogaras comitatu, Pago Fontina dixisse fassas, cum quibusdam Schartetis valachico

Idiomate scriptis in Circulo nostro oberrans interceptus est, qvi uti ex ejusdem scriptis apparet siquidem suspicionem seductionis Plebis haud carere nobis videatur; cujus scripta in Hungaricum per Popam Valachum Unitum translata una cum B. ejusdem Examine Inclytae Tabulae Continuae ea cum officiosa requisitione communicanda duximus, ut in Locis in B. Examine indigitatis eadem in Inclyta Comitatu Investigationem peragi curare, et nobis transponere haud gravatim velint, ut idem pro ratione circumstantiarum prosecutioni subijci possit.

Qvibus singulari veneratione permanemus
Illustritatis Vestrae ac Inclytae Tabulae Continuae
obligatissimi servi

Officiales Inclytae Comitatus
Háromszékiensis cum Districtu Barczeni
et parte Albae Superiori uniti

Killyén 22ª Novembris 1784

[Pe verso] praesentatur 26ª Novembris 1784
[o altă mână] Investigatio ulterior peragenda committi.
Dominis Ordinarii Iudices Nobilium et Ordinario
Notario

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia 49, Acte Judiciare

92.

1784 noiembrie 22, Sibiu

10.864 Sacrae Caesareo Regiae et Apostolicae Majestatis, Archi Ducis Austriae, Magni Principis Transilvaniae, et Sicularum Comitum, Domini Domini nostri Clementissimi Nomine D. Andreae de Rosenfeld Supremo Comiti Comitatus Cibiniensis intimandum !

Dominus Consiliarius Gubernialis Michael de Bruken̄thal comunicavit Regio huic Gubernio Repraesentationem Dominationis Vestrae circa petitam intuitu intercepti in Pago Csora unius tumultuantium Valachorum complicitis Avram Mihok ex Bánpatak inviationem, ad cujus momenta eidem Dominationi Vestrae Regium Gubernium in sequentibus rescribendum esse duxit.

1ª Cum ex ipsiusmet memorati captivi fassione praeattactae Representationi adnexa pateat, Eundem Patratarum in pluribus possessionibus violentiarum, devastationum, et incendiorum complicem fuisse, et quoad patratas cum reliquis tumultuantibus nonnullas expilationes in confessis esse, contra eundem summario Processu ad vigorem legum Patriarum illico procedendum esse.

2do Cum Jurisdictio Dominationis Vestrae qua Supremi Comitatus ad integrum Comitatum se se extendat, Judicium contra memoratum delinquentem absque omni difficultate Sabaesii celebrari posse: Denique:

3to Sententia ferendam in illo loco, ubi maximum crimen patratum fuit, et quidem ad viam publicam excentioni illico mancipandam venire. Penes quorum declarationem Dominationis Vestrae ulterius committitur, ut quamvis in instituto cum delinqvente hoc examine eo sollicitudinem conversam fuisse, dignoscatur, ut complices hujus criminis detegantur, in suscipiendo tamen ulteriori cum hoc captivo examine eo penitendum esse, ut uberiores complicum circumstantiae erui queant. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio. Cibinii die 22^a Novembris Anno 1784

Baro Samuel de Brukenthal Gubernator m. pria

David Szekelly Cancellarius m. pria

Adam Veres Secretarius m. pria

[Pe verso]

10.864

Sacrae Caesareo Regiae Apostolicaeque Maiestatis etc.
nomine Domino Andreae de Rosenfeld Supremo
Comitatus Cibiniensis Comiti consignandum
Ex Officio Sabaesii

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitatus Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare

93.

1784 noiembrie 29, Sibiu

11.055. Copia

Ad eam quam Dominationes Vestrae sub 22^a currens Mensis circa interceptum Valachum Iuon Miszia nominatum horsum submiserunt Informationem, committitur Eisdem, ut memoratum Captivum sub secunda custodia interea strictissime conservent, donec a Tabula Comitatus Fogaransiensis, a Dominationibus Vestris eatenus requirenda super eo informationem acceperint, ubinam iste natus sit, ubi vixerit, qualiter sub Tempore tractae in oppido Fogaras morae semet gesserit, utrum Parentes, aut Cognatos habeat, qualia denique sustentandae vitae media secutus fuerit ? qua quidam informatione accepta Dominationes Vestrae contra Dictum Iuon Miszia in conformitate Legum Patriarum, et praevigentium Altissimarum ordinationum pro re nata procedent.

E Regio Magni Principatus etc. Cibiny 29ª Novembris 1784

Baro Samuel de Brukenthal m. pria

Gubernator

David Székely m. pria Cancellarius

Stephanus Koszta m. pria Secretarius

Copie, A.N.D.J.C., Fd. Comitatus Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare

Anno 1784 Die 4ta Decembris in Possessione Szárazpatak Comitatus Három Székiensi Processu Petelnekiensi adjacente consequenterque Domino Nobilis Gratosi Thomae Czínjek de Sepsi Zolan ibidem extructa et situata pro parte et in Persona substituti Vice Comitis Nobilis D. Alexi Lajos, ratione officii sui Vice Comitis peracta Inquisitio.

Utrum Autem Nobis exhibitum erat tale !

Tudgyaé a Tanu, Nyilván és bizonyoson ?

1^a Szárazpatakon commoráló Csuruja Tamást és fiát, Ferenzet, hogy ők kikkel és mitsoda féle idegen emberekkel, ez előtt társalkodtak ? Szállást adtak ? Utzákon, kortsomákon, lármáztak, dorbézoltak volna, et haec cum omnibus congruis circumstantiis, valya meg a tanu, igaz hite szerint ?

Sequuntur Nomina fatentium. Eorumque fassiones

1^{mus} testis Providus Franciscus Bartak, Iobbagio Sigismundi Kunn de Karathna, Annorum circiter 30, fatetur. A kérdésben lévő Csuruja Tamásról, mondhatom hogy én, a kérdés szerint, rossz erköltsű emberekkel, Tolvajokkal tarsalkodot volna, nem láttam, hanem hallottam, Kásás nevű Tolvajtól úgy Botskor Joseftől, a kit is Csikban rossz cselekedetiért fel karoztak, hogy ők a Csuruja Tamás, az mikor Udvari bírása volt, Néhai Méltóságos B. Henter Adám Urnak, csűriben ütötek volna, holmi lopot Marhákat még, azért nem ők a Tolvajok, hanem Csuruja Tamás, mert ők üteték meg. A fiáról pedig, Ferenzről, tudom és láttam hogy sokszor tarsalkodot Tolvajokkal, evet, ivot, kortsomákon dorbézolt, nevezetesen Kásás Simonnal, a ki is, a Felső Fejér Vármegyei Tömlöztben hala meg, Botskor Josefel, a kit Csikba el veztetek, Bokrétás Bokorral, a kitől lovat is vásárolt volt, melyet akori Szolgabíró Köntzei Farkas Uram Csuruja Ferenztől el vitetett vala, melyről úgy halattam, hogy meg döglöt, de miképpen egyeztet, ez iránt azt nem tudom, Karatsi Andrásal is tudom, a kit Udvarhelyen el végeztek, a ki is, négyed vagy ötöd magával, György Jánoshoz szállott vala, és ottan egy néhány napokig mulatván, társalkodot, barátkozot, míg onnan Bokrétás, itten a faluban, a Barta Ignázt Házát elfogadván, belé szállot, azzon a több Tolvaj társak el oszolván, onnét, it a falun állá és fel jártak, úgy az erdőkön is laktak. E mellett azt is hallottam Kásás Simontól és György Jánostól, hogy holmi lovakot Csikban vetek volna, melyek közül egyikét adták volt egy lovas katonának, az all földre, itten Három Széken, mely után, az Ojtozi contumoz legény kijöven, az Ojtozból, a katonánál meg találván, el vitt, és azután, azon katona fel jöven (kinek nevére nem emlékezem), Csuruja Ferkón, György Jánoson és Kásás Simonon, azon lónak árát, maga költségét és fáradságát meg vette. Ők pedig, a Csiki ember nevet el felejtven már nem tudják hol keressék.

2us testis Providus Michael Veres, Iobbagio Domini Stephani Rápolti, Annorum circiter 38, fatetur. A kérdésben lévő Csuruja Ferentzet, ez előtt két

három esztendőken, Bokrétás Bokorral, Botskor Josefel, Kásás Simonnal, akik is gonosz életű tolvajok voltak, társalkodni, barátkozni, és az Apja Házánál láttam lenni, a kortsomán is Botskor Josefel és Galitza Mátéval, leg bővebben láttam társalkodását, ivását. Azt is tudom, hogy ennek előtte hat, hét esztendőkel, Csuruja Ferenz, Bokrétás Bokortól, egy lovat vet volt, melyet a maga szájából halottam; Azon lovat pedig, akkori Szolgabíró Köntzei Farkas Uram, magához vitetett vala és ottan meg is döglött, mely társalkodásából és vásárlásából, tudom világosan, hogy ő gyanus ember, mivel azon embereket, a kikkel társalkodot, Törvényesen el vették, Bokrétást, Szász Martonfalván fel akasztották, Galitza Mátét, fel karozták, Botskort pedig, Csikszeredában fel karozták, melly két ember, leg jobb társai, baráti, voltak az én tudtomra, mellyért Csuruja Ferenz fizetett is, vagy 40 forintot ha nem többet, mert én, csak Kétzer magam fogtam volt el és Kerekes botsátatot el.

3us testis Providus Antal Lörintz, Iobbagio I.B. Antonii Henter, Annorum circiter 36, fatetur. A kérdésben lévő Csuruja Tamás házánál Galitza Máté és Botskor Josef nevű tolvajokat egy néhányszor láttam lenni, de különben való társalkodását Csuruja Tamásnak, nem láttam, hanem a fiát, Ferentzet, láttam hogy az uton alá és fel jártak, azt pedig hallottam hogy, elégszer, a fogadóban együtt ittak és ettek, mind addig, míg azon Tolvajok el vették.

4us testis Providus Ioannes Török, Jobbagio D. Stephani Maurer, Annorum circiter 70, fatetur, ad utri punctum, taliter hogy idegen emberekkel társalkodot, azoknak szállást adott Csuruja Tamás, még pedig olly embereknek, a kik az ország utján is, a jámbor embereket meg támadták, meg is verték anyira, hogy már nem is járhatnak vala az emberek az uton bátron miának, kiváltképpen való nagy tolvajok lévén azok, úgy mint Bokrétás Bokor, Kásás Simon, Botskor Josi, Galitza Máté, a kik minyájan Törvényesen Halálra ítéltetvén, el vették, a fiáról, Ferenzről, tudom világosan hogy egyik fogadóból a másba járt, legyen vélek, ivot, részegedeskedet, dorbézolt, sőt, itten a faluban, nevezetesen Szabo Pálhoz, Veres Mihályhoz, György Jánoshoz, a kinél volt bővebben a Pest fenekek jártak, és ottan ettek és ittanak. Kik miat, még az Házunkban is félelemmel laktunk, Szabo Pállal társalkodot, de nem az öregel, hanem a fiával. Mind ezeket abból tudom, hogy sokszor láttam őket, eszerént társalkodva.

5us testis Ludimagister Szárazpatakiensis, Antonius Pál, Annorum circiter 35, fatetur. A kérdésben lévő Csuruja Ferentzet, hallottam a Falusiaktól közönségesen beszélni, hogy ő is azon Tolvajokkal, akik már Törvényesen el vették, társalkodot.

6us testis Providus Andreas Török, Jobbagio Ladislai Maurer, Annorum circiter 19, fatetur. A kérdésben lévő Csuruja Ferentzet, láttam vagy kétzer, hogy az uton alá és fel járt Bokrétás Bokorral, a fogadóban ivut, történvén hogy az edgyik előre el jött és a más réája jött, és így, aztán együtt ittak, de én, különben, nem tudom.

7us testis Providus Franciscus Miklos, Jobbagio I.D.B. Josefi Apor de All Tórja, Annorum circiter 45, fatetur. A kérdésben fel kelt Csuruja Ferentzet,

láttam hogy itten Szárazpatakon, Kásás Simonnal, Botskor Iosival, Galitza Mátéval és egy Péter nevűvel, társalkodot, barátkozot, az Utzákon, alá és fel járván, lármákat és kortsomán, dorbézolt, emellet a faluban is, György Jánosnál, Veres Mihálynál, Csuruja Tamásnál, együtt gyakran töltöték idejüket, a kik is mind Tolvajak, Törvényesen, ki Csikban, ki Brassoban, ki Szász Mártonfalván, el vesztetettének.

8^{mus} testis Providus Ioannes Raduj, Iobbagio I.B. Antonii Henter, Annorum circiter 47, fatetur. A kérdésben lévő Csuruja Ferentzet, tudom hogy sokszor társalkodot Botskor Iosival (a ki is igen hires Tolvaj vala és most nem régiben Csikban vesztetek el), e kérdetem miért barátkozik véle. Nékem azt felelte, hogy mikor először elfokták volt, ő fogta el, és erősen meg is verték volt, és azért kedveznék: ne hogy Madrajában vagy magában kárt tegyen, ezen Tolvaj pedig, Társával, Galitza Mátéval, Veres Mihályhoz szállottak gyakrabban, mikor elő kerültek, azt is tudom hogy egy alkalmatossággal, Csuruja Ferenz, Bokrétástol, egy szürke kantzát vet vala, melyről Karátsonfalvi Assessornak, Passualis levelét hozta vala, hogy az igaz marhája volt nékie, mivel magam is bátorítottam, így halván és látván is Passusat, hogy meg veheti tölle, noha az előtt mondotam vala, hogy ne vásárolyon tölle. Mely Kantza lovat, akori Szolga Biró Uram, Köntzei Farkas, el is vitetet volt, és ő kegyelménél, meg is döglöt volt. Tovább, mi képpen let vége, nem tudom.

9^{mus} testis Providus Sigismundus Székely, Jobbagio Annorum 50, titt. Thomae Czerjék, fatetur. A kérdésben lévő Csuruja Tamást, tudom nyilván és bizonyoson, hogy oly szállás tartó ember volt, hogy sok edegen ember, az ő házát és a Mojsi Jánosét, akár honnét jött, elsőben azokat kerestek meg és szállottak oda, jól lehet én semmi rosz társalkodását magának Csuruja Tamásnak és cselekedetit nem tudom, hanem mint emberséges embert, úgy tartottam, hanem a fia, Ferenz, társalkodot, barátkozot, ezen gonosz tévő emberekkel, úgy mint Kásás Simonnal, Bokrétással, Galitza Mátéval, Botskor Iosival, és más idegen Oláhokkal, a kiket nem ismertem, a kortsomára alá és fell járván, ittanak, részegesgettenek, dorbézoltanak, egész éjtzakán lövödöztenek, lármáztanak, a melyet sok rendben láttam, hallottam, magától Csuruja Tamástól mondván nekem, hogy eő sokat ellenzette a fiát, Ferentzet, hogy azon tolvajokal ne társalkodgyék, lopásokot én ugyan nem láttam, de hogy tolvajok voltak abbol tudom, hogy nem úgy jártak és viselték magukat mint jámbor emberek, a mint hogy minyájt őket, Törvényesen el vesztették.

10^{mus} testis Providus Radully Ferenz, Jobbagio II. B. Antonii Henter, Annorum circiter 43, fatetur. A kérdésben feltet Csuruja Ferentzet, magam ugyan nem láttam, de hallottam közönségesen a falusiaktól, hogy Botskor Josef nevű Tolvajal, a kit is Csikban el vesztetek volt, társalkodot volna.

11us testis Providus Mojses Fekete, Jobbagio D. Ladislai Maurer, Annorum circiter 30, fatetur. A kérdésben lévő Csuruja Ferentzet, láttam hogy Botskor Josefel, itten Szárazpatakon, az Uton járt, azután hogy Botskort elsőben elfokták volt, és Martonfalvára, Tömlöztben vitétvén, onnan Törvényesen el

szabadulván Passus mellet, vizajött volt, de gonosz cselekedetét nem láttam és itten, akkor, másokhoz is szabadosan járt.

12^{mus} testis Providus Laurentius Török, Jobbagio Elisabethae Maurer, vid. Titt. Qvodam Sigismundi Márkos, Annorum circiter 60, fatetur. A kérdésben lévő Csuruja Tamástól, láttam egy néhány rendben, hogy Botskor Josi, Galitza Máté, jöttek ki, úgy Veres Mihájtól és György Jánostól is, de hogy Csuruja Tamással, magával, társalkodtak volna nem láttam, hanem a fiával, Ferentzel, jártak és társalkodtak fogadóban és kortsomára menvén, együtt ittak, dorbézoltanak, az Utzákon lármáztak és lövődöztenek. Azt pedig, hogy Tolvajok voltak, abból tudom, hogy Galitzát, Szász Martonfalván fel karoztanak és Botskor Josefet, Csikban, Szeredában, kerékel egybe törvén, meg ölék. Magam is jelen voltam és láttam.

Praescripti Duodecim Testes sunt Incolae et inhabitatores Possessionis Szárazpatak omnes vero et singuli legitime citati, Iurati et examinati modoque praemisso fassi.

Cujusquidem praemissae hujus modi patentalis Inquisitionis et ad testationis nostrae seriem prout medio nostri extitit, et expedita et peracta sub sigilis nostris usualibus manumque proprias subscriptionibus roborantes fide nostra mediante descriptimus annotataque Domino exponenti ratione officiali sui extradeditimus.

Datum Ann. Die locoque ut in praemissis.

Gabriel junior Könczey m.p.	et	Paulus Rápolti m.p.
de Karatna Nobilis		de Petelnek Nobilis
Correcta per eosd.		

[Pe verso] Fasc. 16 nro. 1005
Fasciculus 11^{mus}
Nro. 82
Fasc. 1
Nro. 2

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

Știe oare martorul, evident și cu siguranță ?

Prima: Că Tămaș Csuruja, locuind în Valea Seacă, și fiul său Francisc, cu cine și cu ce fel de oameni străini s-au întovărășit înainte ? Le-au oferit adăpost ? Pe străzi și în cârciumă au făcut oare gălăgie, zarvă și acestea cu toate detaliile semnificative să le mărturisească martorul, conform credinței lui adevărate.

Urmează numele martorilor și mărturiile lor

Primul. Mărturia făcută de chibzuitul Francisc Bartak, iobag al lui Sigismund Kun de Volal, de circa 30 de ani. Pot să spun despre Tămaș Csuruja cel din întrebare, că eu, conform întrebării, nu l-am văzut întovărășindu-se cu

oameni răufăcători sau tâlhari, dar am auzit de la tâlharul numit Kásás, ca și de la Iosif Bocskor, pe care l-au tras în țeapă în Ciuc pentru fărâdelegile sale, că ei, pe vremea când Tămaș Csuruja era judele curții mării sale, domnului baron Adam Henter din Noha, ar fi prădat șura și ar fi furat ceva vite, dar totuși nu ei sunt tâlharii, ci Tămaș Csuruja, pentru că el a prădat acolo. Cât despre fiul său Francisc, știu și am văzut că, de multe ori, s-a întovărășit cu tâlharii, a băut, a mâncat, a făcut zarvă în cârciumă, cu numiții Simon Kásás, care a murit în temnița comitatului Alba De Sus, cu Iosif Bocskor, pe care l-au executat în Ciuc, cu Bokor Bokretas, de la care a cumpărat și un cal, pe care judele de atunci, Fărcaș Köncki, l-a dus de la Francisc Csuruja, despre care am auzit că a murit, dar în ce chip s-au înțeles în acest sens nu știu, cu Andrei Karacsi, despre care știu că l-au executat în Odorhei, și care, împreună cu patru sau cinci, s-au adăpostit la Gheorghe Ioan și acolo, petrecând câteva zile, s-au împrietenit și s-au întovărășit, până când Bokretas s-a adăpostit aici în sat, la casa lui Ignățiu Barta, a intrat în acea societate de tâlhari care s-au împrăștiat și de acolo au bântuit în sus și în jos pe aici, prin sat, fiind văzuți chiar și în pădure. Pe lângă acestea, am auzit și aceea de la Simon Kásás și Gheorghe Ioan că ar fi cumpărat ceva cai în Ciuc, dintre care unul l-au dat unui soldat călare din ținutul de jos, aici în Trei Scaune, după care, grănicerul din Oituz l-a luat de la soldat, după care acel soldat (despre al cărui nume nu-mi amintesc) venind înapoi, și-a răscumpărat prețul calului, cheltuielile sale și efortul făcut de la Francisc Csuruja, Gheorghe Ioan și Simon Kásás. Ei însă uitând numele omului din Ciuc, nu mai știu unde să-l caute.

Al doilea. Mărturia făcută de chibzuitul Mihai Vereș, iobag al domnului Ștefan Rapolti, de circa 30 de ani. Pe numitul Francisc Csuruja din întrebare l-am văzut în urmă cu doi, trei ani, împrietenindu-se, întovărășindu-se cu Bokor Bokretas, Iosif Bocskor, Simon Kásás, care erau tâlhari, cu o viață ticăloasă și l-am văzut cu ei la casa tatălui său și chiar la cârciumă, cu Iosif Bocskor și Matei Galița, cu care l-am văzut bând, întovărășindu-se cel mai des. Știu și aceea că, în urmă cu șase, șapte ani, Francisc Csuruja a cumpărat un cal de la Bokor Bokretas, ceea ce am auzit chiar din gura lui. Pe acel cal însă, judele de atunci, domnul Fărcaș Könckei, l-a dus la el și acolo a și murit. Din care întovărășiri și cumpărări, știu, cu siguranță, că el e un om suspect, pentru că acei oameni cu care s-a întovărășit, au fost condamnați prin lege. Bokretas a fost spânzurat în Metiș, pe Matei Galița l-au tras în țeapă, iar pe Bocskor l-au tras în țeapă la Miercurea Ciuc, care, ambii oameni, i-au fost, după cunoștința mea, cei mai buni tovarăși și prieteni și pentru care Francisc Csuruja a și plătit vreo patruzeci de forinți, dacă nu mai mult, pentru că eu însumi l-am prins de vreo două ori și Kerekes l-a eliberat.

Al treilea. Mărturia făcută de chibzuitul Antal Lörincz, iobag al ilustrului baron Anton Henter, de circa 36 de ani. l-am văzut, de câteva ori, pe tâlharii numiți Matei Galița și Iosif Bocskor, la casa lui Tămaș Csuruja, cel din întrebare, dar, de altfel, nu l-am văzut pe Tămaș Csuruja întovărășindu-se cu ei,

dar pe fiul lui, Francisc, l-am văzut că umbla pe uliță în sus și în jos cu ei, auzind că au mâncat și au băut în destule rânduri la han, până când acei tâlhari au dispărut.

Al patrulea. Mărturia făcută de chibzuitul Ioan Török, iobag al domnului Ștefan Maurer, de circa 70 de ani. Răspunde la întrebări cumcă Tămaș Csuruja s-a întovărășit cu oameni străini, le-a oferit adăpost, mai mult de atât, cu asemenea oameni, care până și pe drumul țării i-au atacat pe oamenii pașnici, i-au și bătut în asemenea hal, încât nici nu mai pot oamenii să umble cu curaj pe drum din cauza lor, mai cu seamă, cu acei tâlhari ca Bokor Bokretas, Simon Kásás, Iosif Bocskor, Matei Galița, care cu toții au fost condamnați la moarte, prin lege, și au fost executați. Despre băiatul său Francisc știu, cu siguranță, că a umblat cu ei de la un han la altul, au băut, s-au îmbătat, au făcut zarvă, ba chiar, aici în sat, au fost mai mult la Paul Szabo, Mihai Vereș, Gheorghe Ioan, cu care au umblat la fundătura Peștera și acolo au mâncat și au băut, din cauza cărora, până și în casele noastre am locuit cu teamă. Cu Paul Szabo s-a întovărășit, dar nu cu bătrânul, ci cu fiul său. Toate acestea le știu din aceea că, deseori, i-am văzut pe ei întovărășindu-se în acest fel.

Al cincilea. Mărturia făcută de Anton Paul, învățător din Valea Seacă, de circa 35 de ani. L-am auzit pe Francisc Csuruja, cel din întrebare, vorbind în public, în fața sătenilor, că și el s-a întovărășit cu acei tâlhari care au fost deja executați, în mod legal.

Al șaselea. Mărturia făcută de chibzuitul Andrei Török, iobag al lui Ladislau Maurer, de circa 19 ani. Pe Francisc Csuruja, cel din întrebare, l-am văzut, de vreo două ori, că umbla pe uliță în sus și în jos. Cu Bokor Bokretas a băut la han, întâmplându-se că unul a venit înainte acolo și celălalt a dat peste el și, în acest fel, au băut împreună. Altceva eu nu știu.

Al șaptelea. Mărturia făcută de chibzuitul Francisc Miklos, iobag al preailustrului domn baron Iosif Apor de Turia, de circa 45 de ani. L-am văzut pe Francisc Csuruja, cel vizat în întrebare, că aici în Valea Seacă s-a întovărășit, a umblat pe uliță în sus și în jos și a făcut zarvă în cârciumă, cu Simon Kásás, Iosif Bocskor, Matei Galița și cu unul numit Petru. Pe lângă aceasta, și-au petrecut deseori timpul împreună și aici în sat, la Gheorghe Ioan, Mihai Vereș, Tămaș Csuruja, care toți sunt tâlhari, executați prin lege, care la Ciuc, care la Brașov, care la Metiș.

Al optulea. Mărturia făcută de chibzuitul Ioan Rădoi, iobag al preailustrului baron Anton Henter, de circa 47 de ani. Știu despre Francisc Csuruja, cel din întrebare, că deseori s-a întovărășit cu Iosif Bocskor (care a fost un binecunoscut tâlhar și nu demult a fost executat în Ciuc). L-am întrebat de ce s-a împrietenit cu el, mi-a răspuns că, atunci când l-au prins prima oară, el l-a prins și a fost bătut foarte tare și de aceea se teme nu cumva lui sau altcuiva să le facă rău. Acest tâlhar însă, împreună cu tovarășul său Matei Galița, s-au adăpostit, cel mai des, la Mihai Vereș. Știu și aceea că, într-o împrejurare, când au apărut, Francisc Csuruja a cumpărat de la Bokretas o iapă cenușie, despre

care a adus și o mărturie scrisă a asesorului din Crăciunel că este animalul lui cu adevărat, drept pentru care, auzind și văzând actul, și eu l-am încurajat că poate să cumpere de la el, deși înainte i-am spus să nu facă acest lucru. Care iapă, judele de atunci, domnul Fărcaș Kőnczei, a și luat-o și la milostivenia sa a și murit. În continuare, în ce fel s-a sfârșit, nu știu.

Al nouălea. Mărturia făcută de chibzuitul Sigismund Székely, iobag, de circa 50 de ani, al numitului Toma Țiriac. Știu, cu siguranță și în mod evident, că Tămaș Csuruja, cel din întrebare, a fost o gazdă atât de primitoare, că mulți oameni străini, de oriunde ar fi venit, căutau în primul rând casa lui și cea a lui Ioan Moise. Se poate să se fi adăpostit acolo, eu nu cunosc nici o faptă rea sau vreo întovărașire a lui Tămaș Csuruja însuși, ci l-am cunoscut ca pe un om de omenie. Dar fiul său, Francisc, s-a întovărașit, s-a împrietenit cu asemenea oameni răufăcători cum ar fi Simon Kásás, Bokretas, Matei Galița, Iosif Bocskor și cu alți români străini, pe care eu nu i-am cunoscut și care umblând în sus și în jos la cârciumă, au băut, au făcut hărmălaie, au tras cu pușca, ceea ce deseori am văzut și auzit. Am auzit de la Tămaș Csuruja însuși, spunându-mi că el s-a opus mult ca fiul său să se întovărească cu acei tâlhari, furturi chiar eu nu am văzut, dar că erau tâlhari știu din aceea că nu umblau și se comportau ca oamenii cuminiți, precum cu toții au și fost executați prin lege.

Al zecelea. Mărturia făcută de chibzuitul Francisc Rădoi, iobag al preailustrului baron Anton Henter, de circa 43 de ani. Eu însumi, nu l-am văzut pe Francisc Csuruja, cel vizat în întrebare, dar am auzit în public, de la săteni, că s-ar fi întovărașit cu tâlharul numit Iosif Bocskor, pe care l-au și executat în Ciuc.

Al unsprezecelea. Mărturia făcută de chibzuitul Moise Fekete, iobag al domnului Ladislau Maurer, de circa 30 de ani. L-am văzut pe Francisc Csuruja, cel din întrebare, că umbla pe uliță cu Iosif Bocskor, aici în Valea Seacă, după ce pe Bocskor l-au prins prima oară și l-au dus la Metiș, în închisoare, de unde fiind legal eliberat, s-a întors cu salvconduct, dar fapte rele de-ale sale nu am văzut și a umblat, atunci, și la alții pe aici, în mod liber.

Al doisprezecelea. Mărturia făcută de chibzuitul Laurențiu Török, iobag al Elisabetei Maurer, văduvă a răposatului Sigismund Márkos, de circa 60 de ani. Am văzut ieșind, în câteva rânduri, de la Tămaș Csuruja, cel din întrebare, pe Iosif Bocskor, Matei Galița, și de asemenea ieșeau și de la Mihai Vereș și Ioan Gheorghe, dar ca Tămaș Csuruja să se fi întovărașit cu ei nu am văzut, ci cu fiul său, cu Francisc, au umblat și s-au întovărașit la han și, mergând la cârciumă, au băut împreună, au făcut zarvă, pe uliță au făcut hărmălaie și au tras focuri de armă. Aceea însă că au fost tâlhari știu din faptul că pe Galița l-au tras în țepa în Metiș și pe Iosif Bocskor l-au zdrobit cu roata, omorându-l în Miercurea Ciuc. Și eu am fost de față și am văzut.

Gabriel junior Kőnczey m.p.
nobil de Volal

și

Paul Rápolti m.p.
nobil de Petelnek

Illustrissime Domine Supremus Comes Inclitya item Tabula
Continua Domini et Fratres singulariter Colendissimi

In continuatione officiosae nostrae sub 22 Novembris a.c. ad praelaudatam Inclitam Tabulam Continuum datae requisitionis recenter appulsum Excelsi Regni Gubernii de dato 29 Mensis Novembris emanatum Gratosum Decretum ea cum per officiosa requisitione in Copiis eidem Inclitae Tabulae Continuae communicandum duximus, ut in conformitate ejusdem circa interceptum Iuon Miszia super his qvoque investigationem peragi curare haud gravatim velit: Ubinam iste natus sit ? ubi vixerit, qualiter sub tempore tractae in oppido Fogaras morae semet gesserit, utrum Parentes, aut cognatos habeat ? qvilia deniqve sustentandae vitae mulia secutus fuerit ? ut hac investigatione accepta Gratosus Excelsi Regni Gubernii Iustis satisfacere valeamus in Constanti Fraternitatis veneratione persistentes

Illustrissimi Domini Supremi Comitis

Inclita item Tabulae Continuae

obligatissimi servi ac Fratres

Tabula Continua Inclitae Comitatus Háromszékiensis

Szillyén 6ª Decembris 1784

[Pe verso]	Inclityae Tabulae Continuae Iudiciariae Comitatus Fogaras
	Dominis nobis colendissimis
[o altă mână]	praesentatur 10 ^a Decembris 1784
[o altă mână]	transponitur commissioni Investigatoriae eatenus
	ad numerum 271 ordinatae

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare

10.67 Copia

Nomen Militis in Comitatu Cibiniensi existentis

Possessionis

Rukariensis

Vaszilie Ruckorán

Illustrissimae Dominae Supremus Comes,

Inclitya Tabula Continua, Domine Domini ac Patrone Gratosissime
colendissimi !

Ut ut maleferiatorum perniciosus tumultus inter nos per Dei Gratiam
hactenus nondum eruperit, tanto tamen promptitudine omnes et ferme singuli

valachorum nanciscendam occasione expectant, ut vel minima se exerente, eosdem ad quosvis perniciosos actus, funeste perpetrandos, promptos, ac paratos reddat. Missis reliquis in Possessione Rukar, plus 250 perditorum Valachorum coadunata multitudo reperitur pejorem in modernarum tristium circumstantiarum partem paratissima. Nunc quia ipse tam incinerationis quam expilationis, ac 850 fl. surreptionis omnino per ipsos mihi illatas irrecuperabiles miserias jam sufferre coactus fuerim et jam nunc nihil de me restat nisi quorum aedificia quoque mea, tot meis et inde ferme a pueritia mea partis sudoribus posita in nunquam recuperabile meum damnum, dirruta habeant. Ne ergo aliis in locis jam erupta Valachorum inaudita saedities heic loci prae aliis de me initium summat et hoc vel ex eo etiam facilius, quod in praedicta Possessione, inter maleferiatos solus resideam, Oro humilime Illustritatem Vestram Inclytamque Tabulam Continuum, e repetita Possessione Rukar, velut de quibusvis pejoribus male notata in praeversionem alias per facillime erumpendi tumultus saltem sex de potentioribus, modo provisorio incaptivari ac incarcerari, taliterque me paterne protegi gratiose dignentur. Secus per continuum meam absentiam personali quidem peticulo ereptus de exiguis admodum meis bonis prae reliquorum penitus actum erit. Gratosam protectionem exoraturus aeterno cultu emorior

Illustritatis Vestrae

Inclytaeque Tabulae Continuae

humilime servus

Stephanus Ujivarossy m. pria

[Pe verso]

Ad Inclytam Tabulam Inclytae Comitatus

Fogarasiensis Continuo Iudiciariam etc.

Dominos ac Patronos Gratosos humilime

Colendissimos

Supplex libellus

introscriptus

[o altă mână]

praesentatur 9ª Decembris 1784

[o altă mână]

Expediatur die 13 Decembris 1784

[o altă mână]

Stephanus Ujvárosi contra Ausus Rukuriensium maleferiatorum Vallachorum, a quibus jam semel expilatus esset, et qui nunc quoque, ad tumultum excitandum inclinarent, vel 6 saltem potentiorum incaptivatione protegi petit

[o altă mână]

Penes declarationem hujus exponentis committatur.

Domino Kissling, ut medio processualis Vice Iudice Nobilium et commissarii actis factis Rukuriensium prout jam de aliis etiam commissum exstitit, sollicitè invigilari curet, et si indicia tentendi tumultus apud ipsos observarentur, a corripheis et pontentioribus tria individua intercipi curet, sub securo custodia huc mittendos.

Copie, A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr.8, cutia nr. 49, Acte Judiciare

Illustrissime Domine Domine Supreme Comes ac Praeses
 Inclyta Tabula Iudiciaria Inclytae Comitatus Cibiensis
 Domine Domini Gratiose singulariter colendissime !

Qvendam Kornetzeliensem Tanaszie Stephan vocatum, perqve spectabilem Dominum Substitutum Vice Comitem ab Hajdendorff ob subversantem (prout exposuit) homicidium lasum sua via ad me fine instituendi Benigni examinis inuiatum, peracto memorato Examine qvia lasus limitatam meam Iudicandi activitatem excederet, licet ex sua hactenus confessione omni dolo carentem Iudicio tamen Illustritatis Vestrae Inclytamque Tabulae substernendum dum humilime transmitterem Gratiis favoribusque Commendatus perenno

Illustritatis Vestrae Inclytaeque Tabulae Iudiciariae
 Humilime servus
 Emericus Miske m. pria
 Inclytae Comitatus Cibiniensis circuli
 Superioris, ordinarius Iudex Nobilium

Mihallyfalva 9^{ua} Decembris 1784

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr.8, cutia 50, Acte Judiciare

11.348 11408

Sacrae Caesareo Regiae et Apostolicae Majestatis, Archi Ducis Austriae,
 Magni Principis Transilvaniae et Siculorum Comitis
 Domini Domini Nostri Clementissimi nomine Tabulae Comitatus
 Cibiniensis cum partibus Albae Superioris uniti Intimandum !

Submisit Magistratus Cibiensis Regio huic Gubernio Relationem, cum examine incaptivati, ex Ratione suspecto Sermocinationis, per quendam gregarium Militem Oroszianum cujusdam Valachi Hásagiensis, quod cum Dominationis Vestris eo cum mandato in advoluto exemplo comunicatur, ut ex ejusdem serie substrato delicti uberius perspecto, juxta praescriptum Legum Patriarum contra eundem incaptivatum procedere, et illum comensurata suo delicto poena plectere haud intermittant. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio. Cibinii. Die 9^{ua} Decembris Anni 1784.

Barro Samuel de Brukenenthal m. pria

David Szkelly m. pria Cancellarius
 Anton Horváth secretarius m. pria

[Pe verso]

11.348

11.408

Tabulae Continuae Comitatus Cibiniensis cum
Partibus Albae Superioris uniti consignandum
Ex officio Cibinii

[o altă mână]

Praesentatur die 14 Decembris 1784

Relatur die 16ª Decembris 1784

Desideratur 9ª Decembris 1784. Nro.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

99.

1784 decembrie 11, Odorhei

11587. Copia

P.P.

Iuxta credibilem relationem, atque revelationem nobis factam, ingratum Excellentiae Vestrae et Excelsio Regii Gubernio in his gravissimis circumstantiis humilime referre cogitur nuntium. Quod nimirum in Inclita Comitatu Fogaras, Circulo et Possessione Fejeregyháza Vallachi suos legatos, juxta unicum denunciantem tres, juxta alterum vero octo, jam transmiserint ad perniciosissimam illam in Comitatu Hunyad cum Zarand unito, et alibi grassantem Vallachicam Plebem, seque cum ea unire deliberaverint. Imo quod Parochus Vallachus Fejeregyhaziensis collectam ibidem in hunc finem instituerit, collegeritque pro legatis pecuniam. Hoc ipsum Illustrissimo Domino Supremo Comiti, et Inclitae Tabulae Continuae Comitatus ejusdem Fogaras sub hodierno perscripsimus, ea officiosa requisitione, ut sine mora de his relatis investigare, reque comperta cum rigore actum procedere ne moretur. Quod Excellentiae Vestrae et Excelso Regni Gubernio pro praepotenti desuper elargienda ordinatione humilime representantum duximus. Integri obsequio emoritur

Excellentiae Vestrae et Excelsi Regni Gubernii humilimi servi

Ladislaus Sandor

Praeses

cum Tabulae Continuae Officiolatus

Franciscus Tibad ordinarius notarius

Udvarhely 11^a Decembris 1784

Copie, A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Sacrae Caesareo Regiae et Apostolicae Majestatis Archi Ducis Austriae,
Magni Principis Transilvaniae et Siculorum Comititis
Domini Domini nostri Clementissimi nomine Domine Michaeli de
Ahlefeld Supremo Comiti Comitatus Fogarasiensis intimandum.

Factam per Continuum Comitatus Udvarhelyi Tabulam super eo
relationem, quod incolae Possessionis Fejéregyháza animum semet cum
tumultuantibus uniendi habeant, in advoluto exemplo ea cum dispositione
Dominationis Vestrae communicari, ut omnibus viribus eo adnitatur, ut non
solum eruptio in dicta Possessione tumultuationis praepediatur, sed etiam
depraehendendi Plebis concitatores illico intercipientur. E Regio Magni
Principatus Transilvaniae Gubernio. Cibinii 16ª Decembris Anni 1784

Barro Samuel de Brukenthal Gubernator

David Székely Cancellarius

Anton Horváth Secretarius m. pria

[Pe verso] 11.587

Sacrae Caesareo Regiae et Apostolice Majestatis
Nomine Michaeli ab Ahlefeld, Comitatus
Fogaras Supremo Comiti consignandum
Ex officio Fogaras
Praesentatur 22ª Decembris 1784
Iam factis ad nostros 345 et 350 necessariis
dispositionibus, haec ordinatio reponatur.

[o altă mână]
[o altă mână]

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

101.

1784 decembrie 17, f.l.

Domino ordinarius Iudice Nobilium Michaeli ab Huttern,
De dato 17 decembris 1784

Advolutum isthic examen incaptivati Tanaszie Steffan ex Korneczel cum
praetit. D. Vestra eo fine communicatur, ut cum hic Cibinii degenti, per
arestatum incusato Mány Mihály, alias Morár nuncupato novum examen et
confrontationem instituat, et si penes ordinarium Iuris processum repenitus
investigata, causam hanc vere criminalem invenerit, Tabulae Continuae in ordine
referat; secus vero Ipsamet dominatio Vestra iudicium ferat, praescripta
modalitate exequendum.

[Pe verso]	Inclutam Tabulam Iudiciariam Inclutae Comitatus Cibiniensis cum parte Albae Superioris uniti Domini Dominis humilime singulariter colendissimi Ex officio Cibinÿ
[o altă mână]	Praesentatur die 10 Decembris 1784
[o altă mână]	Relatur die 17 Decembris 1784
[o altă mână]	Fasc. 16 numero 1023 Die 9 ^{ma} Decembris 1784 1792 numero Archivum
[o altă mână]	Expedivit Krausz m. pria die 21 ^a Decembris 1784
[pe Pe verso]	ad numerum 357

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare

102.

1784 decembrie 18

Annus 1784 Die 18va Decembris

In causa Fiscii Comitatus ut A. contra Providus Many Djordje ex Pago Hásság, nunc Captivum ut I. sequens pronunciatur

Deliberatum

Adstans in vinculis Providus Mány Djordje in Possessione Hásság Inclutus hujus cum Partibus Albae Superioris uniti Comitatus commorans Annorum 33, uxoratus, sine Liberis; Posteaquam hic Cibinii Anno currente 1784 die 29ª Novembris ob suspicionem, ex propriis ipsiusmet verbis prolatis emersam, in Domo Circumspecti Civis Andreae Saltendorfer incaptivatus et ad arestum ductus extitisset, subseque statim et tertio die coram Inclutam Iudicatu Cibiniensi, pro benigno Examine constitutus, circumstantialiter interrogatus, Testes praeterea omni exceptione majores post depositum juramentum auditos, iuxta edicta concinatum Examen Excelso regio Gubernio per attactum Magistratum Cibiniensem submissum, indeque penes Gratosum Decretum de dato 9^a currentis Mensis et Anni numeroque 11408 una cum documentis, fine Processus in ductu Legum Patriarum instituendi Tabulae hinc Iudiciariae traditus extitisset. Ruminatis ultro citroque tam contra eundum erectis Alegationibus, quam iteratis ejusdem Examinibus, nec non Testium Fassionibus, constititi. 1mo Iunctum talibus in temporum circumsta[...] ubi et quando perplurimi malefaria[tur ...] homine, posthabita in Summam Terrae Principem, et Iura Patriae homagiali obedientia horrenda Latrocinia et saevitiem exercent, arma illorum a sanguine innocentium adhuc tepent, versarum in Enicrem multarum Possessionum flammae inextinctae cernuntur, bona Aviticorum verorum

Possessorum diripiuntur, pars denique Principatus Transilvaniae, in funesto tumultu constituta existit, contra obedientiam Terrae Principi et Legibus Patriis debitam, ipsa Incto negare non sustinente in haec irrupisse, certis Testibus refertur: Si rebelles ad nos quoque venirent, ego quoque me illis adsociarem, bona Dominorum spoliarem, ederem, biberem et reliqua, semper et ubique quidem multo magis his in circumstantiis horrenda protulit. 2do Prono fluit alveo, Inctum destinatum ad hoc scelus patrandum habuisse animum, ut si occasio saltem adfuisset, id quod praemeditatus erat certo perfecisset; Quia vero juxta mentem statutorum Libri 4^{ti} Tit. 5^{ti} §^{phum} 1um circa finem, vel ipsae injuriae quantumvis verbales, re, persona, tempore, et loco, atrociores Iudicare debeant; hinc Incti scelus propositum inpunium manere Iura haud patiantur; Ad mentem itaque praecitatarum Legum Patriarum, Inctum quinquaginta solidorum bacularum ictibus bis intra octavum, id est in medietate semel, iterumque in altera medietate in publico loco perferendis pro exemplo et terrore aliorum puniendum, ac tandem datis de meliori comportatione obsidibus dimittendum, communi Tabulae Iudiciariae suffragio, Iudicari executioni demandari

Andreas Türi m. pria ordinarius Vice Comes

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judiciare.

¹ Text deteriorat.

103.
9830

1784 decembrie 18, Sibiu

Sacrae Caesareo Regiae et Apostolicae Majestatis Archi Ducis Austriae
Magni Principis Transilvaniae et Siculorum Comitatus
Domini Domini Nostri clementissimi Nomine !

Illustrissime, Egregii et Nobiles Nobis Observande, et Benevöll ! Salutem et Gratiae Caesareo Regiae Incrementum !

Quandoquidem Benigno Decreto Regio de 9da Iulii anni labentis emanato cautum haberetur, ne cuiquam ex receptis in Transilvaniae Religionibus, quibus etiam Graeci ritus unita adnumeratur, Tempia adimantur, Dominationis Vestris in ordine ad preces Incolarum Almakerekiensium, et O Iványfalvensium post exantlatam sex hebdomadalem Instructionem Tempia Unitorum sibi transponi sollicitantium, submissamque eatenus de 28va praeteriti mensis Novembris relationem praesentibus rescribitur, petito supplicantium desuper Instruendorum locum dati haud posse. Sic facturis Altefata Sua Maiestas Sacratissima benigne propensa manet. E Regio Magni Principatus Transilvaniae Gubernio.

Cibinii die 18va Decembris 1784

Barro Samuel de Brukenenthal gubernator m. pria

David Székelly cancellarius m. pria

Stephanus Koszta secretarius m. pria

[Pe verso] 9830

[o altă mână]

[o altă mână]

[o altă mână]

Tabulae Continuae Iudiciariae Inclitae
Comitatus Albae Superioris consignandum
Ex officio Nagy Selyk Martonfalva
Praesentatur 5^a Januari 1784
ma D.N. Die eodem
mad. D. Refer. Die eodem
Refer. D. Francisci Gyulai
Med. D. Refer. Die eodem
Relat. Die eodem
notificari Die eodem
Die 30ª Decembris 1783 advenit

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

104.

1784 decembrie 20, f.l.

Annus 1784 Die 20ª Decembris

In causa Fiscii Comitatus ut A. contra Libertinorum Mákáve Szártis,
Pago antea Rakovitza, nunc in Freck commorantem ut I. sequens
pronunciatur

Deliberatum

In compedibus e vinculis publicis adstans Libertinus Makave Szártis antea
Emotus Pagi Rakovitza, proximus vero in Pago Freck Incliti Comitatus
Fogarasiensis commorans, annorum circiter 40; proles 3 habens, per
Rothbergenses Incl. huic Comitatus adjacentes Incolas in hujas arestum
adductus; coram priore foro ordinarii Judices Nobilium sub 10ma et 11ma
currentis Mensis et anni benigne examinatus, medio praedicti Fori ordinarii
Judices Nobilium Fessione aliquot Testium circumstantialiter Investigatus,
atque Tabulae huic Judiciariae qua talium criminum quae illius Fori ferendi
Judicii activitatem excederent, traditus extitisset. Produxit Fiscus localis ut A.
contra eundem, Benignum Examen die 11^a currentis in Foro Inferiori peractum;
Nec non litteras Inquisitorias seu Fessionales aliquot Testium auditorum et
oculatorum, bona fide factas, et sub subscriptione Regiorum Dominorum Ioannis
Georgii Eckhard Inclitae Tabulae Judiciariae Cibiniensis Actualis Adessoris
Iacobis item Funck vice Judice Nobilium emanatas, juxta quarum contenta et
edicita cupiebat Inctum poena mortis, qua talium criminum reum condemnari.
Incto e contra tam sub benignis Examinibus, quam post Testium receptionem
semper in negativis simpliciter persistente, seque sola ebrietate ut unico
Fraekiensium de probe anteacta sua vita Testimonio excusante. Quibus ab

utrinque Partium taliter coram Tabula productis documentis probe nominatis, ad aequum Legum Patriarum trutinum assumtis, lucide sans dici sequentia potuerunt: 1mo Inctum nondum adhuc semi ebrium in Publica Rothbergensium Caupona, quum de nomine Proprio interrogaretur, non eodem quo in benigno Examine verum alio videlicet Frunze Vergye prodigioso admodum insignivisse, expost 2do Uberius inebriatum, funestas nimium miseris Rothbergensibus aliunde jam saepius igne damnificatis minas ejaculasse, videlicet: se, prima vice veris ansam sibi comparaturum, tectaque Rothbergensium rubriori colore tinetis scandulis tecturum, quod idem est, ac subjecto igne incensurum 3^{io} Cum de depertitis seu Furto ablatis duobus non ita longe antea Equis sermo cum eodem incidisset, se illos ubinam locorum sint probe scire dixit, quorum nempe unus in Valachia ultra Danubium, alter vero circa Plagas Coronenses essent, posse tamen se mederi, aut eundem deperditum, aut in illius vicem, alium longe praestantiorum procurare capacem esse. 4to denique, unus saltem Fatens diserte subinfert Inctum contra etiam DEVM Ter. Op. Maximum horrendas et Christianis auribus vel auditu intollerabiles blasphaemias evomuisse.

Quae singula simul sumpta tametsi Ebrietate per Inctum defendatur simulque in totum perragentur, excusari tamen haud possunt; siquidem prodigiosum Frunze Vergye nomen, ante uberiores Incti potum sibimet ipsis impositum; pariter per eundem negatur, ex argumentoque ebrietatis excusatur, et nisi per Testes fide dignos ut reliqua dilucidaretur, negatione ejusdem, juxta illud, si fecissi nega, in obscuritate maneret; jam vero consideratis modernis flebilibus hujus Principatus circumstantiis, miseris item Rothbergensibus, non ita pridem etiam aliquoties conflagratis, in condignam reflexionem sumtis, Divina aequae ac humana Legum Patriarum lura non reclamant solum uno consensu, quin Inctum gravissimae poenae subjiciunt. Statutorum namque Lib. 4to Tit. 1mo paraphrasto 11. Maleficiorum voluntas non exitus spectari debet. Decreti Trip. Partis 3^{io} Tit. 23 conflagrationem minitantes gravi poena puniendi decernuntur et Approbatæ Constitutionis Partis 3^{io} Titulo 48vo Articulo 22 blasphaematores haud inulti permanendi dictantur. Quia tamen Inctus juxta etiam Testium edicta, calore haec Ebrietatis edixerit, quia porro ante acta vita per Freckienses vero similiter excusetur, imo tres etiam proles minores, in condignam considerationem venientes poenam promeritam mitigare videantur; Huic Inctum in salutare aliorum exemplum unius Anni, computatis Incarcerationis diebus labores ergastulares, item in introitu 30, in exitu totidem ictus perferendos, communi suo suffragio subjecit Tabula Judiciaria, et quidem addita hac declaratione: ut tam respectu Rothbergensium quam aliorum quorumlibet Inctus Urphedam proestet solennem porro Caventes sufficientes sistat ipsomet meliorando, et neminem laedendo, taliterque praesens Deliberatum debitae exequutione demandatum.

Andreas Türi m. pria

Ordinarius vice Comes

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitatus Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 50, Acte Judicare.

Personales Descriptiones

Farkas Péter Református Vallásu, Also Csernátoni Háromszéki Nemessi Charactere vagyon, Mint egy 30 Esztendő, Kisded törpe termetű, közép vastagságú, sárga haju, és hasonló sárga bajuszu, és Szemöldökü, kék szemei vadnak, száraz hoszúkás ábrázatu, hoszu szürke posztóból valo Zekébe jár, Fejér posztó Harisnyába, néha Csizmába, néha Bocskorba jár, magyarul tud, mint hogy Magyar is, és Olá hul, salétromfőző Mesterséget tudot, 's ugyan mikor el Szököt, némely társainak aztot mondotta: hogy Bukovinába mégyen, 's ottan salétrom Főzésre adgya magát. Ezen Farkas Péter jelen volt mikor az Maxai Malmot fel verték, és tsak nem minden Casusokban magát társul adta, hanem igen gonosz véghez vivőjeis volt, Betző Joseffnek attyafia, a' kivel leg többet társalkodott. Nötelen.

Kicsid Andris Also Csernátoni Jobbágy Személy, oláh nem unitus mint egy 32 Esztendő, közép rendünél egy kevésbé nagyobbacska, karcsu termetű, egyenessen álló teste vagyon, az Fejét kevély modra hordozza, és egyenes lépéssel megyen, fekete haja, szemöldökü, bajusza, fekete szemei, barna ábrázatu, Szapora dörgös beszédü, hoszu szürke zekébe jár, fejér posztóból való harisnyát, és bocskort visel, kézi munkánál egyéb Mestersége nintsen. Magyarul inkább mint Oláhul beszél, de oláhul is jól tud.

Cseh Effraim Also Csernátoni Catholizált volt egyszer, de most ugy tartya az Reformáta vallást mint akármely Református. Az Inclytum Barkoianum Regementből ablicentialtatott ad indeterminatum tempus. Nemes személy mint egy 32. Esztendő az Közép rendünél egy kevésbé magossabb, közép vastagságú, fekete haju, szemü, és szemöldökü, gesztenye szín bajuszu, hoszu és száraz ábrázatu, bé font haját visel, kék nadrágba, hoszu szürke zekébe jár, csizmát visel, az nadrágon vászon bugyogot szokot viselni, néha kurta ujjos báránbör kosokot-is visel az bőrivel ki fordítva. Magyarul, Oláhul, Németül és Deá kul tud. Magyar nemzetből való. Nötelen.

Cseh Manasses Also Csernátoni Református Magyar, circiter 29. Esztendő. Nötelen, törpe, vastag termetű, fekete kondor, vagy fodor haja bétékerve, fekete szeme, szemöldöke, horgas tekintetű, kerek tonka orra, vastag fekete bajusza, Magyar Csizmába, kék nadrágba, hoszu szürke zekébe jár, részegítő italt nem iszik, Magyarul, Deá kul és Oláhul jól beszél.

Doc. nr. 6411

Copie, A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Petru Fărcaș de religie reformată, din Cernatul de jos, Trei Scaune, este de stare nobiliară, cam de 30 de ani, constituție scundă, mărunțel, de corpolență medie, păr blond, mustață și sprâncene de asemenea blonde, are ochi albaștri, fața lunguiată și uscată, umblă cu o haină cenușie din postav, șosete din postav alb, uneori în cizme, alteori umblă în opinci, știe ungurește fiind și el ungur, și românește, cunoaște meșteșugul producerii salpetrului și atunci când a evadat a spus unora dintre tovarășii săi următoarele: că pleacă în Bucovina și acolo se va ocupa cu producerea salpetrului. Acest Petru Fărcaș a fost de față atunci când au jefuit moara din Maxa și ca în toate împrejurările nu numai că s-a făcut părtaș dar a fost cel care a dus răufăcătorii până la capăt. Este ruda lui Iosif Betzö cu care s-a întovărășit cel mai des. Necăsătorit.

Andrei Kicsid din Cernatul de jos, iobag, român ortodox, cam de 32 de ani, puțin mai înalt decât statura medie, constituție zveltă, ținută dreaptă, își poartă capul cu mândrie, umblă cu pași hotărâți, brunet, cu sprâncenele și mustața negre, ochii negri, fața închisă, vorbește repede, cu voce tunătoare, umblă într-o haină lungă și cenușie, poartă ciorapi din postav alb și opinci, în afară de munca cu mâinile nu are vreo altă meserie. Vorbește mai mult ungurește decât românește, dar știe bine și românește.

Ifraim Ceh din Cernatul de jos, a fost odată catolicizat, dar acum păstrează religia reformată la fel ca oricare reformat, eliberat din strălucitul regiment Barkoian la un timp nedeterminat. Persoană nobilă, cam de 32 de ani, puțin mai înalt decât statura medie, de corpolență medie, păr, ochi și sprâncene negre, mustață castanie, fața lungă și uscată, umblă cu părul împletit, pantaloni albaștri, haină lungă cenușie, poartă cizme, peste pantaloni obișnuiește să poarte șalvari de pânză, uneori poartă și un cojoc din blană de miel cu mâneci scurte și cu blana întoarsă pe dos. Știe ungurește, românește, nemțește și latinește. Face parte din națiunea maghiară. Necăsătorit.

Manase Ceh din Cernatul de jos, ungur reformat, de aproximativ 29 de ani. Necăsătorit, scund, constituție corpulentă, părul creț sau încrețit, împletit, ochi și sprâncene negre, privire crucișă, nas rotund turtit, mustață groasă neagră, umblă în cizme ungurești, pantaloni albaștri, haină lungă și cenușie, nu bea băuturi spirtoase, vorbește bine ungurește, latinește și românește

Méltóságos Gróff Fő Ispány Ur !
Tekintetes Continua Tábla
Nékem Gratosus Patronus Uram és jó Uraim !

Alázatosan jelentem Nagyságodnak és a Tekintetes Táblának hogy most ezek alatt az ötöd napok alatt az Tolvajok iránt semmi ollyas hir nem hallatott, se

pedig az falura bé nem ütettek, mellyből ollyas kár következet volna, melly alázatos jelentésem mellet maradtam

Méltóságos Gróff Fő Ispány Urnak
és a Tekintetes Táblának

alázatos szolgálja

Türi Joseff

Bollyai Processualis Szolga Biró

[Pe verso]

Humilima relatio Ad. Inclytam Tabulam Continuo
Judiciariam Inclyti Comitatus Albae Superioris
Transilvaniae Dominum Dominos humilime Colendissimos

Doc. nr. 5507

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Mărite Conte, comite suprem !

Onorată Tablă Continuă.

Domnule Patron mie milostiv și bunilor domni !

Cu supunere raportează Măriei tale și Onoratei Table că acum, în ultimele cinci zile, nu s-a auzit nici o știre despre hoși, nu au făcut în sate incursiuni din care să rezulte pagube, drept pentru care rămân, alături de umilul meu raport, măritului domn conte comite suprem și onoratei Table supusă slugă,

Iosif Türi,
jude al cercului Buia.

107.

1784, Lunca

Méltóságos Fő Ispány Ur ;

Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Tábla;

Jó Méltóságos Gratosus Patronus Urunk és Kegyes Fautoraink !

Alázatosan Könyörgő levelünket Kéntelenítettünk a Méltóságos Fő Ispány Urnak, és a Tekintetes Táblának Atyai Grátiajok eleiben terhes ügyünket terjeszteni ez Következendőkben: Méltóságos Földes Urunkal versengeni nem Kívánunk se Földes Urunk ellen legg Kissebb szándékkal semmiben lenni nem akarunk, mind azon által Kéntelenek vagyunk magunk terhünknek könnyebítésére jelenteni, hogy szegény falunkban a sárnak nagy volta mián, semmi némű utazók az közönséges ország uttyán be nem jöhettek; mellynek

oka az: hogy falunk also végin lévő Méltóságos Földes Urunk Kaszáló Réttye Körül lévő kerten fellyül olly magos Sántz rakattatott, hogy az Határrol be folyó viznek, essös időben lévő bé jövetelét, vagyis folyását, az nevezett Sántz gátollya, és a viz, a közönséges ország uttyán el terjedvén, olly sár okoztattik (szabad folyása nem engetödvén) hogy mostanis majd övig erő sár vagyon.

Istálunk azért a Méltóságos Fő Ispány Urnak, és a Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Táblának Méltóztassanak e Gremio Sui Oculatorokat ki küldeni, a Kik az helyet Oculálván, ebbéli terhünkben valami módott Keressenek Könnyebítésünkre; Mivel a fenn nevezett Sántz miatt, nem hogy szegény Kitsin falunk, de Vármegyénknek nagy része alig volna alkalmas az Közönséges ország uttyát nagy munkávalis járhatóvá tenni; de ha szintén járhatóvá tennéis, legg első zápor hullásával legg ottan egész munkájók, a viz által semmivé tétetődnek. Atyai jóságokból származott (minket terhes ügyünkben könnyebítő, vigasztaló válaszszoikat várván maradtunk álhatatoson,

A Méltóságos Fő Ispány Urnak és a
Tekintetes Szüntelen folyó Törvényes Táblának

igen alázatos szegény szolgálja
A Langodári Falusi Lakosok m.p.

[Pe verso]

Ad

Illustrissimum Dominum Dominum Supremum Comitem
Incltyi Comitatus Fogarasiensis cum partibus Albae
Superiore Conjuncti
Incltyam item Tabulam Continuum Judiciariam Comitatus
ejusdem tanquam Dominos Dominos Patronos Gratosos
humilimum Memoriale
Intro Scriptae Communitatis Langodár

Doc. nr. 245

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Mărite domn comite suprem !
Onorată Tablă Continuă Judiciară !
Buni, Măriți, binevoitori domni stăpâni și
Milostivi protectori ai noștri !

Umila și rugătoarea noastră scrisoare am fost nevoiți a o prezenta înaintea bunăvoinței părintești a Măritului domn comite suprem și a Onoratei Table, pentru a prezenta cauza care ne împovărează prin următoarele: nu dorim să intrăm în conflict cu Măritul nostru domn, stăpân de pământ, nici împotriva lui, în nimic și fără cea mai mică intenție nu dorim să fim. Cu toate acestea, suntem

obligăți să informăm, pentru a ușura povara noastră, că în sârmanul nostru sat, din cauza noroiului mare, nici un fel de călător nu poate pătrunde pe drumul public. Aceasta din cauză că în susul grădinii din jurul fânașului Măritului domn stăpân de pământ, care se află la capătul de jos al satului, s-a făcut un șanț atât de înalt, încât amintitul șanț împiedică scurgerea apei de pe hotar în timp ploios, iar apa extinzându-se pe drumul public, provoacă un asemenea noroi (curgerea ei liberă fiind oprită), încât și acum noroiul ajunge aproape până la brâu.

Insistăm de aceea Măritului domn comite suprem și onoratei Table Continue Judiciare să binevoiască a trimite observatorii lor care, inspectând la fața locului, să caute vreo modalitate în ușurarea acestei poveri a noastre. Pentru că din cauza numitului șanț, nu numai în micul nostru sat dar și în mare parte a comitatului nostru de-abia ar fi posibil, printr-un mare efort, a face practicabil drumul public. Dar și dacă s-ar face practicabil drumul, la o primă ploaie mai mare întreaga muncă ar fi spulberată datorită apei. Așteptând un răspuns mângâietor, izvorât din bunătatea voastră părintească, care să ușureze cazul nostru împovăraător, rămânem mereu, Măritului domn comite suprem și Onoratei Table Continue Judiciare, prea supuse slugi sârmane,

Locuitorii satului Lunca m. p.

108.
8796. Copia

1784, Rapolt

P.P.

In Anno 1770, 71 et 72 Nemes Fejér Felső Vármegyének, Excellentiátok kegyelmes rendeléséből, Regius Perceptorşagot viseltem, de azon Esztendőkben sok féle változások következtenek, és azok után nem lehetett úgy kormányozni hivatalom kötelességét, a Vármegyének szerte szélyel ki terjet, és hoszárais ki nyúlt, mivoltára nézt, hogy az adónak mivolta annak rendiszérént folyhatott volna, és innen következett, hogy némely faluk, superflue administráltak, mások ellenben restálnak, ezeknek meg igazításokba eleget szorgalmatoskodtam, de a Tekintetes Nemes Táblánk nélkül, nem progrédiálhattam, noha eleget szorgalmatoskodtam benne, már mostan változván a Vármegyénk, terhesebben juthatok, hogy igazithassam a végre.

Instálók Excellentiátoknak, mély alázatossággal méltóztassanak parantsolni, hogy a Restántiáimot hajtassa fel már egyszer a Tekintetes Táblánk, ne maradjon szegény Gyermekeim nyakokba, én életemben had Consumálhatsam, midőn az iránt kegyes rendeléseket alázatos szível ohajtanám, vagyok

a Felséges Kiralyi Guberniumnak

alázatos szolgája
Rápolti Joseff

Doc. nr. 8796

Copie, A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

În anii 1770, 71 și 72, din milostivul ordin al Excelențelor nobilului comitat al Albei Superioare, am îndeplinit funcția de perceptor regal, dar în anii aceia urmând numeroase schimbări, comitatul s-a extins în toate direcțiile și s-a și întins în lungime, așa încât după toate acelea nu a fost posibil să-mi coordonez obligațiile de serviciu. Evident că contribuțiile nu au mai funcționat conform ordinii dinainte și de aici a urmat faptul că unele sate au fost prea bine administrate, altele, în schimb, au avut restanțe pentru a căror îndreptare m-am străduit îndeajuns, dar fără onorata și nobila tablă nu am avansat, deși în acest sens m-am străduit suficient. Deja acum transformându-se comitatul, pot ajunge într-o poziție și mai împovărată în ducerea la bun sfârșit a muncii mele.

Insist Excelențelor voastre, cu adâncă umilință, să binevoiască a ordona ca restanțele mele să fie odată înaintate onoratei Table, să nu rămână povara pe grumazul sărmanilor mei copii, iar eu în cursul vieții mele să mă pot achita, în timp ce milostivele dispoziții în acest sens cu supusă inimă le doresc, rămân

Înaltului Guberniu regal umilă slugă,

Iosif Rápolti

109.

1784, Noul Săsesc

Szász Ujfalvi lakossoknak panasza.

Eltölt 5 Esztendeje, hogy valami Oláh paraszt Emberektől 2 paar Oekret vettünk az piacon publice, melyeket meg vásárolván és kifizetvén szokásunk szerint hajtottuk magunk szükségünkre az alatt azon Emberek elszöktenek meg tudván az Földes Urok Magas Pal Uram ö kegyelme az vásárunkot az Marhákról melyeket pretio forensi publice meg vásároltunk, erőszakkal elvitetti, ki miatt az Országban lévő Tiszt Urok előtt és hol ilendő volt panaszkodni elé áltuk, promováltuk, sokkat fárodoztunk és költötünk mely nekünk nem kevés költségbe került de még is minden igyekezetünk haszontalan volt, és semitem végeszhetünk instálunk azért Felségednek alázatosan, méltoztassék azéránt rendelőt tenni, hogy az káraink vissza fordításék.

Szilllipas Pintemon

Szallametje Tánász Szász Ujfalu
lakosi

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 48, Acte Judiciare.

Au trecut 5 ani de când am cumpărat două perechi de boi în piața publică de la niște țărani români. Pe când plătisem cele cumpărate și mânăm boii după obicei spre nevoile noastre, vânzătorii au fugit, iar stăpânul lor de pământ, domnul Paul Magas, aflând de târgul nostru, deși am cumpărat boii la prețul pieții publice, ni i-a luat cu forța. Drept urmare, ne-am plâns în fața domnilor oficiali competenți din țară, cu multă osteneală și cheltuială, dar toată strădania ne-a fost inutilă. Ne rugăm de aceea Măriei Voastre să binevoiți a dispune despăgubirea noastră.

Pintemon Szillipaș
Tanasi Salamete
locuitori din Noul Săsesc

110.

1785, ianuarie 14, Rupea

Anno 1784. Die 23ª Mensis Decembris in Possessione Fejéregyháza per nos infradenominatos sequens ad Puncta, e Literis Illustrissimi Domini Supremi Comiti domini Comitatus Udvarhelyi, medio Ordinationis Illustrissimi Domini Supremi Comiti Inclytae Comitatus Fogarasiensis Magnifici Domini Michaelis ab Ahlefeldt de dato 19ª Decembris Anni ejusdem nobis fine Investigationis transpositis, aliasque e serie operis promanentes Quaestiones sequens instituitur Investigatio et quidem examinantur pro Choripheis suspectae Rebellionis denominati: unde Questiones esutae et formatae sunt hujus tenoris:

- 1^a Hogy Fejéregyházáról követeket küldöttek az oláhok és a Zarandall megegyezett Nemes Hunyad vármegyében, gyilkoskodó, pusztító Rebellis oláh sereghez akarják magokat Társul adni:
- 2^a Hogy a Fejéregyházi Disunitus Popa Sztantsully is azon Követségre el akart menni.
- 3^a Hogyan mentek azon követségben az Fejéregyháziak közzül
- 4^a Hogy azon oláh Popa pénztis szedett fel azon alkalmazosságra a néptől
- 5^a Hogy az Fejéregyházi és Héjasfalvi Segesvára bé menvén fegyvereket kerestek és kívántak venni felesen vásárolni ?
- 6^a Hogy az Udvarra réa akartak menni, mellyről valo félelmekben az Praefectus és Tisztartó el szaladtak
- 7^a Hogy a Buni és Sárdi lakosok ezeknek a segítőjök azok kik légyenek ?
- 8^a Hogy a Királyi Biró és Notarius Urakhoz bé jártak Passust kértenek
- 9^a Miháila Vasz Nyág az Kazal Rakások mondotta Praefectus Uramnak Hej Uram nem ugy léssen az két három holnapok mulvais, nem akarom én Halér Pált szolgálai hanem magamat
- 10^a Todor a Major megmondottae? Uram botsásd el a Tisztartót, ne tartóztasd, mennyen dolgára, nem jól teszed a dolog; magaddallis egy

házban ne hálasd s te ne hálly az ő házába, mert nem jól lesz; Uram ha valami benne is magad ne féll mert vagyunk 3-4 Emberek a kik téged – a kebelünkbeis meg tartunk

11² Hogy a Fejéregyháziak közül valamelyik Segesváron azt találta volna mondani: Ha Haller Pált kezünkhöz vagy kezünkbe keríthetjük elevenen meg nyuuzzuk

Ad Quas praescriptas Questiones examinantur Primo pro Coripheis denominati, abinde examinantur alii etiam inferius denominandi Testes; hinc constituitur

1us Coriphaeorum Popa Sztantsu Popa Dis-Unitus Fejéregyháziensis Annorum circiter 42. Qui Auctoritate Spectabilis Dominis Consulis Schaesburgensis ab Ehrenschmidt Schaesburgi incaptivatus et in praesentiam numerum adductus ut patet ex Lithicis de dato 26 Decembris Anno 1784 emanatis et sub signe §§ huc annexis sequenti serie praesensum actum declarat: ad 1um A Zaránd és Hunyad Vármegyékben meg sereglett gyilkoskodó s pusztító Rebellek oláh sereghez az Fejéregyháziak tudtomra követeke, a végre hogy magokat Társul adni kívánták volna nem küldöttek, hanem az mult Nyáron le mentünk volt Károly Fejérvára, a végre hogy magunkat Katonáknak conscribaltassuk, és fel irassuk; de ottan végire menván a dolognak, hogy a Népnek Conscribaltatása félben szakasztott, bé mentünk Károly Fejérvárott Unitus Esperes Popa Tyrvoitshoz, a ki egyszersmind Regiment Papis, és Fejérvári Unita Ecclesianakis Papja, kinek minekutána az általam még ide haza Conscribalt Népnek Listáját bé adtam volna, azt felelte, most a Conscriptionak vége szakasztott, mivel az eddig lett Conscripcio fel küldetett ő Felségéhez hanem mig arra teendő válasz jőne, jőnének haza, és valamint eddig tette a Nép maga szolgáltyát az engedelmességgel szolgálják Földes urakat. Ad 2um Azon követségre semmiképpen elmenni nem akartam, hanem a Falusi Nép őt, hat izbenis erőltetett mint egy két hetekig és nem nyughattam végre osztán arra fokadott az egész Falusi sokaság, hogy ha el nem megyek azon követségre az Házombólis ki vetnek, ezt látván és halván hogy magamat legitimálhassam ennekutánna, arról hogy nem magam fejemtől hanem az ok erőltetésekből tselekedtem házamnál kinek nevét irtam, és kiki maga ujjával meg petsételte s ezen irást adtam bé Károly Fejérvára menván Popa Tyrvoitsnak. ad 3um Ezen követségre mellettem a Faluból jüttenek az Falusiaktól választott öt követek ugymint Juon Vlád, Mihajla Iuj Vaszily, Nyág, Andréj, Lope Salamon, Szutsu és Kretsun Flore alias, Onyi Morár. ad 4um Azon követségre való menetelemre egy pénzt sem szedtem fel, a Néptől, hanem az Falu az nevezett mellettem el küldött követtyeinek kezekben adott 12 Magyar forintot melly pénzről, az Falusiak azt mondották hogy valami Fünek

árta volt volna, ad 5^{lum}, 6^{lum}, 7^{lum} Nihil. ad 8^{lum} Segesvárra Passust iratni az meg nevezett Falu követi voltanak, de azt meg mondanni nem tudom minnyájon voltanaké ugy tsak némellyek közüllök.

N.B. Adnectuntur hinc Fassioni in B. Examine prolatae literae quaedam Valachico idiomate conscriptae sub Litera A.

2^{dus} Andrej Lope Annorum circiter 40 Magamis fellyebb nevezett Társaimmall együtt oda jártunk az mult nyáron Károly Fejérvárra a végre hogy magunkot katonáknak fel irassuk, ez pedig indult abból, hogy az közelebb mult Hordás és ugar forgatás alkalmatosságával fel jöve, Rápoltról Sándor Mojsesné Aszszonyak egy bizonyos Embere Sárdra, ki az ezeknek levő ide való Fejéregyházi lakosoknak azt hirdeti vala hogy minden Jobbágyság aki magát fel irattya, Uráság szolgálattýából ment lészen, mégis maga lak helyén megmarad, ezen hirből az Falusiak fel indulván, egybe beszélettenek, is hogy az Popával együtt le mennék egy néhányan el végezték, a minthogy engemetis fennebb ki nevezett Társaimmall együtt azon utra kirendelenének, elis menénk, olly véggel magunkot fel iratni, ugy az Falusiakatis, hogy fegyvert vennénk fel, is az Föld minékünk maradjon, Károly Fejérvárra érkezvén bé menénk oda valo unitus Popa Tyironhoz kinek Levelünköt mellyben vala mindenik Fejéregyházi Lakosnak neve és ujjával Tentával tett petséttye, azon Popának bé adok ettől ollyan válaszáll jöttünk vissza, hogy engedelmeskednénk az Uráságnak az szolgálatot tennök meg az Dolognak ki meneteléig, mivel ugy fog minékünkis lenni dolgunk mint a másoknak kik magokat fel irratták uti költséget ide valo Popának, ki nemis igen jó szivel jött velünk, semmitsem szedett, hanem lévén az Falunak közönséges kaszállóból ell adott fű árta némellyeknél vettünk fel Bukur Pakuartól afféle fű árrát flor. hun. 2, Irmia Morartól 3^{at} Szonia Nyágtól ketött ugy az udvari szakátstól Györgye all Onyi Nyágtól kölcsön 5 Magyar forintot vettünk Caeterum nihil.

3^{tus} Mihajla Iuj Vaszi Nyág Annorum circiter 48 Ad 1^{lum} Hogy Fejéregyháziak követeket küldöttek volna Nemes Hunyad és Zaránd Vármegyékben öszve gyülekezett Gyilkoskodó s pusztító Rebelis oláh sereghez és, magokat Társul kívánták volna adni, az nem volt, hanem az mult nyáron az falunak közönséges megegyezéséből haton le mentünk Fejérvárra a végett hogy magunkot katonáknak conscribáltassuk és midőn Fejérvár mellé egy Falutskában bé érkezünk volna ottan bé mentünk a kortsomára az holottis puhatolodván azon dolgokról, egy Ember ottan azt mondá hogy 15 Napoktól fogva meg tiltatott és vége lett az Conscriptionak, hanem keresnök fel Popa Tyiron nevezetű oláh Unitus Esperestet, kiis dolgunkot eligazittya, felis kerestük és hozzá bé menvén az levelünköt mellyben ide haza minyájunknak a Nevét fel irattuk volt bé adtuk mellyet el vévén azt felelte hogy jönénk haza és az Méltóságos Udvar Tisztjeinek engedelmeskednénk mivel már el

késtünk volna, mert a mint másoknak lenne és lejend allapottyak minékünkis úgy leszen. Ad 2um Az Disunitus Popa Popa Sztantsul azon követtségre nem erőltetett senkit, sőt inkább ő onszoltatott az Falusiaktól, ad 3^{ium} Az mint fenebbis meg mondam haton jártunk de Károlly Fejérvárra azon Követtségre úgy mint én magam, András Lupe, Juon Vlad, Kretsun Flora, Salomon Szutsu és az Disunitus Popa Popa Sztántsul ad 4um Az oláh Popa pénzt nem szedett fel azon követtségre, hanem az Falu adott 12 Magyar forintot, melly pénznek öt forintyát vették költsön Gyorgye Szakátstól a többit pedig Bukur Pakulártól Irimia Morártól és Toma Nyágtól. Ad 5um, 6um, 7um nihil. ad 8um Segesvárra Alesius András Uramnál Passust iratadni én voltam, Andrej Lope, és Kretsun Flori, de nem irt, és Passus nélkül mentünk el. Ad 9um Praesens Fatens, negát dixisse ast Spectabilis Iohannes Minanyi facta confrontatione affirmat fide Christiana verba haec praesentim Fatentem dixisse: Hej uram nem így leszen ez két három holnap mulvais, nem akarom én Haller Pált szolgálni hanem magamat.

4us

Kratsun Flora al Onyi Morár Annorum circiter 60 ad proposita sibi questiones examinatus taliter deposito firmissime Iuramento respondit: Magamis felyebb nevezett Társaimall együtt oda jártunk mult Nyáron Károlly Fejérvárra a végre hogy magunkot katonáknak fel irassuk, ez pedig indult abból hogy az közelebb mult hordás és Ugor forgatás alkalmatosságával fel jöve Rápoltról Sándor Mosesné Aszszonnak egy bizonyos Embere Sárdra, ki az ekiknél levő ide valo Fejéregyházi lakosoknak azt hirdeti volna hogy minden jobbágyság ki magát fel irattya, Uraság szolgálattjától ment leszen mégis maga lakhelyén meg marad; Ezen hirből az Falusiak fel indulván egybén beszéltettek, és hogy az Popával együtt le mennénk, egy néhányan el végezték, a mint hogy engemetis fennebb kinevezett Társáimmal együtt azon utra rendelének, elis menénk olly véggell magunkot fel iratni úgy az Falusiakatis hogy Fegyvert vennénk fel és az Föld minékünk maradjon. Károlly Fejérvárra érkezvén bemenénk oda valo Unitus Popa Tyironhoz kinek lévelünköt mellyben vala mindenik Fejéregyházi Lakosnak Neve és ujjával tentával tett petséttye, azon Popának bé adok, hol ollyan válaszszaall jöttünk vissza hogy engedelmeskednénk az Uraságnak a szolgálatot tennök meg az Dolognak kimeneteléig, mivel úgy fog minékünkis lenni dolgunk mint másoknak kik magokat fel iratták. Uti költséget ide valo Popánk, ki nemis igen jó szivel jött velünk semmit sem szedett, hanem lévén az Falunak közönséges kaszállóból el adott Fü árra, némellyeknél, vettünk fel Bukur Pakálától afféle Fü árrát Florennus 2, Irimia Morártól hármát, Toma Nyágtól kettőt, úgy az Udvari szakátstól György al Onyi Nyágtól költsön öt Magyar forintokat vettünk; Azon időben midőn le jártunk Károly Fejérvárra én mentem Mihaila Vaszi Nyággall Segesvárra, Alesius Uramhoz Passust kérni, de nem adott. Caeterum nihil.

Salamon Szutsu Annorum circiter 65 personaliter constitutus firmissimo Juramenti Sacramento deposito haec verba referet: Minthogy ugyanis Károlyvárra Mihájla luj Vaszi Nyág Juon Vlad, Andrej Lupe, Kretsun Flori, Onyi Morarekall és az ide való Fejéregyházi Dis unitus oláh Popánkal oda jártam nem tagadhatom, az Falunak abban indult igyekezetit hogy katonaságra magát Conscribáltatni akarta volna, e pedig abból indult hogy az Buza hordás alkalmatosságával, fel jöven erre, egy Sárdra menni szándékozó Néhai Sándor Mojses Ur özvegye Rapolthi Joszágabeli Embere itten az uttzán azt hirdette (mint ezt nekem a fiam Juon Salamon mondotta, ki azon alkalmatossággall az uttzán kin volt) hogy ha ki magát Károly Fejérvárra az ő Felsege hivségére katonának conscribaltattya, két három hetek alatt a Jobbágyságról meg szabadul és Maros vizin fel hozatatván a Fegyverek kiki Fegyvert kap, de aki magát Conscribaltatni akarja siessen, mert rövid időn el tiltatik és az olyanok ki maradnak, ezen Ember akkor Sárdra fel ment viszsza jövet pedig ugy beszéllette nekem Sztán Holmáts, hogy találkozáván otan Rápolti Ember Juon Vladdall idevaló Fejéregyházi Lakossall, Juon Vlábé vitte magához ennie, s onnan ki menvén az uttzára ujra hirdette, az fennebb irt Conscriptiot, abból az Falusiak ujra fel zodulván, egyben gyűltenek és el végezték magokban hogy az ide való Disz Unitus Papot egy néhány Emberekkel Károlyvárra le küldgyék, az Popa ugyan nem akkart elsőbben, de annakutánna kénszeritvén az Falusiak ajánlotta magát is a mint fennebb mondván elis mentünk Károly Fejérvárra, az Popa különösen azon utra pénzt nem szedett, hanem költsönöztenek Falu közönséges költségére, az Udvari szakátstol, Györgye luj Nyágtól, 5 Magyar forintot, Bukur Pakálától 2 Magyar forintot Irímia Morartól hármát, Toma Nyágtól kettőt, közönséges Falu helyiből el adott Fü árrát fel vették, és minékünk kiket utra rendeltenek kezünkben adták, az Popát azon költségből tartottuk, az uton rendre; ez szerént el érkezvén Károly Fejérvárra bé menénk az oda való Unitus Popához, Popa Tyironhoz, a többi Társaim, én pedig a Monosteria vagyis Klastrom kert ajtójában az Popának Lovát fogván kinn maradtam, mit végeztenek benn éppen személyesen nem halottam; de az uton mondák hogy azon Popa Tyiron azt ígérte légjen hogy véghez viszi kívánságokat, és bizonyoson katonák leszünk mint szintén az Limitaneusok, és Huszárok mert ő Felsegeis azt akarja; Hogy az ide való Fejéregyházi lakosok az Héjásfalviakkall együtt mentenek volna Segesvárra fegyvert vásárolni arról semmit sem tudok, ugy arról sem hogy valaki az Udvarra kívánt volna támadni, mikor pedig el mentünk Mihaila luj Vaszi Nyag, Bukur Csopát szállitta és azt izené viszsza a Falusiaknak, hogy addig a Buza dézmát meg adják míg ők viszsza nem jönnek az fennebb irt követségből mivel az oda való Jobbágyság az Uraságtól mind viszsza vette Dézmáját, én ugyan erre meg intem Ne Beszélle ne affélét, erre felele, vagy igen

mert az bizonyosan úgy van; Az Buniak nem voltak velünk hanem úgy halottam hogy most az ősz kezdetén bé járt Nagy Buni Krisan Pavel fia másod magával. Caeterum nihil.

Iuon Vlad Annorum circiter 60, personaliter coram nobis constituitur firmissimo iuramento depositi fatetur: Én magamis oda jártam Károly Fejérvárra az előttem meg kérdeztetell, és általla, elő számlált Társunkal együtt indult pedig abból hogy most közelebb mult Aratás tájban fel jöven irt Rápolthi Ember találkozott velemis itten a Zöld Filegoria előtt nekem két ökröm lévén bé hajtva Toma Kortsomárosnál annak kiváltására indultam vala le az Utztán a midönis együtt aval az Emberrel menvén le az utztán, beszéle hogy Károly Fejérvárfelé irattyák magokat a Jobbagyok katonáknak és akik magokat fel irattyák azok a Jobbagyságtól megszabadulnak, és ez után Urat nem szolgálnak, így beszélgetve alább menvén az utztán, talállok Sztán Halmáts ide való lakost, éppen kapujában állani és együtt azon Rapolthi Emberrel meg jelentők nekies az hirt ő felele: Ha tudnok hogy úgy van miis el mennénk, ezzel Sztán Halmáts maga házánál maradván mi le menénk azon Rapolthi Emberrel az utza vége felé kérdezvén hol laknék a Falus Biró oda igazítani de nem találván oda haza hamar ki jöve a Biró udvarából és lemene Segesvárfelé én pedig bé mentem Toma kortsomároshoz a ökreim ki váltván haza jöttem. Ezen hir a Falusiak között el terjedvén, midön egy alkalmatossággal az Tavaji Falus Biró Mihajla Faluka házához össze gyült volna a Falu közönségesen mondanak a Falusiak egyéb végezések között: Jó volna mi nekünkis le menni és magunkat fel iratni talán az által szabadulhatnánk a nyomoruságtól a mint kiis választanak engemet Mihaila Iuj Vaszilly Nyágot Salamon Szötsöt, Juon Vladat, Andrej Lopat, Kretsun Flori alias Onyi Morárt hogy az Popánkal együtt mennyünk el; de az Popa nem akara mig mindenik Falusi Embernek Nevét fel nem írta, és ki ki ujjával meg nem petsétné; uti költséget az Popa nem szedett, hanem vett az Falu költsön a szakátstól Györgye Onyi Nyágtól 5 Magyar forintot Bukur Pakálától kettőt Irimia Morártól 3^{al} és Toma Nyágtól 2^{al} ezen három Emberektől pedig Fü árrát, melly pénzt magunkhoz vévén fel osztottuk égyaránt, de a Popának pénzt belőlle nem adtunk, hanem rendre rendre tartottuk az utazásban Károly Fejérvárra érkezvén mentünk oda való Unitus Popához Popa Tyironhoz, ki előtt magunkot jelentvén; ezt monda hogy már késő volna, de kívánságunkat a Commissariusnak fel adja, és igenis szolgálatunkra lészen, mivel a Császárnakis az az akarattya, és a Fegyvertis most hozzák a vizen. Segesvárra ki járt fegyver után úgy az Udvarra kik akartak rohanni nem tudom. Ugy az Buniakis Sárdikrol semmit nem tudok. Caeterum nihil. Examinatis modo praevis praespecificatis, constitui coram nobis facimus certos dicti Pagi Fejéregyháza, praetensae rebellionis magis

gnaros, quos pariter strictissime adjurando examinavimus ad praemissas quaestiones quorum.

1us Toma Nyag Annorum circiter 55 fatetur ad 1um Fogadhatatlan dolog hogy az Fejéregyházi lakosok közül egy néhányan ugymint Mihajla Iuj Vaszi Nyág, Salamon Szutsu, Juon Vlad, Andrej Lupe, Kratsun Flora, alias Onya Morár az Disunitus Fejéregyházi Popával Popa Sztántsullyal még az mult Nyáron Károllyvárra le nem mentenek volna, magokat az falusiakkal együtt katonaságra való Conscribaltatás végett, erre pedig adott okot az hogy ugyan az nyáron Ugar forgatásnak szántása alkalmatosságával (a mint közönségesen az falusiak beszédjéből értettem) Nemes Hunyad Vármegyéből Rapoltról fel jött szomszéd falunkban, Sárdra, Néhai Sándor Mojses Ur öszvegye cselédje ki magátis katonának mondotta lenni. Ez az egész Iobbágyságot Méltóságos Földes Urunk Ő Excellentiája szánta Földébe az ekékkell szántva találván azt hirdette volna, hogy az Felséges Császárunk parantsolattya a lenne hogy a ki magát katonának Conscribaltatná, az az Iobbágyságtól meg szabadul és soha többet Urat nem szolgál. Én pedig minthogy töllem ki töbnyire mint Udvari szolgálatban voltam és töllem tartottanakis azon végezésben jelen nem voltam midőn az fellyebb nevezett Embereket követeknek választották. Ad 2um Mint fellyebbis elő beszéllem igaz hogy Popa Sztantsul ő kegyelme az fellyebb nevezett Emberekell oda járt Károllyvárra. ad 3^{ium} Az Papall Popa Sztantsullyal együtt haton voltak kiknek neveit az 1us kérdésre tett feleletemből ki tettzik. Ad 4um Azon Károllyvári utra más pénzt hogy szedtenek volna fel nem tudom, hanem én vásároltam volt az Falusiaktól egy kaszállott két Magyar forintokban, s azon pénzt jelen nem létemben az Feleségemtől el vették. Ad 6um 7um Nihil. Ad 8um NB Literis Domini regii Judicis a Schech de dato 28va Decembris Anni 1784 emanatis in specie facti uberius exploratis sub signo # annexis.

2us Sztán Halmáts Annorum circiter 55 Personaliter coram nobis constitutus firmissimo Juramenti sacramento deposito fatetur. Az közelebb mult nyáron ugymint Buza hordás idején feljövén Rapoltról, Néhai Sándor Mojses Ur Özvegyének egy bizonyos embere kinek nevét nem tudom, ide szomszéd falunkban Sárdan találkozott leggelsöbbenis ide való Fejéregyházi szomszéd lakos Juon Vladdall kinek leggelsöbbenis hir vetvén, hogy az kik Károlly Fejérvárra le mennek és magokat katonaságra Conscribáltattyák fegyvert adnak, a Jobbágyság alol meg szabadulnak, s mégis lakhelyekben megmaradnak ezen Emberrell Juon Vlad az uttázán előbbjőve én künn a kapuban álván meg szállitta Juon Vlad és hozzám érkezvén azon Emberrell, monda ez az Ember a ki onnan alol jött a végre hogy hirdesse a katonaságra valo Conscriptiot, és kérdem Juon Vladdot, hát már ez Emberrell mit akarsz, melyre felelte, én azt hogy az által mondattassék ki az also falu végén Lakóknakis ugymint

Nyika Oreszának, Mihajla Onyi Nyágnak és közönségesen az Alszegnek az a hír mellyet beszélt nekedis, úgy tudom az oláh Popa oda járt Károly Fejérvárra az fellyebb ki nevezetekkell de viaticumot nem szedett különösön az Falusiaktól, hanem a mint a Falu Biró házánál most közelebről vagy kéttzer voltam (magam az akkori gyűlésekben nem lévén) halottam hogy az Udvari szakátstól vettenek az Falusiak költsön 5 Magyar forintot, Fü árrát pedig Bukur Pakálától 2 Magyar forintot Morártól 3 Magyar forintot ezzel le mentenek Károly Fejérvárra ezen hirt hozzák vissza hogy az Conscriptio ugyan meg tiltatott, de legyenek vesztegségben míg ő Felségtől újj parantsolat jön, egyebet nem tudok mivel én a Falusiaknak semmi olly gyűlésekben nem voltam mikor az Popa az Falusiak nevét fel írta, akkor sem voltam jelen utollyára tudtam meg magától Mihajla Tomi Nyágtól, hogy ő petsételt ujjával helytetem és Nevemetis ő iratta fel; mellyre meg intettem, hogy azt bár ne tselekedte volna, mivel azért még nagy bajok történhetik; úgy közönségesen az Emberektől beszélni halottam aztis hogy Bukur Czopa azt mondotta volna nékiek hogy az Fejérvárra lementek, azt hadták volna, hogy vissza jöve telekig ne dézmállyanak.

3^{ius}

Kimpian Todor Annorum Circiter 50 penes juratam suam fidem fatetur: Hogy az Fejéregyházi Lakosok közül követeket küldöttek volna le Zaránd és Hunyad vármegyei gyilkoskodó pusztító Rebellisekhez nem tudom, hanem azt mondhatom, innenis jártanak le Károly Fejérvárra, hogy magokat katonáknak fel irassák, az szerént a mint hallatott hogy ő Felsége parantsolattya, hogy aki fel akarja magát iratni fegyvert adnak. Ad 2^{ium} Az Dis Unitus Popa Popa Sztántsul azon követségre le járt. Ad 3^{ium} Mihajla Vaszilly Nyággall, Kretsun Flori, alias Onyi Morárrall, Juon Vladdall és Salamon Szutsuval; Ad 4um Uti költségekre pénzt a Popa nem szedett fel a Falusiakon, hanem az Falu valami pénzt, amellyet széna füveknek árrában kaptak abból adtak uti költsége a követségben járóknak 12 Magyar forintot. Ad 5um, 6um, 7um, 8um Nihil. Ad 9um Nihil. Ad 10um Én magam mondtam Tekintetes Praefectus Uramnak hogy botsássa el a Tisztartót és ne hállyon véle egy házban, illy okból mert hallatván az oda le valóknak Rebelliójok féltettem attól ne talám ha ideis eljutnak azon Rebellisek, találkozhatnék valaki a ki a Tisztartót meg mutatná, minthogy sokan erőssen haragudtak nevezetesen a Törökbuzájokban való károkért. Caeterum nihil.

4^{ius}

Bukur Pekale Annorum circiter 70 firmissimo coram nobis Juramento deposito fatetur: Egyebet a kérdésekre mondani nem tudok, hanem az Feleségem Fü árrában adott két Magyar forintokat az Károlyvárra le menteknek, és én siket lévén a mennyire észre vehettem, hogy hova akarnak menni, fegyvert felvételre intettem hogy szünnének s ne mennyenek mert bajt vallanak. Caeterum nihil.

- 5^{lus} Toma Dregiss Kritsmár Annorum circiter 45 fatetur Ad 1um Az Fejéregyházi Lakosok a Zaránd és Hunyad Vármegyében öszve gyülekezett Rebellis Gyilkoskodó s pusztító oláh sereghez hogy magokat Társul adni kívánták volna, a végre se magok személyesen le nem mentek, se követeket le nem küldtek, hanem az múlt Nyáron voltak le Károlyly Fejérvárra azért hogy magokatis az Falusiakat közönségesen katonaságra fel irassák, és Uraságot ne szolgállyanak de Ad 2um Az Fejéregyházi Disunitus Popa Popa Sztántsul azon követtségre nem önként hanem kéneltenségből ment le, le ment pedig. Ad 3um Kratsun Flora, al Onyi Morárrall, Juon Vláddal, Andrej Lupával, Mihajla luj Vaszi Nyággall és Salamon Szutsuval. Ad 4um Azon követtségben való járásra az nevezett Popa pénzt nem szedett fel, hanem az Falu füvit el adván annak árrából vitték és költsön vett pénzből 12 Magyar forintot ad reliqua nihil, Misi Motza sellértől halottam hogy azt mondotta volna Toma Almáts: Hogy el jőne az az idő ő volna a ki a Praefectus Ur alól a Lovát ki venné.
- 6^{lus} Bukur Oltyán, Annorum Circiter 50 fatetur Ad 1um Tudom bizonyoson hogy az Fejéregyházi Lakosok az Hunyad és Zaránd Vármegyékben öszve gyülekezett Gyilkoskodó s pusztító Tolvaj Rebelligekhez sem magok nem mentek, se mást nem küldöttek hanem az mult Nyáron Károlyly Fejérvárra voltak, le a végett, hogy katonáknak fel iratván magokat Uraságot ne szolgállyanak; mert a Felséges Császárnak volna az a Parantsolattya; s még ezen követtségre elsőben az Falu engem akart megfogadni, s én hat Magyar forintokat kértem, de a Falu négynél többet nem ígért s hogy az ígért négy forintokért el nem akartam menni még meg akartak az Falusiak büntetni s megis büntettek volna ha azt nem feleltem volna nekik, hogy ha meg büntetnek az Praefectus Urra bé megyek panaszozni. Ad 2um Az Fejéregyházi Disunitus Popa Popa Sztántsul azon követtségre önként nem ment, hanem az Falu kényszerítéséből de Ad 3um Az Fejéregyháziak közül voltak a nevezett Pappall együtt haton ugymint Mihajla luj Vaszilly Nyág, Andrei Lope, Juon Vlád, Kretsun Flori, Salamon Szutsu és maga az Popa Ad 4um Mi költséget és menyit vittek nem tudom ad reliqua nihil.
- 7us Juon Dreguss Annorum Circiter 40. Minthogy éjjel Nappall mint Udvari Koltsár benn vagjok, az Méltóságos Udvarban töllemm az Falusiak magokat vonták, mellyre nézve semmi bizonyos mondani nem tudok, hanem hallomást elegett halottam haszontalanságot, de én a Conscriptiojokban sem voltam mikor magokat a Papnál fel iratták.
- 8us Juon Iosika nihil certi minthogy örökké mint Pakulár a Mezőn voltam.
- 9us Bukur Czopa Annorum Circiter 30 Ad 1um A fejéregyházi Lakosok a Zaránd és Hunyad Vármegyékben fel lázadott Pusztító és Gyilkoskodó oláh Rebellis sereghez magokat se magok személyekben, se követtyek által Társul nem adták tudtomra, hanem azt tudom bizonyoson, hogy egy

oda alá való Embernek hir hozására fel indították, oly formán hogy ha le mennek Károly Fejérvárra és magokat Katonáknak Conscribaltatták, se Urat nem szolgálnak se Dézmát nem adnak, ezen hir vételre öszve gyülekezett a Falu, és a Papra mentek, s kényszerítették hogy le mennyen de a Pap Ad 2^{dum} nem akart le menni; Végre osztán Ad 3^{ium} El ment Andrej Lopával Mihajla Vaszi Nyággal, Kretsun Florival, Salamon Szutsuval. Ad 4um Ezen követtségnek végben vitelére az Disunitus Popa pénzt nem szedett fel, hanem az Falu közönséges széna füvinek árrából, mellyet el adtak volt, fel vették Toma Nyágtól két Magyar forintot, Bukur Pakalatól kettőt, Irimia Morártól hármát, Györgye Mihajla Szakátstól pedig vettenek költsön ötöt és in summa vittek el uti költségre 12 Magyar forintot mikoron el mentek Mihajla Vaszi Nyág és Andrej Lope, azt mondták nekem hogy mondanám meg Falusi Birónak hogy mig Károly Fejérvárról elé nem jönnek, semmi képpen Dézmát adni neis mennyenek ki, melly izeneteket megis mondtam. Caeterum nihil.

10us Juon Nyag Junior Annorum Circiter 36 Ad 1um Fejeregyháziakról követeket nem küldöttek az Zaránd és Hunyad Vármegyékben öszve gyűlt pusztító s Gyilkoskodó oláh sereghez hogy magokat Társul adják hanem Károly Fejérvárra voltak a végett hogy magokat Katonáknak fel irassák és a Jobbágyságról fel szabadullynak, ad 2^{dum} Az Dis Unitus Popa Popa Sztantsul azon követtségre nem önként hanem erőltetésből ment el, Ad 3^{ium} Hatod magával, ugymint Juon Vladdall, Andrej Lopával, Kretsun Florival, Onye Morarrall Mihajla luj Vaszi Nyag és Salamon Szuttsal, Ad 4um Az oláh Popa pénzt az Falusiakon nem szedett fel, azon alkalomatosságra a néptől, hanem az falusiak volt bizonyos széna helye, mellyet el adott és abból el vittek Bukur Pekaletől 2 Magyar forintot Toma Nyágtól 2^{at} Györgye Szakátstól vettek költsön 5 Magyar forintot Irimia Morartól 5öt és midőn a fel vett pénzel az 12 Magyar forintal utnak indultak s meg mondtott követtségre Károly Fejérvárra annakutánna ugy halottam, az Falus Biró szájából hogy Bukur Czopának meg hadták volna, hogy vissza jövelekeig ne dézmállyák meg a határt. Caeterum nihil.

11us Mihajla Julika Annorum Circiter 44 fatetur Ad 1um Követeket Hunyad és Zaránd Vármegyékben öszvegyűlt Gyilkoskodó s pusztító oláh sereghez a Fejeregyháziak nem küldöttek hanem a mult Nyáron Károly Fejérvárra voltak le a végre, hogy magokat és az Falusiakat Katonáknak felirattassák, ez pedig abból esett; Jöt volt fel onnan alól Sárdra, Néhai Sárdi Sándor Moyses Ur özvegyéhez egy Ember kiis el hiesitette hogy oda le Fejérvárfelé sok Faluk a Felséges Császár parantsolattyából Katonáknak fel iratták magokat, és a kik fel iratnak a Iobbágyság alól meg szabadulnak ezen Embert, a mint Sztán Halmátstól hallottam Juon Vlád Segesvár felé kísérté de meddig nem mondtotta, és magára ezen hir hordozó Ember Bukur Pékáléhoz mint Kortsmároshoz

bé ment, az holottiva Mihajla Onyi Nyág s nekieis beszéllette azon hirt, melytől inditatván az Falusiak, elmentek Károlly Fejérvárra, ad 2um Azon Követtségre Popa Sztantsul nem önként való akarattýából hanem az Falusiaknak kénszerítettéséből ment el, melyet mondok ez okból, mert tudom hogy két izbenis intette az Falusiakat hogy tennék le az fel tételeket. Ad 3um Tudom aztis hogy azon követtségre a Fejéregyháziak közül voltak a Pappall együtt hatan, ugy mint Mihajla Vaszi Nyág Andrej Lope, Juon Vlád, Kretsun Flori, Salamon Szutsu, és a Dis-Unitus Oláh Popa, Popa Sztantsul, Ad 4um Azon követtségnek meg járására az oláh Popa pénzt éppen nem szedett fel, hanem volt az Falunak bizonyos széna réttye, melyet az Falu el adott volt s azon pénzből vettenek fel Bukur Pekaletől 2 Magyar forintot Irimia Morartól 3^{at} Toma Nyágtól kettőt, és Gyorgye Szakátstól vettenek költsön ötöt in summa vittének 12 Magyar forintokat. Caeterum nihil.

12^{ua} Mihajla Onyi Nyág Annorum Circiter 45. Az kérdésekre mondhatom bizonyosan, hogy az Fejéregyháziak közül semmi szin alatt senkiis sem Zaránd sem Hunyad Vármegjékben nem jártak, hanem a közelebb mult Nyáron egykor én a kender nyövésből el mentem vizért, és bé mentem Bukur Pékaléhoz ottan találtam éve egy Hunyadvármegyei Rápolthi embert, kiis még réám köszöne az italát melyet vett volt, és kínált hogy igjam ezen Ember holmit beszéllett Bukur Pékalénéval és nekem monda Pékaláné hogy halgatnám meg mit beszéllene, kitől halottam mondani, hogy oda alá magokat a Jobbágyság Katonaságra mind fel iratták; azon Ember fel ment Sárdra is vissza jövetelével annyira fel indította az itt valókat is hogy öszve gyülekezvén onszolták a Popát Popa Sztantsul hogy írna fel mind az Embereket, és menne el; de az Popa nem akarván intette hogy ne tselekednének semmitis mig nem egy két Embert le nem küldenek, aki végire mennyen hogy igaze ez a hir vagy sem? de semmire sem mehetvén. Ad 3um Hatod magával ugy ment le azon követtségre nevezett Popa Sztantsully ugy mint Andrej Lupe, Mihajla Onyi Nyág, Salamon Szutsu, Kretsun Morár és Juon Vladdal. Ad 4um Azon követtségre pénzt a néptől nem szedett fel a Popa, hanem az Falunak volt valami el adott széna helye mellynek árrából fel vettek Bukur Pekaletől 2 Magyar forintot, Irimia Morartól 3^{at} Toma Nyágtól 2^{at} Györgye Szakátstól ötöt ad reliqua nihil.

13^{ua} Vaszilly Hilka Libertinus commorans in Schaesburgh Annorum circiter 50 fatetur ad punctum 5um Egyebet a kérdésre mondani nem tudom hanem itten Fejéregyházán lakó Unitus Popa Popa Dumitru, az közelebről mult öszszell szüret után töllem el hozott egy Flintát, melyet ennekelőtteis tartott magánál, melly Flinta Segesvarott lakó Civis Czikes Martoné volt, és nekem által adván el tötött az én gondviseletlenségem miatt és törvényesen réám vetette amint hogy megis fizettem, ezen Flintát által adtam a nevezett Popának azért hogy éppen kárba ne

maradjok mint szegény Ember, hogy mondja lévén nekem meg fizesse, hét Márjásokall ezen Flintának el hozásán kívül más Flintát vagy Fegyvert a nevezett Popa velem nem keresett.

14um Popa Dumitru Graeci Ritus Unitae Religionis Perversus fatetur Ad 1um Nem tudom a Fejéregyházi Lakosok közül senkiis hogy a Zaránd és Hunyad Vármegyékben meg seregett pusztító és gyilkoskodó rebellis oláh sereghoz kívánta volna vagy személylesen, vagy követei által adni magát, és magokat, hanem azt tudom hogy az mult Nyáron egy Rápolthi Ember fel jöven erre fel ment Sárdra, Az Aszszony Sándor Mojsesné Aszszonyhoz, kiis Fejéregyházán fel indította a népet, hogy Fejérvárat valakik Conscribáltatni akarják magokat Katonaságra a Jobbágyságból meg szabadulnak ennek indítására innen lementek Fejéregyházáról az Falusiak közül ötön és a Dis Unitus Popa Popa Sztántsul hogy az egész Falut bé irattassák katonaságra, Ad 2um Ezen Expeditióra Popa Sztántsul tudom bizonyoson nem akart el menni, tudom pedig ebből mert füleimmell mikor erőltették az Falusiak a nevezett Popát, halottam, maga pedig azt mondotta, hogy nem mégyen el, Ad 3um Fennebb meg mondam hogy haton mentenek ezen Expeditióban úgy mint Juon Vlád Andrej Lope Kretsun Flori al Moraruluj, Mihajla luj Vaszilly Nyág és a Popa Popa Sztántsully, Ad 4um tudom aztis hogy azon Expeditiora költséget a meg mondott Popa nem szedett fel. Tudom pedig ebből, mert minden azon Expeditiora való készületeket hallottam hogy a Falus Birónak az Falusiak azt mondták hogy azon pénzből mellyet az Falu füviért adták, abból adna a Falus Biró, az alkalmazatossággall még azt mondja vala, az Falusiaknak hogy hadnának békét azon pénznek, mert az Falu bizonyos helyekre adós és azt ki kellene fizetni, belölle de az Falu semmiképpen nem akara, hanem erőltette az Falus Birót, hogy abból adna, a minthogy végre adottis Ad 5um Nem tudom hogy senkiis Fegyver vásárlásra Segesvárra bé járt volna, Fejéregyházáról, hanem ennek előtte Circiter három hetekell benn járván Segesvárat találkoztam Segesvárat lakó Vaszilly Hilkával, kinek kezében hozni találtam egy Flintát és kérdettem hogy mitsoda Fegyver volna, az mellyre monda, hogy azért hordozta a Lakatosnál hogy meg betsültette mit érne, mivel Czikes Mártontól azzall fizetett ki, sok égy más közt lévő praetensiojért, és el akarná adni ha valaki vagy egy sertésetskét adna; akkoron ezen puskát nevezett Vaszilly Hilkától én hoztam el, ha valakinek eladhatnám és tudomra tegnapi napig házomnál volt azon Puska.

15um Mihajla Czopa Annorum Circiter 53 fatetur Ad 1um, 2um, 3um et 4um Uti praecedentes addito hoc Éppen mikoron a nevezett követek Károlyly Fejérvárt voltanak így szólla egy vasárnap estve, jöven Toma Halmáts a Kortsomáról, vojha olly szerentsések volnának, hogy jó válaszsall jönének vissza az el küldött követekink és Katonák lehetnők a

Praefectus Ur alól akárhol találnám el venném a Lovát és viszsza fizettetném az egy Aranyat.

17us Juon Bordan Annorum circiter 36 Ad 1um, 2, 3, 4um Uti reliqui hoc addito hogy két rendbéli Ember ültette fel őket ad reliqua nihil.

18us Kretsun Burze Annorum circiter 35 Ad 1um, 2um, 3, 4 uti reliqui Caeterum nihil.

19us Mihajla Kind Annorum circiter 60 Ad 1um, 2, 3, et 4um Uti reliqui caeterum nihil.

Quo ad Punctum quaest. 5um perlegantur Litterae Inclyti Magistratis Schäschburgensis de 29ª Decembris Anni 1784 sub Littera B annexae.

Haec de Fejéregyháziensibus jam adnectantur, tam Examen pro Coriphaeis denominatorum, quam vero fassiones nonnullorum Incolarum Héjasfalviensium coram nobis accessior.

Nimirum Die 3^a Mensis Ianuary Anni 1785 in Possessione Fejéregyháza examinatur pro Coriphaeis denominati sequentes.

1us Popa Szimion Sonyeru, fungens Popa Dis – Unitus Hejasfaluiensis Annorum 44. Az Héjasfalviak közül senki Zaránd és Hunyad Vármegyékben Gyilkoskodó Pusztító Rebellisekhez se le nem ment, se nem küldött a végett hogy magátt vagj magokat azoknak Társul adni ígérték volna, hanem az mult ősszell, őszve gyűlvén az Falu éngem Todorán Togyát, és Nyilka Drománt ki választván el küldöttek Fejérvárra hogy feliratnok magokat az Falusiakkall együtt Katonaságra elis indultunk, de Segesvárról vissza fordultunk, mivel a Segesvári Pap nekem egy Levelet adott kezemben, mellyet fel olvasván az volt benne, hogy nem volna már miért le mennünk mert az Királyi Guberniumnak az a parantsolattya, hogy senki azon Conscriptiora le ne mennyen; melly említett parantsolatot én magam az Ecclesianak Protocollumában bé irtam és imé exhibealomis, a mit exhibealván fel is olvastatik ad 2um Azon Követtségre a Falunak erőltetéséből kellett el indulnom, azt mondván a Falusiak hogy ha el nem menyek az Házamból ki tesznek, ad 3um Togyorán Togja, Nyikka Komán alias Vlád és én küldettünk ezen Expeditionora ad 4um a mi pénzt azon Utozásomra nekem adtanak volt az Falusiak, más nap vissza adtam Togyoran Togjának, de mennyi volt, nem tudom, mivel, tsak ki sem oldottam, a mint őszve volt kötve, hogy meg olvastam volna mit és mennyit adtanak kezemben utozásomra. Caeterum nihil.

2us Togyorán Togja Annorum 60. Az Héjasfalviak Közül, a Zaránd és Hunyad vármegyékben pusztító, gyilkoskodó Rebellisek közé senki se le nem ment, se nem küldött senkitis a végett magokat azok Társoságokban avagy tsak igiret által is Társul adni igyekeztek volna, hanem a mult ősszell őszve gyűlvén a Falu éngem Komán Nyilkát és a Popánkat, Popa Szimiont ki választván, el küldöttek Fejérvárra hogy feliratnok magokat és az egész falut Katonaságra melly követtségre el

indultunk, de Segesvároll vissza fordultunk illy okkból: ottan bémenvén az oláh Paphoz az oda való Pap egy Levelet ada az Papunknak kezében mellyet fel olvasott, mellyben az vala parantsolva, hogy már nem volna szükséges hogy Fejérvárra mennyünk, mert az Királyi Guberniumnak az a parantsolattya hogy senki azon Conscriptiora le ne mennyen ad 2^{ika} Azon követtségre, az Popánk Popa Szimion az Falusiaknak erőltetéséből ment, ad 3^{tum} Hárman voltunk ezen követtségre ki választva a mint fennebbis meg mondván, én Nyilka Vlád alias Komán, és az Popa ad 4^{tum} Az Popa nem szedett pénzt fel az néptől azon utazásra hanem az Falusiak más között felvették Falu gyűlésben és az Falusi Esküttek szették fel individualiter minden egy egy garast, de vissza fordulván kinek kinek pénzt vissza adtunk Caeterum nihil.

3^{tus} Nyilka Komán alias Vlád Annorum circiter 55 in omnibus punctis et causulis similis proxime praecedenti; His taliter examinatis Die 4^a praedicti Mensis Januarius constituuntur. Incolae praedicti Pagi Hejasfalva inferius enumerandi, de propositis in primordio hujus operis insertis quaestionibus deposito firmissimo Juramenti strictissime examinati quorum.

1us Lörintz István Annorum circiter 64 fatetur ad 1um Tudom bizonyoson hogy Héjasfalváról az Zarand és Hunyad Vármegyékben össze seregelt pusztító Gyilkoskodó rebellis oláh sereghez magokat az Héjasfalviak Társul nem adták, hanem a mult nyáron egykor az Héjasfalvi Disunitus Popa Popa Sztántsul is Nemes Küküllő Vármegyében Nagy Bunra, által menvén ott mit hallott vagy mitsoda írást látot maga tudja, de elé jövele után, Falu Gyűlésiben meg jelent, ottan így szólla: Ominy bun, am foszt la Bóój, si akolo am vezutt ke au venit o karttye kit akima aj vreme tsinye are gind sze sze szkutyaszke gyin obazsilye si sze márge in Bolgrad, la ketenie sze sze szkrie, melly beszédire az Falusiak fel lármázodván fel indultak, és magok közül tudnillik az falusiak közül a Popa mellé két Embert választották akit követtségre küldöttek. Ad 2^{dum} Az Héjasfalvi Dis Unitus Popa azon követtségre, első gyűlés után örömet ment, de mi októl inditatott Uttyából a mint maga és a mellette el ment két Emberek mondották Segesvárról vissza tért azt mondván Hogy az Guberniumtól olly Parantsolatot vett volna azon követtségre ne mennyen; Ad 3^{tum} Mennek azon követtségre Héjasfalváról hárman ugymint az Popa Popa Szimion Sonyoru Togyoran Togja és Nyilka Vlád alias Komany ad 4um azon követtségre való menésre a Popa maga egy pénzt sem szedett az Emberektől hanem másokkall szedetett mellyet mondok és vallok ebből hogy én noha Magyar voltam és vagyok de Polgár lévén én is azon uti költségre a Popának az faluval való meg egygyezése szerint szettem fel az Falusi Lakosokon 6 sustákat, mellyet mind Polgárrall ugy szedetettek fel, és administráltam az Popának kezében. Caeterum nihil.

Praesens fatens confrontatus cum praescriptis tribus pro coriphaeis denominatis fatentibus et personaliter coram iisdem fassiones revocat ad Puncta 1um et 2um in his: Minekutánna Nagy Bunról nevezett Popa, megérkezett volna ottan mit látott vagy hallott a Falu Gyűlésiben meg jelenvén így szóllatt: Omin bun, am foszt la Booj si akolo am vezutt ke o vinit o Kartye kit akuma ij Vreme, tsinye are gind sze sze szkotyaszke din Jobbagyszije si sze marge in Bolgrad la Ketenie sze sze szkrie, mely beszédére az Falusiak fel lármázódván fel indultak és magok közül az Falusiak közül, tudniillik Popa Szimion Songiru mellé két Embert Választottak, a kit követségre küldöttek. Azon Követségre a Héjasfalvi Dis-Unitus Popa, falu Gyűlése után örömet ment nem pedig erőltetésből, mivel elsőbenn is ő hozta Nagy Bunról a Fejérvárra való menetéből a hirt.

2^{dus} Vlád Nitzully Annorum circiter 55 fatetur genere taliter Hogy az Héjasfalviak magokat a nevezett Rebellis Zaránd és Hunyad Vármegyébéli Gyilkoskodó és pusztító öszve gyülekezettek közé elegyettek volna, vagj azokat akarták volna magokat Társul adni nem tudom és nem mondhatom hanem az mult Nyáron az Fejéregyháziak Fejérvárra le járván onnan mi választ vettek nem tudván mivel nem mondottott nem tudom; de meg jöven az Héjasfalviak a mely hirt halottak töllek azon hirre öszve gyülekeztenek Togjorán Togja házához az hová engemetis házomhoz jöven felhivat Nyika Pernutz, Csulai Simon, Lupuj Rab és Györgje Rab, énnis oda menvén, mind Falusi Ember ott meg egyezett akarattól, el végezék hogy minden Ember, uti költségre adna egy egy garast és mellett, a költség mellett menne el, Nyilka Komán alias Vlád Togjorán Togja és a Dis Unitus Popa Popa Szimion ok el menvén más Nap az nap mellyen el indultak visszais jöttek, vissza érkezvén a fel giűjtött uti költséget az Embereknek vissza adtak, azt mondván hogy Segesvárról fordultak vissza ad reliqua nihil.

3^{dus} Testis Vonya Valendorfana Annorum circiter 50 fatetur ad 1um Zaránd és Hunyad Vármegyékben rebellált gjilkoskodó s pusztító oláh sereghez az Héjasfalviak közül a végett hogy magokat Társul adni kívánták volna, senki le nem ment, hanem a mult öszszell a Falu öszve gyűlvén Követeket választottak kik Fejérvárra le mennyenek és mindeneket Katonáknak fel irattassanak mely Követek elis indultak a mint érttettem de Segesvárról meg fordultak azt mondván hogy Segesvári Dis Unitus oláh Popától olly levelet kaptak hogy a Felséges Királyi Gubernium azt parantsollya, hogy senkiis Fejérvárra maga Conscribáltatása végett ne mennyen ezen gyűlése a Falunak absentiamban esett, mivel én Falus Biró lévén az időben adó pénzell az akkor volt Regius Perceptor Urnál voltam, ad 2^{dum} Azon követségre ugj halottam, hogy az Fungens Popának az Falu ösztönözéséből ment nem pedig önként való maga

ajánlásából, ad 3^{ium} Követtségre választattanak volt az Falusiak közül Togyorán Togyá, Nyilka Komán alias Vlád és a Popa, Popa Szimujon de ad 4um Semmi pénzt az Dis Unitus Popa se maga személyében se más által maga nem szedetett hanem önként való jó akarattyaiból az Falusiak vettették fel egy más között, és magokis szedték fel, mellyet ugy adtak osztán a Popa kezében. Caeterum nihil.

4us Sánta Mihály fatetur taliter: Hogy a Zaránd és Hunyad Vármegyékben össze gyülekezett pusztító Rebellis oláh sereghez adták volna magokat a Héjasfalviak vagy követeket küldöttek volna nem tudom, nem hallottam s nemis igaz, hanem az mult ősszel Károly Fejérvárra, elindultak hogy magokat katonáknak fel irattassák, de Segesvárig menvén onnan vissza tértek, ad 2um Az Dis Unitus Popa nem önként való Jó akarattyaiból, hanem az Falu vonszolásából ment el Károly Fejérvárra maga mellé adván a Falu egy néhány Embereket követekül mellyek közül Ad 3^{ium} voltanak ezek Togjorán Togja Nyilka Komán alias Vlád és a Popa Popa Szimujon ad 4um Semmi pénzt a Dis Unitus Popa ezen Követtségre nem szedett, hanem az Falusiak magok jó akarattyaiból adtak uti költséget a popának. Caeterum nihil.

5us Rab György Annorum circiter 34 fatetur uti proxime praecedens fatens.

6us Szimon Onidin din Gyál Annorum circiter 27 nihil certi

7us Vaszilly Onidin din Gyál Annorum circiter 36 nihil certi

Praeinsertis his Fatentibus modo praedito adjuratus in Possessione Féjeregyszáza Investigatio nostra substitit, adeoque Die 7ª Mensi praedicti Ianuarii praesentem nostram Investigationem continuavimus in Possessione Héjasfalva ubi accersitis inferius describendis Fatentibus, et coram nobis in Domo Nobilitari Posteritatem Spectabilis quondam Pauli Somogyi personaliter constitutis, quae ad fidem post depositum firmissimum Iuramentum Deo debitorum protulere serie sequenti descripsimus quorum

1us Andreas Ferentzi Annorum circiter 60 Jobbagio Liberali Baronissae Antonio Domokosianae fatetur: A kérdésekre csak azt tudom mondani hogy ennek előtte egykor Gyűlése lévén az Héjasfalvi Lakosoknak a végett Hogy Katonaságra magokat Conscribáltassák Károly Fejérvárat azután harmad nappal a lobbágiságot én mint Udvari Biró dologtételre össze gyűjtöttem. Beszéd közbe némelylek közüllök így szollának: András Báty, kend nem volt a Falu Gyűlésibe az Emberek pedig minyájan kezét adtanak hogy Katonák legyenek, máskor a Gáton dolgoztatván beszéd közben Molnár Juon így szolla: Na fi lukru asa azta va vinyi Hora si va grisi pe voj. Nemes Küküllő vármegyében Sárdon lakó Nagy Pál Dani ugyan a Nagysága Jobbágja ezen szavaira nekem így szolla: Én nem halgotthatom ezen beszédet mert nálunk Sárdon meg vagion tiltva az efféle; Caeterum nihil.

2us Providus Nagy Pál Daniel, Annorum circiter 25 Jobbagio Liberali Baronissae Antonio Domokosianae ex Sárd, Inclyto e Comitatu de Küküllő fatetur ennek előtte egykor Uraság dolgán lévén gát tsináláson tudniillik hallottam Füleimmel Héjasfálván lakó Molnár Juontól ezen szókat beszéd közbe mondani “No fi lucru azta asa va vinyi Hora si va grisi pe voj Ungurilor”, ez beszédet szolván az Udvari Birónak Ferentzi Andrásnak így szolék, én nem halgathatom ezen beszédit Juon Morárnak mivel nállunk Sárdon meg vagion tiltva az ilyen beszéd: hic pariter investigatio nostra quoad Incolae Pagi Hejasfalva finita est, unde Die statim subsequenti Die nimirum 8va praedicti Mensis January in Oppidum Szász Kizd revesis delatus est quidam ejus Incola Valachus Homine Nyika Szpornyik quaedam verba praesentem, Materiam tangentia locutum fuisse, qui pariter interceptus est, fatens que ad elicienda ea verba ejusdem in Domum Judicis Jurati Michaelis Platz convocati et adjurati fatebantur sequentia: quorum.

1us Prudens ac Circumspectus Georgius Theill Annorum Circiter 38 fatetur. Az Közelebről mult Esztendőnek Decemberi Holnapjának 5^{dik} Napján midőn reggel a sertéseket ki hajtottuk volna, vissza jövetelünk közben egj néhányan együtt beszélgetünk vala. Beszélgetés közben itten Szászkézon lako Nyika Szpornyikhoz szolván, neki azt találám mondani Félhetni még, hogy Tavaszszall a mint a mostani Circumstantiak mutatták valami terhes időt fogunk érni mi Szászakul és a Rebhallaltattol sokat szenvedünk, mellyre nevezett Nyika Szpornik így felele: Méltánis, nem is hadják magokat az oláhok valamig egy kevés élet leszsz a Hasokban, mert én sem esküdtem meg a Császár Hivségére; mellyre az mellettem levőknek azt mondám: Halljátok mit beszél ezen oláh és továbbá mondék neki: Ha én ugj haragudnám rád a mint nem haragszom, most el vinélek a Falnagyhoz és egy néhányat adnának a Fenekedre; arra el halgatván többet nem szólla.

2us Testis Prudens ac Circumspectus Johannes Schell Annorum Circiter 25 fatetur in omnibus punctis et causulis proxime praecedenti similiter.

3^{ius} Prudens ac Circumspectus Ioannes Schmidt Annorum Circiter 26 fatetur similiter primo Fatenti.

4^a Conthornalis Prudentis ac Circumspecti Martini Hász Truda György Annorum Circiter 47 Semmit a kérdésekre egyebet nem tudok hanem midőn Utrinus Nyika Szpornyik azt mondotta hogy ő sem esküdt meg a Felséges Császár Hivségére Füleimmell halottam. Caeterum nihil.

5^{la} Vitae Sodias Prudentis ac Circumspecti Georgii Luts Sára Lutzi Annorum circiter 33 fatetur in omnibus Punctis et Causulis Proxime praecedenti pariter.

In cursu huius operis ad Quaestionem 11^{am} Datis Officiolatus Schaesburgensi Requisitoris Status est, Questorum quidam in praedicta Civitate habitans, Philippi nominatus penes Litteras pro tit. D. consulis

Schaesburgensis de dato 29ª Decembris Anni 1784 sub Littera C. deposito Juramento referens, quod unica Die Haebdomadalis nundinali convenissent eundem, duo Zingari Fejéregyházienses, claviculos pro applicandis tignis adoptatis dividentes quorum alter haec verba loquutus fuisset ut Incolae Fejéregyházienses animo proposuissent, Exmum Dominum Comitem Paulum Haller Fejéregyháziensem conveniret quam primum manusque injecere valerent deglubere ultro itaque interrogatus idem Quaestor personaliter a nomine eosdem Zingaros declarare valeret, ambiguus exstitit convocatis itaque singulis Zingaris Fejéregyháziensibus ferrifabris, nullum eorum cognoscere quivit; unde Zingaris etiam iisdem adjuratis in alius aliquis claviculos venum deportasset, comprobarunt nullum eorum praedictum Quaestorem eo minus alium etiam convenisse hincque hanc Delationem nullo modo exquiri nos quoque potuisse. Postremo denunciatus adhuc nobis Incola quidam Possessionis Héjasfalva Juon Morar dictus haec verba Na fi lucru aszta asa va vini Hore si va grisi pe voi Ungurilor proloquens qui tamen fuga sibi consulens intercipi nequivit datae interim sunt Dispositiones, ut quantocyus Captivitati tradatur.

Quam modo praevio per actam fidelitaterque institutam Investigationem fide mediante submittimus Rupae Die 14 Ianuari Annus 1785.

Michaelae Steinburg m. pria
L.S. Substitutus Vice Comes

Joannes Sárpataki m. pria
L.S. Ordinarius Judex Nobilium
Alexius Kerekes m. pria
L.S. Processus Hévizensis Vice Judice
nobilium Praesentisque Investigationis
Actuarius

Fine taliter hacce Investigatione consunum opportunumque Incolas praedictarum Possessionum Fejéregyháza et Héjasfalva, omnes ut singulos comparere facere, quibus etiam jussus nostro obtemperantibus et comparentibus nulli desuimus serio adhortare omnemque obedientiae, tam erga suam sacratissimam Majestatem, quam Dominos suos Terrestres quam vero Dominos Officiales exhibitionem, cum congrua admonitione inculare, qua adhortatione taliter praemissa omnes obedientiae partes spontanea voluntate appromisere: ut Incolae Fejéregyházienses supplicem de aggraviis suis fine adhibendae medelae conscriptum Libellum Illustrissimo Domino Supremo Comiti Inclytaeque Tabulae Continuae substernendum nobis transposuere, quem nos etiam sub signo duplicis P. huc adnexam humilime submittimus.

Demum audito quodam rumore ut Incolae Possessionis Sárpatak quoque semet praescriptis Possessionibus adcingere intendissent continuare volebamus ibidem quoque hanc nostram Investigationem, iidem vero, per eminentiores praedictae Possessionis Incolas, communi volo expeditos, coram nobis Memorialibus suis huic sub signo Q Q acclusis comparuerunt hinc eo afortiori,

qua alteri nostrum in praedicta Possessione Sărpatak Possessionato, ibidemque residenti, prono notum fuisset, nullum vel minimum inter praedictae Possessionis Incolas motum fuisse, nec Investigationem continuare necessum fuisse censimus.

Idem qui supra per praeominatum

Actuarium A. Kerekes m. pria
L.S.

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 51, Acte Judiciare.

Întrebările puse și formulate sunt următoarele:

- 1^a Dacă românii din Albești au trimis delegați cu scopul să se unească cu trupele românești pustiitoare și rebele din nobilul comitat Zarand unit cu Hunedoara
- 2^a Dacă preotul ortodox din Albești, Popa Stanciu, a vrut să plece în acea delegație
- 3^a Dintre cei din Albești cum au plecat și cine în delegație
- 4^a Dacă pentru acea delegație preotul român a strâns bani de la popor
- 5^a Dacă locuitorii din Albești și Vânători, plecând la Sighișoara, au căutat și dorit să cumpere arme în cantitate mare
- 6^a Dacă au vrut să atace și pe cei de la curte, motiv pentru care prefectul și personalul administrativ au fugit de frică
- 7^a Dacă locuitorii din Bun și Șard i-au ajutat pe aceștia și cine anume ?
- 8^a Dacă au fost la domnii jude regal și notar cu scopul de a cere răvaș de drum
- 9^a Dacă Mihăilă Vasile Neag a spus domnului prefect la clăditul clăilor: Hei, domnule, nu așa va fi și peste două-trei luni, căci eu nu mai vreau să-l slujesc pe Paul Haller, ci pe mine însumi
- 10^a Dacă mai marele satului, Todor, a spus: Domnule, iartă-l pe administrator, nu îl reține, lasă-l să-și vadă de drum, căci nu faci bine; nu-l lua la tine în casă și tu nu înnopta în casa lui, că nu o să fie bine; Domnule, dacă s-ar întâmpla ceva să nu vă fie frică, pentru că suntem trei-patru oameni care te vom ajuta
- 11^a Dacă careva dintre cei din Albești s-a găsit să afirme la Sighișoara: Dacă Paul Haller ne cade în mână îl jupuim de viu
- 1^{ua} Primul corifeu, Popa Sztantsu, preot ortodox din Albești, de circa 42 de ani declară: ad 1^{ua} Din câte știu locuitorii din Albești nu au trimis delegați cu scopul de a se alia cu oștile românilor răsculați prădători și ucigași din comitatele Zărand și Hunedoara, ci în vara trecută ne-am dus la Alba Iulia cu scopul să ne conscriem ca militari, dar acolo căutând să-i dăm de capăt am aflat că acțiunea de conscriere a poporului a fost întreruptă, drept pentru care l-am căutat pe protopopul unit din Alba

Iulia, Popa Tiron, care este în același timp preot al regimentului și preot al bisericii unite din Alba Iulia, care, încă înainte să-i înmânez lista adusă de mine cu populația care a dorit să fie conșcrisă, mi-a spus că acum conșcripția s-a întrerupt și listele efectuate au fost înaintate deja Înălțimii Sale și până nu vine un răspuns la aceasta, să mergem acasă, iar poporul să-și arate supușenia față de stăpânii de pământ și să presteze serviciile iobăgești ca și până acum. Ad 2um În aceea delegație eu nu am dorit să mă duc în nici un chip, ci locuitorii satului m-au obligat de șase ori pe parcursul a două săptămâni și în cele din urmă, insistențele mulțimii au culminat cu amenințarea că dacă nu mă voi duce în aceea delegație, mă vor alunga și din casă; văzând și auzind toate acestea se poate constata că nu am procedat după crezul meu ci am fost forțat de ei și ca să mă pot comporta în chip potrivit, am conșcris numele fiecăruia la mine acasă, după care fiecare a pecetluit cu degetul, listă pe care am înaintat-o ulterior preotului Tiron din Alba Iulia. ad 3um În această delegație m-au urmat cinci reprezentanți aleși de către săteni, după cum urmează: Iuon Vlad, Mihăilă a lui Vasile Neag, Andrei Lupe, Solomon Suciș și Crăciun Florea a lui Onea Morar. ad 4um Pentru plecarea în aceea delegație nu am strâns nici un ban de la popor, ci satul a dat pe mâna aleșilor săi 12 forinți maghiari, bani despre care sătenii spuneau că reprezentau contravaloarea unui fânaș. ad 5um, 6um, 7um, Nimic. ad 8um La Sighișoara pentru răvașul de drum au fost reprezentanții satului menționat, dar nu pot preciza cu siguranță dacă au fost toți împreună sau numai unii dintre ei.

2^{dus}

Andrei Lupe de circa 40 de ani. Am fost și eu împreună cu camarazii mei numiți mai sus în vara ce a trecut la Alba Iulia, cu scopul de a ne conșcrie militari și totul a pornit de acolo că în vara ce a trecut, în timpul recoltării și rotației pământului, a sosit la noi un om din Rapolt ce se îndrepta spre Șard, iobag al văduvei lui Sándor Moses, care dădea de știre locuitorilor din Albești că orice iobag care se conșcrie scapă de serviciile iobăgești; la această veste, sătenii au plecat la drum, vorbind între ei că ar fi bine ca împreună cu preotul să meargă și câțiva dintre reprezentanții lor, după cum am fost și eu împreună cu alți camarazi de ai mei, să plecăm la acel drum, cu scopul declarat de a ne înșcrie pe noi și pe țărani să primim arme și ca pământul să ne rămână nouă. Sosind la Alba Iulia, am intrat la preotul unit de acolo, Popa Tiron, căruia i-am predat înscrisul nostru și în care se afla numele fiecărui locuitor din Albești pecetluit cu degetul în cerneală. La cererile noastre, popa a răspuns să ne supunem stăpânilor în obligațiile noastre până la rezolvarea lucrurilor, întrucât și treburile noastre vor fi la fel tratate ca și ale altora care s-au conșcris; cheltuieli de călătorie preotul de aici, care, de altfel, nu a venit cu noi cu prea mare tragere de inimă, nu a strâns, ci satul, având un fânaș, a folosit banii rezultați din vânzarea fânului,

pentru care am primit de la Bucur Păcală 2 forinți maghiari, 3 de la Ieremia Morar, 2 de la Toma Neag și de asemenea am luat cu titlu de împrumut de la bucătarul Curții Gheorghe a lui Onea Neag 5 forinți maghiari. În rest nimic.

3^{luc} Mihăila lui Vasile Neag de circa 48 de ani. Ad 1um Cum că cei din Albești ar fi trimis delegați la oștile rebele românești răsculate ce prădau și ucideau în comitatele Hunedoara și Zărand și cu care ar fi dorit să se alieze, așa ceva nu a fost, ci în vara ce a trecut, satul, de comun acord, a desemnat pe șase oameni să plecăm la Alba Iulia cu scopul să ne conscriem ca militari și, în timp ce treceam printr-un sat de lângă Alba Iulia, am intrat în cârciumă ca să ne interesăm de mersul lucrurilor și unde un om de acolo a spus că de 15 zile conscripția a fost deja sistată, fiind interzisă, drept pentru care l-am căutat pe protopopul român unit, Popa Tiron, să ne rezolve lucrurile; am și intrat la el, predând scrisoarea cu care am venit de acasă, care conținea numele fiecăruia, iar el preluând aceasta a răspuns să mergem acasă și să ne supunem funcționarilor Curții, întrucât am întârziat deja și că starea pe care o vor împărtăși și alții va fi și a noastră. ad 2um Preotul ortodox Popa Stanciu nu a forțat pe nimeni pentru acea solie, ba, din contră, el a fost mai mult obligat de săteni ad 3^{luc} După cum am afirmat și mai sus, în acea delegație de la Alba Iulia am luat parte șase [oameni], după cum urmează: eu, Andrei Lupe, Iuon Vlad, Florea Crăciun, Suci Solomon și preotul ortodox Popa Stanciu ad 4um Preotul ortodox nu a strâns bani pentru acea delegație, ci satul i-a dat 12 forinți maghiari, din care sumă 5 forinți au fost împrumutați de la bucătarul Gheorghe, restul de la Bucur Păcală, Irimia Morar și Toma Neag. ad 5um, ad 6um, ad 7um, nimic ad 8um Pentru a cere răvaș de drum la Sighișoara am fost eu, Andrei Lupe și Crăciun Florea, însă domnul Alexius Andrei nu ne-a dat, drept pentru care am plecat de acolo fără el. Ad 9um Neagă că ar fi spus: Hei, domnule, nu așa va fi și peste două trie luni, nu vreau eu să-l mai slujesc pe Paul Haller, ci pe mine însumi.

4^{luc} Crăciun Florea a lui Onea Morar de circa 60 de ani, răspunde: și eu am fost împreună cu tovarășii mei în vara trecută la Alba Iulia cu scopul de a ne conscrie ca militari, totul pornind de acolo că în anul ce a trecut, în perioada recoltatului și a rotării pământului cultivat, a sosit de la Rapolt un anume om al doamnei lui Sándor Moses, care a dat de știre locuitorilor din Albești cum că fiecare iobag care se conscrie va fi scutit de serviciile iobăgești și cu toate acestea va rămâne la casa lui. La această veste sătenii s-au întrunit laolaltă și au hotărât să plecăm, câțiva împreună cu preotul, întrucât printre cei nominalizați am fost și eu, cu acel scop să ne înscriem pe noi și pe săteni, să primim arme și pământul să ne rămână nouă. Sosind la Alba Iulia am intrat la preotul unit de acolo, Popa Tiron, căruia i-am predat lista în care se afla numele

fiecărui locuitor din Albești pecetluit cu degetul în cerneală și de la care am primit acel răspuns să ne supunem stăpânilor, să prestăm serviciile iobăgești până la rezolvarea lucrurilor, căci ne va fi și nouă la fel ca și celorlalți care s-au înscris. Cheltuieli de drum, preotul nostru, care nu a venit bucuros cu noi, nu a strâns, ci, având satul un fânaș, a vândut fânul, primind apoi de la Bucur Păcală ca și contravaloare a acelui fân 2 florini, de la Irimia Morar 3, 2 de la Toma Neag, precum și cu titlul de împrumut de la bucătarul Curții Gheorghe a lui Onea Neag, 5 forinți maghiari. În acea perioadă, când umblam pe la Alba Iulia, eu am fost împreună cu Mihăilă Vasile Neag la Sighișoara la domnul Alexa pentru a cere acestuia răvaș de drum, dar nu ne-a dat. În rest nimic.

5^{rus}

Solomon Suciuc de circa 65 de ani mărturisește: Nu pot să neg că am fost la Alba Iulia împreună cu Mihăilă a lui Vasile Neag, Iuon Vlad, Andrei Lupe, Crăciun Florea, Onea Morar și cu preotul ortodox de aici din Albești, cu scopul să conscriem satul ca militari, totul pornind de acolo că, în perioada de recoltat grâul, a trecut pe la noi un iobag din Rapolt, proprietatea văduvei lui Sandor Moses care se îndrepta spre Șard; aici în uliță, dădea de știre (după cum mi-a spus fiul meu Iuon Solomon, care cu acel prilej se afla acolo) că acei care se conscriu la Alba Iulia ca soldați ai preamăritului împărat, peste două, trei săptămâni scapă de iobăgie, vor primi arme, ce vor fi aduse pe Mureș în sus, însă cei care doresc să se conscrie să se grăbească, căci în scurt timp se va interzice și vor rămâne pe din afară; după aceea, acel om a plecat mai departe la Șard; la întoarcere, după cum mi-a povestit mie Stan Holmaci, s-a întâlnit cu acel om din Rapolt, Ion Vlad, domiciliat aici în Albești și care l-a dus la el să-l ospăteze, iar ieșind de acolo pe stradă, din nou dădea de știre de conscripția mai sus amintită și la care sătenii s-au agitat din nou, s-au strâns laolaltă și au hotărât să trimeată pe preotul ortodox, împreună cu câțiva oameni, la Alba Iulia; la început, preotul nu a dorit să plece, dar după ce sătenii l-au amenințat nu s-a mai opus și, precum am afirmat mai sus, a și plecat la Alba Iulia. Preotul, în mod special, pentru acest drum bani nu a strâns, ci satul s-a împrumutat de la bucătarul Curții Gheorghe a lui Neag cu cinci forinți maghiari, de la Bucur Păcală cu doi forinți maghiari, trei de la Irimia Morar, doi de la Toma Neag, sumă care a reprezentat de fapt contravaloarea fânului luat de ei dintr-un loc comun al satului, bani ce ni-au fost remiși nouă drept cheltuieli de drum și din care l-am ținut pe preot în acea călătorie; ajungând la Alba Iulia, am intrat împreună cu ceilalți tovarăși ai mei la preotul unit de aici Popa Tiron, eu însă ținând calul popii am rămas la poarta grădinii mănăstirii și de aceea ce s-a hotărât înăuntru nu am auzit direct, dar pe drum s-a povestit că Popa Tiron le-a promis că le va îndeplini dorința și cu siguranță vom fi soldați, la fel ca și regimentele de graniță și husarii, căci și Maiestatea Sa dorește acest lucru. În ceea ce

privește faptul că locuitorii din Albești s-ar fi dus cu cei din Vânători la Sighișoara să cumpere arme nu știu nimic. Și nici despre aceea că cineva ar fi dorit să atace Curtea; la plecare, Mihăilă a lui Vasile Neag și Bucur Ciopat le-au transmis sătenilor ca, până la întoarcerea din acea delegație mai sus amintită, dijmă din grâu să nu se plătească, la care iobăgimea de acolo a și refuzat stăpânilor plata ei, la care eu l-am prevenit să nu vorbească de astea și la care el a răspuns că acesta este un lucru cert. Cei din Boiu nu au fost cu noi, dar am auzit că acum la începutul toamnei, ar fi venit Nagy din Boiu, fiul lui Pavel Crișan împreună cu alți doi. În rest nimic.

6^{hus}

Iuon Vlad, de circa 60 de ani, mărturisește: Am fost și eu la Alba Iulia împreună cu cei interogați anterior, iar plecarea acolo împreună cu tovarășii mei a fost ca urmare a întâlnirii pe care l-am avut și eu cu acel om din Rapolt, în fața pavilionului verde, din timpul secerișului; eu având doi boi mânați la cârciumarul Toma, am plecat în josul străzii să le iau, prilej cu care m-am dus cu acel om, care mi-a spus că în părțile Albei Iulii iobagii se conscriu ca militari, scăpând astfel de iobăgie, nemaiaivând pe mai departe de slujit stăpânii de pământ; și așa povestind cu el pe stradă, mă întâlnesc cu Stan Holmaci, sătean de aici, și care stătea chiar în poartă când am trecut prin dreptul său cu acel om din Rapolt, i-am dat și lui acea veste, la care el răspunde: Dacă am ști că ar fi așa și noi ne-am duce, după care Stan Holmaci a rămas la casa lui, iar noi, împreună cu acel om din Rapolt, am mers în continuare până la capătul străzii; întrebându-mă unde locuiește judele satului, l-am îndrumat într-acolo, dar, negăsindu-l acasă, a ieșit repede din curtea judelui, după care s-a îndreptat în direcția Sighișoarei, în timp ce eu am intrat la Toma cârciumarul răscumpărându-mi boii și am venit acasă. Vestea aceasta răspândindu-se printre săteni, s-au strâns la casa judelui satului de anul trecut, Mihăilă Fulică, unde sătenii au spus printre altele: Ar fi bine ca să mergem și noi, poate vom scăpa cu asta de sărăcie, după care ne-au și ales pe mine, Mihăilă a lui Vasile Neag, Solomon blănarul, Ion Vlad, Andrei Lupu, Crăciun Flore alias Onea Morar, ca împreună cu preotul să mergem și noi într-acolo; dar popa nu a vrut să plece până nu a întocmit o listă cu numele tuturor oamenilor din sat, pecetluită de fiecare cu degetul. Cheltuieli de călătorie preotul nu a strâns, ci satul s-a împrumutat de la bucătarul Onea Neag cu cinci forinți maghiari, de la Bucur Păcală două, trei de la Irimia Morar și doi de la Toma Neag, de la ultimii trei oameni în contul fânului, bani pe care i-am luat cu noi, împărțindu-i în mod egal, dar popii parte din el nu i-am dat, ci l-am ținut în timpul călătoriei la Alba Iulia pe rând fiecare. Ajungând la destinație, am mers la preotul unit de acolo, Popa Tiron, și ne-am prezentat, iar el ne-a spus că am venit deja prea târziu, dar doleanțele noastre le va înainta comisarului și ne va ajuta, căci este și intenția împăratului, iar

armele sunt aduse deja pe apă. Cine a fost după arme la Sighișoara și cine ar fi vrut să plece grabnic la Curte nu știu. La fel nici despre cei din Vânători și Șard nu știu nimic. În rest nimic.

1us Toma Neag, de circa 55 de ani, mărturisește: ad 1^{uum} Este un fapt de necontestat că unii dintre locuitorii din Albești, printre care Mihăilă a lui Vasile Neag, Solomon Suciu, Iuon Vlad, Andrei Lupe, Crăciun Florea alias Onea Morar, împreună cu preotul ortodox din Albești, Popa Stanciu, au fost în vara trecută la Alba Iulia, cu scopul să se conscrie ca militari cu toți cei din sat; motivul plecării l-a constituit faptul că în acea vară, în timpul aratului și a deștelenirii ogorului (din câte am înțeles din discuțiile sătenilor), a sosit în satul vecin Șard o slugă a văduvei domnului Sándor Moses din Rapolt aflat în nobilul comitat Hunedoara, ce susținea că este el însuși militar. Acesta a găsit toată iobăgimea pe pământurile excelenței sale la munca câmpului, unde a răspândit știrea că înaltul împărat ar fi dat poruncă după care cine se înscrie ca militar, acela scapă de iobăgime și de atunci încolo pe domni nu-i va mai servi. Dar eu n-am fost prezent, întrucât am fost mai mult timp în slujba Curții, drept pentru care s-au ferit de mine și atunci când au luat acea decizie de a alege o delegație formată din cei pomeniți mai sus. Ad 2^{dum} După cum am precizat și înainte, este drept faptul că pe numiții oameni i-a însoțit și Popa Stanciu în drumul lor spre Alba Iulia. Ad 3^{tium} Împreună cu preotul Popa Stanciu au fost în număr de șase ce rezultă din răspunsul meu la întrebarea întâi ad 4^{uum} Dacă pentru acel drum spre Alba Iulia s-au strâns bani nu știu, dar știu că eu am cumpărat de la săteni un fânaș pentru doi forinți maghiari, bani pe care i-au și luat de la nevasta mea, în absența mea. ad 6^{uum}, 7^{uum}, nimic.

2^{dus} Sztan Halmats, de circa 55 de ani, mărturisește: În vara ce a trecut, în timpul recoltării grâului, a sosit de la Rapolt un anume om al văduvei domnului Sándor Moses, al cărui nume însă nu-l știu, aici în satul vecin, Șard, întâlnindu-se de prima dată cu Ion Vlad, locuitor de aici din Albești, căruia i-a dat de știre că cei ce pleacă să se conscrie ca militari la Alba Iulia primesc arme, scapă de iobăgie și cu toate acestea rămân la casele lor. Ion Vlad, mergând cu acest om pe stradă, spunea că el a venit din părțile de jos ale Transilvaniei să facă cunoscută conscripția militară, la care îl întreb pe Ion Vlad ce vrei cu acest om, la care a răspuns, eu vreau să facă cunoscut și locuitorilor din partea de jos a satului, precum Nica Opreșan, Mihăilă Onea Neag, și, în general, tuturor din cartierul de jos știrea pe care mi-a dat-o și mie: din câte știu și preotul român a fost acolo la Alba Iulia cu cei menționați, dar cheltuieli de drum numai pentru acea călătorie nu a strâns, ci, după cum am auzit de la judele satului, în casa căruia am fost nu demult în vreo două rânduri (eu nefiind de față la acea adunare), au luat cu împrumut de la bucătarul Curții cinci forinți maghiari în contul fânului, doi forinți

maghiari de la Bucur Păcală, trei forinți maghiari de la Morar, bani cu care au plecat la Alba Iulia, de unde s-au întors cu vestea că, deși conscripția militară a fost interzisă, se așteaptă noi dispoziții de la Măria Sa; în rest, eu nu mai știu nimic, întrucât nu am fost cu sătenii la nici o adunare comună în care preotul să fi întocmit o listă cu numele lor; nici atunci n-am fost prezent când s-a semnat, eu aflând mai târziu de la Mihăilă a lui Toma Neag că el mi-a pecetluit cu degetul lui în dreptul numelui meu și el a fost cel ce m-a trecut pe listă, la care eu l-am admonestat că așa ceva nu se face și că din asta se mai pot întâmpla încă multe necazuri; am mai auzit de la oameni discutându-se că Bucur Ciopa le-ar fi zis că până se întorc ei de la Alba Iulia dijmele să nu se plătească.

3^{tius} Todor Kimpian, de circa 50 de ani, mărturisește: Nu știu ca locuitorii din Albești să fi trimis delegați la răsculații pustiitori și ucigași din comitatele Zărand și Hunedoara, dar pot să afirm că și de aici au plecat la Alba Iulia să se conscrie ca militari, după ce au auzit că există o poruncă a Maiestății Sale, după care cei ce se înscriu primesc arme. Ad 2^{dum} În acea delegație a fost și preotul ortodox Popa Stanciu cu 3^{tius} Mihăilă Vasile Neag, Crăciun Florea alias Onea Morar, Ion Vlad și Solomon Suciu. Ad 4um Bani de drum preotul nu a strâns de la săteni, ci satul i-a dat ceva bani pe care i-a adunat din prețul fânului în valoare de 12 forinți maghiari, bani ce au fost folosiți în delegație. Ad 5um, 6um, 7um, 8um Nimic. Ad 9um Nimic ad 10^m Eu însumi i-am spus domnului prefect să-l lase să plece pe provizor și să nu doarmă cu el în casă, întrucât s-a auzit că și în jur au fost răsculați și ne-a fost teamă că dacă prin cineva, din întâmplare, ar fi ajuns răsculații și aici, ar fi putut să-i îndrume și spre provizor, întrucât mulți erau supărați foc pe el pentru pagubele avute cu porumbul. În rest nimic.

4^{tus} Bukur Păcală, de circa 70 de ani, mărturisește: Mai mult la întrebări nu pot zice decât că nevasta mea a dat în contul fânului doi forinți maghiari și au plecat la Alba Iulia, iar eu fiind surd, din câte am putut constata unde vor să plece, să cumpere arme, i-am avertizat să înceteze și să nu plece că ajung la necazuri. În rest nimic.

5^{tus} Toma Drăghici, crâșmar, de circa 45 de ani, mărturisește: ad 1um Locuitorii din Albești nu au dorit să se alieze cu oștile pustiitoare și ucigașe ale răsculaților din comitatele Zărand și Hunedoara, nu au luat contact personal cu ei și nici delegați nu au trimis la aceștia, ci în vara ce a trecut au fost la Alba Iulia ca să se înscrie ca militari pe ei și tot satul și pe domni să nu-i mai servească. ad 2^{dum} În aceea delegație preotul ortodox Popa Stanciu nu a fost de bună voie, ci forțat, dar a fost împreună cu ad 3^{tius} Crăciun Florea, a lui Onea Neag, Ion Vlad, Andrei Lupe, Mihăilă a lui Vasile Neag, Solomon Suciu. ad 4um Pentru aceea delegație numiții nu au strâns bani, ci, vânzând fânul satului, banii

- rezultați i-au dus cu ei, alături de un împrumut de 12 forinți maghiari. În rest nimic decât că am auzit de la jelerul Motsa cum că ar fi zis Toma Almaș că va veni ziua când o să scoată calul de sub domnul prefect.
- 6us Bucur Oltean, de circa 50 de ani, mărturisește: ad 1um Știu cu siguranță că locuitorii din Albești nu au fost și nici nu au trimis delegați la răsculații pustiitori și ucigași din comitatele Hunedoara și Zărand, ci în vara trecută au fost la Alba Iulia cu scopul să se conscrie ca militari și pe domni să nu-i mai servească, căci a fost o dispoziție de a împăratului în acest sens. Pentru această delegație, la început, satul a vrut să mă numească și pe mine, iar eu am cerut șase forinți maghiari, dar satul nu mi-a dat decât cel mult patru forinți și, întrucât am refuzat, sătenii au vrut să mă pedepsească și m-ar fi și pedepsit dacă nu i-aș fi spus lor că dacă pășesc ceva am să depun plângere la domnul prefect. Ad 2^{dum} În aceea delegație preotul ortodox Popa Stanciu nu a plecat de bună voie, ci obligat de săteni. ad 3um Dintre cei din Albești care au fost cu preotul au fost șase, precum Mihăilă a lui Vasile Neag, Andrei Lupe, Ion Vlad, Crăciun Florea, Solomon Suciu și preotul însuși. ad 4um Ce cheltuieli au făcut și câți bani au luat cu ei nu știu; în rest nimic.
- 7us Iuon Dreguss, de circa 40 de ani: Lucrând zi și noapte ca și chelar al onoratei Curți, sătenii s-au ferit de mine, drept pentru care ceva sigur nu pot să vă spun, de auzit vrute și nevrute am auzit destul, dar eu nu am luat parte la conscripție și nici n-am fost când s-au înscris la preot.
- 8us Iuon Josika nimic sigur, întrucât în permanență, ca și cioban, am fost pe câmp.
- 9us Bukur Czopa, de circa 30 de ani: ad 1um După cunoștințele mele locuitorii din Albești nu s-au înfrățit cu răsculații pustiitori și ucigași din comitatele Zărand și Hunedoara, nici personal și nici solie nu au trimis, însă știu cu siguranță că oamenii din josul satului au adus vestea să plece la Alba Iulia să se conscrie ca militari și să nu-i mai servească pe domni și nici dijmă să nu plătească, știre la care s-a reunit tot satul, s-au dus la preot și l-au obligat să plece cu ei, dar preotul ad 2^{dum} nu a dorit să meargă, însă în cele din urmă ad 3um s-a dus împreună cu Andrei Lupe, Mihăilă Vasile Neag, Crăciun Florea, Solomon Suciu. ad 4um Pentru această delegație preotul ortodox nu a luat bani de la oameni, ci s-a folosit suma rezultată din vânzarea fânului comun al satului, luând astfel de la Toma Neag doi forinți maghiari, Bucur Păcală doi, Irimia Morar trei și de la bucătarul Gheorghe Mihăilă, cu titlul de împrumut, cinci, rezultând astfel un total de 12 forinți maghiari. Când au plecat, Mihăilă Vasile Neag și Andrei Lupe mi-au spus să transmit judei satului că, până ei se întorc de la Alba Iulia, sub nici un chip dijmă să nu se dea, știre pe care eu am și transmis-o. În rest nimic.
- 10us Iuon Neag Junior, de circa 36 de ani: ad 1um De la Albești nu au fost trimiși delegați la românii pustiitori și ucigași din comitatele Zărand și

Hunedoara, soli prin care să se adere la rebeliune, ci au fost la Alba Iulia cu scopul să se conscrie ca militari și să scape de iobăgie. ad 2um Preotul ortodox Popa Stanciu în acea delegație nu a fost de bună voie, ci obligat ad 3^{ium} împreună cu alți șase, precum Ion Morar, Mihăilă a lui Vasile Neag și Solomon Suciuc ad 4um Preotul român pentru acea solie bani nu a strâns, ci a avut satul un loc de fânaș pe care l-a vândut, luând astfel de la Bucur Păcală doi forinți maghiari, doi de la Toma Neag, de la bucătarul Gheorghe au luat, cu titlu de împrumut, cinci forinți maghiari și de la Ieremia Morar tot cinci și cu cei 12 forinți maghiari astfel adunați au plecat la drum spre Alba Iulia în delegația menționată; am mai auzit din gura judeului satului că ei ar fi lăsat vorbă lui Bucur Toma ca până la întoarcerea lor dijmă să nu se strângă. În rest nimic.

11us Mihăilă Julika, de circa 44 ani, mărturisește: ad 1um Delegați la oștile române pustiitoare și ucigașe strânse în comitatele Hunedoara și Zărand cei din Albești nu au trimis, ci în vara ce a trecut au fost la Alba Iulia cu scopul de a-i conscrie pe ei și pe săteni ca militari, iar aceasta a rezultat din faptul că a sosit din părțile de jos ale Transilvaniei la Șard, la văduva domnului Sándor Moses, un om, ce a făcut cunoscut că de acolo, din părțile de jos, multe sate s-au conscriș ca militari la ordinele preînaltului împărat și cei ce s-au conscriș au scăpat de iobăgie. Pe acest om, după cum am auzit de la Stan Hălmaci, l-a însoțit spre Sighișoara Ion Vlad, dar concret până unde nu știu, au intrat și pe la cârciumarul Bucur Păcală unde a băut acel om cu Mihăilă Onea Neag, căruia i-a dat și lui acea veste de la care au plecat apoi sătenii la Alba Iulia. ad 2um În acea delegație Popa Stanciu nu a plecat de bună voie, ci la forțarea sătenilor, iar afirmația o fac în cunoștință de cauză, întrucât știu că în două rânduri i-a avertizat pe săteni să renunțe la intenția lor. ad 3^{ium} Știu și aceea că în acea delegație din rândul celor din Albești au fost alături de preot alți șase precum Mihăilă Neag Vasile, Andrei Lupe, Ion Vlad, Crăciun Florea, Solomon Suciuc și preotul ortodox Popa Stanciu. ad 4um Pentru acea delegație, preotul român bani nu a strâns, ci satul a avut un fânaș pe care l-a vândut și din banii rezultați au luat de la Bucur Păcală doi forinți maghiari, trei de la Irimia Morar, doi de la Toma Neag, iar de la bucătarul Gheorghe s-au împrumutat cu alți cinci, ducând cu ei în total 12 forinți maghiari. În rest nimic.

12us Mihăilă Onea Neag, de circa 45 de ani. La întrebări pot afirma cu siguranță că nimeni dintre cei din Albești n-a umblat în comitatele Zărand și Hunedoara sub nici o formă, ci în vara ce a trecut, odată, plecând din tarlău cu cânepă după apă, am intrat până la Bucur Păcală unde l-am găsit mâncând pe un om din Rapolt din comitatul Hunedoara, care încă a închinat cu băutura sa în direcția mea și m-a îmbiat și pe mine să beau ceva; acest om povestea cu nevasta lui Bucur Păcală și îmi spune nevasta lui Păcală și mie să ascult ce spune și de la care am auzit

povestindu-se că acolo în părțile de jos iobăgimea s-a înscris ca militari. Acel om a plecat mai departe la Șard și la întoarcere așa i-a incitat pe cei de aici că, adunându-se, l-au obligat pe preotul Popa Stanciu să-i înscrie pe toți oamenii și să plece cu ei; dar preotul n-a vrut și i-a avertizat să nu întreprindă nimic până când nu vor trimite unu sau doi oameni care să vadă dacă este drept sau nu, dar nu l-a ascultat nimeni. ad 3um Șase au plecat în acea delegație alături de menționatul Popa Stanciu, Andrei Lupe, Mihăilă Onea Neag, Solomon Suciu, Crăciun Morar și Ion Vlad. ad 4um Pentru acea delegație bani de la popor nu a strâns, ci satul a avut un fânaș vândut în a cărui preț au luat de la Bucur Păcală doi forinți maghiari, de la Irimie Morar trei, doi de la Toma Neag, iar de la bucătarul Gheorghe cinci; în rest nimic.

13us Vasile Hilka, libertin din Sighișoara, de circa 50 de ani, mărturisește la punctul 5: Altceva la întrebare nu pot să spun decât că preotul unit de aici din Albești, Popa Dumitru, în toamna ce a trecut, după culesul strugurilor, a dus de la mine o flintă pe care o avusese și anterior, și care aparținea lui Martin Czikes, locuitor din Sighișoara, ce mi-a dat-o în grija mea, pe care, apoi, am și plătit-o în chip legiuit și am dat-o preotului menționat.

14us Popa Dumitru, de religie unită, mărturisește: Nu știu pe nimeni dintre locuitorii din Albești care ar fi dorit să se alieze direct sau prin mijlocirea unor delegați cu trupele românești răsculate, pustiitoare și ucigașe din nobilul comitat Zărand și Hunedoara, dar știu că în vara ce a trecut, venind pe aici un om din Rapolt ce se îndrepta spre Șard, la doamna lui Sandor Moses și care la Albești a agitat poporul cum că la Alba Iulia toți cei care se înscriu ca militari, scapă de iobăgie, la acest impuls au plecat de la Albești cinci dintre țărani, împreună cu preotul ortodox Popa Stanciu, ca să înscrie tot satul ca militari ad 2um La această expediție știu cu certitudine că Popa Stanciu nu a dorit să plece, asta știu de acolo că am auzit cu urechile mele când țărani l-au obligat pe numitul popă, iar el spunea că nu va pleca. ad 3um Am precizat mai sus că la acea expediție au luat parte șase inși, precum Ion Vlad, Andrei Lupe, Crăciun Florea a lui Morar, Mihăilă Neag și preotul Popa Stanciu. ad 4um Știu că la această expediție preotul menționat nu a strâns cheltuieli de drum; asta o știu de acolo că am auzit de pregătirile expediției și că judei din sat țărani i-au spus că banii reprezintă prețul primit pentru fânul satului, la care judele din sat le-a răspuns țăranilor cu acel prilej, să dea bună pace acelei sume, că satul este dator în mai multe părți, iar datoriile respective trebuiesc plătite din acești bani, dar satul nu a dorit în nici un chip și l-a forțat pe jude să dea din acești bani, care până la urmă i-a dat; ad 5um Nu știu dacă cineva din Albești ar fi fost la Sighișoara cu scopul de a cumpăra arme, ci în urmă cu vreo trei săptămâni, fiind la Sighișoara, m-am întâlnit cu Vasile Hilka, domiciliat

aici, în mâna căruia am văzut o flintă și l-am întrebat ce face cu ea, la care acesta răspunde că a dus-o la lăcătuș să o estimeze, căci a fost plătit de Martin Czikes cu aceasta, pentru pretențiile sale, iar acum ar dori să o vândă, dacă ar găsi un cumpărător care să-i ofere măcar un porc tânăr; atunci am luat arma de la numitul Vasile Hilca cu scopul să o vând cuiva și după știința mea arma a fost încă până mai ieri în casa mea.

15us Mihăilă Czopa, de circa 53 de ani, mărturisește la punctele 1, 2, 3, și 4 ca și cei dinainte, adăugând că tocmai când se aflau la Alba Iulia, delegați, într-o duminică seara, venind de la cârciumă Toma Holmaci spunea așa: ei, de a.n avea așa noroc ca delegația noastră să vină cu un răspuns bun și să putem deveni militari, oriunde m-aș întâlni cu domnul prefect i-aș scoate calul de sub el și i-aș replăti moneda de aur.

17us Iuon Bordan, de circa 36 de ani, la întrebările 1, 2, 3, 4 ca și ceilalți, adăugând că doi oameni de rând i-au incitat pe ei. În rest nimic.

18us Crăciun Borza, de circa 35 de ani, la întrebările 1, 2, 3, 4 ca și ceilalți, în rest nimic.

19us Mihăilă Kind, de circa 60 de ani, la întrebările 1, 2, 3 și 4 ca și ceilalți, în rest nimic.

1us Popa Simion Sonieru, preot ortodox în funcție la Vânători: Nimeni dintre cei din Vânători nu a fost și nici nu au trimis delegați prin care să rezulte aderarea lor la răsculații pustiitori și ucigași din comitatele Zărand și Hunedoara, ci în toamna ce a trecut, strângându-se satul, m-au ales pe mine, pe Todoran Todea și pe Nilca Droman, să ne trimită la Alba Iulia să-i înscriem, împreună cu întreg satul, ca militari; noi am și plecat, dar de la Sighișoara ne-am întors, întrucât preotul din Sighișoara mi-a dat în mână o scrisoare în care am citit că n-ar mai avea rost să plecăm, întrucât Guvernul regal a primit poruncă ca nimeni să nu mai meargă la acea conscripție, poruncă pe care eu însumi am trecut-o în protocolul bisericii și pe care o reproduc aici, care a și fost citită. ad 2^{dum} În delegație am plecat la amenințarea satului, sătenii spunând că dacă nu mă voi duce, mă vor scoate din casă. 3^{lum} În această expediție au luat parte Todoran Todea, Nica Coman alias Vlad și cu mine. 4^{lum} Banii pe care mi-au dat sătenii pentru acel drum, i-am înapoiat a doua zi lui Todoran Todea, nu știu câți au fost că nici nu am desfăcut acea pungă cu bani să-i număr, ca măcar să știu ce și cât mi-au dat ca și cheltuieli de drum. În rest nimic.

2^{dus} Todoran Todea, de circa 60 de ani. Nimeni dintre cei din Vânători nu a fost și nici nu a trimis pe cineva cu scopul să se alieze sau să promită alianță răsculaților prădători și ucigași din comitatele Zărand și Hunedoara, ci în toamna trecută, strângându-se satul laolaltă, m-au ales pe mine, pe Coman Nilca și pe preotul nostru, Popa Simion, și am fost trimiși la Alba Iulia să ne înscriem pe noi și întreg satul ca militari; în care delegație am și plecat, dar de la Sighișoara ne-am întors, din acea

cauză că, intrând la preotul român de acolo, acesta a dat o scrisoare în mâna preotului nostru, pe care am citit-o și eu, în care se poruncea să nu mai mergem la Alba Iulia, căci Guvernul Regal a dispus astfel ca nimeni să nu se mai conscrie. ad 2um În acea delegație preotul Popa Simion a plecat forțat de săteni ad 3um Am fost aleși trei pentru acea delegație, după cum am precizat mai sus, eu, Nilca Coman și preotul. ad 4um Preotul pentru acel drum bani nu a strâns de la săteni, ci țăranii la adunarea obștii au pus problema și apoi judele satului a strâns de la fiecare câte un crăițar, bani ce au fost returnați fiecăruia odată cu întoarcerea noastră. În rest nimic.

3^{ius} Nilca Coman alias Vlad, de circa 55 de ani, mărturisește ca cel precedent.

1us Lörincz István, de circa 64 de ani, mărturisește: ad 1um Știu cu siguranță că din Vânători nimeni nu s-a aliat cu trupele române răsculate pustiitoare și ucigașe din comitatele Zărand și Hunedoara, ci, în vara trecută, preotul ortodox din Vânători, Popa Stanciu, fiind la Boiu Mare, ce a auzit sau văzut numai el știe, în orice caz, după întoarcerea lui, a compărut în adunarea obștii și acolo a spus așa: oameni buni, am fost la Boiu și acolo am văzut că a venit o carte cât acuma o vreme cine are de gând să se scutească de iobăgie și să meargă la Bolgrad la cătănie să se înscrie, la care sătenii, agitându-se, au plecat în susul satului și au ales din rândul lor, de fapt al țăranilor, alături de popă, pe alți doi oameni, care să plece în delegație. ad 2um Preotul ortodox din Vânători la acea delegație, de care am amintit, s-a dus bucuros, dar în Sighișoara s-a întors, după cum au povestit cei doi oameni, spunând că a sosit de la Guvernul poruncă să nu plece în delegație 3um În acea delegație am plecat trei, precum: preotul Popa Simion, Todoran Todea și Nilca Vlad alias Coman. ad 4um Pentru acea delegație preotul nu a strâns de la oameni nici un ban, ci colectarea s-a făcut de către alții, pe care eu spun și mărturisesc, că și eu, deși sunt maghiar, am strâns de la țărani pentru popă, cu acordul satului, suma de 6 șustaci pe care apoi am dat-o în mâna preotului. În rest nimic.

Prezentul anchetat, confruntat cu corifeii, își schimbă depoziția după cum urmează: După ce s-a întors din Boiu Mare numitul popă, ce o fi văzut sau auzit acolo nu știu, a compărut în adunarea satului și a spus așa: am fost la Boiu și acolo am văzut că a venit o carte, că acuma îi vreme, cine are de gând să se scutească din iobăgie, să meargă la Bolgrad la cătănie să se înscrie, la care țăranii s-au agitat și au plecat în susul satului, alegând dintre ei, mai bine zis pe lângă Popa Simion alți doi oameni ce au fost trimiși în delegație. În acea delegație, ce a urmat adunării satului, preotul ortodox din Vânători a plecat de bună voie și nu forțat, întrucât el a adus vestea de la Boiu Mare despre plecarea la Alba Iulia.

- 2^{dua} Vlad Nițui, de circa 55 de ani, mărturisește: Nu știu ca locuitorii din Vânători să se fi aliat sau ar fi dorit să se alieze cu pustiitorii și ucigașii din comitatele Zărand și Hunedoara, ci în vara ce a trecut cei din Vânători au fost la Alba Iulia, dar cu ce răspuns au venit nu știu, că nu mi-a spus nimeni; dar știu, că cei din Vânători s-au strâns la casa lui Todoran Todea, unde am fost chemat și eu, după întoarcerea mea acasă, de către Nica Pătruș, Simion Ciulai, Rab Lupui și Gheorghe Rab și la care am participat și eu, ca și consătean; acolo s-a hotărât cu voință unanimă ca fiecare sătean să dea drept cheltuieli de drum câte un crăițar și să plece Nilca Coman alias Vlad, Todoran Todea și preotul ortodox Popa Simion, care au și plecat în ziua următoare, dar s-au întors, după care banii de drum au fost restituiți oamenilor, spunând că au fost numai până la Sighișoara.
- 3^{tus} Martorul Vonea Valendorf, de circa 50 de ani, mărturisește: ad 1um Nimeni dintre cei din Vânători nu a fost la trupele pustiitoare și ucigătoare române răsculate din comitatele Zărand și Hunedoara ca să se alieze cu aceștia, ci, în toamna ce a trecut, satul, strângându-se laolaltă, au ales deputați, care să plece la Alba Iulia ca să ne înscrie ca militari, delegație care a și pornit la drum, dar, din câte am înțeles, s-au întors din Sighișoara spunând că preotul ortodox din Sighișoara a primit o scrisoare în care prea înaltul Guberniu Regesc a ordonat ca nimeni să nu mai plece la Alba Iulia cu scopul de a se conscrie ca militari. ad 2um La acea delegație așa am auzit că preotul aflat în funcțiune a plecat fiind obligat de sat și nu din propria inițiativă. ad 3um Pentru acea delegație s-au ales dintre țărani Todoran Todea, Nilca Coman alias Vlad și preotul, Popa Simion. ad 4um Preotul ortodox nu a strâns nici un ban în numele lui sau prin alți intermediari, ci satul a dat de bună voie și tot ei au strâns, după care l-au predat în mâinile preotului. În rest nimic.
- 4^{tus} Mihai Sânta mărturisește astfel: Nu știu să fi trimis delegați sau să fi participat personal cei din Vânători alături de trupele românești răsculate din comitatele Zărand și Hunedoara, de așa ceva n-am auzit și nici nu este adevărat, ci în toamna trecută au plecat la Alba Iulia să se înscrie ca militari, dar nu au ajuns decât până la Sighișoara de unde s-au întors. ad 2um Preotul ortodox nu a plecat la Alba Iulia de bună voie, ci la insistențele satului, având pe lângă el în delegație și câțiva oameni din sat dintre care ad 3um au fost următorii: Todea Todoran, Nilca Coman alias Vlad și preotul Popa Stanciu, ad 4um Preotul ortodox nu a strâns nici un ban pentru această delegație, ci sătenii au dat de bună voie cheltuieli de drum pentru popă. În rest nimic.
- 5^{tus} Gheorghe Rab, de circa 34 de ani, mărturisește ca cel precedent.
- 6^{tus} Simon Onedin din Deal, de circa 27 de ani, nimic sigur.
- 7^{tus} Vasile Onedin din Deal, de circa 36 de ani, nimic sigur.
- 1us Andreas Ferentzi, de circa 60 de ani, iobag al baronesei, soția lui Anton Domokos, mărturisește: La întrebări pot să vă spun numai atât că locuitorii din Vânători au făcut o adunare cu scopul să se conscrie ca militari la Alba Iulia, iar la trei zile după aceea, eu, ca jude, i-am

convocat în legătură cu sarcinile lor iobăgești. În timpul discuției, unii dintre ei au vorbit așa: Nea Andrei, domnia-ta n-ai fost la adunarea satului unde oamenii au încuviințat ca toți să fie militari, iar altă dată, lucrând la dig, în timpul unei discuții Iuon Molnar a spus așa: Nu va fi lucru ăsta așa, va veni Horea și vă va griji pe voi. Nagy Pál Dani din Șard, situat în nobilul comitat Târnava, tot iobagul Înălțimii Sale, la cuvintele acestea îmi spuse mie: Eu nu pot să ascult aceste discuții, căci la noi la Șard este interzis așa ceva. În rest nimic.

2^{dus} Pál Daniel Nagy, de circa 25 de ani, iobag al baronesei soția lui Anton Domokos, din Șard, nobilul comitat Târnava, mărturisește: aflându-mă mai înainte la ridicarea unui dig în contul zilelor de clacă, am auzit cu urechile mele de la Iuon Molnar, locuitor din Vânători, spunându-se: Nu o fi lucru ăsta așa, va veni Horea și vă va griji pe voi unguirilor; auzind acestea mă adresez judei curții, Andrei Ferentzi, zicându-i așa: Eu nu pot să ascult vorbele lui Iuon Morar, căci la noi la Șard asemenea vorbe sunt interzise.

1us Georgius Theill, de circa 38 de ani, mărturisește: În luna decembrie a anului trecut, în ziua de 5, dimineața, înainte de a scoate porcii, am mai stat de vorbă. În timpul discuției i-am spus lui Nica Spornic, domiciliat aici în Saschiz, că la primăvară vor veni timpuri grele și vom avea mult de suferit ca sași de la răsculați, la care numitul Nica Spornic a răspuns așa: Pe bună dreptate nu se lasă românii până au o fărâmbă de viață în ei, căci nici eu nu am jurat credință împăratului și la care i-am spus celui de lângă mine: auzi ce vorbește românul acesta și i-am zis pe mai departe: Dacă aș fi supărat pe tine, cum nu sunt, acum te-aș duce la judele satului să-ți dea câteva la fund. La acestea a tăcut și n-a mai zis nimica.

2^{dus} Johannes Schell, de circa 25 de ani, mărturisește la fel ca precedentul.

3^{ius} Ioannes Schmidt, de circa 26 de ani, mărturisește la fel ca primul martor.

4ª Gheorghe Truda, de circa 47 de ani: La întrebări altceva nu pot să spun decât că am auzit și eu cu urechile mele când Nica Spornic a afirmat că nici el nu i-a jurat credință Înalțului Împărat. În rest nimic.

5ta Sára Lutzi, de circa 33 de ani, mărturisește ca precedentul.

111.

1785 martie 28, Retișul

Méltóságos Fő Ispány Ur,
Kedves Méltóságos Uram !

Fogarasból folyó holnapnak 14^{dik} napján, hozzám bocsátot levelit Méltóságos Fő Ispány Urnak vévén barátságos szivességgel az Hórváth eő Kegyelme hosszas mesterséges törvényének eddig való Kimenetele véget, de valamint akori Fő Biró Türi Uram magáévá tévén azon haszontalan pert, a mint abból származot sok törvénytelen intrigáiból Ki Teczik, ugy hogy azokat el

takarhassa, a literale instrumentumokat féréis álitván, az archivumban sem tanáltattanak, nállam sincsenek hanem ugyan csak Procuratoraimmal consultálódván, amit csak ki gondoltunk, a Transmissio iratásának könnyebbitésére, véghez viszük, és Méltóságos Fő Ispány urat a szerént tudósítani fogjuk: küldöm Hévízi Tisztartómat Méltóságos Fő Ispány Urhoz, egy malitiosus alutomba való rossz jobbágy emberem dolgába. Kérem méltotassék meg halgatni, hogy azon veszedelmes embernek dolgát úgy igazithassuk, ne hogy tavaszal magyar hora vályék belölle, mert a hévízieknek eleitől fogvást való rossz indultyak, tapasztaltuk, nem volt kiseb a Topánfalviakénál, nekem minden jószágaimmal együt közel sem vólt anyi bajam mind azokal, kiváló Türi Uram ideibe, ezen el küldöt Tisztartó pedig Conscientiosus igaz ember. Méltóságos Aszszonyomot egész Uri Házával együt szívesen tisztellem, és Méltóságos Fő Ispány Urnak magamot tapasztalt jószágába ajálván, minden nagy tisztelettel álhatatoson vagyok.

Méltóságos Fő Ispány Urnak

Köteles Szolgája

Haller Pál m.p.

Réten 28 Martii 1785

Doc. Nr. 4887

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 49, Acte Judiciare.

Mărite domn comite suprem !

Dragă mărite domn !

Scrisoarea adresată mie din Făgăraș, în ziua de 14 a lunii în curs, de către Măritul domn comite suprem, preluată fiind cu prietenească amabilitate de milostivul domn Horvath, au fost îndeplinite până acum largile și competentele dispoziții, dar judele suprem de atunci, domnul Türi, însușindu-și acea nefolositoare cauză care a stat la originea multor intrigi ilegale care au reieșit, pentru că să le acopere pe acelea, înlăturând mărturiile scrise, acestea nu se găesc nici în arhive și nici la mine nu se află. Consultându-mă însă tot cu procuratorii mei, tot ceea ce am gândit în scopul simplificării transmiterii informațiilor scrise vom duce la bun sfârșit și în acest fel pe Măritul domn comite suprem îl vom înștiința. Îl trimit pe administratorul meu din Hoghiz la Măritul domn comite suprem în cauza unui răufăcător și nefericit iobag de-al meu. Vă rog binevoii a-l asculta pentru ca pricina celui om periculos așa să o rezolvăm încât la primăvară acesta să nu se transforme într-un Horea ungur, dat fiind faptul că am constatat că hoghizenii au încă dinainte intenții răufăcătoare, mai mari decât ale celor din Câmpeni, eu cu toate domeniile mele neavând nici pe departe atâtea greutăți ca și cu aceia. Acest administrator trimis de mine este însă un om adevărat și conștiincios. Pe mărita doamnă împreună cu întreaga sa

casă domnească o salut cu plăcere, iar eu recomandându-mă bunăvoinței cunoscute de Măritului domn comite suprem, cu toate marile respecte, rămân cu umilință, Măritului domn comite suprem, obligată slugă,

Paul Haller m.p.

112.

1785 august 9-10, Iara de Jos

Exámenyiek

Runki Duma Vasziliánének és N. Oklosi Mánts Dumitrunének. Kikis ad 8yum Diem M. Augusti, viradólag, fogattak el, kün az N. Oklosi Havasan, Mik Togyer Nyári Kallyibájánál.

Duma Vásziliáne Exáménye

Kinek hivnak ?

Hová valo vagy ?

Miért fogtak el ?

Hányan voltak azon Emberek ? ...

Kik, és hova valók voltak ?

Kié volt azon Kallyiba a hol száltál ?

...

Mit kerestél ott ?

Mitsoda idő tájba hajtattad oda ?

Hát az előtt, ki Juhai között voltak Juhaid ?

Kik voltak rájta kívül az kallyibában?

..

E mit keresett ottan ?

Hát az kallyibán kívül, az Marhák mellett volté valaki ?

Hát egyébkor, Nappal, vagy Éjjel, jártaké ottan keringő tolvallyok ?

.....

Hát férjed, hol van ?

Duma Vásziliáne, Surs Todoszié.

Runki.

Azért, hogy valami emberek hozzám jöttek, tegnap Éttzaka.

Nem tudom, mert azt mondták hogy se Gyertyát, se Tüzet ne Gerjeszsek, mert mindgyárt meg eölnek.

Nem tudom, nem esmértem, hanem azt tudom hogy fegyveresen voltak.

Nagy Oklosi Mik Togyeré.

Oda mentem három Gyermekekkel, mert Mik Togyerné Néném, hat Juhamat, két Berbétsemet, és egy Portsínamat oda hajtattam, nyaralni.

Az mi Pünkösdtünk után, tsak hamar.

Runki Botza Toma Juhai között.

Mánts Dumitruné.

Nekiis ottan voltak Marhái.

Mik Demián volt, tsak egyedül.

Nem tapasztaltam egyszeris.

Három héttől fogva, el ment Kaszával, és Sarlóval az Mezöségre.

Nagy Oklosi Mánts Dumitrunénak Exámennye

Kinek hívnak ?
Hová valo vagy ?
Miért fogtak el ?
Az Birák mit mondtak, miért fogtak el ?
Mikor jártak az rossz emberek Kallyibátaknál, és hányan voltak?
Hová valók voltak a Tolvallyok ? ...
Mit tsináltak az Tolvallyak az Kallyibánál ?

.....
Rajtad kívül, kik voltak ottan az Kallyibánál ?
Kik Marhái voltak ottan ?

Mikor ment Duma Vásziliáné Marháival Közzitekbe ?

Mászszor éjjel, vagy nappal, voltaké Kallyibádnál idegen emberek ?

Ezen fellyebb le irt Exámen tartatatt Die 9ma Augusti.

1785. Dél előtt.

Eodem die, Dél után, Ujra examináltattak: Elsöbbenis

Mánts Dumitruné

Hát mit vettél észre a Fel Járai határban, a Varka Gligor Házát kik verték fel ?

Hol beszéllette ezt te néked ? ...

Hát az el lopott portékák közzül, mit gondolsz, hol lehetne meg keríteni valamit ?

Es hát mikor titeket el fogtak, kik voltak azon Tolvallyok, az kik azon Kallyibáról, mellybe ti voltatok, ki szaladtak, és azoknál volté fegyver, és ha volt, kinél, mitsodA fegyver ? ...

Mánts Dumitráke, Mik Márié.

N. Oklosi.

Isten tudgya.

Ők azt mondták, hogy rossz emberek jártak Kallyibánknál.

Tegnap Éttzaka, és voltak, mint egy hárman, vagy négyen.

Nem tudom, és nem esmértem.

Nem tudom, mert ki jöttem, és mentem az Okolhoz.

Testvér ötsém, Mik Demián.

Az Mik Demiáné, runki Duma Vásziliáé, és Mánts Dumitrué.

Egész Télen edgyütt volt az miénkel, Tavasszal, és az Nyáronis, tsak egy kevés ideig hajtatta el.

Nem voltak mások, hanem az Torotzkai Szén tsinálók.

Az előtt való Estve, mikorá Varka Gligor háza fel verettetett, láttam az N. Oklosi Határon, Nagy készülődésben voltak. Beringyej Vaszilia, Dobár Demián, és Nyamtz Gavrilla, N. Oklosiak, de akkor hová mentek, hová nem, nem tudom; hanem annakutánna, Dobár Demiánnal találkozáván, mondtotta nekem: Hogy az Varka Gligor Háza fel verésiben voltak.

Az N. Oklosi Határon, Muntsel nevü helyben.

Reméllem a Beringyéj Vaszilia Házánál.

Ezek voltak: Boboje Nyikula, ennek volt puskája. Nyámtz Gavrilla, ennekis volt puskája. Az Orb Leánya. Mik Demián, ennekis volt pistollya; Hesdái Nutza, és Duma Vaszilia.

Duma Vasziliáné Exámennye

Hát mit vettél észre, az Fel Iárai
Határban, a Varka Gligor házát kik
verték fel ?

Hát mikor titeket el fogtak, kik voltak
azon tolvallyok, az kik azon
Kallyibáról, mellybe ti voltatok, ki
szaladtak és azoknál volté fegyver, és
ha volt, kinél, mitsoda fegyver ?

Die 10ma Augusti, viszont meg kérdeztetvén az irt fogolly Személyek.

1mo Duma Vasziliáné

Mitsoda szándékokat vetted észre a
Tolvallyoknak, hogy mit akarnak,
mert már az más Aszszony meg
mondotta ?

2do Mánts Dumitruné

Az Tolvallyok közzül, más időkben
voltaké a Kallyibánál ? Vagy valahol
láttadé őket ?

Hát az más rab Aszszony, láttaé azon
Tolvallyakat ?

Miért mentek oda azon Tolvallyak ?

...
Más Kallyibákhaz az az Tolvallyak
járnaké ?

Horváth Gáspár m.p.
Nemesi Kolos Vármegyének
Hütös v. Szolga Birája

[Pe verso]

Ad Dumá Vásziliáné, Sursz Todoszia és Mánts Démiánné,
Mik Maria Benignum Examennye. Illustrissimo Comiti
Domino Domino Ioanni Csáki de Keresztzeg S.C. Reg. et
Apost. Majestatis Camerario; Inclyti item Comitatus Colos.
Supremo comiti meritissimo. Domino Patrono mihi
Gratiossimo.

Ex Officio

Claud.

Doc. Nr. 943/1785

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Turda, nr. 18, Pachet 68.

Nem vettem észre semmitis.

Ezek voltak: Boboje Nyikula, ennek
volt puskája, Nyámtz Gavrilla, ennekis
volt puskája. Az Orb Leánya. Mik
Demián, ennekis volt pisztollya.
Hesdāti Nutza, és Duma Vaszilia.

Nem vettem észre semmitis, lehet
ha nékis ki nyilatkoztatatták magokat.

Még egyszer láttam Nyámtz Gavrillát,
és Dobár Demiánt, és egy igen nagy
magos embertis láttam, Nyámtz
Tömletzből szökött el.

Láthatta, mert eöis jelen volt.

Én nem tudom.

Járnak az Radutz Szim Juon
Kallyibájához, mert az Nyámtz
Gavrilla mondotta nékem, és ott sokat
lődeztek.

Examinarea

Nevestei lui Vasilie Duma din Runc și a nevestei lui Dumitru Manciuc din Ocoliș, care în zorii zilei a 8-a a lunii august au fost prinse afară, pe muntele Ocolișului, în coliba de vară a lui Toader Micu.

Examinarea nevestei lui Vasilie Duma

Cum te cheamă ? Sunt nevasta lui Vasilie Duma, Teodosia Jurj.

De unde ești de loc ? Din Runc.

De ce te-au capturat ? De aceea pentru că niște oameni au venit la mine ieri noapte.

Câți au fost acei oameni ? Nu știu, petru că mi-au spus să nu aprind nici lumânarea și să nu înțetesc nici focul, fiindcă imediat mă omoară.

Cine erau aceștia și de unde erau de loc ? Nu știu, nu i-am cunoscut, dar știu că erau înarmați.

A cui a fost coliba aceea în care v-ați adăpostit ? A lui Toader Micu din Ocoliș.

Ce ai căutat acolo ? M-am dus acolo împreună cu cei trei copii ai mei, pentru că nevasta lui Toader Micu îmi este soră mai mare, mi-am mânat acolo cele șase vite, cei doi berbeci și un porc, să stea acolo peste vară.

În ce perioadă de timp ți-ai mânat animalele acolo ? Imediat după Rusaliile noastre.

Dar înainte de aceasta, între vitele cui s-au aflat vitele tale ? Între vitele lui Toma Boțea din Runc.

Cine s-a mai aflat în afară de tine în colibă ? Nevasta lui Dumitru Manciuc.

Ea ce a căutat acolo ? Și ea avea vite acolo.

Dar în afara colibe, lângă vite, a mai fost cineva ? A fost numai Damian Micu, singur.

Dar în alte dăți, ziua sau noaptea, au mai umblat oare pe acolo tâlhari pribegi ? Nu am observat aceasta, niciodată.

Dar soțul tău, unde se află ? Acum trei săptămâni, a plecat cu coasa și cu secera, jos, la câmpie.

Examinarea nevestei lui Dumitru Manciuc din Ocoliș

Cum te cheamă ? Sunt nevasta lui Dumitru Manciuc, Maria Micu.

De unde ești de loc ? Din Ocoliș.

De ce te-au capturat ? Dumnezeu știe.

Juzii ce ți-au spus, de ce te-au capturat?
Când au umblat oameni răi pe la coliba voastră și câți au fost ?
De unde erau de loc tâlharii ?
Ce au făcut tâlharii la coliba voastră ?

...
În afară de tine, cine s-a mai aflat acolo, la colibă ?
Ale cui vite se găseau acolo ?

Când vi s-a alăturat nevasta lui Vasilie Duma împreună cu vitele sale ?

În alte dăți, ziua sau noaptea, au mai fost oare oameni străini pe la coliba ta?

Această examinare scrisă mai sus s-a desfășurat în ziua a noua a lunii august. Înainte de masă.

În aceeași zi, după-masă, s-a examinat din nou:
În primul rând

Nevasta lui Dumitru Manciuc

Dar ai observat ceva, pe hotarul satului Iara de Sus, cine au fost aceia care au prădat casa lui Gligor Vârcă?

Unde ți-a spus acestea ?

Dar dintre bunurile furate, ce crezi, unde s-ar putea recupera ceva ? ...

Și, oare, atunci când v-au capturat pe voi, cine au fost acei tâlhari care au fugit afară din coliba aceea în care vă aflați voi, și dacă se găseau oare arme la ei, și dacă se găseau, la cine, ce fel de armă era ?

Ei așa au spus că din cauză că oameni răi au umblat pe la coliba noastră. Ieri noapte și au fost cam vreo trei sau patru.
Nu știu și nu i-am cunoscut.
Nu știu, pentru că am ieșit afară și m-am dus la ocol.

Fratele meu mai mic, Damian Micu.

Ale lui Damian Micu, ale nevestei lui Vasilie Duma din Runc și ale nevestei lui Dumitru Manciuc.

Vitele sale s-au aflat la un loc cu ale noastre toată iarna, primăvara și chiar și vara, le-a mânat de aici doar pentru o scurtă perioadă de timp.

Nu au mai fost alții, numai cărbunarii din Rimetea.

Cu o seară înainte, când a fost prădată casa lui Gligor Vârcă, am văzut pe hotarul Ocolîșului, că făceau mari pregătiri: Vasilie Berindei, Damian Dobar și Gavrilă Neamț din Ocolîș, dar nu știu unde s-au dus sau unde nu s-au dus, atunci; ci după aceea, întâlnindu-mă cu Damian Dobar, mi-a spus: că au participat la prădarea casei lui Gligor Vârcă.

Pe hotarul Ocolîșului, în locul numit Muncel.

Sper că la casa lui Vasilie Berindei.

Au fost aceștia: Nicula Boboie, la acesta se găsea o pușcă. Gavrilă Neamț, și la acesta se găsea o pușcă. Fata lui Orb. Damian Micu, și acesta avea pistol; Nuța Hășdate și Vasilie Duma.

Examinarea nevestei lui Vasile Duma

Dar ce ai observat, pe hotarul satului Iara de Sus, cine a prădat casa lui Gligor Vârcă?

Dar atunci când v-au capturat pe voi, cine au fost acei tâlhari care au fugit afară din coliba în care vă aflați voi și, oare, se găseau la ei arme, și dacă se găseau, la cine, ce fel de armă era?

Nu am observat nimic.

Au fost aceștia: Nicula Boboie, acesta avea pușcă, Gavrilă Neamț, și acesta avea pușcă. Fata lui Orb. Damian Micu, și acesta avea pistol. Nuța Hășdate, și Vasile Duma.

Ziua a 10-a a lui august, întrebând din nou menționatele persoane reținute.

Prima. Nevasta lui Vasile Duma

Ce fel de intenții ai observat la acești tâlhari, cum că ce ar vrea să facă, pentru că femeia cealaltă, ne-a spus deja?

Nu am observat nimic, poată că tâlharii s-au destăinuit în fața ei.

A doua. Nevasta lui Dumitru Manțiu

În alte dăți, dintre tâlhari, au mai fost la colibă? Sau i-ai mai văzut pe ei, undeva?

I-am mai văzut odată pe Gavrilă Neamț, și pe Damian Dobar, și l-am mai văzut pe un om foarte înalt care era cu Gavrilă Neamț și care a evadat de la închisoarea din Cluj.

Dar cealaltă femeie aflată în captivitate i-a văzut oare pe acei tâlhari?

Putea să-i vadă, pentru că și ea a fost de față.

De ce s-au dus acei tâlhari acolo?

Eu nu știu.

Acei tâlhari mai umblă oare și la vreo altă colibă?

Umblă pe la coliba lui Simion Răduț, pentru că așa mi-a spus Gavrilă Neamț, și acolo trag mult cu arma.

Gáspár Horváth m.p.
vicejude nobiliar jurat al
nobilului comitat Cluj

113.

1785 august 15, Iara de Jos

Méltóságos Groff Camerarius és Fő Ispány Ur
Nékem Gratosus Patronus Uram !

Azon Aszszony Személyeket, a kik ad Diem 8um Mensis Augusti viradólag, a Nagy Oklosi határban el fogattattak akkor, a midön a tolvajokat némely falusiak el akarván fogni, el szalasztattak, küldöm Kolosvárra, a

Tömlöztze, magok Examenyekkel edgyütt, ezek iránt, az Inquisitio is, miként a Rélátoria Authenticáltatik, bé megyen.

Az edgyik Aszszony Examenyibe azt vallotta, hogy a Keringő Tolvajok közül, Nyámtz Gavrillától egy puskát vásárolt, N. Okloson lakott Molnár Betyegás luontol, ki is el fogatván, nem tagadja hogy ő nem atta volna azon Nyámtz Gavrillának a puskát, de ő nem tutta hogy az buj daklo és Tömlöztből ki szökött Tolvaj volna, és Mánts Gavrilla Felesége, Iuvána, sem mondotta, holott ennek házában volt a fegyver iránt valo vásár, a Tavasz felt, és ő jól esmérte, elé hozotván ezen Aszszony személyt is, de ő, hogy a vásár, és hogy Nyámtz Gavrilla házában lett, és jöt volna, tagadja; mind azon által, mind kettejeket bé küldöttem, hogy érdemlő büntetések el vegyék.

Midön az Őszszel, Bernád nevü Lovas Strása Mestert, maga mellett Lévo katonáival edgyütt, Ponomál, a Rébellis Tolvajok meg ölték, azon Gyilkosok között, jelen volt azon Czigány is F. Szoltsváról, ki most, a Kolosvári Nemes Vármegye Tömlöztiben raboskadik, és hívják Dondos Toma Pakularu, ezen személy hozott onnan Ponorbol két Isákat, és egy Torsolyt, a Torsolyt fel vagdolta, a mint referáltatik, de az edgyik Isákat meg keritettem, melyet ezen embertől be is küldöttem, reménlem a másik is meg kerül, ezen személy iránt is az Inquisitiát el kérdettem volt, de nem végezhettem el, mivel nagyobbára a Havasi nép, mind le takaradott a Mezöségre, és a Fátenseket elé nem lehet kapni, az eddig folytatott Inquisitiobol is ki jött az, vagy két Fatensnek fassiojából, hogy mind Ponorban, a Huszárok meg ölésiben, mind pedig a Csáklyai Szatyoriné Gyilkosságában, jelen volt.

A keringő Tolvajok iránt, semmi bizonyos relátiot most nem tudok tenni, ma várok tudósittást a Havasra ki rendelt kémjeimtől, mely jelentésem után, tapasztalt Kegyességiben ajánlott marattam.

Méltóságos Groff Camerarius és Fő Ispány Ur Nagyságodnak
A. Iára 15^a Aug.

1785

alázatos Szolgája

Horváth Gáspár m.p.

Also Iárai Processusbéli Szolga Biro

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitatu Turda, nr. 18, Pachet 68.

Mărite domn conte camerar și comite suprem,
Domnule stăpân al meu, mie binevoitor !

Vă trimiți la închisoarea din Cluj, împreună cu actele examinării lor, acele persoane feminine care au fost prinse în zorii zilei a opta a lunii august, pe hotarul satului Ocoliș, atunci când câțiva săteni, încercând să-i prindă pe tâlhari, i-au gonit de fapt. În acest sens, vă voi trimite și interogatoriul lor, care va sosi până când mărturișirile lor vor fi autentificate.

Una dintre femei mărturisește în timpul anchetării că, dintre tâlharii pribegi, Gavrilă Neamț a fost acela care a cumpărat o pușcă de la morarul Ion Betegaș, domiciliat în Noșlac, care, prins fiind, nu a negat faptul că el ar fi vândut pușca celui Gavrilă Neamț, dar susține că el nu a știut că acesta ar fi un răufăcător care se ascunde și un tâlhar evadat din închisoare și că nici nevasta lui Gavrilă Manciș, Ioana, nu i-ar fi spus acest lucru, cu toate că a fost în casa acestuia unde s-a făcut târgul, în sensul cumpărării armei, cândva înspre toamnă, și el o cunoștea bine, aducându-i-o înainte și pe această persoană feminină. Dar ea nu recunoaște că ar fi participat la această cumpărare și că ar fi venit sau ar fi fost în casa lui Gavrilă Neamț. Pentru toate acestea, le-am trimis pe amândouă la domnia voastră, ca să-și primească pedeapsa meritată.

În timp ce în toamnă, la Ponor, a fost ucis de către tâlharii răsculați, plutonierul călare pe nume Bernard, împreună cu soldații care se aflau lângă el, printre acei ucigași s-a aflat și acel țigan din Sălciua de Sus, care acum îndură robia în temnița nobilului comitat Cluj și pe care îl cheamă Toma Dondoș Păcurar. Această persoană a adus de acolo, din Ponor, două desăgi și un săculeț, săculețul l-a sfâșiat, așa după cum a declarat, dar una dintre desăgi am găsit-o și v-am și trimis-o prin acel om, sper că va apărea și cealaltă desagă. Și în legătură cu această persoană am început interogatoriul, dar nu am reușit să-l termin pentru că, în cea mai mare parte, muntenii au coborât la câmpie cu toții și nu am reușit să mai găsesc martorii; din una din interogatoriile continuate, din declarațiile a doi martori a mai reieșit și aceea că a participat atât la omorârea husarilor în Ponor, cât și la omorârea doamnei Szotyori din Cetea.

Nu pot să vă dau, acum, nici o informație sigură în legătură cu tâlharii pribegi, aștept astăzi știri de la oamenii mei pe care i-am trimis în munți, după care raport recomandându-mă doveditei milostenii a Domniei Voastre, am rămas

Înălțimii tale, domn conte camerar și comite suprem,

supusă slugă

Gaspar Horváth m. propria

jude al cercului

Iara de Jos

Iara de Jos

15 august 1785

114.

1785 înainte de 17 Sept., f.l.

Méltóságos Fő Ispány Ur
Tekintetes Continua Tábla !

Keresdi Gondviselőmnek most nem régiben hozzám küldött panaszszábol értvén, hogy keze és kormányozása alatt lévő Embereim közzül, nevezetesen a Beseiek és Földsziniek olly Vakmerő engedetlenségre vetették magokat, hogy már egy darab időtől fogva sem Marhájokkal, sem Gyalog szerrel szolgálni tellyességgel nem akarnak, és e miatt nem tsak hogy minden Gazdasággal

hátra maradok, hanem majd minden takarmányom a Mezön kün vész, még csak a széna tsinálástis melyet régen el kellett volna végezni miattok el nem végezhettem. Instalok azért a Méltóságos Fő Ispány Urnak és a Tekintetes Continua Táblának tellyes bizodalommal, hogy mind az 1769^{ben} mind pedig az után egy néhány izben költ Felső Királyi rendelések, nevezetesen pedig most közzelebről ezen folyó Esztendőben ki adattatott, falunként publicáltatott, és patentaliter Táblákrais ki ragasztatott kegyelmes Királyi Rescriptum szerint, méltóztassanak azon engedetlen vakmerő Embereket engedelmességre hajtani, és publica Assistentiat végben vinni, hogy szokott szolgálattokat a Királyi Rendelések szerint tegyék meg, mivel igen keserves Dolog hogy illy szoros Dolog idején az ő engedetlenségek miatt kevés Mezei takarmányomat káré vallyom. Jó válaszszokat várván illendő tisztelettel vagyok

A Méltóságos Fő Ispány Urnak és a
Tekintetes Continua Táblának

el kötelezet kész szolgálja
Bethlen Pál m. pria

[Pe verso] A Méltóságos Fő Ispány Urhoz, és a Nemes Felső Fejér
Vármegyével egyesült Nemes Fogaras Vármegye Tekéntetes
Continua Táblájához Bizodalmas Instantiaja bennis meg irt
G. Bethlen Pál

[o altă mână] Praesentatur 17 Septembris 1785

Orig., A.N.D.J.C., Fd. Comitat Alba de Sus, nr. 8, cutia nr. 51, Acte Judiciare.

Preamărite domn comite suprem
Onorată Tablă Continuă !

Din plângerile administratorului din Criș, care mi-au fost recent trimise, am fost înștiințat despre refuzul de un timp mai îndelungat a prestării unor obligații pedestru sau cu vitele a oamenilor aflați în subordinea și conducerea mea, în speță despre nesupunerea oarbă a celor din Stejărișeni și Florești, drept pentru care, nu numai că sunt cu recolta mult rămas în urmă, dar aproape întreg nutrețul zace pe câmp neadunat, până și cositul ce trebuia de mult efectuat nu a fost încă făcut. Drept pentru care, cu încredere și stăruință rog pe preamăritul domn comite suprem și onorata Tablă Continuă ca să binevoiască să mâne spre supunere pe acei oameni neascultători în îndrăzneala lor oarbă în baza dispozițiilor repetate expediate de Maiestatea Sa regală în 1769 și după aceea dată, publicate în fiecare sat, afișate și la Tablă sub forma de rescript milostiv împărătesc, asigurând și ducerea sa la îndeplinire, ca sarcinile lor ce reies din

dispozițiile împărătești să le efectueze, căci este amarnic ca în aceste vremuri de restriște, datorită nesupunerii lor, și acel puțin nutreț să se strice pe câmp.

Așteptând un răspuns pozitiv, rămân cu stimă sluga preasupusă a preamăritului domn comite suprem și a onoratei Table Continue

Paul Bethlen

[Pe verso]

Preamăritului domn comite suprem și onoratei Table
Continue a nobilului comitat Alba de Sus unit cu nobilul
comitat Făgăraș

INDEX

A

abate: 65
 Abrud (Abrudbánya), localitate: 8-10, 22-23, 29, 53-58
 Achim, Ioan, țaran: 75, 222-223; ~ Onea, iobag: 137-143, 145-147, 149-151, 153-167; ~ Petru, iobag: 138, 153-154; ~ Voinea, iobag: 138, 154
 administrator, administrator domenal (tisztartó), administrație, administrativ: 5, 7, 10-11, 18-19, 21, 23, 25-27, 31-33, 35-36, 38, 42, 44, 46, 48, 52, 62, 66-67, 69-70, 72, 74, 76-77, 85, 94-95, 107-108, 193-196, 202-203, 320-321
 Agnita (Szent Ágatha), localitate: 79-80, 84, 87-88, 92
 Ahlefeld, Michael, comite suprem: 243, 245, 247, 249; ~ Michael Thad., comite suprem, secretar: 77, 135, 188, 197, 269, 280
 Aipech, căpitan: 35, 45
 Aiud (Nagy Enyed), oraș: 12, 68, 75, 221-222
 Alba, comitat (comitatus Albensis): 7, 11, 15, 47, 59, 65-66, 68-70, 76, 95, 100, 106, 111-112, 212-214, 232; ~ de Jos (Alba Inferioară), comitat: 5, 7, 9-10, 222; ~ de Sus (Alba Superioră), comitat: 5, 72-77, 86, 94-96, 100, 105-109, 111-112, 114, 117, 119, 121-126, 128-137, 151-152, 166, 168-170, 173, 175-181, 183-185, 187-190, 192-193, 195-199, 201, 203-204, 206-209, 217, 219, 222-225, 227-235, 246, 251, 256-258, 262, 267-268, 270, 272, 277-279, 321-322; ~ Iulia (Károly Fehérvár, Alba Carolina, Carlstadt), oraș: 5, 7-9, 11-13, 15-19, 22-24, 26-29, 37-38, 41, 47-49, 61, 64-65, 67-68, 70, 78, 235-236, 282-283, 285, 287-294, 298, 300-310
 Albești (Fejéregyháza), sat: 76-78, 86, 121, 128-214, 217, 219, 232, 244-245, 268-269, 280-291, 297-298, 300-305; ~ cerc: 268
 Alexa, Lajos, vicecomite: 258, 283, 300-301
 Almaș, Toma, țaran: 288, 305
 Ampoi (Onpoly), sat: 7-8, 16

Ampoița (Ompoicza), sat: 8, 17
 Ana, soție: 237-238
 Antal, Ioan, nobil: 186-187
 Anton, Paul, învățător: 259, 263
 Apathi, László, nobil: 231
 Apatiu (Apáti), sat: 239
 Apor, baron: 29
 Apor, Iosif, baron: 259, 263
 Araci (Arapataka), sat: 128, 186-187
 arendaș: 73
 Argat, Iovan, iobag: 208-210
 arhidiacon: 7, 10-11, 15, 21, 29, 58-59, 66, 68
 arhiduce: 121-124, 126, 130, 132-134, 188, 197
 arhivă: 270, 312; ~ comitatensă: 227-228; ~ nouă: 236
 Arieș (Aranyos), scaun: 10, 51
 Armie, Iuon, iobag: 143, 158
 Ariușd (Erősd), sat: 128, 186-187
 armată (trupe, hadsereg, hadi nép, katonaság, militia): 8, 11, 19, 23, 28-29, 31-32, 34-41, 43, 45, 48-51, 57, 61-63, 72, 75-76, 93
 armeni: 10, 51
 asesor actual: 152; ~ jurat: 136, 152, 180; ~ supranumerar: 137
 Atyim, martor: 215
 Augustin (Ágostonfalva), sat: 127
 Aurel Vlaicu (Benczencz), sat: 7, 10-11, 16, 59, 66-67
 Austria, austriac: 19-20, 24-25, 32, 63, 121-124, 126, 130, 132-134, 188, 197, 256, 267
 Avrig (Freck, Felek), sat: 73, 77, 128, 272-273

B

Baba, sat: 18-19
 Bachner, Michael, țaran: 75, 226
 Bahnea (Bonyha), sat: 72, 110-111, 195-196
 Baia de Criș (Körösbánya), sat: 11, 65
 Balás, nobil: 186-187
 Ballo, Ladislau, vicecomite: 12, 68
 Baló, nobil: 99, 104
 Balog (Balogh), Baltazar, capelan: 10, 57-59

- Balos, Gheorghe, iobag: 208-209
 Baltă, Onea, țaran: 84, 93
 Banat, provincie: 65
 Banpotoc (Bánpaták), sat: 76, 256
 Barcoian, regiment: 274-275
 Bardoș (Bárdás), Ioan (Iancu), iobag fugar: 97, 102, 105, 107, 129, 171
 baron, baroană: 7, 9-11, 16, 27, 29, 59, 62, 65, 72-76, 97-104, 112, 115, 121, 124, 126, 129-130, 132-135, 143-144, 159-160, 178-179, 188-189, 197, 207-210, 212, 214, 224, 226-228, 240, 242-243, 246, 249-251, 257-260, 262-264, 267, 269, 271, 295-296, 310-311
 Barta, Ignațiu, țaran: 258, 262
 Bartok, Francisc, iobag: 258, 261
 Basarabă, Ilie, jeler: 142, 158
 batalion: 32, 43
 Batiz (Batisfalva), sat: 84, 92
 Batthyaneum, bibliotecă: 5, 13, 30, 65, 71
 Batthyányi, Ignațiu, episcop romano-catolic: 8-12, 30, 50, 53, 65, 71
 Batzoman (Bățaman, Boțoman), Iuon, iobag: 144, 150, 160, 165
 Bața (Badzá), sat: 82, 90
 băbean: 84
 Băcăinți (Bokally), sat: 11, 65
 Băcăia (Bakó), sat: 7, 16
 Băcilă, Iuon, iobag: 138, 153
 Băgău (Bágyo), sat: 67
 Bărcuț (Báranykut), sat: 78-79, 81, 86-87, 89, 94-95
 Bărsău (Berekszó), sat: 11, 65
 Bărghiș (Bürkös), sat, cerc: 73-76, 127, 129, 171-172, 174-175, 189, 191-192, 198-200, 208, 219, 229, 233, cerc, 219-220, 233
 Bârlea (Birla), Cosma (Kosma), țaran: 7, 16
 Bârlești (Birlesti), sat: 16
 Bârsa, district, regiune: 76, 81, 89
 Beclean (Bethlen), oraș: 139, 155
 Belin (Bölön), sat: 75, 94-95, 228
 Benedek, Franciscus, vicenotar, 221; ~ sat: 67
 Benedict, Ștefan, nobil: 11, 60
 Benkö, Mihai (Michael), nobil: 8, 22, 52; ~ nobil: 22, 27
 berar: 184
 Berényi, Francisc, comite: 62
 Berindei, Vasile, țaran: 314, 317
 Bernard, plutonier: 319-320
 Betegaș, Ion, morar: 319-320
 Bethlen, Alexandru, conte: 98-99, 103; ~ contesă: 11, 65; ~ Cristina, contesă: 74, 202-203; ~ David, conte: 97, 99, 102-104; ~ Ioan, conte: 74, 76, 194-196, 242-243, 247-248; ~ Iosif, conte: 73, 176-177, 185-186; ~ Ladislau, conte: 118, 120; ~ Ludovic, conte: 139, 155; ~ Paul, conte, președinte: 72, 77, 110-113, 115-116, 118, 120, 170, 195-196, 206, 321-322; ~ Rosalia, contesă: 62; ~ soția lui Adam, contesă: 29; ~ soția lui David, contesă: 99; ~ văduva lui Nicolae, contesă: 62
 Betzö, Iosif, țaran: 274-275
 Béla, canonic: 26
 Béldi, Iosif, funcționar comitatens: 72, 109-110, 234
 Bértze, sat: 81
 Biblioteca Națională a României: 13
 bibliotecar: 9, 11-12, 18, 30, 65, 71
 Bihari, Samuel, administrator domenal: 74, 202-203
 Biserică, greco-catolică: 271; ~ trinitariană: 172-173, 182-183
 Bistrița (Bistriczium), oraș: 8, 22
 Blaga, Onea, fugar: 129, 198-199
 Blaga, Voinea, fugar: 129, 198-199
 Blaj, localitate: 68
 Blănar: 285, 302
 Boar, Samuel, nobil: 140, 156
 Boarta (Mihályfalva), sat: 77, 127, 267
 Bob, Ioan, episcop unit: 11, 68
 Bobală, Iuon, iobag: 140, 156
 Bobâlna (Babolna), sat: 7, 11, 16, 65
 Boboie, Nicula, țaran: 314-315, 317-318
 Boc, Simon, referent: 135
 Bocskor, Iosif, tâlhar: 258-264
 Bodorogea (Boborodea), Irímia, iobag, soțul Salomie: 143, 159
 Boer, Georgius, nobil, 215; ~ Ioan, nobil: 10, 58; ~ Maței, țaran: 85-86, 94; ~ Simon (Șimon), referent: 208-209, 232
 Bogata Olteană (Bogát), sat: 128
 Bogáts, arhidiacon: 21
 Bogdány, Mihai, fugar: 129, 186-187
 Boiu Mare (Nagy-Bunn), sat: 280, 285, 298, 302, 309
 Bokor, Bokretas, tâlhar: 258-260, 262-264
 Bokor, Istrate, tâlhar: 193-194
 Boldesch, Michael, țaran: 235-236
 Bolgrad, vezi Alba Iulia
 Bonjhai, vezi Bonyhai
 Bontea (Buntea, Bunta), Macavei, iobag: 140, 145-146, 155, 161; ~ Simion, iobag: 148, 164; ~ Toma, iobag: 138-139, 153-154
 Bonyhai, Samuel, comisar-inspector: 75, 229

- Bordan, Iuon, țaran: 292, 308
 Bornemiszsza, Ignățiu, tezaurar: 21
 Boroman, Onea, fugar: 129, 198-199
 Boțea, Toma, țaran: 313, 316
 Bölöni, Mihai, fugar: 129, 186-187
 Böv, sat: 52
 Brad (Brád), târg: 11, 65
 Brașov (Brassó), oraș: 72, 75, 85, 93-95, 134, 139, 154, 172-173, 182-183, 186-187, 195-196, 237-238, 260, 263; ~ magistrat: 228; ~ regiune: 273
 Bratislava (Pozsony), oraș, comitat: 63, 172-173, 182-183
 Brănișca (Branyicska), sat: 7, 16
 breaslă: 172-173, 182-183
 Bretea Română (Ola Bretye), sat: 11, 65
 brigadă: 34-45
 Bruckenthal, Michael de, consilier guvernamental: 256; ~ Samuel, baron, guvernator: 9, 25, 121-124, 126, 130, 132-135, 188, 197, 224, 226-228, 240, 246, 251, 257, 267, 269, 271
 Bucovina, provincie: 29, 274-275
 Bucur, Bokretas, tîlhar: 130, 189; ~ Căruș, iobag: 209; ~ Ciopat, țaran: 284, 287, 302, 304; ~ Dan, fugar: 129, 171; ~ Grinboșan, țaran: 94-95; ~ Ioan, țaran: 94-95; ~ Istrate, răufăcător: 74; ~ Manea al Dobrelui, fugar: 171; ~ Oltean, țaran: 288, 305; ~ Păcală, țaran: 282-284, 289, 300-301, 305; ~ cîrciumar, 285, 287, 289-290, 302, 304, 306-307; ~ Toma, țaran: 289, 306
 Buda, oraș: 63
 Budai, soție de nobil: 10, 58
 Budila (Bodola), sat: 128, 186-187
 Buia (Bollya), sat, cerc: 73-75, 77, 127, 129, 182, 184-186, 199-203, 222-223, 230-231, 276
 Bukur, Czopa, țaran: 288, 305; ~ Dobra, țaran: 214-215
 Bulbuc (Bulbuk), sat: 253
 Bulgari, sat: 28
 Bulgaria: 61, 70
 Bunești (Budá), sat: 84, 92
 Burnete, Teodor, țaran: 84, 92
 Burszan, Ion, martor: 215
 Burtok, Andrei, nobil: 186-187
 Buzd (Bozfalva), sat: 82, 90
 C
 camerar imperial: 112, 115, 117, 119, 190-191, 207-208, 315, 318-320
 cancelar: 25, 121-124, 126, 130, 132-135, 188, 197, 224, 226-228, 240, 246, 251, 257, 267, 269, 271
 cancelarie: 17, 22, 24, 28, 52-53, 58-59, 67-68, 70
 canonic: 21, 58-59, 62, 64-65
 capelan: 8-11, 22, 24, 28-29, 52, 57-58, 66, 68
 capucini: 63
 Carol al VI-lea, împărat: 8, 23, 29
 Casor, Onea, țaran: 252
 Castriferra, comitat: 63
 Caterina, soția iobagului Ioan Henning: 112-113, 115-116, 118, 120
 Cața (Kaca), sat: 128
 Căciulata (Kutsuláta), sat: 83-84, 91-92, 94-95
 Căian (Kájántó), sat: 52
 Călata (Nagykalota), sat: 10, 51
 Căldăruș, Vasile, iobag: 98, 102
 Călvasăr (Hidegviz), sat: 127, 219-220
 Căpățână (Kapatzina), Gheorghe, iobag: 98, 103
 căpitan: 35, 45, 67, 221
 Cămpeni (Topánfalva, Topanfalva), oraș: 7, 9-10, 12, 16, 23, 27-28, 51, 53, 55, 68-69, 70, 312
 Câmpia Transilvaniei: 5
 Câmpian (Kimpian), Costin, iobag: 99, 104
 Ceh, Ifraim, țaran, 274-275; ~ Manase, țaran: 274-275
 centurion: 61
 cerc: 38, 48-49, 73-77, 100, 105-106, 123, 129, 135-136, 172-174, 182-187, 197, 199, 200, 203, 206, 229-231, 233, 251, 255, 267-268
 Cernatul de Jos (Also-Csemarton), sat: 77, 274-275
 Certa Puncta, reglementare urbarială: 45
 Cetea (Csákyá, Csákja, Csaklya), sat: 8, 11, 17, 62, 65, 319-320
 Chileni (Killyen), sat: 76, 255-256
 chirurg: 254
 Cincul (Nagy Sink), scaun: 78, 84-87, 92-93
 Cioara, sat: 56, 76
 Cioban, Dumitru, iobag: 99, 103
 Cioc (Csókfalva), sat: 73, 136
 Ciocănel (Korovan), Petru, fugar: 129, 198-199
 Cisteiu (Csesztve), sat: 9, 29

Cisteiul de Mureș (Magyar Csesztve), sat: 95-96, 105-106, 138, 150, 153, 165, 179, 181

Ciuc, scaun: 204

Ciulai, Simion, țaran: 294, 310

cîrciumar: 291, 308

cîrciumă: 260, 263-264

Cloșca (Klotska), țaran, lider răsculat: 11-12, 60-61, 70

Cluj (Kolozs, Claudiopolis), comitat, oraș: 5, 8-10, 13, 18-19, 21-23, 29, 51-52, 62, 64, 77, 315, 318-319

Coconu, Zare, boier: 237-238

Codrea, Florea, iobag: 142, 158

Colceru, Nica, fugar: 129, 198-199; ~ Simion, țaran: 94-95

colonel (Oberst): 74, 108, 129, 253

Colțești (Toroczkó Szent-György), sat: 9-10, 23, 30

Colun, sat: 76

Coman, Nilca, alias Vlad, țaran: 292-294, 308-310

Comandament Militar General: 22, 34, 37-38, 40-41, 132

comandant: 18, 45, 47-48, 50, 108

comisar: 7, 9-11, 13, 28, 30, 41, 52, 65, 75-76, 108, 193-194, 219-220, 225-226, 230, 266

Comisariatul Militar Suprem: 253

comisar-inspector: 233

comisie militară: 47

comitat: 5, 7-11, 22-23, 28-29, 32, 37, 39, 43-44, 47-49, 51, 58, 60-63, 65, 72-78, 86, 94-96, 99-100, 105-112, 237-238, 252, 255-258, 270, 272

comite, comite suprem (ispán, főispán), comite al secuilor: 8-12, 21-23, 26-27, 48, 51-53, 57, 60, 62, 64-65, 67-68, 72-77, 95, 98-99, 105-106, 109-110, 112, 114, 117, 119, 121-124, 126, 130, 132-134, 136, 152, 167-175, 179-183, 185-188, 190-201, 206-212, 222-223, 226-228, 230-233, 239-248, 250-251, 255-257, 265, 267-269, 271, 275-277, 280, 311-312, 318-321

companie: 34, 45, 108-109

consilier: 21, 30, 41, 61-62, 112, 115; ~ guvernamental: 256

Consiliul de Război: 7, 15; ~ Locumtenențial: 63; ~ Regal: 20

Consistoriu: 27, 29, 51

Constituție: 34, 45

consul provincial: 221

conte (grof): 8-12, 21-23, 26, 28, 30, 41, 45, 51-53, 57, 60, 62, 64-65, 67-68, 72-73, 77, 95, 97-99, 102-114, 116-120, 131, 135-136, 139-143, 146-147, 152, 155-159, 161-163, 167-177, 179-183, 185-187, 190-196, 198-201, 204, 206-210, 222-223, 229-232, 318-320

contesă: 11, 21-22, 29, 62, 74, 130

contribuție regească: 123

Cornățel (Hortobágyfalva), sat: 77, 127, 269

Costea, Bucur, țaran: 78, 86; ~ Ioan, țaran: 76, 78, 83, 86, 90; ~ Ion (Onea), alias al Popii, țaran captiv: 75, 225-226, 237-238; ~ Mihai, țaran: 78

Covasna (Kovászna), sat: 186-187

Coveș (Cueșdi, Kövesd), sat: 80-81, 88-89, 127, 189, 198, 208

Crăciun, Borza, țaran: 292, 308; ~ Dumitru, jeler: 145, 160; ~ Flore, alias Onea Morar, țaran: 283, 286-289, 291, 299, 303-305, 307; ~ Iuon, jeler: 140, 143, 155, 158; ~ morar: 290, 307

Crăciunel, sat: 260, 264

Cricău (Krakó), sat: 7-8, 11, 16-17, 60, 65

Crihalma (Királyhalma), sat: 75-76, 128, 227, 229, 234

Crisbav (Krizbá), sat: 82, 90, 94

Cristea, Bucur, țaran: 94-95; ~ Onea, țaran: 94-95

Criș (Körös, Keresd, Kerezd), râu, sat: 10, 51, 53, 55, 72, 95, 110-112, 114-115, 128, 320-321

Crișan (Krisan), Giurgiu (Dsurs), țaran: 12, 67

Crișcior (Krisztor), sat: 11, 65

Crișul Negru (Fekete Körös), râu: 11, 60

Crocna (Karathna), sat: 128-129

Csáki (Csaki, Csáky), conte, comite: 8, 22-23; ~ Ecaterina, contesă: 11, 62; ~ Emeric, conte: 64; ~ familie nobiliară: 62; ~ Ioan (Ioannes), de Keresztszeg, conte, camarar: 62, 315

Csej, Andrei, iobag: 118-121

Csik Szent Márton, sat: 62

Csiki, David, capelan: 10-11, 59, 66; ~ Emanuel, senator: 62; ~ Francisc, nobil: 64; ~ Lazăr, notar: 62; ~ Marcel, preot: 62

Csiszár, László, nobil: 53, 55

Csongrádi, referent: 132, 134, 195

Csuli, Simon, jude sătesc, iobag: 72, 105-107

Csurulya, Francisc, țaran: 76, 258-261, 263-264; ~ Tamas, martor: 76; fost jude: 258-260, 263-264

curier: 178-179

Curte imperială: 45-46, 49
curți nobiliare (curii, udvarak): 7, 9-11, 16,
21, 29, 49, 51, 57-58, 60, 64-65, 71, 73-
74, 76
Czinjek, Thoma, nobil: 258, 260, 264
Czirjek, Toma, vezi Czinjek
Czobel, Iosif, nobil: 95-105, 107

D

Dacia: 61
Damian, Dobar, țaran: 314-315, 317-318; ~
Micu, țaran: 313-318; ~ Voiniții, fugar:
171
Daniel, Andrei, slujbaş orășenesc: 203; ~
Emeric, bibliotecar: 9, 11-12, 30, 60, 62,
65, 71; ~ familie: 242-243, 247-248; ~
Martin, nobil: 62; ~ Paul jr., nobil: 62
Dascăl, Irimie, răsculat: 76
David, Gabriel (Gergely), magistrul poștal:
73, 178-179
Dăbîca, comitat: 206
Dăisoara (Langodár, Longodár), sat: 83, 91,
94-95, 128-229, 277
Dăneșeni (Dános), sat: 110-111
Deal (Gyal), sat: 295, 310
Dealul Nou, loc: 129, 198-199
Dej (Déés), oraș: 8, 22
deputat: 62
Deva, oraș: 10, 57-59
dezertori: 194, 196
dieceză: 28, 51
dietă: 32, 43
dijmă: 185-186
director fiscal: 221
district: 10-11, 15, 21, 58, 74, 76, 109-110,
122, 184
Dobârca (Doborka), sat: 252
Dobra (Bucur), Manea, fugar: 129; ~ sat:
10, 57-58
Dombi, Iosif, nobil: 186-187
Domokos, Anton, baron: 97-104, 212, 214,
295-296, 310-311
Donath, Ioan, funcționar: 169; ~ Ladislau,
jude nobiliar: 132, 180-181, 195-196,
198-199, 208, 231-232; ~ Vasile, jude
cercual: 73-76
Dondos, Toma, păcurar, încarcerat: 319-320
Dopca (Datk), sat: 74-75, 128, 189
Dragoș (Dragosy), Tiron, arhidiacon: 7, 11,
15, 68
Drăgan, Mihăilă, iobag: 139, 146, 154, 162

Drăghici, Costa, iobag: 208-209, 237-238; ~
Toma, crîșmar: 288, 304
Dreguș, Iuon, țaran: 288, 305
duce (herczeg): 19-20, 24-25
Dugonits, profesor: 63
Duma, Vasile, țaran: 313-318
Dumbrăveni (Ebesfalva, Elisabethopol),
oraș: 62, 74, 191-192
Dumitru, Achim, țaran: 222-223
Dunăre, fluviu: 273
Dușa, Iuon, iobag: 142, 157

E

Eckhart, Johann Georg, jude, secretar: 73,
131, 272
econom: 62, 64
Eger (Agria), oraș: 10, 52-53, 63
Emeric, călugăr: 64
Eperjesi, Francisc, nobil: 138, 140, 142,
144, 153-154, 157, 160
episcop: 21, 23, 26, 28-30, 51-53, 65-66,
68-69, 71, 240; ~ de Eger: 10, 53; ~
greco-catolic: 11, 68; ~ ortodox: 12;
romano-catolic: 8-12, 30, 53, 65
Episcopia Greco-Catolică Blaj: 68; ~ Romano-
Catolică a Transilvaniei (E.R.C.T.): 7, 13, 17,
22, 24, 28, 52-53, 58-59, 67, 70
erariu: 38
escadron: 32, 43
Esztergom (Strigoniu), reședință episcopală: 66
Eszterházi, Carol, principe: 10, 53, 63
Esztoras (?), localitate: 63
Europa, continent: 39, 49

F

Fangh, Ștefan, capelan: 8-9, 24, 28
Fazakas, Andrei, iobag: 186-187; ~
Demetriu, jeler: 75, 213-218
Făgăraș, ținut, comitat, district, domeniu,
oraș: 68, 72-74, 76-77, 79, 87, 109-110,
122, 167, 169, 184, 227, 234, 239, 242-
249, 251, 257, 265-266, 268-269, 272,
280, 311-312, 321-322
Făget (Facsát), sat: 18-19
Fărcaș, Petru, nobil: 274-275
Fântâna (Hidegkut), sat: 83, 90-91
Fekete, Moise, iobag: 260, 264
Felcsik, sat: 29
Feldioara (Földvár), sat: 82, 90, 237, 239
Felmer, sat: 72, 124, 184

Ferenczi, Andrei, capelan: 29; jude, 295-296, 310-311; ~ Francisc, iobag: 99, 104
 Fényes, Ioan, arendaș, cârciumar: 76, 243-244, 249-250
 Filaș (Fiatfalva), sat: 75, 212-214
 Fisc Regal: 167-170
 Fintina (Hidegkut), sat: 225-226, 237-239, 255
 Flesztin, Opre, locuitor: 131
 Florești (Földszin), sat: 128, 320-321
 Fodor, Andrei jr., iobag: 96, 101; ~ Andrei, iobag: 96, 101; ~ Mihai, iobag: 118-119, 121
 Fogarasi, P. Ștefan, notar suprem: 109-110, 234
 Forgach, Nicolae, comite suprem: 62
 Forrai (Forray), vicecomite: 9, 11, 61
 franciscani: 9, 21, 23, 29, 61
 Frunze Vergye, poreclă: 273
 funcționar: 211, 213, 217, 221-222; ~ local (tiszt): 20, 24-25, 105, 107

G

Galați (Galatz, Gallatz), sat: 72-74, 79-80, 87-88, 109-110, 122, 124, 127, 167-168, 170, 184
 Galda de Jos (Alsó Gáld), sat: 7, 10, 16, 60; ~ de Sus (Felső Gáld), sat: 7-8, 15-17, 67
 Galiță, Matei, țaran: 259-264
 Galiția, regiune: 232
 Galye (Kollokár), Filip al Tomii, locuitor: 131
 Garcea, Stan, fugar: 198-199
 Gaudi (Gáude), Voinea, iobag, soț al Zamfirei: 143, 159
 Gavrilă, Neamț, țaran, 314-315, 317-320
 Gáll, canonic: 21-22, 27, 29, 62, 64; ~ consilier: 21, 62; ~ Petru, arhidiacon: 29
 general: 11-12, 28, 34, 37-38, 40-41, 45, 47-48, 50, 62, 65, 67, 108-109
 Geoagiu (Gyógy), sat: 10-11, 59, 66; ~ de Jos (Allyógy), sat: 11, 65
 Gergely, Sara, martoră: 113, 115
 german, germanic: 63-64
 Gheorghe, a lui Onea Neag, bucătarul Curții: 282-283, 300-301; ~ Ioan, țaran: 258-260, 262-263; ~ țaran: 82, 84, 90, 92
 Ghijasa de Jos (Alsó Gezés), sat: 127, 131; ~ de Sus (Felső Gezés), sat: 127
 Ghiran, Lezeri, crișmar: 222-223
 Gilău (Gyalu), sat: 8, 10, 22, 51
 Gillyén, Samuel, asesor jurat: 72, 100
 Gîrbea, Stan, fugar: 129
 Gligor, Vircă, țaran: 314-315, 317-318

Glodeni (Sárpatak), sat: 114, 117, 128, 247
 graniță: 258, 262
 Grânari, (Grînari, Moha), sat: 75-76, 78, 83, 86, 89, 91, 128, 189, 198, 207-210, 225-226, 237-238
 grec (görög): 73, 94-95
 grenadier: 108-109
 Grigore, econom: 64
 Guberniul Regesc al Transilvaniei: 8-9, 19-20, 22-27, 33, 36-37, 39, 41, 44, 46, 48-51, 72-77, 121-124, 126, 130, 132-135, 172-176, 182-183, 188, 197, 200-201, 209-210, 216, 218, 220-221, 224-226, 228, 232, 234, 240-241, 246, 251, 253, 256-257, 265-271, 278-279, 292-294, 308-310
 guvernator: 9, 25, 74, 121-124, 130, 132-135, 188, 194, 196-197, 206, 240, 246, 251, 257, 269, 271
 Gyelngitz, loc: 118
 Gyula, loc: 68
 Gyulai, Francisc (Ferencz), referent, conte, general: 107-108, 133, 207; ~ Franciscus, funcționar: 213, 272

H

Hacima (Hátsma), Onea, țaran: 79, 88
 Haller, Paul, comite: 226, 297; ~ conte: 72-73, 75, 77, 107-108, 135-136; ~ nobil: 280, 283, 298, 300, 312-313
 Hanenhaim (Hannenheim), Carol, perceptor regesc: 72-73, 75, 110-111, 113-114, 116-120, 133, 170, 206
 Hașag (Hassag), sat: 77, 267, 270
 Hațeg, localitate: 10, 37-38, 47-48, 58
 Hăghig (Hidvég, Hidvége), sat: 74, 82, 85, 90, 94-95, 128-129, 186-187, 193-194, 222-223
 Hărău (Horo), sat: 11, 65
 Hășdate, Nuța, țaran: 314-315, 317-318
 Heidendorff, sat: 267
 Helnic, Gheorghe, țaran: 94-95
 Henning (Hening, Haning), Ioan, iobag: 72, 112-116, 118-121
 Henter, Anton, baron: 75, 143, 159, 178-179, 207-210, 258-260, 262-263
 Hilă, Dumitru, jeler: 140, 155
 Hilka, Vasile, libertin: 290-291, 307-308
 Hîrlă, Iuon, iobag: 141, 156; ~ Roman, iobag: 150, 165
 Hoffen, Pelz, preot: 37, 47
 Hoghiz (Héviz), sat: 77, 83, 91, 128, 215, 237, 239, 312; ~ cerc: 297

Holmaci, Toma, cărciumar: 291, 308
 Horea (Horja, Hora), lider răsculat: 5, 8, 11-12, 17-18, 20, 22-26, 38-41, 48-50, 53, 55, 57, 60-61, 64-65, 70, 77, 295-297, 311-312
 Horváth, Anton, secretar: 240, 251, 267, 269; ~ Gaspar, jude cercual, vicejude nobiliar: 77, 315, 318-320; ~ Nicolae, nobil: 145-146, 151, 161-162, 166, 311-312
 Hunedoara (Hunyad), comitat: 9-11, 29, 38-39, 48, 49, 58, 60, 65, 77, 253, 268, 280, 291-294, 298, 300, 303, 307-310
 Huttern, Michael, jude nobiliar: 77, 269

I
 Iacobenii (Jakabfalva), sat: 79-80, 87, 88, 215
 Iara de Jos, sat, cerc: 77, 313, 318-320; ~ de Sus, sat: 314-315, 317-318; ~ sat: 10, 51
 Idecu de Jos (Alsó Idets), sat: 72-73, 75, 135-136, 226
 iezuiți: 62
 Ighiel (Igen Pataka), sat: 8, 17
 Ighişul Vechi (Olá Ivánfalva), sat: 127, 135, 189, 198, 208, 271
 Ilia (Illye), sat: 11, 65
 Illésházy, comite suprem: 62
 Imper (Nagy Káson), sat: 136
 inspector: 75-76
 Ioana, soția lui Macavei Bontea, țărancă: 145-146, 161
 iobag, iobăgime, iobăgesc (jobbágy, jobbágyság), iobag fiscal: 31, 34-37, 39, 42, 45-49, 53, 55, 72-75, 77-78, 86, 95-108, 112, 168-169
 Ioja, Andrei, țăran: 237, 239
 Ion, fiul lui Mihai Bucur: 237-238
 Ionașcu, Iuon, jeler: 142, 157; ~ Stan, jeler: 142, 158
 Ionea, Ion, țăran: 237-238
 Iosif al II-lea, împărat: 9, 19-20, 24-26
 Iosif, cioban: 81-82, 89-90
 Irimie, Daszkul, țăran: 255; ~ Morar, țăran: 284-285, 289, 301-302, 305; ~ Pasc, alias Dascăl, libertin: 252-255
 ispravnic: 85, 93
 Ișecuț (Issekutz), Anton, nobil: 64; ~ Grigore, nobil: 64-65; ~ Josepha, soție de nobil: 64; ~ Maria, soție de nobil: 64
 Italia: 60, 65
 Izdenti, administrator comitatens: 62

I
 împărat (császár, kaiser, imperator): 7-9, 11, 20, 24-26, 37, 47, 54, 56, 61, 63, 75, 108, 121-124, 126, 130, 132-136, 188, 190-191, 197, 202-203, 206, 223, 226-228, 230, 239, 246, 251, 256, 267, 269, 271, 289, 296, 300, 311, 320-321
 împărătesc (császári): 24, 31, 39-40, 43
 închisoare: 260, 264
 Întregalde (Intra Gáld), sat: 7, 15

J
 Jankó, Petru, nobil: 186-187
 Jankovics, Anton, conte, comisar regal: 9-12, 28, 60, 65, 67
 jeler: 75, 98-99, 137, 140-143, 145, 148-149, 155, 157-160, 164
 Jeszenovszky, profesor: 64
 Jibert (Siberk), sat: 78-79, 81, 86-87, 89
 Jimbor, (Sombor), sat: 76, 128, 242-244, 247-248, 250
 Joh. Andr. Leonhard, notar: 221
 Johann, Czekeli, criminal: 215
 Josika, Emeric, baron: 62, 75; ~ Iuon, cioban: 288, 305; ~ Susana, baroană: 75, 212, 214, 217
 jude (bíró, iudice, iudex), jude suprem, jude al curții, jude cercual, jude domenal, jude nobiliar regesc, jude sătesc, jude regal suprem: 7, 9, 15-17, 20, 23, 33, 38, 62, 72-77, 83, 85, 90, 93, 96-98, 101-102, 105-107, 111-112, 115, 121, 123-125, 130, 135-137, 141, 143, 145-146, 148-150, 152, 157, 159-163, 165, 168-169, 171-172, 174, 178-182, 184-186, 188-189, 191-196, 198-202, 207-210, 219, 220, 224-225, 229-233, 243, 252, 255-256, 258, 262, 267, 269, 272, 285-286, 289, 291, 293, 296-298, 302-303, 306-307, 309, 311, 319-320
 jurat, asesor-jurat: 7, 15, 72-73, 100, 105-107
 Jurcă (Csurka), Ilisia, iobag: 137-139, 141-147, 150, 152-156, 158-161, 163, 165, 167; ~ Isac, iobag: 73, 136-142, 144-156, 158-167
 Jurj, Teodosia, săteancă: 77

K
 Kalno, loc: 129, 198-199
 Kapete, Alleman, locuitor: 131
 Karacsi, Andrei, țițhar: 258, 262
 Karpf (Karp), locotenent major: 37-38, 47-48
 Kasas, Simon, țițhar: 258-260, 262-264

Katona, paroh: 21, 52
 Kementzi, Paul, jude cercual: 73, 136
 Kemény, fond arhivistic: 13, 60; ~ Simion, conte: 7, 9-10, 16, 21, 27
 Kendeffi, Alexa, conte: 139-141, 145, 154, 156, 161
 Kenderesi, Alexa, conte: 202-203
 Kerekes, Abel, referent: 131, 175, 178, 192-193, 211; ~ Alexius, vicejude nobiliar: 297; ~ Gheorghe, iobag: 74, 202-203; ~ țaran: 259, 262
 Keserű, Ștefan, nobil: 174-175
 Kesku, Gavrilă (Gabrila), jeler: 143, 147, 159, 163; ~ Șandru, jeler: 137, 149, 164
 Kicsid, Andrei, iobag: 77, 274-275
 Kide, sat: 52
 Kimpian, Todor, țaran: 287, 304
 Kis, Mihai, iobag: 97, 102
 Kissling, nobil: 266
 Klein, vicejude nobiliar: 255
 Koppentzoller, colonel: 108
 Koppi, istoric: 63
 Korda, Gheorghe (Georgius), nobil: 75, 226
 Kornis, Antal, nobil: 105-106
 Korodi, Ambrus, iobag: 210, 212; ~ Gheorghe, arendaș: 73, 167-170
 Kosice (Cașovia), oraș: 63
 Kossuth, Demetriu, administrator: 12, 69-70
 Koszta, Ștefan (Stephanus), secretar: 122-124, 224, 226-228, 257, 271
 Kotsis (Kocsis), Iosif, jude nobiliar, jude cercual: 73-76, 125, 132, 182, 184-186, 199-202, 219-220, 233
 Kömives, Mihai, iobag: 118-121
 Könczei (Könczi), Fărcaș, jude: 258-260, 262, 264
 Könczei (Köntzei), Gabriel, nobil: 76, 261; ~ Rafael (Raphael), asesor supranumerar: 73, 137, 152, 167, 180; ~ Volfgang, vicejude nobiliar: 73-74, 130, 176, 186-187, 189
 Kövér, Găitan (Gaetanus), nobil: 65
 Krausz, funcționar: 270
 Kruzi, Martin, piarist: 63
 Kun, Sigismund, nobil: 258, 261

L

La Izvoare, loc: 129, 198-199
 Lanki, Onea, cioban: 184
 Latzeg, preot: 62
 Lazăr, Dumitru, iobag: 141; ~ Iuon, iobag: 142, 156, 158; ~ Nicolae, iobag: 184
 Lászlóffi, Iosif, asesor jurat: 73, 136; ~ viceprefect: 21, 27, 52

Lebu, Andrei, iobag: 144, 160
 legiune: 62
 Legler, Iosif, chirurg bărbier: 172-173, 182-183
 Leiprich (Leprich, Liprik), Tămaș (Tamás), soldat: 72-73, 108-109, 135-136
 Lengyel, Andrei, nobil: 65; ~ Elisabeta, soție de nobil: 64
 Leopold, împărat: 37, 47
 Lepindea (Lepend), sat: 195-196
 Lerkenfeld, conte: 35-45
 Leșnic, sat: 10, 58
 locotenent: 11, 49, 61, 141, 157; ~ major: 37-39, 47-48
 Loman, sat: 252, 254-255
 Lőrincz, Antal, iobag: 259, 262; ~ Ștefan (Istvan), țaran: 99, 104, 293, 309
 Lugo, localitate: 9, 28
 Lukats, Daniel, nobil: 144, 151, 159, 166
 Lunca (Lunka, Luca), sat: 11, 65, 75, 77, 277-278
 Lungu, sas: 79, 87, 94-95
 Lupe, Andrei, țaran: 281, 283-285, 288-291, 299-302, 304-307
 Lupu, Rob, iobag: 97, 102
 Lutzi, Sara, martor: 296, 311

M

Magas (Magos), Paul, nobil: 72, 74, 77, 121-122, 206, 279, 311
 Magistrat orășenesc: 33, 35-38, 44-48, 73, 75, 133, 170, 206-207, 267
 magistru poștal: 73, 126, 178-179
 Maior, Grigore, episcop: 11, 65
 Makave (Macavei), Szartis, libertin: 272
 Malas, Constantin, rector: 64
 Malnaș (Málnás), sat, sticlărie: 73, 128, 130, 175-176, 204
 Malom, sat: 83
 Man, Gheorghe, țaran: 77
 Manciu, Dumitru, țaran: 313-316, 318
 Manu, Stanciu, țaran: 237, 239
 Many, Djordje, arestat: 270; ~ Mihaly, alias Morar, arestat: 269; ~ Todor, iobag: 143, 158
 Marchiașa (Mirkvasa), sat: 224-225
 Marcu, țaran: 79-82, 85, 87-90, 93-95
 Maria din Bârghiș, văduvă de țaran: 73; ~ Micu, țarancă: 314, 316; ~ soție: 237-238; ~ Tereza, împărăteasă: 32, 43; ~ văduva lui Ion Răchită: 174-175
 Marian, Văsălie, țaran: 254
 Markos, Sigismund, nobil: 261, 264

- Maroti, Ștefan, nobil: 97-99, 102-104
 Martin, călugăr: 64; ~ Czikes, orășan: 290-291, 307-308
 Matei, băiatul lui Onea Corcodel, țaran: 237-238; ~ Veber, preot luteran: 235
 Mateiaș (Mátéfalva), sat: 128-129, 198-199
 Maurer, Elisabeta, văduvă: 261, 264;
 ~ Ladislau, nobil: 259-260, 263-264;
 ~ Ștefan, țaran: 259, 263
 Maycoisenu, colonel: 189
 măcelar, măcelari: 79, 186-187
 Măcinic (Motsinik), Bucur, țaran: 86, 94;
 ~ Teodor, țaran: 85, 94
 Măgheruș (Magyaros), sat: 82, 90
 Mălincrav (Almakerek), sat: 128, 271
 Mărcuș (Markos), sat: 128, 186-187
 Mărginean, Ion, militar: 201-202
 Mártonffi, Ioan: orator: 62
 Mediaș, oraș: 11, 60, 232
 Merghindeal (Morgonda), sat: 84-86, 92-94
 Mesentea (Mind Szent), sat: 11, 65
 Meteș (Metiș, Metesd), sat: 7, 17, 73, 75-76
 Metiș (Mărtineni, Martonfalva), sat: 94-95, 111, 121-124, 126-127, 129-135, 137, 146, 149, 152, 161, 164, 173, 176, 178, 180-183, 185, 188-189, 195-198, 201, 207-208, 214, 217, 219-220, 224-225, 227-234, 237-238, 240, 259-264, 272
 Mezei, Paul, răufăcător: 172, 174, 182, 184
 Mezőség, regiune: 22
 Miclea (Miklya), Todor, țaran: 7, 16
 Miclești (Miklesti), sat: 16
 Micu, Maria, sateancă: 77; ~ Toader, țaran: 313, 316
 Miercurea Ciuc (Csíkszereda), oraș: 258-264; ~ Sibiului, târg: 76, 251-252, 255
 Mighindoala (Ingodály), sat: 127
 Miha, sat: 81
 Mihael, Dărăbant, țaran: 254
 Mihai (Michael), călugăr: 64
 Mihaile, Pupeza, martor: 214-215
 Mihălcea (Mihálta), Ștefan, preot: 62
 Mihalț (Miháltzfalva), 9, 29
 Mihăilă (Miheilá), a lui Toma Neag, țaran: 287, 304; ~ a lui Vasile Neag, țaran: 281-282, 284-290, 299-306; ~ Czopa, țaran: 291, 308; ~ Fulică, jude sătesc: 285, 302; ~ Gheorghe, bucătar: 289-290, 305-307; ~ Ion, țaran: 83, 91, 240; ~ Julika, țaran: 289, 306; ~ Kind, țaran: 292, 308; ~ Neag, țaran: 291, 307; ~ Onea Neag, țaran: 290, 306-307
 Mihăileni (Saldorf, Mihellyen), sat: 11, 53, 55, 65, 73-74, 127, 136-138, 146, 152-153, 162, 185
 Mihoc, Avram, răsculat: 76, 256
 Mikes, Ștefan, conte: 152
 Miklos, Francisc, iobag: 259, 263
 Miko, Francisc, conte: 193-194; ~ Iosif, referent: 201; ~ Nicolae, conte: 73, 175-176, 204; ~ Ștefan, conte: 130, 204
 Mildt, Mihai (Michael), administrator domenal: 74, 195-196
 ministru: 37, 47
 Miron, Onya, martor: 215
 Misia, Ioan, țaran: 76-77, 255, 257, 265
 Miske, Emeric (Emericus, Imbreh), vicecomite, jude nobiliar: 77, 95-96, 105-106, 180, 267; ~ Samuel, nobil: 138, 140-143, 146-147, 150, 153, 155-158, 161-162, 165, 179, 181
 Moacăș (Maxa), sat: 274-275
 Moardăș (Mardos), sat: 137, 139-141, 143-151, 153-157, 159-167
 Mogoș, sat: 8, 23
 Mohai, Sigismund, nobil, referent: 111, 144, 160
 Mohu, sat: 75
 Moise, curier: 177-178; ~ Ioan, țaran: 260, 264
 Mojsti, Onya, țaran: 214-215
 Moldova, principat: 74, 186-187, 198-199, 204
 Moldovan, Gheorghe, negustor: 85, 93; ~ Ioan, soldat: 232; ~ Petru, răufăcător: 72-73, 75-76, 96-105, 107, 179, 181, 224-225
 Molnar, Ion, țaran: 295, 311
 monarhie: 47
 Morar, Ieremia (Eremie), țaran: 282-283, 289-290, 300-301, 306-307; ~ Ion, țaran: 296-297, 306, 311; ~ Manu, țaran: 83, 91; ~ Onea, țaran: 284, 301; ~ Petru, iobag: 142, 157
 morar: 94-95, 151, 166
 Motișul (Martontelke), sat: 127
 Motsa, jeler: 288, 305
 Movable (Szász Halom), sat: 78-80, 87, 89
 Mozes, Sándor, nobil: 283-284, 286, 289, 291, 299-301, 303, 306-307
 Muncel, loc.: 314, 317
 Muntean, Iuon, senior, jeler: 142, 157
 Muntenaș, Moise, iobag: 99, 103; ~ Nica, iobag: 99, 103
 Mureni (Szederjes), sat: 128
 Mureș, râu: 29, 284, 301

N

Nagy, Alexandru, nobil: 100, 102, 104; ~ Andrei, iobag: 95; ~ Francisc, fugar: 129, 186-187; ~ Mathia, paroh: 52; ~ Michael, funcționar: 222-223; ~ Pal Dani, țaran: 295-296, 311; ~ preot: 24; ~ Sigismund, vichenotar: 232; ~ Ștefan, administrator domenal: 193-194; ~ țaran: 285, 302

Nalatzi, Carol, baron: 144, 160

Nea, Andrei, țaran: 295, 311

Neag, Iuon, jr., țaran: 289, 305; ~ Toma, țaran: 282-283, 300; ~ Vasile Mihăilă, țaran: 280, 298

negustor armean: 142, 158; ~ grec: 137-151, 153-167

Nemes, conte: 143, 159; ~ Ioan, conte: 75, 222-223

Nemet, Ioan, iobag: 98, 102

Neograd, localitate: 63

Nica, Opreșan, țaran: 286, 303; ~ Petruț (Pătruț), iobag: 97, 101, 294, 310

Nichitici, Ghedeon (Gedeon), episcop ortodox: 12, 67

Nikare, Styopote, martor: 215

Nitra, comitat: 62, 65

Nocrich (Ujjegyház), sat: 84, 92

Noha, sat: 258, 262

notar (notarius), notar suprem (fő notarius), notar ordinar: 62, 77, 109, 137, 152, 173, 175, 178, 185, 190, 192, 201-202, 256, 280, 298

Noul Român (Olá Újfalú), sat: 127; ~ Săsesc, sat: 279-280

Nucet (Szent Jánoshegye), sat: 127

Ny

Nyejko, Onea, iobag: 184

O

Ocna Mureș (Ujváros), târg: 239; ~ Sibiului, târg: 26-29, 62

Ocoliș (Oklos), sat, munte: 77, 313-314, 316-318

Odorhei (Udvarhely), oraș, comitat: 74, 76, 195-196, 240-242, 244-245, 258, 262, 268-269, 280

ofițer (hadi tiszt): 31, 34-35, 45, 107-108

Oituz, sat: 258, 262

Olos, Martin, jude sătesc: 193-194

Olt, fluviu: 239; ~ părți: 75, 227

Onea, Artan, țaran: 84, 92; ~ al lui Onu Nirea, țaran: 82, 90, 94-95; ~ al lui Oprea, cioban: 82, 90; ~ al Popii, țaran: 239; ~ Neag, bucătar: 285, 302; ~ Neamțul, hangiu: 219-220

Onedin, Simion, țaran: 295, 310; ~ Vasile, țaran: 295, 310

Onye, lui Thuodor Szasz, locuitor: 131

Opra, Mojsa, martor: 75, 214-215; ~ Oztetya, martor: 215

Oprean, Dumitru, iobag: 145, 161

Oradea, oraș: 10, 51, 65

orator: 62

Orăștie (Saxopolis, Szászváros), oraș: 10-11, 59, 66-67

Orban, baron: 59

Orlat (Orlath), sat: 253

Ormeniş (Űrmös), sat: 128

Oros (Orosz), companie militară: 251

Ö

Ördög (Eördögh), Gheorghe, nobil: 8, 18-19

P

Pachia (Paké), cerc: 208

Paloș (Pálos), sat, cerc: 73-76, 98, 102, 128-129, 179-181, 189, 198-199, 231-232

Pap, Martin, negustor: 74, 192-193

Papilla, general: 11-12, 65, 67

Papp, Ioan, cleric: 30

paroh (plebán, plebanus): 15, 21, 27, 29, 52, 55-57, 62, 64, 76, 79; ~ român: 268

parohie (plebánja): 10-11, 19, 21-22, 26-27, 29, 52, 55-56, 58, 60, 66, 70

Pascu, Trandi, iobag: 97, 101

Pascul, Ioan, țaran: 254-255

Patrubán, canonic: 64

Pavel, Crișan, țaran: 285, 302

Părau (Paron), sat: 79, 87

pârcălăb: 79, 87

Pek, canonic: 64

Pelișor (Magyaréi, Magaréi), sat: 84, 92

perceptor, perceptor regesc: 33, 44, 51, 62, 72-73, 75, 77, 110-111, 133, 170, 206-207

Pertzel, Emeric, profesor: 63

Pesta, oraș: 63

Peștera, loc: 259, 263

Petcu, Stan, alias Manu, țaran: 224-226, 237, 239

Petecu (Petek), sat: 128, 193-194
 Petelnec, sat, plasă: 258, 261, 264
 Petiș (Péterfalva), sat: 127, 176-177, 185-186
 Petre, Ion, iobag: 97, 101
 Petriceni (Peselnék), sat, cerc: 100, 128-129, 186-187
 Petriș, sat: 73-74
 Petru, țaran: 260, 263
 Péter, Ioan, măcelar: 186-187
 Pian, cerc: 252
 piariști: 63-64
 Picu, țaran: 94-95
 Pilbart, Iosif, nobil, comisar: 74, 193-194
 Pinteia, Ion, iobag: 113, 116, 146, 161
 Pipaș, Mihai, iobag: 97, 102
 plutonier: 319-320
 Poenița (Gainar), sat: 127
 Polonia (Lengyel Ország): 108
 Ponor, sat, strămoș: 7, 9-10, 16, 27, 51, 77, 319-320
 Popa, a lui Popii Dumitru, jeler: 148, 164; ~ Cloșca (Kloska), țaran: 70; ~ Dascăl, preot: 10, 60; ~ Drăghici, fiu de preot: 78, 86; ~ Dumitru, preot unit: 290-291, 307; ~ Ilie, țaran: 10, 60; ~ Ioan, țaran: 72, 78; ~ Ion jr. țaran.: 78, 86; ~ Ion, țaran: 72, 78, 86, 94-95; ~ Simion, Sonieru, preot ortodox: 292-294, 308-310; ~ Stanciu, preot ortodox: 283, 290-291, 293, 300, 306-307, 310; ~ Tiron, protopop român unit: 281-283, 285, 299-302
 popă: 60, 70, 78
 posesorat: 168-170, 210
 Postea (Posztya), Petru, iobag: 100, 104
 poștă: 177-178
 Potso, David, nobil: 186-187
 prefect: 27, 65, 70, 280, 288, 298, 305
 prefectură militară: 17
 preot: 7, 9-12, 22, 37, 47, 54-56, 61, 63, 73, 86; ~ evanghelic sas: 137, 139-141, 143-151, 153-157, 159-167; ~ luteran: 235; ~ ortodox: 289, 305; ~ român unit: 256
 președinte: 23, 26, 35, 57, 62, 66-68, 77, 100, 106, 111-112, 114-115, 131, 136, 152, 167, 169, 171, 174-175, 179-181, 190-191, 198-199, 206-209, 231-232; ~ de judecată: 221, 229-230
 pretor: 61
 primar (fő polgár): 112, 115, 203
 principe, mare principe, principat, mare principat: 7, 16, 19-20, 24-26, 30, 32, 36, 42-43, 46-47, 63, 68, 112, 121-124, 126, 130, 132-134, 188, 197, 239, 246, 251, 271

procuror: 44
 profesor: 63, 64
 provincie, provincial: 35, 51, 60-61, 63, 70
 provizor: 7, 15-16, 29, 62, 95
 Puilul, Dragomir, fugar: 74
 Pujul (Papul, Popu), Dragomir, stupar: 125, 134, 172-173, 182-183, 187
 Purece, țaran: 94-95

R

Rab, Gheorghe, martor: 294-295, 310; ~ Lupui, țaran: 294, 310
 Racoșul de Jos (Alsó Rákos), sat: 74, 76, 127, 194-196, 242-243, 247-248; ~ de Sus (Felső Rákos), sat: 128, 189
 Racovița (Racovitza), sat: 272
 Radits, profesor: 64
 Raicu (Rajko), Iuon junior, iobag: 145, 151, 161, 166
 Rapolt, sat: 77, 278, 282-286, 290-291, 299-303, 306
 Rapolti, Iosif, funcționar: 278-279; ~ Paul, nobil: 76, 261, 264; ~ Ștefan, nobil, vicanotar: 100, 180, 258, 262
 Răcățau, sat: 252
 Răchită, Ion, iobag: 174-175; ~ Iosif, țaran: 73; ~ văduva baronului Domokos Anton: 97-100, 102-104
 Rădoi, Francisc, țaran: 260, 264; ~ Ioan, iobag: 260, 263
 Rășinari (Resinar), sat: 73, 131
 Răvășel (Rovás), sat: 127, 138, 140, 144, 146-147, 149-150, 152-153, 155-156, 160, 162, 164, 166
 Râmeți, sat: 7, 9-10
 Răușor (Reurá), sat: 84, 92
 Rác, Francisc (Franciscus), nobil: 75, 221
 referent: 121, 123-125, 127, 130-135, 169, 173, 175, 178, 188-189, 192, 195, 197, 201, 207-209
 regat: 47
 rege (monarh, király, könig): 11, 19-20, 24-26, 30-32, 35-37, 39, 41-43, 46-47, 51, 61, 112
 regesc (regal, királyi): 19-21, 24-25, 31, 33-34, 36-37, 39-41, 45, 51, 65, 73, 75, 77, 112
 Reghin (Szász Régen), oraș: 72, 107-108
 regiment: 34, 45, 62, 108-109; ~ de graniță: 34-37, 40, 45, 47, 50; ~ imperial: 49; ~ românesc: 47, 50; ~ secuiesc: 43, 50-51, 61

regimentul Gyulai Francisc (Ferencz): 107-109,
135-136, 201-202; ~ Trautmansdorf: 35, 45
Retiș (Rethen, Réte), sat, cerc: 75, 77, 81,
85, 89, 93, 128-129, 189, 198, 206, 208,
230, 311-312
Ribîța (Ribitze), sat: 11, 65
Rimetea (Remete, Toroczko), sat: 8, 10, 16,
21-23, 27, 51, 314, 317
Rîmnic, târg: 129, 198-199
Roandola (Rudally), sat: 128
Rob (Robb), Gheorghe, iobag: 98, 103
Rodbav (Rodbá, Rodnál, Rodvár), sat: 81-
82, 89-90, 94-95
Rogoz, Stan, fugar: 171
Roma, oraș: 9, 11-12, 19, 24-26, 28, 60, 64-
65, 70-71
Roman, Achim, iobag: 144, 160
român, româncă, românesc, românime
(valah, valahic, oláh, oláhság, oláh nép):
5, 8-11, 15, 18-20, 22, 24-25, 27-33, 35-
44, 46-60, 65-67, 69, 72-74, 76-77, 79-82,
87-90, 105, 107, 110-111
Rosenfeld, Adam, comite suprem: 257; ~
Andrei, comite: 76, 241-242, 256-257; ~
de J., consul provincial: 221
Roșca, Ștefan, locuitor: 237-238
Roșia (Rothberg), sat: 273; ~ Montană
(Verespatak), localitate: 53-56
Roth, Gheorghe, iobag: 73-74, 176-177, 185-
186; ~ Michael, jude nobiliar: 76, 252, 255
Rucăr (Rukar), sat: 75-77, 127, 223, 239,
251, 265-266
Rucărean, Vasile, soldat ablicențiat: 76-77,
251, 265
Ruja (Rosonda), sat: 214-215
Runc (Runk), sat: 77, 313-314, 317
Rupea (Köhalom), târg, scaun: 72, 75, 78-
80, 86, 224-226, 238-239, 280, 297
Ruși (Reslen), sat: 73, 171
Rușii Munți (Rüsz), sat: 94-95

S

Salamete, Tanasi, petent: 279-280
Salomie, a lui Pavel Strat, iobagă: 145, 161
Salonta, oraș: 140, 147, 156, 163
Salzendorfer, Andrea, patrician: 270
Sandor, Ladislau, comite suprem: 76-77,
241-242, 245-246, 278
Sarkad, sat: 96, 136-137, 143-144, 149, 158,
160, 164
Sarpataki, Iohannes, jude nobiliar: 297
sas, sași, săsesc: 35, 37, 45-47, 72, 76, 78-
79, 81, 83-84, 86-88, 91-92, 94-95

Saschiz (Szász Kézdi), sat: 99, 104, 296, 311
Satul Nou (Szász Újfalú), sat: 121, 128, 206
Săcel (Andrásfalva, Hidegkút), sat: 94-95,
128, 237-238
Săcele (Hétfalú), sat: 81, 89
Sălaj, regiune: 10
Sălciua de Sus (Felső Szoltsvár), sat: 319-320
Săliștea (Csora), sat: 7, 16
Sărac, Stratir, iobag: 140, 155
Sărțiș, Macavei, țaran: 77
Săvârșin (Soborsiny), sat: 9, 11, 61
Săvui (Szávuly), Gavrilă, iobag: 98, 103
Sânmartin, sat: 76
Sânmărtin Ciuc (Csik Szent Márton), sat: 62
Sântămăria de Piatră (Köboldogfalva), sat:
11, 65
Sărpataki, Ioan, notar suprem: 137
Sburlati, colonel: 253
scaun (sedes, szék): 10, 50-52, 68, 70-73,
75-78, 84, 86-87, 92, 252
scaune săsești: 252
Schartetis, țaran: 255
Schell, Iohannes, martor: 296, 311
Schmidt, Iohannes, martor: 296, 311
Schultz, locotenent: 39, 49
Sciția: 31
Sebeș, magistrat, localitate, scaun: 76, 221,
252-253, 257
Secășel (Bessenyő), sat: 9, 29
secretar: 25, 121-124, 126, 130-132, 134,
188, 197, 224, 226-228, 240, 246, 251,
257, 267, 269, 271
secui, secuime, secuiesc: 32, 40, 43, 50-51, 61
Seeborg, baron, prefect: 65
Seliștat (Zelistadt), sat: 79, 81, 85, 87, 89, 93
senat: 64
senator: 62
Sepsi, scaun: 204
Sepsi (Zolan), sat: 258
Sfânta Ana: 64; ~ Fecioară: 64; ~ Maria: 110
Sfântul Ștefan Portomartirul: 64
Sibiu (Szeben, Cibinium, Hermannstadt),
oraș, scaun, comitat: 19-20, 24-26, 29, 62,
64-65, 72-77, 121-124, 126, 130-135, 188,
197, 203, 221, 223, 226-228, 239-240,
246, 251, 256-257, 265, 267-272
Sigelus, Mihai, funcționar: 119
Sighișoara (Segesvár, Schaessburg), oraș,
scaun: 72-73, 75, 84, 92, 97, 99, 102-103,
110-111, 113-114, 116-120, 133, 170,
206-207, 280-285, 289-290, 292-294,
296-303, 306-308, 310
Silipas, Pintimon, iobag: 121-122, 206

Simény (Semény), Andrei, administrator: 72, 85, 93-95
 Simion, iobag: 144, 159; ~ Răduț, țaran: 315, 318
 Simnil, loc: 198-199
 Sip, Ioan, primar: 112, 115
 sistemul bethlenian: 30, 32, 43
 Sîmbăta de Jos (Szombatfalva), sat: 239
 Sînmartin (Szent Marton), sat: 232
 Slimnic (Szelindek), sat: 94-95, 129
 soldat (militar, katona, milites): 5, 8-9, 11, 19, 22, 27, 29, 34, 38-39, 42-43, 45, 48-50, 52, 57, 61, 63-64, 72-74, 76-78, 85-86, 108-110
 Solnocul Interior (Szolnok Interior), comitat: 10, 51
 Solomon, blănar: 285, 302; ~ Ion, țaran: 284, 301
 Somodi (Somogyi), Benjamin, nobil: 96-99, 101-102, 104
 Somogy, comitat: 63
 Spătac (Sóspatak), sat: 85, 93
 Spornic, Nica, țaran: 296, 311
 Staicu, David, ucigaș: 172-173, 182-183
 Stan, al Popii, țaran: 254; ~ Comșa, țaran: 79-85, 87-95; ~ Hălmaci (Holmaci), țaran: 284-285, 289, 301-302, 306; ~ Onyi, fugar: 129; ~ Pascul, țaran: 254-255; ~ Petcu, țaran: 75-76; ~ Rohan, țaran: 83-85, 91-95; ~ Stângă, țaran: 84, 93
 Stanciu, Popa, preot ortodox: 280-281, 298
 Stănilă, Ioan, țaran: 147, 163, 254
 Stări (Nemes Rendek): 10, 43, 57
 Steinburg, Michael, vicecomite substitut: 76, 244-245, 297
 Stejăreni (Bese), sat: 72-73, 75, 110-117, 119, 121, 128, 133, 170, 206-207, 217, 219, 320-321
 Stejăriș (Praepostfalva), sat: 78-80, 85, 87-88, 93
 Stelu (Stinu), Stănilă, iobag: 146-147, 149, 162-163, 165
 sticlărie: 128, 130
 Stoica, Iuon, jeler: 141, 144, 157, 160
 subofițer (altiszt): 34-45
 Suciu, Solomon, țaran: 281, 283-284, 286-290, 299-301, 303-307
 Surdila, Onea, fugar: 129, 198-199

Sz

Szabó, Andrei, bucătar: 74, 194, 196; ~ Francisc, fugar, ucigaș: 74, 187; ~ Francisc, nobil: 134; ~ Ludovic, asesor

jurat: 72, 114, 117; ~ Mihai, canonic: 62; ~ Paul, țaran: 259, 263
 Szalametye, Tanaszi, iobag: 121-122, 206
 Szamoila, Koka, martor: 215; ~ Barb, martor: 214-215
 Szárhegy, Iosif, capelan: 10, 58
 Szász, Dumitru, iobag: 141, 157
 Szburtsa, Onya, martor: 215
 Szentkirályi, nobil: 102
 Szentpéteri, Dominic, deputat: 62
 Szepes (Szepesi), Alexa, proprietar: 72, 114, 117
 Szeredai, Ignațiu, capelan: 10, 58
 Székely (Székelly), David, cancelar: 25, 121-124, 126, 130, 132-135, 188, 197, 224, 226-228, 240, 246, 251, 257, 267, 269, 271; ~ Sigismund, iobag: 260, 264
 Széki, Sigismund, nobil: 177-179
 Szilágyság, regiune: 51
 Szilimon, Iuon, iobag: 144, 160; ~ Lukáts, nobil: 191-192
 Szillipas, Pintemon, petent: 279-280
 Szillyen, sat: 265
 Szoboszlai, Iosif, vicejude nobiliar: 72-73, 75, 100, 106-107, 171, 219-220, 230; ~ Lukáts, nobil: 191-192
 Szotyori, nobil: 319-320
 Szpik, Mihailă, iobag: 143, 158
 Sztan, Halmats, țaran: 286, 303; ~ Paskul, țaran: 255

Ș

Șalcău (Salyko), sat: 127
 Șamuel, Domokos, președinte tribunal: 232
 Șard (Sard), sat: 76, 97-98, 102-103, 232, 280, 282, 284-286, 289-291, 295-296, 298-299, 301, 303, 306-307, 311
 Șchiopu (Styopuly), Vasile, iobag: 98, 102
 Șeica Mare (Nagy Selyk, Nagysink), scaun, târg, sat: 121-124, 126, 130, 132-135, 146, 149, 162, 164, 178, 188, 197, 207, 224, 227-228, 239, 272
 Șerban, Ioan, fugar: 186-187; ~ Manyi (Manu), iobag: 139, 155
 Șercaia (Sárkány), sat: 72-73, 126, 177-178
 Șipot, Dumitru, iobag: 73, 137-151, 153-167; ~ Ivan, iobag: 151, 166
 Șoale, sat: 138, 140, 144, 146-150, 153-156, 160-166
 Șoimuș (Solymos), sat: 7, 11, 16, 65
 Șoimușul Mare (Nagy Szolymos), sat: 94-95

Șona (Sona), sat: 168
Ștenea (Isztina), sat: 127
Știrban, Voinea, iobag: 140, 156

T

Tabla Comitatensă, 257, 267; ~ Continuă
Judiciară: 33-35, 44, 46, 72-77, 95, 100,
105-107, 109-112, 114, 117-124, 126,
130-136, 152, 167-175, 177-191, 193-202,
204, 206-207, 209-213, 216-234, 239-242,
244-246, 251-252, 255-256, 265-270,
272-273, 275-279, 297, 319-322; ~ de
judecată: 270; ~ Regească: 112, 115, 121,
204-205, 207-210

Talentrak (Táléntrák), Irimie, iobag: 100, 104
Tamaszi, Nika, martor: 184
Tamási, Sigismund, asesor jurat: 73, 137,
152, 167

Tănășie, Ștefan, țaran: 77, 267, 269

Tărtăria (Tartaria), sat: 7, 16

Târgu Mureș (Maros Vásárhely), oraș: 8,
22, 29, 78, 86; ~ Secuiesc (Kézdivásár-
hely), oraș: 74, 189

Tárnava (Küküllő), comitat: 76, 105, 107,
179, 232, 295-296, 311

Teleki, familie nobiliară: 8, 17; ~ Samuel,
conte: 142, 158

Teliu (Nyén), sat: 128, 186-187

temnița comitatului: 258, 262

Teodosia, Jurj, țarancă: 313, 316

teolog: 62-63

tezaurar: 21

Tezaurariat Regesc: 41, 50, 134

Theil, Michael, căpitan: 220

Theill, Georgius, nobil: 296, 311

Tibad, Francisc (Franciscus), notar: 77, 268

Timișoara (Temesvár), oraș: 9-10, 28, 30,
52-53, 63

Tiron, vezi Popa Tiron

Tîrzu, Toma, locuitor: 131

Todea, Todoran, iobag: 99, 103

Todică, Iuon, fugar: 129, 171

Todor (Tudor), Iuon, iobag: 139, 154-155; ~
Gabriel, țaran: 98, 103; ~ jude: 280, 298;
~ Vasilie, iobag: 140, 156

Todoran, Lazăr, iobag: 99, 104; ~ Todea,
țaran: 292-294, 308-310

Toldi, Sigismund, conte: 140-143, 146-147,
156-158, 161-163

Toma, circiumar: 285, 302; ~ Ivan, iobag:
141, 157; ~ Neag, țaran: 284-286, 289-
290, 301-303, 305-307

Toplița, localitate: 28

Tordai (Thordai), nobil: 10, 58

Török, Alexa, nobil: 138-139, 145, 148,
153-154, 161, 164; ~ Andrei, iobag: 259,
263; ~ Elisabeta, soție de nobil: 62; ~
Francisc, vicenotar: 76, 241-242, 245-246;
~ Ioan, iobag: 259, 263; ~ Laurențiu,
țaran: 261, 264; ~ senator: 62

Transdanubia, regiune: 63

Transilvania (Erdély, Siebenbürgen),
transilvănean: 5, 7-13, 17, 20, 24-26, 28,
30-32, 34-36, 38, 40, 42-43, 45-48, 50,
52-53, 60, 63-65, 67-68, 70, 72-77, 111-
112, 121-124, 126, 130, 132-135, 152,
180, 197, 201, 208, 221, 223-224, 226-
228, 240, 246, 251, 256-257, 267, 269,
271, 286, 289, 303, 306

Trei Scaune, scaun, comitat: 76-77, 256,
258, 262, 265, 274-275

Trencin, comitat: 62

tricesimatori: 134

Trotuș, rîu: 129, 198-199

Truda, Gheorghe, țaran: 296, 311

Tudoran (Tudorán), Lazăr, țaran: 98, 103

turci: 70

Turcu, Nicolae, măcelar: 79, 87

Turda (Thorda), comitat, oraș: 10, 30, 73,
135-136

Turia, sat: 259, 263

Turzun (Turzon), sat: 238-239

Tûri, Andrei (Andreas), vicecomite, jude
suprem: 72, 96, 106, 112, 115, 136-137,
142, 149, 152, 157, 164, 271, 273; ~
Iacob, funcționar: 132; ~ Iosif, nobil, jude
cercual: 73-75, 77, 172, 174, 230-231,
276; ~ Ladislau, secretar: 121, 126, 130,
132-134, 143-145, 158, 160; ~ nobil: 311-
312

Ț

Țal, Ion, iobag: 113, 116, 118-119, 121

Țara Bârsei, regiune: 237-238, 256; ~
Românească (Muntenia, Oláh Ország,
Havasalföld, Havasalföld), principat: 73-
74, 82, 89-90, 94-95, 129, 132, 171-173,
182-183, 186-187, 198-200

Țânțel (Czinczel), Stan, țaran: 85, 93

Țâțai (Czitzij), Onea, iobag: 99, 104

Țelna (Czelna), sat: 8, 11, 17, 65

Țib, David, iobag: 145, 160

țigani: 151, 166, 297

Țingani (Czingány), sat: 222-223

Tolun (Kolun), sat: 246
Toțonea, Gheorghe, iobag: 141, 156

U

Uifalău, sat: 72, 74, 77
Ujvárosi, Ștefan (Stephanus), nobil,
funcționar: 77, 224, 266
Ungaria, ungur, unguresc, ungurime
(maghiar, maghiarime): 7-8, 10-11, 15-17,
19-21, 25-26, 40, 46, 50-56, 62-63, 69-70,
77
Ungheni (Gergelyfája), sat: 235-236
Universitate: 33, 44, 63
urbarii: 34, 40, 45, 50
Urs (Ursu), țaran: 23
Uzovits, perceptor general: 62

Ū

Ūrmösi, Rebeca (Rebeka), văduvă de nobil:
73, 174-175

V

Vajda, locotenent: 11, 61
Vajla (Voilă), Constantin, iobag: 141, 156
Valachia, principat: 273
Valea Ampoiului, sat: 7; ~ Gălzii, sat: 7; ~
Rimetei, sat: 8; ~ Sângeorgiului (Vállya),
sat: 11, 65; ~ Seacă (Százpatak), sat: 74,
76, 128-129, 186-187, 189, 258-261, 263-
264; ~ Zălanului (Üvegcsür), sat: 186-187
Valner, nobil: 29
Varga, Sima, iobag: 73, 136-158, 160-166;
~ Simion, iobag: 146, 161
Vas, Georgius, președinte de judecată: 221
Vasile (Sándor), țaran: 97-99, 101-105, 107
Vaszily, Pupeza, martor: 215
Văleni (Patak, Voldorf, Valdorff), sat: 75,
94-95, 114, 117, 128, 177-178, 229, 231,
237, 239
Văsăi, Gheorghe, țaran: 85, 93
Vânători (Héjasfalva), sat: 72-73, 75-76, 95-
107, 128-129, 171, 212, 214-219, 232,
244-245, 280, 284-285, 292-294, 297-298,
302-303, 308-310
Vecerd (Vetsérd), sat: 127
Venetzei, perceptor: 51
Veres, Adam, secretar: 25, 246, 257; ~
Mihai, țaran: 258-260, 262-264

Veseud (Szász Vesszöd), sat: 76, 127, 234-235
vicecomite (viceispán): 11, 61, 68, 76, 95-
96, 105-106, 258, 271, 273; ~ ordinar:
179-181; ~ substitut: 244-245, 251, 267,
297
vicejude (viceiudex): 63, 72, 76, 100, 105-
106; ~ nobiliar: 122, 129-130, 134-135,
203-204, 206, 209, 246, 255, 266, 297,
315
vicenotar: 76, 100, 106, 152, 180, 189-190,
197-198, 221, 232, 241-242, 245
viceprefect: 21, 52
Viena, oraș: 12, 21, 61-63, 70, 172-173,
182-183
Vinklerin, Karolina, răufăcătoare: 172-173,
182-183
Vinț (Vincz), localitate: 27, 68
Vințul de Jos (Alvincz), localitate: 7, 9, 11,
16-17, 65, 68
Viscri (Szász Fejéregyház), sat: 72, 78, 81-
83, 86, 89-91
vistiernic regal: 221
Vizi, canonic: 21, 27, 62, 64
Vfzakna, vezi Ocna Sibiului
Vlad (Vlas, Vlăs), Gheorghe, iobag: 98,
103; ~ Iuon, jeler: 142, 157, 281, 283-291,
299-307; ~ Nițul (Nițui), țaran: 98-99,
102, 104, 294, 310; ~ Petre, țaran: 102
Vladislav, rege: 31, 42
Voinea, Avram, iobag: 143, 159
Volal (Also Volál, Felső Volál), sat: 74,
128, 186-187, 193-194, 258, 261, 264
Vonea, Valendorf, martor: 294, 310
Vulcan (Volkany), sat: 128
Vurpăr (Borberék, Vurpod), sat: 11, 65, 131

W

Weber, Mathias, paroh: 76

Z

Zăbală (Zabola), sat: 152
Zărand (Zarand, Zaránd), comitat: 9, 11, 29,
38-39, 48-49, 60, 65, 268, 280-282, 287-
294, 300, 304-306, 308-310
Zenyai, general: 28
Zlatna (Zlagna, Zalakna, Zalathna, Zalatna,
Szalakna), localitate: 9, 27, 39, 49, 57-58,
127
Zoltan (Zoltány), sat: 128

REGESTENVERZEICHNIS

Unteralbenser Komitat

1. 1784, August 22. *Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg)*. Die Erklärung des Tiron Dragoş, [griechisch-katholischer] Erzdiakon des Alba Iulia Distriktes, in der er bekannt macht, daß laut der ihm vom Kriegskommissär selbst gemachten Anzeige, welche auf einen Hofratserlaß beruht, jedermann, der die Absicht hegt rekrutiert zu werden, aufgenommen und eingeschrieben werden soll, ohne dabei, unter diesem Vorwand, seine Robotten und öffentlichen Lasten bis zu jenem Zeitpunkt zu vernachlässigen, als der betreffende kaiserliche Erlaß herablangte würde. In diesem Sinne sollen auch die Pfarrer, der Dorfgemeindehahn und weitere zwei-drei Geschworenen jeder Ortschaft miteinbezogen werden, welche, als Vertreter des Gemeinschaftswillens, den Vorstellungstermin feststellen und die Registrierungsformulare überreichen werden, um die anarchische Anhäufung des "armen Pöbels" und dadurch die der Wirtschaft und durch Ungefugsamkeit den Grundherren gegenüber zu verursachenden Schaden vorzubeugen.

2. 1784, November 13. *Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg)*. Der von der Verwaltungsstelle des [römisch-katholischen] Bistums Siebenbürgens ausgearbeitete Bericht, worin die Handlungen der Aufständischen folgendermaßen beschrieben werden:

- am 10. November 1784, des Abends, kam im oberen Teil der Bischofsgrundherrschaft Galda de Sus (Felsögárd), die im Volk Întegralde benannt wird, ein großer Bauernhaufen an, dessen Anführer einen blauen ungarischen Rock trug; auf seine Anregung wurde das Domänewirtshaus ausgeplündert und niedergerissen, wobei, in derselben Nacht, auch das Haus des Provisors ausgeplündert wurde;

- der Haufen zog dann abwärts zu dem Dorf Galda de Sus (Felsögárd), wo er die Dorfbewohner anlockte, das Haus des Ortshanns ausplünderte; hier und anderorts erklärten die Bauern, daß sie all dies auf Befehl und im Auftrag des Kaisers taten und daß man ihnen ebenfalls befohlen hatte, die "ganze ungarische Adelsippe auszutilgen";

- dieser das Galda Tal und den Weg erstürmende Haufen war aus in Câmpeni (Topánfalva, Topesdorf), Ponor (Nagyponor) und Râmeţi (Remete, Einsiedl) wohnhaften Bauern zusammengesetzt; unter ihnen zeichneten sich Bârlea Cosma und Miclea Todor aus;

- am 11. und 12. November 1784 kamen diese Bauern mit anderen zusammen, die aus dem Ampoiului Tal herabstiegen; am 11. November plünderten sie das Dorf Cricău (Krako, Boroskrakkó) gänzlich aus und brachten zahlreiche Ungarn um;

- da die beiden Dörfer, Galda de Sus (Felsögárd) und Cricău (Boroskrakkó), nicht weit entfernt von Alba Iulia liegen, sandten die Aufständischen einen Vertreter hinüber, vermittels welchem sie bekannt machten, daß sie das im Nachbardorf Galda de Jos (Alsógárd) befindlichen Schloß des Freiherrn Kemény Simon angreifen und sogar die Festung von Alba Iulia niederbrennen wollen;

- dementsprechend herrschen bange Besorgnisse überall in der benachbarten Gegend, die dadurch gesteigert werden, daß die Aufständischen sogar an den Grenzen des Fürstentums, unbehindert und unbestraft, allerlei Räubereien, Brandstiftungen, Ausplünderungen und Mordtaten stiften;

- in den Ortschaften Brănişca (Branyicska), Şoimuş (Solymos), Băcăia (Bakó, Bákonya, Bachendorf), Aurel Vlaicu (Binţin, Benzenz, Benzendorf), Bobâlna (Bábolna), Sălişte (Cioara, Alsócsóra), Tărtăria (Alsótárlaka) u.a. wurden zahlreiche Adelshöfe niedergebrannt, Adelshäuser ausgeplündert und zerstört, zahlreiche Ungarn, ob Adelige oder einfache Leute, niedergemetzelt;

- im Markort Vinţul de Jos (Alvinc, Unter-Winz) wurden das Wirtshaus der Bischofsdomäne in Brand gesetzt, fünf grundherrliche Höfe ausgeplündert und neun Ungarn ermordet;

- in Metes (Metesd) wurde das Ortsgespanshaus und das neue Wirtshaus der Bischofsdomäne in Asche verwandelt und die Güter des Ortsgespans ausgeraubt;
- dasselbe Schicksal teilte das Wirtshaus aus Ampoița (Kisompoly);
- in Țelna (Celna) und Ighiel (Igenpataka, Igensbach) wurden eine große Maße von Wein und Branntwein, von Lebensmitteln und alle Güter des Teleki Geschlechts ausgeraubt;
- nach dem in Cricău am 12. November abends stattgefundenen Raub, kehrten die Aufständischen zurück nach Galda de Sus, wo ihr Hauptanführer, Horea, den von ihm abgeschlossenen Waffenstillstandsabkommen bekanntmachte, dem gemäß die Feindseligkeiten acht Tage lang eingestellt werden sollten; Horea munterte seine Gefährten auf, dieses Abkommen einzuhalten und heimzukehren; sollten jedoch die betreffenden acht Tage vergangen sein, so sollten sie die Ungarn schonungslos vernichten;
- der Waffenstillstand wurde nicht eingehalten, weil unweit von dem Ort, im Dorf Cetea (Csáklya, Hagendorf), der Anführerhäuptling selbst mit seinen Leuten eine Edelfrau und einen Adligen umbrachten und dann wegzogen.

3. 1784, November 18. *Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg)*. Der Bericht des Ördög György über den Werdegang des Aufstandes in Siebenbürgen, der jedoch Beruhigungszeichen aufweist.

4. 1784, November 18. *Sibiu (Nagyseben, Hermannstadt)*. Die Verordnung des Guberniums Siebenbürgens hinsichtlich der zu treffenden Maßnahmen zur Verhinderung der Verbreitung des Aufstandes und der Belohnung der kaiserstreuen Personen.

5. 1784, November 20. *Cluj (Kolozsvár, Klausenburg)*. Der dem römisch-katholischen Bischof Siebenbürgens, Graf Ignatius Batthyányi, eingesendete Bericht des römisch-katholischen Kaplans Michael Benkö aus Klausenburg, worin er seine Meinungen über die Lösung etlicher örtlichen Kirchenfragen äußert. Ebenfalls gibt er dem Bischof folgende den Aufstand betreffende Angaben:

- nachdem sie die Marktplätze Rimetea (Torockó, Eisenburg) und Abrud (Abrudbánya, Großschlatten) ausraubte und ausplünderte, hat sich der aufständische Haufen der Rumänen dem Gilău Gebirge zu zurückgezogen, in einer Entfernung von 2.000 Schritten von Klausenburg;
- der Adel des Klausenburger Komitats und der benachbarten Komitate hat seine Zuflucht in Cluj (Kolozsvár, Klausenburg), Dej (Dés, Desch), Bistrița (Beszterce, Bistritz) und Târgu Mureș (Marosvásárhely, Neumarkt am Mieresch) genommen;
- in Klausenburg können die geflüchteten Adligen kaum mehr Unterkunft finden; ihre Anzahl steigt fortwährend und Aufregung herrscht sowohl in den Reihen der Flüchtlinge, als auch in der Mitte der Ortsbewohner;

- trotz dem Unruhezustand, bereiten sich die Ortbehörden zu erwidern vor; mehr als 4.000 Mann wurden rekrutiert und die Burgmauern wiederhergestellt;

- Graf Csáki mit seinem aus Adligen gebildeten Heer ist in Richtung der Dörfer bei Gilău (Gyalu, Julmarkt) aufgebrochen; am 15. November 1784 kamen seinem Heer 50 Soldaten hinzu, wobei in Klausenburg nur 40 zurückblieben, weil eine weitere Truppe nach Alba Iulia beordert wurde;

- in den Dörfern am Fuße der Gebirge und auf der Ebene steht der Haufen der Rumänen kampffertig.

6. 1784, November 21. *Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg)*. Der dem römisch-katholischen Bischof Siebenbürgens, Graf Ignatius Batthyányi, eingesendete Bericht des Kaplans Stephanus Fangh, welcher folgende Daten über den abnehmenden, jedoch noch nicht eingestellten Aufstand umfaßt:

- das Gubernium Siebenbürgens hat für die Gefangennahme Horeas und seines Sohns eine Belohnung geboten; diese beträgt je 2.000 Florin für jeden von ihnen lebendig; für den Fall sie würden tot gefangen werden soll die Belohnung je 1.000 Florin betragen;

- das Militär und die Adligen sind zu Vergeltungsmaßnahmen geschritten, indem sie mehr als 200 Aufständische niederschlugen und zahlreiche Gefangenen nahmen, mit denen sie alle Ecken der Karlsburger Festung vollstopften; unter den Gefangenen soll sich einer befinden, der über dem Festungstor eingekerkert wurde; laut Gerüchten soll er der Sohn oder ein Verwandte Horeas sein;

- Graf Csáki, der Obergespan des Klausenburger Komitats, zusammen mit dem Ortsadel, haben sich aus der Stadt entfernt; es gelang ihnen einen Teil der aus dem Rimetea (Torockó, Eisenburg) Tal kommenden Aufständischen fortzujagen und einen andern Teil von ihnen als Gefangene zu nehmen;

Auch Horeas Aktionen wurden aufgezeichnet, die folgenden Ablauf hatten:

- er zog sich zunächst im Tal, in Richtung Mogoş (Mogos), zurück, wo er ein Dorf besetzte und sich den Ortsbewohnern gegenüber wie ein wahrer Gutsherr verhielt, indem er, auf Grund dieser Eigenschaft, ihre Streitigkeiten urteilte und ihnen Gut und Boden verteilte; in derselben Ortschaften rief er alle Zigeuner zusammen und empfahl ihnen Waffen zu schmieden;

- in Abrud (Abrudbánya, Großschlatten) setzte er einen Ortshann ein, zwang drei der Vorgesetzten der Unitarier und den Priester helvetischen Glaubensbekenntnisses sich zur Orthodoxie zu bekehren; er gebot der reformierten und der unitarischen Kirche je ein Kreuz zu setzen;

- in Câmpeni (Topánfalva, Topesdorf) zeigte er dieselbe Kühnheit auf, plünderte die römisch-katholische Kirche aus; die Franziskanerkirche in Colţeşti (Torockószentgyörgy) hatte dasselbe Schicksal.

Schließlich wird in einem Post-Scriptum erwähnt, daß der am selben Tag per Post erhaltenen Anzeig gemäß die Aufständischen Săvârşin (Soborsin) in Brand gesetzt und die Güter der Adelsfamilie Forrai ausgeplündert haben sollen.

7. 1784, November 22. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Der von Samuel Brukenenthal, Gouverneur von Siebenbürgen, unterschriebene Erlaß des siebenbürgischen Guberniums, die Beruhigung des Aufstandes betreffend.

8. 1784, November 23. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das vom Gubernium Siebenbürgens im Namen des Kaisers erlassene Patent zur Beruhigung des Aufstandes.

9. 1784, November 28. Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg). Der dem römisch-katholischen Bischof Siebenbürgens, Graf Ignatius Batthyányi, eingesendete Bericht des Kaplans Stephanus Fangh, worin er Letzteren über die Art und Weise informiert, in welcher er die ihm anvertrauten Kirchenfragen löste. Gleichzeitig teilt er dem Bischof mit, daß er zu seinem Bischofssitz zurückkehren kann, obwohl dieses - zur Gewährleistung der Sicherheit - nur unter Militäreskorte stattfinden soll. Er macht ihm ebenfalls bekannt, daß der Freiherr Kemény Simon, Obergespan des Unteralbenser Komitats, auf der Karlsburger Burg Versammlungen einberuft und sehr streng seine Macht ausübt, da er schon 11 Todesurteile fällte. Unter denjenigen, die zu Tode verurteilt wurden, zählen sich: fünf Einwohner aus Vinţu de Jos (Alvinc, Unter-Winz) - wobei zweien von ihnen die Knochen mit dem Rad gebrochen und die anderen drei enthauptet wurden; ein Einwohner aus Câmpeni (Topánfalva, Topesdorf), der gefählt wurde. Weitere Fünf erhielten ihren Tod durch Knochenbrechen, wurden enthauptet oder gehängt. Es wird erwähnt, daß diese Hinrichtungen nicht wirkungslos auf die rumänischen Aufständischen waren, die sich von Karlsburg entfernten und in die Gebirge nach Ponor (Nagyponor) und Râmeţi (Remete, Einsiedl) zurückzogen. In der Nähe der Stadt haben sie keine Übeltaten mehr begangen. Einigen Berichten gemäß sollen sie vor drei Tagen, in der Nähe von Zlatna (Zalatna, Zilenmarkt) 60 Bergbewohner gefangen genommen und 11 Soldaten ermordet haben.

10. 1784, November 29. Timişoara (Temevár, Temesvar). Der Brief gerichtet an Emeric Dániel, den in Rom weilenden Bibliothekar des römisch-katholischen Bischofs von Siebenbürgen, Graf Ignatius Batthyányi, Brief der ihm von einem außerhalb Siebenbürgens befindlichen befreundeten Geistlichen, Mitglied des Bischofs Gefolges, geschrieben wurde und ihm etliche Kirchenfragen im Umfang der Diözese, sowie den Fortgang des Rumänenaufstandes zur Kenntnis bringt:

- wegen den aufständischen Rumänen sind die Wege unsicher und deswegen konnte auch der Bischof Batthyányi, welcher seine Rückreise nach Siebenbürgen am 17. November 1784 antrat, nur bis nach Lugoj (Lugos, Lugosch) gelangen, wo er bis am 19. November verblieb und sich dann gezwungen sah, nach Timişoara (Temesvár, Temesvar) zurückzukehren;

- man erwartete den kaiserlichen Kommissär, Graf Jankovics, zur Beschwichtigung der Empörung und zur Untersuchung ihrer Ursachen;

- als man den Ausmaß der "Untaten" der Aufständischen einsah, erhielten die Komitats- und Militärbehörden die kaiserliche Genehmigung, zu Vergeltungsmaßnahmen zu schreiten;

- im Hunyader und Zarander Komitat wurden alle grundherrlichen Höfe ausgeplündert und niedergebrannt;

- man weiß über viele Adelige, in Bauernkleidern gekleidet und barfuß, sogar über einen reformierten Adligen, der sich als Franziskanermönch verkleidete, die alle auf der Burg bei Karlsburg ihre Zuflucht fanden;

- auch die Ortschaften Secăşel (Sekásbesenyő, Heidendorf), Cisteiu (Csesztve) und Mihăţ (Mihălcfalva, Michelsdorf) fielen der Wut der Aufständischen zum Opfer; ihre Kühnheit war so groß, daß sich die innerhalb der Burgmauern befindlichen Personen kaum in Sicherheit fühlen konnten;

- in Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg) wurden die Burgtore geschlossen, Kanonen auf den Burgmauern platziert, so daß man den Eindruck hatte, ein Türkenanfall würde bald erfolgen; inzwischen ist der Preis der Lebensmittel beachtenswert gestiegen;

- hinsichtlich des Gegenangriffs gegen die Aufständischen, wurden zweitausend Bürger in Cluj (Kolozsvár, Klausenburg) bewaffnet; Rekrutierungen wurden nicht nur hier, sondern überall im Klausenburger Komitat, sowie in anderen Komitaten, Städten und Marktflecken Siebenbürgens vollzogen;

- die Aufständischen haben alle Ortschaften der Gebirgsgegend - insbesondere Abrud (Abrudbánya, Großschlatten), wo auch die neulich errichtete römisch-katholische Kirche in Brand gesteckt wurde - ausgeplündert und niedergebrannt; auch der Marktflecken Colţeşti (Torockószentgyörgy) liegt gänzlich in Asche.

11. [1784, Dezember.] Die in 20 Punkte verfaßte Denkschrift eines siebenbürgischen Adligen, die im Namen der Landesstände an den königlichen Kommissär gerichtet ist.

12. 1784, Dezember 1. Cluj (Kolozsvár, Klausenburg). Der dem römisch-katholischen Bischof Siebenbürgens, Graf Ignatius Batthyányi, eingereichte Bericht des römisch-katholischen Kaplans Michael Benkö aus Klausenburg, worin folgende Angaben hinsichtlich des Aufstandes enthalten sind:

- in den Gegenden zu Sălaj (Szilágyság), in jenen bei Călata (Nagykalota), Gilău (Gyula, Julmarkt) und Iara (Alsójárá) herrscht die Ruhe; eine Ausnahme bildet die Ortschaft Rimetea (Torockó, Eisenburg);

- im Klausenburger und im Innenszolnoker Komitat gab es keine Unruhen, weil die Obergespāne, an der Spitze ihrer aus Adligen und Ungarn gebildete Heere, Wache hielten; demzufolge mußten sich die aufständischen Rumänen nach Cămpeni (Topánfalva, Topesdorf) zurückziehen, wobei die Aufständischen aus Râmeţi (Remete, Einsiedl) und Ponor (Nagyponor) es wagten, in den im Klausenburger Komitat liegenden Ortschaften einzufallen;

- das Szeklermilitär wird in Klausenburg erwartet; im alten Aranyoser Szeklerstuhl wurden mehr als dreitausend Ungarn, für den Fall notwendiger Vergeltungsmaßnahmen, rekrutiert;

- einige Armenier, die vor vier Tagen aus Oradea (Nagyvárad, Großwardein) über den Criş (Kreisch) Fluß bei Călata (Nagykalota) kehrten, erklärten, daß sie unterwegs keine Unruhen beobachtet hätten;

- in Cluj (Kolozsvár, Klausenburg) sind noch die gegen die Aufständischen erlassenen Maßnahmen in Kraft, welche die Wochenmärkte innerhalb der Stadtmauern verbieten, sowie auch die Anwesenheit in der Stadt der rumänischen Knechte und der Rumänen im allgemeinen, die keinen Freipaßbrief besitzen;

- es wurde kund gegeben, daß kaiserliche Kommissäre aus Ungarn bald eintreffen würden, um Untersuchungen hinsichtlich der Ursachen und der Anstifter des Aufstands durchzuführen, und gleichzeitig um zu untersuchen, weshalb der Empörung nicht gleich bei ihrem Ausbruch ein Ende gesetzt wurde.

13. 1784, Dezember 9. Eger. Der Brief des Bischofs von Eger, Graf Carolus Eszterházi, in dem er den römisch-katholischen Bischof Siebenbürgens, Graf Ignatius Batthyányi zu seinem Bischofssitz einladet. Letzterer befindet sich in Timişoara (Temesvár, Temesvar) und kann wegen dem Aufstand noch nicht nach Siebenbürgen zurückkehren.

14. 1784. [Abrud (Abrudbánya, Großschlatten).] Die Beschreibung der Verwüstung von Abrud (Abrudbánya, Großschlatten) durch die Aufständischen.

15. 1784. Dobra (Dobratelep). Der Bericht Balthasar Baloghs, Kaplan der Dobraer Pfarrei, hinsichtlich der von den Aufständischen verursachten Zerstörungen.

16. 1785, Januar 5. *Deva (Déva, Deva)*. Der Zeugebrief des Adligen Szeredai Ignác, in dem er bekannt macht, daß während des Rumänenaufstandes die in seinem grundherrlichen Hof in der Ortschaft Leşnic (Lesnyek), im Hunyader Komitat, befindliche Kapelle von den Aufständischen verwüstet worden ist. Er erwähnt auch die verursachten Schaden.

17. 1785, Januar 12. *Haţeg (Hátszeg, Hatzeg)*. Der an seinen vorgesetzten Erzdiakon gerichteten Brief des römisch-katholischen Kaplans Josephus Szárhegy aus Haţeg. Er informiert den Erzdiakon, daß während des neulichen Rumänenaufstandes, auf dem Gebiet des Hatzegeer Distriktes die Aufständischen die dem Adligen Ioan Boér und den Edelfrauen Budai und Tordai gehörenden Kapellen verwüstet, wobei der Großteil der beraubten Güter zurückerhalten wurden.

18. 1785, Januar 15. *Orăştie (Szászváros, Broos)*. Der an seinen vorgesetzten Erzdiakon gerichtete Bericht des Verwalters der römisch-katholischen Pfarrei aus Orăştie, Csiki Dávid, durch den er ihn über die von den aufständischen Rumänen den Kapellen aus den Ortschaften Aurel Vlaicu (Binţinţi, Bencenc, Benzendorf) und Geoagiu (Alsógyalfalu, Gergersdorf) verursachten Schaden informiert.

19. 1785, Januar 22. *[Ohne Ort.]* Der dem Grafen Anton Jankovits eingereichte Bericht des Freiherrn Kemény Simon, Obergespan des Unteralbenseer Komitats, worin er den Antrag stellt, den orthodoxen Pfarrer Ilie Popa aus Galda de Jos (Alsógáld), wo sich zugleich der Sitz des Freiherrn befindet, in eine andere Ortschaft umzusetzen, da er mit den Aufständischen kollaborierte und deswegen nicht mehr vertrauenswürdig sei; an dessen Stelle fordert er die Ernennung des Pfarrers Popa Dascăl, der sich während des Aufstandes als dem Freiherrn treu erwiesen hat.

20. 1785, Januar 24. *Mediasz (Medgyes, Mediasch)*. Der von Benedict Stephanus an seinen in Rom befindlichen Neffen, Emeric Dániel, Bibliothekar des römisch-katholischen Bischofs aus Siebenbürgen, Ignatius Batthyányi, gerichteten Brief. Der Onkel stellt ihm die im römisch-katholischen Kirchenleben in Siebenbürgen und Ungarn aufgetretenen Änderungen vor, sowie Nachrichten über die Durchführung der Militärkonskription in den Komitaten Ungarns, über Verwandte und Bekannte, wobei er ihm gleichzeitig auch folgende Angaben über den Aufstand der rumänischen Bauern in Siebenbürgen bietet:

- Anfang November stifteten Horea und sein Gefährte Cloşca die Rumänen gegen die Adligen an, zunächst die Rumänen des Hunyader und des Zarander Komitats, sowie die jene aus der Gegend des Schwarzen Kreisches (Crişul Negru); infolgedessen wurde eine große Anzahl von Adligen ermordet, viele grundherrliche Höfe verwüstet und zerstört, die Adelsurkunden ausgebrannt oder zerissen und in den Brunnen geworfen; die römisch-katholischen und protestantischen Gotteshäuser, ebenfalls ihre Priester hatten dasselbe Schicksal; viele Gläubige anderer Konfessionen sahen sich genötigt zum orthodoxen Glaubensbekenntnis überzutreten; auch einige Kaufleute wurden von den aufständischen Rumänen beraubt; Edelfrauen und -mädchen wurden gegen ihrem eigenen Willen mit Rumänen verheiratet; der von den Aufständischen ausgeübte Terror dehnte sich bis in der Nähe von Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg) aus;

- die Aufständischen griffen sogar das Dorf Săvârşin (Soborsin) an, wo sie das Haus des Vizegespans Forray ausgeplündert und völlig zerstört haben;

- der Aufstand hätte sich noch weiter verbreitet, wenn der Kaiser, die Forderung des Adels begütigend, nicht das Militär hinbeordert hätte; das Szekler Militär hat sich während der Unterdrückung des Aufstandes ausgezeichnet; ein gewisser Szeklerlieutenant Vajda soll am 29. Dezember 1784 zunächst Horea, dann Cloşca gefangen genommen haben;

- Horea, der sich Rex Daciae (König Dakiens) ausgerufen hatte, befindet sich, zusammen mit Cloşca, dem anderen Häuptling der Aufständischen, in Gefangenschaft in Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg);

- die Anzahl der aufständischen Bauern betrug mehr als 15.000 Mann; manche von ihnen wurden von den Komitatsbehörden gefangen genommen und für ihre Übeltaten zu Tode verurteilt, weitere wurden vom Adelsheer ums Leben gebracht, mehr als 5.000 Aufständische wurden vom Militär gefangen genommen und bestraft, zahlreiche unterlagen der Kälte und den Regenfällen;

- wegen dem Aufstand mußten viele Adelige, Grafen, Freiherrn in den mit Mauern befestigten Städten flüchten, wobei manche von ihnen sich noch dort befinden; am 18. November 1784 bot der Autor des Briefes 28 Mitgliedern der Familie der Gräfin Catharina Csáki Unterkunft;

- Emeric sollte von seinem Onkel eine Medaille mit dem Bildnis Horeas erhalten;
- der von Frau Bethlen neulich gemachten Anzeige gemäß, soll die Anzahl der von den Aufständischen im Zarander, Hunyader und Albenser Komitat ermordeten Personen, darunter insbesondere Adelige: in Ribîța (Ribice) 42 Tote, in Brad (Brad), Baia de Criș (Körösbánya, Altenburg), Crișcior (Kristisor), Mihăileni (Miheleny) und Lunca (Lunka) 42, in Ilia (Illye) 20, in Șoimuș (Solymos), Bărsău (Berekszó), Hărău (Haró, Haren), Bobâlna (Bábolna), Geoagiu de Jos (Alsógyalfalu, Gergersdorf), Băcăniți (Bokajalfalu, Bocksdorf), Sântămăria de Piatră (Köboldogfalva, Mariendorf), Valea Sângeorgiului (Szentgyörgyválya) und Bretea Română (Oláh Brettye, Wallachisch-Brettendorf) 17, in Vurpăr (Borberek, Burgberg) 4, in Vințul de Jos (Alvinc, Unter-Winz) 2, in Țelna (Celna) 1, in Cricău (Boroskrakkó) 1, in Cetea (Csáklya, Hagendorf) 1, in Mesentea (Kismindszent, Allerheiligen) 1 Toten betragen; die angegebene Quelle erwähnte ebenfalls, daß im Albenser Komitat 91 Adelshöfe und -häuser verwüstet und in Brand gesteckt wurden;

- der frühere griechisch-katholische rumänische Bischof, Grigore Maior, den man verdächtigt, an den Unruhen der Rumänen teilgenommen zu haben, wurde von den kaiserlichen Kommissären, Graf Jankovits und General Papilla, in Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg) einberufen.

21. 1785, Februar 14. *Orăștie (Szászváros, Broos)*. Der an den römisch-katholischen Bischof Siebenbürgens, Graf Ignatius Batthyányi, gerichtete Bericht des Kaplans David Csiki, Verwalter der römisch-katholischen Pfarrei aus Orăștie. Er informiert ihn über die während des Aufstandes den Kapellen aus Aurel Vlaicu (Bințiuți, Bencenc, Benzendorf) und Geoagiu (Alsógyalfalu, Gergersdorf) verursachten Schaden. Die von den aufständischen Rumänen verwüsteten oder zerstörten Meßgewänder, Kirchengeschmuck, liturgischen Bücher, Heiligenbilder und weiteren Güter werden ausführlich beschrieben.

22. 1785, Februar 15. *Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg)*. Der dem griechisch-katholischen Bischof Ioan Bob in Blaj (Balázsfalva, Blasendorf) eingereichte Bericht des griechisch-katholischen Erzdiakon des Alba Iulia Distriktes, Tiron Dragoș, in dem er dem Letzteren seine Bemühungen bekannt macht hinsichtlich der Durchführung der von ihm erteilten Befehle. Er bringt ihm ebenfalls zur Kenntnis: daß der stellvertretende Hauptmann des Generals Papilla hingschieden ist, daß einer der Hauptanführer der Aufständischen, Crișan Giurgiu, im Gefängnis Selbstmord durch Aufhängen beging und vom Henker gerade am Tage der Ausarbeitung des Berichtes begraben wurde, daß der orthodoxe Bischof Ghedeon Nichitici sich in Alba Iulia seit dem 2. Februar befindet; daß der Gesundheitszustand des Grafen Jankovits sich ein wenig besserte, trotzdem zwei, drei oder sogar sieben Personen in der Stadt täglich einer Seuche wegen sterben; daß am vorigen Tag der Vizegespan Ballo László in Aiud (Enyed, Großenyed) starb.

23. 1785, Februar 16. *Câmpeni (Topánfalva, Topesdorf)*. Der an den römisch-katholischen Bischof Siebenbürgens, Graf Ignatius Batthyányi, gerichtete Bericht des römisch-katholischen Pfarrers aus Câmpeni, Demetrius Kossuth, worin er die Verwüstung der römisch-katholischen Kirche aus Câmpeni durch die Aufständischen am 5. November 1784 beschreibt und die angestifteten Schaden aufzählt. Er schließt in Anhang ein Verzeichnis der von den Aufständischen beraubten Meßgewänder, des Kirchenschmucks und anderer Kirchengüter an.

24. 1785, März 14. *[Wien.]* Der Brief eines Freundes von Emeric Dániel, Bibliothekar des römisch-katholischen Bischofs von Siebenbürgen, Ignatius Batthyányi, Brief der nach Rom gesendet wird und die Bildnisse der Anführer des Aufstandes enthält. Der Freund informiert ihn, daß, laut unamtlichen Gerüchten, die Aufständischen vier Häuptlinge gewesen haben sollen, darunter Horea und Cloșca die bedeutendsten waren. Er bringt ihm gleichzeitig zur Kenntnis, daß einer der vier Anführer, derjenige der das gesparte Geld bewahrte, mit dem Geld zu den Türken flüchtete, daß ein anderer im Gefängnis Selbstmord beging, daß Cloșca in Alba Iulia drei Tage lang gefoltert wurde, indem seine Knochen mit dem Rad zerbrochen wurden und je sechs Bauern aus jedem Dorf der Folter zuschauen mußten; daß auch Horea, gleich Cloșca, hingerichtet wurde, indem man ihm am ersten Tag ein Bein, am zweiten Tag das andere Bein und am dritten Tag die Rippenknochen und andere Körperteile mit dem Rad brach. Schließlich wird noch erwähnt, daß die Leichnamen Horeas, Cloșcas und desjenigen der Selbstmord begangen hatte in vier Stücke gehauen und in Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg) und in verschiedenen Seiten Siebenbürgens ausgestellt wurden; es gäbe Bilder bloß von Horea und Cloșca.

Oberalbenser Komitat

1. 1779, März 15. Die Untersuchung des Bauers Ion Popa aus Viscri (Szászfehéregyháza, Deutsch-Weißkirch), aus dem Repser sächsischen Stuhl, der verdächtigt wurde, zusammen mit seinem Vater und mit mehreren Gefährten ein Wirtshaus und einige Heuhaufen in Brand gesteckt, Häuser ausgeplündert und an verschiedenen Raufereien mit Feuerwaffen teilgenommen zu haben.

2. 1779, April 21. Die Zeugenaussage des Bauers Ion Popa im Zusammenhang mit der Ausplünderung der Wohnung des Verwalters Siményi András, dem Diebstahl des Geldes eines Kronstädter Kaufmanns und einigen Pferdediebstählen.

3. 1782, September 2. *Vânători (Héjjasfalva, Teufelsdorf)*. Szoboszlai József, Vizekomitatsrichter des Oberalbenser Komitats, und Gillyén Samuel, Geschworener im gleichnamigen Komitat, untersuchen neunundzwanzig Zeugen im Zusammenhang mit den Räubereien des bekannten Übeltäters Petru Moldovan, der Pferde aus dem Dorfe Vânători stahl, wobei die Dorfbewohner sich weigerten, ihn außerhalb des Dorfhatters zu verfolgen.

4. 1783, Februar 15. *Vânători (Héjjasfalva, Teufelsdorf)*. Szoboszlai József, Vizekomitatsrichter des Oberalbenser Komitats, berichtet dem Obergespan und der Tabula Continua desselben Komitats, daß dem Dorfrichter Csuli Simon aus Vânători die Verordnung übermittelt wurde, der gemäß Csuli Simon verpflichtet sei, die Tabula Continua über die Gründe in Kenntnis zu setzen, die zur Weigerung der Dorfbewohner zur Gefangennahme des Petru Moldovan, der einige Pferde aus dem Dorf Vânători stahl, führten. Csuli Simon antwortet, daß er den Befehl erhalten hat und ihm Folge leisten werde.

5. 1783, Juli 5. *Reghin (Szászrégen, Sächsisch-Reen)*. Die Beschwerde des Gemeines Tămaş Leprich aus Idecu de Jos (Alsódecs). Nachdem er aus dem Militärdienst entlassen wurde, weigerte sich Freiherr Haller Pál ihm die Entschädigung für die bei der Rekrutierung beschlagnahmten zwei Stück Rindvieh zu gewähren.

6. 1783, August 19. *Făgăraş (Fogaras, Fogarasch)*. Béldi József teilt dem Obergespan und der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats mit, daß mit Unterstützung der Armee die zehn Übeltäter aus Galaţi (Gallatzi) endlich gefangengenommen wurden. Er überschiebt der Tabula Continua die Urkunden der durchgeführten Untersuchung und fordert die Escortierung der Gefangengenommenen bis zum Komitatsgefängnis oder aber, dem Wunsch der Dorfbewohner gemäß, ihre Befreiung.

7. 1783, September 8. *Bahnea (Bonyho, Bachnen)*. Der Graf Bethlen Pál an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats, im Zusammenhang mit der Untersuchung der vom Schäßburger Steuerannehmer Karl Hannenheim den Fronbauern des Grafen aus Criş (Keresd, Kreisch) und Stejăreni (Bese, Beschendorf) gegenüber ausgeübten Excesse.

8. 1783, Oktober 22. *Stejăreni (Bese, Beschendorf)*. Die von Szabó Lajos, Assessor und Geschworener des Oberalbenser Komitats, und Szepesi Elek, Grundbesitzer im selben Komitat, auf Befehl des Oberkomitatsrichters Türi András, im Dorf Stejăreni durchgeführte Untersuchung hinsichtlich der Beantwortung der Beschwerde des Fronbauern Johann Henning, dessen Ehefrau geschlagen und verhaftet wurde, da ihr Vieh im Hatter der Schäßburger Domäne weidete.

9. 1783, Oktober. *Stejăreni (Bese, Beschendorf)*. Die von fünf Bewohnern aus Stejăreni dem Obergespan und der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats eingereichte Beschwerde gegen Karl Hannenheim, Einwohner von Schäßburg, der jenes Vieh und jene Pferde des Dorfes Stejăreni beschlagnahmte, die die Weiden der Schäßburg Domäne betraten und dieselbe ihren Eigentümern lediglich gegen eine reichhaltige Geldstrafe zurückgab. Unter den Beschwerdeführern zählt sich auch Johann Henning, dessen Ehefrau von Karl Hannenheim geschlagen und verhaftet wurde.

10. 1783, Dezember 4. *Sibiu (Negyszeben, Hermannstadt)*. Das Gubernium Siebenbürgens sendet der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats den Befehl, eine Untersuchung in der Frage der von zwei Bauern aus Uifalău (Tekeújfalu, Traßten) gegen den Adligen Magas Pál eingereichten Denkschrift durchzuführen.

11. 1783, *Dezember 11. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über die unfüglichen Bauern aus dem Dorf Galați (Galacz).

12. 1783, *Dezember 16. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über den Erlaß vom 5. August, der den Termin zum Freispruch des Anteils des Jahresbeitrags bestimmt.

13. 1783, *Dezember 18. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über die fünf Bauern aus Felmer (Felmér, Felmern) erteilte Geldstrafe von 100 Florin.

14. 1783, *Dezember 19*. Personsbeschreibung der von den Behörden wegen Diebstahl gesuchten vier Übeltäter.

15. 1783, *Dezember 30. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats hinsichtlich dem feindseligen Akte etlicher Bauern gegen den Postleiter aus Șercaia (Sárkány, Scharken).

16. 1783. Tafel mit dem Jahresbeitrag einiger siebenbürgischen Dörfer im Jahr 1783.

17. 1783. Namenverzeichnis der flüchtigen rumänischen Bauern des Oberalbenser Komitats.

18. 1784, *Januar 5. Metiș (Mártonfalva, Martinsdorf)*. Die den Militärbehörden hinsichtlich der Gefangennahme aufrührerischer Bauern eingereichte Petition.

19. 1784, *Januar 5. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über die feindseligen Akte etlicher Rumänen gegen einen Beamten aus Malnaș (Málnás).

20. 1784, *Januar 7. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Der Oberrichter der Stadt und des Stuhls Hermannstadt, Johann Georg Eckhart, an die Tabula Continua im Zusammenhang mit einem von zwei Rumänen aus Rășinari (Resinár, Städterdorf) ausgeübten Schafdiebstahls.

21. 1784, *Januar 9. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats mit Hinsicht auf die in den letzten zwei Jahren aus Siebenbürgen geflüchteten Bauern.

22. 1784, *Januar 9. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über die Forderung der Bewohner aus Stejăreni (Bese, Beschendorf) in ihrer Streitigkeit mit dem Steuereinnahmer Karl von Hanneenheim.

23. 1784, *Januar 11. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Die vom Gubernium Siebenbürgens an die Behörden des Oberalbenser Komitats erlassene Verordnung hinsichtlich der Regelung der Auswanderung der Untertanen, im Sinne daß diese nur mit Genehmigung der Grundbesitzer oder der Ortsbehörden stattfinden kann.

24. 1784, *Januar 20. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats im Zusammenhang mit der Personsbeschreibung der vier Übeltäter.

25. 1784, *Januar 23. Ideciul de Jos (Alsóidecs, Unter-Eidisch)*. Kementzi Pál aus Cioc (Tsokfalva), Kreisrichter, und Lászlóffy József aus Imper (Nagykaszon, Kászonimpér), Geschworener Assessor desselben Thordaer Komitats, untersuchen die Beschwerde des Gemeines Tâmaș Liprik aus Ideciul de Jos, dem, nach seiner Rekrutierung, der Freiherr Haller Pál zwei Ochsen beschlagnahmte.

26. 1784, *Januar 24. Mihăileni (Sălfalva, Schaldorf)*. Raphael Köntzei, Oberassessor des Oberalbenser Komitats, und Sigismund Tamási, Geschworener im selben Komitat, untersuchen einundsechzig Zeugen aus dem Dorf Mihăileni, im Zusammenhang mit den Bauern Isac Jurcă und Sima Varga, beide aus Mihăileni, die verhaftet wurden und im Gefängnis aus Metiș (Mártonfalva, Martinsdorf) sitzen. Die Letzteren wurden von Dumitru Șipot aus demselben Dorf beschuldigt, die Waren eines griechischen Kaufmanns, der im Dorf übernachtete, gestohlen zu haben. Aus einigen Zeugen stellt sich aber heraus, daß auch Dumitru Șipot einst an etlichen Diebstählen teilgenommen haben soll.

27. 1784, *Januar. Galați (Galacz)*. Die von der Dorfgemeinde aus Galați an den Obergespan und die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats gestellte Bitte, hinsichtlich der Begrenzung der Mißbräuche des Pächters der Fogarascher Fiskaldomäne, Korodi György, und des Domenialrichters, welche die Fronbauern des Fiskus hinsenden, um den dem Dorf gepächten Wald auszunützen.

28. 1784, Februar 6. *Sighișoara (Segesvár, Schäßburg)*. Die an den Magistrat der Stadt Schäßburg gerichtete Klage der Bewohner aus Stejăreni (Bese, Beschendorf) hinsichtlich der gegen sie ausgeübten Mißbräuche.

29. 1784, Februar 29. *Bârghiș (Bürkös, Bürgesch)*. Der Königsrichter Szoboszlai József berichtet der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats, daß während der letzten zwei Jahre drei Bauern aus Vânători (Héjjasfalva, Teufelsdorf) und drei Bauern aus Ruși (Rüsz, Reussen), deren Namen er angibt, aus seiner Gerichtsbarkeit in die Walachei geflüchtet sind.

30. 1784, Februar 29. *Bârghiș (Bürkös, Bürgesch)*. Der von Türi József, Kreisrichter in Bârghiș, an den Obergespan und an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats gerichtete Bericht hinsichtlich der Suche einiger Übeltäter und der Lage der Flüchtlinge in die Walachei. Er erklärt, daß in den letzten zwei Jahren niemand aus seinem Kreis in die Walachei geflüchtet ist, wobei die Übeltäter nicht gefunden worden sind.

31. 1784, Februar 29. *Bârghiș (Bürkös, Bürgesch)*. Die von Maria aus Bârghiș, Witwe des Iosif Răchită, an den Obergespan und die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats eingereichte Klage. Sie beschwert sich, daß sie nach dem Tod ihres Ehemannes vom Hof der Ürmösi Rebeka verjagt wurde und ihre Güter beschlagnahmt wurde.

32. 1784, Februar 29. *Malnaș (Málnás)*. Die Verordnung des Köntzei Volfgang hinsichtlich der Gefangennahme rumänischer Übeltäter, die in Malnaș, in der Scheune des Freiherrn Mikó Miklós ihren Versteck haben. Die sollen im Magistratsgefängnis eingesperrt werden.

33. 1784, März 1. *Mețiș (Mártonfalva, Martinsdorf)*. Verordnung zur Untersuchung der Beschwerde des Fronbauers Roth Georg aus Petriș (Péterfalva), welcher behauptet, daß die von ihm dem Freiherr Bethlen József bezahlte Geldsumme im Verhältnis mit den ihm zukommenden Fronlasten zu hoch ist.

34. 1784, März 1. *Șercaia (Sárkány, Scharkendorf)*. Die von Dávid Gergely, Postmagister, der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats eingesendete Eingabe im Zusammenhang mit der Gefangennahme und Einkerkierung oder dem Herbeiholen eines jungen Rumänen, der aus seinem Dienste flüchtete.

35. 1784, März 3. *Paloș (Pálos, Königsdorf)*. Donáth László, Oberalbenser Komitatsrichter, berichtet dem Obergespan und der Tabula Continua desselben Komitats, daß er dem nichtunierten (orthodoxen) Pfarrer aus Paloș, namens Avrig, die Verordnung übermittelt hat, der gemäß Letzterer bei der Tabula Continua einberufen wurde, da er beschuldigt wurde, den Übeltäter Petru Moldovan beherbergt und ihm sogar einen Empfelungsbrief geschrieben zu haben. Der Pfarrer gibt seine Schuld nicht zu und fordert von seinen Vorgesetzten untersucht werden.

36. 1784, März 10. *Mețiș (Mártonfalva, Martinsdorf)*. Josef Kotsis, Kreisrichter in Buia (Bólya, Bell), beantwortet mehrere ihm von der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats gesendete Rundschreiben. Er zeigt, daß in seiner Gerichtsbarkeit keiner von den von der Tabula Continua gesuchten Übeltätern gefunden wurde und daß in den letzten zwei Jahren niemand in der Walachei flüchtete.

37. 1784, [vor dem 11. März]. Befehl hinsichtlich der von der Tabula Continua des Fogarascher Distrikts durchgeführte Untersuchung der Aufwiegler aus dem Dorf Galați (Galacz).

38. 1784, März 15. *Mihăileni (Sálfalva, Schaldorf)*. Der Bericht des Kreisrichters aus Buia (Bólya, Bell) an den Obergespan und die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats hinsichtlich der Untersuchung der Beschwerde des Fronbauers Roth György aus Petriș (Péterfalva). Dieser behauptet, daß die zum Zurückkauf der Zehnten und Urbariallasten erforderliche Geldsumme zu hoch ist. Er selbst soll aber vor vier Jahren von der Domäne geflüchtet haben.

39. 1784, März 16. *Hăghig (Hidvég, Fürstenburg)*. Kőnczei Volfgang beantwortet mehrere ihm von der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats gesendeten Befehle. Unter anderem erwähnt er auch die fünf Bauern die, in den letzten zwei Jahren, in die Moldau und Walachei ihre Zuflucht nahmen.

40. 1784, [vor dem 22. März]. Bericht der Ortsbehörden, in dem gezeigt wird, daß die des Diebstahls beschuldigten Flüchtlinge Szabó Ferenc und Dragomir Puilul im Gebiet ihrer Gerichtsbarkeit nicht gefunden wurden.

41. 1784, März 29. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats in der Frage der Änderung der Struktur und des Wirkungskreises der Gerichtsbehörden.

42. 1784, März 30. Târgu Secuiesc (Kézdivásárhely, Szekler-Neumarkt). Bericht des Obersten in Odorhallen an die Tabula Continua über die Gefangennahme seitens des Militärs eines Übeltäters in Valea Seacă (Kézdizsárazpatak).

43. 1784, März. Dopca (Dak, Dopich). Die Bauern des Dorfes Dopca reichen dem Obergespan und der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats ihre Klage ein, daß ihr Grundherr ihnen die Herstellung und den Verkauf der Palinka (Branntweins) verbietet und ihren Kesseldeckel beschlagnahmte, obwohl er den Branntwein in ein anderes Gebiet verkaufte.

44. 1784, März. Dumbrăveni (Erzsébetváros, Elisabethstadt). Die an den Obergespan des Oberalbenser Komitats gerichtete Beschwerde des Kaufmanns Pap Márton aus Dumbrăveni gegen mehrere Bauern aus Bârghiş (Bürkös, Bürgesch), hinsichtlich entweder der Zurückgabe oder des Zurückkaufs eines Hutes, welchen dieselben seinem Bruder infolge eines Angriffs beraubten.

45. 1784, März. Hăghig (Hidvég, Fürstenburg). Die Dorfgemeinschaft aus Hăghig reicht bei der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats eine Klage ein und zeigt, daß nicht die Ortsbewohner, sondern der bekannte Übeltäter Bucur Istrate die Schuld für den Tod des Pferdes des Herrn Pilbar József aus Volal (Karakna) trägt.

46. 1784, März. Racoşul de Jos (Alsórákos, Ratsch). Michael Mildt, Gutsverwalter des Freiherrn Bethlen János von Racoşul de Jos, fordert den Obergespan und die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats auf, ihm die für die Gefangennahme des Deserteurs und Pferdediebs Andrei Szabó András vermittelst Gubernialerlaßes versprochene Belohnung zuzusenden.

47. 1784, April 1. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens wendet sich an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats mit näheren Bestimmungen hinsichtlich der Abgleichung der Taxen (Birsagiorum) und des Gerichtsverfahrens.

48. 1784, April 6. Paloş (Pálos, Königsdorf). Donáth László, Kreisrichter in Paloş, übersendet der Tabula Continua das Namenverzeichnis der sieben Bauern, die in den letzten zwei Jahren aus seinem Kreis in die Moldau geflüchtet sind.

49. 1784, April 19. Bârghiş (Bürkös, Bürgesch). Josef Kotsis, Kreisrichter in Bârghiş, berichtet der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats, daß er die Lage mit den in die Walachei geflüchteten Personen bald einsenden wird. Da er vor kurzem aus dem Kreis Buia (Bólya, Bell) hierher beordert wurde, konnte er die Lage noch nicht bearbeiten.

50. 1784, April. Buia (Bólya, Bell). Türi József, Kreisrichter in Buia, beantwortet etliche ihm von der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats eingesendete Rundschreiben. Unter anderem, behauptet er, das Verzeichnis der Flüchtlinge in die Walachei der Tabula Continua schon eingereicht zu haben.

51. 1784, Mai 3. Buia (Bólya, Bell). Die Untersuchung des Fronbauern Kerekes György, der vom Kurialhof der Gräffin Bethlen Krisztina verjagt wurde, weil sein Sohn die ihm für sein Vatershaus zukommende Robotte nicht leistete. Auch der Gutsverwalter der Gräffin, Bihari Samuel, wurde einberufen, um an der Untersuchung teilzunehmen.

52. 1784, [vor dem 7. Mai]. Die an den Gouverneur Siebenbürgens gerichtete Denkschrift im Zusammenhang mit drei, des Raubs und Mordes beschuldigten und in die Moldau geflüchteten Übeltätern.

53. 1784, [vor dem 26. Mai]. Bericht an den Gouverneur Siebenbürgens in der Frage der Vereinheitlichung der Gerichtstaxen.

54. 1784, [vor dem 26. Mai]. Der richterliche Beschluß in dem von zwei Bauern aus Uifalău (Tekeújfalu, Traßten) gegen den Adligen Magos Pál eingeleiteten Prozeß.

55. 1784, Juni 4. Sighişoara (Segesvár, Schäßburg). Der Magistrat der Stadt Schäßburg an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über die Forderung der Dorfbewohner aus Stejăreni (Bese, Beschendorf) in ihrer Streitigkeit mit dem Steuereinnahmer Karl von Hanneenheim.

56. 1784, Juni 9. Mohu (Móh, Moichen). Donáth László, Kreisrichter in Paloş (Pálos, Königsdorf), an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats. Er berichtet über den von den Fronbauern aus Mohu geleisteten Widerstand bei ihren Domänialleistungen und über die Verhaftung und Einkerkung von 4 Fronbauern.

57. 1784, [vor dem 14. Juni. Mohu (Móh, Moichen)]. Die an den Obergespan und die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats gerichtete Petition der Fronbauern aus dem Dorf Mohu, worin sie sich über die Mißbräuche des Freiherrn Anton Henter beklagen und die Regelung ihrer Lage vermittels des Eingreifens der Komitatsbehörden fordern.

58. 1784, Juni 14. [Dopca (Datk, Dopich)]. Die an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats gerichtete Petition der Dorfbewohner aus Dopca, worin sie ihre erbärmliche wirtschaftliche Lage den Behörden vorbringen und einige Erleichterungen fordern.

59. 1784, [vor dem 21. Juni. Fíliaş (Fiatfalva)]. Fazakas Demeter, Sedler (Zseler) in Fíliaş, an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats, über eine von der Ehefrau des Freiherrn Jósika aus Vânători (Héjjasfalva, Teufelsdorf) ihm zugebrachte Ungerechtigkeit.

60. 1784, Juni 23. Metiş (Mártonfalva, Martinsdorf). Die Untersuchung der elf Zeugen im Zusammenhang mit dem Diebstahl eines Pferdes. Der Verdächtige ist der Bauer Oprea Moise aus Retiş (Réten, Retschdorf).

61. 1784, Juni 23. Vânători (Héjjasfalva, Teufelsdorf). Die von der Baronin Susanna Jósika der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats eingereichte Denkschrift, im Zusammenhang mit ihrer Streitigkeit mit dem Fronbauern Fazakas Demeter aus Vânători.

62. 1784, Juli 3. Bârghiş (Bürkös, Bürgesch). Der Kreisrichter aus Bârghiş, Josef Kotsis, berichtet der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über mehrere Zeugenaussagen hinsichtlich der Verhaltung dreier Übeltäter. Einer von diesen wurde vom Militär gesucht, trotzdem nicht gefunden.

63. 1784, Juli 4. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Der Magistrat der Stadt Hermannstadt an die Tabula Continua im Zusammenhang mit dem Gubernialerlaß vom 28. Mai hinsichtlich der unfolgsamen Bauern und die gegen sie eingeleiteten Maßnahmen.

64. 1784, Juli 13. Aiud (Enyed, Großenyed). Die in Aiud abgehaltene Sitzung der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats trifft einen Beschluß auch im Fall des Mord beschuldigten Adligen Rác Ferenc.

65. 1784, [vor dem 15. Juli. Buia (Bolya, Bell)]. Die an den Obergespan und an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats gerichtete Petition des Ioan Achim aus Buia, über die ihm vom Adligen Nemes János erteilten 28 Stockschläge.

66. 1784, Juli 22. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über die dem Kaiser eingesendete Bittschrift der Ortsgemeinschaft aus Rucăr (Rukkor, Ruckersdorf).

67. 1784, Juli 27. Rupea (Köhalom, Reps). Die Repser königlichen Stuhlsrichter stellen der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats die Bitte, Onea Costea aus Grânari (Moha, Mukendorf) zu untersuchen und die Ergebnisse der Untersuchung nach Reps einzuschicken, um sie bei der weiteren Untersuchung des Petcu Stan zu benützen. Costea und Stan sind beide Gefährten des bekannten Übeltäters Petru Moldovan.

68. 1784, Juli 27. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über die Streitigkeiten zwischen dem Bauer Michael Bachner aus Ideciul de Jos (Alcsóidecs, Nieder-Eidisch) und den Adligen Haller Pál und Korda György.

69. 1784, Juli 30. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über die Gefangennahme mehrerer "Übeltäter" in der Gegend des Altflusses (Olt).

70. 1784, Juli 30. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats in der Frage der Kronstädter "Übeltäter", die in den Wäldern bei Belin bemerkt wurden.

71. 1784, August 1. Văleni (Küsterület, Außenhöfe). Der Inspektions-Kommissär Bonyhai Samuel, der sein Bericht an den Kreisrichter versäumte, teilt der Tabula Continua unmittelbar mit, daß man in den besuchten Ortschaften Luca (Langudár) und Crihalma (Királyhalom, Königsberg), in den letzten fünf Tagen, über keine "Übeltäter" wußte.

72. 1784, August 2. Bârghiş (Bürkös, Bürgesch). Der Kreisrichter aus Retiş (Réten, Retschdorf), Szoboszlai József, berichtet dem Obergespan des Oberalbenser Komitats und der Tabula Continua, daß in seinem Kreis Gerüchte über gewisse "Übeltäter" laufen, diese jedoch noch nicht gesehen worden sind.

73. 1784, August 2. *Metiş (Mártonfalva, Martinsdorf)*. Der Kreisrichter aus Buia (Bólya, Bell), Türi József, berichtet dem Obergespan des Oberalbenser Komitats und der Tabula Continua, daß, in den letzten fünf Tagen, in seinem Kreis keine Gerüchte hinsichtlich der "Übeltäter" gelaufen sind.

74. 1784, August 2. *Paloş (Pálos, Königsdorf)*. Der Kreisrichter aus Paloş (Pálos, Königsdorf), Donáth László, berichtet dem Obergespan und der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats, daß in seinem Kreis keine "Übeltäter" bemerkt wurden und man überhaupt nichts über solche weiß.

75. 1784, August 6. *Sânmartin (Szentmárton)*. Die Tabula Continua des Küküllöer Komitats an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats im Zusammenhang mit dem Gubernialerlaß vom 30. Juni und der Detachierung des Gemeines Ioan Moldovan aus dem Dorf Şard (Sárd) nach Vânători (Héjjasfalva, Teufelsdorf).

76. 1784, August 8. *Bărghiş (Bürkös, Bürgesch)*. Der Kreisrichter aus Bărghiş, Josef Kotsis, berichtet dem Obergespan und der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats, daß er in den letzten fünf Tagen von den Inspektions-Kommissären seines Kreises keinen Bericht über die Anwesenheit von "Übeltätern" erhalten hat.

77. 1784, August 21. *Făgăraş (Fogaras, Fogarasch)*. Die Fogarascher Behörden an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über die Aufrührer aus Crihalma (Királyhalom, Königsberg).

78. 1784, August 27. *[Veseud (Vesszöd, Ziedt)]*. Die Punkte des Zeugenverhörs hinsichtlich der im Dorf Veseud durchgeführten Militärkonskription.

79. 1784, August 27. *[Veseud (Vesszöd, Ziedt)]*. Die Aussage des sächsischen Pfarrers Matthias Weber aus Veseud.

80. 1784, August. *Metiş (Mártonfalva, Martinsdorf)*. Das Zeugenverhör des Ioan Costea aus Grânari (Moha, Mukendorf) über einige Übeltaten des Petcu Stan.

81. 1784, September 28. *Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats in der Frage der von der Dorfgemeinschaft aus Rucăr (Rukkor, Ruckersdorf) gestellten Forderung.

82. 1784, Oktober 15. *Odorhei (Udvarhely, Odorhallen)*. Der Brief des Obergespanns des Odorhallen Komitats, Sándor László, und des Vizenotärs desselben Komitats, Török Ferencz, an den Obergespan und die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats. Sie zeigen, daß, für den Fall einer vom Oberalbenser Komitat gestellten Hilfebittte gegen die aufrührerische rumänische Nation, werden sie ihm Hilfe bieten, den Landesgesetzen und der Union der drei Nationen gemäß.

83. 1784, Oktober 18. *Făgăraş (Fogaras, Fogarasch)*. Die Beschwerde des Einwohners Fényes János aus Jimbor (Székelyzsombor, Sommerburg) an den Obergespan des Oberalbenser Komitats, über die Mißbräuche des Herrschaftsrichters des Freiherrn Ioan Bethlen, der die Güter seines Sohnes beschlagnahmte, den Sohn schlug und ihn mit der Einkerkierung im Hofgefängnis bedrohte.

84. 1784, Oktober 21. *Odorhei (Udvarhely, Odorhallen)*. Der Obergespan, Sándor László, und der Vizenotär des Odorhallen Komitats, Török Ferencz, begutachten die Forderung des Obergespanns und der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats in Bezug auf die dem ersetzten Vizegespan Steinburg zu bietenden Militärhilfe, in der Untersuchung der aufständischen Dörfer Albeşti (Fehérgyháza, Weißenkirch) und Vânători (Héjjasfalva, Teufelsdorf).

85. 1784, Oktober 26. *Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt)*. Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Fogarascher Komitats in der Frage der Bitten der Dorfbewohner aus Colun (Kolun, Kellen) in ihrer Streitigkeit mit dem Vizekomitatsrichter.

86. 1784, Oktober. *Făgăraş (Fogaras, Fogarasch)*. Die dem Obergespan des Oberalbenser Komitats von den Bewohnern aus Jimbor (Székelyzsombor, Sommerburg) eingereichte Beschwerde, im Zusammenhang mit den Mißbräuchen des Gutsverwalters des Freiherrn Bethlen János aus Racoşul de Jos (Alsórákos, Ratsch), der ihnen den Zugang zu einem jenseits der Domäne gelegenen, vom Dorf verpachteten Wald nicht gestattet, ihnen Vieh und andere Güter beschlagnahmt, Taxen beim Überqueren der Domäne einnimmt u.a.

87. 1784, Oktober. *Făgăraş (Fogaras, Fogarasch)*. Die dem Obergespan des Oberalbenser Komitats von Fényes János, Wirtshauspächter, aus Jimbor (Székelyzsombor, Sommerburg) eingereichte Beschwerde, worin er verlangt, die im Schenkwesen registrierten Schaden der Dorfgemeinschaft aus Jimbor zuzuschreiben, da er selbst den Pachtzins schon bezahlt hat.

88. 1784, November 4. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats im Fall des Gemeines Vasile Rucărean aus Rucăr (Rukkor, Ruckersdorf).

89. 1784, November 5. Miercurea Sibiului (Szerdahely, Reußmarkt). Der Stuhlrichter Michael Roth an die Tabula Continua über die Verhaftung des aufständischen Rumänen Irimie Dascăl und dessen Einkerkung in Sebeş (Szászsebes, Mühlbach).

90. 1784, November 5. Miercurea Sibiului (Szerdahely, Reußmarkt). Der Bericht des Stuhlrichters Michael Roth an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über die im sächsischen Mühlbacher Stuhl stattgefundenen Verhaftungen.

91. 1784, November 22. Chilieni (Kilyén). Die Komitatsbehörden aus den Dreistühlen vereint mit dem Distrikt Bârsa und mit Alba de Sus (Oberalbenser Komitat) machen der Tabula Continua die Gefangennahme des rumänischen Bauers Ioan Misia bekannt.

92. 1784, November 22. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens an den Obergespan des Hermannstädter Komitats, Andreas Rosenfeld, hinsichtlich der Abordnung einer Militäreinheit nach Cioara (Alsócsora) um den rumänischen Aufständischen Avram Mihoc aus Banpotoc (Bánpaták, Bonbach) gefangenzunehmen.

93. 1784, November 29. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens macht die Verhaftung des rumänischen Bauers Ioan Misia bekannt.

94. 1784, Dezember 4. Valea Seacă (Kézdizsárazpatak). Köntzei Gabriel und Rápolti Pál, Adlige, untersuchen zwölf Zeugen im Zusammenhang mit Csuruja Tamás und mit seinem Sohn, Ferencz, beide aus Valea Seacă. Sie sollen scheinbar mehrmals "Räuber" gehaust und sich öfters mit "Übeltätern" gesellt haben. Einige dieser "Übeltäter" wurden schon verurteilt oder hingerichtet.

95. 1784, Dezember 6. Die Tabula Continua des Dreistühle Komitats an die gleichnamige Behörde des Fogarascher Komitats. Sie verlangt Angaben hinsichtlich des Verhafteten Ioan Misia.

96. 1784, [vor dem 9. Dezember]. Rucăr (Rukkor, Ruckersdorf). Ujvárosi István an die Tabula Continua des Fogarascher Komitats im Zusammenhang mit dem Gemeinen Vasile Rucărean.

97. 1784, Dezember 9. Boarta (Mihályfalva, Michelsdorf). Miska Imre, Oberkreisrichter im Hermannstädter Komitat, an den Präsidenten der Tabula Continua. Er bietet Informationen über Ștefan Tănăsie aus Cornățel (Hortobágyfalva, Härwesdorf).

98. 1784, Dezember 9. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats über die Untersuchung mehrerer Verhafteten.

99. 1784, Dezember 11. Odorhei (Udvarhely, Odorhallen). Sándor László, Präsident der Tabula Continua des Fogarascher Komitats, und Tibad Ferenc, Notär, an das Gubernium Siebenbürgens, über die Bauern aus Albești (Fehéregyhaza, Weißenkirch), die 3-8 Boten zu den Aufständischen aus dem Hunedoara (Hunyader) Komitat gesendet haben und die Absicht hegen, sich mit denen zu vereinigen.

100. 1784, Dezember 16. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens an den Obergespan des Fogarascher Komitats, Michael Ahlefeld, im Zusammenhang mit dem Anschluß der Bauern aus Albești (Fehéregyhaza, Weißenkirch) am Aufstand.

101. 1784, Dezember 17. Der Stuhlrichter Michael Huttern an die Tabula Continua des Hermannstädter Komitats vereint mit dem Oberalbenser Komitat, hinsichtlich der Verhaftung des Ștefan Tănăsie.

102. 1784, Dezember 18. Der Prozeß des Gheorghe Man aus Hașag (Hásság, Haschagen), der der Verbündung mit den Aufständischen beschuldigt wurde.

103. 1784, Dezember 18. Sibiu (Nagyszeben, Hermannstadt). Das Gubernium Siebenbürgens an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats in der Frage der mit Rom unierten Kirche in Siebenbürgen.

104. 1784, Dezember 20. Der Prozess des Diebstahls und der Räuberei beschuldigten Macavei Sărtiș aus Avrig (Felek, Freck).

105. 1784. Rundschreiben mit dem Personsbeschreiben vierer von den Behörden gesuchten Übeltätern. Unter ihnen befindet sich auch der nichtunierte Rumäne Andrei Kicsid aus Cernatul de Jos (Csernátón), Dreistühle.

106. 1784. *Buia (Bolya, Bell)*. Der Kreisrichter aus Buia, Türi József, berichtet dem Obergespan und der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats, daß in seinem Kreis, in den letzten fünf Tagen, weder Gerüchte über Aufständische gelaufen, noch Dörfer angegriffen worden sind.

107. 1784. *Lunca (Langodár)*. Die Beschwerde der Dorfbewohner aus Lunca an den Obergespan und an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats, gegen ihren Grundherrn, welcher sich weigert, den Entwässerungskanal seines Gartens abzuschaffen. Deshalb wurde der öffentliche Weg vom Wasser überschwemmt und ist wegen dem Kot unbenützbare.

108. 1784. *Rapolt (Rápol, Rapolten)*. Die Denkschrift des königlichen Steuereintreibers Rápoli József an das Gubernium Siebenbürgens, worin er die Übernahme seiner Dienstverpflichtungen von der Tabula Continua des Oberalbenser Komitats verlangt. Er zeigt, daß die Ausdehnung der Verwaltungsfläche des Komitats zu einem Rückstand im Einnehmen der Steuern in gewissen Ortschaften geführt hat. Vermittels der neuen Änderung des Komitats wird seine Lage vermutlich noch belastender werden.

109. 1784. *Uifalău (Tekeújfalu, Traßten)*. Die Klage der Bauern aus Uifalău gegen den Adligen Magos Pál.

110. 1785, Januar 14. *Rupea (Köhalom, Reps)*. Zeugenverhör jener Personen aus dem Dorf Albeşti (Fehéregyház, Weißenkirch), die verdächtigt sind, am Aufstand teilgenommen zu haben.

111. 1785, März 28. *Retişul (Réten, Retschdorf)*. Der Brief des Grafens Haller Pál an den Obergespan des Oberalbenser Komitats. Er teilt ihm einige Streitigkeiten im Verwaltungsbereich mit, dann macht er ihm bekannt, daß er seinen Verwalter aus Hoghiz (Héviz) zu ihm absenden wird, um den Fall eines unzufriedenen Fronbauern zu lösen, da der betreffende Fronbauer leicht zu einem ungarischen Horea werden könnte.

112. 1785, August 9.-10. *Iara de Jos (Alsójárá)*. Die Untersuchung der Bäuerinnen Teodosia Jurj aus Runc (Aranyosrunk) und Maria Micu aus Ocoliş (Felsőaklos), die beschuldigt wurden, in ihrer Sommerhütte auf dem Ocoliş Berg, wo sie sich während des Sommers mit ihren Herden befanden, Übeltäter aufgenommen zu haben.

113. 1785, August 15. *Iara de Jos (Alsójárá)*. Der Bericht des Kreisrichters aus Iara de Jos, Gáspár Horváth, an den Obergespan des Klausenburger Komitats, hinsichtlich der Untersuchung und Einkerkierung zweier auf dem Ocoliş Gebirge gefangenen Bäuerinnen, die einigen Aufständischen scheinbar Unterkunft geboten haben. Weitere Angaben beziehen sich auf einem im Klausenburger Gefängnis befindlichen Zigeuner, der an der Ermordung eines Hussaren im Ponorul Paß teilgenommen hat.

114. 1785, [vor dem 17. September]. Der Adlige Bethlen Pál an die Tabula Continua des Oberalbenser Komitats vereint mit dem Fogarascher Komitat, im Zusammenhang mit dem von den Bauern geleisteten Widerstand bei der Durchführung ihrer Urbarialpflichten.

Traducerea: Mihaela Cosma

CUPRINS

Notă asupra ediției.....	5
Lista regestelor pentru Comitatul Alba de Jos	7
Semne grafice utilizate în procesul editării	13
Lista abrevierilor	13
Documente privind Răscoala lui Horea în Comitatul Alba de Jos	15
Lista regestelor pentru Comitatul Alba de Sus.....	72
Documente privind Răscoala lui Horea în Comitatul Alba de Sus	78
Index	323
Regestenverzeichnis	339
Unteralbenser Komitat	339
Oberalbenser Komitat	345

ISBN 973-610-193-2

Preț maxim de vânzare cu amănuntul
<https://biblioteca-digitala.ro> <https://www.georgebarit.ro>